

'Wusulolue loluu
'sebhe

New Testament in Kouya

W^ususlolu^e loluu 'sɛbhɛ New Testament in Kouya

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kouya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Information sur le droit d'auteur

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. tous droits réservés.

Ce texte de traduction vous est rendu disponible sous termes du Creative Commons License: Attribution-Noncommercial- Pas de travaux dérivés. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) En outre, vous avez l'autorisation de mettre le texte sous différents formats de fichier, tant que vous ne changez pas le texte ou la ponctuation de la Bible.

Vous pouvez partager, copier, distribuer, transmettre et extraire des parties ou des citations de ce travail à condition que vous incluez l'information sur le droit d'auteur ci-dessus:

- Vous devez donner Attribution au travail.
- Vous ne devez pas vendre ce travail pour en tirer profit.
- Vous ne devez effectuer aucun travail dérivé qui puisse changer les mots ou la ponctuation en l'état des Saintes Ecritures.

Les autorisations au-delà du canevas de cette licence peuvent être disponibles si vous nous contactez au travers de votre demande.

Le Nouveau Testament

en Kouya

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kouya

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

6b111f8e-be6f-55f2-a7a8-c43583754a65

Contents

Matie	1
Maliki	50
Luki	80
Zaan	133
Lenogbonya	169
Wlamo -nyuma	215
1 Kolenti -nyuma	236
2 Kolenti -nyuma	255
-Galasii -nyuma	268
Efezi -nyuma	275
Filipu -nyuma	282
Kolosu -nyuma	287
1 Tesaloniki -nyuma	292
2 Tesaloniki -nyuma	296
1 Timotee	299
2 Timotee	305
Titu	309
Filemo	312
Eblenya	314
'Zake	330
1 Pielu	335
2 Pielu	341
1 Zaan	345
2 Zaan	350
3 Zaan	351
Zudi	352
Zaan 'yiliwogbonya	354

Matiee 'sebhε Sa Matie gbaa -Zezuu gbuzɔnɔ gbɔ

-Zezuu -gɔgbɔ Matie cɛli, mɔ -wa. Nu, Matie mɔ -Zezuu *'bɔnɔnya kugbua lε 'sɔɔ glaa -nyume yabhlo nya. Zuifɔ -yla Matie cɛli wee 'sebhε nɔ. -Lagɔ ka 'cɔn ɔ -Bhasanyɔɔ tietiegɔɔ wɛli wla, 'in -Lagɔgbɔɔ -falpanya ka -mɔɔ daa cɛli *'wɔsuslolue sɔaa 'sebhε 'wɔ. 'Sebhε nɔ 'wɔ, Matie slɔlua we Zuifɔ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mɔ -wa Mesi).

-Zezuu dukpasɔ
(Lk 3.23-28)

1 -Zezu Klisɔ dukpasɔ ηnɔ nu: ɔɔ -Zezu *Klisɔ miɔ, ɔ dukpasa -wa *-Davidi, 'in *Ablaamɔ miɔ -Davidi dukpasa nya.

2 Ablaamɔ gwalia Izaki.

Izaki gwalia Zakɔbɔ.

Zakɔbɔ gwalia Zuda -yɔ ɔ bhelia.

3 Zuda gwalia Pelesɔ -yɔ Zela, nu, wa 'nyaa -wa Tamaa.

Pelesɔ gwalia Eslɔmɔ.

Eslɔmɔ gwalia Alamɔ.

4 Alamɔ gwalia Aminadabɔ.

Aminadabɔ gwalia Naasɔn.

Naasɔn gwalia Salma.

5 Salma gwalia -Boazi, nu, ɔ 'nyaa -wa *Wlaabɔ.

-Boazi gwalia Obɛdɔ, nu, ɔ 'nyaa -wa Wluti.

Obɛdɔ gwalia -Zesee.

6 -Zesee gwalia nyumaa 'wlɔlapɔlɔnyɔ -Davidi.

-Davidi gwalia *Salomɔɔ, Ulii 'ηwnɔ nya.

7 Salomɔɔ gwalia Wloboamɔ.

Wloboamɔ gwalia Abia.

Abia gwalia Aza.

8 Aza gwalia Zozafati.

Zozafati gwalia Zolamɔ.

Zolamɔ gwalia Oziasɔ.

9 Oziasɔ gwalia Yotamɔ.

Yotamɔ gwalia Akazɔ.

Akazɔ gwalia Ezekiasɔ.

10 Ezekiasɔ gwalia Manasee.

Manasee gwalia Amɔn.

Amɔn gwalia -Zoziasɔ.

11 -Zoziasɔ gwalia Yekonia -yɔ ɔ bhelia.

We bhla wa kpaa *Izlaɛlnɔyɔma, 'in wa yia wa Babilɔnɔ kwa.

12 -Mɔɔ 'bɔgbɔ, Yekonia gwalia Salatiɛli.

Salatiɛli gwalia Zolobabɛli.

13 Zolobabɛli gwalia Abiudɔ.

Abiudɔ gwalia Eliakimɔ.

Eliakimɔ gwalia Azɔɔ.

14 Azɔɔ gwalia Sadɔkɔ.

Sadɔkɔ gwalia Akimɔ.

Akimɔ gwalia Eliudɔ.

15 Eliudɔ gwalia Eleazaa.

Eleazaa gwahla Matan.
Matan gwahla Zakobu.

16 Zakobu gwahla Malii 'lowli *-Zezefu. Nu, Malii gwahla -Zezu wa laa Klisi,
-muv ji -wa -Lagoo -Bhasanyo.

17 Nu, we 'ka Ablaamu -gu 'bhv, we 'ka -Davidi yli, dukpası -zakpa kugbua
le -mnuwa -wa. We 'ka -Davidi -gu 'bhv, we 'ka wa kpakpie yli, 'in wa 'ka wa
Babilonu kwa, we nyini dukpası -zakpa kugbua le -mnuva. -Muv 'bigv, we 'ka
wa Babilonu -kwakwie -gu 'bhv, we 'ka -Zezu Klisi gwali bhla nyini, we nyini
dukpası -zakpa kugbua le -mnuva.

*Malii gwahla -Zezu
(Lk 2.1-21; -Gal 4.4)*

18 Nu, sanee wa gwahla -Zezu Klisi. Nu, o 'nyaa -wa Malii, mo -yo -Zezefu 'kaa
kukwali, wa 'ni -slo ladi dabhlo, 'in o yia nukpla pla -Lagoo Zuzu 'Pupaa 'tite
nya. 19 Nu, -Zezefu mia, nyume tiklu -wa. O 'ni 'yibha o 'ka Malii gbv dli -zejila
'wu. We 'dee 'gbv, bhoyi o -yo o yi yaa -dia zizewiem. 20 Da o dli mia we -gu, 'in
Jejitapee 'anzı yabhlo yia o -gbe yi 'ytaa 'wu, 'in we nee:

«-Zezefu, -Davidu 'yuoyu, -in 'na luv dli -ni, -in 'ka Malii kwa, nu, 'yu o yia
gwahla, -Lagoo Zuzu 'Pupaa 'tite nya o plaa nukpla. 21 Nu, nukpasuyu o yia
gwahla, 'in -in 'ka o 'hni zv -Zezu, 'in o 'ka o nyuma gbonyuu 'wusa.»*

22 -We Jejitapee gbaa o gbuv -falipanyoo hwe nya, we 'ka lenuv 'gbv, we yi 'saa
'pli:

23 «Nu, 'yieslonyonyu o 'nia nukpasu -yi,
mo yia nukpasuyu gwahla,
'in wa 'ka o 'hni zv Emanuel.»
-Muv ji -wa nu, -Lago -yo -a 'so mi.

24 O ganoo, sa Jejitapee 'anzı gbaa, 'mu o nva le, 'in o yia Malii o 'dee -gbe belı.

25 O -yo o 'ni -budu 'wodi, 'in o Malii yia o nukpasuyu gwali, 'in -Zezefu yia -moo
'hni zv -Zezu.

2

*Gbuylonya mna -Zezuu 'hni 'ylimani
(Lk 2.22-38)*

1 -Zezu wa gwahla Betilemu, Zudee -dudu -gu, -zugba *Ewloob mi nyumaa
'wlulapilinyo nya.

Ton, gbuylonya 'bhva 'yluv 'wosaloda, 'in wa yia *-Zeluzalem nyini. 2 Wa
nee: «'Yu, o wa gwahla, 'in o 'ka *Zuifuv 'wlulapı, da o mia? Nu, o -zelya ka 'wv
'yluv 'wosaloda, 'in -a yia we -yoyı, we 'dee 'gbv, -a yia yi -a 'ka o 'hni 'ylimani.»

3 Nu, nyumaa 'wlulapilinyo Ewloob 'nva we, 'in o ple yia sumani, o -yo -
Zeluzalem -nyuma weee. 4 -Bha o laa *-Lagobubonyaa -cian we -yo -Lagoo titee
gwesanya, 'in da wa 'kaa -Lagoo -Bhasanyo gwali, o 'ka we yibheli. 5 Wa nee
o -ylae: «Nu, Betilemu, Zudee -dudu -gu, -bha wa gwahla o. Nu, -we *-Lagobuv
-falipanyo ceha, mu ni:

6 «Amia, Betilemu, Zudee -dudu -gu -nyuma,
amıaa 'gbe 'ni 'kienyi -mi,
Zudeegbe 'kadı glaa.

Nyumaa 'Wlulapilinyo yabhlo yia amıaa -gbe 'bhva,
mo 'kaa Izlaelnyuma -wa -wa na nyuma,
mo 'kaa wa 'yugalu.» »

* 1:21 -Zezuu ji -wa nu, -Lago saa nyuma gbv 'wu.

⁷ Toun, 'in Ewlođu yia waa gbuyilonya la zizewiem, 'in o yia wa layibha nu, labhla wa 'yi wee -zeliya -yaa. ⁸ 'In o nee wa -ylae: «A mni, a -tali oo 'yuu da 'nanu, a -ka o 'yi, a yi 'mi 'di -salia, 'in, -ami, in 'ka -mo mni, in 'ka o bubo.» -Bha o tiea wa Betilemu.

⁹⁻¹⁰ Waa gbuyilonya 'nua Ewlođu weli, 'in wa yia 'yoo bhli. 'In -zeliya wa 'yi yaa 'yilu 'wosoloda, wa yia we -yoyi, 'in we yia wa 'muna 'wola. Wee -zeliya -gali wa 'yu, 'in da oo 'yu mia, we nynia -bha, 'in we yia 'yiligbe. ¹¹ Da wa plaa -budu oo, 'in wa yia 'yu -yo o 'nyaa Malii -yoyi. Wa yia oo 'yu bubo, o 'yu kukolu sibhlie nya. -Muu 'bigu, wa yia wa 'gba 'wokal, 'in 'nnumndi wa celia o, mu nu: -can klaa, *mili klaa, we -yo 'wli, 'mu wa 'nyea o. ¹² 'Yaa 'wu, -Lago nee wa -yla nu, wa 'na 'plili Ewlođu -gbe -ni. 'In wa yia 'yoo -putu 'wobhu, 'in wa yia wa -zoo lumni.

-Zezefv mnia Ezipotu

¹³ Waa gbuyilonya ka mni 'bhie, Jejitapee 'anzi yabhlo yia -Zezefv -gbe yi 'yaa 'wu, 'in we nee o -ylae: «Nu, Ewlođu yia oo 'yuu da -talia, o 'ka o 'bha. We 'dee 'gbu, -so 'wu, -in 'bhu oo 'yu -yo o 'nyaa 'wu, -in -yo wa 'so mni Ezipotu -gwagwie nya. -In -tu -mo, bhla -we nya a 'kaa yi, -ami yia we an -yla gbaa.»

¹⁴ -Zezefv -soa 'wu, 'in o yia 'yu -yo o 'nyaa 'wobhu. Wa 'bhua -bha sabo, ¹⁵ 'in wa yia Ezipotu mni. Wa -di -mo la, 'in Ewlođu yia tli. 'Sa -muu 'plia sa, 'in -we -Lago gbaa o gbuu -falipanyoo hwe nya, we 'ka gbuzonu -ze, o nee:

«In ka na 'yu la,
o 'ka Ezipotu 'bhu.»

Ewlođu 'bhaa nukpasuyua Betilemu -dudu -gv

¹⁶ Da Ewlođu 'yia nu, gbuyilonya ka o -dawli 'wonus, 'in o yia 'ce 'pa bhabha. -Bha o tiea nyima wa 'ka Betilemu dudu -gv nukpasuyua 'bha. -Wa 'nia -zu 'so yli, we -yo -wa kaa -zu 'so, -maa wa mnia 'bhaa. Nu, bhla -we nya -zeliya 'wiba gbuyilonya ka o 'di -salu 'gbu o yi 'saa nu. ¹⁷ Nu, -we *-Lagobguu -falipanyo Zelemi gbaa mu nua le:

¹⁸ «-A ka 'wokpaweli 'nu mo Wlamaa,
wa mi 'wokpida, wida wa mia.

*Waselu -wa, o 'yua o mia wida,
o 'ni hwnu wa 'ka o bhuhoe,
nu, o 'yua ka tli.»

-Zezefv 'bhua Ezipotu (Lk 2.39)

¹⁹ Da Ewlođu tlia, -zugba -Zezefv mi Ezipotu, 'in Jejitapee 'anzi yabhlo yia o -gbe yi 'yaa 'wu, 'in we nee o -ylae: ²⁰ «-So 'wu, -in 'bhu oo 'yu -yo o 'nyaa 'wu, -in -yo wa 'so mni *Izlaeli -dudu -gv. Nu, -wa 'yibhaa wa 'ka oo yu 'bha, -maa ka tli.»

²¹ Toun, -Zezefv -soa 'wu, 'in o yia oo 'yu -yo o 'nyaa 'wobhu, 'in wa yia Izlaeli -dudu -gv mni. ²² O 'nua nu, Alkelausi mi Zuifv 'wulupilida o dide Ewlođu 'bigu, -bha o nua nyano o 'ka Zudee mni. Mo o 'kaa mni, o 'yia -bha 'yaa 'wu, 'in o yia Galilee -dudu -gv mni. ²³ 'In 'gbe -we wa laa Nazaleti, 'in wa yia -bha ladi. Nu, 'sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobguu -falipanya gbaa we 'ka gbuzonu -ze. Wa nee:

«'Mo wa yia laa Nazaletiyu.»

3

*Zaan batizea nyima 'nyu nya
(Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Zn 1.19-28)

1 We bhla wa 'yia 'Zan *-Batisi -yɔ -mɔ da bebleε Zudee -dɔdɔ -gɔ. ɔ 'kɔɔia 'wɔ, 2 ɔ nεε: «A 'bhiti amiaa dli, nu, -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɔle ka ɔpa.»

3 -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ *Ezaii nεε zlume ɔ daa nu:

«Nyume yabhlo 'kɔɔia 'wɔ -mɔ da bebleε, ɔ nεε:

«Nu, a mnazi Nyɔmaa -Kanyɔɔ 'yloogblɔ -yɔ.

A nu 'yoo tɔklu ɔ 'yu.» »

4 Nu, ɔɔ *Zaan mia, ɔ 'wɔ -bana mi *-nyɔmεε nyani nya, 'in ɔ -cesli mia numεε ku nya. Luɔ 'kɔɔi -yɔ -gangan ɔ lia. 5 Zudee -dɔdɔ -gɔ -nyɔma klaa, -Zeluzalεmɔ -nyɔma klaa, we -yɔ -wa 'bhɔva Zudeen nyu kwesi, ma yia Zaaan -gbε. 6 Gbɔnyuu -we wa nva lε, 'mɔ wa gbaa -zejila 'wɔ, 'in ɔ batizea wa Zudeen nyu lɔ.

7 Zaan 'yia nu, *Falizinyuma -yɔ *Sadusenyuma mi ɔ -gbε yida, nu, -maa -zu 'wɔ, 'in ɔ nεε wa -ylae: «Amia mia dε, 'munimεε -gnɔ a -mia! Nyɔɔ -sali an 'dɔ, 'in a pɔpali 'wlukɔɔn la nu, a mneni a 'ka -Lagɔɔ 'cε -we mia yida kwεε 'tlaa?»

8 A -slolu amiaa lεnɔgbɔnya 'wɔ sazɔnɔ sa nu, a ka amiaa dli 'bhiti. 9 A 'na gbali amiaa 'dε dli zɔ -nιε: «Nu, Ablaamɔ mi -amiaa dukpasa nyaa 'gbɔ -a ka gbɔwɔbhɔ.» Nu, in nεε an -yla, -Lagɔ mneni ɔ 'ka tukpanya ni, Ablaamɔ 'yua -zεlɔ. 10 -Lagɔɔ 'nεnɔ gbεε 'yli -dɔ sunyaa bhɔ -yɔ la pepe. Su weee -we'e 'paa

'bhue -zɔnɔnya ni, -dia ɔ yia we, ɔ 'ka we -kosu 'wɔ viteli. 11 'Nyu nya -amɔ na batizea an, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, a ka amiaa dli 'bhiti. Nu, nyume ɔ yia 'mi 'bɔ yia, mɔ yia an batizea Zuzu 'Pɔpa -yɔ -kosu nya. ɔ 'tite -zi na -nɔ, in 'nɔ we 'klɔ -ka in 'ka ɔ -sakwla 'wɔbhɔ. 12 ɔ ka ɔ bɔtε kwεε, ɔ 'ka ɔ 'mɔ 'wɔpɔ, ɔ 'ka we 'ya -yɔ we vavi -yɔsɔsali. 'In ɔ 'ka we 'ya -zɔnɔnya -gbagbɔ 'wɔ slu, 'bhie, ɔ 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wɔ viteli.»

*Zaan batizea -Zezu 'nyu nya
(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zn 1.29-34)*

13 -Zezu 'bhɔva Galilee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia Zudeen nyu -yɔ mni. ɔ nɔnia -mɔ, 'in ɔ yia Zaan kwesi bε, -mɔɔ 'ka ɔ batizee 'nyu nyaa 'gbɔ. 14 Zaan 'nɔ we ηwnu, ɔ nεε: «-Innya, we 'nɔ 'sa -mi. -Mi 'ka 'yaa 'mi batizee 'nyu nya, 'in -in yia yi, in 'ka -mi 'nyu nya batizee yi?»

15 -Zezu nεε: «Nu, we mi -Lagɔ 'yu tɔklu 'gbɔ, -a nu we lε.»

-Bha Zaan ηwnua we -yɔ, 'in ɔ yia we lεnɔ.

16 Zaan batizea -Zezu 'nyu nya, -Zezu mi 'nyu lɔ 'tlada, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'gbε -yɔyi ηwe -kalida. 'In ɔ yia -Lagɔɔ Zuzu, ɔ -wlvɔ -kpakɔn, -yɔyi kwlida, 'in -mɔɔ yia ɔ -gɔ lasibhli. 17 'In wa yia wεlɔ yabhlo, -we 'bhɔva -Lagɔɔ -gbε 'nɔ, we nεε: «Na 'Yu ɔ -mia, in -kali ɔ zε, mɔ in 'nyεa na dli weee yoo.»

4

**Kuzu ylaa -Zezu la
(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)*

1 Tɔɔn, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da bebleε kwa, *Kuzu 'ka ɔ laylaa 'gbɔ. 2 ɔ mia -mɔ da bebleε, ɔ li -mɔ zli glɔ 'sɔ, sabɔ glɔ 'sɔ, -zugba ɔ ti lililu, 'in ηwɔ yia ɔ -yɔkpa. 3 *Laylanyɔ bεa ɔ kwesi, 'in we nεε ɔ -ylae: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piεn, -in gba tukpanya ni -yla nu, we -zε 'floo.»

4 'In ɔ nεε: «We mi cεlida *-Lagɔsεbhε 'wɔε:

«We 'nɔ lililu -bhlogbɔɔ -gɔ nyume 'yliyogagie tlii, nu,
wεlɔ -we -Lagɔ gbaa,
'in we nyε 'yaa ɔ 'yliyogagie.» »

5 Tɔɔn, 'in 'Kuzu yia ɔ -mɔwlvɔ -gbε -Zeluzalεmɔ 'wɔkwa. We dia ɔ *-Lagɔbudu 'kadɔ 'wlu la, 6 'in we nεε: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piεn, -blu 'wɔ -in 'ka lasibhli, nu, we mi cεlida -Lagɔsεbhε 'wɔε:
«-Lagɔ yia ɔ 'anzinya tiea -na 'gbɔ,

'in we 'ka we sonya -mɪ zɔ laslɔlɔ,
-na bhv yi tukpa gozoo 'gbv.> »

7 'In ɔ nɛɛ: «We mi 'ya ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ:
<Ni, Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ,
a 'na yɪlɪ ɔ la -ni.> »

8 -Bha 'Kuzu kwa 'yaa ɔ 'wɔpa -gɔgɔ 'kadu 'wlu. 'In we yia dɔdɔv 'ɛnumni -
da weee -yɔ we 'ɛnumnɪ -yɔ we 'tɪtɛ ɔ 'klɔslɔlɔ. 9 'In we nɛɛ: «-In -ka 'mi 'yu
'kukolu 'sibhli, 'in -in -ka 'mi bɔbɔ, ni, -we weee mia da, 'in na nyɛa -mɪ we.»

10 'In ɔ nɛɛ we -ylɛ: «Bɛ lɔ, 'Kuzu! We mi ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:
<-In bɔbɔ Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ,
'in -in nɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla lubho.> »

11 'Kuzu 'bhva ɔ kwesi tɔvɔn, 'in 'anzɪnya yia ɔ 'wɔsa.

*-Zezu dia ɔ lubho gwe Galilee
(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

12 -Mɔv 'bigv, -Zezu 'nva ni, wa ka Zaan -kaslɔ 'wɔpa, 'in ɔ yia Galilee mni.

13 ɔ 'ni Nazalɛtɪ -tɔ, Kapɛnaumɔ ɔ -ɔɪa la. Ni, Kapɛnaumɔgbɛ mia Galilenyu
kwesi, -we mia -mɔ Zabulon -yɔ Nɛfɔtalii -dɔdɔ -gɔ. 14 'Mɔ ɔ nva lɛ, 'in -we -
Lagɔgbɔv -falpanyɔ Ezaii gbaa, we 'ka gbɔzɔvɔ -zɛ, ɔ nɛɛ:

15 «Zabulon -yɔ Nɛfɔtali -nyɪma,
nyɪma -wa mi 'nyuu -yɔ 'yloogbɔ,
-mɔ Zudɛɛn nyuu kakpe yabhlo lɔ,
Galilee da 'lakpanya mi!

16 Nyɪma -wa mia nikpise 'wɔ, zɪ wa yia 'ya!
-Wa mia tɪtɪɛ zuzu 'wɔ, zɪ yia wa -gbɛ 'tɪa.»

17 -Bha -bhlokpɛɛ, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ gbagbɛ bhli, ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amɪa dli,
ni, -Lagɔv nyɪmaa 'wlulapɪɛ ka ɔpa.»

*-Zezu laa ɔ 'bɪnɔnya -mnva
(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

18 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu mi Galilenyu kwesi nɔda, 'in ɔ yia bhelia 'sɔ -yɔyɪ,
'Simɔɔ (-mɔɔ -banɪ -wa Piɛli), we -yɔ ɔ bheli Andlee. Wa mi wa 'sowli 'nyu lɔ
vitelida, ni, zibhibhanya wa -mia. 19 ɔ nɛɛ wa -yla: «A yi 'mi 'bɪ, sa a kpaa
zibhi, 'in 'ka 'sa aɪn nyɪmaa 'yilibanɔnɔnya -zɛɪ, 'in a 'ka 'mi wa 'bɪ -la.»

20 Tɔvɔn, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bɪ mni. 21 ɔ bɛa 'yu -sɛ, 'in ɔ yia
*'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan 'yi, ni, Zebedee 'yua -wa. Wa -yɔ wa dide mi wa 'sowli
mnazida -mɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -Zezu yia wa la, 22 'in wa yia wa dide -yɔ ɔ 'glɔ -bha tɪ,
'in wa yia -Zezu 'bɪ mni.

23 We bhla -Zezu 'plɪa Galilee -dɔdɔ weee -gɔ, -zugba ɔ slɔlua nyɪma gbv
*-Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ gbaa *-Lagɔv nyɪmaa 'wlulapɪɛ -zɔvɔv gbv, gu weee
-yɔ siasie weee, -we mia nyɪma -yɔ jipejɪpɛ nya. 24 -Bha wa 'nva -Zezuu 'dɪ Sili
-dɔdɔ weee -gɔ. Ni, -wa mia siada weee, -wa kaa gu -yɔ klaa, -wa ka ku gloopa
klaa, -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ klaa, -wa kaa nɛvɔn gu -yɔ klaa, we -yɔ zɔlasɔnya,
'ma wa -laa -Zezu, 'in ɔ yia wa jipe. 25 'In nyɪmaa -zlo yia -Zezu 'bɪ yi. Tɔɔva
'bhva Galilee, tɔɔva 'bhva 'Gbe Kugbua -dɔdɔ -gɔ, tɔɔva 'bhva -Zeluzalɛmɔ, tɔɔva
'bhva Zudee -dɔdɔ -yɔ Zudɛɛn kakpe yabhlo -gɔ.

5

*-Zezu -slɔlua nyɪma gbv
(Lk 6.20-23)*

1 Da -Zezu 'ya nyɪmaa -zlo -yɔ, ɔ -gblaa -gɔgɔ yabhlo 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladɪ.
ɔ 'bɪnɔnya gbɛlia ɔ, 2 'in ɔ yia wa slɔlue bhli, ɔ nɛɛ:

3 «Nyuma -wa'a laa wa 'de nyuma -Lago 'yu,
'wotwotwe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lago pɪli wa 'wlu la.

4 -Wa mia wida,
'wotwotwe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lago yia wa 'kwayli 'paa.

5 Nyuma -wa mia sa bhe,
'wotwotwe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, ma yia dɔdɔ 'wobhwa 'bɪ -liliee saa.

6 Nyuma -wa nyuma tikli -zeze tɔ mia 'bhada ηwɔ 'bhisa,
'wotwotwe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, lɔa wa yia.

7 Nyuma -wa yilia wa -lima nyazi,
'wotwotwe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lago yia wa nyazi 'yilia.

8 Nyuma -wa ka dli mia tikli,
'wotwotwe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lago wa yia 'yia.

9 Nyuma -wa bibelia nyuma -yɔ,
'wotwotwe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lago yia wa laa ɔ 'yua.

10 Nyuma -wa wa palia 'klyie 'wɔ,
wa mɪ nyuma tikli nyaa 'gbɔ,
'wotwotwe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lago pɪli wa 'wlu la.

11 «Nu, wa -ka amiaa 'ηni -nyumɔ, wa -ka ain 'klyie 'wɔpali, wa -ka ain yoyo
gbɔ -gɔ la zɔlɔ na 'gbɔ, 'wotwotwe -dlɔɔ mɪ amiaa -nɔ nya. ¹² A li 'mɔna sa duun,
-we ka gbɔ -wa, -tɪnɔ 'kadɪ a yia 'yia -Lagɔɔ -gbɛ. Nu, 'sa -bhlokpade wa 'palia
-Lagɔgbɔɔ -falɪpanya, -wa -galia ain 'yu, 'klyie 'wɔ.

*-Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya mɪ zli -yɔ gumu 'bhisa
(Mk 4.21, 9.50; Lk 8.16, 14.34-35)*

13 «Nu, amia, dɔdɔgbɔ -nyumaa gumu 'bhisa a mia. Nu, gumu -ka 'nɔηwe 'bhɔ,
sa wa 'ka we namania? We 'nɪ 'maslɛɛn -lu yabhlogbɔɔ 'wɔkɔ. Nu, 'pipee wa
vitelia we, 'in nyuma nɔa we -gɔ.

14 «Nu, amia, dɔdɔgbɔ -nyumaa zli 'bhisa a mia. 'Gbe wa zɔa -gɔgɔ 'wlu, wa 'nɪ
mneni wa 'ka we zize. ¹⁵ 'In wa -yɔ 'napɛ -ka yi, wa'a dɪ we -solu zɔ la. Yali wa
dia we la, 'in we yia nyuma weee -gɔ la, we 'nɪ mɔɔ? ¹⁶ 'Sa -bhlokpade, amiaa
zli 'kaa nyuma 'yu li, 'in wa 'ka amiaa lɛnɔgbɔ -zɔnɔ -yɔyɪ, 'in wa 'ka amiaa Dide
ɔɔ mia yali 'ηni -mnɪni.

-Zezu -yɔ -Lagɔɔ tite

17 «A 'na pupali dli zɔ la -nɪ, nu, *Moizu tite -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyaa weli in
yia lasaa -nɪ. In 'nɪ we lasasiee 'gbɔ yi. Yi in yia, 'in we 'ka gbɔzɔnɔ -ze.

18 «In nɛɛ ain -yia gbɔzɔnɔ sa nu, dɔdɔ -yɔ yali 'nɪ -slɔ labhɔ, -Lagɔɔ titee cɛllu
'ya 'kienyi -lɛ 'na 'ka labhɔ, 'in dɔdɔ 'kaa bhia. ¹⁹ We 'dɛɛ 'gbɔ, nyumɛ -ɔ mia
'kienyi -lɛ, -wa -Lago pɪli 'wlu la glaa, mɔ -wa nyumɛ -ɔɔ zɔa -Lagɔɔ tite 'kienyi
-lɛ 'nɔηwe, 'in ɔ slɔlua ɔ -lima sa wa'a zɔa we 'nɔηwe. Nu, -ɔ slɔlua ɔ -lima -Lagɔɔ
tite 'nɔηwezɔzɔe, mɔ -wa kɔpasa, nyuma -wa -Lago pɪli 'wlu la glaa. ²⁰ In nɛɛ ain
-yia: a zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔηwe. A -zi -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma, we
'nɪ -mɔɔɔ, nyuma -wa -Lago pɪli 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mɪ.

A -yɔ amiaa bhelia suslolu 'wɔ

²¹ «A ka 'nu nu, wa nee amiaa dukpası -yla: «A 'na 'bhali nyıme -ni. Nu, -o ka o bheli 'bha, gbuwobhunya 'yu wa yia o kwaa.» ²² Nu, in nee ain -yla: -o -ka o bheli -yo 'cepali, gbuwobhunya 'yu wa kwaa o. -o -ka gba o bheli -yla, -moo mu nyıme -kpa nya, nyuma kpası 'yu wa kwaa o, 'in wa bhua o -yogbu 'wv. -o -ka o bheli -yla gba: «Nyogogu», o ka we 'klu wa 'ka o -kosu -we'e nyumoa 'wv kwa.

²³ We -ka nu, -na wlawlalu -in mı -Lago kwada 'slakagusalılu 'yu, 'in -in yi ligbe nu, -in -yo -na bheli 'so ka gbv, ²⁴ -in ti -bha wee wlawlalu 'slakagusalılu 'yu, -in mni, -in -yo -na bheli 'ka gbv -bhia, 'bhie, -in 'ka wee wlawlalu -Lago -la.

²⁵ «Nu, nyıme -ka -mı gbv 'wuladılu, 'in -in -yo o 'so 'ka gbuwobhunya 'yu mnda -mı, -in -yo o 'so -bhia gbv slıv, da a mıa -slv 'yloogblv. Nu, we 'ni -mıv, 'in o kwaa -mı gbuwobhunya 'yu, 'in gbuwobhunya nyea -mı 'slıja yoo, 'in wa paa -mı -kaslv 'wv. ²⁶ In nee ain -yla gbuzonu sa: -in 'ni -slv o tama 'wobhlolu -nu wla, -in 'na 'ka -mı 'la.

-In -yo nyıme -putuu 'ıwno 'na -dılı -budu 'wv -nı

²⁷ «A ka 'nu nu, wa nee: «-In -yo 'ıwno -putu 'na -dılı -budu 'wv -nı.» * ²⁸ Nu, -amı, in nee ain -yla: nyıme -ka o -libheyıı 'ıwno yla, 'in o -budu 'wv dı tv -ka o 'bha, -o -yo o ka -budu 'wv dı o dı zı.

²⁹ «We -ka nu, -na lilikwe -yliya kwa -mı gbonyuu lv, -sa -bha we, viteli we 'pıpi. We nani 'yli -in 'ka -na kuu kibhe mnonu, we -zi wa 'ka -na ku weee viteli -kosu -we'e nyumoa 'wv. ³⁰ We -ka nu, -na lilikwe -so kwa -mı gbonyuu lv, dı -bha we, viteli we 'pıpi. We nani 'yli -in 'ka -na 'lali yabhlo mnonu, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wvpla -na -kpabbie nya.

A 'na -salı 'ıwno 'kwne -nı (Mt 9.9; Mk 10.11-12; Lk 6.18)

³¹ «Wa nee 'ya ain -yla: «Nyıme -o -ka o 'ıwno 'kwne -sa, o 'nye o 'kwne -sa -sebhe yoo.» ³² 'In -amı, in nee ain -yla: nyıme 'ni mneni o 'ka o 'ıwno 'kwne -sa, 'mı we 'ni o mutı kwe -kaki 'wobhu. Nu, nyıme -ka o 'ıwno 'kwne -sa, o gbonyuu lv -sulue -wa, -we ka gbv -wa, nukpasu -putu o yia kwaa. 'In nyıme -mımo -ka 'kwne -sa 'ıwno kwa, gbonyuu o nva le.

A 'na bili -nı

³³ «A ka 'nu nu, wa nee amiaa dukpası -yla: «-In 'na bili yoyo sa -nı. -We -in bia -Lago 'yu, -in nu we le.» ³⁴ Nu, -amı, in nee ain -yla: a 'na bili 'mnumnu -nı. A 'na bili yalı -nı, nu, mı -wa -Lago 'ınumnikpe. ³⁵ A 'na bili dıdv -nı, mı -gu o dia bhv la. A 'na bili -Zeluzalemv -nı, nu, mı -wa -Lagonyuma weee 'wulapılınyoo gbe. ³⁶ -In 'na bili -na 'wlv -nı, nu, -in 'ni mneni -in 'ka -na 'wluo nyi -bhlogbo 'bhiti, we 'ka 'pıpa -ze, we 'ka 'ylukpa -ze. ³⁷ We -ka «un», a gba «un», we -ka «-ınnya», a gba «-ınnya». -We -na yia we 'bıgv zva, gbonyuuu dıdee -gbe we bhva.

A 'na nonv gbv 'leeji le -nı (Lk 6.29-30)

³⁸ «A ka 'nu nu, wa nee: «'Ylıı 'leeji -wa ylı, 'in glaa 'leeji -wa gla.» ³⁹ Nu, -amı nee ain -yla: -o nva -mı -yla gbv le, -in 'na nonv we 'leeji le -nı. Nu, nyıme -ka -na lilikwe -yukwlı 'kpa 'wıvobha, -in 'bhiti we -gıdv, o 'ka -bha yabhlo 'pa. ⁴⁰ Nyıme -ka -mı gbuwobhunya 'yu kwa, o 'ka -na -bana 'wobhu, 'nye o 'yoo, o 'ka -na -gıslunaa 'wobhu. ⁴¹ -Laide -ka -mı 'gba 'wlv dı -in 'ka kilo -bhlo lenv, -in nu kilo 'so le. ⁴² Nyıme -ka -mı -lu -zlalı, 'nye we o. Nyıme -ka -na -lu -bhoo yı, -in 'na palı o -blıgv -nı.

* 5:27 Glekıwıl 'wv, we ji -wa nu, -wa kokwaha, wa -yo nyuma -putu 'na -dılı -budu 'wv -nı.

A -kali amiaa tonyimaa ze
(Lk 6.27-28,32-36)

⁴³ «A ka 'nu nu: <-In -kali -na -libheyii ze, 'in -na tonyime mia, -in 'ka -moo 'wonye.> ⁴⁴ Nu, -ami, in nee ain -yla: a -kali amiaa tonyimaa ze, 'in -wa palia ain 'klyie 'wu, a bhuhoe -Lago wa 'nmi nya. ⁴⁵ 'Bhie, a 'ka amiaa Dide, -o mia yalu 'yua -ze. Nu, -Lago solba o 'ylo 'wu nyima -zono -yo nyima 'nyii -gv, 'in -wa nva gbuzonu le, we -yo -wa nva gbonyuu le, 'in o lvalia wa -gu 'nyu.

⁴⁶ «-Wa -kalia amiaa ze, we -ka -maa -bhloo 'de ze a -kali, a 'ni -lu yabhlogboo 'klo -ka -Lago 'yu. Nu, *nison -gwezisanyaa 'debhie -gbolu, 'sa -bhlokpadε wa nva. ⁴⁷ A -ka amiaa bheliaa 'dekpa fusa ni, gbo 'kadu a nva -bha le yi? Nu, -wa 'nia -Lago -yi, 'sa -bhlokpadε wa nva, we 'ni mso? ⁴⁸ We 'deε 'gbv, amia, a -mi tiklu sa amiaa Dide -o mia yali mia tiklu 'bhisa.

6

Sa -a 'kaa bobabhanya 'nye

¹ «A zo amiaa 'de 'yliyε, a 'na nono amiaa -Lagobv le -zejila 'wu, nyuma 'ka ain 'yala 'gbv -ni. A -ka 'sa we nu, a 'na 'ka -tnoo 'yi amiaa Dide -o mia yali kwεε.

² «-In -ka 'gwezi bobabhanya 'nye, -in 'na bhlu we legle nya -ni. Nu, 'sa weli 'so -nyuma nva -mo -Lagobudunya zo, we -yo 'yloogbv, wa 'ka wa 'nmi -zono gbaa 'gbv. In nee ain -yla gbuzono saε: wa ka wa -tnoo 'yi 'gamv. ³ Nu, -mi, -in -ka -na 'gwezi bobabhanya 'nye -na liliso nya, -na kopεso 'na yibheli we 'ji -ni.

⁴ Sa -in wlaa -lu zizeda, -na Dide -Lago, -o yia we -yo, mo kwεε -na yia -na -tnoo 'yia.

Sa -a 'kaa -Lago bhuhoe
(Lk 11.2-4)

⁵ «A -ka -Lago bhuhoea -mi, a 'na nono weli 'so -nyuma 'bhisa -ni. Nu, wamia, wa 'yibha wa 'ka 'yligbe, 'in wa 'ka -Lago bhuhoe -Lagobudunya zo -yo 'yoo 'wogbelida. 'Mo wa nva le, 'in nyuma weεε 'ka wa -yoyi. In nee ain -yla gbuzono saε: wa ka wa -tnoo 'yi 'gamv. ⁶ Nu, -mi, -in -ka -Lago bhuhoea yi, -in pla -na -budu zo, -in kla we, 'in -in bhuhoe -na Dide da wa 'a 'yia -mi -yo. -In -ka 'sa nu, -na Dide -o yia -mi -yo zizeda, mo yia -na -tnoo wlaa.

⁷ «A -ka -Lago bhuhoea -mi, a 'na mnani nwe la -ni, nee -wa 'nia -Lago -yi. We mi wamiaa dli zo nu, wa gbagbaweli duuun 'gbv -Lago polva wa yukwli.

⁸ A 'na nono wa 'bhisa -ni. Nu, a 'ni -slo o -lu -zlali, o -yi amiaa -yokpagbv.

⁹ «Sa a 'kaa -Lago bhuhoe mo ni:

<-Amiaa Dide -o mi yali,

wa zo -bha -na -mowlv nmi.

¹⁰ -Na nyimaa 'wlulapile yi.

Nyuma nu -na domagbv le dudu -gv,
sa we mia yali 'bhisa.

¹¹ 'Nye -zeεn nu lililu -ain.

¹² -Wa nva -ain gbonyuu 'wluo,
sa -a tia wa -yogbv 'wu,
-in ti 'sa -amiaa -yogbv 'wu.

¹³ -In 'na kwali -ain laylagbv lv -ni.
-In -sa -ain gbonyuu dide kwεε.>

[Nu, nyimaa 'wlulapile klaa,
'tite klaa, we -yo 'nnumnie,
we -mi -na -no nya, bhla weεε nya.

*-Amεnu.]

¹⁴ Nu, amiaa -lima -wa nva ain -yla gbonyuu le, a -ka we 'woti, amiaa Dide -o mia yali, 'in o tia amiaa -yogbu 'wu. ¹⁵ 'In a 'ni wa -yogbu 'woti ni, amiaa Dide -o mia yali, o 'na 'ka amiaa -yogbu 'woti.

Sa a 'kaa 'sun pla

¹⁶ «A -ka 'sun 'wu -mi, a 'na 'sulu 'klb weli 'so -cian 'bhisa -ni. 'In wa nva wa 'klb 'fuakaa, 'in nyuma weee 'ka we 'jiyibheli nu, wa mi 'sun 'wu. In nee ain -yla gbuzonu sae: wa ka wa -tnuu 'yi 'gamu. ¹⁷ Nu, -mi, -in -ka 'sun 'wu -mi, budo 'klb -yo, 'fla -na 'nyi, ¹⁸ nyuma yi we 'jiyibheli nu, -in mi 'sun 'wu. -Na Dide, -o wa'a 'yia -yo, -mo -bhlogbo yia we 'jiyibhelia. -We -in nva zizeda le, -na Dide, -o yia we -yo, mo yia -na -tnuu wlaa.

'Nnumnilu -zonu (Lk 12.33-34)

¹⁹ «'Nnumnilu -we mia dudu -gu, da 'gli -yo nwanu nyuma we, 'in 'wienya wlaa -budu, 'in wa ylia we, a 'na dili we -zlo dudu -gu -ni. ²⁰ Nu, a dili 'nnumnilu -Lago -gbela, da 'gli -yo nwanu 'na 'kaa we -nyuma, 'in 'wienya 'na 'kaa we yli. ²¹ Nu, mo -na 'nnumnilu mia, -mo -na dili mia.

'Yli -wa kuu 'nape (Lk 11.34-36)

²² «'Yli mi kuu 'nape nya. -Na 'yli -ka -yali, -na ku weee mi zli 'wu. ²³ Nu, -na 'yli -ka gu -yo -ka, -na ku weee mi nikpise 'wu. -We mia -na zli nya, we -ka nikpise 'bhisa -mi, -zugba nikpise -dlugba -wa.

'Gwezi -yo -Lago, a -sa -bha (Lk 16.13)

²⁴ «Nyume 'ni mneni o 'ka -cian 'so -yla lubho nu. We -ka 'sa -mi, 'yabhlo o yia 'wonyea, 'in o 'ka 'yabhlo zekali. 'Yabhlo -yo o yia lanea, 'in 'yabhlo 'ka o dudonyumani. A 'ni mneni a 'ka -Lago -yo 'gwezi -yla lubho nu dabudu.

A 'na lulu dli -ni (Lk 12.22-31)

²⁵ «We 'dee 'gbu, in nee ain -yla: a 'na lulu dli amiaa 'yliyogagie -yo amiaa kuu 'gbu -ni. A 'na gbal amiaa dli zo -nie: «Lee -lu -a 'ka lia? Lee -lu -a 'ka 'maa? -A yi 'naa 'yi -a 'ka 'woplaa? Nu, amiaa 'yliyogagie -zi lililu, 'in amiaa ku -zi 'naa, we 'ni muu? ²⁶ Nu, zia mia, we'e 'pa 'mno, we'e -di we, 'in we'e bublu we -zlo -gbagbu 'wu. Nu, amiaa Dide -o mia yali, mo nyea we lililu. Nu, amia, a 'yli a -zi 'zia, we 'ni muu? ²⁷ Nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka o 'yliyogagiee 'yli -gu pali o dilulube nya. ²⁸ Lee -lu ka 'gbu a lu dli 'naa 'gbua? -Fliisuu -bu mia, a di we dli 'wu nu, we'e nu lubho, 'in we'e lua 'naa. ²⁹ Nu, in nee ain -yla: *Salomoo 'dee 'nnumnie 'kadu 'wu, o 'ni 'ylinano -bana -bhlogbo 'yi suu -bunya nu 'yabhlo 'bhisa. ³⁰ Su -we mia -zeen kpa, 'in wa 'kaa -kosu 'wu viteli cizi, we -ka nu, -Lago ka we -bana -zonu 'nye, -zugba -bana o yia ain 'nyea, dli 'kienyi -zonya! ³¹ A 'na 'yibhali amiaa 'de la dli -lulube nya -nie: «Lee -lu -a 'ka lia? Lee -lu -a 'ka 'maa? -A yi -bana 'yi -a 'ka 'wopla -bhaa? ³² -Lu weee mia da, -wa talia we da, 'yli weee nya, nyuma -wa 'nia -Lago -yi, ma -wa. Amiaa Dide -o mia yali, o -yi we 'ji nu, -we mia de, mu -wa amiaa -yokpagbu. ³³ Tiada, a 'tide -Lago 'yi, o 'ka ain 'wlulapli, 'in a 'ka gbu tiklu lenu. We 'bigu, -Lago 'ka ain -lu weee -muni 'nye. ³⁴ Nu, a 'na lulu dli cizi gbu 'gbu -ni. Nu, cizi 'bhie, a 'ka cizi nuu gbu 'wopla. Nu, -zeen nuu siasie mia, we -tu 'sa, a 'na pali we 'yli -putuu -nu -gu -ni.»

7

A 'na 'bhulu nyumaa -yogbu 'wv -ni
(Lk 6.37-38,41-42)

¹ «A 'na 'bhulu nyumaa -yogbu 'wv -ni, -Lago yi amiaa -yogbu 'wobhu. ² Ni, sa a bhua nyumaa -yogbu 'wv, 'sa -Lago yia amiaa -yogbu 'wobhua. -We a bhua 'wv, 'in a yibhɔva nyuma, 'mv -Lago yia 'wobhua ɔ 'ka an yibhɔv.

³ «Buee go -le mia -na bheli 'yliya 'wv, 'mv -na yia -yo, 'in su -kibhe 'kadu -we mia -na 'yliya 'wv, -i'in 'yi we -yo. Lee -lu ka 'gbua? ⁴ Su -kibhe 'kadu mi -na 'yliya 'wv, 'in -in nee -na bheli -yla: «Nwuu, in 'ka -mi buue go 'yliya 'wosaa?» We 'ni 'ylinani. We 'ni mɔv? ⁵ Welɔ 'sɔ -nyume, -in -sa -slo -na 'de su -kibhe 'kadu 'yliya 'wv, -in 'ka layi 'bhie, -in 'ka buue go -na bheli 'yliya 'wosa.

⁶ «A 'na 'nyeni -Lagoɔ -lu gwɔ yoo -ni, we 'ni -mɔv, 'in we bhitia la, 'in we mua ain. A 'na viteli amiaa -can gbua -bobo zo -ni, we 'ni -mɔv, 'in we nɔa we -gv.

A bhuhoe amiaa Dide -ɔ mia yali
(Lk 11.9-13)

⁷ «A -zla -lu, 'in wa 'ka we ain 'nye. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali ain -yla. ⁸ Ni, -ɔ zlaa -lu, 'mɔ wa nyɛa we. -ɔ talia -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhlia -budu, mɔ -yla wa kalia -bha. ⁹ Amiaa 'yu -ka ain 'floo -zlali, a mneni a 'ka ɔ tokpa 'nyee? ¹⁰ 'In ɔ -ka ain zibhi -zlali, a mneni a 'ka ɔ tibhe 'nyee? -Innya, we 'ni sa -mi. ¹¹ Ni, amia -mama -wa nyuma 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zɔnv 'nye sa. We -ka 'sa -mi, a -mi we -gv ni, amiaa Dide -ɔ mia yali, -wa -ka ɔ -lu -zlali, -lu -zɔnv ɔ yia wa 'nyɛa.

¹² «-We a 'yibhaa nyuma nv ain -yla le, amia nv 'ya we wa -yla le. Mv -wa Moizu tite -yo -Lagɔgbv -falpanyaa 'sebhe jɔ.

Yoo 'sɔ
(Lk 13.24)

¹³ «A plali klolo nyee poo 'wv. 'Yoo -we kwaa nyume tlitie 'wv, we gbv 'ni -yo -kali, 'in we klolo nyee 'yia 'wv la. 'In -wa bhlia wee 'yoo, wa -zu 'wv. ¹⁴ Ni, 'yoo -we kwaa nyume 'yliyogagie 'wv, we gbv -kali -yo. 'In we nyee mia poo. -Wa yia we -yo, wa 'ni 'wɔzu.

Suu 'bhue -yo wayibhelia we
(Lk 6.43-44)

¹⁵ «Nyuma -wa laa wa 'de -Lagɔgbv -falpanya, a zv amiaa 'de 'yliyɔ wa gbegbein. Wa -ka yi, wa mi sa -dlɔv bhlabhle 'bhisa, 'in wa nɔkple mia, -mɔ 'wlv -fliigwi -we mia vla 'wv. ¹⁶ Wa lenvgb -yo a yia wa yibhelia. Wa'a -sa *-dlɔya 'mnɛwia 'wlv, 'in wa'a -sa magloo -kɔji 'wlv. ¹⁷ Ni, su -zɔnv weee mia, 'bhue -zɔnv we paa, 'in su 'nyuu mia, 'bhue 'nyuu we paa. ¹⁸ Su -zɔnv mia, we 'ni mneni we 'ka 'bhue 'nyuu 'pa. 'In su 'nyuu mia, we 'ni mneni we 'ka 'bhue -zɔnv 'pa. ¹⁹ Su weee nyidi, -we 'ni 'bhue -zɔnv 'pa, -di wa -dia we, 'in wa vitelia we -kosu 'wv. ²⁰ 'Sa a yia waa yocian yibhelia wa lenvgb 'wv.

-Zezuu nyima -zɔnv
(Lk 13.25-27)

²¹ «-Wa gbaa da: «Na -Kanyɔ, na -Kanyɔ», we 'ni wa 'de weee -Lago yi 'sa 'wlulapila. Ni, -wa nɔa ɔ dumagbv le, ma 'wlv ɔ yia lapila. ²² Zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, -bha nyuma duun yia 'mi -yla gbaa: «-Amiaa -Kanyɔ! -Amiaa -Kanyɔ! Ni, -a ka -Lagɔgbv gba -na 'nyii nya, -a ka zuzu 'nyii vu -na 'nyii nya, 'in -a ka gwɛdigbv lenv -na 'nyii nya, we 'ni mɔv?» ²³ Tɔv, -bha na yia wa -yla gbaa -zejila 'wv: «In 'ni ain -yi 'mnumnu. Nyuma 'nyii, a be lv!»

-Budu 'sɔɔ gbɔv nine
(Lk 6.47-49)

²⁴ «Ni, -we weee in gbaa de ni, -ɔ -ka we yukwli pɔlv, 'in ɔ 'ka we -gɔgbɔ lɛnv, ɔ 'wlv gbɔvilyono -ɔ 'sɔbha ɔ -budu tukpa -gɔ. ²⁵ Da 'nyu lva, 'nyu yea -bha, -pipee 'kadu 'plia, wee -budu 'ni bhli. -We ka gbɔ -wa, wa ka we 'sɔbha tukpa -gɔ. ²⁶ Ni, nyime -ɔ 'nva na weli, 'in ɔ 'ni'a we -gɔgbɔ lɛnv, ɔ 'wlv nyɔgɔgbɔ, -ɔ 'sɔbhaa ɔ -budu -bɔse -gɔ. ²⁷ Da 'nyu lva, we yea -bha, 'in -pipee 'kadu 'plia, 'in we yia we la bhli, 'in we yia -nyumɔ weee.»

²⁸ -Zezu bhia gbɔv ni gbagbie, 'in we yia nyuma weee ηwegaga -sɔbhali. ²⁹ Ni, ɔ 'ni wa gbɔ -slolu -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagɔ 'nyea ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbɔ.

8

*-Zezu puea *sɔlibhanyɔ*
(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)

¹ Da -Zezu mia -gɔgɔ kwilda, 'in nyumaa -zlo yia ɔ 'bɪ yi. ² Tɔvɔn, *sɔlibhanyɔ yabhlo bea ɔ 'yu, 'in ɔ yia 'kukolu 'sibhli, 'in ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -na zukpa -wa: we -ka -mɪ dɔdɔ nanɪ, -in mneni -in 'ka 'mɪ jipe.»

³ -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, ɔ zia ɔ kwɛ, * ɔ nɛɛ: «We nanɪ 'mɪ dɔdɔ, -in 'pɔ!»

-Bha -bhlokpadɛ *sɔli 'bhva ɔ ku -yɔ, ⁴ 'in -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyime yabhlogbɔɔ -ni. Mni -na 'de *-Lagɔbɔbɔnyɔ 'klɔslolua, 'in -we Moizi gbaa ni, nyime -ɔ -ka 'pɔ ɔ 'nye -Lagɔ, -in wla we, 'in wa 'ka we 'jiyibheli ni, -in ka 'pɔ.»

-Zezu puea 'slɔjaa 'yugalinyɔ zɔyɔ
(Lk 7.1-10)

⁵ We bhla -Zezu plaa Kapenaumogbe nɔkplɛ, 'in *Wlɔmv -slɔja glv gbuu 'yugalinyɔ yia ɔ -gbɛ yi. Ni, ɔ yia ɔ zukpa 'pali, -mɔɔ 'ka ɔ -yɔbɛ. ⁶ ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, na zɔyɔ ka gu -yɔ, ɔ ka 'kli, ɔ mɪ lapida -budunwɛɛ, ɔ mɪ siada duun.»

⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «In mɪ yida, in 'ka ɔ jipe.»

⁸ 'In 'slɔjaa 'yugalinyɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, in 'ni we 'klv -ka, -in 'ka na -budu zɔ pla. Ni, gba weli yabhlo, 'in na zɔyɔ 'ka 'pɔ. ⁹ Ni, -amɪ, in mɪ na -ci'an zɔ, 'in in pilia 'slɔja tɔlva 'wlu la. In -ka 'yabhlo -yla gbɛɛ: «-In mni!» 'in ɔ mni'a. In -ka 'ya -bɔdɔ -yla gbɛɛ: «-In yi!» 'in -mɔɔ yia. 'In in -ka na zɔlvhɔnɔnyɔ -yla gbɛɛ: «-In nɔ -mni le!» 'in ɔ nva we lɛ.»

¹⁰ -Zezu 'nva we, 'in we yia ɔ ηwegaga -sɔbhali, 'in ɔ nɛɛ -wa mia ɔ 'bɪ -yla: «In nɛɛ an -yla gbɔzɔnɔv sɛɛ: nyime, -ɔ zva sa dli ni, in 'ni -slɔ we -kanyɔ 'yi Izlaeli -dɔdɔv 'debbie -gbolu -gɔ. ¹¹ In nɛɛ an -yla: nyuma -duun yia yia. Tɔlva yia 'ylɔv 'wɔsɔlɔda 'bhva, 'in tɔlva yia 'ylɔv bhliida 'bhva. *-Lagɔɔ nyumaa 'wlvlapilɔgbɛ 'wɔ wa yia dabɔdɔ lia, wa -yɔ *Ablaamv klaa, *Izakɪ klaa, we -yɔ *Zakɔbɔ. ¹² Ni, 'yua -wa 'wlu -Lagɔ 'ka 'yaa lapili, 'ma wa yia 'pipee vitelia, nikpise 'wɔ. -Mɔ wa yia wilia, 'in -mɔ wa yia gla 'wɔ lia.»

¹³ Tɔvɔn, -Zezu nɛɛ ɔ 'slɔjaa 'yugalinyɔ -yla: «Mni -budunwɛɛ. -We -na dli mia -gɔ we ka lɛv.»

-Bha -bhlokpadɛ ɔ zɔyɔ 'pva.

-Zezu puea guzɔnya duun
(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

¹⁴ -Bha -Zezu mni'a Pieli -budunwɛɛ. ɔ nyinia -mɔ, 'in ɔ yia Pieli ηwɔnɔɔ 'nyaa -yɔyɪ lapida. -Mɔɔ ku -su. ¹⁵ -Zezu zia ɔ sɔ kwɛ, 'in -pipee yia ɔ ku zɔ 'plili. ɔ sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia wa -yla pipie bhli.

* 8:3 Zuifɔv -gbɛ, -ɔ -ka sɔli -yɔ -ka, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka nyime kwɛzi, 'in ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Lagɔbudu zɔ mni.

16 Jibhe 'ka zɔ, 'in wa yia nyɔma duun -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ, ɔ -gbɛ -la. Ɔ wɛli nya ɔ vua zuzu 'nyii, 'in ɔ jipea guzɔnya weee. 17 Mu ɔ nuɔ lɛ, 'in -we -Lagɔgbuɔ -falpanyɔ Ezaɔi gbaa we 'ka gbuzɔnu -Zɛ: «Ɔ ka -amaa siasie 'wɔbhu, 'in ɔ yia -aɔn gu -yɔsa.»

Nyɔma 'yɔbhaa wa 'ka-Zezu 'bɔ mɔi
(Lk 9.57-62)

18 -Mɔɔ 'bɔgbɔ, -Zezu 'yia nɔ, nyɔma duun mɔi ɔ kwesi, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'bɔnɔnya -yia nɔ, wa mɔi 'nyuu kakpe -putu -gɔ. 19 -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo bɛa ɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Sɔlɔnyɔ, da weee -na yia mɔi, in mɔi -mɔi 'bɔ.»

20 'In -Zezu nɛɛ ɔ -yia: «-Totonya ka 'bhɔka, 'in zia kaa lɔlɔ. Nɔ, da *Nyɔmɛɛ 'Yu 'kaa ladɔli, -bha 'nɔ -mɔi.»

21 'In ɔ 'bɔnɔnyɔ yabhlo nɛɛ ɔ -yia: «Nyɔmaa -Kanyɔ, -in 'nyɛ 'mɔi 'yoo, in 'ka na dide 'bhluɔ mɔi 'bhie.»

22 -Zezu nɛɛ ɔ -yia: «-In yi 'mɔi 'bɔ, -in 'tide tɔtlɔnya 'yi, wa 'ka wa tɔtlɔnya 'bhlu.»

-Zezu bɛla -pɔpɛ 'kadu zɔ
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

23 -Zezu -bhoa 'glɔ 'wɔ, 'in ɔ 'bɔnɔnya yia ɔ yoo kwa. 24 Tɔɔn, 'in -pɔpɛ 'kadu yia 'plɔplɛ bhli, 'in 'nyu -gbuɔgbu yia 'glɔ 'wɔslo, -zugba -Zezu mɔi 'yɔla 'wɔ. 25 Ɔ 'bɔnɔnya bɛa ɔ kwesi, wa ganɔa ɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yia: «Nyɔmaa -Kanyɔ, -sa -aɔn gbɔ 'wɔ! -Ama tɔ!»

26 Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -yia: «Dɔ 'kienyi -zɔnya, lɛɛ -lu ka 'gbu a nɔ 'sa nyanɔa?» Tɔɔn ɔ sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia -pɔpɛ -yɔ 'nyu 'wluo 'kpɔli, 'in -bha yia 'wɔtɔ blenyii.

27 Nyɛgaga -sɔbhaliɔ wa 'dɛ weee, 'in wa yia layɔbhali -yɔbhaliɛ: «Ɔɔ nyɔmɛ mia da, 'nyu -yɔ -pɔpɛ zɔa ɔ 'nɔnyɛ, mɔɔ -nyɔmɛ nɔ da?»

-Zezu jipea nyɔma 'sɔ -wa kaa zuzu 'nyii 'wɔ
(Mk 5.1-20; Lk 8.26-29)

28 We bhla -Zezu nyɔma 'nyuu kakpe yabhlo -gɔ, -mɔ -wa Gadale -nyɔmaa dɔdɔ -gɔ, 'in nɔkpasia 'sɔ yia gbawla nyɔdi 'tla, 'in wa yia ɔ yoo yi. Waa nɔkpasia mia, zuzu 'nyii mɔi wa 'wɔ. 'Cɛ wa paa -bhabha, 'in wa bhɔtia nyɔma, we 'dɛɛ 'gbu nyɔma weee nuɔ nyano, 'in wa 'a 'plɔli -sɛɛn wee 'yloogblɔ. 29 Tɔɔn wa 'kpɔi 'wɔ, wa nɛɛ: «-Mɔi, -Lagɔɔ 'Yu, -naa lɛɛ -gbu pɔli -amaa gbɔ 'wɔla? We bhla 'nɔ -sɔ nyɔni, yi -in yia, -in 'ka -aɔn 'kɔlyɛ 'wɔpa yi?»

30 Nɔ, wa kwesi, -boboo -zlo mɔi -bha lililuu dataɔda. 31 'In zuzu 'nyii yia ɔ zukpa 'pali, we nɛɛ: «-In -ka gba -in 'ka -aɔn vɔ nɔ, -in kwa -aɔn -bobonya nɔ 'wɔ.»

32 -Zezu nɛɛ: «A mɔi.»

'In we yia waa nyɔma 'sɔ 'wɔtla, 'in we yia -bobonya 'wɔpla. Tɔɔn, wee -bobonya yia -gɔgɔ kwli -gwagwie nya, we yia 'nyu lɔ slo, 'in we yia 'nyu lɔ tɔli -nya. 33 -Bha -boboo 'yliyɔzɔnya mɔi 'gbe 'kadu nɔkplɛ -gwagwie nya, 'in -we weee yia -bobonya -yɔ -wa kaa zuzu 'nyii 'wɔ, 'in wa yia -mɔ we 'dɔ -sa. 34 Wee 'gbe nɔkpla -nyɔma weee 'tlaa, da -Zezu mia, 'in wa yia -mɔ mɔi. Wa 'yia ɔ, 'in wa yia ɔ bhuhhoe, 'in wa nɛɛ nɔ, ɔ 'bhɔ wa dɔdɔ -gɔ.

9

-Zezu puea zɔlaslonyɔ
(Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

1 -Zezu -bhoa 'glɔ 'wɔ, ɔ -dia 'nyu 'wɔ, 'in ɔ yia Kapɛnaumu lɔ mɔi. 2 'In nyɔma -yɔ zɔlaslonyɔ yia yi, -zugba ɔ mɔi 'sowli 'wɔ. -Zezu 'yia nɔ, wa ka ɔ dɔli -gɔ zɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ zɔlaslonyɔ -yia: «Na 'yu, -in 'tɛmanɔ dɔli, in ka -na gbɔnyii 'wɔti.»

3 -Bha, -Lagoo titee gwesanya pupalia 'wlukoon lae: «Nu, nukpasu mia de, -Lagoo vela.»

4 'In -we wa pupalia 'wlukoon la, -Zezu yia we yibheli, 'in o nee: «Lee -lu ka 'gbu a pupali 'wlukoon la sa 'nyumee? 5 'In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'woti,» -muv -kalia -yo yaayu, 'in 'ka gba: «In -so 'wu, -in no,» -muv -kalia -yo yi? 6 A yibheli we 'ji nu, Nyumee 'Yu ka se dudu -gu o 'ka nyumaa gbonyii 'woti.»

-Bha -Zezu gbaa oo zolaslonyo -ylae: «-So 'wu, 'bhu -na 'sowli 'wu, mni -na -budunwee.»

7 Oo nyumee -soa 'wu, 'in o yia -budunwee mni. 8 Waa nyuma 'yia we -yo, 'in nyanoo yia wa dli 'wu slo, 'in wa yia -Lagoo 'hni -mnuu, nu, -Lagoo ka nyuma 'tite 'nye wa 'ka 'sasokpa -gbu lenu.

*-Zezu laa Matie
(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)*

9 'Yli yabhlo nya -Zezu 'bhva -bhade, o mi 'plida, 'in o yia nyumee wa laa Matie -yoyi, nu, o -di 'gwexisabudu zo la. O nee o -yla: «'Yi 'mi 'bi.»

Matie -soa 'wu, 'in o yia o 'bi mni.

10 -Zezu -yo o 'binonya mi lida Matiee -budu zo, -zugba *nisoo -gwexisanya -yo gbonyuuu kwe -cian duun mi 'ya wa glaa. 11 Faliznyuma 'yia we -yo, 'in wa nee -Zezuu 'binonya -ylae: «Amiaa -Kanyo mia, lee -lu ka 'gbu o -yo nisoo -gwexisanya -yo gbonyuuu kwe -cian lia?»

12 -Zezu 'nua we, o nee wa -yla: «Nyuma -wa -yalia, wa'a mni -dotloo -gu. Nu, guzunya mnia -dotloo -gu. 13 -We -Lagoweli ni gbaa, a mni a 'ka we 'jii datai, we nee:

«-We in 'yibhaa mu -wa nu,
nyuma 'ka nyazidli -ka,
we 'ni 'slaka -sasie.»

Nu, in 'ni nyuma tikli laa yi, gbonyuu -lenonya in yia laa.»

*-Zezu -yo 'sun
(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)*

14 'Zan -Batisu 'binonya bea -Zezu kwesi, 'in wa yia o layibhae: «Lee -lu ka 'gbu, -amia -yo Faliznyuma pla 'sun 'yli toloa nya, 'in -nanuu 'binonya'a nu we lea?»

15 'In -Zezu nee wa -ylae: «Nu, 'hwnoo kwa zli, o 'lowlii 'talea mia, wa dli 'ni menu, gbuzoon -wa yi? -Innya, yo -wa yo. Nu, 'yli yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'hwnoo 'lowli glaa. Nu, -muv zli wa plaa 'sun.

16 «Nu, -bana sva -ka yla ni, nyumee -ka we pipeda -mi, o'o zo we ylada 'naa lolu. O -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana sva 'wu, 'in we ylada ylimania 'wola. 17 'Sa -bhlokpade, wa'a pali nu lolu *bala sva 'wu. Wa -ka 'sa nu, 'in bala wla, 'in nu jitea. Nu, nu -lolu kaa bala lolu, 'in we 'de 'so gwlea.»

*-Zezu puea 'hwnoo yabhlo, 'in o yia 'hwnoyu yabhlo 'yliyogagie 'nye
(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)*

18 Da -Zezu mia -slo gbu gbada, 'in Zuifvu 'yugalnyo yabhlo yia yi. O 'sibhlia o 'yu 'kukolu, 'in o nee: «-Na zukpa -wa, na 'hwnoyu ka tli, we 'bi 'ni -slo 'wogwle, nu, -in yi, -in 'ka o so -gu lapali, 'in o 'ka 'yliyogagie 'yi.»

19 -Zezu -soa 'wu, 'in o -yo o 'binonya yia -moo 'bi mni.

20-21 -Bha 'hwnoo yabhlo mi -bha, mo palia kwe, we li -zu kugbua le 'so o -yo. O nee o 'dee dli zo: «In -ka o -bana kwe -zizite mneni, 'in na pu.»

We 'dee 'gbu o yia -Zezu luv plili, 'in o yia o -banaa hwe kwezi. 22 -Zezu 'bhitia la, o 'yia oo 'hwnoo -yo, 'in o nee: «Na 'yu, a 'tamanu dli, amaa dli ka ain pue.» -Bha -bhlokpade o 'puu.

23 Təʊn, -Zezu nɪnia Zuifʊʊ 'yugalɪnyɔɔ -buduŋweɛ, 'in ɔ yia -mɔ guzɔ -gɔfi -bhlɪnya -yɔyi, -zugba nyɪma duun zizli -bha -gʊ sɔ weee lɔ. 24 ɔ nɛɛ: «A 'bhu -bha! Nɪ, ɔɔ 'ŋwɔnyu 'nɪ tli, 'yɪla 'wʊ ɔ mɪa.»

'In wa yia ɔ gla palɪ. 25 Wa ka wa wleli weee 'bhie, -Zezu yia komi lɔʊ pla. ɔ kpalia ɔɔ 'ŋwɔnyu sɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia 'wʊsɔ.

26 We di mnenia wee dʊdʊ weee -gʊ la.

-Zezu puea 'lɔlɔnya 'sɔ

27 -Zezu 'bhɔa -mɔ, ɔ mɪ 'yloogblɔ, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ 'bɪ mɪnɪ. Wa 'kpɪa 'wʊ, wa nɛɛ: «-Davidu 'yʊɔɔa, -in 'yɪli -aɪn nyazɪɔɔ!»

28 Da ɔ plaa -budu zɔ, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ kwesi bɛ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «'Lee a zʊ dlɪ nɪ, in mneni in 'ka we lɛnuʊ?»

'In wa nɛɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, gbʊzɔnʊ -wa, -in mneni we.»

29 Təʊn, -Zezu zɪa wa 'yli kwɛ, 'in ɔ nɛɛ: «Sa a zɔa dlɪ, a 'yɪ 'sa we!»

30 'In wa 'yli yia -blo. -Zezu nɛɛ wa -yla 'klɔ 'cɪcɪ nya: «Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na yibheli we 'ji -nɪɛ.»

31 Təʊn, wa mɪnɪa, 'in wa yia -Zezuu 'dɪ -sa wee dʊdʊ weee -gʊ.

-Zezu jipea bhobho yabhlo

32 Da wa mɪa mɪnɪa, 'in wa yia -Zezu nyɪmɛ yabhlo -la. Nɪ, ɔɔ nyɪmɛ mɪa nɪ, ɔ 'nɪ gbagbie mneni, zuzu 'nyuu mɪ ɔ 'wʊʊ 'gbʊ. 33 -Zezu vua wee zuzu, -bha -bhlokpade ɔɔ nyɪmɛ gbɛa. 'In -wa mɪa -bha, ŋwɛgaga -subhali wa, 'in wa nɛɛ: «Aya, -a 'nɪ -slɔ 'sasukpa -gbʊ -munu da 'yɪ Izlaɛli -dʊdʊ -gʊ.»

34 Nɪ, Falizɪnyuma mɪa, -maa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ 'nyɛa ɔ 'tɪtɛ, 'in ɔ 'ka zuzu 'nyii vu!»

Nyɪmaa -zlo -laa -Zezu nyazɪ 'wʊ

35 -Zezu 'plɪlia -bha 'gbe 'kadɪ weee -yɔ 'gbe yua weee 'wʊ, ɔ plaa -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyuma gbʊ -slɔlu. -Lagɔgbʊ -we gbɛa -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlgʊ, 'mʊ ɔ gbɛa wa -yla, 'in ɔ yia gu weee -yɔ siasie weee jipe.

36 Nyɪmaa -zlo -wa mɪa sɪada, 'in wa dlɪ 'nɪa mɛnɪ, -wa 'wɔlɔa bhlabhɛ -we 'nɪ 'yɪliɔzɔnyɔ -ka, ɔ 'yɪa wa -yɔ, 'in wa yia ɔ nyazɪ 'wɔla. 37 'In ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «'Mɔɔ ka zalɪ duun, we kpaa 'yli, 'in we -dɪdɪnya 'nɪ 'wʊzʊ. 38 We 'gbʊ, a bhuhhoe kpaa -Kanyɔ ɔ 'ka lubhonɔnya yoo 'pa, wa 'ka wee -lu -dɪ.»

10

*-Zezuu tietienya kugbua lɛ 'sɔ
(Mk 3.13-19; Lk 6.12-26)*

1 -Zezu laa ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ, 'in ɔ yia wa 'tɪtɛ 'nyɛ wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu weee -yɔ ku zɔ -siasie weee jipe. 2 ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔɔ ŋnɪ nɪ: tɪada, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɪnɪ -wa Pɪɛli), we -yɔ ɔ bheli Andlee klaa, Zebedee 'yua *Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan klaa, 3 Filipʊ -yɔ Batlemii klaa, Toma -yɔ nɪsɔn -gwezisanyɔ Matie klaa, Alifee 'yʊ 'Zake -yɔ Tadee klaa, 4 'gbee *lɔpanyɔ 'Simɔɔ we -yɔ Zudasɪ Isikaliɔtʊ, nyɪmɛ -ɔ wlɛa -Zezu ɔ tɔnyɪma -yla.

*-Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ
(Mk 6.7-13; Lk 3.1-6)*

5-6 -Mʊʊ 'bɪgʊ, -Zezu 'kaa ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ tie ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «Nɪ, nyuma -wa 'nɪa Zuifʊ, a 'na mɪnɪ wa dʊdʊ -gʊ -nɪ. A 'na mɪnɪ 'ya Samalii -dʊdʊʊ 'gbe yabhlogbɔɔ 'wʊ -nɪ. Da a 'kaa mɪnɪ nɪ, mʊ -wa Izlaɛɪnyɪmaa -gbɛ, da 'wɔlɔa mɔmɔnɔ -bhlabhɛ. 7 A -ka 'yloogblɔ -mɪ, a gbɛɛ: -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪli bhla ka ɔpa. 8 Guzɔnya mɪa, a jipe -maa. -Mama -ka tli, a 'nyɛ -maa 'yɪliɔgagɛ. Sɔlɪbhanya mɪa, a pue -maa, 'in a vu zuzu 'nyuu. Bhe a 'yɪa wee

'tite, we 'deε 'gbu, a -sa nyima 'wɔ bhe. ⁹ A 'na 'bhulu -can klaa, 'gwεzi klaa, we -yɔ tama yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. A 'na pali we amiaa pɔsi 'wɔ -ni. ¹⁰ A -ka mnɔda -mɔ, *-bada klaa, -bana 'sɔnɔ klaa, -sakwla klaa, we -yɔ kɔɔsu, a 'na 'bhulu we 'yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. Lubhonɔnyɔ mia, ɔ ka ɔ lililuu 'klɔ.

¹¹ «Nu, a -ka 'gbe 'kadɔ -mɔmɔ 'wɔ nyini, a -ka 'gbe yua -mɔmɔ 'wɔ nyini, nyime ɔ 'kaa ain kpa 'nanɔɔ, a -tali ɔ da. A 'ni -slɔ weε 'gbe 'wɔbhɔ, a -dɔ -bha la. ¹² -Budu -mɔmɔ ηweε a -ka nyini, a ηwna wa 'nyu la, 'in wa 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yu. ¹³ Weε -budunηweε -nyima -ka amiaa 'lakpasu kpa, amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -tɔ wa -gɔ. 'In wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a -yɔ amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'pli.

¹⁴ «Nu, -budu -mɔmɔ ηweε we -yɔ 'gbe -mɔmɔ 'wɔ, wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni ain yukwli pɔlɔ, a gbɔtɔ amiaa bhɔ -yɔ *-bhuhhui, 'in a 'bhɔ -bha. ¹⁵ In neε ain -yla gbuzɔnɔ sa nu, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, weε 'gbe -mɔnɔ nɔkpla -nyima yia sia bhahha, we 'ka *Sodɔmɔ -nyima -yɔ *-Gomɔlɔ -nyima -nɔ 'wɔzi.

*-We 'kaa -Zezuu 'binɔnyayli
(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)*

¹⁶ «A pɔ yukwli: nu, bhlabhle 'bhisa na tiea ain -mɔ gbi glaa. We 'deε 'gbu a mna 'yli tihε 'bhisa, 'in a 'ka mɔ -dlɔɔ -kpakɔn 'bhisa. ¹⁷ Nu, gbɔwɔbhunya 'yua yia yia ain kwaa, 'in wa 'ka ain seli -mɔ -Lagɔbudunya zɔ. We 'deε 'gbu, a zɔ amiaa 'deε 'yliyɔ. ¹⁸ Na 'gbu, wa yia ain dɔdɔɔ 'wlulapɔnya -yɔ nyumaa 'wlulapɔnya 'yu kwaa. Nu, -maa -yɔ -wa 'nia Zuifu, wa 'yu a yia na gbɔdaynya -zεa. ¹⁹ Wa -ka ain gbɔwɔbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlɔ dli -ni, -we a 'kaa gba, 'in sa a 'kaa we gba mɔ nu: weli -we a 'kaa gba, we bhla a yia we. ²⁰ Nu, weε weli mia, we'e 'bhɔ amiaa 'deε dli zɔ, amiaa Dide -Lagɔ yia we wlaa ɔ Zuzuu gbεbεin.

²¹ «Nu, bhelia yia wa bhelia wlaa wa 'ka wa 'bha, 'in 'sa -bhlokpadeɔ didea yia wa 'yua wlaa. Yua yia wa didea -yɔwɔsɔlɔa, 'in wa 'ka wa 'bha. ²² Amia, na 'gbu nyuma weε yia ain 'wɔnyεa. -ɔ ka dli -ka 'mɔ -gɔ -tɔ, 'in we 'ka we bhloluda nyini, 'in -mɔɔ bhɔa gbɔ 'wɔ. ²³ Wa -ka ain 'klyiε 'wɔpalɔda -mɔ 'gbe yabhlu 'wɔ, a mɔnɔ 'gbe -putu 'wɔ -gwagwie nya. In neε ain -yla gbuzɔnɔ saε: a 'ni -slɔ *Izlaɔli 'gbe weε 'wɔplilε bhia, 'in Nyumεε 'Yu 'kaa lɔyi.

²⁴ «Kpɔkpianyɔ yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -slɔlunyɔ 'wɔzi, 'in gaylo yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -kanyɔ 'wɔzi. ²⁵ Nu, 'kpɔkpianyɔ -ka ɔ -slɔlunyɔ 'bhisa -mɔ, 'in gaylo 'ka ɔ -kanyɔ 'bhisa -mɔ, we -tɔ sa. Wa -ka -budunηweε -kanyɔ vɛli, wa -ka ɔ 'ηni zɔ *Belizebuli, ɔ -budunηweε -nyima mia, -maa -nɔ yia -bha -zia!

*-ɔ a 'kaa sɔ, mɔ nu
(Lk 12.2-7)*

²⁶ «A 'na sɔlɔ nyima -ni. Nu, -lu weεε mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelɔ. ²⁷ -We in gbaa ain -yla nikpise 'wɔ, a gba we zli. -We in gbaa ain -yla ηwunηweda, a wɔzi we nyuma weεε -yla. ²⁸ -Wa mnenɔ wa 'ka nyumεε ku 'bha, 'in wa 'nia mnenɔ wa 'ka nyumεε zuzu 'bha, a 'na sɔlɔ wa -ni. Nu, -Lagɔ mia, ɔ mnenɔ ɔ 'ka nyumεε ku -yɔ ɔ zuzu 'bha -kosu 'wɔ, weε 'gbu a sɔ ɔ.

²⁹ «Nyumaa 'yliya 'wɔ, bhuyua 'ni -valε -ka. Tama -bhloo 'gbu wa paa we 'sɔ pelɔ. 'In -mɔɔ bhla, amiaa Dide 'ni -slɔ we ηwnu, we yabhlogbɔɔ ɔ bhli dɔdɔ. ³⁰⁻³¹ Nu amia, a 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wɔ, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wɔzi, nu, -Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii ηwe. We 'deε 'gbu a 'na nɔnɔ nyano -ni.

*Nyume -ɔ mia -Zezuu -nɔ nya mɔ nu
(Lk 12.8-9)*

32 «Nu, nyume, -o -ka gba o mi na -nu nya -zejila 'wu, 'in na gbaa na Dide -o mia yali 'yu nu, o mi na 'binonyo nya. 33 Nu, -o yia na gbu kpela -zejila 'wu, 'in -ami na kpela o gbu na Dide -o mia yali 'yu.

*-We-Zezu-laa dudv-gv mv ni
(Lk 12.51-53, 14.26-27)*

34 «Nu, in 'ni 'wotvotve -dlao -la dudv -gv. We 'ni -muv, in 'ni 'wotvotve -dlao -la, nu, to in -laa dudv -gv.

35 «Nu, 'yu -yo o dide klaa,
'hwnoyu -yo o 'nyaa klaa,
we -yo 'hwno -yo o 'lowlii 'nyaa,
'yli in yia wa pupalia.

36 Nyume -budunwee -nyuma yia o tonyima -zea.»

37 «Nyume -o -ka o dide -yo o 'nyaa 'yibha we 'ka 'mi -zi, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ze. 'In -o -ka o nukpasuyu -yo o 'hwnoyu 'yibha we 'ka 'mi -zi, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ze. 38 'In nyume -o 'ni o siassee *su 'wobhu, o 'ka 'mi 'bi yi, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ze. 39 Nu, -o -ka gba, o 'ka o 'dee 'yliyogagie 'yi ni, tla o yia. 'In -o -ka o 'dee 'yliyogagie wla na 'gbu, 'in -moo yia 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka.

*-We-Lago 'kaa nyuma 'nye
(Mk 9.41)*

40 «Nyume -o -ka ain kpa 'nanuv, -ami o kpa 'nanuv. 'In nyume -o -ka 'mi kpa 'nanuv, -o tiea 'mi, 'mo o kpa 'nanuv. 41 Nyume -o -ka -Lagovbu -falpanyo kpa 'nanuv, o mi -Lagovbu -falpanyo nyaa 'gbu, -we -Lago 'kaa o gbu -falpanya 'nye, 'yia o yia we. 'In -o -ka nyume mia tiklu -Lago 'yu kpa 'nanuv, o mi tiklu -Lago 'yuu 'gbu, -we -Lago 'kaa nyuma tiklu 'nye, 'yia o yia we. 42 In nee ain -yla gbuzono sa nu, nyume -o -ka 'nyu -wotuv 'kopo yabhlogbo 'nyenyeyua nu 'yabhlo 'nye, o mi na 'binonyo nyaa 'gbu, -Lago yia we -tuv -moo 'nyea.»

11

1 Da -Zezu bhia wee gbu gbagbie, o 'binonya kugbua e 'so -yla, 'in o yia -bha 'bhv. O mnia wee dudv -guv 'gbenya 'wu, o gbaa -mo -Lagovbu, 'in o yia -mo nyuma gbu -slolu.

*-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbv
(Lk 7.18-35)*

2 'Zan -Batisu mia, o mi -kaslv 'wu, 'in o yia -Zezu Klisu lenvobuv 'di 'nu. -Bha o tiea o 'binonya tlvba, wa 'ka o layibhae: 3 «Nu, nyume -o 'kaa yi, -a mia wuda, 'mo -in -mia yi, yaayu, -a wv nyume -putuu?»

4 -Zezu nee: «Nu, -we a 'nva, -we a 'yia -yo, a mni, a -salv we Zaan ludi nya.

5 'Lolonya mi layida, 'tigitiginya mi noda 'nanuv, solibhanya ka 'pv. 'Sulonya mi noda, tlitlunya ka tlitlie lv 'wvso. Wa mi -Lagovbu gbada bobabhanya -yla.

6 Nyume -o 'ni 'mi dlv -gv -sa, 'wotvotve -dlao mi o -nu nya.»

7 Da Zaan 'binonya 'bhitia lv, 'in -Zezu yia Zaan gbu gbagbie bhli nyuma duun -yla. O nee: «Lee -lu a mni ylaa da bebleea? Gblee -we -pive mia zukluda, mu -wa yi? -Innya! 8 'In lee -lu a mni -sleen -mo ylaa? Nyume -o kaa -bana 'nanuv 'wu, mo -wa yi? Nu, nyuma -wa kaa -bana -zov 'wu, nyumaa 'wlulapilnyo -budunwee wa mia. 9 We -ka 'sa -mi, lee -lu a mni -mo ylaa tenyua? -Lagovbu -falpanyo -wa yi? In, in nee ain -ylae: o 'yli, o -zi -Lagovbu -falpanyo 'degbolu.

10 Nu, -Lago nee o 'sebbe 'wu Zaan dae:

«-Mi 'yu na paa na tietienyo yoo,
o 'ka -na 'yoo -yomnazi.»

¹¹ In nEE aIn -yla gbuzonu sae: nyuma -wa 'hwni gwalia, wa glaa, nyume -o 'kaa 'yli, o 'ka 'Zan -Batisi -zi, -moo -kanyo 'ni -mu. We mi 'sa 'bhie, nyume -o mia 'kienyi -le -Lagoo nyumaa 'wlulapiligbe 'wu, -moo 'yli o 'ka Zaan -zi. ¹² We 'ka 'Zan -Batisu -Lagobu -gba bhla 'bhu we 'ka -ZEEN yli, *-Lagoo nyumaa 'wlulapilie mi 'yugbein mnida 'tite nya, 'in nyuma 'tite bhua we 'wu. ¹³ We 'ka Zaan bhla nyini, -Lagobuu -falipanya weee -yo Moizu tite weee, -Lagoo nyumaa 'wlulapilie gbu wa gbaa. ¹⁴ A -ka na weli 'wonyuu, oo *Elii -o -Lagosebhe gbaa nu, yia o yia, Zaan -wa. ¹⁵ -o -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.

¹⁶ «Nyuma -mama in 'ka desleen -nyuma ni 'wopalia? Wa 'wlu sa 'yilaasi -wa -di -gblogbu 'wu la, -zugba toba kpi 'wu wa -lima -yla, ¹⁷ 'in wa gbae:

<-A ka aIn -yla -lili bhli,
a 'ni lte.

'In -a ka aIn -yla guzobu bhli,
'in a 'ni -bhal!»

¹⁸ 'Sa Zaan yia, o ka 'sun pla, o 'ni nu 'ma, 'in wa nEE nu, o ka zuzu 'nyuu 'bi!
¹⁹ Nyume 'Yu yia, o mi lida, o mi 'mada, 'in wa nEE: <A -tali, nyume mia de, liligbu -yo nomagbu o kaa. Nu, *nison -gwezisanya -yo gbonyuu kwe -cian, wa 'tale o -mia.> Nu, -Lagoo gbuyiloo lenugbunya -yo wa yibhelia we 'ji nu, we tiklu.»

'Gbe-we 'nia -Zezuu gbu hwnu (Lk 10.13-15)

²⁰ 'Gbe -we 'wu o nua gwedigbu le, 'in wa 'nia wa dli 'bhiti, 'in o yia wa -yla gbu lapalie bhli: ²¹ «Kolazen -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Betisaida -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Nu, gwedigbu -Lago nua da le aIn nyidi, we 'ka 'yaa 'mu o nu le Tili -yo Sidoon, -zugba wa ka wa dli 'bhiti pepe, 'in wa plaa -gbenaa 'wu, 'in wa slua 'toto 'wluo, mu yia we slolua mnua. ²² We 'dEE 'gbu in nEE, zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, amiaa -nu o yia 'wobhua we 'ka Tili -yo Sidoon -nu 'wuzi.* ²³ Amia, Kapenaumu -nyuma, amiaa dli 'wu nu, 'wu a yia -saa yali yi? -Innya, we 'ni -moo, zo -Lago yia aIn beha, tithnyaa dudu -gu. We -ka nu, gwedigbu in nua da aIn nyidi le, mu nu Sodamu le, wa 'na 'ka 'yaa labhu, -zugba wa mi -ZEEN -bha. ²⁴ We 'dEE gbu in nEE zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, amiaa -nu o yia 'wobhua we 'ka *Sodamu -nyumaa -nu 'wuzi.»

A mni -Zezuu -gbe o 'ka aIn 'gba 'wlu -sa (Lk 10.21-22)

²⁵ -Moo 'bigu, 'in -Zezu nEE: «Dide, -na 'hni na mnunia, yali -yo duduu -Kanyo, in 'pa -mi fuo. -We ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbuyilonya -yo 'ylimnanya kwee, 'mu -in -slolua 'nyenyeyua 'klv. ²⁶ Gbuzonu -wa, Dide, -na 'de 'yibhaa we -mi 'sa.

²⁷ «Nu, na Dide ka 'mi -lu weee 'nye. Oo Yu mia, we 'ni o Dide 'debhlogboo 'wobhu, nyume yabhlogboo 'ni o -yi. 'In oo Dide mia, we 'ni o 'Yu 'wobhu, nyume yabhlogboo 'ni o -yi. Nu, nyuma -wa oo 'Yu -slolua o Dide, ma -yia o.

²⁸ «A 'de weee kaa da 'gba 'kadi 'wlu, a yi na -gbe in 'ka aIn nyapada 'nye. ²⁹ -We in 'bhua 'wu, amia 'bhu 'ya we 'wu, 'in in 'ka aIn gbu -slolu. Nu, na dli -dloo, 'in 'in 'ylimani na 'de. -Bha a yia amiaa 'dEE 'wototue -dloo 'yia. ³⁰ Sa na yia aIn 'yugalia, we 'ni 'te, 'in 'gba na yia aIn 'wlu dia we 'ni 'wuwolu.»

12

*-Zezu -yo *Nyapeyli (Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)*

* **11:22** Kapenaumu kwesi -gbe -wa Kolazen -yo Betisaida, 'in Sidoon -yo Tili mia, 'lakpa -gbe 'kadi -wa.

1 -Muu 'bigu, Zuifuu *Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu 'plilia blekpa, 'in ηwo yia o 'binonya 'bha, 'in wa yia bleya 'kwa wa 'ka we li. 2 -We wa mia lenoda, Faliznyuma 'yia we -yo, 'in wa nee -Zezu -yla: «-Tali, -we -amīaa tite gbaa wa 'na nono Nyapeyli nya le -ni, 'mu -na 'binonya nua le!»

3 -Zezu nee wa -yla: «'Yli yabhlo nya, da ηwo mia *-Davidi -yo o nōnonya 'bhada, -we o nua le, a 'ni -slo we zeli?» 4 'In o yia -Lagoo buubudu zo pla, 'in 'floo -we wa 'nyea -Lago, 'in o -yo o nōnonya 'so yia we li. Nu, wee 'floo mia, -Lago tite nee wa 'ni mnene wa 'ka we li: *-Lagobubonyaa 'dekpa 'ka yaa we li. 5 We mi celida Moizu tite 'wu nu, Nyapeyli nya, -Lagobubonya -ka lubho nu *-Lagobudu 'kadu zo, -we wa 'na 'ka yaa leno, a 'ni -slo we zeli nu, -Lago 'na 'ka wa -yogbu 'wobhuu? 6 Nu, -we mia -seli we -zi -Lagobudu 'kadu! 7 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«-We in 'yibhaa, mu -wa nu,
nyuma 'ka nyazidi -ka,
we 'ni 'slaka -sasie.»

«A -ka yaa we 'wolanu, a 'na 'ka yaa nyuma -wa 'nia gbonyuu leno gbv -dli.»

8 Nu, Nyume Yu mia, mo -wa Nyapeyli -Kanyo.»

*-Zezu jipea nyume Nyapeyli nya
(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)*

9 -Zezu 'bhva -bha, 'in o yia *-Lagobudu zo mni. 10 Nu, nyume yabhlo mia -bha, o so ka 'ku. -Wa mia -bha, wa 'yibha wa 'ka -Zezu gbv 'wlu di. We 'dee 'gbv wa yia o layibha: «-Amīaa tite nukple, 'lee, nyume mnene o 'ka guzonyo jipe Nyapeyli nyaa?»

11 -Zezu nee: «Ain glaa, nyume yabhlo -ka bhlabhle -bhlo -ka ni, 'in we -ka 'wotolo -bhoka 'wobho Nyapeyli nya ni, -mo o yia we -saa, we 'ni muu? 12 Nu, nyume mia, o 'yililo -zi bhlabhle. We -ka 'sa -mi, nyume mnene o 'ka gbuzonu leno Nyapeyli nya amīaa tite 'wu.»

13 'In -Zezu nee o ka so 'kua -yla: «-Glo -na so 'wu.» O -gloa we 'wu, 'in we yia 'pu, 'in we yia 'wotu we -libheyi 'bhisa. 14 Faliznyuma mia wa glaa, wa 'tlaa, 'in wa yia gbv zva mni, sa wa 'kaa -Zezu lasa, we -gv.

15 -Zezu 'nua we, 'in o yia -bha 'bhv.

-Lagoo lubhononyo o -saa -bha

-Sleen -Zezu mnia, 'in nyuma duun yia o 'bi mni. O jipea guzonya weee, 16 'in o nee wa -yla 'klu 'cici nya nu, -o o -mia, wa 'na gbalu we -ni. 17 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobubu -falpanyo Ezaii gbaa, we 'ka gbuzonu -ze. O nee:

18 «Nu, -Lago nee:

«Na lubhononyo in -saa -bha, mo ni.
O ze in -kalia, 'mo in 'nyea na dli weee yoo.
'Mo na yia na Zuzu 'nyea.

Sa in 'kaa nyumaa -yogbu 'wobhu,
we gbv o yia dudugu -nyuma weee -yla lapalia.

19 O -yo nyume 'na 'ka kpeli.

'In o 'na 'ka 'wokpi,
'in nyume yabhlogbo 'na 'ka o weli 'nu 'yloogblu.

20 Gblee -we mia 'wokwnada,
o 'na 'ka we 'kate,
'nape -we ka mio 'nia layida -mi 'nanuu,
o 'na 'ka we nyumonuu.

'Sa o yia nua 'in nyuma 'ka na gbuzonu gbv 'wotwuu.

21 Dudugu -nyuma weee yia o dli 'wodia.» »

Nyuma vɛlia -Zezu
(Mk 3.22-30; Lk 11.14-23)

²² Ni, 'lɔlɔ -bhobho yabhlo ɔ zuzu 'nyuu mia 'wɔ, 'mɔ wa -laa -Zezu. -Zezu jipea ɔ, 'in ɔ bhobho yia gba, 'in ɔ yia layi. ²³ We -sobhalia nyuma weee njewaga, 'in wa nɛɛ: «Ɔɔ mia da ni, 'lee -Davidu 'yu ɔ -mia yi?»

²⁴ Ni, Falizinyuma 'nɔa we, wa nɛɛ: «Ɔɔ nyume mia da ni, we 'ni zuzu 'nyii -kanyɔ Belizebuli 'nye ɔ 'tite ni, ɔ 'ni mnene ɔ 'ka zuzu 'nyii vu.»

²⁵ -We wa pɔpalia 'wlukɔɔn la, -Zezu -yi we, we 'gbu ɔ nɛɛ: «Dudu -we ka -gu -nyuma -ka tɔguda -mi wa 'dekpɔa nyidi, la wee dudu bhɔa. -Budɔ -bhlo njweɛ -nyuma -yɔ 'gbe -bhlo 'wɔ -nyuma -ka -yɔwɔsɔsɔɔlɔda -mi, we 'na 'ka -gwɛ. ²⁶ *-Saatan -ka -Saatan vu, we 'de -yɔ we -sɔɔa 'wɔ, we -ka 'sa -mi, we 'na 'ka -gwɛ.

²⁷ Amia -nɛɛ Belizebuli nyɛa 'mi see 'gbu, na vua zuzu 'nyii. We -ka 'sa -mi, nyɔɔ 'nye amiaa -lima se, 'in wa vu zuzu 'nyia? We 'gbu, amiaa -limaa 'deɔhieɛ lɛnɔgbɔ slɔlua ni, -we a gbaa, yɔ -wa. ²⁸ -We -wa gbɔzɔnɔ, mu ni: ni, -Lagɔ Zuzu 'tite nya na vua zuzu 'nyii, -muɔ 'ji -wa ni, -Lagɔ nyumaa 'wlulapɔie mi an nyidi.

²⁹ «Ni, wa 'ni -sɔ latelɔnyɔ gbɔan, wa 'ni mnene wa 'ka ɔ -budu zɔ pla, wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbɔan, 'bhie wa pla ɔ -budu zɔ, 'in wa bhua ɔ zɔzɔnɔ la.

³⁰ «Nyume -ɔ -yɔ 'mi 'ni -mi, na tɔnyɔ -wa. Nyume -ɔ ɔ -saa 'mi 'wɔ -a 'ka nyuma -yɔɔbɛɛ, nyumaa lamumninyɔ ɔ -mia. ³¹ We 'deɛ 'gbu in nɛɛ an -ylae: -Lagɔ yia gbɔnyuu weee -yɔ vɛlii weee 'wɔtia. Ni, nyume -ɔ -ka -Lagɔ Zuzu vɛli, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti. ³² Nyɔɔ -ka *Nyume 'Yu daa gbɔnyuu gbaa, -mɔɔ -yɔgbu -Lagɔ tia 'wɔ. Ni, nyume -ka Zuzu 'Pɔpa daa gbɔnyuu gbaa, we 'de yi desɛɛn -zɛɔɔ, we 'de yi bhla -we mia yida nya -zɛɔɔ, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti.

Su -yɔ we 'bhue
(Mt 2.16-17; Lk 6.44-45)

³³ «Su -zɔnɔ paa 'bhue -zɔnɔ, 'in su 'nyuu paa 'bhue 'nyuu. Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia wee su. ³⁴ Amia mia de, 'munume a -mia, a mnene a 'ka gbɔzɔnɔ gbaa? -Innya. -Lu -we yea nyumee dli -zɔ, mu tlaa ɔ njweɛ. ³⁵ Nyume -zɔnɔ mia, ɔ gbɔzɔnɔ mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mu ɔ wlelia. 'In nyume 'nyuu mia, ɔ gbɔ 'nyuu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mu ɔ wlelia. ³⁶ In nɛɛ an -ylae: wɛli weee -we nyuma yia gbaa, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, we 'ji wa yia gbaa. ³⁷ Ni, -na gbagbawɛli -gu, -Lagɔ yia -mi gbɔ dɛlia. 'In we -gu -na yia gbɔ 'wɔtlaa.»

Nyuma yibhalia -Zezu gwɛdigbɔ
(Mk 16.1-4; Mk 8.11-12; Lk 11.16,29-32)

³⁸ Tɔn -Lagɔ tite gwesanya -yɔ Falizinyuma nɛɛ -Zezu -yla: «-Sɔlɔnyɔ, -in nu gwɛdigbɔ yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jiyibheli zɔzɔnɔ sa ni, -Lagɔ tiea -mi.»

³⁹ -Zezu nɛɛ: «Desɛɛn -nyuma mia, nyuma 'nyii wa -mia, 'in wa'a zɔ -Lagɔ dli -gu, 'in wa yibhalia 'mi gwɛdigbɔ. Gwɛdigbɔ yabhlogbɔ 'na 'ka wa -yla lɛnɔ, 'mu we 'ni *Zonasu gbɔ -zɛ. ⁴⁰ Ni, Zonasi ka zli ta sabɔ ta li, zibhi nokple. 'Sa -bhlokpade Nyumee 'Yu yia gwɛli zli ta sabɔ ta lia. ⁴¹ *Ninivɔ -nyuma 'nɔa *Zonasu wɛli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Ni, nyume ɔ 'yilia ɔ -zia Zonasi, ɔ mi da. We 'deɛ 'gbu, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in Ninivɔ -nyuma sɔa 'wɔ desɛɛn -nyuma 'yu, 'in wa dɛlia -maa gbɔ. ⁴² Sebaa 'wlulapɔɔnɔ 'bhua duduɔ bhloɔluda, 'in ɔ yia *Salomɔɔɔ gbɔyilo wɛli yukwli pɔɔa yi. Ni, nyume ɔ -zia Salomɔɔɔ, ɔ mi da. We 'deɛ 'gbu, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in ɔɔ 'njwɔɔ sɔa 'wɔ desɛɛn -nyuma 'yu, 'in ɔ dɛlia -maa gbɔ.

Zuzu 'nyuu yia lv
(Lk 11.24-26)

43 «Ni, zuzu 'nyuu 'tlaa nyumε yabhlo 'wυ, we mni, we yi, -mε yεye da, ladidaa datale nya, we 'ka ladi. 44 We 'ni da 'yι 'gbυ, we nεε we 'de -ylaε: «Na -budu we zε in 'bhua, -mε na bhitia lυ.» We 'bhitia -mε lυ, 'in we yia -bha wee -budu yι klo nya, -zugba we nυkplε mι laylipeda, 'in -mε mι lamnazida. 45 Tευn, zuzu 'nyii gbεε ka nυkplε -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemυ, 'in we yia -mυυ 'bυmni. 'In we -yε we 'sε yia wee -budu zε lυyi, dabυdυ. 'In we yia -mε ladi duaa. -Sλεn, 'in εε nyumεε -kwikwι yia 'ylinyumanι, 'in we yia we tianυ 'wυzi. Desλεn -nyuma -wa ka nυkplε 'nyua 'yli, we 'sasokpa -gbυ yia wa ylia.»

*-Zezuu zwayli -nyuma -zεnυ
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)*

46 Da -Zezu mia nyuma -yla gbυ gbada ni, 'in ε 'nyaa -yε ε bhelia yia yi, 'in wa yia -budunwεε 'yligbe. Wa 'yibha wa 'ka ε -yla gbυ gba. 47 'In nyumε yabhlo nεε ε -yla: «Na 'nyaa -yε -na -bhelia mι 'pipee, wa 'yibha wa 'ka -mι -yla gbυ gba.» 48 -Zezu nεε ε -ylaε: «Nyεε -wa na 'nyaa, nyεε -wa na bhelia?» 49 ε 'bhua sε 'wυ, 'in ε yia ε 'binnya wa 'klslolu. 'In ε nεε: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yε na bhelia. 50 Ni, ε nυa na Dide ε mia yalu dεmagbu le, mε -wa na bheli, mε -wa na bhelo, mε -wa na 'nyaa.»

13

*'Mnεpanyεε gbυυ nine
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)*

1 Wee 'yli -bhlokpade nya, -Zezu 'tlaa -budu zε, 'in ε yia 'nyuu -gεε -gυ ladia mni. 2 Nyumaa -zlo ka ε gbelii 'gbυ, ε yia 'glυ 'wυbho, 'in ε yia -mε ladi, -zugba nyumaa -zlo mι 'nyuu -gεε -gυ. 3 Gbυυ nine nya ε -slolua wa gbυ duun, ε nεε: «Ni, kpapanyε yabhlo mnia 'mno 'paa. 4 ε mia wee 'mno 'mnida, 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nwe -yε bhli, 'in 'ziaanya yia we li. 5 Tεlva bhllia tυkpa -dυdυ -gυ, da bla 'nia -zu. Bla 'ni -bha -zuu 'gbυ, we yia mi sa slυ. 6 Ni, 'yly -sεa 'wυ, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlυlυ 'gbυ. 7 We 'ya tεlva sloa -kpεga glaa, 'in -kpεga yia we -gυ palili, 'in we yia we 'tuntnu. We 'ni 'ya yabhlogbεε 'pa. 8 Tεlva yia dυdυ -zεnυ -gυ bhllili, 'in we yia zε. We lakpa tεlva wla 'ya glυ -bhlo 'ya kugbua, tεlva wla 'ya glυ ta, 'in tεlva wla 'ya glυ gbυ. 9 -ε -ka -nυnυ -yukwli 'wlu -ka, ε 'nυ we.»

*-We ka 'gbυ -Zezu paa gbυυ nine
(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)*

10 ε 'binnya bea ε kwesi, 'in wa yia ε layibha: «Lee -lu ka 'gbυ -na slolu wa gbυυ nine -papie nya?» 11 ε nεε wa -yla: «-Lagε ka ε nyumaa 'wlulapιgbυ mia zizeda aιn 'klslolu, ni, ε 'ni we wamia 'klslolu. 12 Ni, -lukanyε mia, ε -nυ wa yia -gυpalia, 'in we 'ka 'wυzumanι. 'In nyumε -ε 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ε kwεε, kwεε wa yia we ε -saa. 13 «We 'deε 'gbυ na gbaa wa -yla gbυυ nine -papie nya. Wa -ka ylada -mι, wa'a 'yι la. Wa -ka yukwli puda -mι, wa'a 'nυ. Ni, wa'a 'nυ gbυ yabhlogbεε 'wula. 14 'Sa -we -Lagεgbυυ -falιpanyε Ezaii gbaa, we -zea gbυzεnυ wa gbεgbεin, ε nεε: 'Yukwli a yia pua 'nanυ, 'in a 'na 'ka we 'wolanυ. Ylaa a yia 'nanυ, 'in a 'na 'ka -lu -yεyi. 15 Ni, waa nyuma -manu 'wlukυnυ ka 'wυtυ -dudluu. Wa ka wa yukwli 'sumanι, wa ka wa 'yι 'mu, wa yi layι, wa yi 'nυ, wa yi gbυ yibhelii 'gbυ, wa yi wa dli 'bhitiι 'gbυ, in yi wa gbυ 'wυsa.»

'Sa -Lagɔ gbaa.»

¹⁶ Amia, amiaa 'yli yi la, 'in amiaa yukwli nɔa, 'wɔtɔtɔe-dlɔɔ mi amiaa -nɔ nya.

¹⁷ In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -Lagɔgbɔɔ -falɩpanya -yɔ -Lagɔnyima tiklɩɩ -zlo 'yibha -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyi, 'in wa 'nɩ we -yɔyi, -we a nɔa, wa 'ka we 'nɩ, 'in wa 'nɩ we 'nɩ.

'Mnɔpanyɔɔ gbɔɔ ninee 'ji

(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

¹⁸ «We 'dɛɛ 'gbɔ, amia, a 'nɩ mnɔpanyɔɔ gbɔɔ ninee ji nɩ 'wɔla. ¹⁹ -Wa 'nɔa *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛɛ wɛli, 'in wa'a 'nɔa we 'wɔla, wa 'wɔ 'yoo ŋwe -yɔ da 'mnɔ bhli. *Gbɔnyuuu dide -ka yi, -we wa faa wa dli zɔ, 'in we saa -mɔ we.

²⁰ 'Sa -bhlokpadɛ tɔba mi -bha tɔkpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔwɛli bhli. 'In wa -ka we 'nɩ nɩ, 'in wa ŋwnua we gbɔ 'mɔna nya, 'in wee 'mɔna'a -gwɛ. ²¹ Nɩ, wa 'nɩ ŋwnu we 'ka somi fa wa dli zɔ. Waa nyuma mia, bhli -sele nya wa ŋwnua we -yɔ, 'in wa -ka wa sialida -mi, wa -ka wa 'kliyie 'wɔpalida -mi -Lagɔwɛli 'gbɔ, 'in wa saa -Lagɔwɛli dli -gu. ²² Tɔba 'wɔ 'ya 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛli -mɔ -kpɔga glaa. Wa 'nɔa wee wɛli, 'in dɔdɔ -gɔɔ dliɔɛ klaa, wa 'gwɛzi -we nania wa dɔdɔ, 'in we nɔa wa -dawli 'wɔ klaa, mɔ palɩa we -gɔɔ 'gbɔ, we'e tɔba. ²³ 'In nyuma tɔba mia, -maa 'wɔba wee 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛli -mɔ dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ. Wa 'nɔa we, 'in wa yia we -yɔŋwnu. Tɔɔn, wee wɛli -we mia wa 'wɔ, 'in we yia tɔ. We lakpa yabhlo wla 'ya glɔ -bhlo 'ya kugbua, we tɔba 'ya glɔ ta, 'in we tɔba wla 'ya glɔ gbu.»

-Petu 'nyuuu gbɔɔ nine

²⁴ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-We -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛ 'wɔwɔba, 'mɔ na yia da aɪn -yla gbaa. Nɩ, nyime yabhlo 'paa ɔ kpaa 'mnɔ -zɔnɔ. ²⁵ -Mɔɔ 'bɔgɔ, sabɔ, da nyuma wee mia 'yɩaa 'wɔ, ɔ tɔnyime yia, 'in ɔ yia -petuu 'ya glɔ wee 'mnɔ -kpaa, 'in ɔ yia mɩ. ²⁶ Da wee 'mnɔ mia, 'in we mia zɔda, -zugba wee -petu mi 'ya -mɔ we nyidi.

²⁷ «Wee kpaa -kanyɔɔ lubhonɔya yia yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Amiaa -kanyɔ, 'lee, -in 'nɩ zɩme da 'mnɔya -zɔnɔ 'paa? 'In da -petunya nɩ 'bhɔɔba?»

²⁸ «ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na tɔnyime nɔa we ɛ.»

«'In ɔ lubhonɔya nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, -a mneni -a 'ka wee -petu 'tluu?»

²⁹ «ɔ nɛɛ: «-Innya, nɩ, a -ka wee -petu 'tɩua yi, a mneni a 'ka 'mnɔ 'tɩ -bha -bhlokpadɛ. ³⁰ A 'tide we 'yi, we 'dɛ 'sɔ 'ka 'ylimani. We -didɩ bhli -ka bɛ, 'in in 'ka we -didɩnya 'tɔɔ nɩ, wa -di -slɔ -petu, wa gbɔan we, 'in wa 'ka we sie. -Mɔɔ 'bɔgɔ, wa 'ka 'mnɔ -di, 'in wa 'ka we na -gbagbɔ 'wɔkwa.» »

-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛɛ gbɔɔ nine

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

³¹ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛ 'wɔ su -we wa laa *mutadi, we 'ya. 'Mɔ nyime yabhlo 'bhua 'wɔ, 'in ɔ yia we glɔ ɔ kpaa. ³² We 'kienyi we -zi dɔdɔ -gɔɔ su weee 'ya. Nɩ, we -ka mi, 'in we ylimania 'kadɔɔ, 'in we zɛa su -we -zia su weee 'wɔ. Nɩ, 'zianya yia we lɔɔ 'sɔbhaa we 'kliya -nyidi.»

(Lk 13.20-21)

³³ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛ 'wɔ *gɔɔ 'ŋwnɔ yabhlo slua 'floo -bhɔbhɔ kilo glɔ -bhlo 'ya gbu lɔ, ɔ bhɩta we, 'in we yia 'yɩ, mɔ.»

-We ka 'gbɔ -Zezu paa gbɔɔ nine

(Mk 4.33-34)

³⁴ Nu, gbv weee mia de, gbv nine -papie nya o -slolua we nyumaa -zlo. We 'ni gbv nine -papie 'wobhu, o'o -slolu nyuma gbv. ³⁵ 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobv -falpanyo gbaa, we 'ka gbvzov -ze, o nee:

«Nu, gbv nine -papie nya na yia wa -yla gbv gbaa.

We 'ka ddbv gwedida 'bhv,

gbv -we -Lagv zizea, gbaa na yia we.»

³⁶ Tovv, -Zev 'bhva nyuma glaa, 'in o yia -budu_{wee} mni. O plaa -budu zv, 'in o 'binanya yia o kwesi be, 'in wa nee o -ylae: «Gba -ain -yla kpa -petu 'nyuu nu gbv ninee 'ji.»

³⁷ O nee wa -ylae: «Nu, o 'paa 'mnaya -zov, Nyumee Yu -wa. ³⁸ 'In kpa mia, mu -wa dudv -gv, 'in 'mnaya -zov mia, mu -wa nyuma -wa -Lagv pila 'wlu la. -Petu mia, mu -wa nyuma -wa gbvnyuu dide pila 'wlu la. ³⁹ O tonyime o gba wee -petu, -Saatan -wa. We -didi bhla mia, -muv -wa dudv bhla da. We -didinya mia, -muv -wa 'anzinya. ⁴⁰ Sa wa tua -petu, 'in wa vitelia we -kosu 'wv, 'sa -bhlokpad we yia dudv -bhla bhla -mia. ⁴¹ O Nyumee Yu yia ovv 'anzinya yoo 'paa. Nu, -wa kwaa wa -lima gbvnyuu lv we -yo -wa ka de nva gbvnyuu le, we 'ka wa 'wobvzi, -wa -Lagv pila 'wlu la glaa. ⁴² 'In we 'ka wa -kosu 'kadv 'wv viteli. -Mo wa wia, -mo wa lia gla 'wv. ⁴³ -Wa nva -Lagv dvmagbv le, ma yia lia 'ylv 'bhisa da wa Dide pila nyuma 'wlu la. -O -ka 'novv -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.

Nymnu -we mia zizeda

⁴⁴ «-We -yo -Lagv nyumaa 'wlulapile 'wowlva mu -wa 'nymnu yabhlo -we mia zizeda kpa. 'Mu nyime yabhlo 'yia, 'in o yia we zize lv. O ple men, 'in o mna, o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka wee kpa zv.

Tvka -zov -we ka -vale 'tea, we gbv nine

⁴⁵ «-We -yo -Lagv nyumaa 'wlulapile 'wowlva, mu -wa 'ya, -valepanyo o mia tvka -zov -we ka -vale 'teaa datalida. ⁴⁶ O 'yia wee 'yinanv -tvka, -we ka -vale 'tea -we -zia we -lima nu, o mna, 'in o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka we zv.

Zibhi -bha -sowlii gbv nine

⁴⁷ «-We -yo -Lagv nyumaa 'wlulapile 'wowlva, mu -wa 'ya, 'sowli -we wa viteli 'nyu lv, 'in we yi zibhi 'yli -bhlo -bhlo kpa. ⁴⁸ We yea, 'in zibhibhanya yia we 'nyu lv gbize, 'in wa yia we 'nyu -gogo -gv ladi, wa 'ka zibhi 'wobvzi. We zovv wa gbvzia 'wv, -muv wa slua wa -cice 'wv, 'in -we 'nia 'yinanv, 'in wa yia we kwnee viteli. ⁴⁹ 'Sa -bhlokpad we yia -mia dudv bhla zv. Nyuma -wa nva gbvnyuu le -yo -wa nva gbv -zov le, 'anzinya yia yia we 'ka wa -yovsali, ⁵⁰ 'in -wa nva gbvnyuu le, we 'ka -maa -kosu 'kadv 'wv viteli. -Mo wa yia wilia, -mo wa yia gla 'wv lia.»

Gbvzov sva -yo gbvzov lolu

⁵¹ -Zev nee o 'binanya -yla: «A ka we 'de weee 'wolanv?»

Wa nee: «In, -a ka we 'wolanv.»

⁵² Tovv, -Zev nee wa -yla: «Nu, -Lagv titee gwesanyo o yibhelia -Lagv nyumaa 'wlulapilgbv, o 'wlv nu, -budu_{wee} -kanyo yabhlo o wleli 'nymnu sva -yo 'nymnu lolu, o -luu lazoda.»

-Zevu -zov -nyuma 'ni o gbv -yovnu

(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

⁵³ -Zev ka gbv nine -papie bhia 'bhie, o yia -bhade 'bhv. ⁵⁴ 'Gbe -we 'wv o 'ylimania, o mna -mo, 'in o yia nyuma -slolu -mo -Lagv budu zv. -Wa weee mia -bha, 'in we yia wa hwegaga -svhal. 'In wa nee: ⁵⁵ «O nyime mia da nu,

-budukonyoo yu -wa, we 'ni muu? ɔ 'nyaa mia ni, Malii -wa. *'Zake klaa, *-Zezefu klaa, 'Simoo klaa, we -yo Zudi, wa 'ni ɔ bheliaa? 56 ɔ bhooa mi -an glaa. Aya! Mo ɔ -sali gwedigbu lenu sea?»

57 We 'deɛ 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ dli -gu zu. Tɔɔn, -Zezu neɛ wa -yla: «-Lagɔgbuu -falpanyo -ka -mi, da weee wa zua -bha ɔ. Wa'a zu -bha ɔ, ɔ -zoo we -yo ɔ -budunweɛ.»

58 Nyuma 'ni ɔ dli -gu zuu 'gbu, ɔ 'ni -bha gwedigbu duun lenu.

14

Sa 'Zan -Batisi titha 'wu la

(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

1 We bhla, Galilee -dɔdɔb 'wlulapilinyo Ewloɔb 'nuɔ -Zezuu 'di. 2 ɔ neɛ ɔ zɔlubbhonnya -yla: «'Zan -Batisi -wa! Nu, mo -sɔɔ tithinya glaa 'wu, we 'deɛ 'gbu ɔ mnenia ɔ 'ka gwedigbu lenu.»

3-4 Nu, sa Zaaan tithlgbu 'plia, mu mia da: Ewloɔb kwaa ɔ bheli Filipuu 'ɲwɔɔ Ewloɔdiadi, 'in Zaan neɛ ɔ -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -Lagoo tite 'wu, nyime 'ka ɔ 'deɛ bheli 'ɲwɔɔ glosa, 'in ɔ 'ka ɔ kwa.»

We 'deɛ 'gbu Ewloɔb yia nyuma tie, wa 'ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ gbɔan, 'in wa 'ka ɔ -kaslu 'wupa.

5 Ewloɔb 'yibha ɔ 'ka Zaan 'bha. Nu, ɔ mi Zuifu sɔɔɔa, -maa neɛ nu, Zaan mia, -Lagɔgbuu -falpanyo -wa.

6 Nu, Ewloɔb gwalyilu 'feti nyinia, 'in Ewloɔdiadu 'ɲwɔɔyu yia -wa mia 'feti -guu 'yibadi lte. 'In ɔ yia Ewloɔb dɔdɔb namanu bhabha. 7 'In ɔ yia bi, ɔ neɛ: «-We a yia 'mi -zlalia, yoo na yia we an 'nyɛ.»

8 ɔ 'nyaaa weli -gu ɔ neɛ: «-In 'nye 'mi 'Zan -Batisu 'wlu yoo -plaa -gu.»

9 We wlaa Ewloɔb 'kɔayli la, nu, ɔ ka bi ɔ -limaa 'yibadu 'gbu, ɔ neɛ: «-We ɔ -zlalia 'mi, a 'nye we ɔ yoo.»

10 'In ɔ yia 'slɔjayu yabhlo tie -mo -kaslu 'wu, ɔ 'ka Zaan 'wlu -gu -di. 11 'In wa -yo ɔ 'wlu yia yi -plaa -gu. Wa 'nyɛa we ɔɔ 'ɲwɔɔyu yoo, 'in -moɔ yia we ɔ 'nyaa yoo 'nye. 12 Tɔɔn, Zaaan 'bunɔnya yia, 'in wa yia ɔ 'kwie 'bɔmmi, 'in wa yia we 'bhoka 'wɔfa, 'in wa yia we 'di -Zezu -saha mni.

-Zezu 'nyɛa nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

13 -Zezu 'nuɔ we 'di, 'in ɔ yia 'glv 'wɔɔbho, ɔ -dia 'nyu 'wu, 'in ɔ yia da bebleɛ mni, da nyuma 'nia -mi, ɔ 'ka 'wɔnya.

Nyumaa -zlo 'nuɔ we, wa 'tlaa wa 'gbe nukple, 'in wa yia ɔ 'bi mni bhu -gu, 'nyu -gɔgɔ -gu yilie nya. 14 -Zezu 'tlaa 'glv 'wu, ɔ 'yia nyumaa -zlo -yo, 'in wa yia ɔ nyazi 'wɔla, 'in ɔ yia wa guzɔnya jipe.

15 jibhe zɔɔ, ɔ 'bunɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa neɛ: «'Ylu ka -fla, 'in da tluɔ la. We 'deɛ 'gbu, 'nye wa 'yoo wa 'ka 'gbɛnya 'wu lililu zɔɔ mni.»

16 ɔ neɛ wa -yla: «Wa 'na 'ka mni. Amiaa 'de 'nye wa lililu.»

17 'In wa neɛ: «We 'ni 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'sɔ 'wɔɔbho, -a 'ni lililu kwɛɛ -ka.»

18 'In ɔ neɛ: «A -yo we yi.»

19 -Muɔ 'bigu, ɔ neɛ nyumaa -zlo -yla nu, wa -di -petu -gu la. Tɔɔn, ɔ bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'sɔ 'wu, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. 'Bhie, ɔ dlilia wee 'floo, ɔ 'nyɛa we ɔ 'bunɔnya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'wɔladlili. 20 Wa 'de weee lia, 'in wa yia lu. We pnu -tua 'wu, -we nyinia -ciɛɛ kugbua le 'sɔ, 'in ɔ 'bunɔnya -yo we yia mni. 21 Nyuma -wa lia, wa nyini nukpasiaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000). Wa 'ni 'ɲwɔɔ -yo 'nyenyɛyua zeli.

*-Zezu nɔa 'nyu -gv
(Mk 6.45-52; Zn 6.15-21)*

²²Tɔn, 'in -Zezu yia wa tie, wa -galɔ ɔ 'yu, wa 'ka 'nyuu kakpe -putu -gv mni, -zuga ɔ pa nyuma weli. ²³Ɔ 'paa wa weli, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mni ɔ 'ka -Lagɔ bhubhoe. Ɔ mi -bha ɔ 'de -bhlo, 'in sabɔ yia be. ²⁴Nii, 'glu ka -sleeɛn -gɔgɔ -yɔ la tɔmani. -Pɩpe mi wa 'klu -yɔ -gbɛin bhɔlɔdaa 'gbu, 'nyuu -gbu sloa 'glu 'wu.

²⁵Tiatia -kɔkɔ gboa, 'in -Zezu yia ɔ 'binɔnya 'bi mni 'nyu -gv -nɔnɔe nya. ²⁶Wa 'yia da ɔ -yɔ -nɔda -mɔ 'nyu -gv, 'in wa yia nyanɔ nu, wa nɛɛ: «'Kuzu -wa!»

Wa mi nyanɔ nɔdaa 'gbu, wa yia 'wɔkpi. ²⁷Tɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, -ami -wa, a palɔ dli la.»

²⁸'In Pielɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, we -ka -mi 'piɛn, 'nye 'mi 'yoo, in 'ka 'nyu -gv nɔ, in 'ka -mi -yɔbe.»

²⁹Ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Yil!»

Pielɔ 'tlaa 'glu 'wu, 'in ɔ yia -Zezuu -gbɛ mni 'nyu -gv -nɔnɔe nya. ³⁰Nii, ɔ 'yia -pɩpe mi 'plida, 'in ɔ yia nyanɔ nu, 'in ɔ yia 'nyu glu -plaphe bhli. Ɔ 'kpi'a 'wu, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, kpa 'mi!»

³¹-Bha -bhlokpadɛ, -Zezu -gloa sɔ 'wu, 'in ɔ yia ɔ kpa, 'in ɔ nɛɛ: «Dli 'kienyi -zɔnyɔ, lee -lu ka 'gbu -na lu dli?»

³²Wa 'de 'sɔ -bhɔa 'glu 'wu, 'in -pɩpe yia zɔbe. ³³Tɔn, ɔ 'binɔnya -wa mia 'glu 'wu, 'in wa yia ɔ 'yu 'kukulu 'sibhli, wa 'ka ɔ 'ylimani, wa nɛɛ: «-Mi, -in mi -Lagɔɔ 'Yuu 'debhie -gbolu nya!»

*-Zezu jipea Zenezalɛti guzɔnya
(Mk 6.53-56)*

³⁴Wa -dia 'nyu 'wu, 'in wa yia Zenezalɛti -dɔdɔ -gv nyini. ³⁵-Bha nyuma weee yia -Zezu yibheli, 'in ɔ 'di yia wee dɔdɔ weee -gv lamneni. Wa yia ɔ guzɔnya weee -la. ³⁶'In wa palɔ -Zezu zukpa nii, ɔ 'ka wa guzɔnya 'yoo 'nye wa 'ka ɔ -banaa ŋwe kwezi. 'In -wa weee zia we kwe, -maa yia 'pu.

15

*-Zezu -yɔ Zuifvɔ tite
(Mk 7.1-13)*

¹Falizinyuma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, 'in wa yia -Zezuu -gbɛ yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: ²«-Na 'binɔnya mia, wa'a budo kwe -amɔaa titee sɔlv, 'in wa lia. Nii, -we -amɔaa dɔkpasɔ gbaa -a 'na nɔnɔ le -ni, 'mɔ wa nɔa le. Lee -lu ka 'gbɔa?»

³-Zezu nɛɛ wa -yla: «Amɔa mia da, amɔaa bhlasabhla gbɔv 'gbu, a'a zɔa -Lagɔɔ tite 'nɔŋwe. Lee -lu ka 'gbɔa? ⁴Nii, -Lagɔ nɛɛ:

Ɔv -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔŋwe.»

Ɔ nɛɛ 'yae:
Ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa veli,
'bha wa 'bhaa ɔ.»

⁵'In amɔa, a nɛɛ: nyume ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba nii, -we ɔ 'ka yaa wa 'nye, wa 'wɔsasie saa, ɔ ka we -Lagɔ 'nye, ⁶ɔɔ nyume'ɛ -sa ɔ dide 'wu. 'Sa a nɔa, 'in a saa -Lagɔweli la, amɔaa bhlasabhla gbɔv 'gbu. ⁷Weli 'sɔ -nyuma a -mia! -We Ezaii gbaa -benyi amɔaa daa, gbɔzɔnɔ -wa. Ɔ nɛɛ:

⁸Ɔ -Lagɔ nɛɛ: waa nyuma mia,
ŋwee la wa nɔnɔa 'mi,
nii, wa dli 'ni 'mi -gv -mi.

⁹Bhebhe wa ylimania 'mi.
Nii, tite wa slolua,
-we wa laa -Lagɔɔ tite,

nyimaa -gbɛ we bhɔa.» »

*-We plaha nyima pɔɔn, mɔ ni
(Mk 7.14-23)*

¹⁰ -Mɔɔ 'b'igɔ, -Zezu nɛɛ nyimaa -zlo -yia: «A bɛ -seli, -we na yia gbaa, a 'ka we 'nɔ. ¹¹ Nii, -we plaa nyimɛ ɲwɛɛ, we'e -plali ɔ pɔɔn. Nii, -we plaha nyimɛ pɔɔn ni, mɔ -wa we bhɔa ɲwɛɛ.»

¹² Tɔɔn, ɔ 'bunɔnya bɛa ɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yia: «-In -yi we 'ji nii, wɛli -in gbaa dɛ -bha, we ka Falizinyima 'wɔ 'fnɔ?»

¹³ ɔ nɛɛ: «Su, -we na Dide, ɔ mia -yali, 'ni'a fa ni, tɔwa wa yia we. ¹⁴ A 'tide wa 'yi nii, 'lɔɔnya wa -mia, 'in wa mia 'lɔɔnya 'yoo da -sloluda. Nii, 'lɔɔnyɔ -ka 'lɔɔnyɔɔ su lakpa ɔ 'ka ɔ 'yoo da -slolu, 'in wa 'dɛ 'sɔ bhililia 'bhɔka 'wɔ.»

¹⁵ Piɛli 'bhua wɛli 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Wee gbɔɔ nine mia da ni, sa we 'ji mia?»

¹⁶ -Zezu nɛɛ: «Amia, a 'ni 'ya -slo -mɔɔ 'wɔlanɔɔ? ¹⁷ Nii, -lu weee -we plaha nyimɛ ɲwɛɛ, ɔ nɔkplɛ we plɔia. -Mɔɔ 'b'igɔ, 'in ɔ plaa 'kwia -yɔ. A'a 'nɔ 'ya -mɔɔ 'wɔlaa? ¹⁸ Nii, -we tɔaa nyimɛ ɲwɛɛ, mɔ bhɔa ɔ dli zɔ, 'in -we plaha nyimɛ pɔɔn, mɔ -wa. ¹⁹ Nii, 'wlukɔɔn lapɔɔpali 'nyuu bhɔa nyimɛɛ dli zɔ. Tɔɔn, 'in nyima bhaa wa -lima, 'ɲwɔni -yɔ nyima -putu dia -budu 'wɔ,* wa kaa mɔtni kwɛ, wa ylia 'wie, wa tɔbhɔa yɔ, 'in wa saa wa -lima 'ɲni. ²⁰ Nii, -we plaha nyimɛ pɔɔn mɔ mia dɛ. Nii, nyimɛ 'ni kwɛ budo tikli ɔ 'ka li, -mɔɔ'ɔ -plali nyimɛ pɔɔn.»

*'Lakpaɲwɔ ɲwɔna -Zezuu gbɔ
(Mk 7.24-30)*

²¹ -Mɔɔ 'b'igɔ, -Zezu 'bhɔa -bha, 'in ɔ yia Tili -yɔ Sidɔɔn -dɔɔɔ -gɔ mni. ²² Kanaa -ɲwɔnɔ yabhlo -dɔia -mɔ la, 'in ɔ yia ɔ -gbɛ mni, -zugba ɔ wili ɔ -yɔ: «-Davidi 'yuoɔ, -in 'yuli 'mi nyazoo! Na -Kanyɔ, zuzu 'nyuu ka na 'ɲwɔnyu kpa, ɔ 'ni 'kɔayli -ka.»

²³ -Zezu 'ni ɔ -gɔ -sa. ɔ 'bunɔnya bɛa ɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yia: «Vu ɔ, we 'ni -mɔɔ, ɔ mi -aun 'bi wiwie nya.»

²⁴ 'In -Zezu nɛɛ: «Izlaɛlinyima -wa 'wɔa bhlabhle -we mɔɔ, wa 'dekpɔaa 'gbɔ in yia yi.»

²⁵ Nii, ɔɔ 'ɲwɔnɔ 'sibhlia ɔ 'yu 'kukolu, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, bɛ 'mi -yɔ.»

²⁶ 'In ɔ nɛɛ: «'Ylaasli -ka lida -mi, we 'ni tikli -mi wa 'ka 'yiaasli lililu zɔ -sa, wa 'ka we gwɔ zɔ viteli, we 'ni mɔɔ?»

²⁷ ɔɔ 'ɲwɔnɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, gbɔzɔnɔ -wa. Nii, 'yiaasli -ka lida -mi, 'in gwɔ -ka 'tabhle zɔ -mi, wee lililu -we bhlia, gwɔ lia we, we 'ni mɔɔ?»

²⁸ ɔ nɛɛ: «Amaa dliɔzɔɔɛ 'yli 'lɛ! -We a 'yibhaa, mɔ yia aun -yia lɛnɔa.»

-Bha -bhlokpadɛ ɔ 'yu 'pɔa.

-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo

²⁹ -Mɔɔ 'b'igɔ, -Zezu 'bhɔa -bha, ɔ 'plɔia Galilenyu kwesi, ɔ -gblaa -gɔɔ 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladi. ³⁰ Tɔɔn, nyimaa -zlo -yɔ wa guzɔnya yia ɔ -gbɛ yi. Tɔɔa tɔɔa, tɔɔa'a 'yi la, tɔɔa 'kua, tɔɔa'a 'nɔ, 'in wa'a gba, we -yɔ guzɔnya duun -putu. 'In wa yia wa -Zezu -yɔ laslu, 'in ɔ yia wa jipe. ³¹ Nyimaa -zlo 'yia nii, -wa mia bhobhonya, wa ka gba, -wa 'kua, wa ka 'pɔ, -wa tɔɔa, wa ka nɔ 'nanɔɔ, -wa 'lɔa, wa ka layi, we 'ni wa ɲwɛgaga -subhali -sɛ. 'In wa yia *Izlaɛli -Lagɔɔ 'ɲni -mni.

*-Zezu 'nyɛa nyima 'wlu gbɔ -bhlo lililu
(Mk 8.1-10)*

* 15:19 Gɛkwɛli 'wɔ, we ji -wa nii, -wa kokwaha, wa -yɔ nyima -putu dia -budu 'wɔ.

32 -Zezu laa ᵔ 'binᵔnya, 'in ᵔ nᵔ: «Nu, nyazi nyuma ni laa 'mi 'wᵔ. Wa 'yᵔ ta ni, -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhia. Nu, wa 'ni -slᵔ li, in -ka gba wa mni lu ni, wa mneni wa 'ka 'yloogblo bhli siase kwᵔ.»

33 -Bha ᵔ 'binᵔnya 'yibhaa ᵔ lae: «-A mia -flii 'pᵔ, da -a ka 'floo 'yᵔ, 'in -a 'ka nyumaa -zlo ni 'nyᵔ, 'in wa 'ka li, 'in wa 'ka laa?»

34 -Zezu nᵔ wa -yla: «'Floo zuma mi aᵔ kwᵔ?»

Wa nᵔ: «'Floo gbesᵔ, we -yᵔ zibhi yua -seᵔ.»

35 Tᵔᵔ, ᵔ nᵔ nyumaa -zlo -yla nu, wa -dᵔ dᵔᵔ la. 36 'Bhie, ᵔ 'bhua 'floo gbesᵔ -yᵔ zibhi 'wᵔ, ᵔ 'paa -Lagᵔ fuo, 'in ᵔ yia we ladᵔᵔ, 'in ᵔ yia we ᵔ 'binᵔnya yoo 'nyᵔ, 'in -maa yia we nyumaa -zlo 'woladlili. 37 Wa 'de weee lia, 'in wa yia lu. -We wa siala, we nyini -ciᵔᵔ gbesᵔ, 'mᵔ ᵔ 'binᵔnya -yᵔ we mnia. 38 Nu, -wa lia wa nyini nokpasiaa 'wlu glᵔ -bhlo (4.000). Wa 'ni 'ᵔᵔᵔ -yᵔ 'nyenyᵔyua zᵔ. 39 Da -Zezu 'nyᵔ wa 'yoo, 'in ᵔ yia 'glᵔ 'wᵔᵔᵔ ᵔ 'ka Magadan -dᵔᵔ -gᵔ mni.

16

**Sadusenyima -yᵔ Falizinyima 'yibhala -Zezu gwᵔdigbu (Mk 8.11-13; Lk 12.53-56)*

1 *Sadusenyima -yᵔ Falizinyima bea -Zezu -yᵔ, wa 'ka ᵔ layla. Wa nᵔ ᵔ -yla: «-In nᵔ gwᵔdigbu yabhlo ᵔ, 'in -a 'ka we 'jiyibheli nu, -Lagᵔ 'nyᵔ -mi 'tite.»

2 -Zezu nᵔ wa -yla: «'Yᵔ -ka bhli, yali -ka lazamani a nᵔ da nanᵔ 'yᵔ. 3 'In zᵔkpe 'yᵔ -ka 'wᵔᵔ, yali -ka lazamani, a nᵔ 'nyu yia -zᵔᵔ lu. A -ka yali yla, we -ka ni, 'nyu yi lu, 'in a yibhelia we 'ji. 'In -we mia -zᵔᵔ 'plᵔ, a 'ni mneni a 'ka we yla, 'in -we mia yida a 'ka we yibheli. 4 Desᵔᵔ -nyuma ka 'nyii, 'in wa 'a zᵔ -Lagᵔ dᵔ -gᵔ. Wa 'yibha in nᵔ wa -yla gwᵔdigbu ᵔ, we 'ni *Zonasu gwᵔdigbu 'wᵔᵔᵔ, wa 'na 'ka gwᵔdigbu yabhlogᵔᵔ 'yᵔ.»

Tᵔᵔ, ᵔ tia -bha wa, 'in ᵔ yia mni.

Falizinyima -yᵔ Sadusenyimaa gᵔᵔ gbu (Mk 8.13-21)

5 ᵔ 'binᵔnya mia 'nyu 'wᵔᵔᵔ, wa ka 'floo 'wᵔᵔᵔ. 6 Tᵔᵔᵔ, -Zezu nᵔ wa -yla: «A zᵔ amiaa 'de 'yᵔᵔ, a 'na 'tideli amiaa 'de 'yi Falizinyima -yᵔ Sadusenyimaa 'flooᵔ *gᵔᵔ -yla -ni.»

7 -Bha ᵔ 'binᵔnya gbᵔgbala -yla: «Nu, 'floo 'ni -aᵔ kwᵔ -mi, we 'gbᵔ ᵔ yi 'saa gba.»

8 -We mia wa dᵔ zᵔ, -Zezu yibhelia we 'ji, ᵔ nᵔ wa -yla: «Dᵔ 'kienyi -zᵔnya, 'lee, ᵔ -lu ka 'gbᵔ a gbᵔgbali -yla nu, a 'ni 'floo kwᵔ -kaa? 9 A 'ni -slᵔ we 'wolanu nu, 'floo gbu in dlilia nyumaa 'wlu glᵔ -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wᵔ laa? 'In -ciᵔᵔ a 'bhua 'wᵔ, a ka we 'wᵔᵔᵔ? 10 'In 'floo gbesᵔ in dlilia nyumaa 'wlu glᵔ -bhlo (4.000) 'wᵔ la, 'in -ciᵔᵔ a 'bhua 'wᵔ, a ka we 'wᵔᵔᵔ? 11 In -ka aᵔ -yla gba nu, a zᵔ amiaa 'de 'yᵔᵔ Sadusenyima -yᵔ Falizinyimaa gᵔᵔ kwᵔ, in 'ni 'floo gbᵔ gba, sa a 'nᵔ we 'wᵔ laa?»

12 -Slᵔᵔ, ᵔ 'binᵔnya yibhelia we 'ji nu, -Zezu 'ni 'flooᵔ *gᵔᵔ gbᵔ gba. Gbu -we Falizinyima -yᵔ Sadusenyima solua, 'mᵔ ᵔ saa 'ᵔᵔ.

Pieli nᵔ nu, -Zezu -wa -Lagᵔᵔ -Bhasanyᵔ (Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

13 -Zezu mnia Sezalee Filipᵔ -dᵔᵔ -gᵔ, ᵔ nᵔ -mᵔ, 'in ᵔ nᵔ ᵔ 'binᵔnya -yla: «'Lee, nyuma nᵔ *Nyumᵔ 'Yuu daa nyᵔᵔ ᵔ -mia?»

14 Wa nᵔ: «Nyuma tᵔᵔ nᵔ, 'Zan -Batisᵔ -in -mia, 'in tᵔᵔ nᵔ, Elii -in -mia. 'In tᵔᵔ nᵔ 'ya nu, Zelemi -in -mia, -Lagᵔᵔᵔ -falipanyᵔ -putu -in -mia.»

15 'In ᵔ nᵔ: «'In amia, a nᵔ, nyᵔᵔ in -mia?»

16 Simᵔ Pielᵔ nᵔ: «-Lagᵔᵔ -Bhasanyᵔ -in -mia, -in mi 'yᵔᵔᵔᵔ -Lagᵔᵔ 'Yu nya.»

17 Tɔɔn, -Zezu nee ɔ -yɫae: «'Simɔɔ, Zonasu 'yu, -in -tu 'wɔ -dlɔɔ, nu, wee gbɔ mia, nyume 'nɪ -mɪ we -slolu. Na Dide -ɔ mia yalɪ, mɔ -slolua -mɪ we. 18 Nu, -mɪ wa laa Pielɪ, we ji -wa tukpa. Wee tukpa -gbɔ na yia na *Leglizɪ 'sɔbhaa. 'In tɪtlɪee 'debbie -gboluu 'tɪtɛ 'na 'ka we -wɫɔ. 19 *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlgbee -lakɪ na yia -mɪ yoo 'nyɛa. -We -na yia gbɔaan dɔdɔ -gbɔ, gbɔaan wa yia we yalɪ. 'In -we -na yia -bloa dɔdɔ -gbɔ, -bloa wa yia we yalɪ.»

20 'In ɔ nee wa -yɫa 'klɔ 'ciɪɪ nya: «A 'na gbalɪ nyume yabhlogbɔɔ -yɫa, in mɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -nɪ.»

*-Zezu nee tɫa ɔ yia, 'in ɔ 'ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ
(Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)*

21 Nu, we 'ka -bha 'bhɔ, -Zezu gbaa -slɛɛn ɔ 'bɪnɔnya -yɫa sa tɪklɪ, ɔ'ɔ zize 'masɛɛn gbɔ, ɔ nee: «We mɪ nu, in mɪnɪ -Zeluzalɛmɔ, -mɔ Zuifɔn nyuma kpasɪ klaa, *-Lagɔɔbɔbɔnyaa -cian klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, ma kwɛɛ na yia sɪa bhabha. Ma yia 'mɪ wɫaa wa 'ka 'mɪ 'bha. 'In 'yɪ 'sɔ we tanɔ nya, tɪtlɪnya glaa na yia 'wɔsɔa.»

22 Tɔɔn, 'in Pielɪ yia ɔ -gɫima lalɪ, 'in ɔ yia ɔ -yɫa gbɔ gba, ɔ nee: «Na -Kanyɔ, -Lagɔ 'na ŋwɪnuu we -nɪ. -Mɔ 'na nɔnɔ lɛ -nɪ.»

23 -Zezu 'bhɪtia la, ɔ nee Pielɪ -yɫa: «*-Saatan, bɛ lɔ! 'Bhu 'mɪ kwesi. -In mɪ 'mɪ 'yoo -kɔlɔda. Nu, -'in pɔpɔlɪ 'wlukɔɔn la -Lagɔ 'bhisa, nyuma 'bhisa -na pɔpɔlɪa 'wlukɔɔn la.»

24 Tɔɔn, ɔ nee ɔ 'bɪnɔnya -yɫa: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dlɪ, ɔ 'bhu ɔ sɪasɛɛ *su 'wɔ, 'in ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yɪ. 25 Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɫiyɔgagie 'wɔgbɔ nɪ, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɫiyɔgagie 'wɔbɔ na 'gbɔ, 'yɫiyɔgagie -we 'nɪa bhɫoluda -ka, 'mɔ -mɔɔ yia 'yɪa. 26 Nu, nyume -ka dɔdɔ -gbɔ zɔzɔnɔ weɛ 'yɪ, 'in ɔ -ka ɔ 'yɫiyɔgagie 'wɔbɔ nɪ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? Nu, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ mɪnɪ we 'ka nyumɛɛ 'yɫiyɔgagie zɔ. 27 Nu, Nyumɛɛ Yu yia yia ɔ Didee 'ŋmɪnɪe san 'wɔ, ɔ -yɔ ɔ 'anzɪnya 'sɔ. 'In -we nyuma nɔa lɛ, we ŋwɛɛ ɔ yia wa 'pɛnɪa. 28 'In nee aɪn -yɫa gbɔzɔnɔ sae: amia -wa mia da -selɪ, aɪn glaa, nyuma tɔlɔa ka Nyumɛɛ 'Yu 'yɪ yɪda, ɔ 'ka nyuma 'wlulapɪlɪ, 'bhie wa 'kaa tɪ.»

17

*-Zezuu 'bɪnɔnya ta 'yɪa ɔ 'tɪtɛ
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)*

1 'Yɪ gbu, we gbelɪbhɫonɔ nya, -Zezu 'bhua Pielɪ klaa, *Zake klaa, we -yɔ 'Zakee bheli *Zaan 'wɔ, 'in wa yia -gɔgɔ 'kadɔ 'wɫu mɪnɪ. -Mɔ wa -nyaa 'wɔ.

2 -Mɔ, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhɪti wa 'yɫiya 'wɔ, 'in we yia lɪ 'yɫɔ 'bhisa, 'in ɔ -bana yia pɔmanɪ 'paɪnpaɪn zɪlɪ 'bhisa. 3 Tɔɔn, 'in wa yia Moizɪ -yɔ *Elii 'sɔ -yɔyɪ, -zugba wa -yɔ -Zezu sa 'dɪ. 4 -Bha Pielɪ gbaa -Zezu -yɫae: «Na -Kanyɔ, -amɪaa -selɪ -mɪmɪe nanɪ 'yɪlɪ! We -ka -mɪ dɔdɔ nanɪ, palɔ yua ta na yia -selɪ 'sɔbhaa. -Na -nɔ -bhɫɔ, Moizɪ -nɔ -bhɫɔ, Eliiɪ -nɔ -bhɫɔ.»

5 ɔ mɪ gbada, tɔɔn yalɪpɔpa -we lɪa, 'in we yia wa 'wɔwɛlɪ. 'In wɛlɪ yabhlo yia we yalɪpɔpa nyɪdɪ 'tɫa, we nee: «-ɔ mia dɛ, na Yu -wa, in -kalɪ ɔ zɛ. 'Mɔ in 'nyɛa na dlɪ weɛ yoo, a pɔlɔ ɔ yukwɪ.»

6 ɔ 'bɪnɔnya 'nɔa we wɛlɪ, nyano sloa wa 'wɔ, 'in wa yia 'klɔ lagbli. 7 -Zezu bɛa wa -yɔ, ɔ zɪa wa kwɛɛ, ɔ nee: «A -sɔ 'wɔ, a 'na nɔnɔ nyano -nɪ.» 8 Wa 'bhua 'klɔ 'wɔ, we 'nɪ -Zezu -bhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, wa 'nɪ nyumɛ -putu -yɔyɪ.

9 Da wa mia weɛ -gɔgɔ kwɫɪda, -Zezu zɔa wa 'dɪ, ɔ nee: «-We a 'yɪa da -yɔ nɪ, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu 'nɪ -slɔ tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbalɪ we nyumɛ yabhlogbɔɔ -yɫa -nɪ.»

10 Tɔɔn, -Zezuu 'bɪnɔnya yia ɔ layɪbha: «'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -Lagɔɔ titee gwesanya gba nu, Elii 'kaa yɪ tɫaa?»

11 ɔ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa: Elii yia yia tia ɔ 'ka -lu weee we 'bɪ 'wɔla. 12 Nɪ, in nɛɛ aɪn -yla: Elii ka yi pepe, 'in wa 'nɪ ɔ yibheli. Sa wa 'yɪbhaa, 'in wa yi 'saa ɔ nɔ. 'Sa -bhlokpadɛ wa yia Nyumɛɛ 'Yu sɪalia.» 13 -Bha ɔ 'bɪnɔnya yibhelia we 'ji nɪ, 'Zan -Batisu gbɔ ɔ mia gbada.

*-Zezu vua zuzu 'nyuuu 'tite
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)*

14 -Bha -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nɪnia nyɪmaa -zlo kwesi, nyumɛ yabhlo 'tlaa -mɔ, ɔ 'sɪbhliia 'kukolu -Zezu 'yu, ɔ nɛɛ: 15 «Na -Kanyɔ, na yu mia, -in 'yɪli ɔ nyazi. Nɪ, ɔ 'wɪlukɔn ka -nyumɔ. 'Yɪ tɔlɔa nya, ɔ bhlɪliia -kosu 'wɔ, ɔ bhlɪliia 'nyu lɔ. 16 In ka ɔ -na 'bɪnɔnya -la, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ jipe.»

17 -Zezu nɛɛ: «Dɛsɛɛn -nyuma -wa'a zɔ dli, nyuma 'nyii, 'yɪ zuma in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka lia? 'Yɪ zuma in 'ka amiaa 'gba zɔ 'yɪligbeda -tɔa? A -yɔ ɔ 'sɔ yi -seli.»

18 -Zezu 'kpɪlia wee zuzu 'nyuu 'wɪluo, 'in we yia ɔ 'yu 'yitide, 'in ɔ yia 'pɔ. 19 'Bhie, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -nyaa 'wɔ, wa bɛa ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -amia 'nɪ mneni -a 'ka wee zuzu 'nyuu nɪ vua?»

20 -Zezu nɛɛ: «-We ka gbɔ -wa, amiaa dɪzɔvɔzɔvɛ 'kienyi. Nɪ, in nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛ: *mutadu 'ya -sɛ, amiaa dli 'ka yaa we 'bhisa -mɪ, a -ka gba -gɔgɔ -yla, 'Bhu da, mɪnɪ mɔ, 'in we bhɔa -bha.» A mneni 'ya 'ka -lu weee lɛnɔ. [21 'Sasɔkpa -zuzu 'nyii mia dɛ, we 'nɪ -Lagɔbhubhoe -yɔ 'sun -plapɪe 'wɔbhu, wa 'nɪ mneni wa 'ka we vu.]»

*-Zezu gba 'yaa ɔ tɪltɪgbɔ
(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)*

22-23 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya gbelia 'wɪlu -mɔ Galilee, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «ɔ Nyumɛɛ 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyɛa, wa 'ka ɔ 'bha. Nɪ, 'yɪ 'sɔ, we tanɔ nya, ɔ yia tɪltɪnya glaa 'wɔsɔa.» 'In wee gbɔ yia wa -gu 'wɔtɪ yuoo.

-Zezu plɔlɔ -Lagɔbudu 'kadɔv 'gwɛzi

24 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nɪnia Kapɛnaumɔ, *-Lagɔbudu 'kadɔv nɪsɔn -gwɛzɪsanya bɛa Pielɪ -yɔ, 'in wa yia ɔ layɪbhaɛ: «-Na -Kanyɔ mia, ɔ'ɔ plɔlɔ -Lagɔbuduu 'gwɛzi -wa yɪ?»

25 Pielɪ nɛɛ: «Plɔlɔ ɔ plɔlɔ we.»

Da Pielɪ plaa -budu zɔ, -Zezu gbaa tia, ɔ nɛɛ: «'Simɔɔ, -mɪ nɛɛ lɛa? Da nyumaa 'yugalunya mia 'gwɛzi -sada nɪ, nyɔɔ plɔlɔ wea? Wa yua -wa yaayɪ, 'lakpanya -wa yɪ?»

26 Pielɪ nɛɛ: «'Lakpanya -wa.»

-Zezu nɛɛ: «We -ka 'sa -mɪ, wa 'yua'a plɔlɔ we. 27 Nɪ, -a 'nɪ 'yɪbha -a 'ka wa nyeni. We 'dɛɛ 'gbɔ, mɪnɪ 'nyu -yɔ. -In -ka -mɔ nyɪnɪ nɪ, -in 'pa -kɔ. Zibhii tɪanɔ -ka we 'wɔbhua yi nɪ, gbize we 'wɔ. -In -ka we kpa, 'bha we nɔwɛɛ. -Mɔ -na yia tama yabhlo 'yia, -we 'kaa in -yɔ -mɪ 'sɔɔ nɔ -Lagɔbuduu 'gwɛzi plɔlɔ. 'Bhu we 'wɔ, 'in -in 'ka -amiaa -nɔ plɔlɔ.»

18

*Nyɔɔ 'yɪli -Lagɔɔ 'yɪliya 'wɔa?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)*

1 We bhla, -Zezuu 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layɪbha: «Nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wɪlu la, nyɔɔ 'yɪli wa glaa?»

2 -Zezu laa 'yu yabhlo, 'in ɔ yia wa 'yu ɔ 'yɪligbeli, 3 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛ: a 'bhiti amiaa 'dɛ, 'in a 'ka 'yɪlaasɪ 'bhisa -mɪ. We 'nɪ -mɔv, nyuma -wa -Lagɔ pɪla 'wɪlu la, a 'na 'ka wa glaa -mɪ.

4 «Nyume -o tia o 'de 'wv 'nyenyeyu 'bhisa, nu, nyuma -wa -Lago pua 'wlu la, mo -wa wa kpa. 5 'Yu -o mia yu ni 'bhisa, nyume -o -ka o kpa 'nanv na 'nmi nya, na 'de o kpa 'nanv.

Gbonyuu -lenyaa -tnv
(Mk 9.42-44; Lk 17.1-2)

6 «Nu, 'yiaasli -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zva 'mi dli -gv, -o -ka wa 'yabhlogbo gbonyuu lkw, we nan 'yli -mo -no nya wa 'ka -mo tokpa 'kadu -bli -yo gbvan, 'in wa 'ka o 'nyu lv viteli. 7 Gbonyuu mi dudv gv -nyumaa -no nya, gv -we kwaa nyuma gbonyuu lv 'gv. Nu, gv -we kwaa nyuma gbonyuu lv, we mi la 'koms. Nu, nyume -o ka -gbe wee gbonyuu -ka 'bhv, gbonyuu mi o -no nya. 8 We -ka -na bhv -yo -na so 'ka -mi gbonyuu lv kwa ni, -di -bha we, 'pa we kwn. We nan 'yli -in 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi so -bhlo -yo bhv -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wv mni so 'so -yo bhv 'so nya. 9 We -ka -na yli 'ka -mi gbonyuu lv kwa, -sa -mo we, 'pa we kwn. We nan 'yli -in 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi 'yliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wv viteli 'yli 'so nya.

Bhlabhle -we mnaa gbv nine
(Lk 15.3-7)

10 «A zv amiaa 'de 'yliyv 'yiaasli nu gbegein, a 'na gbal -ni nu, 'yiaasli glaa, 'yu -bhlo 'ni -lu yabhlogbo nya -mi. Nu, 'yli weee nya, wa 'anzinya mi -bha yali. 'In na Dide -o mia yali, mv 'yigbea o 'yu wa 'gv. [11 Nu, o Nyume Yu mia, -wa mn, 'ma o yia gv 'wvsa.

12 «Nu, a nee lea? Nyume yabhlo -ka bhlabhle gv gv -ka, 'in we 'yabhlo 'ka mn, we gv -mna 'ya kugbua le gbomva o tia -ggo 'wlu, 'in o mna we 'yabhlo dataila. We 'ni mv? 13 In nee ain -yla gvzvov sae: o -ka we 'yi, 'in we laa o 'mna 'wv, we -zi bhlabhle gv -mna 'ya kugbua le gbomva -we -tva -bha. 14 'Sa -bhlokpade amiaa Dide -o mia yali, o'v nwn waa 'yiaasli nu 'yabhlogbo 'ka mn.

-Na bheli -ka -mi gv -yokpal

15 «-Na bheli -ka -mi gv -yokpal, mni o 'yia, 'in gv o nva le, -in -yo o 'so 'ka 'wv -nya, -in 'ka we o -yla lapali. O -ka we nwn ni, -zugba o ka 'ya na bheli -ze. 16 O 'ni we nwn ni, -in 'bhu nyume -bhlo, nyuma 'so 'wv, 'in sa -Lagovbhe gbaa ni, wa 'bhu gv 'wv nyuma 'so, nyuma ta 'yu, -in no 'sa. 17 O 'ni wa weli 'wv nwn ni, gba we -Lagvnyuma weee 'yu. 'In o 'ni -maa 'wv nwn ni, -in 'bhu o 'wv *nisov -gwezisanya -yo nyuma -putu -wa 'nia -Lago -yi 'bhisa.

A bhubhoe -Lago dabv

18 «In nee ain -yla gvzvov sa ni, -we a yia gvvan dudv -gv, gvvan wa yia we -mo yali -Lagv -gbe. 'In -we a yia -bhloa yia dudv -gv, -bhloa wa yia we -mo yali -Lagv -gbe.

19 «In nee 'ya ni, amia mia dudv -gv, ain glaa, nyuma 'so -ka weli bhli, wa -ka -lu -moms -zla, na Dide -o mia yali, 'nyea o yia we ain. 20 Nu, da nyuma 'so, nyuma ta -ka 'wlugbeli na 'nmi nya, in mi wa glaa.»

Lubhonyo -o 'nia o -libheyii -yogbv 'wv, o gbv nine

21 Tov Pieli bea -Zev -yo, 'in o yia o layibhae: «Na -Kany, na bheli -ka 'mi gv -yokpal, -zakpa zuma in 'ka o -yogbv 'wv? We nyini -zakpa gbesv -wa yi?»

22 -Zev nee o -yla: «-Innya, in 'ni gba -zakpa gbesv. In nee: gv ta 'ya kugbua -zakpa gbesv (70 x 7).* 23 We 'dee 'gv, -we -yo -Lagv nyumaa 'wlulapile

* 18:22 We 'ji yabhlo -wa nu, -zakpa gv ta 'ya kugbua le gbesv (77).

'wɔwɔba mu ni. ²⁴ Dɔdɔbɔ 'wlulapɔnyɔ yabhlo 'yibha ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnya 'ka wa kpagbu zeli. ɔ bhliia we zeliɛ, ɔ lubhonɔnyɔ yabhlo yia, -mɔɔ 'ka minian kpagbu 'wlu. ²⁵ ɔ nyume 'ni -lu yabhlogbɔɔ kwɛɛ -ka, ɔ 'ka wee kpagbu -sa. We 'dɛɛ 'gbu ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ 'ka ɔ pɛɛɛ 'pa, ɔ 'ka gaylo -zɛ, ɔ 'ɲwɔɔ -yɔ ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ -kakalu weee, 'in ɔ 'ka ɔ kpagbu -sa. ²⁶ 'In ɔɔ lubhonɔnyɔ yia ɔ -kanyɔ 'yu 'kukolu -kɔɔɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -in nu dɔltie ɛ na gbɛgbɛin, 'in in 'ka we 'dɛ weee 'pɛni.» ²⁷ 'In ɔ -kanyɔ yia ɔ nyazi 'yuli, 'in ɔ yia we 'bi 'bhu.

²⁸ «ɔɔ lubhonɔnyɔ 'tlaa, 'in ɔ -yɔ ɔ -libheyi yabhlo yia gbeli. -Mɔɔ ka ɔnɔb kpagbu 'kienyi -lɛ 'wlu. ɔ yia -mɔɔ -bli 'wɔbhli, 'in ɔ yia ɔ 'tuntnu, ɔ nɛɛ: «-Sa na kpagbu.»

²⁹ «ɔ -libheyi bhliia ɔ gbu -yɔ, ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, -in nu dɔltie ɛ na gbɛgbɛin, 'in in 'ka we 'dɛ weee 'pɛni.»

³⁰ «ɔ 'ni we ɲwɔɔ, 'in ɔ yia ɔ -kasɔ 'wɔpa. Nu, -mɔɔ 'ni -slɔ ɔ 'gwezi wla, -mɔɔ 'na 'ka -mɔ 'tla. ³¹ Da ɔ -lima -manu 'nua we, we 'ni wa -yɔkpa -sɛ. 'In -maa yia wa -kanyɔ we 'di -sali. ³² Tɔnɔ, 'in wa -kanyɔ yia ɔɔ lubhonɔnyɔ la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Nyikanyɔ, -in ka 'mi zukpa 'pali we 'dɛɛ 'gbu in yia na kpagbu 'bi 'bhu.

³³ Sa in 'yilia -mi nyazi, we mi nu, -in 'yuli yaa 'sa -na -libheyi nyazi.» ³⁴ ɔ -kanyɔ 'paa 'cɛ bhabha, 'in ɔ yia ɔɔ lubhonɔnyɔ -kasɔ 'wɔkwa, wa 'ka ɔ siali. ɔ 'ni -slɔ ɔ kpagbu -sa, ɔ 'na 'ka -mɔ 'tla.

³⁵ «Nu, 'sa we 'plia -sa. 'Sa -bhlokpade, na Dide ɔ mia yali yia an -yla nua, we -ka nu, an glaa nyume yabhlo 'ni ɔ -libheyi -yɔgbu 'wɔti dli weee nya.»

19

-Zezu gbaa 'ɲwɔɔ kwnɛɛ -sa gbu (Mk 10.1-12)

¹ -Zezu bhia gbu ni gbabɛ, ɔ 'bhɔa Galilee, Zudee -dɔdɔ -we mia Zudeɛn nyu luɔ, 'in ɔ yia -mɔ mni. ² Nyuma -zlo mnia ɔ 'bi, 'in ɔ yia wa guzɔnya jipe.

³ Falizinyuma tɔba bɛa ɔ -yɔ wa 'ka ɔ layla, 'in wa yia ɔ layibhaɛ: «-Amiaa tite nɔkple, nɔkpasu mnɛni ɔ 'ka ɔ 'ɲwɔɔ kwnɛɛ -sa gbu -kpɔaa 'gbu?»

⁴ ɔ nɛɛ: «-We wa cɛɛɛ -Lagɔwɛɛɛ 'wɔ, a 'ni -slɔ we zeli? Nu, -lu weee gwedida, 'in -Lagɔ yia nɔkpasu -yɔ 'ɲwɔɔ lala. ⁵ 'In ɔ nɛɛ: «We 'dɛɛ 'gbu -nɔkpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa kwesi 'bhɔa, 'in ɔ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ 'ka 'wɔsɔsɔlolu, 'in wa 'ka ku -bhlo -zɛ.»

⁶ -Slɛɛn, wa 'ni 'masɛɛn nyuma ɔɔ, nu, nyume -bhlo wa -mia. We 'dɛɛ 'gbu, -we -Lagɔ -ka 'ylijiji, nyume 'na sɔsɔɛɛ we 'yili -ni.»

⁷ Falizinyuma nɛɛ: «Nu, we -ka 'sa -mi, ɛɛ -lu ka 'gbu Moizɔ gba nu, ɔ -ka ɔ 'ɲwɔɔ kwnɛɛ -sa, ɔ 'nye -mɔɔ kwnɛɛ -sa 'sebhe yooa? 'In ɔ 'tide ɔ 'yia?»

⁸ ɔ nɛɛ: «Amiaa yukwli -yɔ suloo 'gbu, Moizɔ yia an 'yoo 'nye a 'ka amiaa 'ɲwɔɔ kwnɛɛ -sa. Nu, we gwedida we 'ni 'sa -mi. ⁹ In nɛɛ an -yla: nu, nyume -ka ɔ 'ɲwɔɔ kwnɛɛ -sa, -zugba -mɔɔ 'ni nɔkpasu -putu nya -budu 'wɔdi, 'in ɔ -ka 'ɲwɔɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa -mɔɔ -yla ɛ.»

¹⁰ ɔ 'hinɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Nɔkpasu -yɔ 'ɲwɔɔ gbu -ka 'sa -mi, we nani 'yili, nyume 'na kwali 'ɲwɔɔ -ni.»

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyuma weee 'ni we kwɛyɔmnɛni. Nu, -wa -Lagɔ 'nyɛa we 'tite, wa mnɛni we kwɛyɔ. ¹² Nu, nyuma -tɔba mia, wa 'a kwa 'ɲwɔɔ. -We ka gbu -wa, we 'ka wa gwali bhli 'bhu, wa 'ni we kwɛyɔmnɛni. 'In tɔba mia, wa 'a kwa 'ɲwɔɔ, wa ka wa lɛlu 'gbu. Nu, tɔba 'a kwa 'ɲwɔɔ, -Lagɔɔ nyuma 'wlulapilɛɛ 'gbu. Nu, nyume ɔ -ka we 'wɔlanɔ, ɔ 'nɔ we 'wɔ la.»

-Zezu ɲwɔɔ 'ylaasli 'nyu la (Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

13 -Bha nyuma kwaa -Zezu 'yilaashi o 'ka wa kwε 'wluo lapali, 'in o 'ka -Lago bhubhoe wa 'ηni nya. 'In o 'binanya yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpilie nya.
 14 -Zezu nεε: «A 'tide wa 'yi wa 'ka na -gbε yi, a 'na -kolb wa 'yoo -ni. Nu, nyuma -wa 'wlu -Lago yia lapilia, waa 'yilaashu -sokpa -nyuma -wa.» 15 O palia wa so 'wluo la, -mυυ 'bigυ, 'in o yia -bha 'bhυ.

*Nyume -o 'kaa -Zezu 'bi mni, o 'bhυ o -lu weee 'bi
 (Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)*

16 -Bha nyume yabhlo bea -Zezu kwesi, 'in o yia o layibha: «-Slolunyε, lεε -lu -zεnu in 'ka lεnu, 'in in 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yia?»

17 -Zezu nεε o -yia: «-Lu -zεnunya mia, lεε -lu ka 'gbυ -na yibha 'mi we gbυ laa? -Lago -bhlogbεε mia nyume -zεnu nya. Nu, -in 'ka 'yliyogagie 'yi, -in zυ o *tite 'nυηwe.»

18 O nεε: «Tite -mυmυ we -maa?»

-Zezu nεε: «-In 'na 'bhali nyume -ni. -In -yε 'ηwnε -putu 'na -dili -budu 'wυ -ni.* -In 'na yili 'wie -ni. -In 'na zεb nyume yo -yε -ni. 19 -In zυ -bha -na dide -yε -na 'nyaa, 'in -in -kali -na -libheyii zε -na 'de 'bhisa.»

20 O nyimesloyu nεε o -yia: «In ka wee titenya weee 'nυηwe zυ, 'in -mυmυ -tu 'wυa?»

21 -Zezu nεε o -yia: «-In -ka gba -in 'ka tikli -mi ni, -in 'pa -na zεzεnu weee pεb, -in 'nye we -yε -gwεzi bobabhanya, 'in -in 'ka 'ηnumnie 'yi -Lagoε -gbε. -In -ka we lεnυε bhia, -in yi 'mi 'bi.»

22 O nyimesloyu 'nυa we, 'in o yia lεbhiti, 'klυ -susue nya, nu, 'ηnumninyo -wa.

23 Tεn, -Zezu nεε o 'binanya -yia: «In nεε ain -yia gbυzεnu saε: 'ηnumninyo 'ka -Lagoε nyumaa 'wlulapiligbe 'wυ mni, 'te we 'tea. 24 In nεε 'ya ain -yiaε: 'ηnumninyo 'ka -Lagoε nyumaa 'wlulapiligbe 'wυpla, we -kali -yε we -zi * -nyεmεε seenu 'bhoka 'wυplie.»

25 O 'binanya 'nυa we, 'in we yia wa -lυeli. 'In wa nεε: «Aya! We -ka 'sa -mi, nyεε -mεmε 'ka gbυ 'wεbhua?»

26 -Zezu ylaa wa tenyii, o nεε: «Nyume 'ni we mneni. Nu, -Lagoε mia, o mneni o 'ka -lu weee lεnu.»

27 Pieli yia we 'bigυpalie: «-Tali, -a ka -amuaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mi 'bi yi. Lεε -lu -a 'ka we 'wυ 'yia?»

28 O nεε wa -yia: «In nεε ain -yia gbυzεnu saε: dυdυ lolu yia yia, 'in *Nyumeε 'yu 'ka o 'ηnumnikpe -zεnu -gυ ladi, o 'ka nyuma 'wlulapili. We bhli, amia nyuma kugbua lε sε nεa 'mi 'bi, 'ηnumnikpe -gυ a yia ladia, a 'ka *Izlaeli *zυa kugbua lε 'sεε -yεgbυ 'wεbhυ. 29 -Wa weee tia -bha wa -budu klaa, wa bhelia klaa, wa bhεlεa klaa, wa dide klaa, wa 'nyaa klaa, wa 'yua klaa, we -yε wa kpa, na 'gbυ, 'yia wa yia we -zakpa gbυ gbu, we -yε 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka.

30 Nyumaa dumadu -wa -gaa 'yu, lυ -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lυ, 'yu -maa yia -gaa.»

20

'Yliwυ -lubhonnyaa gbυυ nine

1 «-We -yε -Lagoε nyumaa 'wlulapilie 'wυwυa, mυ ni: nu, kpaapanyo yabhlo -wa, zligε o mnia 'yliwυ -lubhonnyaa dataia, wa 'ka o *-dlεkpaaa lubho nu.
 2 O -yε wa 'sε, 'in wa yia weli bhli, o 'ka wa tama -bhlo 'nyε 'yli -bhlo, 'in o yia

* 19:18 Glεkweli 'wυ, we ji -wa nu, -wa kokwaha, wa -yε nyuma -putu 'na -dili -budu 'wυ -ni.

wee kpaawaa kwa. ³ Zlukpa -yib 'tite nya, o 'tlaa lu, 'in o yia nyima tɔba 'yi, -zugba wa slu lɔkɔ 'wɔ la sa bhe. ⁴ O nɛɛ wa -yia: «Amia mia da ni, a mni na kpaawaa lubho nua, 'in -we mia tiklu, 'in in 'ka we an 'nye.» ⁵ 'In wa yia mni.

«O kpaapanyo 'tlaa 'yib -gbagbu, we -yo jibheza yib nya, 'in o yi 'yaa we -bhlokpade lɛnu. ⁶ Jibheza o 'tlaa, o 'yia nyima, -zugba -maa mi 'ya lɔkɔ 'wɔ, o nɛɛ wa -yia: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a -di -seli la bhe, 'in a 'ni -lu yabhlogboɔ lɛnɔda -mia?»

⁷ «Wa nɛɛ o -yia: «Nyime yabhlogboɔ 'ni -an 'wɔbhu.»

⁸ O nɛɛ wa -yia: «A mni na kpaawaa.»

⁸ «Sabo bea, 'in o nɛɛ o lubhonnyaa 'yugalinyo -yia: «La -na 'yiwɔ -lubhonnyaa. -Wa in laa lɔgada, -in 'peni -maa tia, 'in -wa in laa tia, -in 'ka -maa 'peni lɔgada.» ⁹ -Wa o 'bhua 'wɔ jibheza, -maa yia, 'in wa yia tama -bhlo 'yi. ¹⁰ -Wa o 'bhua 'wɔ tia, -maa nɛɛ -maa 'de dli zo ni, -maa -nu yia tama -bhlo 'wɔzia. Ni, tama -bhlo -maa 'yi 'yaa. ¹¹ Wa 'yia we, 'in wa yia o -yo 'nyuwɛni. ¹² Wa nɛɛ: «Ni, 'wɔbhlo -nyima -wa nua lubho 'leli -bhlo nya klaa, -amia -mama nua lubho 'yib -bhlo 'yib 'klu klaa, -a 'de weee 'peni gwezi mia -bhlo yi? We 'ni 'yilinani.»

¹³ «O kpaapanyo nɛɛ wa yabhlo -yia: «Tale, in 'ni -mi -dawli 'wɔnu. -A 'de 'so ka yaa weli bhli, -in 'ka lubho nu tama -bhlo -nu nya, we 'ni muɔ? ¹⁴ Ni, -in 'bhu -na 'gwezi 'wɔ, -in -yo we mni. We nani 'mi dudu, in 'ka -we in 'nye -mi, in 'ka we -o yia 'wɔbhlo luda 'nye. ¹⁵ Na 'gwezi -wa. -We in 'yubhaa, in 'ni mneni in 'ka we nya we lɛnu? Yaayu na 'nanu 'gbu -na nua zenyi yi?»

¹⁶ «Sa we mia sa, -wa -gaa lu, ma yia 'yu -gaa. 'In -wa -gaa 'yu, lu wa yia -gaa yia.»

-Zezu gbaa o 'de titligbu -zakpa ta

(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

¹⁷ -Zezu mi -Zeluzalem mni, o nɛɛ o 'binɔnya kugbua lɛ 'so -yia: «A be -seli!» 'In da wa mia nɔda o nɛɛ wa -yia: ¹⁸ «A -tali, -Zeluzalem -a mia da mni, -mɔ wa yia o Nyumɛɛ 'Yu wlaa -Lagɔbɔnyaa -cian -yo -Lagɔ titee gwesanyaa kwɛɛ. Ma yia o -yogbu 'wɔbhua, 'in wa 'ka gba wa 'bha o. ¹⁹ 'In wa 'ka o 'lakpanya, -wa 'nia -Lagɔ -yi, yoo 'nye, -maa 'ka o gla pali, -maa 'ka o seli, 'in wa 'ka o *su -gu lakɔ. 'In 'yib 'so we tanu nya, o 'ka titlinya glaa 'wɔso.»

-O -ka gba o 'ka nyime 'kadu -ze, o -ze o -limaa zɔlubhonnyo

(Mk 10.35-45)

²⁰ Tɔn, Zebedeɛ 'nyimɔ -yo o nukpasuyua 'so yia -Zezu -yɔbe. 'In o yia o 'yu 'wɔkwli, o 'ka o bhuhoe. -Zezu nɛɛ o -yia: «-A 'nu -mɔ yi?»

²¹ O nɛɛ: «Ni, na 'yua so ni, zli -in -ka nyima 'wulapɔda -mi, -na zukpa -wa, -in 'nye wa 'yoo, yabhlo 'ka -na lilisɔbɔ ladi, 'in yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔbɔ ladi.»

²² -Zezu nɛɛ wa -yia: «-We a zalia da 'mi, a 'ni we -yi. Lee, siasie -we zo na yia 'yigbea, a mneni a 'ka we zo 'yigbe?»

Wa nɛɛ: «In, -a mneni we!»

²³ O nɛɛ: «Cin, gbuzɔnu -wa. Sia a yia 'mi 'bhisa. Ni, na lilisɔbɔ ladie mia, we 'ni -ami 'ka -bha we -sa. Wee 'bunya mia, -wa -yia na dide mnazi we la, wa -nu -wa.»

²⁴ Wa -lima kugbua 'nua we, 'in wa yia wa bhelia 'so -yo 'ce 'pali. ²⁵ Tɔn, -Zezu yia wa 'de weee la, o nɛɛ: «A -yi we 'ji ni, dudu -nyumaa 'yugalnya mia, -cian 'bhisa wa pali nyima 'wlu la. 'In wa nyima 'kadi siala wa zɔlubhonnyaa wa 'tite nya. ²⁶ Ni, an glaa, we 'na 'ka 'sa -mi. Ni, -o -ka gba o 'ka nyime 'kadu -ze, o -ze o -limaa zɔlubhonnyo. ²⁷ 'In an glaa, -o -ka gba o 'ka o -lima 'yugal, o -ze o -limaa gaylo. ²⁸ 'Sa -bhlokpade, o Nyumɛɛ 'Yu 'ni yi wa 'ka o 'wɔsa. Ni, yi o yia o 'ka nyima 'wɔsa, 'in o 'ka tli, nyima duun 'wɔzitiee 'gbu.»

-Zezu-bloa nyima 'sɔɔ 'yli
(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

²⁹ Da wa 'bhua Zelikoo, 'in nyimaa -zlo yia -Zezu 'bɪ mni. ³⁰ 'Lɔlɔnya sɔ -ɖia 'yoo ŋwe -yɔ la, wa 'nɔa ni, -Zezu mi 'plida, 'in wa yia 'wɔkpi: «-Amiaa -Kanyɔ, -Davidu 'yuuɔ, -in 'yuli -ain nyaziɔɔ!»

³¹ 'In nyima duun yia wa 'wluo 'kpili, wa nɛɛ wa -yla: «A 'mu ŋwe -nya!» Tɔɔn, -bha -maa 'kpiɑ 'wɔ 'titeɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -Davidu 'yu, -in 'yuli -ain nyaziɔɔ!»

³² -Zezu yia 'yiligbe, ɔ laa wa, 'in ɔ nɛɛ: «-A 'nɔ -mɔ, lɛɛ -lu a 'yibha in nɔ lɛ ain -yɫaa?»

³³ Wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -blo -amiaa 'yli!» ³⁴ Wa -laa ɔ nyazi 'wɔ, 'in ɔ yia wa 'yli kwe zi. -Bha -bhlokpade wa 'desɔbhie 'yia la, 'in wa yia ɔ 'bɪ mni.

21

-Zezu mɔia -Zeluzalemɔ
(Mk 11.1-12; Lk 10.28-40; Zn 12.12-19)

¹ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ, wa bea -Zeluzalemɔ, wa nyinia 'gbe -we wa laa Betifaze, -we mia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ kwesi, -bha -Zezu tiea ɔ 'binɔnya 'sɔ. ² ɔ nɛɛ wa -yla: «'Gbe -we mia -mɛmɛ ain 'yu, a mni -mɔ. A -ka -mɔ nyini, tɔɔn, -sokofalɔwɔnɔ a yia -mɔ 'yia, we mi lubhu -jida, we 'yu mi we kwesi. A -sa we lubhu, a -yɔ we 'desɔbhie yi. ³ Wa -ka ain -yla gbɔ gba, a 'pali we 'bigbe: «-Amiaa -Kanyɔ 'yibha we.» -Bha -bhlokpade wa yia we ain yoo 'nyeɑ, a -yɔ we 'ka yi.»

⁴ 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ gbaa we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.

⁵ «Ni, a gba *Siɔngbe 'wɔ -nyuma -ylaɛ:
<A -tali, amiaa 'wlulapilinyɔ mi amiaa -gbɛ yida.
ɔ'ɔ 'ylimani ɔ 'dɛ.

ɔ -ɖi -sokofalɔwɔnɔ -gɔ la, ni,
-sokofalɔwɔnɔ -dɔgbɔ -wa.»

⁶ Tɔɔn, ɔ 'binɔnya 'sɔ mɔia, -we -Zezu gbaa, 'mɔ wa nɔa lɛ. ⁷ Wa -laa wee -sokofali -yɔ we 'yu -Zezuu -gbɛ, 'in wa yia wa 'naa we -gɔ slɔ, 'in ɔ yia we -gɔ ladi. ⁸ Nyimaa -zlo slɔa wa 'naa 'yloogblɔ, tɔlɔa -ɖia saun, 'in wa yia we 'yloogblɔ lapali. ⁹ Nyuma -wa nɔa ɔ 'yu we -yɔ wa nɔa ɔ lɔɔ, wa 'dɛ weee 'kpiɑ 'wɔ, wa nɛɛ:

«-A -mnini -Davidu 'yuu 'ŋni.
-ɔ mia Jejitapeɛ 'ŋni nya yida,
-Lagɔ ŋwɔnɔ ɔ 'nyu la.
-Wa mia yali, wa -mnini -Lagɔɔ 'ŋni!»

¹⁰ -Zezu plaa -Zeluzalemɔ, 'in 'gbe 'wɔ -nyuma weee yia gbugblolu. Wa nɛɛ: «Mɔɔ -nyumɛ ɔ -mia?»

¹¹ Tolɔa nɛɛ: «Galilee -ɖɔɖɔ -gɔ, Nazalɛtiyu -Zezu -wa. Ni, -Lagɔgbɔɔ - falpanyɔ ɔ -mia.»

-Zezu vua -valepanya -Lagɔbudu 'kadɔ ŋweɛ
(Mk 11.15-18; Lk 19.45-48; Zn 2.13-22)

¹² Ni, -Zezu mɔia -Lagɔbudu 'kadɔ ŋweɛ, 'in ɔ yia -valepanya -yɔ -valezɔnya -bha vu. ɔ yia 'gwezi -bhitinyyaa 'tabhle labhli, we -yɔ -kpaɔn pelɔpanya kpenya. ¹³ 'In ɔ nɛɛ wa -yla:

«We mi celida -Lagɔɛbhe 'wɔɛ:
<Na -budu mia, 'mɔ wa yia laa -Lagɔbhubhoe -budu.»
'In 'mɔ amia nɔa 'wienyyaa zizeda 'wɔ.»

¹⁴ 'Lɔlɔnya -yɔ 'tigitiginya bea -Zezu -yɔ -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ ŋweɛ, 'in ɔ yia wa jipe. ¹⁵ -Lagɔbɔɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia -Zezuu ŋwegaga

-subhali gbu -yo, 'in wa 'nva 'yilaaslu 'wokpiweli -Lagobudu 'kadu njwee: «-A -mnni -Davidu 'yuu 'nji,» 'in wa yia 'ce 'pa.

16 Wa nee -Zezu -yla: «-We wa mia gbada, -'in 'nu wee?»

'In -Zezu nee: «In, 'nu na nu we wa. Nu, -we mia celida -Lagosebhe 'wu, a 'nu -slo we zelu? We nee:

<-Mi nva we le,

'in 'yilaaslu -yo 'nyenyeyua mia -na 'nji -mnnida.» >

17 Toun -Zezu 'bhva wa -yo, o 'tlaa wee 'gbe 'wu, o mnia Betani, 'in o yia -mo -gu.

*-Zezu tia *figisu me -yo la
(Mk 11.12-14,20-24)*

18 Zli zlia, -Zezu mi -Zeluzalemu lumnida, 'in njwo yia o 'bha. 19 O mi noda, 'in o yia *figisu -yoyi 'yoo njwe -yo. O bea we kwesi, we kpi 'dekpua mia we 'wlu, 'in o nee figisu -yla: «-Mi 'na 'pali 'masleen 'bhue -ni!»

-Bha -bhlokpade wee figisu yea. 20 O 'binonya 'yia we -yo, 'in we yia wa njwegaga -subhali, 'in wa yia o layibhae: «Sa -mumu wee su ye 'sa sa slua?»

21 -Zezu nee: «In nee ain -yla gbuzonu sae: a -ka dli zo, 'in a 'ni dli lo, -we in nva da figisu ni -yla le, a mneni a 'ka we lenu. A mneni a 'ka -gogo 'kadu -yla gba: -in 'bhu da, viteli -na 'de 'nyu lo, 'in we nva we le. 22 -We a zlalia -Lago dli weee nya, 'yia a yia we.»

*Nyoo 'nye -Zezu sea?
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)*

23 -Zezu mnia -Lagobudu 'kadu njwee lo, 'in o yia nyuma gbu -slo. -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifbu nyuma kpasu bea -Zezu -yo, 'in wa yia o layibhae: «Se -mumu nya -na nu gbunya ni lea? 'In nyoo 'nye -mi we lenu sea?»

24 -Zezu nee wa -yla: «Gbu go -bhlo na yi 'yaa ain layibhaa, a -ka we 'bigupali 'bhie, 'in o 'nyea 'mi se, 'in na gbaa o 'nji. 25 Nyoo tie Zaan o batizee nyuma, -Lago -wa yaayu, nyuma -wa yi?»

'In wa yia we -gu kpelie bhli, 'in wa nee: 26 «-A -ka gba, <-Lago tiea o, 'in o yubhaa -ain lae: <Lee ka 'gbu a 'ni o weli 'wonywua?» -A -ka gba nu, nyume tiea o, 'in nyuma solva -ain -yo 'wu. Nu, wama nee -Lagobbu -falipanyo -wa.»

27 Toun wa nee -Zezu -yla: «-O tiea *Zaan, -a 'ni o -yi.»

'In -moo nee: «We -ka 'sa -mi, o 'nyea 'mi wee gbunya -minu lenu se, -ami 'na 'ka 'ya -moo -kanyoo 'nji ain -yla gba.»

Nokpasuyua 'soo gbuv nine

28 -Zezu nee: «Gbu nine -mnu, sa a gba we daa? Nu, nyume yabhlo mia, o ka nokpasuyua 'so. O nee 'yabhlo -yla: «Na 'yu, -in mni -zeen -dlokpaa lubho nva.»

29 «-Moo nee: «In 'ni mnda -mi.» -Bha bea, o 'yu yia dli 'bhiti, 'in o yia wee kpa mni.

30 «Toun, 'in o dide yia wee weli -bhlokpade gba o 'yu -putu -yla. 'In -moo nee: <-Ao, mnia na yia.» 'In -moo 'ni mni.

31 «Nu, waa 'yua 'so nyidi, nyoo nu o didee dumagbu lea?»

Wa nee: «O tianu -wa.»

Toun, -Zezu nee wa -yla: «In nee ain -yla gbuzonu sae: da -Lago yia nyuma 'wlulaplia, nison -gwezisanya -yo 'naabizijwui yia ain 'yugalia. 32 Nu, 'Zan -Batisi yia amiaa -gbe, 'in o yia ain 'yoo tiklu da -slo, 'in a 'ni we -yonywui. Nu, nison -gwezisanya -yo 'naabizijwui mia, -maa yia o 'wonywui. 'In a 'yia we -yo, -mnu 'bigu a 'ni -slo dli 'bhiti, 'in a 'ka o 'wonywui.»

(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

33 -Zezu nEE: «A pulo gbuu nine yabhlo ni yukwli. Nu, nyime yabhlo 'paa -dlakpaa. Wee kpa a bibelia 'suo, 'in o yia -dlayaa 'wonyazolu leno. 'In da wa 'kaa 'yilgbe, 'in wa 'kaa kpa a -gutali, o yia -moo 'sobha. 'In o yia we -gu -busalubhononya lapali, 'in o yia 'lakpa 'wo mni. 34 -Dlaya -sasa bhla bea, 'in o yia o zolubhononya tie o -busalubhononya 'bi, o 'ka onoo kpa a -lu 'yi. 35 Waa -busalubhononya kpa a tietienya, 'in wa yia 'yabhlo bhu, 'yabhlo wa 'bhaa, 'in wa yia wa tanu gboko 'wobhal. 36 -Moo 'bigu, o yi 'yaa o zolubhononya tolba tie. -Maa -zu 'wo, -maa -zi wa tianu. Mo -bhlokpade waa -busalubhononya nu 'yaa wa -yla le. 37 -Moo 'bigu, o yia o 'dee 'yu tie, o nEE o 'de di zo: «Na yu mia, 'mo wa yia 'nohwe zua.»

38 «Nu, waa -busalubhononya 'yia oo 'yu -yo, wa nEE wa 'de nyidi: «-J 'kaa ci oo kpa a -kanyo 'bi li, mo ni. -A mni o 'bhaa, 'in -a 'ka o 'bi li.» 39 Wa kpa a o, 'in wa yia o kpa a luo viteli, 'in wa yia o 'bha.

40 «Nu, oo kpa a -kanyo -ka yi, leE -lu o 'ka waa -busalubhononya nonoo?»

41 Wa nEE o -yla: «Waa 'nyii -cian mia, 'nyii -sa o yia wa 'bhaa. -Moo 'bigu, 'in o palu -busalubhononya -putu o -dlakpaa -gu la, 'in we -didi bhla -ka be, 'in o yia o kpa a -luu 'ya.»

42 Toun -Zezu nEE wa -yla: «-We mia -Lagobehhe 'wo celida, a 'ni -slo we zeli? We nEE:

<Tokpa -we -budusobhanya -saa kwnEE,
mu -zea -buduu gwigwiyli -tokpa -zono.

-J nua gbv ni le, JejitaE -wa.
'In wee gbv mia, -a -ka we 'yi,
'in we namania -amiao di.»

43 «We 'dee 'gbv in nEE ain -yla, -Lago 'na 'ka 'masleen ain 'wlulapli, o nyazidi nya. -Wa nua o dumagbu le, 'ma o yia 'wlulaplia. 44 Wee tokpa mia, nyoo -ka we -gu bhili, la o wowlala. 'In -momo -gu we -ka bhili, o topu we saa.»

45 -Lagobobonyaa -cian -yo Falizinyuma 'nua wee gbv ninenya ni, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, 'ma o saa 'nmi. 46 Wa ka 'klu 'yi wa 'ka o kpa, 'in wa yia nyumaa -zlo so. -We ka gbv -wa, -maa nEE nu, -Lagobv -falipanyo o -mia.

22

Nwonkwafeti (Lk 14.15-24)

1 -Zezu gbaa nyumaa -zlo -yla gbv nine -papie nya, o nEE: 2 «-We -yo *-Lago nyumaa 'wlulaplie 'wowlba mu ni: duvoo 'wlulapinyo yabhlo mia, o yu kwaa 'nwon. 'In o 'yibha o 'ka we 'feti -sa. 3 J laa nyuma, o tiea o zolubhononya wa 'wu wa 'ka yi, wa nEE nu, wa 'ni yida -mu. 4 J yi 'yaa tolba tie, o nEE: «-Wa in laa a gba wa -yla nu, in ka wa -yla pi. In ka na 'bhlinya -yo na 'kpi -ka -numa 'bha wa -yla. We 'de weee mi -bha. Wa yi 'nwonkwafeti 'wu.»

5 «Nu, -wa o laa, wa 'ni we -yohwuu. 'In wa yia wa dumagbu lenoo mni. Tolba mnia kpa a, tolba mnia -vale 'paa. 6 'In tolba yia o zolubhononya kpa, wa siala wa, 'in wa yia wa 'bha.

7 «Nu, oo duvoo 'wlulapinyo yia 'ce 'pa, 'in o yia o 'sluja tie, -wa 'bhaa da nyime, wa 'ka wa 'bha, 'in wa 'ka wa 'gbe 'yili fa. 8 Toun, o nEE o zolubhononya -yla: «Nwonkwafeti -gu -lililu mi -bha. -Wa in laa, wa 'ni we 'klu -ka wa 'ka we li. 9 We 'dee 'gbv, a 'plili 'gbee 'yoo weee -gu, -wa a -ka 'yi, a la wa, wa 'ka yi.»

10 «Toun, o zolubhononya yia 'yoo weee 'wuplil, 'in wa yia wa 'de weee 'wlogwllali. 'Sa wa laa nyuma duun, 'in feti -budu yia ye. 11 Toun, oo duvoo 'wlulapinyo plaa -mo o 'ka -wa o laa -gutali, 'in o yia nyime yabhlo 'yi -moo 'ni

'feti -gu -bana 'wopla. ¹² 'In o nee o -yla: <'Tale, -in 'ni 'feti -gu -bana 'wopla. Sa -in puplali -seli 'wola?'> O 'ni gbu -gu -sa.

¹³ «Toun, do 'wlulapilnyo nee o zolubhonnya -yla: <A gboan o bhu -yo o so. A viteli o 'pipee -ma nikpise 'wu. Da wa wia, 'in wa lia gla 'wu.>

¹⁴ «Nu, -Lago laa nyima duun, 'in -wa o -saa -bha, -maa -sele.»

*'Gwezi plolbe *Sezaa kwee
(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)*

¹⁵ Falizinyuma gbelia 'wlu, wa 'ka 'kli 'yi, 'in wa 'ka -Zezu -dawli 'woun, 'in o 'dee gbagbaweli 'ka o gboan. ¹⁶ Falizinyuma tiea wa 'binonya toba -yo Ewlodou nyima toba -Zezuu -gbe. -Maa nee o -yla: <-Slolunyo, -a -yi we 'ji nu, gbozonu -na gbaa. 'In sa -Lago 'yibhaa nyime nu, 'mu -na slolua tiklu. Nyime -ka 'yli, -nanou -gbe, we bhe, we 'dee 'gbu, -i 'in so nyime. ¹⁷ We -ka 'sa -mi, -in nee lea? 'Lee, we mi tiklu -amiaa tite nokple, -a plolbe *Sezaa kwee *nisou -gwezii?>

¹⁸ Nu, -Zezu yibhelia wa 'wlukoun lapopali -gbu 'nyuu, 'in o nee wa -yla: <'Weli 'so -nyuma, lee -lu ka 'gbu a yla 'mi laa? ¹⁹ 'Gwezi -we a plolba Sezaa kwee, a -slolu 'mi we 'klu.> 'In wa yia o tama yabhlo yoo 'nye. ²⁰ 'In o nee: <'Lee, nyoo ka 'wlu -yo o ni mi da we -gva?>

²¹ Wa nee: <'Sezaa -wa.>

-Bha o gbae: <-We -ka Sezaa -nu, a 'nye we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagoo -nu, a 'nye we -Lago yoo.>

²² Wa 'nua wee weli, 'in we yia wa njewegaga -sobhali, 'in wa yia o -yobhu, 'in wa yia mu.

**Sadusenyima kpelia -Zezuu titlie -yo o 'wosovee gbu -gu
(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)*

²³ *Sadusenyima mia, wa nee nu, titlunya 'ni mnene wa 'ka titlie lo 'woso.

Wee 'yli -bhlokpade nya, waa Sadusenyima toba bea -Zezu kwesi. ²⁴ Wa nee o -ylae: <-Slolunyo, Moizi nee: <Nu, nyime -ka ti, o -yo o 'jwno 'ni 'yu gwali, o bheli kwa o -dogbanwono, 'in o -yo do 'jwno 'so 'ka o bhelii zua lala 'in -moo 'jnu 'ka do do -gu -tu.>

²⁵ «Nu, zlime -amiaa -gbe nyime yabhlo ka nukpasuyua gbeso. Wa kpa kwaa 'jwno, o -yo o 'ni gwali, 'in o yia ti. 'Sa do 'jwno -tua o bheli -yo. ²⁶ 'Sa -bhlokpade we nua o bhelii 'sonu nya, o bhelii tanu nya, 'sa -bhlokpade we nua waa bhelia gbeso -nu nya. ²⁷ Wa 'de weee 'bigu, 'in do 'jwno yi 'yaa ti.

²⁸ «'Yli -we nya waa titlunya yia 'woso, waa bhelia gbeso glaa, nyoo ka 'jwno o -mia? Nu, wa 'de gbeso kwaa o -bhlo -bhlo.>

²⁹ O nee wa -yla: <'Amiaa 'de a nua -dawli 'wu. -We ka gbu -wa, a 'ni -Lagoo bhe -yo -Lagoo 'tite -yi. ³⁰ Nu, titlunya -ka 'woso, nukpasia -yo 'jwnu 'na 'ka kokwali. Nu, 'anzinya -we mia yali, we 'bhisa wa yia -tua. ³¹ 'Lee, -we -Lago gbaa an -yla titlunyya 'wosogbu daa, a 'ni -slo we zelu?> O nee:

³² (-Ami -wa *Ablaamu -Lago, *Izaku -Lago, *Zakobu -Lago.) »

'In -Zezu yia we -godi: <-Lago mia, 'yiyoganyaa -Lago -wa. O 'ni titlunyya -Lago.>

³³ Nyimaa -zlo 'nua we nu, 'in -we o -slolua wa, 'in we yia wa njewegaga -sobhali.

*Tite weee 'kadu
(Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)*

³⁴ Da Falizinyuma 'nua nu, -Zezu ka Sadusenyima lu, -bha wa gbelia 'wlu.

³⁵ Wa 'yabhlo mia, -Lagoo tite gwesanyo ma. O 'yibha o 'ka -Zezu layla, 'in o yia o layibhae: ³⁶ <-Slolunyo, -amiaa tite weee glaa, -mumu -wa we 'kadua?>

37 -Zezu neε ε -yla: « ‹Jeditape, ε -wa -na -Lagε, -in -kali ε ze -na dlι weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wlukεεn lapεpaliε weee nya.› 38 Mυ -wa wee titee tianυ. 'In we 'kadυ we -mia. 39 'In wee titee 'sεnυ -we mia we 'kadυ -mιnι 'bhisa, mυ nι: ‹-In -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.› 40 Nιι, Moizιι *tite weee -yε -we weee -Lagεgbυυ -falpanya -slolua, mυ -gυ wa -saa we.»

-Lagεε-Bhasanyε, nyεε ε -maa?
(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

41 Falizinyuma mi 'wlugbelida -bhlokpade, 'in -Zezu yia wa layibhaε: 42 «A neε lea? -Lagεε -Bhasanyε mia, nyεε ka 'yu ε -mia?»

Wa neε: «-Davidu yu -wa.»

43 ‹Jeditape neε wa -yla: ‹-Lagεε Zuzu 'sua -Davidi, 'in ε yia ε la ‹Na -Kanyε, leε -lu ka 'gbua? 44 Nιι, -Davidi neε:

‹Jeditape neε na -Kanyε -yla:

‹-In -dι da la na lilisεεb.

'In in 'ka -na tonyima -na bhυ zε lapali.› »

45 We -ka nιι, -Davidi la εε -Lagεε -Bhasanyε, ‹na -Kanyε, ε 'nι mneni ε 'ka -Davidu 'yu -ze, we 'nι mυυ?»

46 ‹J mnenia ε 'ka ε wεlι 'bιgεpali, ε 'nι -mι. We 'bhυ wee 'ylι 'wυ, nyime yabhlogbεεε 'yibha -sleεn ε la.

23

A 'na nεnυ -Lagεε titee gwesanya -yε Falizinyuma 'bhisa -nι
(Mk 12.38-39; Lk 11.43-46, 20.45-46)

1 -Mυυ 'bιgυ, -Zezu gbaa nyumaa -zlo -yε ε 'bιnεnyε -yla, ε neε: 2 «-Lagεε titee gwesanya -yε Falizinyuma mia Moizιι 'bιgυ, wa 'ka ε titee 'ji gba. 3 We 'deε 'gbυ a zε wa 'nυηwe. 'In -we weee wa yia gbaa, a 'ka we leεnυ. Nιι, -we wa nυa le, a 'na nεnυ we le -nι. Nιι, -we wa slolua, wa 'de'ε nυ we -gυgbυ le. 4 'Gba 'kadυ wa nυa le, 'in wa dia we nyuma 'wlu, 'in -zugba wa -kwitaya -bhlogbεεε 'tili we. 5 -We weee wa nυa le, -zejila 'wυ wa nυa we le, nyuma 'ka wa -yεyι 'gbυ. -Lagεεwεlι -kibhe wa gbuan wa 'klεε, wa sε -yε, -tεkpυ 'kadι 'wυ wa zυa we. Wa -banaa ηwe wa lυa, 'in we tεmanια. 6 -Lagεεbudu zε -yε 'fetnyε -gυ, 'yugbein ladidie wa 'yibhaa kpe -zεnnyε -gυ. 7 Nyuma -ka wa fusa -zejila 'wυ, wa 'nυηwezεzεbe nya, wa -ka wa la ‹*Wlabi, 'in we namanια wa dυdυ.

8 «Nιι, amια, a 'na ηwnunu wa 'ka ain ‹Wlabi la -nι. -We ka gbυ -wa, bhelia a 'dekpυa -mia, amιαa -slolunyε -bhlogbεε. 9 A 'na lalι dυdυgυ -nyime yabhlogbεε ‹Dideε -nι. Nιι, amιαa Dideε -bhlogbεε, ε mι yalι. 10 Amιαa 'dekpυa nyidι, a 'na lalι nyime ‹-Kanyε -nι. Amιαa -Kanyε -bhlogbεε, mε -wa -Lagεε -Bhasanyε. 11 -J 'kaa ain 'yugali, ε -mι amιαa zεlubhononyε nya.

12 «Nιι, nyime εε ylimanια ε 'de, zε -Lagεε yia ε belια ε 'de zε, 'ylimanια -Lagεε yia ε.»

(Mk 12.40; Lk 11.39-42,44,52, 20.47)

13 ‹J neε 'ya: ‹-Lagεε titee gwesanya -yε Falizinyuma, gbonyuu mι amιαa -nυ nya! Wεlι 'sε -nyuma a -mia. -We ka gbυ -wa, -Lagεε nyumaa 'wlulapιgbee 'yoo a kikalια. Amιαa 'de'ε pla -mε, 'in -wa 'yibhaa wa 'ka -mε pla, 'in a kolua wa 'yoo.

[14 ‹-Lagεε titee gwesanya -yε Falizinyuma, gbonyuu mι amιαa -nυ nya! Wεlι 'sε -nyuma a -mia. -We ka gbυ -wa, -dugbanwι a saa -maa -lu weee kwεε. 'In a bhubhoεa -Lagεε nyumaa 'yliya 'wυ kpokpo, nyuma tiklι 'bhisa. We 'gbυ, -Lagεε yia amιαa -yεgbυ 'wεbhua, 'in amιαa -kaslε 'ka nyuma tεlbaa -nυ 'wεzi.]

15 ‹-Lagεε titee gwesanya -yε Falizinyuma, gbonyuu mι amιαa -nυ nya! Wεlι 'sε -nyuma a -mia! -We ka gbυ -wa, dυdυ weee -yε 'nyu weee -gυ a plua, a 'ka

nyume yabhloghoo 'yi, o 'ka amiaa gbu -yoojwuu. A -ka -moo 'yi, 'in amiaa lenogbu zelia -moo nyume 'nyuu. 'In -Lago paa o -kaslo 'wv, we 'ka amiaa -nu -zi -zakpa 'so.

16 «Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lo, gbonyuu mi amiaa -nu nya! A nee: «Nyume -ka -Lagobudu 'kadu bi, we mi bhe. 'In -o -ka -Lagobudu 'kadu -can bi, we mi nu, o nu we le tein.» 17 -Sabhe 'wlukoon, 'lolonya! Nu, -Lagobudu 'yli we -zi -can, mu nua le, 'in -can yia -lu tiklu -ze. A 'ni we 'ji -yii? 18 A nee 'yae: «Nyume -ka 'slakagosalilu bi, we bhe. Nu, nyume -ka wlawlalu -we mia 'slakagosalilu -gu bi, we mi nu, o nu we le tein.» 19 'Lolonya, nu, 'slakagosalilu 'yli we -zi wlawlalu. Mu nua le, 'in wlawlalu yia -lu tiklu -ze, a 'ni we 'ji -yii? 20 Nu, nyume -ka 'slakagosalilu bi, 'slakagosalilu -yo -lu weee wa palia we -gu la, 'mu o bia. 21 Nyume -ka -Lagobudu 'kadu bi, -Lagobudu -yo -Lago, -o -dia -mo la, 'ma o bia. 22 Nyume -ka yali bi, -Lago 'hnumnikpe -yo -o -dia we -gu la, 'ma o bia.

23 «-Lago tite gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -titikpi -we menia: 'mati klaa, fenuwu klaa, we -yo kume 'bhisa, we kugbuua -gu -bhlo -nu a bhua 'wv, 'mu a nyaa -Lago. -Zugba a tide -Lago titee gbu 'kadu 'yi, -we -wa: «A -mi tiklu, a -ka nyazidli, 'in a zu -Lago dli -gu.» -We mia de, 'mu a 'ka yaa leno tia, 'in a 'na dlobo -luu kugbuua -gu -bhlo -nu wlawhe 'wv -ni. 24 Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lo! Amiaa 'mama nyu a lloa 'wv, a 'ka -mo -knikni -saa 'gbv. Toon, 'in a mnaa *nyomee, -glu!

25 «-Lago tite gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, 'koo -yo 'setu ku -yo a woba, 'in -zugba 'wie -yiliye -yo 'nyii ye we. 26 Falizinyume, -in ka 'lo. Tiada, -wob -slo wee 'koo nuokple we 'ka tiklu -mi.

27 «-Lago tite gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa ni, -we -yo an 'wowlua, mu -wa gbawla -we -yo wa 'paa pentlu 'pupa. We ku -yo mia, 'yli we nania. We nuokple mia, we mi yeda 'kua klaa, 'kwie klaa, we -yo zenzen -lu weee nya. 28 Sa 'bhisa, nyuma -ka an 'yi ni, a mi tiklu wa 'yliya 'wv, 'in amiaa nuokple mia, yo mi -mo, 'in a 'ni tiklu -mi.

(Lk 11.47-51)

29 «-Lago tite gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -Lagobuu -falipanya -yo nyuma tikluu gbawla a subhaa, 'in a namania we 'yli. 30 'In a nee: «-A -ka yaa -amiaa dukpasu bhla 'wv, -a 'na 'ka yaa wa glaa -mi, -a 'ka -Lagobuu -falipanya lasa.» 31 'Sa a bhua amiaa 'dee -yogbu 'wv. -Wa 'bhaa -Lagobuu -falipanya ni, wa 'yuaa 'debhie -gbolu a -mia. 32 We -ka 'sa -mi, -we amiaa dukpasu dia gwe, a bhia we. 33 Tibhenya, 'munimee -gnu! Amiaa dli 'wv nu, a mneni a 'ka -Lago amiaa -Kosu 'wopapie kwee 'tlaa? -Innya, a 'ni we mneni. 34 We 'dee 'gbv, a pu yukwli. Nu, -Lagobuu -falipanya klaa, gbuyilonya klaa, we -yo nyuma -wa 'kaa an gbu -slolu, 'ma na yia amiaa -gbe tiea. Tolva a yia 'bhaa, tolva a yia *su -gu lakolva, tolva a yia selia -Lagobudunya zo, 'in a 'ka wa 'bi vu 'gbe -bhlo -bhlo 'wv. 35 Gbu -we ka 'gbv in yia wa tie, mu -wa nu, -Lago yia an -kaslo 'wopaa nyuma tiklu weee wa 'bhaa, wa 'gbv. Tiada, wa 'bhaa *Abeli, nyume tiklu. We bhialida -wa, Balasii 'yu Zakalii 'bhabhie. 'Mo wa 'bhaa -Lago -mowloda -yo 'slakagosalilu nyidi. 36 'In nee an -yla gbuzonu sae: -we weee mia daa 'gbv, -Lago yia desleen -nyuma -kaslo 'wopaa.

*-Zezu palia -Zeluzalemv -nyuma -yla gbu la
(Lk 23.34-35)*

³⁷ «-Zeluzalemɔ -nyɪma, -Zeluzalemɔ -nyɪma, amɪa -wa bhaa -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya, 'in nyɪma -Lagɔ paa aɪn yoo, -wa bhaa wa gbɔku 'wɔ. Sa nyɪnu gugwɪlala we 'yua 'wlu we -kapue zɔ, 'in we gbɪla we -gɔ la, in 'yɪbha in 'ka 'sa aɪn 'wluɔgbɪlali bhla weee nya, 'in a 'nɪ we -yɔŋwɪ. ³⁸ We 'gbɔ, -Lagɔ yia amɪaa -budu 'kadɔ sɔɔɔ lapalɪa. ³⁹ In nɛɛ aɪn -yɪaɛ: a 'na 'ka 'masɫɛɛn 'mɪ 'yɪ, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nɪ, <Nyɪmɛ -ɔ yia Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya, -Lagɔ ŋwɔa ɔ 'nyu la>, 'in we bhla 'kaa nyɪnɪ.»

24

-Zeluzalemɔgbɛe -wɔwɔɛ -yɔ Nyɪmɛ 'Yuu yiyigbɔ
(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ -Zezu 'tɪaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, ɔ mɪa mɪnɪda, 'in ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ ɔ -yɪa: «Yla 'saa wee -budu nɪ wa!» ² -Zezu nɛɛ wa -yɪa: «A yɪ we -yɔ, we 'nɪ mɔɔ? In nɛɛ aɪn -yɪa gbɔzɔnɔ saɛ: tɔkpanya -mɪnɪ 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gɔ -tɔ. Jitea we 'dɛ weee yia.»

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ ɔ -dia Olivɔsɔnyaa -gɔgɔ 'wlu la, da wa -nyaa 'wɔ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ kwesi bɛ, 'in wa yia ɔ layibha: «ɛbhla -mɔɔ 'ka ɛnɔa? Lɛɛ -lu 'ka we -sɪlɔlu nɪ, -na yiyibhla -yɔ dɔdɔ labhɔ bhla ka ɔɪpaa? Gba we -aɪn -yɪa.»

⁴ ɔ nɛɛ wa -yɪa: «A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪiyɔ, -mɔɔ yɪ 'wlu nɪ, wa nɔ aɪn -dawli 'wɔ. ⁵ Nɪ, nyɪma -duun yia na 'ŋnɪ -gɔ yia, 'in wa 'ka gbɛaɛ: <-Amɪ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ>!' In wa 'ka nyɪma duun -dawli 'wɔnɔ.

⁶ «A -ka 'nɔ nɪ, wa mɪ tɔgɔda da -kwɛɪn, 'in a -ka 'nɔ nɪ, wa mɪ tɔgɔda da 'pɪpɪ, a 'na nɔnɔ nyɔnɔ -nɪ. We mɪ nɪ, we nɔ lɛ, -mɔɔ 'nɪ -sɪɔ dɔdɔɔ bhɪalɪda. ⁷ Tɔ yia laga dɔdɔ 'sɔ nyɪdɪ 'wɔsɔa. 'Gbe yabhɪo yia we -libheyi -yɔwɔsɔɔɔɔ. Nɔwɔ yia yia da tɔɔɔ, 'in dɔdɔ 'ka zuku. ⁸ Sa 'ŋwɔnɔ -ka gwɪala yɪ ɔ sɪa, 'sa wee dɔdɔ bhɪabhue gwɛɪda yia -mɪa.

⁹ «We bhla kpaɔ wa yia aɪn, 'in wa 'ka aɪn 'kɪyɛ 'wɔpali, 'in wa 'ka aɪn 'bha. Na 'gbɔ, dɔdɔgɔ -nyɪma weee yia aɪn 'wɔnyɛa. ¹⁰ -Mɔɔ bhla tɔɔɔ yia 'mɪ dɪ -gɔ -saa, 'in wa 'ka wa -lima wɪa, wa 'ka wa kpa, 'in wa 'ka wa -lima 'wɔnyɛ. ¹¹ Nɪ, nyɪma duun yia yia, 'in wa 'ka gba nɪ, ma -wa -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya. Yo -wa yo. 'In nyɪma duun wa yia -dawli 'wɔnɔa. ¹² Yɪɪnyunɔgbɔ yia zumaɪa. We 'dɛɛ 'gbɔ, nyɪmaa zɛkɪɪdɪ yia -gɔɔɔa bhɪbhɪa nyɪma duun dɪ zɔ. ¹³ Nɪ, nyɪmɛ -ɔ 'nɪ 'mɪ dɪ -gɔ -sa, 'in ɔ 'ka we bhɪlɔluda nyɪnɪ, -Lagɔ yia ɔ gbɔ 'wɔsaa. ¹⁴ Nɪ, wɛɪ -zɔnɔ -we gbɔa -Lagɔɔ nyɪmaa 'wɪlulapɪtɛ gbɔ, 'mɔ wa yia gbɔa dɔdɔ weee -gɔ, 'in nyɪma weee 'ka we 'nɔ. Tɔnɔ, 'in dɔdɔɔ bhɪa bhla nyɪnɪa.

(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

¹⁵ «Nɪ, -lu -we -Lagɔ 'nɪa 'yɪbha, 'in we saa -lu weee la, 'mɔ a yia 'yia -mɔ -Lagɔɔ -mɔwɔɔda. (Nyɪmɛ -ɔ -ka 'sɛbhɛ nɪ zɛɪ, ɔ 'nɔ we 'wɔla.) Nɪ, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ Danɪɪɪ gbɔa wee gbɔ. ¹⁶ Nɪ, nyɪma -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gɔ -mɪ, wa -yɔ -gwagwɛ mɪ zɪɛa -gɔgɔnya 'wlu. ¹⁷ Nyɪmɛ -ɔ -ka nyɔpɛda -mɪ 'pɪpɛɛ, ɔ 'na mɪnɪ ɔ -lu 'wɔbhɪa -budu zɔ -nɪ. ¹⁸ In -mɔmɔ -ka kpaɔ -mɪ, -mɔɔ 'na yɪɪ -mɔɔ -bana 'bɔ -zɔɔ -nɪ.

¹⁹ «Lɛɛ gbɔnyuu yɪ 'sa nɔkplabhue ŋwɪ -yɔ 'ŋwɪ -wa mɪa 'yua 'nyɛnɪda yɪa, wee 'yɪnya -mɪnɪ nya! ²⁰ Nɪ, -a bhɪbhɔɛ -Lagɔ, we yɪ ɛnɔ ŋwɔtɔɔyɪbhla, we -yɔ *Nyɔpɛyɪ nya. ²¹ Nɪ, we bhla mɪa, sɪasɪɛ 'kadɔ wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka bhɔa 'wɔ, we 'sasɔkpa -gbɔ ka -sɪɔ ɛnɔɔ, 'in ɛ we yia nɔa yɪ? -Innya, we 'na 'ka ɛnɔ. ²² -Lagɔ -nɪ yaa wee 'yɪ -gɔsa, -zugba nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɛnɪ ɔ 'ka 'pɔ. Nɪ, ɔ nyɪma ɔ -saa -bha, wa 'gbɔ ɔ yia wee 'yɪ -gɔsa. ²³ Nɪ, nyɪmɛ -ka gba -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mɪ -selɪ, 'in wa -ka gba nɪ, ɔ mɪ mɔ, a 'na zɔɔ we dɪ -gɔ -nɪ.

²⁴ Yocɪan yia yia, 'in wa 'ka gba nɪ, ma -wa -Lagɔɔ -Bhasanya, 'in tɔɔɔ 'ka gba

nu, -Lagɔgbɔv -falɔpanya wa -mia. Gwɛdigbɔ -yɔ gbɔ 'kadɪ wa yia lɛnɔa. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha, 'in wa 'ka wa -dawli 'wɔnɔv, 'in wa 'nɪ we mneni.

²⁵ «A pɔv yukwli in 'ka an 'dɪzɔ. ²⁶ Nu, nyimɛ -ka gba: «ɔ mɪ da bɛblɛɛ, a 'na mnɪnɪ -mɔ -nɪ, 'in wa -ka gba: «ɔ mɪ zizɛda da -putu, a 'na lalɪ we gbɔzɔnɔv -nɪ. ²⁷ Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, 'in we -nyumalɪ yalɪ 'wɔdɪdɪɛ bhɔa 'ylɔv 'wɔsɔlɔda, 'in we nyɪnɪa 'ylɔv bhliɪda, 'sa *Nyumɛɛ 'Yu yia yia. ²⁸ Da 'kwie -ka -mɪ, -bha -ɪɲwaaa -zlo mia.

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «Tɔvɔn, wee siasɛɛ 'ylɪnɪa nu 'bɪgɔv,

«Nɪkpɪsɛ yia kpaɪ,
'ylɔv 'na 'ka 'pɔv.

Nɪkpɪsɛ yia kpaɪ,
'cɔv 'na 'ka lɪ.

Nɪkpɪsɛ yia kpaɪ,
-zɛlɪ yia yalɪ 'bhɔa we 'ka bhli.

-Lu weɛɛ mɪa yalɪ,
zukulua we yia.»

³⁰ «Tɔvɔn, -we slɔlua nu, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu mɪ yida, 'in nyɪmɪ yia we -yɔ yalɪ. Tɔvɔn, 'in dɔdɔgbɔ -nyɪmɪ weɛɛ wazɛa, 'in wa kpɪa 'wɔv. -Slɛɛn, Nyumɛɛ 'Yu wa yia -yɔyɪa yida yalɔpɔpa 'wɔv, 'tɪtɛ -yɔ zli weɛɛ nya. ³¹ Nu, lɛglɛ 'kadɔv -ka gba, 'in ɔ paa ɔ 'anzɪnɪa yoo dɔdɔv weɛɛ -gɔv, -wa -Lagɔ -saa -bha 'gbɛ weɛɛ 'wɔv, we 'ka wa la.

(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² «-We figɪsu slɔlua, a 'nɔv we 'wɔla. We 'klɪya -ka tlɔmanɪda -mɪ, 'in we -ka tɔpɔda -mɪ, a yɪbhɛli we 'jɪ nu, 'nyu -lɔa bhla ka cɪpa. ³³ 'Sa -bhlokpɔdɛ, a -ka 'sasɔkpa -gbɔv -mɪnɪ lɛnɔda 'yɪ, a yɪbhɛli we 'jɪ nu, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yuu yɪyɪbhla ka cɪpa. «ɔ 'nɪ -slɛɛn latɪlɔv. ³⁴ In nɛɛ an -yla gbɔzɔnɔv sɛɛ: dɛslɛɛn -nyumaa 'dɛ weɛɛ 'na 'ka tɪ, 'in weɛɛ gbɔnyɪa -mɪnɪ 'kaa lɛnɔ. ³⁵ Nu, la yalɪ -yɔ dɔdɔv yia 'bhɔa, na wɛlɪ 'na 'ka labhɔv 'mnumnu.

(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30,34-36)

³⁶ «Nu, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ weɛɛ siasɛɛ bhla -yɔ we 'ylɪ -yɪ. Yalɪ 'anzɪnɪa -yɔ -Lagɔɔ 'Yuu 'dɛbhɪɛ, wa 'nɪ weɛɛ 'ylɪ -yɪ. Nu, na Dɪdɛ -bhlogbɔɔ -yɪa weɛɛ 'ylɪ. ³⁷ -We 'plɪa *Nowɛɛɛ bhla, zli ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu yia yia, mɔ yia lɛnɔa. ³⁸ Da 'nyu 'kadɔv 'nɪa -slɔ nyɪmɪ lasa, -zugba wa mɪ lɪda, wa mɪ 'mada, wa mɪ kɔkwalɪda, wa mɪ wa 'ɪɲwɪnyua yɪ zɔda. Tɔvɔn, 'in Nowɛɛ yia batoo 'kadɔv 'wɔgbɪa. ³⁹ Zɛzɛguda 'kaa wa lasaa yɪ, waa nyɪmɪ 'nɪ gbɔv yabhlogbɔɔ 'wɔlanɔv. 'Sa -bhlokpɔdɛ we yia -mɪa ɔɔ Nyumɛɛ 'Yuu yɪyɪzɪlɪ.

⁴⁰ «Nyumɪa 'sɔ -ka kpaɪ -mɪ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libhɛyɪ tɪ. ⁴¹ 'Nɲwɪnɪ 'sɔ -ka bhuda -mɪ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libhɛyɪ tɪ. ⁴² We 'dɛɛ 'gbɔv, a -tɔv 'yɪlɪyɔgada. 'Yɪ -we nya amɪaa -Kanyɔ 'kaa yɪ, a 'nɪ we -yɪ.

⁴³ «A yɪbhɛli we 'jɪ nu, bhla -we nya 'wɪɛnyɔ 'kaa -buduu -kanyɔɔ -gbɛ yɪ sabɔ, ɔ -ka we -yɪ, ɔ 'na 'ka 'ylaa ɲwɔ, 'in ɔ kulɔa ɔ 'yoo, -mɔɔ yɪ -budu zɔ pla. ⁴⁴ We 'dɛɛ 'gbɔv, a mnazɪ amɪaa 'dɛ la. Nu, bhla -we a 'nɪa -tɔlɔv, we nya Nyumɛɛ 'Yu yia yia.

Zɔlubhonvnyɔ -zɔnɔ -yɔ zɔlubhonvnyɔ 'nyuuu gbɔv nɪɛ
(Lk 12.41-48)

⁴⁵ «Zɔlubhonvnyɔ, ɔ zɔa ɔ -kanyɔ 'nɔɲwɛ, 'in ɔ -yɪa gbɔv, sa ɔ mɪa? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyɔ tɪa ɔ -lɪma -yɔ, 'in lɪlɪbhla -ka bɛ, ɔ 'ka wa lɪlɪlu 'nyɛ. ⁴⁶ «ɔ -kanyɔ -ka lɔyɪ, ɔ -ka 'yɪ nu, -mɔɔ mɪ ɔ lubho nɔda, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔv nya. ⁴⁷ In nɛɛ an -yla gbɔzɔnɔv sɛɛ: ɔ -kanyɔ yia -mɔɔ zɔzɔnɔv weɛɛ ɔ yoo 'nyɛa ɔ 'ka we 'yɪlɪyɔv. ⁴⁸ We

-ka nu, do zolubhononyo do nukple -nyu 'yli, 'in o gbaa o 'deε dli zoε: <Na -kanyo yia -mo -gwlea.> 49 'In o bhlia o -lima bhutie, o -yo numanya 'so lia, 'in wa maa. 50 'Yli -we nya o 'nia o -kanyo woda -mu, 'in bhla o 'kaa yi, o 'nia we -yi, we nya o yia. 51 O -kanyo yia o vua, 'in sa -Lago paa weli 'so -nyuma -kaslo 'wo, 'sa o yia -mo do -kaslo 'wopaa, mo wa wilia, 'in wa lia gla 'wu.»

25

'Yiesia kugbuua gbv nine

1 «Nu, -we -yo -Lago do nyumaa 'wlulaplie 'kaa 'wowlb, mu nu: mu -wa 'yiesia kugbuua. 'Nwonkwafetu zli, ma 'tlaa, wa 'ka 'nwon do 'lowli yoo mni. 2-4 Wa gbu 'nia 'ylimna, wa -yo wa 'nape mnia, wa 'ni wa 'napeε 'nyu 'wobhu. Wa gbu -mama -yia gbu, -maa 'bhua -maa 'nape -yo -maa 'napeε 'nyuu -tokpu 'so 'wu. 5 Do 'nwon do 'lowli 'ni yida -mi -pa. 'In 'kua yia wa 'yli lawla. 'In wa yia 'yila njo.»

6 «Sab o -nyidi, 'in nyume yabhlo yia 'wokpi: <'Lowli ka yido! A mni o yoo do!» 7 Ton, waa 'yiesia gando, 'in wa yia wa 'nape lamnazi.

8 «-Wa 'nia 'ylimna, wa neε -wa -yia gbu -yla: <-Amiaa 'nape mi nyumoda, a 'nye -aun 'napeε 'nyu.>

9 «-Wa -yia gbu, -maa neε wa -yla: <-Innya, 'napeε 'nyu 'ni 'wozu amiaa -nu -yo -amiaa -nu -yla. A mni we pelopanyaa -gbe, a 'ka amiaa -nu zo -bhlo.>

10 «Wa mnia 'napeε 'nyu zoa, wa -manu -mo, 'in 'nwon do 'lowli yia yi. -Wa mnazia wa -nu la, 'in wa -yo do 'lowli yia 'fetu -budu zo pla. 'In wa yia -bha kla.

11 «-Mu 'bigu, wa toba -manu yia yi, 'in wa neε: <-Amiaa -kanyo, -amiaa -kanyo, -kali -bha, -a 'ka pla.>

12 «Do 'lowli neε: <In neε aun -yla gbuzo nu sa: in 'ni aun -yi.> »

13 -Bha -Zezu bhlia we -gve: «A -tu 'yliyogada, -we ka gbu -wa, a 'ni we 'yli -yi -bhloo, 'in a 'ni we bhla -yi.»

Zolubhonunya taa gbv nine (Lk 19.11-27)

14 «-We -yo *-Lago do nyumaa 'wlulaplie 'wowlba, mu -wa nyume yabhlo. Mo mia 'lakpa 'wu mnia, 'in o yia o zolubhonunya la, o 'ka wa o 'nnumni yoo 'nye, wa 'ka we 'yliyozo. 15 -We nyume yabhlo mnenia o 'ka 'yliyozo, 'mu o 'nye o. O 'nye yabhlo -can bi gbu, wa 'so nu -can bi 'so, 'in o yia tanu -can bi -bhlo 'nye. Ton, 'in o yia mni.

16 «-O 'yia -can bi gbu, o titaha we -gula -valepapie nya, 'in o yi 'yaa -can bi gbu we -gupali. 17 'Sa -bhlokpade, o 'yia -can bi 'so, 'in -mo yi 'yaa -can bi 'so we -gupali. 18 -O 'yia -can bi -bhlo, o mnia, o yia 'bhoka 'bhlu, 'in o yia -mo o -kanyo do -can zize.

19 «We 'bi -gwlea 'wu, 'in wa -kanyo yia yi o 'ka o -lu zeli wa nya. 20 -O 'yia -can bi gbu, o bea o kwesi, 'in o yi 'yaa -mo -can bi gbu wleli. O neε: <Na -kanyo, -in ka 'mi -yo -can bi gbu ti, in 'ka we 'yliyozo. In ka -can bi gbu 'yi 'ya, mu mia da.>

21 «O -kanyo neε o -yla: <We nani 'yli, -in mi zolubhononyo -zo nu nya, 'in -na zoa 'mi 'nuwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'in -in yia we 'yliyozo tikli, we 'deε 'gbu na nyea -mi -lu duun, -in 'ka we 'yliyozo. -In yi, in -yo -mi 'so 'ka 'muna li.>

22 «-O 'yia -can bi 'so, o bea o -kanyo -yo, 'in o neε: <Na -kanyo, -in ka 'mi -yo -can bi 'so ti, in 'ka we 'yliyozo. Nu, in ka -can bi 'so 'yi 'ya, nu, mu mia da.>

23 «O -kanyo neε o -yla: <We nani 'yli, -in mi zolubhononyo -zo nu nya, 'in -na zoa 'mi 'nuwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'in -in yia we 'yliyozo tikli, we 'deε 'gbu, na nyea -mi -lu duun, -in 'ka we 'yliyozo. -In yi, in -yo 'mi 'so 'ka 'muna li.>

24 «Ɔ 'yia -can bi -bhlo, ɔ bea ɔ -kanyɔ -yɔ, ɔ neɛ: «Na -kanyɔ, in -yi we 'ji nu, -in 'te, da -in 'nia -lu gwɔ, -mɔ -na kwaa we. 'In da -in 'nia 'mnɔ 'pa, -mɔ -na dia we. 25 In mi -mɔ sɔdaa 'gbu, in mɔna, 'in in yia -na -can zize 'bhoka 'wɔ. Nu, wee -na -can ni.»

26 «Ɔ -kanyɔ neɛ: «Na zɔlubhononyɔ, -na nukplɛ -nyu 'yli, 'ya -in 'yaa, -in -yi we 'ji nu, da in 'nia -lu gwɔ, -mɔ na kwaa we, da in 'nia 'mnɔ 'pa, -mɔ na dia we. 27 We -ka yaa 'sa -mi, -mɔmɔ ka 'gbu -in 'ni na 'gwezi banki 'wɔkwaa? 'In da in -ka yi, 'in in 'ka -mɔ we -sa, -zugba we ka -gu -bhoa?»

28 «Tɔn, ɔ neɛ ɔ lubhononya -yla: «A -sa wee -can bi -bhlo ɔ kwɛɛ, 'in -ɔ kaa -can bi kugbua, a 'ka we ɔ yoo 'nye. 29 -Wa wee kaa -lu duun, wa -nɔ wa yia -gupalia, 'in wa -nɔ 'ka 'wɔzamani. Nu, nyumɛ -ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa. 30 Ɔ zɔlubhononyɔ -ɔ ka nukplɛ -nyua 'yli, -ɔ mia da ni, a viteli ɔ 'pipee, nikpise 'wɔ, mɔ wa wilia, 'in wa lia gla 'wɔ.»

31 «Ɔ Nyumɛ Yu yia yia, dɔdɔv 'wlulapɔnyɔ ɔ 'tɛtɛ nya, ɔ -yɔ ɔ 'anzɔ wee 'sɔ. -Bha ɔ yia ɔ 'ɛnɔmnikpe -gu ladia, 'in ɔ 'ka nyuma 'wlulapɔ. 32 Laga wee yia ɔ 'yu 'wɔlgbelia, 'in mɔ yia nyuma -yɔsɔsalia. Sa numɛ 'yliyɔzɔnyɔ sɔsalia bhlabhlenya -yɔ wlɔnya -yɔ, 33 'sa ɔ Nyumɛ 'Yu yia bhlabhlenya lilikwɛsɔlv zɔa, 'in ɔ 'ka wlɔnya kɔpɛsɔlv zɔ. 34 -Sɛɛn, ɔ nyumaa 'wlulapɔnyɔ yia gbaa -wa mia ɔ lilisɔlv -yla: «Amia, -mama na Dide palia sɔ -zɔnɔ -gu la, a yi. A yi, dɔdɔ -lolu na Dide mnazia la ain -yla, we 'ka dɔdɔv gwɛdɛda 'bhɔ, a yi a 'ka we -guladi. 35 Nu, ɛwɔ ka 'mi 'bha, 'in a yia 'mi lililu 'nye. 'In 'nyumatɔ yia 'mi 'bha, 'in a yia 'mi 'nyu 'nye. In mi zlumɛ 'lakpayu nya, 'in a yia 'mi kpa sɔ 'sɔ nya. 36 In mi zlumɛ kpanɔ nya, 'in a yia 'mi 'naa ku 'wɔgbali. In ka zlumɛ gu -yɔ, 'in a yia 'mi 'yoo 'paa yi. In mi zlumɛ -kaslv 'wɔ, 'in a yia 'mi -yɔbɛ.»

37 «'In -wa mia tiklu yia we 'biɔpɔali ɔ -ylaɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, nu, -in neɛ, ɛwɔ mi -mi 'bhada, 'in -a yia -mi lililu 'nye, 'nyumatɔ mi -mi 'bhada, 'in -a yia -mi 'nyu 'nye. 38 Da -a 'yɔ -mi 'lakpayu nya, 'in -a yi -mi kpa sɔ 'sɔ nya? -In mi kpanɔ nya, 'in -a yi -mi 'naa ku 'wɔgbalia? 39 -In ka gu -yɔ, -in mi -kaslv 'wɔ, 'in -a yi -mi -yɔbɛa? Labhla -a 'yɔ -mi, 'in -a yi we lɛnva?»

40 «Nyumaa 'wlulapɔnyɔ yia gbaaɛ: «In neɛ ain -yla gbɔzɔnɔ sa, -we a nva le na 'bɔsɔa bhelia -yla, na 'dɛ -yla a nva we lɛ.»

41 «Tɔn, ɔ nyumaa 'wlulapɔnyɔ yia -wa mia ɔ kɔpɛsɔlv -yla gbaɛ: «Amia -Lagɔ tia mɛ -yɔ la, a bɛ lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagɔ mnazia la *Kuzu -yɔ we 'anzɔnya -yla, a mɔni -mɔ. 42 Nwɔ ka 'mi 'bha, 'in a 'ni 'mi lililu 'nye. 'Nyumatɔ mi 'mi 'bhada, a 'ni 'mi 'nyu 'nye. 43 In mia 'lakpayu nya, a 'ni 'mi kpa sɔ 'sɔ nya. In mia kpanɔ nya, a 'ni 'mi 'naa ku 'wɔgbali.»

44 «'In we 'biɔv wa yia 'paha yiaɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, nu, -in neɛ, ɛwɔ mi -mi 'bhada, 'nyumatɔ mi -mi 'bhada, -in mi 'lakpayu nya, -in mi kpanɔ nya, -in ka gu -yɔ, -in mi -kaslv 'wɔ, 'in -a 'ni -mi -yɔbɛ. Labhla -a 'yɔ -mia? Labhla -a 'ni we lɛnva?»

45 «Ɔ nyumaa 'wlulapɔnyɔ yia we 'biɔpɔaliaɛ: «In neɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -we a 'nia lɛnɔ -wa mia -sɛsɛ -yla, -ami -yla a 'nia we lɛnɔ.»

46 «Nu, wamia, da wa paa wa -kaslv 'wɔ, 'in we'e bhia, -mɔ wa mɔna. 'In -wa mia tiklu, 'yliyɔgagɛ -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ wa yia 'yia.»

26

Zuifv 'yugalɔnya zɔa -Zezuu -yɔgbv
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

1 -Zezu bhia gbv weee ni gbagbiɛ, 'in ɔ neɛ ɔ 'bɔnɔnya -ylaɛ:

2 «A -yi we 'ji nu, *Wɔzɔtɔyɔlv 'feti ka cɔpa, we -tɔ 'wɔ 'yɔ 'sɔ. Nu, ɔ Nyumɛ 'Yu, mɔ wa yia wlaa, wa 'ka ɔ *su -gv lakɔlv.»

³ Nu, -Lagobobonyaa -cian -yo Zuifub nyuma kpası gbelia 'wlu *-Lagobobonyaa -kanyo 'kadu Kaifub -budunwee, ⁴ 'in wa yia weli -bhlo bhli, wa 'ka -Zezu kpa 'wiemi, 'in wa 'ka o 'bha. ⁵ Wa nee: «-A 'na kpali o 'fetu 'yli nya -ni, we 'ni -mub, 'in nyuma gbugblolua.»

*Nywno yabhlo slua -Zezuu 'wluo *-lasiklo*

(Mk 14.3-9; Lk 7.36-50; Zn 12.1-8)

⁶ Da -Zezu mia Betani *solibhanyo 'Simoo -budunwee, ⁷ 'in 'nywno yabhlo yia o -yobe. O ka -bhonyida kwee, *-lasiklo -zonu, -we 'ka -vale 'tea, we mi we 'wu. -Zezu mia lida, 'in o yia wee -lasiklo o 'wluo slua. ⁸ O 'binonya 'yia we -yo, 'in wa yia 'ce 'pa, wa nee: «Lee -lu ka 'gbu o nyuma 'sa sa wea? ⁹ A mneni yaa a 'ka wee -lasiklo -zonu pelu 'pa, 'in a 'ka we 'gwazi bobabhanya yoo 'nye.»

¹⁰ -Zezu yibhelia we 'ji nu, wa ka 'ce 'pa, 'in o nee: «Lee -lu ka 'gbu a siali o nywno nia? -We o nua 'mi -yla le, gbuzonu -wa. ¹¹ Nu, bobabhanya -yo ain 'so mi 'yli weee nya. Nu, -ami mia, we 'ni 'yli weee nya in mi ain glaa. ¹² Na gbawlaa 'gbu o yia wee -lasiklo na 'wluo slua. ¹³ In nee ain -yla gbuzonu sae: da wa yia -Lagobu gba dudu weee -gu, -we nywno ni nua da le, gbaa wa yia we, 'in o lenugbu 'ka nyumaa dli 'wu -tu.»

Zudası 'yibha o 'ka -Zezu wla

(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴ Toun, -Zezuu 'binonya kugbua le 'so glaa nyume yabhlo wa laa Zudası Isikaliob, mo mnia -Lagobobonyaa -cian -gbe, ¹⁵ 'in o nee: «'Lee, in -ka -Zezu wla ni, lee -lu a 'ka 'mi 'nyea?» 'In -maa yia o tama glu -bhlo 'ya kugbua 'nye. ¹⁶ We 'bhu wee 'yli 'wu, sa o 'kaa nu o 'ka -Zezu wla, -bha o bhlia we 'yooo datahe.

-Zezu -yo o wlawlanyo lia

(Mk 14.12-21; Lk 22.7-14, 21-23; Zn 13.21-30)

¹⁷ Nu, Zuifub *'floo 'nia gwo -yo -kaa 'fetu 'yilu tianu nya, 'in o 'binonya yia o layibha: «Mo -in 'yibha -a mni -mi -yla 'Wozitylu 'feti -gu -lililu pia?»

¹⁸ -Zezu nee: «A mni -zoo nyume nu -gbe,* a gba o -yla: «-Amiaa -Kanyo nee: «Na bhla ka nyini. -Na -gbe na yia 'Wozitylu 'feti -saa, in -yo na 'binonya 'so.» » ¹⁹ -We o gbaa wa -yla, 'mo wa nua le, 'in wa yia wee 'feti -gu -lililu pi.

²⁰ Jibhe zaa, 'in -Zezu -yo o 'binonya yia ladi wa 'ka li. ²¹ Da wa mia lida, 'in o nee: «In nee ain -yla gbuzonu sa nu, ain glaa, nyume yabhlo yia 'mi wlaa.»

²² 'In we yia wa -yokpa, 'in wa yia o layibhayibhie bhli -bhlo -bhlo: «Na -Kanyo, we 'ni -ami, we 'ni mub?»

²³ O nee: «-O -yo 'mi 'so -ka 'floo 'nywa zapu lu, mo -wa. ²⁴ Gbuzonu -wa: sa we mia celida -Lagosebhe 'wu o daa, 'sa oo *Nyume 'Yu yia mnia. Nu, nyume -o 'kaa o wla, 'in wa 'ka o 'bha, gbonyuu mi -moo -nu nya. Wa 'ni yaa -moo gwali, we nani 'yli.»

²⁵ Zudası -o 'kaa -Zezu wla yia o layibha: «Wlabi, we 'ni -ami, we 'ni mub?»

-Zezu nee: «-Mi gbaa de -mub!»

-Zezu -yo o 'binonya lia

(Mk 14.22-26; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-26)

²⁶ Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wubhu. O paa -Lago fuo, 'in o yia we ladi. O dlilia we o 'binonya 'wola, 'in o nee: «A 'bhu we 'wu a 'ka we li, na ku -wa.»

²⁷ -Mub 'bigu, 'in o yia nu -kopu 'wubhu, o paa -Lago fuo, 'in o yia we wa yoo 'nye, o nee: «A 'de weee 'ma we. ²⁸ Nu, mu -wa na 'pion -we yia jitea nyuma duun 'gbu, 'in we 'ka -Lago -yo nyuma 'wosuslolu. ²⁹ Nu, gbuzonu -wa, zli

* 26:18 A zeli Mk 14.13-15

na Dide -ka dudv 'wluwapili, we zli na maa nu lolu. We 'ni -muv, we 'ka -zeen 'wobhu, in 'na 'ka nu 'ma.»

³⁰ Wa bhla -Lagv -lvv 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivv sunyaa -gvgv 'wlu mni.

*-Zezu nee nu, Piel yia v gbv kpela
(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)*

³¹ Tvvv, -Zezu nee wa -yla: «Nu, -zeen sabvv 'debhie -gbolu, a 'de weee yia 'mi 'bi 'bhva. Nu, we mi celida -Lagv sebhe 'wve:

<Bhlabhle 'yliyvvnyv na yia 'bhaa, 'in bhlabhle 'ka lamnv.»

³² Nu, in -ka tli, in -ka 'wvsv lv, Galilee na yia ain wlvva mnva.»

³³ 'In Piel nee v -yla: «Nyima weee -ka -mi 'bi 'bhv, -amv 'na 'ka we lenv.»

³⁴ 'In -Zezu yia we 'bivpalle: «In nee -mi -yla gbvvzv sae: -zeen sabv mva, -na kpel na gbv 'wvva -zakpa ta, -zugba -kvkv 'ni -slv gbo.»

³⁵ Piel nee: «-Innya, we 'ni -muv, we -ka 'bha wa 'ka in -yv -mi 'sv 'bha, in 'na 'ka -na gbv kpel.»

'Sa -bhlokpade, wa 'de weee gbaa wee weli -bhlo.

*-Zezu bhuhhoea -Lagv Getisemanee
(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)*

³⁶ -Zezu -yv v 'binvnyv 'sv, 'in wa yia da wa laa Getisemanee mni. -Bha v gbaa wa -ylae: «A -di da la, in 'ka mv mni, in 'ka -Lagv bhuhhoe.»

³⁷ v -yv Piel -yv Zebedee 'yua 'sv klaa, 'in wa yia mni. -Bha v -gv yia, 'in 'pivn yia v dli 'wv slo. ³⁸ 'In v nee wa -ylae: «Na dli sulo mi 'mi 'bhada, a -tv 'yliyvgada, a -yv 'mi 'sv.»

³⁹ v bea 'yu -se, 'in v yia 'klv lagbli, 'in v yia -Lagv bhuhhoe, v nee: «Na Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlvli 'mi siasie 'kadv -mni gwe. Nu, we 'na -zeli na dvmagbv -ni, we -ze -na dvmagbv.»

⁴⁰ 'In v yia v 'binvnyaa -gbe lvyi, -zugba wa mi 'ylaa 'wv. v nee Piel -yla: «A 'ni mneni a 'ka 'yliyvgada -tv 'leli -bhloo -kpvva, a -yv 'mi 'svv? ⁴¹ A -tv 'yliyvgada, a bhuhhoe -Lagv, a yi laylagbv lv bhli. Nu, nyimee dli 'yibha we 'ka -lu -zvnu lenv, 'in ku 'ni we mneni.»

⁴² Tvvv, v 'bhv 'yaa wa -yv lv, 'in v yia -Lagv bhuhhoe. v nee: «We -ka nu, 'yoo -putu 'ni -mi, siasia -yoo 'ni in 'ka bhli, -na dvmagbv nv le.»

⁴³ v yia lv, -zugba wa mi 'ya 'ylaa 'wv, wa 'yli ka 'wvwmavni 'gbv. ⁴⁴ v 'bhva wa -yv lv, 'in v yia 'yu be, 'in v tanv yia -Lagv bhuhhoe -zugba v gbaa wee weli -bhlokpade.

⁴⁵ 'In v yia v 'binvnyaa -gbe yi lv, 'in v nee wa -ylae: «A mi 'ylaa 'wv -bhlokpade, nyapada a mva yi? Da wa 'kaa Nyimee 'Yu wla gbvnyuu -lenvnyv -yla, we bhla ka nyi. ⁴⁶ A -sv 'wv, -a 'ka mni! A -talv, nyime v 'kaa 'mi wla, mv yia mv.»

*-Zezu wa yia kpaa
(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zn 18.3-21)*

⁴⁷ Da -Zezu mva gbada, weli mi v nvwee, vvvn Zudav yia yi. v Zudav mva, v mi -Zezuu 'binvnyv kugbua le 'sv glaa. 'In v -yv nyumaa -zlv yia yi, tvvgble -yv su kibhe nya kvvee. Nu, -Lagv bbinvnyaa -civn -yv nyuma kpasv tiea wa. ⁴⁸ -v 'kaa v wla, sa v 'kaa v wla, v ka wa -yla we gba. v nee: «Nyime in -ka gbleli ni, mv -wa, a kpa v.»

⁴⁹ Tvvv, v bea -Zezu -yv, v nee: «*Wlabi» v fvasie nya, 'in v yia v gbleli.

⁵⁰ -Zezu nee v -ylae: «'Tale, we -in yia lenva, -in nv we le slv.»

-Bha tvlva bea -Zezu -yv, 'in wa yia v kpa. ⁵¹ Nu, v 'binvnyaa 'yabhlo -saa tvvgble tokpa 'wv, 'in v yia we -Lagv bbinvnyaa -kanyv 'kadvv zlvubhvvnyv 'pa, 'in we yia v yukwli 'wlu -di. ⁵² Tvvv, -Zezu nee: «Fa -na -gble we 'bivv. Nu,

-ɔ -ka tɔgɔgbɛ 'wɔbhu, tɔgɔgbɛ 'yɪ ɔ mɛni. ⁵³ -In yibheli we 'ji nɪ, in mɛni in 'ka na Dide bhuhhoe, -bha -bhlokpade, ɔ 'ka 'mɪ 'anzɪnyaa -zakpa kugbua lɛ 'sɔ yoo 'pa, we 'ka gu. ⁵⁴ We -ka 'sa -mɪ nɪ, sa -we mɪa celɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ 'ka gbɔzɔnɔ -zɛa? Nɪ, we nɛɛ 'sa we yia 'plɛa.»

⁵⁵ -Zɛu nɛɛ wa -yla: «'Wiennyɛ in -mɪa, 'in a yia 'mɪ kpaa yi tɔgɔgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? -Innya! 'Yɪ weee nya, in mɪ ladɪda -Lagɔbudu 'kadu zɔ gbɔ -sloluda, 'in a 'nɪ 'mɪ kpa. ⁵⁶ Nɪ, 'sa we 'dɛ weee 'plɛa sa, 'in -Lagɔgbɔ -falɪpanyaa wɛɪ -we mɪa celɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.» Tɔn, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia -bha ɔ tɪ -gɔgɔwɛ nya.

-Zɛu wa kwaa gbɔwɔbhunya 'yu

(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Wa kpaa ɔ, 'in wa yia ɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu, -ɔ wa laa Kaifɔ -gbɛ kwa. Da -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔ titee gwesanya klaa, wa -yɔ nyuma kpasɪ gbɛɪa 'wɪ. ⁵⁸ Pɛɪɪ mɪ -Zɛu 'bɪ, ɔ 'nɪ ɔ -yɔ cɪpa, 'in ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -budunwɛɛ plalɪ, ɔ 'ka -bha 'yɪ.

⁵⁹ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɔbhunya weee tɪtalɪ yoyogbɔ la -Zɛu -yɔ, wa 'ka ɔ gbɔ 'wluladɪ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ 'yɪ. ⁶⁰ Nyuma -wa yia -Zɛu yɔ -gu la zɔɔba, -maa -zu 'wɔ. Nɪ, nyumɛ ɔ 'kaa wɛɪ gba -we -yɔ wa 'kaa -Zɛu 'bha, -mɔɔ 'nɪ -mɪ. -Slɛɛn, nyuma 'sɔ -sɔa 'wɔ wa nyɪdɪ, ⁶¹ 'in -maa nɛɛ: «-ɔ mɪa da nɪ, ɔ nɛɛ nɪ, ɔ mɛni ɔ 'ka -Lagɔbudu 'kadu labhɪ, 'in ɔ 'ka we 'sɔbha 'yɪ ta zɔ.»

⁶² -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ -Zɛu -ylaɛ: «Nyuma nɪ ka -mɪ gbɔ 'wluladɪ, -in 'nɪ mɛni -in 'ka gbɔ -gu -saa?»

⁶³ -Zɛu yia nɛɛ muda -tu. 'In -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In bi 'mɪ -yla, 'yɪiyɔga -Lagɔɔ 'nɪ nɪa: 'lɛɛ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, -Lagɔɔ 'Yu -in -mɪa yi?»

⁶⁴ -Zɛu nɛɛ: «'Mɔ -in gbaa dɛ! In nɛɛ 'ya aɪn -yla nɪ, Nyumɛɛ Yu yia 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ lilisɔɔɔ ladɪa. 'Yia a yia ɔ, yalɪppa -gu -zugba ɔ -yɔ we kwɪ.»

⁶⁵ Tɔn, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu yia ɔ 'naa yɪa 'cɛ nya, 'in ɔ nɛɛ: «ɔ ka -Lagɔɔ wɛɪ, a 'dɛ weee ka we 'nɔ. -A 'nɪ -slɛɛn gbɔdayɪnɔɔ gbɔ -ka. ⁶⁶ 'In amɪa, a nɛɛ lɛa?»

Wa nɛɛ: «ɔ -yɔgbɔ -wa, wa 'bha ɔ.»

⁶⁷ Tɔn, wa yia ɔ -dlɛ klɔɔ slɪ, 'in wa yia ɔ -kwɪɪ 'pa, -zugba tɔɔba sɔbhaa ɔ 'kpa yukwɪ, ⁶⁸ 'in wa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ 'pa -mɪ -lua? -In gba ɔ 'nɪ!»

Pɛɪɪ kpɛɪa -Zɛuu gbɔ

(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Nɪ, Pɛɪɪ -dɪ -bha la, 'pɪpɛɛ -budunwɛɛ, 'in -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu zɔɔlɔbɔnɔnɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mɪ, -in -yɔ Galɪleyu -Zɛu 'sɔ mɪ ya.»

⁷⁰ 'In ɔ yia nyuma weee 'yibadɪ kpɛɪɪ, ɔ nɛɛ: «-We a mɪa gbada, in 'nɪ we -yi!»

⁷¹ ɔ mɪa 'suoo kloɔ -yɔ, 'in zɔɔlɔbɔnɔnɔ yabhlo yia ɔ 'yɪ, 'in -mɔɔ nɛɛ nyuma mɪa -bha -yla: «-ɔ mɪa dɛ nɪ, ɔ -yɔ Nazaletɪyɪ -Zɛu 'sɔ mɪ.»

⁷² 'In Pɛɪɪ yia we kpɛɪɪ -tapa, ɔ nɛɛ bibie nyae: «'In 'nɪ nyumɛ -nɪ -yi!»

⁷³ -Bha bɛa -sɛ, -wa mɪa -bha, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nɪ, gbɔzɔnɔ -wa, -in mɪ wa glaa. -Na gbagbawɛɪ -gu -a yibhelia we 'ji.»

⁷⁴ Tɔn, Pɛɪɪ yia bi, ɔ nɛɛ: «'In 'nɪ ɔɔ -nyumɛ nɪ -yi! In -ka yo 'tɔbhɔ, -Lagɔɔ 'pa 'mɪ -kasɔ 'wɔ!»

-Bha -bhlokpade -kɔkɔ gbo. ⁷⁵ 'In Pɛɪɪ dlɪ yia -we -Zɛu gbaa ɔ -yla -gu -bho: «Nɪ, -na kpɛɪɪ na gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɪ -slɔ gbɔ.»

Pɛɪɪ 'tɪaa, 'in ɔ yia nyazɪwɛ wɪda -tu kpokpo.

27

-Zezu wa kwaa Pilati 'yu (Mk 15.1; Lk 23.1-2; Zn 12.28-32)

1 Zlɔkpɛ -papa, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɩ weee yia wɛli bhlu, wa 'ka -Zezu 'bha. ² Wa gbuan ɔ, *Wlɔmɔ -nyumɛ ɔ pulia Zudee -dɔdɔ 'wlu la, wa laa Pilati, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbɛ kwa. 'In wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nyɛ.

Zudasɩ tla (Lngb 1.18-19)

3 Zudasɩ, ɔ wlaa -Zezu, ɔ 'yia nu, wa ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɩ wa 'ka ɔ 'bha, 'in ɔ dli yia ɔ zɔkpa -sa. 'In wee tama gbɔ -bhlo 'ya kugbua mia, ɔ yia we -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɩ yoo 'nyɛ lu. ⁴ ɔ nɛɛ: «Nyumɛ ɔ 'nia gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ji -yi, in ka ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu in nua lɛ.»

Wa nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔv 'ni -amɩaa gbɔ. -Na 'dɛɛ gbɔ mv.»

5 Zudasɩ vitelia wee 'gwɛzi -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, ɔ mɩa, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ bɩzi.

6 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'bhua wee 'gwɛzi la, 'in wa nɛɛ: «Wee 'gwɛzi mia da ni, nyumɛɛ 'pɩɔɔn 'gwɛzi -wa, nu, -a 'ni mneni -a 'ka we -Lagɔbuduu 'kadɔv 'kesu 'wɔzɔ.»

7 Wa bhla wɛli, 'in wa yia wee 'gwɛzi labhu, 'in wa yia we nya nyidabh-lanyɔɔ kpaa zɔ, we 'ka 'lakpanyaa 'bhɩluda -zɛ. ⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ wa laa -zɛɛn yli nya we «nyumɛɛ 'pɩɔɔn kpaa». ⁹ Nu, -we -Lagɔgbɔv -falɩpanyɔ Zelemi gbaa, mu nua lɛ.

«Nu, tama gbɔ -bhlo 'ya kugbua,
mɔ -wa -valɛ -we -gɔ *ɪzlaɛli -ylaash bhla wɛli,
wa 'ka ɔ 'wɔzɔlv.

10 'Mɔ wa 'bhua 'wɔ,
'in wa yia we nyidabh-lanyɔɔ kpaa 'wɔzɔlv.

Sa na -Kanyɔ tiea 'mi,
'sa wa nua we lɛ.»

Pilati 'bhua -Zezuu -yɔgbɔ 'wɔ (Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Zn 18.33-38)

11 Wa 'yilgbelia -Zezu Pilati 'yu, 'in -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, Zuifɔv 'wlulapɩnyɔ -in -mia yi?»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mɔ -in gbaa dɛ.»

12 -Mɔv 'bigɔ, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɩ dilɩ ɔ gbɔ 'wlu la, ɔ 'ni gbɔ -gɔ -sa. ¹³ Tɔvɔn, Pilati nɛɛ ɔ -yla: «-We weee wa gbaa dɛ -na da ni, -i 'in 'nu wee?»

14 -Zezu 'ni we 'yabhlogbɔɔ 'bigɔpali, 'in we yia Pilati ŋwɛgaga -sɔbhali.

Pilati nɛɛ nu, wa 'bha -Zezu (Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Zn 18.39-19.16)

15 Nu, Zuifɔv *'Wɔzɩtyɩli 'fɛti -ka nyini nu, ɔ nyumaa -zlo 'yibhaa, 'mɔ Wlɔmɔ -dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ saa -kasɩ 'wɔ. ¹⁶ We bhla, nyumɛ ɔ nyuma weee -yia, wa laa -Zezu -Balabasɩ, mɔ mia -kasɩ 'wɔ. ¹⁷ Da nyuma duun gbelia 'wlu Pilati -gbɛ, 'in ɔ yia wa layibhaɛ: «Nyɔɔ a 'yibha in 'tide 'yia? -Zezu -Balabasɩ yaayu, -Zezu wa laa -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ?»

18 Nu, Pilati 'dɛ -yi we 'ji nu, zenyidli nya wa wlaa ɔɔ -Zezu. ¹⁹ Pilati -dia la, ɔ mi gbɔwɔbhɩda, 'in ɔ 'ŋwɔn yia ɔ wɛli yoo 'pa: «-In 'na plali nyumɛ mia nu gbɔ 'wɔ -ni. ɔ 'ni gbɔnyuu lɛv. Nu, -zɛɛn sabɔ mia, -mɔ 'yɩaa 'wɔ, in ka ɔ 'gbɔ -zila 'yi.»

20 * -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyuma kpasɩ sumania nyumaa -zlo -yɔla, wa 'ka gba nu, ɔ 'tide -Balabasɩ 'yi, 'in ɔ 'ka -Zezu 'bha. ²¹ ɔɔ dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ nɛɛ

wa -yia: «Nu, nyime yabhlo na yia 'yitidea. 'Lee, wa 'desobhie glaa, nyoo in 'ka 'yitidea?»

Wa nee: «-Balabasi!»

²² Pilati nee: «We-ka 'sa -mi, -Zezu wa laa -Lagoo -Bhasanyo, 'lee, lee -lu in 'ka o nuna?»

'In wa nee: «Kulo o *su -gu la!»

²³ Pilati nee: «Gbonyuu -momo o nu lea?»

'In wa yia 'wokpi 'tite: «Kulo o su -gu la!»

²⁴ Da Pilati 'yia nu, -we o mia lenoda we bhe, 'in 'gbe mia gbugbloluda bhahba, o 'bhua 'nyu 'wo, o budoa kwe nyima weee 'yibadi, 'in o nee: «Nyime nu tithree 'gba 'ni 'mi 'wlu -mi. Amiaa 'dee gbu -wa!»

²⁵ Wa 'de weee nee: «O tithie mia, -amiaa -yo -amiaa 'yiaasu 'wlu -gbu -wa!»

²⁶ Toun, 'in Pilati yia -Balabasi -kaslu 'wosa. 'In o nee 'sloja -yia nu, wa seli -Zezu, 'in wa 'ka o su -gu lakolo.

'Sloja nyania -Zezu

(Mk 15.16-20; Zn 19.2-3)

²⁷ Pilati 'sloja kwaa -Zezu dudu 'wlulapilinyoo -budunwee. 'Sloja weee bibeaa o, ²⁸ 'in wa yia o -bana 'wosa, 'in wa yia o 'naa zalu 'wopla. ²⁹ Toun, wa maa 'wia -kloo, 'in wa yia we o 'wluo -pla, 'in wa yia gblee o liliso 'wu zu. Wa 'sibhlia 'kukolu o 'yu, 'in wa yia o nyani. 'In wa nee: «Zuifoo 'wlulapilinyoo, -na fu!»

³⁰ 'In wa yia o -dle -gu slu. Wa 'bhua gblee 'wo, 'in wa yia we o 'wluo 'pa. ³¹ Da wa bhia o nyani, 'in wa yia o 'naa zalu 'wosa, 'in wa yia o 'dee -bana o 'wopla, 'in wa -yo o yia mu wa 'ka o su -gu lakolo.

-Zezu wa kulba su -gu la

(Mk 15.21-35; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

³² Da wa 'tlaa 'gbe, 'in wa -yo Silenyu 'Simoo yia gbeli. 'Sloja nee o -yia -gla nya nu, o 'bhu -Zezuu su 'wo. ³³ 'In wa yia da yabhlo wa laa zuifoweli 'wu Gologota nyini, we ji -wa nu, 'wluu 'kuaa da. ³⁴ -Bha 'sloja 'nyea -Zezu nu -we lu wa palia kalo -nyakpo. -Zezu 'yia we 'jwe, o 'ni we 'ma. ³⁵ Wa yia o su -gu lakolo, 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo o -bananya glaaa 'gbu. ³⁶ Toun, wa yia -bha ladi, wa 'ka o 'yliyoo.

³⁷ -We ka 'gbu wa yia o 'bha, wa ka we cel, 'in wa yia we o 'wlubita lakolo:

-O MIA DA

ZUIFUU 'WLULAPILINYO -ZEU -WA

³⁸ Wa ka 'ya 'wienya 'so su -gu lakolo o kwesi. 'Yabhlo mi o liliso, 'in -gudu mia o kopeso. ³⁹ -Wa plia -bha, 'wlu wa bitea, 'in wa vela -o, ⁴⁰ wa nee: «-Mi, -mi gbaa -in 'ka -Lagobudu 'kadu -wlo, 'in -in 'ka we 'subha 'yli ta 'wu ni, -sa -na 'de gbu 'wu. Nu, -in -ka -Lagoo 'Yu nya -mi, -in 'bhu su -gu -in 'ka lasibhli.»

⁴¹ 'Sa -bhlokpade, -Lagobonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya klaa, we -yo Zuifoo nyima kpasu nyania o, wa nee: «O ka nyima tolba pue, ⁴² o 'ni -sleen mneni o 'ka o 'de pue. *Izlaeli 'Wlulapilinyoo o -mia yi? We -ka 'sa -mi, o 'bhu su -gu o 'ka lasibhli, 'in -a 'ka o dlu -gu zu. ⁴³ 'In o nee: «In mi -Lagoo 'Yu nya.» Nu, -de -Lago yi njwu, o 'ka o gbu 'wosa, -bha -a yia 'yia.»

⁴⁴ 'Sa -bhlokpade, 'wienya, -wa wa kulba su -gu la o kwesi, -maa vela o.

-Zezuu thda

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

⁴⁵ 'Yb 'ka -glonyidi nyina yi, nikpise kpa dudu weee -gu, we li 'leli ta. ⁴⁶ We bhulida -Zezu 'kpa 'wo 'titee, o nee: «Eli, Eli, lama sabakatani?» -Moo ji -wa nu: na -Lago, na -Lago, lee -lu ka 'gbu -in yi 'mi 'bi 'bhua?

⁴⁷ Nyima tolba -wa mia -bha, -wa 'nua we, wa nee: «O mi Elii lada!»

⁴⁸ Wa 'yabhlo 'bhua -fuu 'wɔ -gwagwɛ nya, ɔ faa we kalɔ nɔ lɔ, 'in ɔ yia we gblee 'yiliya 'wɔ zɔ, 'in ɔ yia we ɔ ηwɛ -yɔdɔ ɔ 'ka 'ma.

⁴⁹ Nu, wa talba nɛɛ: «-In wɔ -slɔ. -De Elii yi yi -mɔɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa, -a 'ka -bha 'yi!»

⁵⁰ -Zezu yia 'wɔkpɪ lɔ 'tɪtɛɛ, 'in ɔ yia tli. ⁵¹ -Bha -bhlokpadɛ, 'naa bɪzɪa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ bhliia 'wɔylayliɛ we nyɪdɪ -mɔ yalɪ tɪklɪ, 'in we yia zɔ nyɪni. Dɔdɔ yia zuklu, 'in tɔkpanya yia 'wɔyla. ⁵² Gbawla yia ηwɛ -kalɪ, 'in -Lagonyɪma talba -wa tli, 'in wa yia tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ. ⁵³ 'In wa yia wa gbawla 'wɔtla. Da -Zezu -sɔa tɪtlɪnya glaa 'wɔ, wa mɪa -Zeluzalɛmɔ, 'in nyɪma duun yia wa 'yi.

⁵⁴ *Wɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ -yɔ ɔ 'slɔja, -wa mɪa -Zezu 'yliyɔzɔda, wa 'yia dɔdɔ zukluda we -yɔ -lu weee -we 'plɪa, 'in wa yia nyanɔ nɔ, wa nɛɛ: «-Lagɔɔ 'Yu ɔ -mɪa 'piɛɪn!»

⁵⁵ 'Nɔwɪ -duun mɪa -bha, -wa kwaa -Zezu yoo Galilee, 'in -wa pia ɔ -yla, wa 'yiligbe -mɔ 'pɪ, -zugba wa yla. ⁵⁶ Wa glaa, Magidala -ηwɔnɔ Malii klaa, *Zake -yɔ *-Zɛzɛfɔv 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Zebedeɛe 'yuaa 'nyaa mɪ -bha.

*Alimateyu *-Zɛzɛfɔ faa -Zezu gbawla 'wɔ*

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

⁵⁷ Jibhe mɪa zɔda, 'in Alimategbe 'wɔwɔ 'ηɪmmɪnyɔ yabhlo wa laa *-Zɛzɛfɔv, 'in -mɔɔ yia yi. Nu, -mɔɔ mɪ -Zezuu 'bɪnanyɔ nya. ⁵⁸ ɔ mɪa Pilatu -gbɛ, 'in ɔ yia -mɔɔ -Zezu 'kwie -zlalɪ. Tɔɔn, Pilatu yia ɔ 'yoo 'nyɛ ɔ -yɔ we 'ka mɪ. ⁵⁹ ɔ 'bhua -Zezuu 'kwie 'wɔ, 'in ɔ yia we 'naa lolu -yɔ zɔ. ⁶⁰ 'Bhɔka -we wa 'bhluɔ tɔkpa 'wɔ ɔ 'dɛɛ -yla, we nɔkplɛ ɔ faa wee 'kwie. We 'bɪgɔ, ɔ glipea tɔkpa -boklo 'kadɔ, ɔ klaa gbawla ηwɛ, 'in ɔ yia mɪ. ⁶¹ Magidala -ηwɔnɔ Malii -yɔ Malii -putu -dɪ -bha gbawla 'yu la.

'Slɔja -kɔa -Zezuu gbawla ηwɛ

⁶² Zli -ka zli, mɔ -wa *Nyapɛylɪ. -Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan -yɔ Falizɪnyuma yia Pilatu -gbɛ mɪ. ⁶³ Wa nɛɛ: «-Amɪaa -kanyɔ, -we ɔɔ yokanyɔ nɪ gbaa, -zugba ɔ -ga 'yiliyɔ, -amɪaa dli ka we -gɔ lasibhli. ɔ nɛɛ: 'Yli 'sɔ, we tanɔ nya, na yia tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ.» ⁶⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ, -na zukpa -wa, tie -na 'slɔja, wa 'ka ɔ gbawla ηwɛkɔ tɪklɪ 'yli ta. Wa -ka 'sa nɔ, ɔ 'bɪnanyɔ 'nɪ mɪnɪ wa 'ka ɔ 'kwie yli, 'in wa 'ka gba nɪ, ɔ ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ. We 'nɪ -mɔwɔ, yo -mɔmɔ wa yia tɔbhɔa, we -nyu 'yli we -zi tanɔ.»

⁶⁵ Pilatu nɛɛ: «'Slɔja nɪ, sa a -ka we ηwɛkɔkɔwe mɪnɪ, a mɪ a 'ka 'sa we ηwɛkɔ.»

⁶⁶ Tɔɔn, wa yia mɪ wa 'ka gbawla ηwɛkɔ. Tɔkpa -we mɪa we ηwɛɛ, 'in wa yia we -yɔ 'pa, 'in wa yia -bha 'slɔja 'yiligbeli, wa ka we 'yliyɔzɔ.

28

-Zezu -sɔa tɪtlɪnya glaa 'wɔ

(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

¹ Nyapɛylɪ 'plɪa, dimasɪ zɔkɔpɛ -papa, Magidala -ηwɔnɔ Malii -yɔ Malii -putu yia gbawla -gɔ mɪ. ² Tɔɔn, 'in dɔdɔ yia zuklu sa -gligli. -We ka gbɔ -wa, Jejitapɛɛ 'anzɪ 'bhɔa yalɪ, mɔ 'sibhliia la, we glipea tɔkpa -boklo 'kadɔ, 'in we yia we gbawla ηwɛɛ -sa, 'in we yia we -gɔ ladɪ. ³ Sa 'nyu 'kaa 'yika 'pa, 'sa we 'klɔ mɪa, 'in we 'wɔ -bana lia 'pam 'pam. ⁴ Waa 'slɔja nɔa nyanɔ, -zugba wa tɛli, 'in wa yia bhli tɪtlɪnya 'bhisa.

⁵ Nu, 'anzɪ nɛɛ 'ηwɔnɪ -yla: «A 'na nɔwɔ nyanɔ -nɪ. In -yi we 'ji nɪ, -Zezu -ɔ wa kɔlɔba *su -gɔ la, ɔ da a mɪa -talɪda. ⁶ ɔ 'nɪ -seli -mɪ. Sa ɔ gbaa, ɔ ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, ɔ -ga 'yiliyɔ. A yi, da ɔ pia zɔmɛ la, a 'ka -bha 'yi. ⁷ A mɪ -gwagwɛ nya, a

'tulɔ ɔ 'bunɔnya nu, ɔ ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, ɔ ka aun 'yugalɪ Galilee. -Mɔ a yia ɔ 'yia. Nu, 'mɔ in gbaa de aun -yla.»

⁸ Wa 'bhɔa gbawla -yɔ slɔ, wa mɪ nyanɔ nɔda, -zugba 'mɔna 'kadɔ mɪ wa dlɪ 'wɔ. 'In wa yia mnɪ -gwagwie nya, wa 'ka -Zezuu 'bunɔnya 'dɪ -sali. ⁹ Tɔɔn, 'in -Zezu yia wa yoo yi, ɔ nɛɛ wa -yla: «Ka 'yuo 'pa!» Wa bɛa ɔ -yɔ, 'in wa yia ɔ bhɔ lakpa, 'in wa yia ɔ 'ylimani. ¹⁰ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, a mnɪ, a gba na bhelia -yla wa mnɪ Galilee, -mɔ wa yia 'mɪ 'yia.»

'Dɪ 'slɔja -saa
(Mt 27.62-66)

¹¹ Da waa 'ɲwɪ mɪa -slɔ 'yloogblɔ, 'slɔja -wa -kɔa gbawla ɲwe, 'in wa tɔlɔa yia 'gbe nɔkplɛ lɔmnɪ. -We weee 'plɪa, 'mɔ wa gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yla.

¹² -Maa -yɔ nyuma kpasɪ gbelia 'wlu, 'in wa yia wɛlɪ -bhlo bhli. Wa 'nyɛa 'slɔja 'gweziɪ -zlo, ¹³ 'in wa nɛɛ: «-We a 'kaa gba ni, mɔ ni da: <Nu, sabɔ, da -a mɪa 'ylaa 'wɔ, 'in ɔ 'bunɔnya yia yi, 'in wa yia ɔ 'kwie yli.> ¹⁴ Nu, ɔɔ dɔdɔw 'wlulapɪlɪnyɔ -ka we 'nɔ, -we -a 'kaa gba, -a -yi we. Gbɔ 'na 'ka aun yli.»

¹⁵ 'Slɔja -yɔ wa 'gwezi mɪa, -we wa gbaa wa -yla, mɔ wa nɔa lɛ. Wee 'dɪ wa zɔa 'slɔja, 'in we yia lamneni Zuifɔv -gbɛ. -Zɛɛn yli nya, wa mɪ -slɔ we gbada.

-Zezu -slɔlua ɔ 'de ɔ 'bunɔnya 'klɔ
(Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)

¹⁶ ɔ 'bunɔnya kugbua lɛ -bhlo mɪa Galilee, -gɔgɔ -we -Zezu -slɔlua wa 'klɔ, 'mɔ wa -gblaa. ¹⁷ Wa 'yia -Zezu -yɔ, 'in wa yia ɔ 'ɲɪ -mnɪnɪ. Nu, wa tɔlɔa lɔa dlɪ. ¹⁸ -Zezu bɛa wa -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Lagɔ ka 'mɪ 'tɪtɛ weee 'nyɛ yalɪ -yɔ dɔdɔ -gu.

¹⁹ A mnɪ laga -dɔdɔ weee -gu, a -zɛlɪ -mɔ -nyuma na 'bunɔnya. A batizee wa 'nyu nya, Dide klaa, 'Yu klaa, we -yɔ Zuzu 'Pɔpa, wa 'ɲɪ nya. ²⁰ Tɪtɛ weee in 'nyɛa ain, a -slɔlu wa we 'nɔɲwɛzɔvɛ. A yibheli we 'ji nu, in -yɔ aun 'sɔ mɪ 'yli weee nya, 'in dɔdɔ 'kaa labhɔ.»

Maliki 'sebhε Sa Maliki gbaa-Zezuu gbuzonu gbv

Nu, nyima -wa cεla -Zezuu -gvgbv, Maliki -wa wa tianu. Omɔ klaa, *Pɔlv klaa, we -yo Banabasi, ma nva lubho dabɔvɔ. Wa ka Maliki -gvgbv cεli -Zezuu tietienyaa lεnvgbonyaa 'sebhε 'wv. ɔ 'sebhε 'wv, ɔ 'yibha ɔ 'ka tia -Lagɔnyima -Zeu -slolu, 'in -we ka 'gbv we mɪ yaa nu, -Zezu tli tεin, ɔ 'ka we 'ji wa -yla gba.

-We 'kaa lεv, 'mv 'Zan *-Batisi gbaa

1 -Lagɔgbv -we gbaa -Lagɔɔ 'Yu -Zezu *Klisu gbv, we gwedida ni. 2 *-Lagɔgbv -falpanyɔ *Ezaii cεla ɔ 'sebhε 'wvε:

«Nu, -Lagɔ nεε:

«-Mɪ 'yu na paa na *tietienyɔ yoo ɔ 'ka -na 'yoo -yomnazi.»

3 Nyumε yabhlo 'kpia 'wv -mɔ da bεblεε, ɔ nεε:

«Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyɔɔ 'yloogblv -yɔ.

A nu 'yoo tiklu ɔ 'yu.» »

4 'Sa wa 'yia *Zaan -yɔ -mɔ da bεblεε, -zugba ɔ batizee nyima 'nyu nya, ɔ kpɪ 'wv nu, «A 'bhiti dl, a yi in 'ka an batizee, 'in -Lagɔ 'ka amiaa gbɔnyii 'wvɔ.»

5 Zudee -dɔvɔ -gv -nyima weee -yɔ *-Zeluzalεmɔ -nyima weee yia Zaaan -gbe. Gbɔnyuu, -we wa nva lε, 'mv wa gbaa -zejila 'wv, 'in ɔ batizea wa, Zudeεn nyu lv.

6 Nu, ɔɔ Zaan mia, ɔ 'wv -bana mɪ *-nyomεε nyanɪ nya, 'in ɔ -cεsli mia numεε ku nya. Lvɔ 'kpɪ -yɔ -gangan ɔ lia. 7 ɔ 'kpia 'wv, ɔ nεε: «Nyumε -ɔ yia 'mɪ 'bɪ yia, ɔ 'tite -zi na -nv. In 'nɪ we 'klv -ka in 'ka 'wɔkwli, 'in in 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo.

8 'Nyū nya -amɪ na batizea an. Mɔ yia an batizea -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa nya.»

Zaan batizea -Zezu

(Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)

9 -Bha -bhlokpadε -Zezu 'bhva Nazalεti Galilee -dɔvɔ -gv, 'in Zaan yia ɔ batizee Zudeεn nyu lv. 10 -Zezu 'tlaa 'nyu lv, tɔvɔn, ɔ yia -Lagɔɔ 'gbe -yɔyɪ nje -kalida. 'In -Lagɔɔ Zuzu -ɔ 'wlvɔ -kpakvɔn, -mɔɔ yia -Zezu -gv lasibhli. 'In wa yia wεli yabhlo 'bhva -Lagɔɔ -gbe 'nv, we nεε: 11 «Na 'Yu -in -mia, in -kali -na zε. -Mɪ in 'nyεa na dl weee yoo.»

12 Tɔvɔn, -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da bεblεε 'sulu. 13 ɔ li -mɔ 'yli glv 'sɔ, 'in *-Saatan yia ɔ layla, -zugba -Zezu mɪ -mɔ -fliinuma glaa, 'in 'anzinya yia ɔ 'wvsa.

-Zezu laa zibhibhanya -mnva

(Mt 4.12; Lk 4.14-15, 5.1-11)

14 Wa ka Zaan -kaslv 'wɔpa 'bhie, -Zezu yia Galilee -dɔvɔ -gv mni. ɔ nynia -mɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbv gbagbε bhli. 15 ɔ nεε: «'Yli -we -Lagɔ -saa -bha, we ka nyni. *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪ bhla ka cɪpa. A 'bhiti amiaa dl. A zv -Lagɔgbv dl -gv.»

16 -Zezu mɪ Galilenyū kwesi 'plida, 'in ɔ yia 'Simɔɔ -yɔ ɔ bheli Andlee 'yɪ. Wa mɪ -bha wa 'sowli 'nyu lv vitelida. Nu, zibhibhanya wa -mia. 17 -Zezu nεε wa -yiaε: «A yi 'mɪ 'bɪ, sa a kpaa zibhi, in 'ka 'sa an nyumaa 'ylibɪlanɔnyia -zεli, 'in a 'ka wa 'mɪ 'bila.» 18 Tɔvɔn, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bɪ mni.

19 ɔ bεa 'yu -sε, 'in ɔ yia Zebedee -yɔ ɔ 'yua *-Zake -yɔ *-Zaan -yɔyɪ, -zugba wa mɪ wa 'sowli mnazida, -mɔ 'glv 'wv. 20 ɔ laa wa, 'in wa yia -bha wa dide -yɔ ɔ lubhonɔnyia ti, -mɔ 'glv 'wv, 'in wa yia ɔ 'bɪ mni.

-Zezu vua zuzu 'nyuu

(Lk 4.31-37)

21 -Zezu -yɔ ɔ *'bunɔnya mnia Kapenaumu *Nyapeyli nya, 'in ɔ yia wa gbɔ -slolu *-Lagɔbudu zɔ. 22 ɔ gbagba weli ka wa ηweɔgaga -sɔbhali. Nu, ɔ 'nɪ wa gbɔ -slolu -Lagɔ titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbɔ. 23 Tɔun, nyime yabhlo, zuzu 'nyuu kpaɔ, 'mɔ wa 'yia -yɔ -mɔ -budu zɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpi. 24 ɔ nɛɛ: «-Mɪ, Nazaletiyu -Zezu, -naa lɛɛ -gbɔ pɪli na gbɔ 'wɔla? -Amiaa lasasiee 'gbɔ -in yia yi yi? In -yɪ -mɪ ηweɛ ηweɛ: -Lagɔɔ -Mɔwɔlɔnyɔ ɔ tiea, 'mɔ -in -mia.»

25 -Zezu yia we, we ηweɛ labhali -gla nya: «'Mu ηwe! 'Bhu ɔ 'wɔ.»

26 Tɔun, 'in we yia ɔ lazuklu 'titeɛ, 'in we yia ɔ 'wɔtla 'wɔkpiɔɔ nya.

27 ηweɔgaga yia wa 'dɛ weee sɔbha, 'in wa yia la 'yɪbhali yɪbhaliɛ: «Aya! Lɛɛ gbɔ nɪ daa? Weli -lolu ɔ slolua nyuma 'tite nya. Nu, ɔ pɪli zuzu 'nyii 'wlu la, 'in we zɔɔ ɔ 'nɔηwe.»

28 -Bha -bhlokpade ɔ 'ηmɪ mnenia Galilee -dɔdɔ -gɔ la.

*-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo
(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)*

29 Wa 'tlaa tɔun, ɔmɔ klaa, 'Zake klaa, we -yɔ Zaan, wa yia Andlee -yɔ 'Simɔɔɔ -buduηweɛ mni. 30 Wa 'kaa -mɔ nyini, -zugba 'Simɔɔɔ 'ηwnɔɔ 'nyaa mɪ lapɪda. ɔ ku -su. Wa yia we -Zezu -yla gba sɔbɪ. 31 ɔ bɛa ɔ kwesi, 'in ɔ yia ɔ sɔ -yɔ ɔ 'wɔbhulu, 'in ɔ kusulo yia ɔ -gɔ 'bhɔ. 'Bhie, ɔ yia wa -yla pipie bhli.

32 jibheza, da 'ylo bhliɔ, 'in wa yia guzɔnya -yɔ nyuma -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ -Zezuu -gbɛ -la. 33 'In, -zɔɔ -nyuma weee yia -bha wee -buduηweɛ 'wɔlugbɛli.

34 ɔ yia nyuma, -wa kaa guu 'yli -bhlo -bhlo -yɔ jipe, 'in ɔ yia zuzu 'nyii duun vu. Nu, -ɔ ɔ -mia, zuzu 'nyii -yi we, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ 'nɪ ηwnu we 'ka gba.

*-Zezu 'plɪla Galiledɔdɔ weee -gɔ
(Lk 4.42-44)*

35 Zɪgɔ -papa, 'in -Zezu yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia -flii mni. -Mɔ ɔ bhuhhoea -Lagɔ.

36 'Bhie, 'Simɔɔ -yɔ ɔ -lima yia ɔ 'yɪblɔnɔnɔɔ mni. 37 Wa 'yia ɔ, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nu, nyuma weee mɪ -mɪ -yɔ layɪbhada.»

38 ɔ nɛɛ wa -yla: «-A mni 'ya da -putu, kwesi -gbenya 'wɔ, in 'ka -mɛmɛ -Lagɔgbɔ gba. Nu, we 'gbɔ in yia yi.»

39 ɔ yia Galilee -dɔdɔ weee -gɔ 'plɪlɪ, -zugba ɔ gba -Lagɔgbɔ -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ vu zuzu 'nyii.

*-Zezu jipea *sɔlibhanyɔ
(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)*

40 -Bha *sɔlibhanyɔ -bhlo bɛa ɔ 'yu, 'in -mɔɔ yia 'kukolu 'sibhli. -Mɔɔ nɛɛ: «-Na zuka -wa. We -ka -mɪ dɔdɔ nani, -in mneni -in 'ka 'mɪ jipe.»

41 -Zezu 'yɪlia ɔ nyazi, 'in ɔ yia ɔ kwɛzɪ, 'in ɔ nɛɛ: «We nani 'mɪ dɔdɔ we 'ka -mɪ -yɔ 'bhɔ.» 42 Tɔun, 'in we yia ɔ -yɔ 'bhɔ, 'in ɔ yia 'pɔ. 43 -Bha ɔ gbɔɔ ɔ -yla 'klɔ 'cɪcɪ nyɛɛ: 44 «-In -ka mni nɪ, -in 'na -salɪ we 'dɪ nyime yabhloghɔɔ -nɪ. Mni -na 'dɛ *-Lagɔsɔbɔnyɔ 'klɔslolua. 'In, -we *Moizɪ gbɔɔ nyime -ɔ -ka 'pɔ -ɔ 'nye -Lagɔ, -in wla we, wa 'ka we 'jiyibheli nɪ, *sɔlɪ ka -mɪ ku 'wɔ 'bhɔ.»

45 ɔ nyime mnia, 'in ɔ yia we gba nyuma weee -yla. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zezu 'nɪ 'maslɛɛn mneni ɔ 'ka 'gbe nɔkplɛ pla. -Mɔ ɔ -dɪlɪ -flii la, -zugba wa bhɔ da weee, wa yi ɔ -gbɛ.

2

*-Zezu jipea zɔlaslonɔ
(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)*

¹ 'Yli 'sɔlɛ 'plia, 'in -Zezu yia Kapɛnaumu lɔ yi. Wa ka 'nɔ nu, ɔ mi -budu zɔ.
² Nyuma duun yia -mɔ gbeli. Wa -zu 'wɔ -bhaa 'gbɔ, tɔlɔ 'nɔ mneni wa 'ka 'yiligbeda 'yɪ -bha -budunwɛɛ. 'In, -zugba ɔ gbaa wa -yla -Lagowɛli. ³ 'In nyuma -yɔ zɔlaslonyɔ yia yi. ɔ mi nyuma -mɔwa kwɛɛ 'sowli 'wɔ. ⁴ Nyuma -zu 'wɔwɔ 'gbɔ, wa 'nɔ mneni wa 'ka ɔ -Zezu 'klɔslɔlu. We 'dɛɛ 'gbɔ wa -gblaa -budu 'wlu, wa 'fitea -bha, 'in wa yia -bha ɔ zɔlaslonyɔ -lali, -zugba ɔ mi 'sowli 'wɔ. ⁵ -Zezu 'yia nu, wa ka ɔ dli -gɔ zɔ, ɔ nɛɛ ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «Na 'yu, in ka -na gbɔnyii 'wɔti.»

⁶ -Lagɔɔ titee gwesanya tɔlɔ -dia -bha la, -maa nɛɛ -maa 'dɛɛ dli zɔɛ: ⁷ «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ nyumɛ -mɔni gba 'sa sa? -Lagɔ ɔ wɛliɔ. -Lagɔ -bhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka nyumɛ gbɔnyii 'wɔti. We 'nɔ mɔɔ?»

⁸ 'In gbɔ -we mia wa 'wlukɔn, -Zezu yibhelia we, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a pɔpali sa dli laa? ⁹ 'In 'ka gba: «In ka -na gbɔnyii 'wɔti, -mɔwɔ -kalia -yɔ yaayɪ, in 'ka gba: «-Sɔ 'wɔ, 'bhu -na 'sowli 'wɔ, mɔni -budunwɛɛ -mɔwɔ -kalia -yɔ yi? ¹⁰ A yibheli we 'ji nu, ɔɔ *Nyumɛɛ 'Yu ka se dɔdɔ -gɔ, ɔ 'ka nyumaa gbɔnyii 'wɔti.» ¹¹ -Bha ɔ gbaa ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «-Sɔ 'wɔ, -in 'bhu -na 'sowli 'wɔ, mɔni -budunwɛɛ.»

¹² Tɔwɔn, nyuma weɛ mi ɔ ylada, 'in ɔ yia 'wɔwɔ. ɔ 'bhua ɔ 'sowli 'wɔ, 'in ɔ yia mɔni. We sɔbhahia nyuma nwegaga, 'in wa yia -Lagɔɔ 'nɔni -mɔni, wa nɛɛ: «-A -ka bhaa 'wlu, -a 'nɔ -sɔ 'sasɔkpa -gbɔ -mɔni da 'yi.»

*-Zezu laa Levii
(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)*

¹³ -Zezu mɔni lɔ, -mɔ 'nyu kwesi, 'in nyumaa -zlo yia ɔ 'bɪ yi, -zugba ɔ slɔlua wa gbɔ. ¹⁴ ɔ mi 'plida, 'in ɔ yia Alifɛɛ 'yu Levii -yɔyi, -mɔwɔ -dɪ -gwɛzɪsɪbɔdu zɔ la. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Yi 'mi 'bɪ.» *Levii -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bɪ mɔni.

¹⁵ -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya mi lida *Leviii -budu zɔ, -zugba *nɪsɔn -gwɛzɪsɪnya -yɔ gbɔnyuuu kwɛ -cian tɔlɔ mi 'ya wa glaa. Nu, -maa -zu 'wɔ, 'in wa mia ɔ 'bɪ.

¹⁶ -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia -Zezu -yɔ nɪsɔn -gwɛzɪsɪnya -yɔ gbɔnyuuu kwɛ -cian nya lida, 'in wa nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ ɔ -yɔ nɪsɔn -gwɛzɪsɪnya -yɔ gbɔnyuuu kwɛ -cian lia?»

¹⁷ ɔ 'nɔa we, ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyuma -wa -yalia, wa'a mɔni -dɔtlɔɔ -gɔ. Nu, guzɔnya mɔni -dɔtlɔɔ -gɔ. Nu, in 'nɔ nyuma tiklu laa yi, gbɔkpɔa -nyuma in yia laa.»

*-Zezu -yɔ 'sun
(Mt 9.4-17; Lk 5.33-39)*

¹⁸ Zaaan 'bɪnɔnya -yɔ *Falizɪnyuma mi 'sun 'wɔ, 'in wa yia -Zezu layɪbhaa mɔni. Wa nɛɛ ɔ -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ Zaaan 'bɪnɔnya -yɔ Falizɪnyuma mi 'sun 'wɔ, 'in -nanɔɔ 'bɪnɔnya 'nɔ 'sun 'wɔ -mia?»

¹⁹ -Zezu yia we 'bigɔpalɛ: «'Nɔwɔɔ kwa zli, ɔ 'lowlii -lima mneni wa 'ka lililu ti ɔ 'lowlii 'yibadi? -Innya, we 'nɔ 'sa -mi. ɔ 'lowli -ka -bha -mi, wa 'nɔ mneni wa 'ka 'sun pla. ²⁰ Nu, 'yli yabhlo yia nɔnia, 'in wa saa wa 'nɔwɔɔ 'lowli glaa. -Mɔwɔ zli wa plaa 'sun.

²¹ «Nu, -bana sɔa -ka yla ni, nyumɛ -ka we pipɛda -mi, ɔ'ɔ zɔ we ylada 'naa lolu. ɔ -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana sɔa 'wɔ, 'in we ylada yilimania 'wla.

²² «Nu, wa'a pali nu lolu *bala sɔa 'wɔ. Wa -ka 'sa nu, 'in nu lolu wlaa weɛ bala, 'in we 'dɛ 'sɔ nyumoa. Nu, nu -lolu kaa bala lolu.»

*-Zezu -yɔ Nyapɛyli
(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)*

²³ *Zuifɔv Nyapɛyli yabhlo nya, -Zezu mi blekpaa 'plida, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia bleya -kwakwie bhli 'yoonwɛ -yɔ. ²⁴ -Bha Falizɪnyuma gbaa ɔ -yla: «-We -amɔa

tite gbaa wa 'na nonu Nyapeyli nya le -ni, lee -lu ka 'gbu -na 'binanya nu we lea?»

25 J nee: «Da *-Davidi 'nia -lu -ka, 'in njwo mia o -yo o nonanya 'bhada, -we o nua le, a 'ni -slo we zelu? 26 *-Lagobubunya -kanyo 'kadu Abiataa bhla, 'sa -Davidi plaa -Lagoo bububudu zo, 'in 'floo wa 'nya -Lago, wee 'floo mia ni, -Lagobubunya 'dekpaa 'ka yaa we li, 'in -Davidi yia we li, 'in o yia o nonanyaa -nu wla.

27 «-Lago zaa nyima Nyapeyli, wa zozonu 'gbu o yia we lala, we 'ni Nyapeyli 'dekpaa 'nonjwezovee gbu. 28 We 'dee 'gbu, Nyumee Yu mia, mo -wa Nyapeyli -Kanyo.»

3

Nyime-o ka so 'kua (Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

1 -Zezu yia -Lagobudu zo pla lu, -zugba nukpasu-o ka so 'kua o mi-mo. 2 -Wa mia -bha, -zugba wa wo 'saa -Zezu tenyii, -de o yi nyime jipe Nyapeyli nya, 'in wa 'ka sa o-o zaa titee 'nonjwe, wa 'ka we gbu o 'wlu di. 3 J nee-o ka so 'kua -yia: «-So 'wu nyima weee -zejila 'wu.»

4 Toun, o yia wa layibha: «Sa tite gbaa? We nee wa nu gbu -zono le Nyapeyli nya yaayu, wa nu gbu 'nyuu lee? Wa pue nyime yaayu, wa 'bha nyimee?»

'In -bha yia 'wuto bhlenyii. 5 Waa nyumaa nukplee 'ylinyuno'o 'gbu -Zezuu dli yia 'woso, -zugba o ylaa wa 'ce dli nya. 'In o nee-o ka so 'kua -yia: «-Glo -na so 'wu.» O -gloa o so 'wu, 'in we yia 'pu. 6 Faliznyima 'tlaa, wa -yo *Ewloobu nyima yia yli pla, wa yia gbu zo. Nu, wa 'ka 'kl'yi, wa 'ka o 'bha.

Nyumaa-zlo yia -Zezu 'bi

7 -Zezu yia 'nyuu njwe -yo mni, o -yo o 'binanya 'so. Nyumaa -zlo yia o 'bi, Galilee klaa, Zudee klaa, we -yo Idumee doobu -gu wa 'bhva. 8 Tolva 'bhva -Zeluzalemu, tolva 'bhva Idumee -dubu -gu, doobu we mia Zudee nyu lu, tolva 'bhva we -gu, tolva 'bhva 'yaa Tili -yo Sidoon kwesi gbe 'wu. Nu, wa 'nua o lenugbu, 'in wa yia o -gbe yi. 9 J nee o 'binanya -yia: «A mnazi 'glu yabhlo la 'mi -yia. Nu, nyumaa -zlo yi 'mi nineni.»

10 Nu, o ka nyima duun jipe, we 'dee 'gbu -wa kaa gu -yo, 'in wa suslua wa 'ka o kwezi. 11 'In zuzu 'nyii -ka o 'yi, 'in we kwlia 'wu o 'yu, 'in we kpia 'wu: «Nu, -Lagoo 'Yu -in -mia.» 12 'In o gbaa we -yia 'kl'ci ci nya nu, -o o -mia, we 'na gbaa we -ni.

-Zezu-saa -bha o 'binanya kugbua le 'so (Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

13 -Moo 'bigu, 'in -Zezu yia -gogo 'wlu mni, 'in nyima o 'yibhaa, o yia wa la. 'In -maa yia o -gbe mni. 14 'In o yia -bha nyima kugbua le 'so -sa, 'in o yia -maa tie, -maa 'ka -Lagobu gba. 15 'In o yia wa 'tite 'nye wa 'ka zuzo 'nyii vu. 16 Waa nyima kugbua le 'so, o -saa -bha, wa njni nu: 'Simoo, -moo -banji o zaa Piel, klaa, 17 Zebedee 'yu 'Zake -yo -moo 'bisva -bheli wa laa Zaan klaa, -maa -banji o zaa Boanezezi, -moo ji -wa nyima -wa 'wla -de, we -yo 18 Andlee klaa, Filipu klaa, Batlemii klaa, Matie klaa, Toma klaa, Alifeee 'yu 'Zake klaa, Tadee klaa, 'gbee *Iupanyo 'Simoo klaa, 19 we -yo Zudas Isikaliobu, nyime-o wlaa -Zezu, 'in wa yia o 'bha.

-Zezuu nyima yia o 'bi

20 'In wa yia -budunwee mni lu. Nyima duun yi 'yaa wa -gbe yi, we 'dee 'gbu wa 'ni mnenei wa 'ka li. 21 J nyima 'nua da we, wa nee nu, -Zezu 'wlukobu ka -nyumoo. 'In wa yia o 'bi yi.

*-Lagoo titee gwesanya dila -Zezu gbv
(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)*

²² -Lagoo titee gwesanya, -wa 'bhva -Zeluzalem, wa nee: «*Belizebuli ka -Zezu kpa, wee zuzu 'nyiii -kanyoo 'tite nya o vua zuzu 'nyii.»

²³ -Zezu yia wa la, o nee wa -yla gbv nine -papie nya: «Sa-Saatan 'ka we 'de vua? ²⁴ Dodu -we ka -gv -nyima -ka tugoda -mi wa 'dekpuv nyidi, la wee dodu bhva. ²⁵ 'In -budu -bhlo nwee -nyima -ka -yowosoloda -mi, we 'na 'ka -gwle. ²⁶ 'In -Saatan -ka we 'de -yowosolu, -zugba we ka we 'de 'wodi, we 'na 'ka -gwle, we -nu ka -mo bhia.

²⁷ «Nu, wa 'ni -slo nyime 'tite gbvan, wa 'ni mneni wa 'ka o -budu zo pla, wa 'ka o 'gba labhu. Wa -ka o gbvan 'bhie wa plaa o -budu zo, 'in wa bhua o 'gba la.

²⁸ «In nee ain -yla gbv zonu sae: gbvnyuu weee klaa, velunya klaa, -Lago yia we 'woti. ²⁹ Nu, nyime -ka Zuzu 'Papa veli, -Lago 'na 'ka o -yogbu 'woti. Gbvnyuu -we 'na bhloluda -ka, 'mu o nva le.»

³⁰ -We ka 'gbv o yi' saa gbv ni gba, mu -wa nu: wa nee 'ya, zuzu 'nyuu ka -Zezu kpa.

*-Zezuu nyima -zovu
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)*

³¹ -Zezuu 'nyaa -yo o 'bisvayua yia o 'bi. Wa yia -budunwee 'yilgbe, 'in wa yia nyime tie, -moo 'ka o la. ³² Nu, nyima duun ka o gbeli, wa -di -bha la. 'In -maa nee o -yiae: «-Tali, nu, -na 'nyaa -yo -na bhelia 'yilgbe 'pipee, wa mi -mi lada.»

³³ O nee wa -yla: «Nyoo -wa na 'nyaa -yo na bheliaa?»

³⁴ O ylaa -wa -dia o -yo la, o nee: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yo na bhelia.

³⁵ Nu, nyime o nva -Lagoo dumagbu le, mo -wa na 'nyaa, mo -wa na bheli, mo -wa na bhool.»

4

*'Mnapanyo -yo dudu
(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ -Zezu bhlia nyima slolie 'ya lv -mo 'nyu kwesi, 'in nyimaa -zlo yia o -gbe mni. We 'dee 'gbv o yia 'glv 'wugbla, 'in o yia -mo ladi 'nyu -gv, -zugba nyimaa -zlo mi 'nyuu -gogv -gv. ² Gbv nine -papie nya o -slolia wa gbv duun. O mia wa -sloluda, o nee: ³ «A pu yukwli. Nu, kpaapanyo yabhlo mnia 'mno' paa. ⁴ O mia 'mno' mnida, 'in we 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nwe -yo bhli, 'in 'zianya yia we li. ⁵ Tolva bhilia tukpa -dudu -gv, da bla 'nia -zu. Bla 'ni -bha -zoo 'gbv, we yia mi sa slvi. ⁶ 'Ylv' pva, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlvlu 'gbv. ⁷ -Zakpa -bhlo sloa -kpaga glaa, 'in -kpaga yia we -gv palu, 'in we yia we 'tuntnu. We 'ni 'ya yabhlogbo 'pa. ⁸ Tolva yia dudu -zovu -gv bhlii, 'in -moo yia mi, 'in we yia 'ylimani, 'in we yia zv. We lakpa tolva wla 'ya glv -bhlo 'ya kugbua, tolva wla 'ya glv ta, 'in tolva wla 'ya glv gbv.

⁹ «-O -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

*-We ka 'gbv -Zezu paa gbv nine
(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)*

¹⁰ Da nyima duun mna -Zezu -yola, -wa -tva -bha, 'in wa yia o gbeli we -yo o 'binnya kugbua le 'so, -maa yia wee gbv ninee 'ji layibha.

¹¹ O nee wa -yla: «-Lago ka ain o nyimaa 'wlulapilgbv -we mia zizada 'klosolu. Nu, wa tolva wa'a nva -Lagoo dumagbu le, gbv weee -maa nva gbv ninee solv. ¹² We 'dee 'gbv:

'In wa -ka ylada -mi,
wa'a 'yi la.

Wa -ka yukwli pɔda -mi,
wa'a 'nɔ we 'wɔla.

We 'nɪ yaa 'sa -mɪ nɪ,
'in wa 'bhitia wa dli,
'in -Lagɔ tia wa -yɔgbɔ 'wɔ. »

¹³ 'In ɔ yia wa layibhae: «A 'nɪ gbɔɔ nine -mɪnɪ 'wɔlanɔ 'lee, sa a 'ka we tɔba 'wɔlanɔ?»

Mnɔpanyɔɔ gbɔɔ ninee 'ji
(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)

-Zeu nɛɛ 'yae: ¹⁴ «'Mnɔya -we kpaapanyɔ 'paa, we 'wɔ -Lagɔwɛli. ¹⁵ Nyɪma tɔba 'wɔ 'yoo ŋwe -yɔ, da -Lagɔwɛli bhliia. Wa -ka we 'nɔ tɔɔn, 'in -Saatan yia, 'in we saa -mɔ -Lagɔwɛli wa faa wa dli zɔ. ¹⁶ 'Sa -bhlokpade tɔba mia tukpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔwɛli bhliia. -Maa -ka we 'nɔ, 'in -maa ŋwnua we gbɔ 'mɔna nya. 'In wee 'mɔna, we'e -gwɛ. ¹⁷ Nu, wee wɛli 'i fa somi -mɔ wa dli zɔ. Waa nyɪma mia, bhla -sɛɛ nya wa ŋwnua we -yɔ. 'In wa -ka wa salida -mi, wa -ka wa 'khiye 'wɔpalida -mi -Lagɔwɛli 'gbɔ, 'in wa saa -Lagɔwɛli dli -gu. ¹⁸ 'In tɔba mi -kpɔga 'bhisa, -we glaa -Lagɔwɛli 'mnia. Wa -ka we 'nɔ, ¹⁹ dɔdɔ -gɔɔ dliɛe klaa, wa 'gwezi wa -dawli 'wɔnɔnɔe klaa, we -yɔ wa dliwɔnɔnɔ, mɔnya palɩa -Lagɔwɛli -gu, 'in we'e tɔba. ²⁰ 'In tɔba 'wɔ dɔdɔ -zɔnɔ, da -Lagɔwɛli bhliia. Ma 'nɔ -Lagɔwɛli, 'in wa yia we -yɔŋwnu, 'in wee wɛli -we mia wa 'wɔ, 'in we yia tɔ. We lakpa yabhlo wla glɔ -bhlo 'ya kugbua, 'yabhlo glɔ ta, 'in lakpa yabhlo wla glɔ gbu.»

Napee gbɔɔ nine
(Lk 8.16-18)

²¹ -Zeu nɛɛ wa -yla: «Nu, wa -yɔ 'nape -ka yi nɪ, 'lii zɔ wa faa we yi? -Solu zɔ wa faa we yi? -Innya: yali wa dia we la, we 'nɪ mɔɔ? ²² Nu, -lu -we mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa. 'In -lu -we mia nikpise 'wɔ, -yɔ wa yia we 'yia. ²³ -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wɔ -ka, ɔ 'nɔ we.»

²⁴⁻²⁵ 'In ɔ yi 'yaa we 'bigɔpale: «-We a 'nɔ da nɪ, a zɔɔ we dli zɔ la. -We a bhua 'wɔ, 'in a yibhɔɔba nyɪma, 'mɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua ɔ 'ka aɪn yibhɔɔ. Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nɔ wa yia -gɔpalia, 'in we 'ka 'wɔzɔmanɪ. 'In nyɪme ɔ 'nɪ -lu duun -ka, we -sɛɛ mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.»

'Mnɔɔ gbɔɔ nine

²⁶ -Zeu nɛɛ wa -yla: «-We -yɔ -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapilie 'wɔwɔba, mɔ nɪ: nyɪme yabhlo 'paa 'mnɔ ɔ kpaa. ²⁷ ɔ yi ylaa 'wɔ -mɪ sabɔɔ, ɔ yi 'yliyɔga zliɔɔ, mi we mi, 'in we ylimania. 'In sa we mimnia 'wɔla, -zugba we ylimanɪ, we naɔ 'nɪ ɔ dli zɔ -mi.

²⁸ «Nu, dɔdɔ zɔba 'mnɔ. Tiatia, we kpɪ tlaa. We kpɪ -ka 'tla 'bhie, we lakpa tlaa. We lakpa -ka 'tla 'bhie, we zali. ²⁹ We -ka zali, 'in wa dia we -bhleka nya. -We ka gbɔ -wa, we -didi bhla ka nyɪni.»

**Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapiliee gbɔɔ nine*
(Mt 13.31-32; Lk 13.18-19)

³⁰ -Zeu nɛɛ 'yae: «'In 'ka aɪn -yla gbɔɔ nine yabhlo 'pa 'ya. Lɛɛ -lu -a 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapilie 'wɔpalia? Gbɔɔ nine -mɔmɔ nya -a 'ka wee gbɔ gbaa? ³¹ We 'wɔ su wa laa *mutadi, we 'ya. Wa -ka we 'pada -mi, we 'kienyi, we -zi dɔdɔ -gɔɔ su weee 'ya. ³² Wa -ka we glɔ nɪ, 'in we mia. We -ka 'ylimanɪ 'kadɔɔ, 'in we zia su weee 'wɔ, we paa 'khiya 'kadɪ, 'in 'zianya dia we zuzu 'wɔ la.»

Sa -Zeu gbaa nyɪma -yla

³³Wee gb^{uu} nine ni 'w^owl^onb^o nya -Zezu gbaa wa -yla -Lag^ogb^u. Sa wa 'kaa we 'w^olan^o. ³⁴We 'nⁱ gb^{uu} nine -papⁱe 'w^obh^u, o'g gba gb^u bhe. Ni, o 'd^e -bh^lo -yo o 'bin^onya -ka ladida -mi, 'in o gbaa we 'ji weee wa -yla.

*-Zezu b^elia -pⁱp^e 'kad^u z^o
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)*

³⁵Wee 'yⁱ -bh^lokpad^e jibheza, -Zezu n^ee o 'bin^onya -yla: «-A 'pl^hi 'nyuu kakpe -putu -g^u.»

³⁶Wa 'bh^ua ny^uma duun glaa, 'in -Zezu -yo o 'bin^onya yia 'gl^u 'w^obh^o. Da o -dia la, 'gl^u t^oba mⁱ o kwesi. ³⁷T^oon, -pⁱp^e 'kad^u yia 'pl^hi b^hli, 'in 'nyuu -gb^ugb^u yia 'gl^u 'w^oslo, -zugba we yeli we. ³⁸-Zezu -m^oo pⁱ 'gl^u l^ugb^ein la. O 'w^lu mⁱ -sumu -g^u. O mⁱ 'y^laa 'w^u. 'In o 'bin^onya yia o gan^o, wa n^ee o -yla: «-Amⁱaa -Kany^o, -amⁱa t^lia! We'e -la -mⁱ -sⁱan 'w^u?»

³⁹O -s^oa 'w^u t^oon, 'in o yia -pⁱp^e 'w^luo 'kp^hi, 'in o n^ee 'nyu -yla: «'Yligbe! Be zo!» T^oon, -pⁱp^e yia z^ob^e, 'in 'nyu -g^u yia 'w^ut^u blenyii. ⁴⁰O n^ee wa -yla: «-M^umu ka 'gb^u a n^u 'sa nyano? A 'nⁱ -slo 'mⁱ d^hi -g^u z^u -wa yⁱ?»

⁴¹T^oon, nyano 'kad^u yia wa d^hi 'w^u slo. 'In wa yia layⁱb^halⁱ -yⁱb^hal^e: «M^oo -ny^um^e o -m^onⁱ -mⁱ, 'in 'nyu -yo -pⁱp^e z^u o 'n^on^we?»

5

*-Zezu v^ua z^uz^u 'nyii
(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)*

¹'In -Zezu -yo o 'bin^onya yia Galilenyuu kakpe -putu -g^u n^yni, Zelazⁱ -ny^umaa d^udu -g^u. ²O 'bh^ua 'gl^u 'w^u, 'in o yia lasib^hli. N^ukpasu yabh^lo 't^laa gbawla nyⁱdi, 'in o yia o -yo^yi. Ni, o ny^um^e mia, zuzu 'nyuu mⁱ o 'w^u. ³Gbawla -g^u o g^ua. Ni, wa 'nⁱ -s^leⁿ mⁿeni wa 'ka o gb^uan, wa 'd^e yⁱ n^et^e -llukpe 'w^obh^u. ⁴Wa ka bha o s^o -yo -p^ek^le z^u, wa yia o bh^u gb^uan n^et^e -llukpe nya, o yia n^et^e -llukpe -dⁱ, 'in o yia -p^ek^le -nyum^o. Ny^um^e 'nⁱ -s^leⁿ o kw^ey^omⁿeni. ⁵Sab^oo, z^hoo, 'yⁱ weee nya, o mⁱ -m^o -g^og^onya 'w^lu, -m^o gbawla -g^u 'w^ukpⁱda, -zugba o n^u o 'd^e l^e t^ukp^a nya.

⁶O 'yⁱa -Zezu -yo -m^o 'pⁱ, o mⁿia o -gb^e -gwagw^e nya, 'in o yia o 'y^u 'kukolu 'sib^hli. ⁷⁻⁸-Zezu n^ee o -yla: «Zuzu 'nyuu, 'tⁱde o 'yⁱ!»

'In o yia 'w^ukpⁱ 'tⁱt^e: «-Zezu, Yalⁱ -Lag^o 'Y^u, -naa l^ee -gb^u p^hi na gb^u 'w^ola? -Na z^ukp^a -wa, 'na palⁱ 'mⁱ 'k^liy^e 'w^u -nⁱ, -Lag^o 'nⁱ nya.»

⁹'In -Zezu yia o layⁱb^ha: «'Lee, sa wa la -na 'nⁱna?»

'In we yia we 'big^upal^e: «'Na 'nⁱ wa laa <'S^lo^jaa -z^lo.> Ni, -a -z^u 'w^u.»

¹⁰We yia o z^ukp^a 'palⁱ bh^hba ni, o 'na v^ulu we d^udu nⁱ -g^u -nⁱ. ¹¹-Zugba -boboo -z^lo mⁱ -b^ha lililuu data^lida, -g^og^o 'k^lu -yo. ¹²'In zuzu 'nyii yia -Zezu z^ukp^a 'palⁱ, we n^ee o -yla: «Ni, kwa -aⁿ -bobonya mia nⁱ 'w^u. 'Ny^e -aⁿ 'yoo -a 'ka we 'w^upl^a.»

¹³O yia we 'yoo 'ny^e. T^oon, wee zuzu 'nyii 't^laa o n^ukp^asu 'w^u, 'in we yia -bobonya 'w^upl^a. We kw^lia -g^og^o -gwagw^e nya, 'in we yia 'nyu l^u slo, 'in 'nyu yia we 'b^ha.

Ni, wee -bobo n^we mⁿeni we 'ka -bobo 'w^lu kug^uba n^yni. ¹⁴T^oon, -boboo 'y^liy^oz^unya yia -g^ua. G^u -we y^la wa, 'in wa yia we g^ua k^udanya -yo 'gb^e 'kadⁱ n^ukp^le. 'In we 'dⁱ yia da weee n^yni. Ny^uma yia -b^ha 'yⁱa mⁿi. ¹⁵Wa n^ynia -Zezu kwesi, ny^um^e o kaa zuzu 'nyii duun 'w^u wa 'yⁱa -m^oo -yo, -zugba -m^oo -dⁱ -b^ha la, -bana nya 'w^u, 'in -m^oo 'w^luk^uon ka ladolu, 'in wa yia nyano n^u. ¹⁶'In gb^u y^la zuzu 'nyii 'w^ukany^o -yo -bobonya, ny^uma -wa 'yⁱa -b^ha, 'in wa yia we 'dⁱ -sa. ¹⁷Wa yia -Zezu bh^ub^hoe ni, o 'bh^u wa d^udu -g^u.

18 Da -Zezu mia 'glv 'wogblada, nyume zuzu 'nyuu kpa, o yia o zukpa 'pali nu, o -yo o 'so 'ka -tv. 19 -Zezu 'ni we njwuu, 'in o nee o -yla: «Mni -na -budunwee, -na nyumaa -gbe, 'in -we weee Nyumaa -Kanyo nua -mi -yla le nyazidl nya, -in 'ka we 'di wa -salu.» 20 'In o yia mni. -We weee -Zezu nua o -yla le, o yia we 'di -sa 'Gbe Kugbua -dudu -gv, 'in we yia wa 'de weee njwegaga -sobhali.

'Njwaa yabhlo -yo -Zalusu 'njwonyuu gbv
(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

21 -Zezu mnia 'nyuu kakpe yabhlo -gv 'glv nya, 'in nyuma duun yia 'wlugbeli o kwesi 'nyuu -gogo -gv. 22 -Bha *-Lagobuduu -kanyo yabhlo yia, 'mo wa laa -Zalusu. O 'yia -Zezu, 'in o yia -moo bhu -yo bhilili, 23 'in o yia o bhuhoe bhabha: «Nu, -na zukpa -wa. Na 'njwonyule mi tida. Yi, -in 'ka o so -gulapali, o 'ka 'pu, o 'ka 'yliyogagie 'yi.»

24 'In -Zezu -yo o 'so yia mni. Nyumaa -zlo kwaa o yoo, nuneni wa nunenia o.

25 Nu, 'njwaa yabhlo mi wa glaa, -moo kwepalie li -zu kugbua le 'so -moo -yo.

26 -Dotloo -zlo jipea o, wa yia o sial. O ka o 'gwexi weee -nyumo, o 'ni 'pu. -Zugba we -yo o sialie mni. 27-28 O 'nua -Zezuu 'di ni, 'in o nee o 'de di zo: «In -ka o -bana kwexi, in mneni in 'ka 'pu.»

O 'plia nyuma nyidi -Zezu luv, 'in o yia o -bana kwexi. 29 -Bha -bhlokpade o 'pion yia 'wokani, 'in o yia we 'jiyibheli nu, o ka 'pu.

30 -Zezu yibhelia we 'ji nu, o 'tite ka lubho nu, 'in o yia labhiti -mo nyuma nyidi, 'in o yia layibhae: «Nyoo zi na -bana kwea?»

31 'In o 'binonya yia we 'bigopalie: «Aya! Nyumaa -zlo mia da -mi nunenida ni, 'lee sa -na yibha la nu, nyoo zi -mi kwea?»

32 O yia o 'de -yo latitali. Nyume o nua we le, o 'ka o 'yi. 33 O 'njwaa ka nyano nu, -zugba o telia. -We ylia o, -moo ka we 'jiyibheli 'gbv, 'in o yia -moo bhu -yo bhilili, 'in o yia we 'bigv 'plii -moo -yla. 34 -Zezu nee o -ylae: «Na 'yu, amaa di ka au pue. A mni, 'wototue -dlao -yo au 'so -mi! Amaa gu bhiaoo!»

35 Da -Zezu mia gbv -mni gbada, nyuma 'bhua -Zalusu -budunwee, wa yia, wa nee o -ylae: «-In 'na siali Nyumaa -Kanyo -ni, -na 'njwonyu ka ti.»

36 'In weli, wa mia gbada, -Zezu yia we yukwli -gulasali, 'in o nee -Zalusu -ylae: «-In 'na nu nu nyano -ni, -in zu dli!»

37 We 'ni Piel -yo *Zake -yo o bheli *Zaan 'wobhu, o 'ni njwuu nyume -putu 'ka wa yoo kwa. 38 Wa nyia -Lagobuduu -kanyoo -budunwee, 'in o yia nyumaa -zlo -yoyi -guzizlida so weee lv, wie -yo 'wokpikpie nya. 39 O plaa -budu zo, 'in o nee wa -yla: «Lee -lu ka 'gbv a gbughlolu -nya? Lee -lu ka 'gbv a wi -nya? O 'ni ti, 'ytaa 'wu o mia.» 40 'In wa yia o gla pali.

-Bha o wlelia wa 'de weee. -Slee, omo klaa, 'njwonyuu dide klaa, o 'nyaa klaa, we -yo o 'binonya ta, 'in wa yia komi luv mni, mo 'njwonyu pia la. 41 'In o yia o so lakpa, 'in o nee o -yla: «Talita kumi.» (We ji -wa nu: «'Yieslonjwonyu, in nee au -ylae, a -so 'wu.») 42 Toun, o 'njwonyu yia 'woso, 'in o yia no. We yia wa njwegaga -sobhali. Nu, o ka -zu kugbua le 'so. 43 -Zezu nee wa -yla 'klu 'cici nya: «A 'na gbali we nyume yabhlogoo -yla -ni. A 'nye o lilili, o 'ka li.»

6

-Zezuu -zoo -nyuma 'ni o gbv njwuu
(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

1 -Zezu 'bhua -bhede, 'in o -yo o 'binonya 'so yia o -zoo mni. 2-3 Wa *Nyapeyli nya, 'in -Zezu yia wa -Lagobudu zo mni, 'in o yia -mo gbv -slolu. Nyuma, -wa o mia -sloluda, we -sobhalia wa njwegaga, 'in wa nee: «Oo mia de ni, o 'ni Maliu yuu? 'Lee, o 'ni 'Zake klaa, Zzee klaa, Zudi klaa, we -yo 'Simoo bheli? O

bhōlōa 'nī da -aun glaa -mū? Ɔō mia dē nī, -budukonyō -wa. Wee gbū mia dē nī, da Ɔ salī wea? Gbūyilo -mūmū -Lagō 'nyē Ɔmō, Ɔ 'ka -aun -slolua? Nyōō 'nyē Ɔ 'tite, 'in Ɔ nū gwēdigbū nī lēa?»

We 'dēē 'gbū, wa 'nī Ɔ wēlī 'wōḡwū. ⁴ 'In Ɔ nēē wa -yīlāē: «-Lagōgbū -falipanyō -ka -mī, da weē -bha wa zūa Ɔ. Nū, wa'a zū -bha Ɔ Ɔ -zōō, Ɔ zūaylī we -yō Ɔ -buduywēē.»

⁵ We 'nī, Ɔ ka nyūma -bhlo -bhlo jipe, wa sō -gū lapalīe nya 'wōbhū, Ɔ 'nī mnenī Ɔ 'ka gwēdigbū lēnū, ⁶ 'in Ɔ nēē: «Aya! 'In 'nī -slō 'sasokpa -nyūma, -wa'a zūa -Lagō dlī -gū, 'yī.»

*-Zezu tiea Ɔ 'bīnōnya kugbua lē 'sō
(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)*

-Mūb 'bigū, 'in -Zezu yīa kwesi -gbenya 'wōplī nyūma gbūslolue nya. ⁷ Ɔ laa Ɔ 'bīnōnya kugbua lē 'sō, Ɔ 'ka wa tie 'sō 'sō, 'in Ɔ yīa wa 'tite 'nyē, wa 'ka zūzū 'nyīi vū. ⁸⁻⁹ Ɔ nēē wa -yīlā: «We 'nī kōōsū -bhlogbōō 'wōbhū, a 'na 'bhulu -lū yabhlogbōō 'wō -nī. A 'na 'bhulu 'floo 'wō -nī. A 'na 'bhulu *-bada 'wō -nī. A 'na 'bhulu 'gwēzi 'wō -nī. Nū, a -plā -sakwīa bhū 'wō, a -yō -banāa 'sōnū 'na mnuī -nī.»

¹⁰ «A -ka 'gbe -mōmū 'wō nyīnī, -budū -we ka ḡwēē a -ka ladī, a -gū -bha. 'Yī -we nya a 'nī -slō 'wōsō, a 'na 'bhulū -bha -nī. ¹¹ 'In da -mōmū wa 'nī amīāa 'lakpasu kpa, wa 'nī aīn yukwīi pōlū, a gbōtō amīāa bhū -yō *-bhūbhūi, 'in nyūma 'ka we 'jīyībheli nū, wa 'nī -Lagōgbū -yōḡwū.»

¹² Wa mniā, 'in wa nēē nyūma -yīlā nū, wa 'bhiti wa dlī. ¹³ -Zugba wa vūa zūzū 'nyīi -zlo, 'in wa slūa guzōnya duun 'kpī 'wluo, 'in -maa pūa.

*Ewloḡw wīlāa Zaan wa 'ka Ɔ 'bha
(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)*

¹⁴ -Zezū 'ḡnī mnenīa da weē lā, 'in dūḡwū 'wlulapīnyō *Ewloḡw yīa we 'nū. Ɔ nēē: «'Zan -Batīsi -wa. Nū, mō -sōa 'wō tītīnīya glāa. We 'dēē 'gbū Ɔ mnenī Ɔ 'ka gwēdigbū lēnū.»

¹⁵ Nyūma tōlūa nēē: «*Eliī -wa.»

'In tōlūa nēē: «-Lagōgbū -falipanyō -wa, bhlasabhla -Lagōgbū -falipanyāa 'yabhlo 'bhīsa.»

¹⁶ Nū, Ewloḡw 'nūa we, 'in Ɔ nēē: «Zaan -wa. -Amī wīlāa Ɔ, 'in wa yī bhāa Ɔ 'wlu -gū -dī. Mō -sōa tītīnīya glāa 'wō.»

¹⁷⁻²⁰ Nū, Ewloḡw mīa, Ɔ ka bhā Ɔ bheli Filipū 'ḡwō Ewloḡw -mōō -glōsa, 'in Ɔ yīa -mōō kwa. 'In Zaan nēē Ɔ -yīlā: «Nū, we 'nī 'yīlanī -Lagōō tite 'wō, nyūmē 'ka Ɔ 'dēē bheliī 'ḡwō kwa.» -Bha Ewloḡw 'pāa 'cē. Ɔ 'yībha Ɔ 'ka Zaan 'bha. Nū, Ewloḡw sōa Zaan, 'in Ɔ -yī we 'jī nū, -Lagōnyūmē tiklū -wa. 'In Zaan -ka gbada -mī, we nanī Ewloḡw dūḡw, 'in we bhiti Ɔ 'wlukūon. We 'dēē 'gbū Ewloḡw 'yībha Ɔ 'ka Zaan 'wōgū. 'In Ɔ yīa Ɔ gbōan, Ɔ yīa Ɔ -kaslō 'wōpā Ewloḡw yī Ɔ 'bhāa 'gbū.

²¹ Nū, 'yī yabhlo nya, 'in Ewloḡw yīa -jōlū 'yī. We zī mīa, Ewloḡw gwahīyī -wa. 'In Ɔ yīa 'gbee -cian klāa, 'slūjāa nyūma 'kadī klāa, we -yō Galīlee -nyūma kpasī lā, wa 'ka 'fētī -sa. ²² Ewloḡw yī 'ḡwōnyū plāa, 'in Ɔ yīa lītē, 'in Ɔ yīa wa dūḡw namanī. -Bha Ɔ dūḡw 'wlulapīnyō Ewloḡw gbāa Ɔ -yīlā: «Nū, -we a -ka 'yībha, a -zālā 'mī we, 'in in 'ka we aīn 'nyē.» ²³ 'In Ɔ yīa Ɔ -yīlā bīē: «Nū, -lū weē a yīa 'mī -zālā, yōō na nyēa we aīn. We yī na dūḡw kibhe -zēōō, 'nyēa na yīa we aīn.»

²⁴ Ɔ 'ḡwōnyū 'tlāa, 'in Ɔ yīa Ɔ 'nyāa lāyībha: «Lēē -lū in 'ka Ɔ -zālā?»

'In -mōō nēē: «A -zālā Ɔ 'Zan -Batīsi 'wlu.»

²⁵ Ɔ 'ḡwōnyū mniā lū -gwagwīe nya, 'in Ɔ nēē Ewloḡw -yīlā: «-We in 'yībhāa nī, mō -wa 'Zan -Batīsi 'wlu. -In -lā dēslēēn 'mī we -plāa -gū.»

26 We wlaa ɔ 'kɔwayi la, ɔ ka bi ɔ -limaa 'yibadu 'gbu, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka gba nɪ, ɔ 'nɪa we ŋwɪ. 27 ɔ yia 'slojayu yabhlo la, ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Mɪ, -ɪn -dɪ -bha 'Zan -Batisu 'wlu, -ɪn -yɔ we yi.»

28 ɔ mɪa -kasɪ 'wɔ, ɔ yia Zaaan 'wlu -bha -dɪ, 'ɪn ɔ yia we -plaa -gɔ ladi, 'ɪn ɔ -yɔ we yia yi. ɔ 'nyɛa we ɔɔ 'ŋwɔyɔ yoo, 'ɪn -mɔɔ yia -mɔɔ 'nyaa we kwa.

29 Zaaan 'bɪnɔnya 'nɪa we 'dɪ, 'ɪn wa yia ɔ 'kwie 'bɔmɪ, wa 'ka we gbawla 'wɔfa.

-Zezu 'nyɛa nɔkpasia 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu lililu (Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Žn 6.1-14)

30 -Zezuu tietienya yia lɔ, 'ɪn wa -yɔ ɔ 'sɔ yia 'wlu gbeli. Gbɔ weee wa nɔa lɛ, -we wa -slolua nyɪma, 'ɪn wa yia we 'dɪ ɔ -salɪ. 31 Nyɪmaa -zlo, -wa yia, -wa mɪa, wa 'gbu, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ mneni wa 'ka li. 32 We 'gbu ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «-A mɪ da wa bɛnyii, -a 'ka -mɔ ladi.»

'ɪn wa 'dɛkpɔa yia 'glɔ 'wɔ -bho, 'ɪn da nyɪma 'nɪa -mɪ, wa yia -mɔ mɪ.

33 Nyɪma duun 'yia da wa -yɔ mɪda, 'ɪn wa yia wa yibheli. 'ɪn 'gbe weee 'wɔ -nyɪma yia ɔ 'yu zili bhɔ -gɔ -gwagwɛ nya.

34 -Zezu 'tɪaa 'glɔ 'wɔ, 'ɪn ɔ yia nyɪmaa -zlo -yɔyɪ. Wa 'wɔ bhlabhɛ -we 'nɪ 'yɪyɔzɔnyɔ -ka. We 'gbu wa laa ɔ nyazi 'wɔ, 'ɪn ɔ yia wa gbɔ duun -slolu.

35 Jibhe zɔa, ɔ 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'ɪn wa nɛɛ ɔ -yla: «Da -mɪnɪ -tɪlɔ la, 'ɪn 'yɔ ka -fla. 36 Gba wa -yla, wa mɪ kɔdanya -yɔ 'gbenya mɪa da -an kwesi 'wɔ, wa 'ka wa 'dɛɛ lililu zɔ.»

37 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɪaa 'dɛ 'nyɛ wa lililu!»

Wa nɛɛ: «Cɔ gbetaa lubho -gwɛzi 'nɪ mneni we 'ka wa 'floo zɔ.»

38 'ɪn ɔ nɛɛ wa -yla: «'Floo zuma mɪ an kwɛɛa? A mɪ a 'ka we zɛɪ.»

Wa zɛɪa we, 'ɪn wa nɛɛ ɔ -yla: «Nɪ, 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya sɔ mɪa -bha.»

39 -Bha ɔ gbaa wa -yla, -maa 'tɔlɔ nyɪma nɪ, wa -dɪ la -zlo ŋwɛɛ -petu kɔɪ -gɔ.

40 'ɪn wa yia -zlo ŋwɛɛ ladi. -Zlo yabhlo ka nyɪma 'wɔ glɔ gbu, 'ɪn tɔlɔa ka 'wɔ glɔ 'sɔ 'ya kugbua. 41 -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wɔ, ɔ yɪaa yalɪ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, ɔ didɪa wee 'floo la, 'ɪn ɔ yia we ɔ 'bɪnɔnya yoo 'nyɛ, wa 'ka we nyɪma 'woladlilɪ. 'Sa -bhlokpɛɛ ɔ dlɪɪa nyɪma weee zibhi 'wɔ la. 42 Wa 'dɛ weee lɪa, 'ɪn wa yia lɔ. 43 'Floo pɪnɪ -yɔ zibhi -we wa sɪalɪa, we nɪnɪ -cɪɛ kugbua lɛ 'sɔ. 44 Nyɪma -wa lɪa, wa nɔkpasia mɪa wa glaa, wa nɪnɪ nyɪmaa 'wlu glɔ bhlo 'wlu gbu (5.000).

-Zezu nɔa 'nyu -gɔ (Mt 14.22,32; Žn 6.15,21)

45 Tɔbɪn, -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «A -bho 'glɔ 'wɔ, a -galɪ 'mɪ 'yu -mɔ Bɛtɪsɪda mɪda. 'ɪn 'ɪn 'ka waa nyɪma wɛɪ 'pa.» 46 Wa 'bhɔbhɔa -yɔ, 'ɪn ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mɪ, ɔ 'ka -Lagɔ bhɔbhɔe.

47 -Kwɪtatɔkpa yɪlumanɪa la, -zugba -Zezuu 'bɪnɔnya mɪ -mɔ 'nyu -nyɪdɪ 'glɔ 'wɔ, 'ɪn ɔmɔ mɪa dɔdɔ, ɔ 'dɛ -bhlo. 48 -Zezu 'yia nɪ, -maa mɪ sɪada, -pɪpɛ mɪ wa 'klɔ -yɔ -gbɛɪn bhɔlɔda, 'ɪn 'glɔ -papɛ kalɪ -yɔ, tɪatɪa -kɔkɔ gboaa, 'ɪn ɔ yia wa 'bɪ mɪ 'nyu -gɔ -nɔnɔɛ nya, ɔ 'ka wa -gɔ yɪ. 49-50 Wa 'yia ɔ -yɔ nɔda -mɔ 'nyu -gɔ, wamɪa nɛɛ 'sa 'kuzu -wa. Wa 'dɛ weee 'yia ɔ -yɔ, 'ɪn wa yia nyɪnɔ nɪ. Wa 'kpɪa 'wɔ, -Zezu nɛɛ: «A 'na nɔnɔ nyɪnɔ -nɪ, -amɪ -wa, a palɪ dlɪ la.»

51 'ɪn ɔ yia wa lɔ -bho -mɔ 'glɔ 'wɔ, 'ɪn -pɪpɛ yia zɔbɛ. Wee gbɔ 'nɪ wa ŋwɛgaga -sɔbhɪlɪ -sɛ. 52 Nɪ, wa yukwɪ -yɔ 'tɛlaa 'gbu, -Zezu 'nyɛa nyɪmaa -zlo lililu gwɛdɪ sa, wa 'nɪ ɔ 'tɪtɛ yibheli.

53 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -dɪa 'nyu 'wɔ, wa nyɪnɪ Zɛnɛzɛalɛtɪ -dɔdɔ -gɔ, -mɔ wa jɪa 'glɔ lubhu. 54 Wa mɪ 'glɔ 'wɔ lasibhlɪda, 'ɪn nyɪma yia -Zezu yibheli. 55 Wa -yɔ 'pulo -puluɛ mɪ 'gbe weee 'wɔ 'plɪlɪda, 'ɪn da wa -ka 'nɔ nɪ, -Zezu mɪ -bha,

'in wa mnia -mɔ, wa -yɔ wa guzɔnya 'sɔ, -zugba -maa mi 'sowli 'wɔ. ⁵⁶ Da ɔ -ka mni, 'in wa laa ɔ guzɔnya. We yi kɔda -zɛ00, we yi -zɔɔ -zɛ00, we yi 'gbe 'kadu 'wɔ -zɛ00, 'in wa palia wa guzɔnya -zejila 'wɔ la. 'In wa palia -Zezu zukpa ni, ɔ 'ka wa guzɔnya 'yoo 'nye wa 'ka ɔ -banaa nwe kwɛzi. 'In -wa weee zia we kwɛ, -maa yia 'pɔ.

7

-Zezu -yɔ Zuifvɔ tite (Mt 15.1-9)

¹⁻⁴ Bha Zuifvɔ -yɔ Faliznyumaa -gbe, wa 'ni -slɔ kwɛ budo 'nanvɔ, wa'a li. Ni, wa dukpasu tite -wa, 'mɔ wa zɔa 'nɔnwe. Ni, wa -ka lokɔ 'wɔbhɔ, wa 'ni -slɔ budo, wa'a li. Tite tɔba wa dukpasu tia wa -yɔ, 'in wa zɔ 'yaa -mɔv 'nɔnwe. Sa 'bhisa, nyidanya klaa, -tokpɔnya klaa, we -yɔ 'wɔmanɔ -kɔpɔnyaa 'wɔ lawɔbe. 'Yi yabhlo nya, Faliznyuma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, 'in wa yia -Zezu -gbe 'wɔgbeli. -Bha wa 'yia ni, ɔ 'binɔnya tɔba mi kwɛ pɔin lilida. Ni, -maa 'ni kwɛ budo. ⁵ Wa nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Na 'binɔnya lilia kwe pɔin. Wa 'ni -amɔa dukpasu tite 'nɔnwe zɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ wa yi 'sa nɔa?»

⁶ ɔ yia we 'bigɔpalɛ: «Weli 'sɔ -nyuma! -We -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ Ezaii celia ɔ 'sɛbhɛ 'wɔ, gbɔzɔnɔ -wa:

«Waa nyuma mɔa, nweɛ la wa nɔnɔa 'mi, ni, wa dli 'ni 'mi -gɔ -mi.

⁷ Bhebhe wa ylimani 'mi.

Ni, tite wa slolua, 'in wa laa -Lagɔɔ tite, nyumaa 'dekpɔaa -gbe we 'bhɔa.»

⁸ Ni, a ka -slɛɛn -Lagɔɔ dɔmagbɔ 'yitide, 'in a nɔa nyumaa dɔmagbɔ lɛ.»

⁹ ɔ nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «A mna 'yili! A 'yibha a 'ka amɔa dukpasu tite 'nɔnwe zɔv 'gbɔ, a yia -Lagɔɔ tite 'yitide. ¹⁰ Moizi nɛɛ:

«Zɔ -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔnwe.» 'In:

«ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa veli, 'bha wa bhaa ɔ.»

¹¹ 'In amɔa, a nɛɛ: nyumɛ ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba ni, «-We in 'ka yaa an 'nye, mɔ -wa «Koluban» (we ji -wa ɔ ka we -Lagɔ 'nye), ¹² amɔa 'nyɛa ɔ 'yoo, ɔ ɔ nɔ -slɛɛn -lu yabhlogbɔɔ lɛ ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'sɔ -yla. ¹³ A -ka 'sa nɔda -mi ni, 'in a saa -Lagɔweli la, amɔa bhlasabhla gbɔv 'gbɔ. 'In a nɔa we 'gbɔ 'sasɔkpa -gbɔ duun tɔba lɛ.»

-We plaha nyumɛ pɔin mɔ ni (Mt 15.10-20)

¹⁴ -Mɔv 'bigɔ, 'in -Zezu yia nyumaa -zlo la, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A pɔ yukwli, -we na yia gbaa a 'ka we 'nɔ. ¹⁵ Lililu nyumɛ lia ni, we'e -plali ɔ pɔin. Ni, gbɔ -we ɔ gbaa, -we 'bhɔa ɔ dli zɔ, mɔ plaha ɔ pɔin. [¹⁶ -ɔ -ka 'nunɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.]»

¹⁷ Da -Zezu 'bhɔa nyuma glaa, ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'binɔnya yia ɔ wee gbɔv ninee 'ji layibha. ¹⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɔa 'nɔ 'ya -mɔv 'wɔlɔa? A yibheli we 'ji ni, -lu -we nyumɛ lia, we'e -plali ɔ pɔin. ¹⁹ Ni, wee lililu mɔa, we'e mni ɔ dibhe 'wɔ, ɔ nukplɛ we mnia. -Mɔv 'bigɔ, 'in ɔ plaa 'kwla -yɔ.» -Bha ɔ gbaa ni, wa mneni wa 'ka lililu wee li.

²⁰ 'In ɔ nɛɛ 'yaɛ: «Wee -lu -we bhɔa nyumɛɛ dli zɔ, mɔ plaha ɔ pɔin. ²¹ Wee -lu -we bhɔa nyuma 'wɔ, -mɔ wa dli zɔ, mɔ -wa ni: wa pɔpali 'wlukɔvɔn la 'nyumɛɛ, wa ka mɔtni kwɛ, wa yili 'wie, wa bha nyumɛ, ²² 'in 'nɔvɔ -yɔ nyuma

-putu dia -budu 'wv.* Wa 'yibha wa 'ka -gogali. Gbonyuu wa nva ɛ, wa -lima wa nva -dawli 'wv. Wa'a zɔ tite 'nɔŋwe. Wa ka zenyi, 'in wa saa nyime 'ŋni. Wa ylimania wa 'de, wa 'wlukɔɔn ka -nyumɔ. ²³ Wee gbonyii mia de, mv tlaa nyime ɛli zɔ, 'in mv plalia ɔ pɔɔn.»

Lakpaŋwɔ ŋwnua -Zezuu gbv

(Mt 15.21-28)

²⁴ Da -Zezu 'bhva -bha, 'in ɔ yia Tili -dɔdɔ -gv mni, -mɔ ɔ plaa -budu zɔ. ɔ 'ni 'yibha ni, nyime 'yɔ ɔ, 'in ɔ 'ni mneni ɔ 'ka zize. ²⁵⁻²⁶ Ni, ɔ plaa -budu zɔ, tɔɔn, 'ŋwnɔ yabhlo yia ɔ -gbɛ yi. ɔ ɔ ŋwnɔ mia, 'lakpaŋwɔ -wa: Sili -dɔdɔ yabhlo wa laa Fenisi, -mɔ wa gwalia ɔ. Ni, ɔ ka 'ŋwnɔyu, 'mɔ zuzu 'nyuu kpa. 'In ɔ ɔ 'ŋwnɔ yia -Zezu -yɔbe, 'in ɔ yia ɔ bhv -yɔ bhlili, ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, zuzu 'nyuu -we kpa na 'yu ni, -in vu we.»

²⁷ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Ylaashi -ka lida -mi, we 'ni tukli -mi wa 'ka 'yiaashi lililu zɔsa wa 'ka we gwɔ zɔ viteli, we 'ni mvɔ?»

²⁸ ɔ 'ŋwnɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, gbɔzɔnɔ -wa. Ni, gwɔ -ka 'tabhle zɔ -mi, 'in 'yiaashi -ka lida -mi, wee lililu -we bhlia, gwɔ lia we. We 'ni mvɔ?»

²⁹ ɔ nɛɛ: «-We a gbaa, gbɔzɔnɔ -wa. We 'gbv a 'bhiti lv. Ni, zuzu 'nyuu -we kpa amaa 'yu, in ka we vu.»

³⁰ ɔ mnia lv, ɔ nynia ɔ -buduŋweɛ, -zugba ɔ 'yu pɔ lii -gv la, zuzu 'nyuu ka ɔ 'yitide.

-Zezu jipea bhobho

³¹ -Zezu 'bhva Tili -dɔdɔ -gv, ɔ -dia Sidɔɔn -yɔ 'Gbe Kugbua -dɔdɔ 'wv, 'in ɔ yia Galilenyu kwesi lɔyi. ³² Nyime -ɔ'ɔ 'nva, 'in -ɔ'ɔ gbaa, -bha wa -yɔ ɔ yia, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Na zukpa -wa, pali ɔ -na sɔ -gv la ɔ 'ka 'pɔ.»

³³ -Zezu -yɔ ɔ 'sɔ 'bhva nyuma glaa, 'in ɔ yia ɔ guzɔnyɔ yu kwlii 'yoo 'wv -kwetiya fa. -Bha -Zezu tlia -dle ɔ -kwetiya -yɔ, 'in ɔ yia ɔ miɔ kwezi. ³⁴ Tɔɔn, 'in ɔ yia yali yla, 'in ɔ yia -nyii slu, 'in ɔ nɛɛ ɔ guzɔnyɔ -yla: «Efata», -mvɔ ji -wa ni: «-In -kal.»

³⁵ -Bha -bhlokpae ɔ 'pva, 'in ɔ yia gba, 'in ɔ yia 'nv. ³⁶ -Zezu nɛɛ waa nyuma -yla: «A 'na gbali we nyime yabhlogbɔɔ -yla -ni.»

'In sa ɔ -Zezu zɔa wa 'di, ni, wa'a gbali we -ni, wa 'ni 'sa nv. ³⁷ 'In wa -yɔ we gbagbie yia da weee mni. Nwegaga ka wa -sɔbhali, 'in wa nɛɛ: «Aya! ɔ ɛnulu weee mia 'yli we nania. -Wa'a 'nvaoo, 'in -maa nva, -wa'a gbaaoo, 'in -maa gbaa!»

8

-Zezu 'nyea nyima 'wlu gbv -bhlo lililu

(Mt 15.32-39)

¹ We bhla, 'in nyuma duun yi 'yaa -Zezu 'bi yi. Lililu 'ni -mi. -Bha -Zezu laa ɔ 'bunɔnya, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: ² «Ni, nyazi nyuma ni laa 'mi 'wv. Wa 'yli ta ni -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhia. ³ Wa 'ni -slɔ li. In -ka gba, wa mni lv ni, wa mneni wa 'ka 'yloogblv bhlili. Ni, tɔba 'bhuda -tlɔlv la.»

⁴ ɔ 'bunɔnya yia we 'bigɔpalɛ: «Aya! -Amia -flii 'pɔpi, da -a 'ka 'floo 'yɔ -a 'ka wa 'nyɛ, 'in wa 'ka lva?»

⁵ ɔ nɛɛ: «'Floo zuma mi an kweɛa?»

-Maa nɛɛ: «'Floo gbese.»

⁶ 'In ɔ nɛɛ nyima -yla: «A -di dɔdɔ la.»

* 7:22 Glekiweh 'wv, we ji -wa ni, -wa kokwaha, wa -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wv.

Ɔ 'bhua wee 'floo 'wɔ, ɔ 'paa -Lago fuo, 'in ɔ yia we ladidli. Ɔ 'nyea we ɔ 'binɔnya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'wɔladlili. ⁷ Zibhi yua tɔba mia -bha, ɔ 'bhua we 'wɔ, 'in ɔ yia we -Lago kwɛɛ zu. Ɔ 'nyea we ɔ 'binɔnya yoo, -maa yia we nyuma 'wɔladlili. ⁸ Wa lia, 'in wa yia lv. -We wa sialia, we yia -ciɛɛ gbeso ye. ⁹ Nu, -wa lia, wa mneni wa 'ka nyuma 'wlu glɔ -bhlo (4.000) nyini.

Falizinyma ylaa -Zezu la
(Mt 16.1-4)

¹⁰ -Zezu 'nyea wa 'yoo tɔn, ɔ yia 'glɔ 'wɔbho ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ, 'in wa yia Dalmanuta -dɔdɔ -gɔ mni. ¹¹ Falizinyma yia, 'in wa yia -Zezu kpɛli, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In nɔ gwɛdigbɔ yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jiyibheli ni, -na 'tite mia, -Lago 'nyea -mi we.»

¹² -Zezu yia nyɔ laslu, 'in ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ amia deslɛɛn -nyuma 'yibha 'sa gwɛdigbɔa? In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saɛ: waa -manɔ 'na 'ka gwɛdigbɔ yabhlogbɔɔ 'yi.»

-Zezuu 'binɔnya 'nɔ ɔ 'tite 'wɔlanɔ
(Mt 16.5-12)

¹³ -Zezu yia -bha wa ti. Ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ, wa yia 'glɔ 'wɔ -gbla, 'in wa yia 'nyuu kakpe yabhlo -gɔ mni. ¹⁴ Ɔ 'binɔnya ka dlɔ, wa 'nɔ lililu 'wɔbhu. 'Floo yabhlo -tɔa -mɔ 'glɔ 'wɔ, mɔ -bhlogbɔɔ -tɔa wa kwɛɛ. ¹⁵ -Zezu yia wa gbɔ -yla lapali: «A zu amiaa 'de 'yliyɔ. A 'na 'tideli amiaa 'de 'yi Falizinymaa 'floo *gɔɔ -yɔ Ewloɔɔ nyumaa -nɔ -yla -ni.»

¹⁶ -Bha ɔ 'binɔnya gbɔgbalia -yla: «Ni, 'floo 'nɔ -ain kwɛɛ -mi. We 'gbɔ ɔ yi 'saa gba.»

¹⁷ -Zezu yibhelia we 'ji, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a gba 'sa? A 'nɔ 'floo 'wɔbhu -wa yi? A 'nɔ -slɔ we 'wɔlanɔ? Amiaa yukwli -yɔ 'tɛa la yi? ¹⁸ A ka 'yli 'klɔ -yɔ, 'in a'a 'yi la. A ka yukwli, 'in a'a 'nɔ. Amiaa dlu -bho we -gɔ. ¹⁹ Ni, in ka zlɛɛ 'floo gbɔ nyumaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbɔ (5.000) 'wɔladlili. -Ciɛɛ yeye -nɔ zuma -tɔ zlɛɛ 'wɔa?»

Wa nɛɛ: «-Ciɛɛ kugbua lɛ 'sɔ.»

²⁰ 'In ɔ nɛɛ: «In dlili 'yaa 'floo gbesɔ nyumaa 'wlu glɔ -bhlo (4.000) 'wɔla naa?»

Wa nɛɛ: «-Ciɛɛ gbesɔ.»

²¹ Ɔ nɛɛ wa -yla: «Aya! A 'nɔ -slɔ we 'wɔlanɔ?»

-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ

²² -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya nyinia Betisaida, 'in wa yia ɔ 'lɔlɔnyɔ -la. Zukpa wa pali ɔ zukpa ni, ɔ zi -mɔɔ kwɛ. ²³ -Zezu kpaɔ ɔ sɔ la, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia 'gbe lvɔ mni. -Mɔɔ 'bigɔ, 'in ɔ yia ɔ -dlɛ 'yli -gɔ tli, 'in ɔ yia ɔ sɔ -gɔ lapali. Ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na yi -lu yabhlo -yɔɔ?»

²⁴ Ɔ -bloa 'yli, ɔ nɛɛ: «Nyuma na yia -yɔ, wa 'wɔ sunya. Ni, wa mi nɔda.»

²⁵ -Zezu palia ɔ 'yli -gɔ sɔ la 'ya, 'in ɔ 'yli yia -blo, 'in ɔ yia layɔ 'vayɔ. ²⁶ Ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Mni -na -budunwɛɛ. -In 'na plali -zɔɔ -ni.»

Pielɔ nɛɛ ni, -Zezu -wa -Lagoɔ -Bhasanyɔ
(Mt 16.13-20; Lk 9.18-20)

²⁷ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mnia 'gbenya -we mia Sezalee Filipɔ kwesi nɔkplɛ. Wa mi 'yloogblɔ nɔda, 'in -Zezu yia wa layibha: «'Lee, nyɔɔ nyuma pali 'mi 'wɔa?»

²⁸ Wa 'palia we 'bigɔ, wa nɛɛ: «Nyuma nɛɛ ni, 'Zan -Batisi -in -mia. Tɔba nɛɛ, Elii -in -mia, 'in tɔba nɛɛ 'yae, bhlasabhla -Lagoɔgbɔɔ -falpanyaa 'yabhlo -in -mia.»

²⁹ Ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'In amia, a nɛɛ, nyɔɔ in -mia?»

'In Pielɔ nɛɛ: «-Lagoɔ -Bhasanyɔ -in -mia.»

30 -Zezu nee: «A 'na gbalı we nyıme yabhlogbɔɔ -yla -nı.»

*-Zezu gbaa ɔ 'deε tlitlɔgbv
(Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)*

31 Nıı, -Zezu bhliı ɔ 'binɔnya gbıslolue, ɔ nee wa -yla: «We mı nıı, ɔɔ *Nyımeε Yu sia bhabha. Nıı, Zuıfıı nyıma kpaıı klaa, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cıan klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia ɔ kwnεε -saa. 'Bhaa wa yia ɔ, 'ın 'yli' sɔ, we tanu nya, tlitlunya glaa ɔ yia 'wɔsɔa.»

32 'Sa ɔ gbaa we sa bebleε, 'ın Pielı yia ɔ -glıma lalı, 'ın ɔ nee ɔ -yla: «-In 'na gbalı 'sa -nı.» 33 -Zezu 'bhıtia la, ɔ ylaa ɔ 'binɔnya, 'ın ɔ nee ɔ -yla 'klu 'cıcı nya: «*-Saatan, be lu! 'Bhu 'mı kwesi. Nıı, -'ın pupalı 'wlukɔɔn la -Lago 'bhısa, nyıma 'bhısa -na pupalıa 'wlukɔɔn la.»

34 ɔ laa nyıma -yɔ ɔ 'binɔnya, 'ın ɔ nee wa -ylaε: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mı 'bı nɔ, ɔ -sa ɔ 'de dlı, ɔ 'bhu ɔ sıasıee *su 'wɔ, 'ın ɔ 'ka 'mı 'bı yi. 35 Nıı, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'deε 'yliyɔgagıe 'wɔgbı nı, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In -ɔ -ka ɔ 'deε 'yliyɔgagıe 'wɔbɔ -Lagɔgbv -yɔ na 'gbv, 'yliyɔgagıe -we 'nıa bhıloluda -ka, 'mɔ -mɔɔ yia 'yia. 36 Nıı, nyıme -ka dudu -gbv zɔzɔnı weε 'yı, 'ın ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagıe 'wɔbɔ nı, leε -lu ɔ 'yı we 'wɔa? 37 Nıı, -lu yabhlogbɔɔ 'nı mnenı we 'ka nyımeε 'yliyɔgagıe zɔ. 38 Nıı, Nyımeε Yu yia yia ɔ Dıdee 'ɲınyımeε san 'wɔ, ɔ -yɔ ɔ -mɔwlv -anzınyı 'sɔ, -wa nva -Lagɔɔ dımagbv leε -gbε. Nıı, deıleεn -nyıma, -wa 'nıa tıklı -mı, 'ın wa nva gbınyıu le, wa glaa, -ɔ -ka ın -yɔ na weli zı nı, -amı, zlı ın -ka yi nı, 'ın na nı 'yaa ɔnıı zı.»

9

1 ɔ nee wa -yla: «Nıı, ın nee an -yla gbɔzɔnı saε: amıa -wa mıa da -selı, an glaa, tɔlvı ka *-Lagɔɔ nyımaa 'wlulapııe 'yı yıda 'tite nya, 'bhıe, wa 'kaa tlı.»

*-Zezuu 'binɔnya ta 'yia ɔ 'tite
(Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)*

2 'Ylı gbv 'pha, we gbelibhlonı nya, -Zezu laa Pielı klaa, *-Zake klaa, we -yɔ *Zaan, 'ın wa 'de -mna 'bhıe yia -gɔgɔ 'kadı 'wlu mıı. -Mɔ ɔ 'klu 'bhıtia wa 'yliya 'wɔ. 3 'In ɔ 'wɔ -bana yia pɔmanı tenyıı. Lı we lıa. Nyıme -ɔ 'kaa 'sa -bana pɔmanı dudu -gbv, -mɔɔ -kanyɔ 'nı -mı. 4 -Bha wa 'yia Moızi -yɔ Eliı 'sɔ -yɔ, -zugba -maa -yɔ -Zezu mı 'dı -sada. 5-6 'In nyano yia wa dlı 'wɔ slo. Weli -we Pielı 'kaa gba, ɔ 'nı we -yı. -Bha ɔ gbae: «*Wlabı, -amıaa -selı -mımeε nanı 'yli! Palı yua ta -a yia 'sobha, -na -nı -bhlo, Moızi -nı -bhlo, Eliıı -nı -bhlo.»

7 -Bha yalıpıpa weliı wa 'wɔ, 'ın weli yabhlo yia weε yalıpıpa nyıdı 'tla, we nee: «-ɔ mıa de, na Yu -wa, ın -kalı ɔ ze. A pɔlv ɔ yukwlı.»

8 Tɔɔn, 'ın -Zezuu 'binɔnya yia latıtalı, we 'nı -Zezu 'wɔbhı, wa'a 'yı nyıme yabhlogbɔɔ -yɔ.

9 Wa mıa -gɔgɔ kwlıda, 'ın -Zezu nee wa -yla: «-We a 'yia da nı, nıı, ɔɔ Nyımeε Yu 'nı -slɔ tlitlunya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbalı we nyıme yabhlogbɔɔ -yla -nı.»

10 Weli -we -Zezu gbaa wa -yla, wa ka we 'nınyıe zı. 'In wa yıbhalıa -yıbhalıa la: nıı, ɔ nee: «Nyıme 'ka tlitlunya glaa 'wɔsɔ. Sa -mɔı 'ji mıa?»

11 'In wa yia ɔ layıbha: «'Lee, leε -lu ka 'gbv -Lagɔɔ titee gwesanya gba nı, *Eliı 'kaa yi tıaa?»

12 ɔ nee: «Gbɔzɔnı -wa: Eliı 'kaa yi tıa ɔ 'ka -lu weε we 'bı 'wɔ la. We mı celıda *-Lagɔsεbhε 'wɔ, nıı, ɔɔ Nyımeε Yu yia sia bhabha, 'ın wa 'ka ɔ vli. -We ka 'gbv we mıa celıda, a -yi we 'jii? 13 'In ın nee an -yla: Eliı ka yi pepe. 'In sa wa 'yıbhaa, 'sa wa sıalıa ɔ. Sa we mıa -benyı celıda -Lagɔsεbhε 'wɔ, 'sa we 'plıa.»

*-Zezu vıa zuzu 'nyıu
(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)*

14 -Zezu klaa, Pieli klaa, 'Zakee klaa, Zaan klaa, da wa nynia wa -lima -gbe, wa -talia -mɔ, -zugba nyumaa -zlo ka -maa gbeli. -Lagoo titee gwesanya mi wa glaa. Wa -yo wa 'so mi gbu gbada. 15 Wa 'yia -Zezu, tɔɔn wa yia nwe -ga, 'in wa yia ɔ -gbe mni -gwagwie nya, wa 'ka ɔ fɔsa.

16 -Zezu yia ɔ 'binanya layibha: «-A 'nu -seli? Lee gbu a gbaa?»

17-18 Nyime yabhlo 'palia we 'bigbe: «-Slolunyo, -mi in -laa na 'yu. Nu, zuzu 'nyuu ka ɔ kpa. We ka ɔ weli 'wobhu, ɔ'ɔ gba. Da we -ka ɔ kpali, la we bhlia ɔ. 'Fufli tlaa ɔ nwee, ɔ lia gla 'wo, 'in ɔ sɛlia. In ka -na 'binanya bhuhhoe, wa 'ka wee zuzu 'nyuu vu. Wa 'ni we mneni.»

19 -Zezu nee wa -yla: «Desleen -nyima, -wa'a zu dli, 'yli zuma in -yo ain 'so 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zo 'yigbeda -twa? A -yo ɔ 'yu 'so yi.»

20 'In wa -yo ɔ yia yi. Da ɔ 'yia -Zezu, 'in wee zuzu 'nyuu yia ɔ lazuklu 'titee, 'in ɔ yia bhli, -zugba ɔ glipe, 'fufli tla ɔ nwee. 21 -Zezu yia ɔ dide layibha: «We dia gwe, we -zu zuma nia?»

ɔ dide nee: «ɔ mi -sele, 'in we yia gwedi. 22 We 'ka ɔ 'bhaa 'gbu, 'yli tɔlva zli, 'in we paa ɔ -kosu 'wu, 'in we paa ɔ 'nyu lu. Nu, -in -ka mneni -in 'ka -ain 'wusa, 'yili -ain nyazi. Be -ain -yo.»

-Zezu nee: 23 «Lee -lu 'ka 'gbu -na gba ni, -in -ka we mnenia? -ɔ zva -Lago dli -gu, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lenu.»

24 -Bha ɔ 'yuu dide 'kpa 'wu, ɔ nee: «In ka dli -sele -Lagoo gbegebein, -sa 'mi 'wu, 'in in 'ka dli zu weee.»

25 -Zezu 'yia ni, nyumaa -zlo mi ɔ -gbe yida, 'in ɔ yia wee zuzu 'nyuu 'wluo 'kpli: «-Mi zuzu 'nyuu, -mi nwa we le, 'in nyime'ε gbaa, in ɔ'ɔ 'nwa. In nee: 'tide ɔ 'yi. -In 'na kpali 'masleen ɔ -ni.»

26 We zuklua ɔ 'yu la 'titee, 'in we yia ɔ 'yitide 'wɔkpikpie nya, 'in ɔ yia lapi 'kwie 'bhisa. We 'gbu tɔlva nee: «ɔ ka tli.»

27 -Zezu yia ɔ so -yo ɔ 'wobhulu. ɔ -soa 'wu, 'in ɔ yia 'yigbe.

28 -Zezu -yo ɔ 'binanya plaa -budu zo, 'in wa yia ɔ layibha: «Wee zuzu 'nyuu mia de ni, lee -lu ka 'gbu -a yi we wuvue siala?»

29 ɔ nee wa -ylaε: «'Sasokpa -zuzu 'nyii mia de ni, we 'ni -Lagoo bhuhhoe -bhlogoo 'wobhu, wa 'ni mneni wa 'ka -muv vu.»

30 Wa 'bhva -bha, 'in wa yia Galilee -dudu -gu 'plli. -Zezu 'yibha wa 'na yibheli ɔ da -ni. 31 ɔ -slolua ɔ 'binanya gbu, ɔ nee: «ɔo Nyumee 'Yu wa yia nyima yoo 'nyea, 'in wa 'ka ɔ 'bha. 'Yli 'so, we tanu nya ɔ yia titlinya glaa 'wusa.»

32 Ni, -we -Zezu gbaa, ɔ 'binanya'a 'nu we 'wola. Wa mi nyanɔ nuda 'gbu wa 'ni ɔ layibha.

Sa nyime 'ka nu, 'in ɔ 'ka -mi tiklu -Lago yua?

33 Wa nynia Kapenaumu, wa plaa -budu zo, 'in -Zezu yia wa layibha: «Moo -di a -sa yaa 'yloogbla?» 34 'In wa -gu yia lasobha. -We ka gbu -wa, wa mia nɔda, 'in wa yia layibhali -yibhali: «'Lee, nyoo 'yli -ain glaaa?»

35 ɔ yia ladi, 'in ɔ nee ɔ 'binanya -yla: «A be -seli. Ni, -ɔ -ka gba ɔ 'ka amiaa kpasa -ze, ɔ -ze nyima weee 'bisayyu, 'in ɔ 'ka wa zolubho nu.»

36 ɔ 'bhva 'yu yabhlo 'wu, 'in ɔ -yo ɔ 'so yia ɔ 'binanya nyidi ladi, ɔ gblelia -moo, 'in ɔ yia -moo ɔ bhv -gu ladi. ɔ nee: 37 «'Yu -ɔ mia yu ni 'bhisa, nyime -ɔ -ka ɔ kpa 'nanuu na 'nɔni nya, na 'de ɔ kpaa 'nanuu. -ɔ -ka 'mi kpa 'nanuu, we 'ni na 'de ɔ kpa 'nanuu, ni, -ɔ tiea 'mi, 'moo ɔ kpaa 'nanuu.»

38 Zaan nee -Zezu -yla: «Na -Slolunyo, -a ka nyime yabhlo 'yi, ɔ 'ni -ain glaa -nyime, -zugba ɔ vua zuzu 'nyuu -na 'nɔni nya. ɔ 'ni -ain glaa -mi 'gbu, -a yia ɔ 'yigbeli.»

³⁹ -Zezu nee: «-Innya, a 'na 'yigbeli o -ni. 'Lee, o -ka gwedigbo lenu na 'hni nya, o mneni o 'ka 'mi velu? -Innya. ⁴⁰ Ni, nyime o -ni -amiaa tonyo, o -yo -an 'so mi.

⁴¹ «Ni, in nee ain -yla gbuzonu sae: nyime o -ka ain 'nyu 'nye -Lago -Bhasanyoo 'hni nya, -Lago yia o -truu 'nyea. ⁴² 'Ylaasli -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zva 'mi dli -gu, o -ka wa 'yabhlogbo gbonyuu lokwa, we nanu 'yli -moo -nu nya, wa 'ka o tukpa 'kadu -bli -yo gbuanu, 'in wa 'ka o 'nyu lu viteli. ⁴³ We -ka -na so 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -di -bha we. We nanu 'yli -in 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, so -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wu mni so 'so nya. [⁴⁴ -Meme mia, onanya -we lia nyimee yice we'e ti, 'in -kosu'u nyumo -mo -gba.]

⁴⁵ «In we -ka -na bhv 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -di -bha we. We nanu 'yli -in 'ka 'yliyogagie 'y' t'igie nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wu viteli -na bhv 'so nya. [⁴⁶ -Meme mia, onanya -we lia nyimee yice we'e ti, 'in -kosu'u nyumo -mo -gba.]

⁴⁷⁻⁴⁸ «We -ka -na yli 'ka -mi gbonyuu lu kwa, -in -sa -mo we. We nanu 'yli -in 'ka -Lago nyimaa 'wlulapiligbe 'wu mni 'yliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wu viteli, da no lia yice 'y' weee nya, 'y' 'so nya.

⁴⁹ «Sa wa palia gumu lililu -yo, 'sa -bhlokpade -Lago yia nyima -gu -kosu slua. ⁵⁰ Gumu nanu 'yli. Meni we menia. We 'ni -sleen menu ni, wa 'ni mneni wa 'ka we menie we -yo zu. Ni, amia, a mi gumu 'bhisa, a -tu 'wu -doo.»

10

-Zezu gbaa 'hwno kwnee -sa gbv (Mt 19.1-12; Lk 16.18)

¹ -Zezu -yo o 'binanya 'so mnia Zudee -dudu -gu, 'in wa yia Zudeen nyu 'wodi. Nyumaa -zlo yia o kwesi yi lu. Sa o nva 'y' weee nya, 'sa o bhli 'yaa wa slolue lu.

² Falizinyuma yia o kwesi be, wa 'ka o layla. 'In wa yia o layibhae: «'Lee, -amiasa tite nukple, nukpasu mneni o 'ka o 'hwno kwnee -saa?»

³ O nee: «'Lee, tite -mumu Moizi 'nye ain a?»

⁴ Wa nee: «Moizi cela ni, nyime -ka gba o 'ka o 'hwno kwnee -sa, o celi wee gbv 'sebhe -gu, 'bhie o 'ka o kwnee -sa.»

⁵ 'In -Zezu nee wa -yla: «Amiaa yukwli -yo suloo 'gbv, 'in Moizi yia 'mo tite ni pali. ⁶ -Lu weee gwedida,

'In -Lago yia nukpasu -yo 'hwno lala.»

⁷ «We 'dee 'gbv, nukpasu yia o dide -yo o 'nyaa -yobhva, 'in o -yo o 'hwno 'ka 'wosuslolu,

⁸ 'In wa 'ka ku -bhlo -ze.»

-Sleen, wa 'ni 'masleen nyima so, ni, nyime -bhlo wa -mia. ⁹ We 'dee 'gbv, -we -Lago -ka 'ylijili, nyime 'na sisali we 'y' -ni.»

¹⁰ Wa plaa -budu zo, 'in o 'binanya yia o wee gbv ni 'ji layibha. ¹¹ O nee wa -yla: «Ni, nyime o -ka o 'hwno kwnee -sa, o -ka 'hwno -putu kwa, gbonyuu o nva o 'hwno tianu -yla le. ¹² 'Sa -bhlokpade, 'hwno -ka o 'lowli -glubhu, 'in o -ka nukpasu -putu kwa, gbonyuu o nva le.»

-Zezu hwnaa 'yiaasli 'nyu la (Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)

¹³ Nyuma ni -Zezu -gbe 'yiaasli kwada, o 'ka wa 'nyulanwina wa kwe -gu lapalie nya, 'in o 'binanya yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpilie nya. ¹⁴ -Zezu 'y' wa -yo, 'in we yia o -yokpa. 'In o nee o 'binanya -yla: «A 'tide 'yiaasli 'y' wa 'ka na -gbe yi, a 'na -kulu wa 'yoo -ni. Ni, nyuma mia sa 'yiaasli ni 'bhisa, -Lago»

nyumaa 'wlulapilie mi -maa -nu nya. ¹⁵ In nee aun -yla gbuzonu sae: nyume, -o 'ni -Lagoo nyumaa 'wlulapiligbu -yowunu 'yislakpile 'bhisa, o 'na 'ka -Lagoo -gbe pla.» ¹⁶ O 'bhua wa 'wu, o yia wa so 'wluo lapali, 'in o yia wa 'nyulanjwaa.

Nyume -o 'kaa -Zezu 'bi mni o 'bhu o -lu weee 'bi
(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

¹⁷ Nu, -Zezu mi mnida, 'in nyume yabhlo yia o 'bigwali, 'in o yia 'kukolu 'sibhli o 'yu, 'in o nee o -yla: «Na -slolunyoo -zonu, sa in 'ka nu, zli in -ka ti, 'in in 'ka -Lago kwee 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yia?»

¹⁸ -Zezu nee o -yla: «-Mumu ka 'gbu -na la 'mi nyume -zonu? We 'ni -Lagoo 'debhlogboo 'wobhu, nyume -zonu 'ni -mi. ¹⁹ Nu, -na 'de -yi -Lagoo *titenya: -In 'na 'bhali nyume -ni.

- In -yo 'hwano -putu 'na -dili -budu 'wo -ni.*
- In 'na yili 'wie -ni.
- In 'na zulu nyume yo -yo -ni.
- In 'na lili nyuma 'wlu -dawli nya -ni.
- In zu -bha -na dide -yo -na 'nyaa.»

²⁰ O nee: «-Slolunyoo, in mi nyimeso nya, 'in in yia tite -muni 'nonyewezube bhli.»

²¹ -Zezu ylaa o zekalidli nya, 'in o nee o -yla: «-Lu yabhlo -twa 'wu, -in 'ni -slo -moo lenu. Mni, -in 'pa -na -kakali weee pelu, -in 'nye we 'gwezi bobabhanya yoo, 'in -in 'ka 'hnumnie 'yi -Lagoo -gbe. -In -ka we lenu bhia, -in yi 'mi 'bi.»

²² O 'nua wee weli ni, 'in 'kua yia o 'yli lawla, 'in o yia lobbhiti 'klu -susue nya. Nu, 'hnumnyoo -wa.

²³ -Zezu ylaa o 'binonya -wa gbelia o, 'in o nee wa -yla: «'Nnumnunya 'ka -Lagoo nyumaa 'wlulapiligbe 'wu pla -yo we -kalia.»

²⁴ Wee weli yia -Zezu 'binonya hwegaga -subhali. 'In o nee 'ya wa -yla: «Na 'yua, nyume 'ka * -Lagoo nyumaa 'wlulapiligbe 'wu pla, we 'ni 'te -se.

²⁵ 'Nnumnyoo 'ka -Lagoo nyumaa 'wlulapiligbe 'wu pla, we -kali -yo we -zi * -nyomee seenu 'bhuka 'woplite.»

²⁶ We yia o 'binonya -lueli. Wa nee: «Aya! We -ka 'sa -mi, nyoo -momo 'ka gbu 'wobhua?»

²⁷ -Zezu ylaa wa, 'in o nee: «Nyume 'ni we mneni, nu, -Lago mneni we. -Lago mia, o mneni o 'ka -lu weee lenu.»

²⁸ -Bha Piel gbaa: «-Tali, -a ka -amaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mi 'bi yi.»

²⁹⁻³⁰ -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «Nu, in nee aun -yla gbuzonu sae: nyume -o -ka o -lu weee -bha ti na 'gbu, 'in o 'ka -Lagoo gba, we 'leeji -moo yia 'yia -zakpa glu gbu. -O -ka o -budu klaa, o bhelia klaa, o bhooa klaa, o 'nyaa klaa, o dide klaa, o 'yua klaa, we -yo o kpa -bha ti, bhla -we 'wu -a mia da -budunya klaa, bhelia klaa, bhooa klaa, 'nyaanya klaa, didea klaa, 'yua klaa, we -yo kpaanya o yia 'yia, -zugba nyuma siali o. 'In bhla -we yia yia, we nya o yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka.

³¹ «Nyumaa dumadu -wa -gaa 'yu, lu -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lu, 'yu -maa yia -gaa.»

-Zezu gbaa o thitigbu
(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

³² -Zezu -yo o 'binonya 'so, wa mia -Zeluzalemoo mnida, -Zezu -gali wa 'yu 'yloogbu, -zugba o 'binonya lu dli. -Wa mia wa 'bi, -maa mi 'ya nyanoo nuda. O nee o 'binonya kugbu la 'so -yla: «A be -seli.»

'In -we 'kaa lenu, o yia we wa -yla gba. ³³ O nee: «A -tali, -Zeluzalemoo -a mnia da. Nu, -mo wa yia oo Nyume 'Yu wlaa. -Lagoo binonyaa -cian -yo -Lagoo titee

* **10:19** Glekweh 'wu, we ji -wa nu, -wa kokwaha, wa -yo nyuma -putu 'na -dili -budu 'wo -ni.

gwesanya kwεε wa yia ɔ pεlv 'paa. 'In wa 'ka ɔ gbv 'wluɗadɗi, 'in wa 'ka wεlv -bhlo bhli wa 'ka ɔ 'bha. 'In 'lakpanya -wa 'nia -Lagɔ -yi, wa 'ka ɔ -maa yoo 'nye. 34 -Maa yia ɔ gla pala, -maa yia ɔ -dɗε -gv slua, -maa yia ɔ selia, 'in -maa 'ka ɔ 'bha. 'Yli 'sɔ, we fanv nya, 'in ɔ 'ka gbawla 'wɗtla.»

*-ɔ-ka gba, ɔ 'ka nyime 'kadv -zε, ɔ -zε ɔ -limaa zɔyɔ
(Mt 20.20-28)*

35 We 'bigv, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ Zaan yia -Zezu -yɔbε, 'in wa nεε ɔ -yla: «-Amiaa -Slolunyɔ, -we -a yia -mɪ -zlaha, -a 'yɪbha -in nv we lε.»

36 ɔ nεε wa -yla: «Lεε -lu a 'yɪbhaa in nv ain -yla lεa?»

37 Wa nεε: «Da nyuma weee -ka we 'jiyibheli nɪɪ, -in pɪɪ nyuma 'wlu la, 'nye -ain 'yoo -a 'ka -mɪ kwesi ladi. 'Yabhlo 'ka -na lilisɔlv ladi, 'in 'yabhlo 'ka -na kɔpεsɔlv ladi.»

38 ɔ nεε wa -yla: «Nɪɪ, -we a -zlaha 'mɪ, a 'nɪ we -yi. 'Lee, siasie -we zɔ na yia 'yiligbea, a mnɛni a 'ka we zɔ 'yiligbee? Yaayu batizea wa yia 'mɪ siasie lv, a mnɛni a 'ka nɔwɪ wa 'ka 'sa ain batizee?»

39 'In wa nεε ɔ -yla: «ɪn, -a mnɛni we.»

-Zezu yia we 'bigvpaɪε: «Gbvzɔnv -wa. Sia a yia 'mɪ 'bhisa. Siasie -we lv wa yia 'mɪ batizea, we lv wa yia ain batizea. 40 Nɪɪ, we -ka na lilisɔlv -yɔ na kɔpεsɔlv ladidie, -amɪ 'nɪ mnɛni in 'ka we wla. Nɪɪ, wee ladida mia, -Lagɔ ka we lamnazi nyuma tɔlvaa -nv nya. Nɪɪ, ma yia -bha ladia.»

41 Wa -lima kugbua 'nva we, 'in wa yia wa -yɔ 'cε 'palɪ. 42 -Zezu yia wa 'dε weee la, 'in ɔ nεε wa -ylaε: «Nɪɪ, dɔdɔgv -nyumaa 'wluɗapɪnya mia, wa 'tɪtε nya wa siala wa zɔlvbhonunya. 43 Ain glaa, we 'na -mɪ 'sa -nɪ. -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyime 'kadv -zε, ɔ -zε ɔ -limaa zɔlvbhononyɔ. 44 'In ain glaa, -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyuma 'yugali, ɔ -zε ɔ -limaa gaylo. 45 Nɪɪ, ɔɔ *Nyumεε 'Yu 'nɪ yi wa 'ka ɔ 'wɔsa. Yɪ ɔ yia ɔ 'ka nyuma 'wɔsa, 'in ɔ 'ka tɪ nyuma duun 'wɔzitεε 'gbv.»

*-Zezu -bloa 'lɔlvnyɔɔ 'yli
(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)*

46 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nyɪa Zelikoo, wa mɪ wee 'gbe 'tlada, 'in nyuma duun yia wa 'bɪ yi. 'Lɔlvnyɔ yabhlo wa laa Batimee, Timeee 'yu nya, ɔ -dɪ 'yoo nɔwε -yɔ la. Nɪɪ, -zlazlanyɔ -wa. 47 ɔ 'nva nɪɪ, Nazaletɪyu -Zezu mɪ 'plɪda, 'in ɔ yia 'wɔkpɪ, ɔ nεε: «*-Davidu 'yu -Zezuɔɔ, -in 'yɪɪ 'mɪ nyazɪɔɔ!»

48 'In nyuma duun yia ɔ 'wlvɔ 'kpɪɪ. Wa nεε ɔ -yla: «'Mu nɔwε!»

-Mɔv bhla ɔmɔ 'kpi'a 'wɔ 'tɪtεε: «-Davidu 'yuɔɔ, -in 'yɪɪ 'mɪ nyazɪɔɔ.»

49 Tɔvɪn, -Zezu yia 'yiligbe, 'in ɔ nεε: «A la ɔ.»

'In wa yia ɔ la, -zugba wa gba ɔ -yla: «-Na 'yuo. -In -sɔ wɔ, ɔ mɪ -mɪ lada.»

50 'Lɔlvnyɔ vitelia ɔ 'naa, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -gwagwɪε nya, ɔ yia -Zezu -yɔbε. 51 'In -Zezu yia ɔ layɪbha: «Lεε -lu -in 'yɪbha in nv -mɪ -yla lεa?»

'In ɔ nεε: «*Wlabi, -in -blo na 'yɪɪ, in 'ka layɪ lv.»

52 ɔ nεε: «'Bhiti lv, -na dɪzɔvzɔε ka -mɪ pue.» Tɔvɪn, ɔ 'yɪɪ yia -blo, 'in ɔ yia -Zezu 'bɪ mɪɪ.

11

*-Zezu mɪna -Zeluzalemv
(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40)*

1 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya cipaa -Zeluzalemv -yɔ, -mɔ Betifaze -yɔ Betani kwesi, 'in wa yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ yɪɪ, -bha -Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ, 2 'in ɔ nεε wa -ylaε: «'Gbe -we mia -mεmεε ain 'yu, a mɪɪ -mɔ. Nɪɪ, lεbhla a 'ka -mɔ nyɪɪ, -sokofalɪ -dɔgbv yabhlo a yia -bha yɪa lubhu -jɪda. Wee -sokofalɪ mia, nyime yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ we -gv ladi. A -sa we lubhu, a -yɔ we yɪ. 3 Nɪɪ, wa -ka ain

layibha: leE -lu ka 'gbu a nu 'sa? A gba wa -ylaE: -amiaa -kanyo 'yibha o 'ka we -gu ladi, nu, desleEn o laa we lu.»

⁴ Wa mnia, 'in wa yia -sokofali -dogbu yabhlo 'yi lubhu -jida -bha 'yooo nwe -yo -bha 'pipee -budu yabhloo nwe -yo. 'In wa yia we lubhu -sa. ⁵ Nyuma mia -bha, wa nEe: «LeE -lu ka 'gbu a sa wee -sokofali lubhua?»

⁶ 'In sa -Zezu zaa wa 'di, 'in wa yi 'saa gba. 'In wa yia wa kwe -yo -sa, 'in wa yia mni. ⁷ Wa -laa wee -sokofali -dogbu -Zezu, wa sba wa 'naa we -gu, 'in o yia we -gu ladi. ⁸ Tolva sba wa 'naa 'yloogblu, 'in tolva -dia suu kp1 -mo kpa, 'in -maa yia we 'yloogblu laslu. ⁹ Nyuma naa o 'yu we -yo -wa naa o lu, wa 'de weee 'kpa 'wu, wa nEe:

«-A -mnuni -Lagoo 'nuni.

-O mia JejitapeE 'nuni nya yida,
-Lago nwna o 'nyu la.

¹⁰ Nyume o mia yida,
o 'ka -ain 'wlulapili -Davidu 'bigu,
-Lago 'pali 'sa o so -zono -gu la.

-Wa mia yali,
wa -mnuni -Lagoo 'nuni.»

¹¹ -Zezu plaa -Zeluzalemu, 'in o yia *-Lagobudu 'kadu zo mni, 'in o yia da weee yla. Jibhe zaa, we 'gbu o -yo o 'binonya kugbua le 'so yia Betani mni.

*-Zezu bhla *figisu gwEzE
(Mt 21.18-19)*

¹² Zli zlia, -Zezu mi Betani 'bhuda, 'in nwo yia o 'bha. ¹³ Toun, o yia *figisu -we kaa kp1 'wlu -yoyi -mo 'yu, 'in o yia we -yo be, -de o yi we 'bhue 'wlu 'yu. O 'ka -bha nyini, we kpu 'dekpu mia we 'wlu. Nu, we 'bhue -pa bhla 'ni -slo nyini.

¹⁴ -Bha o gbaa wee su -yla: «-Mi 'i 'pali -sleEn 'bhue -ni.»

In o 'binonya yia we 'no.

*-Zezu vua -valepanya
(Mt 21.12-17; Lk 19.45-48)*

¹⁵ Wa nynia -Zeluzalemu, toun -Zezu yia -Lagobudu 'kadu nweE mni. -Wa mia -bha, -valepanya -yo -lizonya, 'in -Zezu yia wa vuvue bhli. O yia 'gwEzi -bhityaa 'tabhle -yo -kpakoun pelupanyaa kpenya labhli. ¹⁶ O 'ni nwnu nyume yabhlogbo -yo -lu 'ka -Lagobudu 'kadu nweE 'plli. ¹⁷ O -slo lua wa gbu, o nEe:

«We mi celida -Lagosebhe 'wue:

<Na -budu mia, 'mu wa yia laa dudu -nyuma weee -Lago bhuhoe -budu.>
'In 'mu amia nva 'wienyaa zizada 'wu.»

¹⁸ -Lagobubonyaa -cian -yo -Lagoo tite gwesanya 'nva o 'di, 'in wa yia nyanu, -we ka gbu -wa, o gbagbaweli ka nyuma duun nwegaga -subhali. We 'dEe 'gbu wa mia 'kl 'yida wa 'ka o 'bha.

¹⁹ Jibhe zaa, 'in -Zezu -yo o 'binonya yia 'gbe nokple 'bhv, 'in wa yia mni.

*-Zezu -yo thli -figisu
(Mt 21.20-22)*

²⁰ Zli zlia, wa mi 'yloogblu 'plida, 'in -Zezu 'binonya yia wee figisu -yoyi, -zugba we ka ye weee. ²¹ -We -Zezu gbaa, Piel dli 'sibhlia we -gu la, o nEe: «Wlabi, -in yla figisu -in bhlia de gwEzE, we ka ye.»

²² -Zezu nEe wa -yla: «A zu -Lago dli -gu. ²³ In nEe ain -yla gbuzonu saE: nyume -ka -gogo -yla gba: <Bhu da, viteli -na 'de 'nyu lu,> 'in o dli 'ka -we o gbaa da lenvee -gu -mi, 'in o 'ni dli lu, 'in we nva le. ²⁴ We 'dEe 'gbu in nEe ain -yla, -we weee a yia -Lago -zlia yia bhuhoe nya, a zu we dli -gu nu, 'yia a yia we, 'in -Lago 'ka we ain 'nye.

²⁵ «Nu, a -ka -Lagɔ bhubhoeda -mi, 'in nyime yabhloo gbv -ka ain dlu -mi, a ti ɔ -yɔgbv 'wɔ, 'in amiaa Dide ɔ mia yali, ɔ 'ka amiaa gbonyuu 'wɔti. [²⁶ A 'ni nyime -yɔgbv 'wɔti, amiaa Dide ɔ mia yali, ɔ 'na 'ka amiaa -yɔgbv 'wɔti.]»

Mɔ-Zezuu tite bhwa?

(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

²⁷ -Zezu -yɔ ɔ 'binanya mni 'yaa -mɔ -Zeluzalemv lv. Wa mɔ -zieda -mɔ -Lagɔbudu 'kadu nwee, 'in -Lagɔbubɔnyaa -cian klaa, -Lagɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ Zuifv nyima kpasɔ, wa yia -Zezu -yɔ be. ²⁸ Wa yia ɔ layibha: «Se -mumu nya -na nu gbonya ni lea? 'In nyɔɔ 'nye -mi we lenv sea?»

²⁹ ɔ nee wa -ylaɛ: «Gbuv gɔ -bhlo na yia ain layibhaa, a -ka we 'bigɔpalɔ 'bhie, ɔ 'nyea 'mi se, 'in na gbaa ɔ 'ni. ³⁰ Nyɔɔ tie *Zaan ɔ batizee nyima, -Lagɔ -wa yaayɔ, nyima -wa yi? A gba 'mi -yla we.»

³¹ 'In wa yia we -gɔ kpelie bhli, 'in wa nee: «-A -ka gba, (-Lagɔ tiea ɔ), 'in ɔ yibhaa -ain laɛ: «Lee ka 'gbv a 'ni ɔ weli 'wɔnwnua?» »

³² Wa mɔ nyima sɔda, nu, -maa nee Zaan mia -Lagɔgbv -falipanyɔ -wa. We 'deɛ 'gbv wa 'ni mneni wa 'ka gba nu, nyima tiea ɔ.

³³ We 'deɛ 'gbv, wa nee -Zezu -yla: «-ɔ tiea Zaan, -a 'ni ɔ -yi.»

'In -Zezu nee: «We -ka 'sa -mi, ɔ 'nyea 'mi wee gbonya -muni lenv se, -ami 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'ni ain -yla gba.»

12

-Zezu 'paa gbv nine ɔ -yɔwvɔlvnya -yla

(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

¹ -Muv 'bigv, 'in -Zezu yia wa -yla gbv gbagbie bhli gbv nine -papie nya: «Nu, nyime yabhlo 'paa *-dlɔkpa. Wee kpa mia, 'mv ɔ bibelia 'suo. ɔ nva *-dlɔyaa 'wɔnyazulu le, 'in ɔ yia kpaagotalɔ -gbagbɔ 'sɔbhaa. ɔ 'bhua -busalubhonnya 'wɔ, -zugba -maa lo wee kpa. 'In ɔ yia 'lakpa 'wɔ mni.

² «Tɔv, -dlɔyaa -sa bhla 'ka be, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonnyɔ yabhlo tie waa -busalubhonnya 'bi, wa 'ka ɔ -nv wla. ³ Wa sloa -mɔɔ 'wluo, wa bhɔtia -mɔɔ, 'in wa yia -mɔɔ vu kwɛ klo nya. ⁴ ɔ -dlɔkpa -kanyɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonnyɔ -putu tie. -Mɔɔ mnia, -mɔɔ wa bhɔtila 'wluo, 'in wa yia -mɔɔ veli. ⁵ ɔ kpa -kanyɔ yi 'yaa nyima tanv tie, 'in wa yia -mɔɔ 'bha. 'Sa ɔ tiea nyima -zlo, tɔba wa bhɔtia, 'in wa yia tɔba 'bha.

⁶ «Nyime -bhlogbɔɔ -tva ɔ kwesi, mɔ -wa ɔ 'yu ɔ -ka ze ɔ -kalia. -Mɔɔ ɔ tiea wa -gbe lgada, -zugba ɔ pupalia dli la nu, -mɔɔ wa yia 'nɔnwe zva. ⁷ -Bha waa -busalubhonnya gbugbaha -ylaɛ: «-ɔ 'kaa ci ɔ kpa -kanyɔ 'bi li, mɔ nu. -A mni ɔ 'bhaa, 'in wee kpa 'ka -amiaa -nv -ze.» ⁸ Wa sloa ɔ 'wluo. Wa 'bhaa ɔ, 'in wa yia ɔ 'kwie viteli kpa lv.

⁹ «'Lee, sa ɔ kpa -kanyɔ 'ka nva? ɔ 'de yia yia, ɔ 'ka nyima tie, wa 'ka waa -busalubhonnya 'bha, 'in ɔ 'ka kpa nyima -putu yoo 'nye.

¹⁰ «-We mia -Lagɔsɔbhɛ 'wɔ cɛlida, a 'ni -slo we zeli? We nee:

<Tɔkpa, -we -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,

mv -zeɛ gwɔgwɔyli -tɔkpa -zɔnv.

¹¹ -ɔ nva gbv ni le, Jejitape -wa.

'In wee gbv mia, -a -ka we 'yi,

'in we namania -amiaa dli.» »

¹² Wee gbv nine mia, Zuifv 'yugalnya -yi we 'ji nu, ma -yɔ -Zezu -saa we. Wa ka 'kli 'yi, wa 'ka ɔ kpa. Nu, nyima -zlo wa mia sɔdaa 'gbv, wa yia ɔ -yɔ 'bhv, 'in ɔ yia mni.

*'Gwezi plvɔve *Sezaa kwɛɛ*

(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

13 Falizinyuma tɔlva -yɔ Ewlodɔɔ nyuma, 'ma wa tiea -Zezu -gbɛ, wa 'ka ɔ zɔ bhli, 'in ɔ 'dɛɛ gbagbawɛli 'ka ɔ gbɔan. 14 Wa yia, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amiaa -Slolunya, -a -yi we 'ji nu, -we -na gbaa, gbɔzɔnɔ -wa. -l' in sɔ gbɔɔ 'yli, 'in -l' in sɔ nyume 'yilo -ɲwɛɛ. Nu, sa -Lagɔ 'yibhaa nyime -mi, 'mɔ -na slolua gbɔzɔnɔ sa. We mi tiklu nu, -amiaa tite nɔkple, -a plɔɔ *Sezaa kwɛɛ *nison -gwɛzii? -A plɔɔ we yaayɔ, -a 'na plɔɔ we -nu?»

15 -Zezu -yi we 'ji nu, wa gbagbawɛli -yɔ wa 'wlukɔɔn la pɔpaliɛ 'nɔ -mɔ -bhlo. ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a bhli 'mɔ zɔa? A -la 'mɔ *Wlɔmɔ -tama yabhlo, 'in 'ka we 'ylɔ.» 16 Wa 'nyɛa ɔ tama yabhlo yoo, 'in ɔ yia wa layibha: «'Lee, nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ ɲɔ mi da we -gɔa?»

'In wa nɛɛ ɔ -yla: «Sezaa -wa.»

17 -Bha ɔ gbaa wa -yla: «-We -ka Sezaaa -nɔ, a 'nyɛ we Sezaa yoo, 'in -we -ka -Lagɔɔ -nɔ, a 'nyɛ we -Lagɔ yoo.»

'In ɔ gbɔɔ 'biɔpali wɛli yia wa ɲwɛgaga -sɔbhali.

**Sadusenyima kpɛlia tɪtlɪnyaa tɪtlɪ lɔ 'wɔsɔgbɔ (Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)*

18 *Sadusenyima mia, wa nɛɛ nu, tɪtlɪnyaa 'nɔ mneni wa 'ka tɪtlɪ lɔ 'wɔsɔ.

Wa tɔlva yia -Zezuu -gbɛ, 'in wa nɛɛ ɔ -ylɛ: 19 «-Slolunya, -we mia ɛɛɪda Moizu tite 'wɔ, mɔ mia da. Nu, nyime -ka 'ɲwɔnɔ kwa, ɔ -yɔ ɔ 'nɔ gwali, ɔ -ka tɪ, ɔɔ ɲwɔnɔ -tɔa ɔ 'bigɔ, ɔ bheli kwaa ɔ, 'in ɔ -yɔ ɔɔ 'ɲwɔnɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zɔa lala, 'in -mɔɔ 'ɲɔ 'ka dɔdɔ -gɔ -tɔ. 20 Sa 'bhisa, nyime yabhlo ka nɔkpasuyua gbesɔ, 'in wa kpasa yia 'ɲwɔnɔ kwa. ɔ -yɔ ɔ 'nɔ gwali, 'in ɔ yia tɪ. 21 Wa 'sɔnɔ kwaa ɔ bheli dugbanɔ, -mɔɔ -yɔ ɔ 'nɔ gwali, 'in -mɔɔ yi 'yaa tɪ. ɔɔ 'ɲwɔnɔ -bhlokpade yia waa bheliia tanɔ kwa. 22 'Sa wa 'dɛ gbesɔ kwaa ɔɔ 'ɲwɔnɔ -bhlo -bhlo, wa -yɔ ɔ 'nɔ gwali, 'in wa yia tɪ. Wa 'bigɔ, ɔɔ 'ɲwɔnɔ yi 'yaa tɪ.

23 «'Lee, 'ylɔ -we nya tɪtlɪnyaa yia 'wɔsɔa, nyɔɔ ka 'ɲwɔnɔ ɔ -maa? Nu, wa 'dɛ gbesɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

24 -Zezu nɛɛ wa -yla: «A ka 'yoo mnɔ, -we ka gba -wa, a 'nɔ -Lagɔsɛbhɛ -yi, 'in a 'nɔ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -yi. 25 Tɪtlɪnyaa -ka 'wɔsɔ, nɔkpasia -yɔ 'ɲwɔnɔ 'na 'ka kukwali, nu, 'anzɪnyaa -we mia yal, we 'bhisa wa yia -tɔa. 26 'Lee, we -ka tɪtlɪnyaa 'wɔsɔgbɔ, -we mia ɛɛɪda Moizu 'sɛbhɛ 'wɔ, a 'nɔ -slɔ we zɛɪɪ? Da misagusu pilɛɛ -bhoa 'yli, 'in -Lagɔ nɛɛ Moizu -ylɛ: «-Amɔ -wa *Ablaamɔ -Lagɔ, *Izakɔ -Lagɔ, *Zakɔbɔ -Lagɔ.» 27 'In -Zezu yia we -gɔdɛ: «-Lagɔ mia, 'yliyɔganyaa -Lagɔ ɔ -mia. ɔ 'nɔ tɪtlɪnyaa -Lagɔ. A ka mnɔ bhabha.»

-Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo gbaa gbɔzɔnɔ (Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

28 Wa mi -Zezu laylada, 'in -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo yia we 'nɔ. ɔ 'yia nu, -Zezu mi wa wɛli 'biɔpalida 'nanɔ, ɔ bɛa ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ layibhaɛ: «-Lagɔɔ tite weɛ glaa, -mɔmɔ -wa we 'kadɔa?»

29 -Zezu yia we 'biɔpaliɛ: «Tite weɛ glaa, -we -wa we 'kadɔ mɔ mia da: *Izlaɛɪnyima, a pɔ yukwli. Nu, Jejitapɛ mia, -amiaa -Lagɔ -wa, ɔ -bhlogbɔɔ.

30 Jejitapɛ, ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zɛ -na dlɔ weɛ nya, -na zuzu weɛ nya, -na 'wlukɔɔn lapɔpaliɛ weɛ nya, -na 'tɪtɛ weɛ nya.» 31 Wee titee 'sɔnɔ nɔ: «-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.» Tite, -we 'kaa tite sɔ nɔ 'wɔzi, we 'nɔ -mi.»

32 ɔɔ titee gwesanyɔ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa. -Lagɔ -bhlogbɔɔ, ɔ 'nɔ 'sɔ -mi.

33 Nyime -ka -Lagɔɔ zɛkali ɔ dlɔ weɛ nya, ɔ 'wlukɔɔn lapɔpaliɛ weɛ nya, ɔ 'tɪtɛ weɛ nya, ɔ 'dɛ weɛ nya, 'in ɔ -ka ɔ -limaa zɛkali ɔ 'dɛ 'bhisa, -mɔɔ nanɔ 'yli we -zi 'slaka weɛ, we -zi nyime 'ka wlawlalu sie -Lagɔ -yla.»

34 ɔ 'palia we 'bigɔ gbɔyilo nya, -Zezu 'yia we -yɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Lagɔɔ -na 'wlɔpaliɛ 'nɔ -slɛɛn latɔɔ.»

-Muu 'bigu, nyime, -o 'kaa 'tite 'yi o -yo -Zezu 'ka kpeli, -moo 'ni 'yie.

*-Lagoo-Bhasanyo: nyoo o-mua?
(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)*

³⁵ Zezu mi nyima gbusloluda -Lagobudu 'kadu njwee, 'in o nee: «Waa -Lagoo titee gwesanya nee nu, -Lagoo -Bhasanyo mia, -Davidu yu -wa. Lee -lu ka 'gbu wa yi 'sa gbaa? ³⁶ Nu, -Davidu 'debbie -gbolu, -o Zuzu 'Papa 'nyea 'tite, o nee: <Jeditape nee na -Kanyo -yla: <-In -di da la na lilisolo.>

'In in 'ka -na tonyuma -na bhu zo lapali.» >

³⁷ Nu, -Davidu 'de -ka oo -Lagoo -Bhasanyo la <na -Kanyo>, sa o mnene o 'ka o 'yu -zea?»

(Mt 23.1-12; Lk 20.45-47)

Nyima -zlo mia -bha, 'in o gbagbaweli yia wa 'muna 'wola. ³⁸ O mia wa -sloluda, o nee: «A zo amiaa 'de 'yliyoo -Lagoo titee gwesanyaa gbegein. Wa 'yibha tulo -bana 'kadi 'wuplalie, -zugba wa zie we nya. Wa 'yibha wa -sa wa fu wa 'nujwezoozoo nya -zejila 'wu. ³⁹ -Lagobudu zo -yo 'fetnya -gu, 'yugbein ladidi wa 'yibhaa kpe -zonunya -gu. ⁴⁰ -Dogbarjwni wa saa -maa -lu weee kwee. 'In wa bhuhoea -Lago nyuma 'yilia 'wu kpokpo, nyuma tiklu 'bhisa. We 'gbu, -Lago yia wa -yogbu 'wobhu, 'in wanuu -kasu 'ka nyima talaa -nu 'wozi.»

*-Lagoo 'nyenyie -zonu
(Lk 21.1-4)*

⁴¹ Zezu -di 'gwezii -gbo kwesi la, -zugba o yla nyima -maa pali -mo 'gwezi -dolu -gu. Nu, 'njumnyaa -zlo palia -mo 'gwezi duun. ⁴² Bobabha -dogbarjwno yabhlo yia, o pali -mo tamayua 'so -we 'nia -vale -ka.

⁴³ -Bha -Zezu gbaa o 'binonya -yla: «In nee ain -yla gbuzonu sae: bobabha -dogbarjwno mia de ni, 'gwezi o wlaa de, we -zi nyuma weee -nu 'wu.

⁴⁴ 'Njumnyaa mia, 'gwezi -we wa gbu 'nia 'wu -nu, 'mu wa wlaa. Nu, oo njwno mia, o boba 'wu, 'gwezi -we o 'kaa lili, 'mu o wlaa.»

13

-We slolua duduu bhia bhla, mu nu

¹ -Zezu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo, 'in o 'binonyo yabhlo nee o -ylae: «Na -Slolunyo: yi 'saa wa, tukpa -zonu, we -budu nanu 'yli 'le!»

² 'In o yia we 'bigupalie: «Gbuzonu -wa, tokpanya -na yia de -yo -guladidida, we 'yabhlogoo 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'de weee yia.»

³ Wa mnia Olivosunyaa -gogo 'wlu, -mo wa -dia la, -zugba wa yla -Lagobudu 'kadu. Da wa -nyaa 'wu, Pielu klaa, 'Zake klaa, Zaan klaa, we -yo Andlee, 'in wa yia o layibha: ⁴ «Lebhla -moo 'ka lenna? 'In lee -lu 'ka we -ain -slolu, nu, we bhla ka cipaa?»

(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

⁵ O nee wa -yla: «A zo amiaa 'de 'yliyoo, -moo yi 'wlu nu, wa nu ain -dawli 'wu.

⁶ Nyima -duun yia na 'jnu -gu yia, 'in wa 'ka gbae: <-Ami -wa -Lagoo -Bhasanyo> 'in wa 'ka nyima duun -dawli 'wono.

⁷ «A -ka 'nu nu, wa mi tugoda da -kwein, 'in a -ka 'nu nu, wa mi tugoda da 'pupi, a 'na nonu nyanoo -ni. We mi nu, we nu le, -moo 'ni -slo duduu bhialida. ⁸ Tu yia laga 'so nyidi 'wosaa. 'In nyima 'wlulapilinyo yabhlo 'ka nyima 'wlulapilinyo -gudu -yowosolo. Dudu yia zuklua da talaa, 'in njwo 'ka yi. Sa 'njwno -ka gwalia yi o sia, 'sa wee duduu bhiahiee gwedida yia -mia.

⁹ «Amia mia de, a zo amiaa 'de 'yliyoo. Gwobbhunya 'yu wa yia ain kwaa. Bhitia wa yia ain -Lagobudunya zo. Duduu 'wlulapilinya -yo nyima 'wlulapilinya 'yu wa yia ain laa na 'gbu, 'in na gbodayinya a yia -zea wa

'yu. ¹⁰ Tiada, -Lagɔgbu wa yia gbaa 'lakpanya weee -yla. ¹¹ Wa -ka aun gbɔwɔbbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlɔ dli -ni, -we a 'kaa gbaa 'gbu. -Mɔv bhla, weli -we a 'kaa gba, -Lagɔ yia we aun ŋweɛ zɔa. We'e 'bhu amiaa 'dɛɛ 'wlukɔvɔn, Zuzu 'Ppa wlaa we.

¹² «Nyume yia ɔ bheli wlaa wa 'ka ɔ 'bha. 'Sa -bhlokpade, dide yia ɔ 'yu wlaa. 'Yua yia wa didea -yɔwɔsɔlɔa wa 'ka wa 'bha. ¹³ Na 'gbu, nyuma weee yia aun 'wonyɛa. Nyume ɔ 'ni 'mɔ dli -gu -sa, 'in ɔ 'ka we bhlokluda nyini, -Lagɔ yia ɔ gbu 'wɔsaa.

(Mt 24.15-31; Lk 17.23-24, 21.20-28)

¹⁴ «Nyume ɔ -ka 'sebhe ni zeli, ɔ 'nɔ we 'wɔla. Ni, -lu -Lagɔ 'ni'a 'yibha, 'in -we saa -lu weee la, ɔ -ka we -yɔyi ladida, da we 'na 'ka yaa -mɔ, ɔ -ka 'sebhe ni zeli, ɔ 'nɔ we 'wɔla. Nyuma -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gu -mɔ, wa -yɔ -gwagwie mɔni zizea -gɔgɔnya 'wlu. ¹⁵ Nyume, ɔ -ka nyapɛda -mɔ 'pippee, ɔ 'na mɔni ɔ -lu 'wɔbhua -budu zɔ -ni. ¹⁶ 'In -mɔmɔ -ka kpaa -mɔ, -mɔɔ 'na yili -mɔɔ -bana 'bhu -zɔɔ -ni. ¹⁷ Lee gbɔnyuu yi 'sa nɔkplabhue ŋwɔni -yɔ 'ŋwɔni -wa mia 'yua 'nyɛnɔda ylia, wee 'ylnya -mɔni nya! ¹⁸ A bhuhhoe -Lagɔ, we yi lenɔ ŋwɔlɔyibhla. ¹⁹ We bhla mia, siasie 'kadɔ wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka 'bhaa 'wlv, we 'sasɔkpa -nɔ ka -slɔ lenɔv? 'In le we yia nɔa yi? -Innya, we 'na 'ka lenɔ.

²⁰ «-Lagɔ 'ni yaa wee 'yli -gɔsa, -zugba nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka we kwɛɛ -di. Ni, nyuma ɔ -saa -bha, wa 'gbu ɔ yia wee 'yli -gɔsaa. ²¹ Wa -ka gba ni, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mɔ -seli, 'in wa -ka gba ni, ɔ mɔ mɔ, a 'na lali we gbɔzɔnɔ -ni. ²² Yocian yia yia, wa 'ka gba, ni, ma -wa -Lagɔgbu -falpanya -yɔ ɔ -Bhasanya. Gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadɔ wa yia lenɔa, 'in -wa -Lagɔ -saa -bha, wa 'ka wa -dawli ni. Ni, wa 'na 'ka we mneni. ²³ 'Mɔ in gbaa da aun -yla 'gamv. Ni, amia mia dɛ, a zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ.»

²⁴⁻²⁵ 'In -Zezu nɛɛ:

«We bhla, wee siasiee 'bigv,
<Nikpise yia kpaa,
'ylv 'na 'ka 'pv.
Nikpise yia kpaa,
'cv 'na 'ka li.
Nikpise yia kpaa,
-zeli yia yali 'bhva we 'ka bhli.
-Lu weee mia yali, zuklua we yia.>

(Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

²⁶ «-Mɔv 'bigv wa yia ɔɔ Nyumeɛ 'Yu -yɔyia yida -mɔ yalɔpɔpa 'wv, 'tite -yɔ zli weee nya. ²⁷ -Bha ɔ yia 'anzinya yoo 'paa, dɔdɔ weee -gu. 'In, -wa -Lagɔ -saa -bha 'gbe weee 'wv, wa 'ka wa la.

²⁸ «-We figisu slolua aun, a 'nɔ we 'wɔla. We 'kliya -ka tlumanɔda -mɔ, 'in we -ka tɔpɔda -mɔ, a -yi we 'ji ni, 'nyu -lɔa bhla ka cɔpa. ²⁹ 'Sa -bhlokpade a -ka 'sasɔkpa -gbu -mɔni 'yi lenɔda, a yibheli we 'ji ni, ɔɔ *Nyumeɛ 'Yu ka cɔpa, ɔ 'ni -slɛɛn latlɔlv.

³⁰ «In nɛɛ aun -yla gbɔzɔnɔ saɛ: dɛslɛɛn -nyumaa 'dɛ weee 'na 'ka tli, 'in wee gbɔnya -mɔni 'kaa lenɔ. ³¹ Yali -yɔ dɔdɔ mia, la we yia 'bhva, ni, na weli 'na 'ka labhv 'mnumnu. ³² Nyume yabhlogbɔɔ 'ni wee siasiee bhla -yɔ we 'yli -yi. Yali -anzinya -yɔ -Lagɔɔ 'Yuu 'dɛbhie 'ni wee 'yli -yi. Ni, na Dide -bhlogbɔɔ -yia we 'yli.

³³ «We 'dɛɛ 'gbu, a zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ. A -tv 'yliyɔgada. 'Yli -we nya gbu ni 'kaa lenɔ, a 'ni we -yi. ³⁴ We 'wlv saɛ, nyume yabhlo ɔ mɔ 'lakpa 'wɔ mɔni. ɔ 'kaa mɔ, ɔ yia ɔ zɔ -nyuma lubho 'wɔladlili. 'In ɔ nɛɛ kloloo ŋwekɔnyɔ -yla: <-In 'na ŋwɔnɔ 'yila -ni.> ³⁵ We 'dɛɛ 'gbu, a -tv 'yliyɔgada, a 'na ŋwɔnɔ 'yila -ni. Bhla -we nya -buduu -kanyɔ 'kaa yi, -de jibhezaɔɔ, -de sabɔɔɔ, -de zliɔɔɔ, -de zlvkɛɔɔ,

a 'ni we -yi. ³⁶ Ɔ -ka aun 'tlali, ɔ 'na yili ain ylaa njwoda -ni. ³⁷ -We in mia da ain -yla gbada, mu na gbaa nyima weee -yla. A -tu 'yliyoɔgada.»

14

Zuifov -cian zva -Zezuu -yogbo
(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

¹ Ni, we -tu 'wv 'yli 'so *Wvzitiylu 'feti -yo Zuifov 'floo 'nia *gɔɔ -yo -kaa 'feti 'ka nyini. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yo -Lagɔɔ titee gwesanya yia -Zezuu -yoyi pla wa 'ka ɔ kpa -dawli nya, 'in wa 'ka ɔ 'bha. ² Wa neɛ: «A 'na kpali ɔ 'fetu 'yli nya -ni. We 'ni -muv, 'in 'gbe gbugblolua.»

*'Nwnɔ yabhlo slua -Zezu 'wluo *-lasiklɔ*
(Mt 26.6-13; Zn 12.1-8)

³ -Zezu mia Betani, sɔlbhanyɔ 'Simɔɔɔ -budu zɔ, da ɔ mia lida, 'in 'njwnɔ yabhlo yia -mɔ pla. Ɔɔ 'njwnɔ, ɔ ka -bhonyida kwɛɛ. *-Lasiklɔ -zɔnv, -we ka -vale 'tɛa, we mi we 'wv. Ɔ -dia wee -bhonyida -bli njwɛɛ, 'in ɔ yia wee -lasiklɔ -Zezuu 'wluo slu.* ⁴ Nyima tɔba mia -bha, 'in -maa yia 'cɛ 'pa, -zugba wa 'yibhali yibhali la: «Lɛɛ -lu ka 'gbv ɔ nyumɔ -lasiklɔ nia? ⁵ Wa mneni yaa wa 'ka we pelv 'pa 'gwezi duun lv, -we nyimɛ 'kaa 'yi -zɔ njwɛɛ, 'in wa 'ka we bobabhanya nyɛ.»

'In wa yia ɔɔ 'njwnɔ -yo 'cɛpali. ⁶ -Zezu neɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbv a siali ɔa? A 'tide ɔ 'yi. -We ɔ nva 'mi -yla lɛ, gbv -zɔnv -wa. ⁷ Ni, bobabhanya mi ain glaa 'yli weee nya. Da a -ka 'yibhali, a mneni a 'ka wa 'nanɔ 'wɔnv. Ni, -ami mia, in 'ni ain glaa -mi 'yli weee nya. ⁸ -We ɔ mnenia, 'mɔ ɔ nva 'mi -yla lɛ. Ni, -lasiklɔ ɔ tlia 'mi -yo gbawlaa 'gbv 'gamv. ⁹ In neɛ ain -yla gbɔzɔnv saɛ: da wa yia -Lagɔgbv gbaa dudu weee -gv, -we njwnɔ ni nva da lɛ, gbaa wa yia we, 'in ɔ lɛnɔgbv 'ka nyimaa dli 'wv -tu.»

Zudasɔ 'yibha ɔ 'ka -Zezu wla
(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

¹⁰ -Zezuu 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa, nyimɛ yabhlo, wa laa Zudasɔ Isikaliɔtv, mɔ mnia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -gbe, ɔ 'ka -Zezu wla. ¹¹ Wa 'nva we, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. 'In wa neɛ ɔ -yla: «'Gwezi -a yia -mi 'nyɛa.» Sa ɔ 'kaa nv ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhliia we 'yooɔ datale.

-Zezuu 'bunɔnya pia 'Wvzitiylu 'feti -gv -lililu
(Mt 26.17-25; Lk 22.7-14; Zn 13.21-30)

¹² 'Floo 'nia gɔɔ -yo -kaa 'feti ka nyini. We 'yli tianv -we nya wa bhaa *bhlabhleyua 'Wvzitiylu 'feti -gv -lililu nya, wee 'yli nya -Zezuu 'bunɔnya 'yibhaa ɔ laɛ: «Mɔ -in 'yibha -a mni -mi -yla 'Wvzitiylu 'feti -gv -lililu pia?»

¹³ -Zezu tiea ɔ 'bunɔnya 'sɔ, 'in ɔ neɛ wa -yla: «A mni -zɔɔ. A -ka -mɔ nyini, nyimɛ ɔ -nyunyida mia 'wlv, a -yo ɔ yia 'wɔgbelia, a mni ɔ 'bi. ¹⁴ Ɔ -ka -budu -mɔmv zɔ pla, a gba wee -buduu -kanyɔ -yla: «Amiaa -Kanyɔ neɛ, «Lee, -buduu 'yu -we zɔ -a 'kaa -amiaa 'Wvzitiylu 'feti -gv -lililu li ni, mɔ we mia?» » ¹⁵ 'In ɔ slɔlua ain -buduu 'yu 'kadɔ yabhlo 'klv, -mɔ -budu 'wlv, -we zɔ -gɔladɔ -li -zɔnv mia. -Mɔ a 'kaa -amiaa 'Wvzitiylu 'feti -gv -lililu pili.»

¹⁶ Wa mnia, wa nynia -zɔɔ, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia wa 'feti -gv -lililu pi.

-Zezu -yɔ ɔ wlawlanyɔ lia
(Mt 26.20-25; Lk 22.14; Zn 13.21-30)

* **14:3** Wee -lasiklɔɔ -bhonyida mia, tokpa wa laa alibathi, mɔ nya wa nva we lɛ. Wee -lasiklɔ, wa laa naldi.

17 Jibhe zaa, 'in -Zezu -yo o 'binanya kugbua le 'so yia yi. 18 Da wa mia lida 'tabhle -gu, -Zezu nee: «In nee aun -yla gbuzonu sae: aun glaa, nyume yabhlo in -yo o mia da lida ni, mo yia 'mi wlaa.»

19 Toun, wa ple sumania, 'in wa yia o layibha -bhlo -bhlo. «We 'ni -ami, we 'ni muv?»

20 O nee wa -yla: «Amia kugbua le 'so glaa nyume yabhlo -wa. In -yo o 'so mi 'floo 'njwada zapu -bhlo lu. 21 Gbuzonu -wa: sa we mia celida -Lagosebhe 'wo o daa, 'sa o Nyumee 'Yu yia mnia. Ni, nyume o 'kaa o wla, 'in wa 'ka o 'bha, gbonyuu mi -moo -nu nya. Wa 'ni yaa -moo gwali, we nani 'yli.»

*-Zezu -yo o 'binanya lia
(Mt 26.26-30; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-25)*

22 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wobhu. O 'paa -Lago fuo, 'in o yia we ladidli. O dlilia we o 'binanya 'wola, 'in o nee: «A 'bhu we 'wu, na ku -wa.»

23 -Muv 'bigu, 'in o yia nu -kupu 'wobhu, o 'paa -Lago fuo, 'in o yia we wa yoo 'nye -bhlo -bhlo, 'in wa 'de weee yia we 'ma. O nee:

24 «-We mia da ni, mu -wa na 'pion -we yia jitea nyima duuun 'gbu, 'in we 'ka -Lago -yo nyima 'so 'wuslolu. 25 Ni, in nee aun -yla gbuzonu sae: zli -Lago -ka dududu 'wlulapili, we zli na maa nu lolu. We 'yli 'ni -slo nyini, 'in 'na 'ka nu 'ma.»

26 Wa bhlia -Lago -luo 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivosunyaa -gogo 'wlu mu.

*-Zezu nee ni, Piel yia o gbv kpelia
(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)*

27 -Zezu nee wa -yla: «'Bi a yia 'mi 'bhua. Ni, we mi celida -Lagosebhe 'wo: «Bhlabhlee 'yliyogonyo na yia 'bhaa, 'in bhlabhlenya 'ka lamno.»

28 Ni, in -ka tli, in -ka 'woso lu, Galilee na yia aun wola mnia.»

29 Piel nee o -yla: «Nyima weee -ka -mi 'bi 'bhu, -ami 'na 'ka we lenu.»

30 'In -Zezu yia we 'bigupalae: «In nee aun -yla gbuzonu sae: -zeen sabo mia, -na kpeli na gbu 'wola -zakpa ta, -zugba -koko 'ni -slo -zakpa 'sonu gbo.»

31 Piel nee -bhlokpadee: «-Innya, we 'ni -muv! We -ka 'bha wa 'ka -in -yo 'mi 'so 'bha, 'in 'na 'ka -na gbu kpeli.»

Toun, wa 'de weee yia wee weli -bhlo gba.

*-Zezu bhuhhoea -Lago Getisemanee
(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)*

32 -Muv 'bigu, -Zezu -yo o 'binanya 'so nynia Getisemanee, 'in o nee wa -yla: «A -di de la. In 'ka -Lago bhuhhoe.»

33 O -yo Piel klaa, *Zake klaa, we -yo *Zaan, wa yia mu. -Bha o -gu yia, 'in 'pion yia o dli 'wu slo. 34 O nee wa -ylae: «Na dli ka sumani bhabha. A -tu -seli, a -tu 'yliyogada.»

35-36 O bea 'yu -se, o -gbliadudu la, 'in o yia -Lago bhuhhoe, o nee: «*Aba! Dide! -In mneni -in 'ka -lu weee lenu. -In -ka we 'yubha ni, -in vlali 'mi siasie 'kadu -muni gwe. Ni, we 'na -zeli na dumagbu -ni: we -ze -na dumagbu.»

37 O yia o 'binanyaa -gbe lu, -zugba wa mi 'ylaa 'wu. O nee Simo Piel -yla: «'Ylaa -na njwaa yi? -In 'ni mneni -in 'ka 'yliyogada -tu 'leli -bhloo -kpuaa? 38 A -tu 'yliyogada, a bhuhhoe -Lago, a yi laylagbu lu bhlii. Ni, nyumee dli 'yubha we 'ka -lu -zonu lenu, 'in o ku 'ni we mneni.»

39 Toun, o 'bhu 'yaa wa -yo lu, 'in o yia -Lago bhuhhoe weli -bhlokpadee nya. 40 O yia lu, -zugba wa mi 'yla 'ylaa 'wu, wa 'yli ka 'wuwomanu 'gbu. Weli -we wa 'kaa o -yla gba, we 'ni -mi.

41 O yia lu -zakpa tanu nya, o nee wa -ylae: «A mi 'ylaa 'wu -bhlokpadee, nyapeda a mia yi? We -tu 'sa. Da wa 'kaa Nyumee 'Yu wla gbonyuu -lenonya

-yla, we bhla ka nyini. ⁴² A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mni. A -tali, nyimɛ -ɔ 'kaa 'mɪ wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpa

(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zn 18.3-12)

⁴³ Da -Zezu mia gbada, weli mɪ ɔ ŋwɛɛ, tɔn Zudasɪ yia yi. Ɔɔ Zudasɪ mia, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyɪmaa -zlo yia yi, tɔgɔgble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Ni, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ nyɪma kpasɪ, ma tiea wa. ⁴⁴ Zudasɪ, -ɔ 'kaa -Zezu wla, sa ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ ka we wa -yla gba. Ɔ nɛɛ: «Nyimɛ in -ka gbleli ni, mɔ -wa. A kpa ɔ, a -yɔ ɔ 'sɔ mni, a zɔ ɔ 'yliyɔ 'nanɔ.»

⁴⁵ Zudasɪ nɪnia -Zezu kwesi, 'in ɔ nɛɛ: «*Wlabi.» 'In ɔ yia ɔ gbleli. ⁴⁶ -Bha wa yibhelia -Zezu, 'in wa yia ɔ kpa. ⁴⁷ Ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -saa tɔgɔgble tukpa 'wɔ tɔn, ɔ yia *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ zɔlɔbhɔnyɔ yabhlo yukwli 'wlu -di.

⁴⁸ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Wienyɔ in -mia, 'in a yia 'mɪ kpa yi tɔgɔgble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? ⁴⁹ -Innya, 'yli weee nya, in mɪ aun glaa gbɔ -sloluda -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in a 'nɪ 'mɪ kpa. Sanɛɛ a kpa 'mɪ, 'in -we mia ɔɔɔɔ -Lagɔɛbhe 'wɔ, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛɛ 'gbɔ.»

⁵⁰ Tɔn, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia -bha ɔ ti -gwagwie nya. ⁵¹⁻⁵² Nyimesɔyɔ yabhlo yia ɔ 'bɪ, ɔ ka 'naa -bhlogbɔɔ -gɔ. Wa kpa wee 'naa, 'in ɔ yia we wa kwɛɛ ti, 'in ɔ yia -gwa kpanɔ nya.

-Zezu wa kwaa gbɔwɔbhunya 'kadi 'yu

(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵³ Wa yia -Zezu -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -gbɛ kwa. Da -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, nyɪma kpasɪ klaa, we -yɔ -Lagɔ titee gwesanya weee, wa gbelia 'wɔ. ⁵⁴ Pieli mɪ -Zezu 'bɪ, ɔ 'nɪ ɔ -yɔ ɔpa. Ɔ plaha -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -buduŋwɛɛ, 'in ɔ yia -kosu -yɔ ladi, ɔ -yɔ 'sloja 'sɔ.

⁵⁵ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɔbhunya weee titaha -Zezu -yɔ la wa 'ka ɔ gbɔ -dɪ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ 'yi. ⁵⁶ Nyɪma -duun zɔlɔ ɔ yo -yɔ, 'in -maa weli 'nɪ bhli -bhlo.

⁵⁷ Tɔlɔ -sɔa 'wɔ, -maa dilɔ ɔ yo gbɔ 'wlu la, 'in -maa nɛɛ: ⁵⁸ «Gbɔ ɔ gbaa, -a ka we 'nɔ. Ɔ nɛɛ ni, -Lagɔbudu 'kadɔ, -we nyɪma 'sɔbhaa da ni, -wɔɔ ɔ yia we. 'In 'yli ta zɔ we -putu -we nyimɛ sɔ 'nɪ 'tlili, ɔ 'ka -mɔ 'sɔbha.» ⁵⁹ Wee gbɔ ni -gɔ, wa'a gba weli -bhlo.

⁶⁰ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -sɔa 'wɔ wa nyidi, 'in ɔ yia -Zezu layibha: «Nyɪma ni mɪ -mɪ gbɔ 'wluladilida. -In 'nɪ mneni -in 'ka we -gɔ -saa?» ⁶¹ -Zezu 'nɪ ŋwe gba. Ɔ -sɔ yaa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ layibha: «'Lee, -Lagɔ -Bhasanyɔ -in -mia yi? -Lagɔ ka 'ŋni -a mni, ɔ 'Yu -in -mia yi?»

⁶² -Zezu yia we 'bɪgɔpali: «Cun, 'mɔ in -mia. Nyimɛ Yu yia 'tite -ka -Lagɔ lilisɔɔ ladia. 'Yia a yia ɔ yalɔpɔ -gɔ we nya kwɛɛ.»

⁶³⁻⁶⁴ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ yia ɔ 'naa yla 'ɔɛ nya. Ɔ nɛɛ: «Ɔ ka -Lagɔ veli, a 'dɛ weee ka we 'nɔ. -A 'nɪ -sɛɛn gbɔdayinyɔ gbɔ -ka.»

Ɔ nɛɛ wa -yla: «Amia nɛɛ lɛa?»

Wa nɛɛ: «Ɔ ka gbɔnyuu lɛnɔ.»

-Zugba wa kpa 'wɔ: «A 'bha ɔ! A 'bha ɔ!»

⁶⁵ Nyɪma tɔlɔ slua ɔ -dlɛ -gɔ. Wa -gbli ɔ 'naa 'yli -gɔ, 'in wa yia ɔ bhɪ -kwli nya, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyɔɔ 'pa -mɪ -lua? -In gba ɔ 'ŋni!» 'In 'sloja yia ɔ 'kpa yukwli 'wɔ sɔbha.

Pieli kpɛlia -Zezuu -gɔgbɔ

(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

66-67 Nu, da Pielɩ mia 'wɔlɔda -mɔ wee -budunɔweɛ, 'in -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔɔ zɔlubhonɔɔwɔɔ yia yi. ɔ 'yia Pielɩ, 'in ɔ yia ɔ yla tenyii, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mɩ mia da, -in -yɔ Nazalɛtyu -Zezu 'sɔ mɩ -benyi.»

68 Pielɩ nɛɛ: «Yo -wa yo, in 'nɩ ɔ -yi. -We a gbaa dɛ nɩ, 'in 'nɔ we 'wɔla.»

Tɔɔn, 'in ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia klolo nɔweɛ 'yiligbe. 'In -kɔkɔ yia gbo. 69 ɔɔ 'nɔwɔ 'yɩ 'yaa ɔ, -wa mia -bha, ɔ nɛɛ wa -yla: «ɔɔ nɔkpasu mia da nɩ, ɔ mɩ waa nyuma nɩ glaa.»

70 Pielɩ nɛɛ: «Yo -wa yo.»

Tɔɔn, -wa mia -bha, wa nɛɛ Pielɩ -yla: «Gbɔzɔnɔ -wa, -in mɩ wa glaa. Nu, Galilee -nyumɛ -in -mia.»

71 'In Pielɩ yia bi, ɔ nɛɛ: «Nyumɛ a saa dɛ 'nɩ, in 'nɩ ɔ -yi, in -ka yo 'tɔbhɩ, -Lago 'pa 'mɩ -kasɩ 'wɔ!»

72 -Bha -bhlokpade, -kɔkɔ yia -zakpaa 'sɔnɔ gbo, 'in Pielɩ dɩ yia -Zezuu wɛɩ -gɩ -bho, nɩ, ɔ kpɛɩ -Zezu gbo 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɩ -sɩɔ -zakpaa 'sɔnɔ gbo. 'In Pielɩ yia wie bhli.

15

Pilatɩ 'bhua -Zezuu -yɔgbɩ 'wɩ (Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zn 18.28-38)

1 Zɩɔkpɛ -papa, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, nyɩma kpasɩ klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titeɛ gwesanya, waa gbɔwɔbhunya weɛ, ma bhɩa wɛɩ -bhlo. Wa gbɔan -Zezu, *Wɩmɩ -nyumɛ -ɔ pɩha Zudee -dɔdɔ 'wɩ la, wa laa Pilatɩ, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbɛ kwa, 'in wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nyɛ.

2 -Bha Pilatɩ 'yɩbhaa ɔ la: «'Lee, Zuifɔɔ 'wlulapɩnyɔ -in -mia yɩ?»
-Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mɩ -in gbaa dɛ.»

3 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian dɩɩa -Zezu gbo duun 'wɩ la. 4 'In Pilatɩ yia ɔ -zakpa 'sɔnɩ layɩbha: «'Lee, gbɔɔ -zlo wa dɩɩa dɛ -mɩ 'wɩ la nɩ, -na nɩ we, 'in -'in -sa we -gɩ?»

5 -Zezu 'nɩ we 'yabhlogɔɔ 'bɩɔpali, 'in we yia Pilatɩ nɔwɛgaga -sɔbhali.

6 Nu, Zuifɔɔ 'fɛtɩ -ka nyɩnɩ nɩ, -kasɩnyumɛ -ɔ nyumaa -zlo 'yɩbhaa, 'mɔ Pilatɩ tidea 'yi. 7 -Mɔ wee -kasɩ 'wɩ, nyumɛ yabhlo wa laa -Balabasɩ -yɔ ɔ -lima mɩ -mɔ. Ma -yɔ dɔdɩɩ 'wlulapɩnya gɩ bhaa tɩ, 'in wa yia nyumɛ 'bha. 8 -Bha wa gbaa Pilatɩ -yla: «-We -na nɩ bhaa 'fɛtɩ 'yɩ nya lɛ, -in nɩ we lɛ.»

9 Pilatɩ nɛɛ wa -ylaɛ: «Zuifɔɔ 'wlulapɩnyɔ mia, 'mɔ in 'kaa 'yitide yɩ?»

10 Pilatɩ 'dɛ -yi we 'ji nɩ, zenyidɩ nya -Lagɔbɔbɔnyaa -cian wɩaa -Zezu. 11 Ma zɔɩba nyuma nɔwɛ nɩ, wa sumanɩ we 'wɩ Pilatɩ 'ka -Balabasɩ -kasɩ 'wɩsa.

12 -Bha Pilatɩ gbaɛ: «'Lee, Zuifɔɔ 'wlulapɩnyɔ mia dɛ nɩ, lɛɛ -lu in 'ka ɔ nɩnɩ?»

13 Wa 'kpa 'wɩ, wa nɛɛ: «Kɔɩ ɔ *su -gɩ la!»

14 Pilatɩ nɛɛ: «Gbɔnyuu -mɔmɩ ɔ nɩ lɛa?»
'In wa yia 'wɔkpɩ 'tɩɛɛ: «Kɔɩ ɔ su -gɩ la!»

15 Nu, Pilatɩ 'yɩbha ɔ 'ka nyumaa -zloo dɔmagbɩ lɛnɩ, we 'dɛɛ 'gbɩ ɔ yia -Balabasɩ 'yitide. Tɔɔn, ɔ nɛɛ 'sɩja -yla: «A sɛɩ -Zezu.» 'In ɔ yia wa 'yoo 'nyɛ, wa 'ka -Zezu su -gɩ lakɔɩ.

'Sɩja nyama -Zezu (Mt 27.27-31; Zn 19.2-3)

16 'Sɩja kwaa -Zezu yoo -mɔ dɔdɩɩ 'wlulapɩnyɔɔ gbɔwɔbhɩ -budunɔweɛ, 'in wa yia wa -lima weɛ la 17 wa 'ka ɔ nyani. Wa yia ɔ nyumaa 'wlulapɩnyɔɔ -bana zalɩ 'wɔpla, 'in wa yia 'wia -kloo ma, 'in wa yia we ɔ 'wɩuo -pla, 18 'in wa yia ɔ fusa ɔ glapalɛ nya: «Zuifɔɔ 'wlulapɩnyɔ, -na fɩɩ.»

19 Wa bhitiya o 'wlu gblee nya, -zugba wa slua o -dle -gv, 'in wa sibhlia 'kukolu o 'yu, wa tia wa 'de 'wv 'kienyi. 20 Da wa bhia o nyanie, wa -saa o -bana zalv 'wv, 'in wa yia o 'de -bana o 'wvpla. 'In wa -yo o yia mni, wa 'ka o su -gv lakolv.

-Zezu wa kolva su -gv la
(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

21 Wa mia mnida, 'in wa -yo Silenyu 'Simoo yia gbeli, -zugba o bhv kpa. Nu, Alezandli -yo Wlufusu dide -wa. -Bha 'sluja gbaa o -yla -gla nya nu, o 'bhu -Zezuu su 'wv. 22 Wa yia -Zezu da wa laa Golvgota kwa. (-Mvu ji -wa 'wluu kva da.) 23 Wa 'nyea o nv -we lv wa slua *mili, o 'ni we 'ma. 24 Tovn, wa yia o su -gv lakolv, 'in wa yia -ngbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo o -bananya glaaa 'gbv.

25 Zlvkpa ylv nya wa kolva o su -gv la. 26 -We ka 'gbv wa yia o 'bha, wa celva we, 'in wa yia we o 'wlu -bita lakolv. 'Mv wa celva:

-O MIA DA

ZUIFUV 'WLULAPILINYO -WA

27 Wa ka 'ya 'wienya 'so su -gv lakolv. 'Yabhlo m v lilisolv, 'in -gvv mia o kovesolv. [28 Nu, sanee 'sa -Lagovesbhe beta yabhlo gbaa, beta -we gbaae: «Wa ka o gbvnyuuu kwe -cian glaa zelv. »]

29 Nyuma mia 'plida, -zugba wa bite 'wlu, wa velva o, wa nee: «Aya, -m v gbaa -in 'ka -Lagobudu 'kadv -wlv, 'in -in 'ka we 'sobha 'yli ta zv nu, 30 -sa -na 'de gbv 'wv, 'bhv su -gv -in 'sibhli la.»

31 -Lagobubonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya klaa, ma gbvghali 'yaa -yla o nyanie nya, -maa nee: «Nu, o ka nyuma tolva pue, o 'ni -sleen mnene o 'ka o 'de pue! 32 Ovoo, -Lagoo -Bhasanyo, *Izlaelu 'Wlulapilinyo, o -ka su -gv 'bhv o -ka lasibhli ni, -a -ka o -yoyi, 'in -a zva o dli -gv.»

-Wa mia su -gv o kwesi, -maa ka 'ya o veli.

-Zezuu tlida
(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

33 Ylv 'ka -glonyidi nynia yi, nikipise yia kpa dvv weee -gv, we li 'eli ta. 34 We bhla -bhlokpadv, -Zezu 'kpi 'wv 'titee, o nee: «Eloi, Eloi, lama sabakatani?» -Mvu ji -wa: «Na -Lago, na -Lago, lee -lu ka 'gbv -in yi 'mi 'bi 'bhva?»

35 Nyuma tolva -wa mia -bha, -wa 'nva we, wa nee: «Aya, o mi Elii lada!»

36 Wa lv nyume yabhlo -yo -gwagwv mnia, o 'bhua -fuu 'wv, o yia we kalv nv lv fa. O zva we gbleee 'yliya 'wv, 'in o yia we o nwe -yodi, -de -moo yi we nvonvovov, 'in o nee: «A wv -slv. -De Elii yi yi, -moo 'ka o lasibhlii, -a 'ka -bha 'yli.»

37 -Zezu 'kpi 'wv 'titee, 'in o yia tli.

38 'Naa bizia -Lagobudu 'kadv zv, mv bhliya 'wvylayie we nyidi -m v yali tiklu, 'in we yia zv nyini.

39 Wlvov -sluja glv gbuv 'yugalnyo o -yigbea -Zezu 'yu, 'in o yia o 'wvkvweli 'nv, 'in sa o titlia 'wvla, 'in o yia -bha 'yli, o nee: «Oo nyume mia da ni, -Lagoo Yu -wa 'piein.»

40-41 Magidala -nvov Malii klaa, 'Zake -yule -yo Zzee 'nyaa Malii klaa, we -yo Salomee, ma mia o 'bi. Nu, ma pia -benyi o -yla da wa mia Galilee. Wa -yo 'nvni duun tolva -yo -Zezu ka bha -Zeluzalemo mni. Wa 'yigbe -m v 'pivi, -zugba wa yia o.

**-Zezfv zva -Zezuu 'kwie gbawla vvkple*
(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

42-43 Jibheza ylv nya, Alimateyu *-Zezfv yia yi. O m v *Zuifv gbvwlivodnyaa glaa -nyume yabhlo, o wa zva -bha nya. Bhla -we nya -Lago 'kaa dvv 'wlulapili, o m v we wvda.

We zli mia, Zuifo mi wa -lu lamnazida, 'in zli -ka zli, mu -wa wa *Nyapeyli. We 'dee 'gbu -Zezefu yia dli 'temani, o yia Pilatu -gbe mni o 'ka -Zezuu 'kwie -moo -zlali. ⁴⁴ Pilatu nee o dli zo: «Aya! O ka tli -papa -bhlo.»

'In o yia Wlomu -sloja glu gbuu 'yugalinyo la, 'in o yia o layibha: «'Lee, o titli bi ka 'wugwlee?»

⁴⁵ -Moo hwnua we -yo, 'in o yia -Zezefu o 'kwie yoo 'nye. ⁴⁶ -Zezefu zaa 'naa -zono, o -saa -Zezuu 'kwie su -gu, o zwa we 'naa -yo, 'in o yia we 'bhoka 'wu fa. Wee 'bhoka mia, wa ka bha we 'bhlu tukpa 'wu. Toun, o glipea tukpa -boklo, 'in o yia wee gbawla hwekla.

⁴⁷ Da wa zva -Zezuu 'kwie gbawla nukple, Magidala -hwno Malii -yo Zozee 'nyaa Malii ka -bha 'yi.

16

-Zezu -saa 'wu titlinya glaa

(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

¹ Nyapeyli 'pha, Magidala -hwno Malii klaa, *Zakee 'nyaa Malii we -yo Salomee, ma zaa -lasiklo, -we ka hne mena, wa 'ka we -Zezuu 'kwie -yotli.

² Dimasu zlokpe -papa, da 'ylo -saa 'wu, 'in wa yia gbawla -gu mni, ³ -zugba wa 'yibhalia yibhalia lae: «'Lee, tukpa 'kadu mia da gbawla hwee, nyoo 'ka we glipe -aun -yla?»

⁴ Wa -talia -mo, 'in wa yia wee tukpa -boklo 'kadu -yoyi. Nu, wa ka 'cin we glipe. ⁵ Wa plaa gbawla nukple, in wa yia -mo nyimesloyu yabhlo 'yi. O nyimesloyu -dli lilisolo la. O -bana polu. Nyano yia wa dli 'woslo.

⁶ O nee wa -yla: «A 'na nonu nyano -ni. Nazaletiyu -Zezu, o wa kolva *su -gu la, o da a talia yi? Nu, o ka 'woso titlinya glaa. O 'ni -seli -mi. A -tali, da wa palia o la, -bha ni da. ⁷ Nu, o ka aun 'yugali Galilee. -Mo a yia o 'yia, saa 'de o gbaa zlume aun -yla, 'sa. Nu, a mni, a 'tulo o 'binonya -yo Piel.»

⁸ -Bha wa 'laa gbawla nukple -gwagwie nya, -zugba wa tela nyano nya. Wa mi nyano nodaa 'gbu, wa 'ni nyume yabhlogbo -yla gbu gba.

Magidala -hwno Malii 'yia -Zezu

(Mt 28.9-10; Zn 20.11-18)

[⁹ -Zezu -saa titlinya glaa 'wu dimasu zlokpe. Magidala -hwno Malii, o 'wu o vua zuzu 'nyii gbeso, o yia o 'de -moo 'kluslolu tia.

¹⁰⁻¹¹ -Wa -yo -Zezu 'so mia 'cin, -bha Malii mnia wa -gbe. Wa mi wida. O 'tulva wa nu, o ka -Zezu 'yi, o -ga 'yliyoo. Wa 'ni we la gbuzono.

-Zezu -slolua o 'de o 'binonya 'so 'klv

(Lk 24.13-35)

¹² -Muu 'bigu, -Zezuu 'binonyaa glaa -nyuma 'so mia kpa -yloogblu nada, 'in o yia o 'de -maa 'kluslolu sa -putu sa. ¹³ Wa 'bhitia lu, 'in wa yia wa -lima 'tulo, -maa 'ni 'ya we la gbuzono.

-Zezu -slolua o 'de o 'binonya kugbua le -bhlo 'klv

(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.1-8)

¹⁴ -Sleen, o 'binonya kugbua le -bhlo mi lida, 'in -Zezu yia o 'de wa 'kluslolu. O nee wa -ylae: «Nyuma nee aun -yla nu, in ka 'woso titlinya glaa, 'in wa yia 'mi 'yi. A 'ni we la gbuzono. Lee ka 'gbu a 'ni 'mi dli -gu zaa? Lee ka 'gbu a su sa yukwli -yaa?»

¹⁵ Toun, 'in o nee wa -yla: «A 'plili dudu weee -gu, a 'ka -mo -Lagobu gba nyuma weee -yla. ¹⁶ Nyume, o -ka 'mi dli -gu zu, 'in wa -ka o batizee, -Lago yia o gbu 'wosaa. Nu nyume, o 'ni 'mi dli -gu zu, -Lago yia o gbu dilia. ¹⁷ -Wa zva 'mi dli -gu, gwedigbu wa yia lenva, mu ni: na 'hni nya wa yia zuzu 'nyuu vua. Welu

-we wa 'nia -yi, 'mɔ wa yia gbaa. ¹⁸ Wa yi tɔbhe 'wɔbbhuoo, wa yi gu 'maoo, gbɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa yɩ. Wa yi nyɩma sɔ -gɔlapalɩoo, 'in -maa pɔa.»

¹⁹ Nyɩmaa -Kanyɔ -Zezu bhɩa gbɔ gbagbɩe, -Lagɔ 'bhua ɔ 'wɔ, ɔ mɩa yalɩ, 'in ɔ yia -Lagɔ lɩlɩsɔɔ ladɩ. ²⁰ 'In ɔ 'bɩnɔnya yia -Lagɔgbɔ gbaa mɩɩ, da weee. 'In Nyɩmaa -Kanyɔ saa wa 'wɔ wa lubhɔ 'wɔ. ɔ yia wa 'tɩtɩ 'nye wa 'ka gwɛdigbɔ lɛnɔ. Mɔ yia we -sɩlɩua, 'in nyɩma weee 'ka we 'jɩyibheli nɩ, wa wɛɩ mɩ gbɔzɔnɔ nya.]

Luki 'sebhε Sa Luki gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Dɔtlɔyɔ ɔ -yɔ *Pɔlɔ mni'a 'lakpa 'wɔ, mɔ -wa. Luki 'sebhε ɔ cɛli'a, we gwedɪda ɔ nεε ni, -we ka 'gbɔ ɔ yia 'sebhε ni cɛli, mɔ -wa ni, nyuma 'ka -Zezu -gugbɔɔ 'dɛbhie yibheli.

-We ka 'gbɔ Luki yia 'sebhε ni cɛli mɔ ni

1 Teofilɪ 'kadɔ, -na fɔv! -We plia -seli -aun glaa, nyuma duun ka we cɛlicɛli layla. 2 Nyuma, -wa 'yia wee gbɔ gwedɪda, 'in wa yia -Lagɔwɛli gbagbanya -zε ni, -we wa gbaa -aun -yla ni, 'mɔ wamɪa cɛli'a. 3 Na 'dɛbhie -gbolu, da wee gbɔ dila gwe, sa we 'pɪplia 'wɔla, 'in in yia we layibha. Sa we mɪmni'a 'wɔla, 'in in yia we yibheli ηwεε ηwεε. We 'gbɔ, Teofilɪ, we nanɪ 'mɪ dɔdɔ, 'mɔ in cɛli'a da 'sebhε 'wɔ, 'in in yia -mɪ we yoo 'pa. 4 In 'nɪ -mɪ 'wɔcɛli bhebhε. -Zezuu wɛli wa -slolua -mɪ, sa we -zεa wɛli -zɔnu, -in 'ka we 'jɪyibheli 'gbɔ, in yia -mɪ 'wɔcɛli.

Zakalii -yɔ Elizabetɪ 'yugwalgbɔ

5 Bhla -we nya dɔdɔ 'wlɔlapɪnyɔ *Ewlodɔ pɪlɪ bhaa Zudee -dɔdɔ 'wlu la ni, *-Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlo, ɔ mɔ bhaa -bha, 'mɔ wa laa Zakalii. *-Lagɔbɔbɔnyaa zɔa wa laa Abia, -mɔ wa nyɪdɪ ɔ mɪa. ɔ 'ηwnɔ 'ηni wa laa Elizabetɪ. 'In ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ *-Awlɔɔn zɔayli 'bhɔ. 6 Zakalii -yɔ Elizabetɪ 'sɔɔ nɔnɔbhɔ tiklu -Lagɔ 'yliya 'wɔ. 'In wa zɔa -bha -Lagɔ tite sazɔnu sa, we -yɔ ɔ wɛli 'dɛ weee 'sɔ. 7 -Gbɔ Elizabetɪ -tɔaa 'gbɔ, wa 'nɪ 'yu -ka, 'in wa 'dɛ 'sɔ yia gɔ.

8 'Ylɪ yabhlo nya, 'in Zakalii ni -Lagɔbɔbɔ zɔaa 'ylɪ yia nyɪ. 'In Zakalii yia ɔ -Lagɔbɔbɔ -lubho nɔa mɪ, -mɔ *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ. 9 -Lagɔbɔbɔnyaa lɛnɔgbɔ 'cɪn 'wɔ, wa -ka gba wa 'ka wa libho dlili ni, -nɪgbɪ wa paa. -Mɔ zɪ mɪa, wa 'paa wee -nɪgbɪ ni, Zakalii -gɔ we bhlilia, ɔ 'ka -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ pla, ɔ 'ka -mɔ 'wli -sɛε 'gbɔ. 10 Wee 'wlu -sɛε bhla nyɪa ni, -zugba -Lagɔ nyumaa -zlo -dɪ -bha 'pipee la, wa mɪ -Lagɔ bhuhhoeda.

11 Zakalii mɪ -Lagɔ bɔbɔda, Jejitapeε 'anzɪ yabhlo yia ɔ 'klɔtlɔl. We 'yiligbe -bha 'slakagɔsalɪlu, -we -gɔ wa sɛa 'wlnya, we lilisɔlɔ. 12 Da Zakalii 'yia wee 'anzɪ -yɔ, 'pɔn sloa ɔ dli, 'in -nyanɪgbɔ yia ɔ -kpali. 13 'Anzɪ nεε ɔ -ylaε: «Zakalii, -in 'na nɔnɔ nyano -ni. -Lagɔ ka -na -Lagɔ -bhuhhoewɛli 'wɔnɪwɪ. Nɔkpasuyɪ -na 'ηwnɔ Elizabetɪ yia gwali -mɪ -yla. ɔ -ka ɔ gwali, 'in -in 'ka ɔ 'ηni zɔ *Zaan. 14 ɔ 'yuu 'gbɔ, 'mɔna 'kadɔ yia -mɪ 'wɔ yia. Nyuma -duun ɔ gwalgwale yia 'mɔna 'wɔlaa. 15 -We ka gbɔ -wa ni, -bha Jejitape 'yu, nyumε 'kadɔ ɔ yia -zεa. ɔ 'na 'ka -dlɔ zalɔ 'ma, ɔ 'na 'ka nɔ kalo 'ma. ɔ mɪ -mɔ ɔ 'nyaaa nɔkplɛ ni, 'in -Lagɔ Zuzu 'Pɔpa 'kaa ɔ ye. 16 *Izlaɛlnyuma -duun ɔ yia Jejitape, ɔ -wa wa -Lagɔ -gbε lɔlaa. 17 Nyumaa -Kanyɔ 'yugalnyɔ ɔ -mɪa, 'in zuzu -yɔ 'tɪtɛ, -we mɪ bhaa *Elii -gɔ ni, mɔ yia ɔ -gɔ yia. ɔ 'ka we lɛnɔ, 'in dɛda -yɔ 'yua 'sɔ 'ka 'yibhali -yibhali. 'Bhie, -wa 'a zɔa -Lagɔ 'nɔηwε, ɔ 'ka wa nyuma tiklu gbɔyilo 'nyε. ɔ 'ka 'sa wa -yɔmɔnazi Nyumaa -Kanyɔ -nɔ nya.»

18 -Lagɔ 'anzɪ gba 'saa, Zakalii nεε: «-Amɪ ka gɔ, 'in na 'ηwnɔ mɪ ηwnɔkaa nya, -na wɛli -in gbaa da 'lee, sa we 'ka 'wɔlapɪli'a?»

19 'Anzɪ yia we 'bɪgɔpal, we nεε: «-Amɪ -wa Gabliε. -Lagɔ ɔ 'yu na yiligbea, mɔ tiea 'mɪ, ni, in yi, in 'ka -mɪ -yla wɛli ni -yɔ gbɔzɔnu -gbɔ ni gba. 20 Wɛli -we in gbaa dε -mɪ -yla, -in 'nɪ we dli 'wɔdu 'gbɔ ni, we 'bhɔ -zεεn 'wɔ, bhobho -na yia -zεa, wɛli 'na 'ka -mɪ ηwεε 'tla. 'Ylɪ -we -Lagɔ 'paa ηwεε, we -ka nyɪ 'bhie, 'in -in 'kaa gba.»

²¹ Zakalii mi -Lagobudu 'kadu zo -gwleda kplokploo 'gbu, -Lagoo nyuma -wa mia -bha 'pipee o wobda, ηwegaga ka wa sobha. ²² Nu, o 'tlaa, o 'ni mneni o 'ka wa -yla gba. 'In nyuma yia we -yoyi nu, -lu yabhlo ka o 'klb 'tlal -mo -Lagobudu 'kadu zo. 'In -zugba o paa wa -yla so. O 'ni mneni o 'ka gbu -gusa. ²³ Onoo -Lagoo bubo yli bhia ni, 'in o yia o -Zoo lomu.

²⁴ Yli 'so -le 'pha, 'in Zakalii ηwno Elizabethi yia nokpla pla. 'Cu gbu 'wu, -zugba o zize o 'de. 'In o nee o 'deε dli zoε: ²⁵ «-Aa! -Lago ka 'mi nyazi 'yili, o ka 'mi zo 'klb -sa nyuma 'yilia 'wu. 'In in yia gwali ηwno -Ze.»

Sa 'anzı kwaa Malii -Zezuu gwalıgbv 'di

²⁶ Elizabethi plaa nokpla, o ka 'cu gbelibhlo, 'in -Lago yia o 'anzı Gablie tie -mo Nazaleti, Galilee -dudu -gu. ²⁷ -Mo 'yieslonηwnoyuu -gbe o tiea we. O ηni wa laa Malii. O 'ni -slb nokpasu -yi. Nu, nyume yabhlo wa laa *-Zezεfu, o bhoyi -wa. Nyuma 'wlulapilnyo *-Davidu zoyali -nyume yabhlo -wa. ²⁸ -Lagoo 'anzı plaa o -gbe, 'in we nee o -ylae: «Malii, a fvu! A li 'muna. Ama -Lago 'nyea o zozonu, ama na saa fu, -Lago -yo ain 'so mi.»

²⁹ Malii 'nva weli -mni, we ka o dli sumani. 'In o yia o 'de layibha 'lee: «Fu -mumu we -saa de 'mi, sa -muv 'ji mia?» ³⁰ 'Anzi nee o -ylae: «Malii, nyano 'na slolu ain dlu -ni. -Lago ka o zozonu ain 'nye. ³¹ A -tali, nokpla a yia plaa, a 'ka nokpasuyu gwali, 'in a 'ka o ηni zo -Zezu. ³² Nyume 'kadu o yia -zea, 'in wa 'ka o la Yali -Lagoo 'Yu. 'Mo Jejitape yia o dukpasa -Davidu ηnumnikpe 'woladia, 'in o 'ka nyuma 'wlulapli. ³³ Mo yia Izlaelnyuma weee 'wlulaplia 'komoo, 'in o nyumaa 'wlulaplie 'ni bhloluda -ka.»

³⁴ Malii nee 'anzı -ylae: «In 'ni nokpasu -yi, sa we 'ka 'wolanonnva?»

³⁵ 'Anzi yia we 'bigupali o -ylae: «Zuzu 'Pupa yia ain -gu yia, 'in Yali -Lagoo 'tite yia ain -gugblia zuzu 'bhisa. We 'gbu, o 'yu a yia gwalia, o mi -nawobda, 'mo wa yia laa -Lagoo 'Yu. ³⁶ Ama zoyali ηwno Elizabethi mi nokpla, ni, o ka go. Nokpasuyu o yia gwalia, o wa laa zlume -gblotu ηwno, o 'cu gbelibhlo mia da. ³⁷ -We ka gbu -wa ni, -lu yabhlogbo o 'kaa -Lago siali, we 'ni -mi.»

³⁸ Toun, 'in Malii nee: «Jejitape lubhononηwno in -mia. Sa -in gbaa de, we nu 'sa na -nu nya.» 'In 'anzı yia o kwesi 'bhu, 'in we yia mni.

Malii mnıa Elizabethi 'ya

³⁹ Wee bhla -bhloo 'de nya, Malii -soa 'wu -gwagwie nya, 'in o yia Zudee -duduu da -gogo -zuaa 'gbe yabhlo 'wu mni. ⁴⁰ O plaa Zakalii -budu zo, 'in o yia Elizabethi fusa. ⁴¹ Da Elizabethi 'nva Malii fusaweli ni, yu mia o nokple, 'in o yia lazuklu. 'In Zuzu 'Pupa yia Elizabethi ye. ⁴² 'In o yia 'wokpi 'titeε:

«Malii! -Lago ka ain 'nyulanηwna, we 'ka 'ηwni weee -zi. 'In o ka 'ya 'yu o mia ain nokple 'nyulanηwna. ⁴³ Aya! Nyoo in -mia, 'in na -Kanyoo 'nyaa yi na -gbe yia? ⁴⁴ Nu, a yi -yoo! In 'nva amaa na fusaweli, toun, 'yu o mia 'mi nokple, 'in o yia lazuklu 'muna 'kadu nya. ⁴⁵ Gbu Jejitape gbaa ain -yla, a ka we dli 'wodi ni, le we yia nva 'gbu, 'wotutue -dloo mi amaa -nu nya.»

Malii -mnıa -Lagoo 'ηni

⁴⁶ Elizabethi gba 'saa, -bha -bhlokpade Malii nee:

«Cun, Jejitape 'yli,
o ηni na yia -mnıa.

⁴⁷ 'Mona ka na dli ye,
na Gbuvusanyo -Lagoo 'gbu.

⁴⁸ -We ka gbu -wa,
-Lago ka 'mi 'yli -gu 'pa,
o nyazidli nya.

-Ami, o lubhononywano,
 -o 'nia -lu yabhlogbodo nya -mi.
 We 'gbu, we 'bhu -zeen 'wu,
 bhla weee nya, nyima yia na daa gbaa:

«Nwano, -o -Lago nywana 'nyu la.»
 49 -Lago -o ka 'tite pua 'tite weee 'wlu la,
 o ka 'mi gbu 'kadu -yla lenu.
 O 'nyi mi -mawboda.

50 Nyuma -wa zua o 'nonye,
 bhla weee nya o yia wa nyazi.

51 O sodo 'tite o -slolua,
 'in -wa ka dli zo,
 'dee 'ylimanie mia,
 o yia wa -yosali.

52 -Lago ka dudubu 'wlulapinya wa 'nyumnike -gu -sa.
 'In o yia nyuma -se -se 'bi 'kadu 'nye.

53 Nyuma -wa 'kli mia 'bhada,
 o ka wa -lu -zono 'nye duun,
 'in o yia 'nyumninya vu, wa kwe klo nya.

54-55 O ka o lubhononyo *Izraeli -yobe.
 'In o 'ni o nyazidlu lenugbu 'wodlu,
 *Ablaamu -yo o 'yuoyuaa gbegbein,
 -zu weee nya.

Sa o gbaa -amiaa dukpasu -yla,
 'sa o mia we nuda.»

56 Malii -dulia Elizabethu -gbe la, we li sa 'cu ta, 'bhie, o yia o -zoo lomni.

*'Zan *-Batisu gwaligbu*

57 Bhla -we nya Elizabethu 'kaa 'wlusa we nynia, 'in o yia nukpasuyu gwali.

58 Elizabethu kwesinyuma -yo o zwayli -nyuma 'nua nu, Jejitape ka Elizabethu nyazu 'kadu 'yili, 'in wa -yo o 'so yia we 'muna li.

59 Da 'yu lia lokowlu -bhlo, wa yia o kni 'wu 'paa, 'in wa nee, wa 'ka o dide Zakalii 'nyi o zu. 60 'In o 'nyaa nee: «-Innya! Mo wa laa Zaan.»

61 Wa nee o -ylae: «'Nni -muni 'ni amaa zwayli -mi.»

62 'In wa yia o dide layibha so nyae: «Sa -in 'ka o 'nyi zua?» 63 Zakalii 'yibhala wa -boklo falu ni, 'in o yia we -gu celi nu: «'Yuu nyi -wa Zaan.» 'Nni -we o celi, wa 'yia we -yo ni, 'in nyegaga yia wa 'de weee subha. 64 -Bha -bhlokpade Zakalii mio -bloa, 'in o yia gbagbie bhli, -zugba o mnuni -Lagoo 'nyi. 65 Toun, nyano yia o kwesinyuma weee 'woslo, -zugba nyuma weee, -wa mia Zudee -gogo -dudu -gu, gbugbali we -yla. 66 -Wa weee 'nua wee gbu -muni, dli zo wa dula we la, 'in wa yibhali -yibhala lae: «'Ao! Nyoo 'yu -muni 'ka ci -zea?» Nu, -Lagoo 'tite -yo o 'so mi.

Gbuwonu -gbu, -Lago nva le, Zakalii 'paa we -fali

67 Zuzu 'Pupa yea oo 'yuu dide Zakalii, 'in o yia gbuu -falipapie bhli:

68 «Jejitape, -o -wa Izraelinyumaa -Lago,
 -a -mnuni o 'nyi. Mo bea o nyuma -yo,
 'in o yia wa gbu 'wosa.

69 Nyumaa Gbuwosanyo 'kadu,
 -o 'bhua -Lagoo lubhononyo -Davidu zwayli,
 o ka o -aun 'nye.

70 -Lago ka 'cin we gba o -mawlu gbuu -falipanyaa nywe nya.

- 71 Nu, mɔ yia -ain -amɪaa tɔnyɪma kwɛɛ -saa,
'in ɔ 'ka -ain -wa weee nyɛa -ain 'wɔ,
wa 'tite zɔ -sa.
- 72 'Sa -Lagɔ -sɔlɔua sa ɔ nyazɪdlɪ -amɪaa dɔkpasɪ 'klɔ.
'In ɔ ligbea ɔ -yɔ ɔ nyɪma 'sɔɔ -mɔwɔlɔ *'wɔsusɔlɔlɔgbɔ.
- 73 -Lagɔ ka zɔlmɛ -amɪaa dɔkpasɪ Abɔlamɔ -yɪla bi, nu,
74 -amɪaa tɔnyɪma kwɛɛ ɔ yia -ain -saa,
'in ɔ 'ka -ain nyanɔ dɔlɪ -sa,
-a 'ka ɔ lubho nu,
75 -mɔwɔlɔwɔlɔ -yɔ 'wɔtɔtɔɛ tikɔ nya ɔ 'yu,
bhla -a -gaa 'yɪlɔ.
- 76 'In -mɪ, na 'yu, wa yia laa,
Yalɪ *-Lagɔgbɔ -falɔpanyɔ.
- Nu, -mɪ yia Nyɪmaa -Kanyɔ 'yu nɔa,
'in -in 'ka ɔ 'yɔogbɔnyɪ -yɔ mnazi.
- 77 'In -in 'ka ɔ nyɪma -yɪla we 'wɔyleli nu,
-Lagɔ -ka wa -yɔgbɔ 'wɔtɪ, mɔ sɔlɔua wa 'pɔpɔɛ.
- 78 -Amɪaa -Lagɔɔ nyazɪdlɪ 'kadɔ 'gbɔ,
ɔ yia yalɪ san -we -yɔ zɔkpa yɔlɔ san 'wɔwɔba,
-ain -gɔ 'mɪnia,
- 79 we 'ka -wa mɪa nɪkpɪsɛ 'wɔ ladɪda -yɔ -wa mɪa tɪtɪɛ zuzu 'wɔ ladɪda, glaa
layɪ.
'In we 'ka -ain 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔɔ 'yɔogbɔ dasɔlɔluu 'gbɔ.»
- 80 Yulɛ mɪ 'yɪlɪmanɪda, 'in ɔ 'wɔlɔkɔn mɪ ladɔlɔda. 'In ɔ yia da bɛblɛɛ ladɪla
mɪnɪ ɔ 'dɛ -bhɔ tikɔ 'bhɪɛ, 'yɪ -we nya ɔ -sɔlɔua ɔ 'dɛ Izɔlɛɪnyɪma 'klɔ, 'in we
yia nyɪni.

2

-Zezuu gwalɪgbɔ (Mt 1.18-25)

1 -Mɔ bhla, nyɪmaa 'wɔlɔpɪnyɔ 'kadɔ *Sezaa Ogusɪ palɪ tite yabhɔ, nu,
wa zɛɪ ɔ nyɪma weee, dɔdɔ weee -gɔ. 2 Bhla -we nya Kilɪnɪusɔ mɪa Sɪlɪɪ -dɔdɔ
-gɔ nyɪmaa 'wɔlɔpɪnyɔ nya, we bhla wa zɛɪa nyɪma tɪanɔ. 3 Nyɪma weee yia
wa 'dɛɛ -zɔɔ wa 'ɪnɪ cɛɪa mɪnɪ -bhɔ -bhɔ.

4 *-Zɛzɛfɔ -mɔɔ yi 'yaa Nazaɛtɪgbɛ 'wɔ 'bhɔ, Galɪlee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia -Davidu
'gbɛ wa laa Bɛtɪɛmɔ nɔkplɛ mɪnɪ, Zudee -dɔdɔ -gɔ. -Davidu zɔyɪlɪ -yɔ ɔ -budu zɔ
-nyɪmɛ ɔ -mɪa, -Davidu -budu zɔ. 5 ɔ -yɔ ɔ bhoyɪ Malɪɪ, -ɔ mɪa 'wɔwɔlɔ -nɔkplɪ
'sɔ, 'in wa yia mɪnɪ, wa 'ka wa 'ɪnɪ cɛɪu 'gbɔ. 6 Wa mɪ Bɛtɪɛmɔ, 'bhɪɛ, Malɪɪ
'wɔlɔsabhɪ yia nyɪni. 7 'In ɔ yia ɔ 'wɔkɔpɪalɪ yu gwali, nɔkpasuyɪ nya. ɔ bibɛɪa ɔ
'naa -yɔla nɪ, 'in ɔ yia ɔ numaa 'wɔlɪlɪ -gɔ 'wɔ lapɪ. Nu, wa 'nɪ 'bɪ 'yɪ 'lakpanyaa
-budu zɔɔ 'gbɔ.

-Lagɔɔ 'anzɪ yabhɔ -laa bhɔbhɔɛɛ 'yɪlɔzɔnyɪ 'dɪzɔnɔ

8 -Mɔ wee dɔdɔ -bhɔkɔpɛɛ -gɔ nɪ, kɔpaa bhɔbhɔɛɛ 'yɪlɔzɔnyɪ gɔa. Sabɔ, -
zugba wa kɔ wa bhɔbhɔɛɛ -zɔ ɪwɛ. 9 -Jejɪtapɛɛ 'anzɪ yabhɔ yia wa 'klɔtlɪ, 'in
-Lagɔɔ ɪnɪmɪɛɛ san 'kadɔ yia wa gbɛɪ. 'In -nyanɪgbɔ yia wa -kɔpɪ. 10 'Anzɪ
nɛɛ wa -ylɛɛ: «A 'na nyamanɪ -nɪ, nu, 'dɪzɔnɔ in -laa aɪn. Mɔ yia nyɪma weee
'mɔna 'kadɔ dɪ zɔ slua. 11 -Zɛɛn sabɔ, wa ka amɪaa Gbɔwɔsanyɔ gwali, -mɔ -
Davidu -zɔɔ. Mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, 'in mɔ -wa Nyɪmaa -Kanyɔ. 12 -Lu -we
'kaa ɔ -sɔlɔ, 'bhɪɛ, a 'ka ɔ yɪbhɛɪ mɔ nɪ: 'yuyɔlu yabhɔ a yia 'yɪa, 'naa mɪ ɔ
-yɔlabɛɪɛɪda, -zugba ɔ pɪ numaa 'wɔlɪlɪ -gɔ 'wɔ la.»

13 Təʊn, yalı 'anzı -zlo yia 'anzı -gubho, -Lagə ʔηmnmnıe nya, -zugba we gbaa:

14 «-Lagə ʔηı 'yılı -mə yalı 'pıpı,
'ın nyuma -wa -Lagə 'yıbhaa,
'wətətəe -dlə mı wa -nı nya dudu -gı.»

Bhlabhləe 'yılıyəzənya mna Betilem

15 Da -Lagə ʔanzınya 'bhıa wa kwesi, 'ın we 'de weee yia yalı mni ni, -bha bhlabhləe 'yılıyəzənya zəzba 'dı, wa nəe: «-A mni Betilem, gbı -we nıa -mə lə, Jejitape -slolua -aın 'klı, -a 'ka we 'yı.»

16 Wa -səa 'wı -gwagwıe nya, 'ın wa yia -mə mni. 'In wa yia -mə Malii -yə -Zezəfu ylı. 'Yuyolu pı nımaa 'wəlılı -gbı 'wı la, 'ın wa yia ə 'yı. 17 Da wa 'yia ə 'yuyolu ni, -we 'anzı gbaa wa -yla ə 'yuu daa, 'ın wa yia we 'dısasie bhli nyuma təba -yla. 18 Gbı -we bhlabhləe 'yılıyəzənya gbaa, -wa weee 'nıa we, ηwəgaga səbhaa wa. 19 Gbı weee 'plıa, Malii yia we dlı zə ladlı. Ɔ -ka ladı, -zugba ə pıpalı we -gı 'wlukəʊn la. 20 -Mıb 'bıgı, 'ın bhlabhləe 'yılıyəzənya yia ləmni, -Lagə ʔηı yilımanıe -yə ə 'ηı mnmnıe nya. -We wa 'nıa klaa, 'ın wa 'yia -yə klaa, ni, sa 'anzı gbaa we wa -yla, 'sa we nıa.

Malii -yə -Zezəfu 'sə yia -Zezı -slolua mni, -Lagəbudı 'kadı zə

21 'Yuu ləkəwlı -bhlo nınyia, 'ın wa yia ə knı 'wəpa. 'In wa yia ə 'ηı zı -Zezı. Wa 'nı -slə ə nukpla pla, 'ηı -we 'anzı gbaa ə 'nyaa -yla ni, 'mı wa zəa ə.

22 'In da Malii -yəwəbı ylı nınyia, sa we mna cəlda *Moizı tite 'wı, 'sa -Zezəfu -yə Malii kwaa 'yü *-Zeluzələmı, wa 'ka ə Jejitape 'klıslolı. 23 Ni, we mı cəlda Jejitape tite 'wəe:
«'Wəkpaalı nukpasuyı wa yia -bha -saa Jejitape -nı nya.»

24 Wee tite -bhlokpade gbaa wa bəbə -Lagə, -de gbele səə, -de -kpakəʊn yua səə, we nya, 'ın Malii -yə -Zezəfu -yə we yia mni.

'Simeə ʔpaa -Lagə fuo -Zezı 'gbı

25 Ni, nyıme yabhlo mı bhaa -Zeluzələmı, 'mə wa laa 'Simeə. Nyıme tiklı -wa, 'ın ə zəa -Lagə 'nıηwə, 'ın ə mna *Izlaelı Gbıwəsanyə wıda. Zuzı 'Pıpa mı ə -gı. 26 -Mə nəe ə -yla 'cıən, ni, -Lagə -Bhasanyə ə yia yoo 'paa, ə 'nı -slə -məə 'yı, ə 'na 'ka tlı. 27 -Lagə Zuzı 'bhıa 'Simeə 'wı, 'ın ə yia -Lagəbudı 'kadı zə mni. We bhla, -Zezı dıdea ka wa 'yü -Lagəbudı 'kadı zə kwa. 'In -we Jejitape tite gbaa, wa 'ka we lənı ə -yla. 28 'Simeə 'bhıa 'yü 'wı, ə 'paa -Lagə fuo, 'ın ə nəe:

29 «Jejitape, -we -ın gbaa, we ka lənı.
-Slən -ın mneni -ın 'ka -na lıbhənyə 'yıtıde,
ə 'ka tlı -dlə.

30 Ni, *nyımaa Gbıwəsanyə -ın 'paa yoo,
ın ka ə 'yı na 'yılı 'sə nya.

31 Ni, nyıme ə -ın nıa lə,
nyımaa Gbıwəsanyə nya,
nyıma weee 'yü, ın ka ə 'yı.

32 Mə -wa, zı -we 'kaa dıdıgbı -nyıma weee nıkpıse 'wısa.
Izlaelınyıma -ın -saa -bha,
wa 'ηı mı 'ka mni ə 'gbı.»

'Simeə -falıpagı

33 Gbı 'Simeə mna gbada -Zezı daa, we ka ə 'nyaa -yə ə dıde 'sə ηwəgaga -səbhalı. 34 'Simeə ηwınaa wa 'nyı la, 'ın ə nəe -Zezı 'nyaa Malii -yla: «A -talı, 'yü -məni 'gbı, nyıma -duun yia bhlıa, 'ın nyıma -duun yia 'wısa *Izlaelı -dudu -gı. Mə yia -Lagə -slolua, 'ın nyıma təba 'na 'ka ə gbı -yəηwı. 35 'In

nyuma duuun dli zo lapopaligbunya mia, wa dli zo zizeda, sanee o yia we zli 'klu wlelia beblee. 'In ama, Malii, gbv-we yia ain ylia, -yo we yia ain 'cansa, nee 'yli 'so tugogble wa fa amaa dibhe 'wu.»

Ani 'paa-Lago fuo-Zezuu 'gbv

³⁶ We bhla, Fanuelu 'yu Ani, o-wa-Lagobv-falpanwao, Aselu zwayli, -moo mi 'ya wee-Lagobudu 'kadu zo, -zugba o ka go. O-dogbu bhla, o-kva yli, we li-zu gbeso, 'in o 'lowli yia tli. ³⁷ O ka -zuv glv -mnva -zu -mnva, 'in -zugba o mi -dogbanwao nya. O mi-Lagobudu 'kadu zo 'komuu, 'in o nva -mo-Lagoo lubho zokpe, jibheza, -zugba o pla 'sun, 'in o bhuhhoe-Lago. ³⁸ Da 'Simeoo mia Malii-yo-Zezefv 'so-yia gbv gbada, we bhla Ani plaa-Lagobudu 'kadu zo, o 'yia-Zezu ni, 'in o yia-Lagoo nni mnurie bhli. 'In-zugba nyuma weee-wa mia-Zeluzalemv 'wuzityli woda, o gba-maa-yia-Zezuu gbv.

-Zezu-yo o nyuma 'so 'bhitia lv Nazalet

³⁹ Zev-we Jitapee tite gbaa, -Zezuu nyuma bhia we lenoe, 'in wa yia wa 'gbe nukple lobbhiti, Nazalet, Galilee-dudu-gv. ⁴⁰ Wa mi-mo, -zugba 'yu ylimani, o temani la. 'In gbuyilo yia o ye, 'in-Lagoo 'nani yia o nya-tv.

-Zezu ka-zv kugbua le 'so, 'in o yia-Lagobudu 'kadu zo mni

⁴¹ -Zv weee nya, -Zezuu 'nyaa-yo o dide mnia *Zuifuv *Wuzityli 'feti *gv-Zeluzalemv. ⁴² -Zv yabhlo nya, da -Zezu 'yia-zv kugbua le 'so, sa wa mnia 'cin 'Wuzityli 'feti-gv ni, 'in o-yo o nyuma 'so yi 'saa-mo mni. ⁴³ 'Feti bhia, wa mi Nazalet luyida, 'in wa 'yu-Zezu yia-Zeluzalemv-tv. O didea 'ni we 'jiyibheli. ⁴⁴ Wamia dlu nu, -Zezu mi wa nononya glaa. Wa naa 'yli-bhlo, 'in wa yia o datale bhli wa nyuma-yo wa 'talea nyidi. ⁴⁵ Nu, wa 'ni o 'yida-mu 'gbv, 'in wa yia -Zeluzalemv lobbhiti, wa 'ka-mo o datali. ⁴⁶ We 'yli tanuv zli, 'in wa yia o 'yi-Lagobudu 'kadu zo. -Zugba o-di titee gwesanya nyidi la, o pulv wa yukwli, 'in o yibha wa gbunya la. ⁴⁷ Nyuma-wa pulva o weli yukwli nwegaga ka wa sobha, o 'ylimnee-yo o gbuv 'bigopaliee 'gbv. ⁴⁸ Da o nyuma 'yia o ni, 'in nwegaga yia wa sobha. 'In o 'nyaa nee o-yiae: «Na 'yu, le ka 'gbv-in yi 'sa-ain-yia nva? -In-tali, in-yo-na dide mia-na datalida, -amiaa dli ka sumani bhabha.»

⁴⁹ 'In o yia we 'bigopali wa -ylae: «Lee ka 'gbv a nonv 'mi 'yilibula? A 'ni we 'ji-yi nu, na Didee -budu zo in 'kaa-mu?» ⁵⁰ Nu, o nyuma 'ni gbv-we o gbaa wa -yia 'wolanv.

⁵¹ -Zezu-yo o nyuma 'so yia Nazalet lobbhiti, 'in o yia wa 'nonwe zv. 'In o 'nyaa yia gbunya-mni dli zo lazv. ⁵² -Zezu mi 'ylimanida, -zugba o gbuyilo ylimani-gowola, 'in o namani-Lago-yo nyuma dudu.

3

'Zan-Batisi mnazia Nyumaa-Kanyoo 'yloogblv-yo (Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Zn 1.19-28)

¹⁻² Nu, Tibee Sezaa nyumaa 'wlulapilee-zv kugbua le gbunv nya ni, we bhla, Ponsi Pilati mi duduv 'wlulapinyo nya Zudee. Ewlovv mi nyumaa 'wlulapinyo nya Galilee, 'in o bheli Filipv mia Itulee-yo Tlakoniti-dudu-gv, -zugba Lizanias- -moo mi Abileni-nyumaa 'wlulapinyo nya. 'In Anasi-yo Kaifu 'so mi *-Lagobubnyaa-cian 'kadu nya. We bhla, Zakalii 'yu *Zaan-o dlia da beblee la, 'in-Lago yia o-yia gbv gba. ³ 'In Zaan yia Zudee gbua dudu weee-gv 'plie bhli, -zugba o gba nyuma-ylae: «A 'bhiti dli, a yi in 'ka ain batizee, 'in-Lago 'ka amiaa-yogbv 'woti.» ⁴ Sa *-Lagobv-falpanyo *Ezaii ceha o 'sebhe nukple, 'sa we nva. O nee:

* 2:41 'Mu wa laa-tuauweli 'wu: «Pâques».

«Nyumε yabhlo kpia 'wɔ da bebleε, ɔ neε:
<Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyɔɔ 'yloogblɔ -yɔ,
a nu ɔ 'yu 'yoo tkli.»

5 'Gbiwlu weee yia klaa,
-gɔgɔ weee -yɔ 'kpida weee yia sloa.
'Yloogblɔ 'wɔkanɔdanya yia 'wɔslamanɔ,
'ylinyuno -yloogblɔnyaa -gɔ yia
'wɔmnenia ylooylɔɔ.

6 'In *Nyumaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ 'paa yoo,
dɔdɔgɔ -nyuma weee yia ɔ 'yia.»

7 Nyumaa -zlo mɪ Zaaan -gbε yida, ɔ 'ka wa batizee, 'in ɔ neε wa -ylaε: «Tɪbhe
-gnɔ! -Dawlician! -Lagɔɔ gbɔwɔbhuyli ka cɪpa. Nyɔɔ -sali ain 'dɪ, 'in a pɔpali
'wlukɔɔn la nu, a mneni a 'ka -Lagɔɔ 'cε -we mia yida kwεε 'tlaa? 8 A 'bhiti
amɪaa dlɪ, 'in a -slolu we amɪaa lɛnɔgbɔnya 'wɔ sazɔnɔ sa. A 'na gbalɪ amɪaa
'dεε dlɪ zɔ -nɪε: <Nu, Ablaamɔ mɪ -amɪaa dukpasa nyaa 'gbɔ, -a ka gbɔwɔbhɔ
-nɔ. Nu, in neε ain -ylaε, -Lagɔ mneni, ɔ 'ka tɔkpanya nɪ Ablaamɔ 'yua -zεlɪ.

9 -Lagɔɔ 'nɛnɔ gbee 'yli -dɪ sunyaa bhɔ -yɔ la pepe. Su weee -we'e 'paa 'bhue
-zɔnɔnya nɪ, -dɪa ɔ yia we, ɔ 'ka we -kosu 'wɔ viteli.»

10 Tɔɔn, 'in waa nyumaa -zlo yia Zaan layɪbhaε: «Sa -a 'ka -ylεε nu ya?»

11 Zaan yia we 'bigɔpali wa -ylaε: «-ɔ -ka -bana 'sɔ -ka, ɔ 'nyε 'yabhlo nyumε
-ɔ 'nɪa -bana -ka. 'In -ɔ -ka lililu duun -ka, ɔ dlili we.»

12 *Nɪsɔn -gwεzisanya tɔba yia Zaaan -gbε, ɔ 'ka wa batizee. 'In wa yia Zaan
layɪbhaε: «-Amɪaa -kanyɔɔ, sa -a 'ka nɔa?»

13 'In Zaan yia we 'bigɔpali wa -ylaε: «'Gwεzi -we a 'kaa -sa, amɪaa 'dε -yi we,
a 'na pali we -gɔ -nɪ.»

14 'In 'sloja yia ɔ layɪbha 'yae: «Sa -amɪa 'ka nɔa?»

ɔ neε wa -ylaε: «A 'na -sali nyuma 'gwεzi kwεε -gla nya -nɪ, a 'na lili wa -bi 'wɔ
-nɪ. Amɪaa 'pɛnɪgwεzi namanɪ ain dɔdɔ.»

15 Nyuma, -wa mia wɔda, maa yibhaa -maa 'dε la dlɪ zɔ, «Zaan mia dε, -Lagɔɔ
-Bhasanyɔ 'kaa yi, -de mɔɔ?» 16 Nu, Zaan neε wa 'dε weee -ylaε: «-Amɪ, 'nyu
nya na batizea ain. Nu, -ɔ mia yida, ɔ 'tɪtε -zi na -nɔ. In 'nɪ we 'klɔ -ka, in 'ka ɔ
-sakwlaa 'llukpe -blo. Mɔ yia ain batizea Zuzu 'Pɔpa -yɔ -kosu nya. 17 ɔ ka ɔ
bɔtε kwεε, ɔ 'ka ɔ 'mnɔ 'wɔpɔ, 'in, ɔ 'ka we 'ya -yɔ we vavi -yɔsɪsali. 'In ɔ 'ka we
'ya -zɔnɔnya -gbagbɔ 'wɔ slɪ, 'bhie, ɔ 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wɔ
viteli.»

18 Zaan mɪ nyuma 'dɪ duun zɔda, -zugba ɔ gba wa -yla -Lagɔwɛlɪ -zɔnɔ. 19 Nu,
we bhla Zaan palia dɔdɔɔ 'wlulapɪnyɔ Ewloɔ -yla gbɔ la, ɔ bheliɪ 'ɣwɔnɔ
Ewloɔdiadi ɔ -saa -mɔɔ -glo, 'in ɔ yia ɔ kwa, we -yɔ gbɔnyuu -duun ɔ nɔa lεε 'gbɔ.

20 Nu, 'in Ewloɔɔ yi 'yaa gbɔnyuu yabhlo lɛnɔ -tapa: ɔ ka Zaan -kaslɔ 'wɔpa.

*Zaan batizea -Zezu
(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)*

21 Da wa 'nɪa -slɔ Zaan -kaslɔ 'wɔpa, we bhla ɔ batizea nyuma duun -yɔ -
Zezuu 'dεbhie -gbolu. ɔ batizee bhla, -Zezu mɪ -Lagɔ bhuhhoeda, 'in yali yia
ɣwε -kali. 22 'In Zuzu 'Pɔpa yia ɔ -gɔ lasibhli, ɔ 'wɔ sa -kpakɔn. 'In wa yia wɛlɪ
yabhlo 'bhua -Lagɔɔ -gbε 'nɔ, we neε: «Na 'Yu -in -mɪa, in -kali -na zε. -Mɪ in
'nyεa na dlɪ weee yoo.»

*-Zezuu dɔkpasu 'ɣnyuma nɪ
(Mt 1.1-17)*

23-38 -Zezu ka sa -zɔ glɔ -bhlo -zɔ kugbua, 'bhie, ɔ yia ɔ lubhoo nɔnɔε gwɛɔ.
ɔ dɔkpasu ɣmɪ nɪ:

- *-Adaan dide -wa -Lagɔ.
- Adan gwalia Seti, Seti gwalia Enɔsɔ.

Enõsu gwalia Kainamu, Kainamu gwalia Maleleli.
 Maleleli gwalia -Zaledi, -Zaledi gwalia Enõku.
 Enõku gwalia Matuzala, Matuzala gwalia Lameki.
 Lameki gwalia *Nowee, Nowee gwalia Semu.
 Semu gwalia Alfakisadi, Alfakisadi gwalia Kainamu.
 Kainamu gwalia Sala, Sala gwalia Ebeli.
 Ebeli gwalia Faleki, Faleki gwalia Wlago.
 Wlago gwalia Seluku, Seluku gwalia Nakoo.
 Nakoo gwalia Tala, Tala gwalia Ablaamu.
 Ablaamu gwalia Izaki, Izaki gwalia Zakobu.
 Zakobu gwalia Zuda, Zuda gwalia Falesi.
 Falesi gwalia Eslomu, Eslomu gwalia Alini.
 Alini gwalia Adime, Adime gwalia Aminadabu.
 Aminadabu gwalia Naason, Naason gwalia Sala.
 Sala gwalia -Boazi, -Boazi gwalia Obedi.
 Obedi gwalia -Zese, -Zese gwalia -Davidi.
 -Davidi gwalia Natan, Natan gwalia Matata.
 Matata gwalia Mena, Mena gwalia Melea.
 Melea gwalia Eliakimu, Eliakimu gwalia -Zonamu.
 -Zonamu gwalia -Zezefu, -Zezefu gwalia Zuda.
 Zuda gwalia 'Simeoo, 'Simeoo gwalia *Levii.
 Levii gwalia Matati, Matati gwalia Zolimv.
 Zolimv gwalia Eliezee, Eliezee gwalia -Zezu.
 -Zezu gwalia Eli. Eli gwalia Elumadamu.
 Elumadamu gwalia Kozamu, Kozamu gwalia Adii.
 Adii gwalia Melikii, Melikii gwalia Neli.
 Neli gwalia Salatieli, Salatieli gwalia Zolobabeli.
 Zolobabeli gwalia Wlesa, Wlesa gwalia Yoana.
 Yoana gwalia Zoda, Zoda gwalia Zozeke.
 Zozeke gwalia Semeini, Semeini gwalia Matatiasi.
 Matatiasi gwalia Mati, Mati gwalia Nagai.
 Nagai gwalia Esili, Esili gwalia Naumu.
 Naumu gwalia Amosu, Amosu gwalia Matatiasi.
 Matatiasi gwalia -Zezefu, -Zezefu gwalia Zanai.
 Zanai gwalia Melikii, Melikii gwalia Levii.
 Levii gwalia Matati, Matati gwalia Eli.
 Eli gwalia -Zezefu. 'In we mi nyima dli ni,
 -Zezefuu nokpasuyu -wa -Zezu.

4

*Kuzuylaa -Zezu la

(Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)

¹Zuzu 'Pupa yea -Zezu toun, 'in o yia Zudeeen -gogo -gu 'bhv, 'in oo Zuzu 'Pupa yia o da beblee kwa. ²'In *Kuzu yia -mo o layla, 'yl glv 'so nokple. Wee 'ylinya -muni nya, o 'ni -lu yabhlogboo li. Wee 'ylinya 'pha, 'in nwo yia o -yokpa.

³'Kuzu nee o -ylae: «-In -ka -Lagoo 'Yu nya -mi' piein, -in gba tukpa mia ni -yla, we -ze 'floo.»

⁴'In -Zezu yia we 'bigupali we -ylae: «We mi celida *-Lagosebhe 'wv: <We 'ni lililu -bhlogboo -gu nyumee 'yliyogagie tlii.»

⁵'Kuzu yia -Zezu 'wopa -gogo 'kadu 'wlu kwa, -bha -bhlokpade we -slolua o duduv 'nnumni -da weee 'klu. ⁶'In we nee o -ylae: «'Tite weee ni klaa, 'in duduv -gub 'nnumnie weee klaa, in 'ka -mi we 'nye. Wa ka 'mi we 'de weee yoo 'nye.

Nyime ɔ in -ka 'yibha, 'mɔ in mnenia in 'ka we 'nyɛ. ⁷ -In -ka 'mɔ 'yu 'kukolu 'sibhli, -in -ka 'mɔ bɔbɔ ni, 'in we 'dɛ weee zɛa -na -nu.»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bigɔpali we -ylae: «We mɔ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ: <-In bɔbɔ Jejitape,

ɔ -wa -na -Lagɔ,
'in -in nu ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla lubho.» »

⁹ 'Kuzu yia -Zezu -Zeluzalɛmu kwa. We dia ɔ -Lagɔbudu 'kadu 'wlu la, 'in we nɛɛ ɔ -ylae: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mɔ 'piɛin, -in -blu 'wɔ, -in 'ka lasibhli. ¹⁰ Nu, we mɔ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

<-Na 'gbu, gbaa ɔ yia ɔ 'anzinya -yla we zu -mɔ 'yliyɔ.

¹¹ 'In we 'ka we sɔnya -mɔ zɔ laslɔbɔ,
-na bhɔ yi tukpa gozoo 'gbu.» »

¹² 'In -Zezu yia we 'bigɔpali 'Kuzu -ylae: «-Lagɔsɛbhɛ nɛɛ,
<Jejitape ɔ -wa -na -Lagɔ,

-in 'na ylalɔ ɔ la -ni.» »

¹³ 'Kuzu bhia -Zezuu laylayhe sɔ weee lu ni, 'in we yia ɔ gwevla -sɛ.

-Zezu dia ɔ lubhoo gwe Galilee -dɔdɔ -gv

(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

¹⁴ -Lagɔɔ Zuzuu 'tɛtɛ mɔ -Zezu yeda, 'in ɔ yia Galilee luyi. 'In ɔ 'ɲni yia lamneni Galilee -dɔdɔ weee -gv. ¹⁵ Nyuma ɔ slolua *-Lagɔbudunya zɔ, 'in nyuma weee kwalia ɔ 'ɲni.

Nazaletɔ -nyuma 'ni -Zezuu gbu -yɔɲwnu

(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

¹⁶ -Zezu ka Nazaletɔ mni, -mɔ wa zɔa ɔ. *Nyapeyli nya ni, sa ɔ plaa 'cin -Lagɔbudu zɔ ni, 'in ɔ yi 'saa -mɔ pla. ɔ yia 'wɔsɔ -Lagɔsɛbhɛɛ zɛlɪzɛheɛ 'gbu.

¹⁷ 'In wa yia ɔ -Lagɔgbu -falpanyɔ Ezaiiii 'sɛbhɛ yoo 'nyɛ glɪda, ɔ yia we 'wokali, da wɛlɪ ni mia cɛlɪda ni, 'in ɔ yia we 'yi, 'in ɔ yia we zɛlɛ:

¹⁸ «Jejitapeɛ Zuzu mɔ 'mɔ -gv.

ɔ ka -bha 'mɔ -sa,
in 'ka nyazinya -yla -Lagɔgbu gba.

ɔ ka 'mɔ tie, in 'ka -kaslonyuma -yla gba nu:

<Amiaa -kaslu ka -zɛɛn bhia.>

<Lɔlɔnya, amiaa 'yli ka -zɛɛn -blo.>

<Amia wa nyɛa 'wɔ, a ka -zɛɛn gbu 'wɔbhɔ.>

¹⁹ 'In, -zu -we nya Jejitape 'kaa ɔ zɔzɔnu lɛnu,
in 'ka we 'di wa -salɪ.»

²⁰ -Zezu glia wee 'sɛbhɛ, 'in ɔ yia we -Lagɔbudu zɔɔ lubhononyɔ yoo 'nyɛ, 'in ɔ yia ladi. Nyuma weee -wa mia -bha, -maa yia ɔ ylada -tu sa tenyii. ²¹ Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-We 'sɛbhɛɛ 'ya gbaa, we ka -zɛɛn lɛnu, amia pulba da 'mɔ yukwli, amiaa 'yibadi.»

²² -We wa 'dɛ weee yia -yɔ -Zezuu gbɛgbɛin, 'in wa yia we gbagbie bhli. 'In gbɔzɔnu -gbɔnya ɔ mia gbada, we ka wa ɲwɛgaga -subhali. 'In wa nɛɛ: «Nyime mia dɛ, ɔ 'ni -Zɛzɛfɔ yuu?» ²³ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Nine 'ni a yia 'mɔ -yla 'paa, gbɔzɔnu sa. Gbaa a yia: <-Dɔtlɔɔ, -in jipe -na 'dɛ.> 'In gbaa a yi 'yaa 'mɔ -ylae: <-We weee -in nɔa lɛ Kapɛnaumu ni, -a ka we 'di 'nu. -In nu wee gbɔnya -bhloo 'dɛ lɛ -na 'dɛɛ dɔdɔ -gv -seli.> »

²⁴ -Zezu nɛɛ wa -yla 'yae: «Cun, gbɔzɔnu -wa, wa'a -tɔlv -Lagɔgbu -falpanyɔ nyime, ɔ dɛɛ dɔdɔ -gv. ²⁵ Gbɔzɔnu na gbaa da ain -yla. -Dugbanɲni duun mɔ Izlaɛli -dɔdɔ -gv zlume, -Lagɔgbu -falpanyɔ Eliii bhla. -Zugba 'nyu'u lua -zu ta 'cɔ gbelibhlo, 'in ɲwɔ 'kadu yabhlo yia wee dɔdɔ weee -gv yi. ²⁶ 'In -mɔv bhla, -Lagɔ 'ni Elii tie -dugbanɲni mia Izlaɛli -dɔdɔ -gv -gbɛ, 'in ɔ 'ka wa 'yabhlo 'wusa.

Nu, -dugban²⁷wno o mia Saleputagbe nukple, Sidoon -dudu -gv, o -gbe -Lago tiea Elii. ²⁷-Lagobbu -falpanyo Elizee bhla, -zugba *solbhanya duun mi Izlaeli -dudu -gv. Elizee 'ni wa 'yabhlogbo jipe, nu, Silii -yu Naamaa o jipea.»

²⁸Nyima wee -wa mia -Lagobudu zo, wa 'nva wee welynaya -mni, 'in we yia wa 'cedlo la. ²⁹Wa 'de weee -soa 'wu, 'in wa -yo -Zezuu 'susue yia 'gbe -glima mni. 'In -gogo -we kwesi wa 'gbe mia 'subhada, 'in wa yia we 'wlu o kwa, wa 'ka o zo vitelii 'gbu. ³⁰Nu, 'in -Zezu yia wa nyidi 'plili, 'in o yia mni.

*-Zezu puea nyime o kaa zuzu 'nyuu 'bi
(Mk 1.21-28)*

³¹Toun, -Zezu mnia Kapernaumu, Galilee -dudu 'gbe yabhlo nukple, 'in o yia nyima -Lagobu -slolu Nyapeyli weee nya, -Lagobudu zo. ³²O nyima -slolu so ka wa nyegaga -subhali. Nu, se -we -Lago 'nyea -Zezu, we nya o gbaa.

³³-Mo -Lagobudu zo, nyime yabhlo kaa puin -ka -zuzu 'nyuu 'bi, mo 'kpia 'wu 'titee, o nee: ³⁴«'Aaa! Nazaletiyu -Zezu, -naa lee -gbu pilu -amuaa gbu 'wu la? -Amuaa lasasiee 'gbu -in yia yi yi? In -yi -mi nyee nyee: -Lago -Mowlonyo o tiea, 'mo -in -mia.»

³⁵-Zezu yia we, we nyee labhali -gla nya. O nee we -yiae: «'Mu nyee, 'bhu o 'wu!» Zuzu 'nyuu yia o nukpasu labhali dudu, nyima weee -zejila 'wu, 'in we yia o 'wotla, we 'ni o gbonyuu yabhlogbo -yla lenu.

³⁶Nyegaga yia wa 'de weee subha, 'in wa nee wa 'dekpa nyidi: «'Mo -weli mu dea? Se -yo 'tite nya o nyime gbaa zuzu 'nyii -yla gbu, 'in we tlaa nyima 'wu!» ³⁷'In -Zezuu 'ni yia lamni wee dudu weee -gv.

*-Zezu jipea guzunya
(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)*

³⁸-Zezu 'bhva -Lagobudu zo ni, 'in o yia 'Simoo -budu zo mni. -Zugba 'Simoo 'nyoo 'nyaaa ku -su sa -glagla, 'in wa nee o -yla, o zukpa -wa, o jipe o. ³⁹-Zezu kwlia o -gv 'wu, 'in o nee o kusulo -yla weli 'tite nya: «-In 'bhu o -gv la.» O gba 'saa toun, 'in we yia o -gv labhu. -Bha -bhlokpade o 'nyoo -soa 'wu, 'in o yia wa -yla pipie bhli.

⁴⁰Jibheyli nya, -wa kaa guzunya 'yli -bhlo -bhlo ni, 'in -maa -yo -maa guzunya yia -Zezu -gbe yi. O yia wa kwazi -bhlo -bhlo, 'in o yia wa jipe. ⁴¹Zuzu 'nyii yi 'yaa guzunya duun 'wotla 'wokpikpie nya: «-Lago 'Yu -in -mia!» -We ka gbu -wa, wa -yi we 'ji -nya ni, -Zezu mia, -Lago -Bhasanyo -wa. 'In -Zezu yia we wa nyee labhali -nya, o 'ni nyuu wa 'ka gba.

*-Zezu mnia -Lagobu gbaa dudu weee -gv
(Mk 1.35-39)*

⁴²Zi 'ka 'woladolua mni toun, 'in -Zezu yia 'gbe nukple 'tla, 'in o yia da yabhlo mni -flii. 'In nyima -zlo yia o 'yli 'bi lanonye bhli, da o mia ni, 'in wa yia -bha nyi. Wa 'yibha o 'na 'bhulu wa -yo -ni, 'in wa yia o lakpokpali. ⁴³'In -Zezu nee wa -yiae: «'We mi 'ya ni, in gba *-Lago nyimaa 'wulapiligu 'gbe toba 'wu. We 'gbu, -Lago yia 'mi tie.» ⁴⁴'In o gbaa -Lagobu, -Lagobudunya zo, dudu weee -gv.

5

*-Zezu laa o *'bonyaa tianu
(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)*

¹'Yli yabhlo nya, -Zezu mi Zenezaleti* -nyu 'kadu yabhlo -gogo -gv, 'in nyima duun yia o gbeli, wa 'ka -Lagoweli 'nuu 'gbu. ²'In 'glu so mia 'nyuu -gogo nyee -yo, -Zezu yia we -yoyi, -zugba zibhi -bhanya ka we 'wotla, wa mi wa 'sowlina -wobda. ³Wee 'glu sobhie glaa, 'yabhlo -wa 'Simoo -nu. -Zezu

* **5:1** 'Mu wa la 'yaa Galilee.

-gblaa we 'wu, 'in o nee o -ylae: «'Simoo, -in vla gwe 'nyuu -gogo -yo -se.» -Zezu mi wee 'glu nukple, -zugba o slolu nyuma -Lagoweli.

4 Da o bhua gbagbie, o nee 'Simoo -ylae: «-In be 'nyuu 'wotoloda 'glu nya, 'bhie, a 'ka amiaa 'sowliya viteli.»

5 'In 'Simoo nee o -ylae: «-Na -Slolunyo, -a ka siada -tu sabo weee, -a 'ni -lu yabhlógbóo 'yu. Nu, -mi gbaa -a nu we lee 'gbu, vitelia na yia wee 'sowliya.»

6 Wa vitelia wee 'sowliya, 'in wa yia zibhii -zlo 'pli, wa 'ni we 'wogbizee mneni, 'in wa 'sowli yia ylayte gwedi. 7 We 'dee 'gbu, wa -lima mia 'glu yabhlo 'wu, 'in wa yia wa la so -papie nya, -maa 'ka wa 'wusa. 'In wa -yo wa 'glu yia yi. 'In wa yia wee zibhi wee 'glu sobhie 'woslu. We ka we ye kekee 'gbu, we fel 'nyu glu mnia. 8 Nu, Simo Peli 'ya gbv -mni -yo ni, 'in o yia 'kukolu 'sibhli -Zezu 'yu, 'in o nee o -ylae: «-In vla gwe 'mi -yo, na -Kanyo! -We ka gbv -wa, gbonyuu -lenonyo in -mia.»

9 Zibhi -duun wa 'bhaa, da wa 'yia we -yo ni, 'in -nyanigbo yia Simo Peli -kpal, we -yo o nnonya 'so. 10 Nu, Zebedee 'yua *Zake -yo Zaan -wa mia 'Simoo nnonya nya, 'sa -bhloo 'de -nyanigbo -kpalia -maa.

'In -Zezu nee 'Simoo -ylae: «-In 'na non nyano -ni, ni, sa na kpaa da zibhi ni, -sleen, nyumaa -zlo -na yia -Lagoo -gbe laa.» 11 Nu, wa -laa wa 'glu 'nyuu -gogo -yo lu, 'in wa yia -bha -lu weee ti, 'in wa yia -Zezu 'bi mni.

-Zezu jipea solibhanyo yabhlo (Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

12 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi 'gbe yabhlo nukple, nyume o ka ku soli 'bhua la sa -kan, 'in o yia -Zezu 'yi. O bea o -yo, 'in o yia dudu lagbli o 'yu. O nee o -ylae: «-Na zukpa -wa, na -Kanyo. -In -wolu 'mi -yo. Nu, we -ka -mi dudu nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

13 -Zezu -gloa so 'wu, 'in o yia o solibhanyo ku kwezi, 'in o nee: «We nani 'mi dudu, we 'ka -mi -yo 'bhv!» -Zezu gba 'saa toon, -bha -bhlokpade wee soli 'bhva o nyume ku -yo. 14 -Zezu nee o nyume -ylae: «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyume yabhlógbóo -ni. Nu, -in mni -na 'de -Lagobonyo 'klvslolua. O -ka -mi 'yi, 'in 'slaka Moizi gbaa -na -zukpa -nyume wla ni, -in 'ka we wla. 'In nyuma 'ka we 'jiyibheli ni, soli ka -mi ku 'wu 'bhv.»

15 Nu, -Zezu gba 'saa da o -ylooo, -muv bhla o 'hni -yo lamnenie mnia bhabha. 'In nyumaa -zlo yia o gbeli, wa 'ka o weli yukwli polv, 'in o 'ka 'ya wamia jipe.

16 'In -Zezu bhva wa glaa 'kamuv, 'in o mnia -Lago bhuhhoea da beblee.

-Zezu jipea zolaslonyo yabhlo (Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

17 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi -Lagobv nyuma -sloluda, -zugba *Faliznyuma -yo titee -cian -di o kwesi la, wa polv o yukwli. Waa nyuma -mani, Galilee -yo Zudee -duduv 'gbe weee nukple wa 'bhva. Tolva 'bhva -Zeluzalemv. Jejitapee 'tite -yo -Zezu 'so mi, -zugba o jipe 'sa we nya guzunya. 18 Nyumaa -zakpa -bhlo -yo zolaslonyo yabhlo yia yi, -zugba o mi 'sowli 'wu. -Budu -we zo -Zezu mia, wa 'yibha wa -yo zolaslonyo 'ka -mo pla, 'in wa 'ka o -Zezu 'yu ladi. 19 Nyumaa -zloo 'gbv, da wa 'kaa 'plidi -bha 'ni -mi. Toon, 'in wa yia wee -budu 'wlu -gbla. Wa yia -bha hwe -di, wa -laha -bha o, 'in wa yia wee -budu zo o lasibhli nyumaa -zlo nyidi -Zezu 'yu tein. 20 -Zezu 'yia nu, wa ka o dli -gv zv, o nee o guzonyo -ylae: «'Tale, in ka -na gbonyii 'woti.»

21 -Zezu gba 'saa da toon, -Lago titee gwesanya -yo Faliznyuma yia 'hwanjwue hwanjwue bhli: «Nyoo o nyume -mni -mia, 'in o veli -Lago? Nyoo mneni o 'ka nyumaa gbonyii 'woti? -Lago 'debhlogbo mnenia we, we 'ni muv?»

22 Gbɔ -we wa mia dli zo lapɔpalida, -Zezu yibhelia we 'ji nu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «Lɛɛ ka 'gbɔ a pɔpalɪ sa gbɔ -muni dli zo la? 23 'In 'ka gba: «In ka -na gbɔnyii 'wɔtɔ, -mɔɔ -kalia -yɔ yaayɪ in 'ka gba: «In -sɔ 'wɔ, -in 'ka nɔ, -mɔɔ -kalia -yɔ yi? 24 'In 'yɪbha a yibheli we 'ji nu, *Nyɪmɛɛ 'Yu ka we se dɔdɔ -gbɔ, ɔ 'ka nyɪmaa gbɔnyii 'wɔtɔ.» Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ zɔlaslɔnyɔ -ylae: «-Sɔ 'wɔ, 'bhu -na 'sowli 'wɔ, mni -budunɔwɛɛ.»

25 -Bha -bhlokpade, zɔlaslɔnyɔ -sɔa 'wɔ nyɪma weee 'yibadi. ɔ 'sowli -we -gbɔ ɔ pi yaa la, ɔ 'bhua we 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ -budunɔwɛɛ mni, -Lagɔɔ 'ɲni mniɪɛ nya.

26 Nyɪma weee -wa mia -bha, ɲwɛgaga yia wa sɔbha, 'in -nyangbɔ yia wa -kpali. Wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mniɪɛ, 'in wa nɛɛ: «-Yia! -A ka -zɛɛn gwɛdigbunyaa da 'yi!»

*-Zezu laa Levii, ɔ 'ka ɔ 'bɪ nɔ
(Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)*

27 -Mɔɔ 'bigɔ, -Zezu 'tlaa, ɔ mi sa -zieda, 'in ɔ yia *nisɔn -gwɛzisanyɔ yabhlo 'yi, -zugba -mɔɔ -di -mɔɔ lubhonɔ -budu zo la. 'Mɔ wa laa Levii. 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Yi 'mi 'bɪ.» 28 Tɔɔn, *Levii -sɔa 'wɔ, ɔ tia -bha ɔ -lu weee, 'in ɔ yia -Zezu 'bɪ mni.

29 -Mɔɔ 'bigɔ, 'in Levii yia -Zezu -yla lililu 'kadɔ pi ɔ -budu zo. -Zugba nisɔn -gwɛzisanya duun -yɔ nyɪma tɔba mi -bha, 'in wa yia li dabɔdɔ. 30 Falizinyɪma -yɔ wa -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia we -yɔ, 'in wa yia wa zo ɲwunɔwenie bhli. 'In wa nɛɛ -Zezuu 'bunɔnya -ylae: «Lɛɛ ka 'gbɔ a -yɔ nisɔn -gwɛzisanya -yɔ gbɔnyuuu kwe -cian tɔba 'sɔ li, 'in a -yɔ wa 'sɔ maa?»

31 -Zezu 'bhua wɛli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nyɪma -wa -yalia, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gbɔ, nu, guzɔnya mni -dɔtlɔɔ -gbɔ. 32 'In 'ni nyɪma -wa laa wa 'de nyɪma tikli lalɛɛ 'gbɔ yi. Nu, gbɔnyuu -lɛnɔnyaa 'gbɔ in yia yi, wa 'ka wa dli 'bhiti.»

*-Lagɔɔ gbɔzɔnɔ -yɔ nyɪmaa lɛnɔgbɔ 'ci 'in nɔ dabɔdɔ
(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)*

33 'In nyɪma tɔba nɛɛ -Zezu -ylae: «Zaaan 'bunɔnya plaa 'sun, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ, 'sa Falizinyɪmaa 'bunɔnya nu 'yaa. 'In -nanɔɔ 'bunɔnya mi lida, -zugba wa ma!»

34 -Zezu yia we 'bigɔpalɪ wa -ylae: «Nyɪmɛ -ka ɔ 'ɲwɔnɔ -kwa -feti -sada -mi, ɔ -ka ɔ 'talea la, a mneni a 'ka gba wa -yla wa pla 'sun, -zugba ɔɔ 'ɲwɔnɔɔ 'lowli mi wa glaa? 35 Bhla yabhlo yia nyɪnia, 'in wa 'ka 'ɲwɔnɔkwanyɔ wa glaa -sa. Wee 'yɪnya -mni nya, wama 'kaa 'sun pla.»

36 'In -Zezu yi 'yaa wa gbɔɔ nine -mni 'pali. ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'naa lolu yla, 'in ɔ 'ka we 'pi 'naa sɔa -yɔlanɛni, 'in ɔ 'ka we pipe. We -ka -mɔɔ, -zugba yla wa ylaa wee 'naa lolu bhe. We 'yɪ 'na 'ka 'wɔwɔlɔ. 37 'In nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka nu lolu *bala sɔa 'wɔ slu. ɔ -ka 'sa nu, 'in we wɔa. 'In we nu jitea dɔdɔ, -zugba we balanya ka -nyumɔ.

38 We 'gbɔ, a slu nu lolu bala lolu 'wɔ. 39 'In nyɪmɛ -ɔ -ka nu sɔa 'ma, nu loluu 'ma tɔ'ɔ 'bha ɔ. -We ka gbɔ -wa, gbaa ɔ yia nu: «Nu sɔa nanɪ 'yli.» »

6

*-Zezu mi Nyapɛyli -Kanyɔ nya
(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)*

1 Zuifɔɔ Nyapɛyli yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya mi blekpaanya* 'plida, ɔ 'bunɔnya -ka bleya 'kwa, wa -ka we 'titli, -zugba wa li we. 2 Wa mi 'sa nɔda, Falizinyɪma tɔba 'yia wa -yɔ ni, 'in wa yia wa layɪbhaɛ: «-We -amɪaa tite gbaa, wa 'na nɔnɔ Nyapɛyli nya lɛ -ni, lɛɛ ka 'gbɔ a nu we lɛa?»

* 6:1 Flooya wa laa -tuauwɛli 'wɔ: «bɪ».

3-Zezu yia we 'bigopalı wa -ylae: «-We nyımaa 'wlulapılınyo -Davidı nva le, -we mia celıda -Lagosebhe 'wu, a 'nı -slo we zelu? 'Ylı yabhlo nya, 'ın ıwı yia o -yo o 'bınınyaa 'bha, 4 -Davidı plaa -Lagoo bıbbıbuđu zı, 'floo wa 'nyea -Lagı, o 'bhua we 'wu, o lia we, 'ın o yia o nınyaa -nı wla, 'ın -maa yia we li. Wee 'floo -mını, -amıaa tite nee, -Lagıbbınyaa 'dekpıa 'ka yaa we li.» 5 -Zezu nee 'ya wa -ylae: «Nyıme Yu mia, mo -wa Nyapeyli -Kanyı.»

Nyapeyli nya -Zezu jipea nyıme ka so 'kua
(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

6 Nyapeyli yabhlo nya 'ya, -Zezu plaa -Lagıbuđu zı, 'ın o yia -Lagıwelu -sloluslolue bhli. -Zugba nyıme -o ka lilikwesı 'kua, o mı wee -bıđu zı. 7 -Zugba -Lagı titee gwesanya -yo Falıznyıma wıa -Zezu tenyii, -de o yi nyıme jipe Nyapeyli nya, 'ın sa o'ı zıa tite 'nınyı, wa 'ka we gbı o 'wlu dı. 8 Nıı, -Zezu -yi wa 'wlukııı lapıpalıgbı, we 'gbı, o nee oı nyıme ka so 'kua -ylae: «-In -so 'wu, -ın 'yılıge nyıma weee -zejıla 'wu.» Oı nyıme yia 'wıso, 'ın o yia 'yılıge. 9 -Zezu nee wa -ylae: «Weli 'nı na yıbhaa sa aın la. Sa tite gbaa? We nee wa nı gbı -zınu le *Nyapeyli nya yaayı, wa nı gbı 'nyuu lee? Wa pue nyıme yaayı, wa 'bha oı?» 10 -Zezu ylaa wa 'de weee -gı -yılılı, 'ın o nee oı nyıme -ylae: «-Glo -na so 'wu.» -Mıo nı 'saa -Zezuu weli -gı, 'ın -mıo so yia 'pı. 11 -We -Zezu nva le, 'ın we yia -Lagı titee gwesanya -yo Falıznyıma 'ce 'nyuu dıo la. 'In -we wa 'kaa -Zezu 'wluo nı, 'ın wa yia we pıpalı wa 'dekpıa nyıdı.

-Zezu -saa -bha o tietienya kugbua le 'so
(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

12 We bhla, -Zezu yia -Lagı bhıbhıoe 'gbı -gıgı 'wlu mını, 'ın o yia -Lagı bhıbhıoeda -tı zlı yia o -zlılı. 13 Zlı zlıa, o yia o 'bınınyaa la. Wa glaa, 'ın o yia nyıma kugbua le 'so -bha -sa. 'In o yia wa la o tietienya. 14 Wa ııı nı: 'Simıo (-o ka -banıı o zıa Pıelı) -yo -mıo bhlı Andlee, 'Zake -yo *Zaan, Fılıpı -yo Batlemii, 15 Matıe -yo Toma, Alıfee 'yu 'Zake -yo 'Simıo wa laa *Zelıı, 16 'Zakee 'yu Zıdası -yo Zıdası Isıkalııı, -o 'kaa -Zezu wıa o tınyıma kwıe.

-Zezu mı nyımaa -zlo -sloluda, -zugba o jipe 'sa gıınyıa
(Mt 4.23-25)

17 -Zezu -yo o tietienya kugbua le 'so 'bhıa -gıgı 'wlu, 'ın o yia da yılalaa yabhlo 'yılıge, -zugba o 'bınınyaa tılvaa -zlo mı -bha de. Nyıma -duun 'bhıa Zıdee -yo -Zeluzalemo -dııı -gı, we -yo Tılı -yo Sıdıoıı -gbenya mıa gumınyuu -gıgı -gı. 18 Wa 'de weee yia, -Zezuu welu yukwılı pııve -yo o 'ka wa jıpe 'gbı. Nıı, -wa zııı 'nyii mıa sıalıda, -Zezu ka wa jıpe. 19 Nyıma duun 'yıbha wa 'ka o kwıı, -we ka gbı -wa, 'tıte bhıa o 'wu, we mı wa 'de weee jıpeda.

'Wıtıııve -dııı -yo gbınyıııı gbı
(Mt 5.1-12)

20 -Zezu ylaa o 'bınınyaa, 'ın o nee wa -ylae:

«Amıa bobabhanya,
'wıtıııve -dııı mı amıaa -nı nya,
nıı, -Lagı pılı aın 'wlu la.

21 Amıa ıwı mıa da 'bhada,
'wıtıııve -dııı mı amıaa -nı nya,
-we ka gbı -wa, lıa a yia.

Amıa mıa da wıda,
'wıtıııve -dııı mı amıaa -nı nya,
-we ka gbı -wa, nyaa a yia.

22 Nyıma -ka aın 'wınyı,
wa -ka aın kwıııı -sa, wa -ka aın vııı,
'ın wa -ka amıaa daa gbınyııı gba Nyıme 'Yuu 'gbı,

'wotototē -dlɔɔ mi amiaa -nɔ nya.

²³ «-Muu 'sasokpa -gbɔnya -ka ain yi, a lite 'mɔna nya. Nu, amiaa -tnuu 'kadi mi -mɔ ain wuda -Lagɔɔ -gbe. Nu, 'sa wa dokpasɔ palɔ bhaa -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya 'khiye 'wɔ.

²⁴ Amia, ŋnumnunya,
gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya,
a ka amiaa zɔzɔnɔnya kwɛɛ -seli dɔdɔ -gɔɔ 'gbɔ.

²⁵ Amia -wa lɔa da,
gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa,
ŋwɔ yia ain 'bhaa yia.

Amia -wa mia da nyada,
gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa,
gu yia ain 'wɔwɔlɔa, 'in a 'ka wi.

²⁶ Nyima weee -ka amiaa gbɔzɔnɔ gbada -mi,
-zugba gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya.

Nu, 'sa wa dokpasɔ nɔ bhaa
yoyogbɔɔ -falɔpanya.

A -kali amiaa nyima 'nyiii zɛ
(Mt 5.38-48, 7.12)

²⁷ «Amia -wa pɔlɔa da 'mi yukwli, in nɛɛ ain -ylaɛ: a -kali amiaa tɔnyumaa zɛ, -wa nyɛa ain 'wɔ, a nɔ wa zɔzɔnɔ 'wluo. ²⁸-Wa bhliia ain gwɛzɛ, a ŋwɔna wa 'nyu la, -wa palia ain 'khiye 'wɔ, a bhuhhoe -Lagɔ wa 'ŋni nya. ²⁹Nyime -ka -na yukwli yabhlo 'kpa 'wɔsɔbha, -in 'bhiti ɔ -yla we -bɔdɔ. 'In ɔ -ka -na -gɔslunaa 'wɔbhu, -in 'na 'tɔtɔlɔ -na -bana ɔ kwɛɛ -ni. ³⁰Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka -mi -lu -zlali, -in 'nye we ɔ. 'In nyɔɔ -ka -na -lu 'wɔbhu, -in 'na 'yibhali we -yɔ la -ni. ³¹-We a 'yibhaa nyuma nɔ ain -yla lɛ, amia nɔ 'ya we lɛ wa -yla.

³² «-Wa -kalia amiaa zɛ, we -ka -maa -bhloo 'dɛɛ zɛ a -kali, a 'na pɔpali 'wlukɔn la -ni nu, -Lagɔ yia ain 'pɛnia we 'gbɔ -ni. Gbɔnyuu -lɛnɔnya -kali 'ya -wa -kalia wamiaa zɛ, we 'ni saa? ³³-Wa nɔa ain 'nanɔ 'wɔ, a -ka maa -bhloo 'dɛ 'nanɔ 'wɔnɔ, -Lagɔ 'nia ain 'pɛnia yi. 'Sa gbɔnyuu -lɛnɔnya -maa nɔ 'ya, we 'ni muɔ? ³⁴Nyima -wa saa amiaa kpagbɔ, a -ka -maa -bhloo 'dɛ kpagbɔ -yɔfa, lɛɛ -lu a 'ka 'yi we 'pɛnie nya -Lagɔ kwɛɛa? Gbɔnyuu -lɛnɔnya mia ni, gbɔnyuu -lɛnɔnya wa fa kpagbɔ -yɔ. 'In wa 'ka we 'bigɔpali -nɔ 'yɔ 'gbɔ! ³⁵We 'gbɔ, in nɛɛ ain -ylaɛ, a -kali amiaa tɔnyumaa zɛ. A nɔ zɔzɔnɔ lɛ. A fa kpagbɔ, amiaa dli 'na -tɔlɔ we 'bigɔpali -nɔ -yla -ni. Nu, Yali -Lagɔ yia ain 'pɛnia, 'in a 'ka ɔ 'yua -zɛ. -Lagɔ mi zɔzɔnɔ lɛnɔnyɔ nya, -wa 'nia 'nanɔ -yi -yɔ nyima 'nyiii gbɛgbɛin. ³⁶Sa amiaa Dide -Lagɔ kaa nyazidlɔ ni, amia -ka 'ya 'sa nyazidlɔ.

A 'na 'bhulu nyima -putuu -yɔgbɔ 'wɔ -ni
(Mt 7.1-5)

³⁷ «A 'na 'bhulu nyima -putuu -yɔgbɔ 'wɔ -ni, -Lagɔ yi amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhu. A 'na dli nyima wa gbɔnyuuu 'gba 'wlu -ni, -Lagɔ yi amiaa -nɔ ain 'wlu di. A ti nyumaa -yɔgbɔ 'wɔ, 'in -Lagɔ 'ka amiaa -yɔgbɔ 'wɔti. ³⁸A 'nye nyima, 'in -Lagɔ 'ka ain 'nye. A -ka 'sa nu, 'in -Lagɔ slua amiaa bi 'wɔ -lu, 'in wa bhua we, 'in we kɔa, 'bhiɛ, we sloa gwe -yɔ la. Sa a nyɛa nyuma, 'sa -Lagɔ yia ain 'nyɛa.»

³⁹ 'In -Zezu yi 'yaa wa gbɔɔ nine yabhlo 'palɔ: «'Lɔlɔnyɔ mneni ɔ 'ka 'lɔlɔnyɔɔ su lakpa, 'in ɔ 'ka ɔ 'yoo da -sloluu? Wa -ka 'sa nu, 'in wa 'dɛ 'sɔ bhliia 'bhuka 'wɔ, we 'ni muɔ?

⁴⁰ «Nu, 'kpiakpianyɔ yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -slolunyɔ 'wɔzi. 'Kpiakpianyɔ ɔ -ka 'wɔsibhli, ɔ -kanyɔ ɔ -yɔ ɔ mnenia 'wɔ.

⁴¹ «Bɔɛɛ gɔ -lɛ mia -na bheli 'yiliya 'wɔ, 'mɔ -na yia -yɔ, 'in su -kibhe 'kadɔ -we mia -na 'yiliya 'wɔ, -'in 'yi we -yɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔa? ⁴²-Mi, -mɔmɔ kaa su -kibhe

'kadu 'yliya 'wu, 'in -i'in 'yia we -yo, sa -na gba -na bheli -ylaε: «Na bheli, -in 'tide 'mi 'yi, in 'ka -mi wee buεε go 'yliya 'wu -saa?» Welι 'so -nyume, -in -sa -slo -na 'de su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, -in 'ka layi, 'bhie, -in 'ka buεε go -na bheli 'yliya 'wu -sa.

*Suu 'bhue -yo wa yibhelia we
(Mt 7.16-20, 12.33-35)*

⁴³ «Su -zɔnuv tnu 'bhue 'nyuu, 'in su 'nyuu'u tnu 'bhue -zɔnu. ⁴⁴ Suu 'bhue -yo wa yibhelia we. Wa'a -sa magloo mnεwia 'wlu, 'in wa'a -sa *-dlɔya 'ylilu su 'wlu. ⁴⁵ Nyume -zɔnu mia, gbuzɔnu mia ɔ dibhe 'wu, 'mu ɔ nɔa lε. 'In nyume 'nyuu mia, gbonyuu mia ɔ dibhe 'wu, 'mu ɔ nɔa lε. Nu, gbɔnya bhua nyumeε dibhe 'wu, mu tlaa ɔ ηwεε.

*-Budu 'sɔɔ gbuv nine
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ «Lεε ka 'gbu, a la 'mi (-amɔa -Kanyɔ, -amɔa -Kanyɔ), 'in -we na gbaa ain -yla, 'in a'a nɔ we lεa? ⁴⁷ Nyume -ɔ yia na -gbε, -ɔ pulɔa na welι yukwli, 'in ɔ nɔa we -gu, ɔ 'wɔwlv na yia ain 'klɔslɔlua. ⁴⁸ ɔ 'wlv sa nyume -ɔ yia ɔ -budu 'sobhaa, 'in ɔ yia 'wɔtɔlɔ -bhɔka 'bhlu, 'in ɔ yia we gwe glu palι tokpa -gu, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gblighli yilia wee -budu -yo, we 'ni we -wlv, wee -budu mi 'sobhada 'nanuvv 'gbu. ⁴⁹ 'In nyume -ɔ pulɔa na welι yukwli, 'in ɔ'ɔ nɔa we -gu ni, ɔ 'wlv sa nyume -ɔ 'sobhaa ɔ -budu dɔdɔ klo -gu, 'in ɔ 'ni'a we gwe glu 'pa, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gblighli yia, 'in we yia we -wlv -bha -bhlokpade. 'In wee -budu yia lamumni weee.»

7

*-Zezu jipea 'slojaa 'yugalnyɔɔ zɔlubhonnyɔ
(Mt 8.5-13)*

¹ Da -Zezu bhia welinya -mɔni gbagbie, nyɔmaa -zlo -wa mia ɔ yukwli pulɔda -yla, 'in ɔ yia Kapenaumv gbe nɔkple mni. ² -Mɔ Kapenaumv, *Wlvɔv -sloja glv gbuu 'yugalnyɔ ka zɔlubhonnyɔ yabhlo ɔ 'yubhaa bhabha. ɔ zɔlubhonnyɔ ka gu -yo, we -tu 'wv -se, ɔ 'ka tlι. ³ Da ɔ 'slojaa 'yugalnyɔ 'nɔa -Zezuu 'di, 'in ɔ yia Zuifv nyima kpasι tɔlvɔ ɔ 'wɔtie, nu, ɔ yi ɔ 'ka ɔ zɔlubhonnyɔ jipe. ⁴ Wa mɔni, 'in wa yia -Zezuu -gbε nyini, wa bhubhoea ɔ bhabha, 'in wa nεε ɔ -ylaε: «Nyume mia da, nyume -zɔnu -wa, ɔ ka we 'klv, -in 'ka ɔ -yɔbε. ⁵ ɔ kalι -amɔa nyima weεε zε, 'in mɔ 'sobhaa -amɔa -Lagɔbudu.» ⁶ 'In -Zezu -yo wa 'sɔ yia mni.

Wa 'ka ɔ -budu -yo cipaa yi, 'in ɔ 'slojaa 'yugalnyɔ yia ɔ 'talea tie, nu, wa mni -Zezu yoo wa gbaε: «Na -Kanyɔ, -in 'na sialι -na 'de -ni, in 'ni we 'klv -ka, -in 'ka na -budu zɔ pla. ⁷ In 'ni we 'klv -kaa 'gbv, na 'de 'ni'a -na -gbε mni. -Muv 'gbv, -in gba welι yabhlogbɔɔ, 'in na zɔyu 'ka 'pv. ⁸ Nu, in ka 'wlulapɔnya, 'in na zva wa 'nɔηwε. In ka 'sloja, -wa 'wlv in pilia la. In -ka 'yabhlo -yla gbaε: <-In mni!, 'in ɔ mɔni. In -ka 'ya -budv -yla gbaε: <-In yi!, 'in -mɔɔ yia. 'In in -ka na zɔlubhonnyɔ -yla gbaε: <-In nɔ -mɔni lε!, 'in ɔ nɔa we lε.»

⁹ Da -Zezu 'nɔa welinya -mɔni, 'in ɔ yia ɔ 'sloja glv gbuu 'yugalnyɔ 'ηmι kwali. 'In nyɔmaa -zlo mia ɔ 'bi, ɔ 'bhitia wa -gbε la, ɔ nεε wa -ylaε: «In nεε ain -ylaε: nyume, -ɔ zva sa dli ni, in 'ni -slo we -kanyɔ 'yi lzlαεl -dɔdɔv 'debhie -gbolu -gu.»

¹⁰ -Zezu gba 'saa tɔn, 'sloja glv gbuu 'yugalnyɔ tietienya yia ɔ -gbε lɔbhiti, wa 'kaa yi, -zugba ɔ zɔlubhonnyɔ kaa gu -yo, ɔ ka 'pv.

-Zezu 'bhua -dvgba ηwɔɔ nɔkpasuyu yabhlogbɔɔ 'wv tlitie lv

¹¹ -Muv 'biɔv, 'yli yabhlo nya, 'gbe yabhlo wa laa Naini, 'in -Zezu yia -mɔ mni, -zugba ɔ 'binɔnya -yo nyɔmaa -zlo -yo ɔ 'sɔ mi nɔda. ¹² ɔ 'ka wee 'gbee 'suo

ɲwe -yɔ ɔɔpaa mni, -dɔgba -ɲwɔɔ yabhloo nɔkpasuyu yabhlogbɔɔ tɔia, wa mɔ ɔ 'bhluda mnida. -Zugba wee 'gbee nɔkpla -nyima duun -yɔ ɔɔ -dɔgba ɲwɔɔ nɔ, wa mni 'bhɔka -gɔ. ¹³Da Nyumaa -Kanyɔ 'yia ɔɔ -dɔgba -ɲwɔɔ -mɔni -yɔ, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazi 'wɔla bhabha. ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «A -gɔlɔ 'wɔ, a 'na wili -ni.» ¹⁴'Bhie, ɔ bea -bha, 'in ɔ yia 'kwiee -gbo kwɛzi. 'In we 'wɔbhunya yia 'yiligbe. -Zeu nɛɛ: «Nyimesloyu, in nɛɛ, -in -sɔ 'wɔ!» ¹⁵-Zeu gbaa 'sa tɔn, 'in ɔɔ tɔtɔnyɔ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia gbagbie bhli. 'In -Zeu yia ɔ 'nyaa ɔ yoo 'nyɛ.

¹⁶-Nyanigbɔ yia nyima weee -kpaɔ. 'In wa yia -Lagɔɔ 'ɲni ylimanie bhli, wa nɛɛ: «-Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ 'kadɔ yabhlo ka -aɔn glaa yi. -Lagɔ ka ɔ nyima 'wɔsaa yi.» ¹⁷-Zeuu 'ɲni -zɔnɔ yia lamneni Zudee -dɔdɔ weee -yɔ we kwesi -gbe weee -gɔ.

'Zan -Batisi tiea nyima -Zeuu -gbe (Mt 11.2-19)

¹⁸-We weee 'plia, 'Zan -Batisi 'bɔnɔnya yia we ɔ -sali lɔdi nya. 'In 'Zan -Batisi yia wa glaa nyima 'sɔ la. ¹⁹'In ɔ yia wa Nyumaa -Kanyɔ -Zeuu -gbe tie, wa 'ka ɔ layibha 'lee: «Nyime ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayi, -a wɔ nyime -putuu?»

²⁰ɔ 'Zan -Batisi 'bɔnɔnya nynia -Zeuu -gbe, wa nɛɛ ɔ -ylae: «'Zan -Batisi tiea -an -na -gbe, -a 'ka -mi layibha 'lee: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayi, -a wɔ nyime -putuu?» »

²¹Wee bhla -bhloo 'de nya, -Zeu jipea guzɔnya duun -yɔ 'kukunya, 'in nyima -wa kaa zuzu 'nyii 'bi, ɔ yia we wa 'bi vu, 'in ɔ yia 'lɔlɔnya duuun 'yli -blo. ²²'Bhie, ɔ nɛɛ 'Zan -Batisi tietienya 'sɔ -ylae: «A mni, -we a 'yia -yɔ, 'in a 'nɔ, a -sali we 'Zan -Batisi lɔdi nya: «Ni, 'lɔlɔnya mi layida, 'tigitinya mi nɔda 'nanɔɔ, *sɔlɔbhanya ka 'pɔ, 'sulɔnya mi 'nɔda, tɔtɔnya ka tɔtɔie lɔ 'wɔsɔ, 'in wa mɔ -Lagɔgbɔ gbaɔa bobabhanya -yla.» ²³Nyime ɔ 'ni 'mi dli -gɔ -sa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɔ ɔ -nɔ nya.»

-Zeu gbaa 'Zan -Batisi gbɔ ɔ 'bɔnyumaa -zlo -yla

²⁴Da 'Zan -Batisi tietienya 'bhitia lɔ, -bha -Zeu bhliia 'Zan -Batisi gbɔ gbagbie nyumaa -zlo -yla. ɔ nɛɛ: «Lee -lu a mni ylaa da bebleeɛa? Gblee -we -pɔpe mia zukluda, mɔ -wa yi? -Innya! ²⁵'In lee -lu a mni -sleeɛn -mɔ ylaa? Nyime ɔ -plaa 'ɲnumni naa 'wɔ, mɔ -wa yi? A -yi we 'ji ni, nyima -wa plaa 'ɲnumni -naa -zɔnɔnya 'wɔ, 'in wa mia 'ɲnumni -li nyidi ni, nyumaa 'wlulapɔlɔnyaa -budu zɔ wa -dɔla la. ²⁶Lee -lu a mni -mɔ ylaa tenyua? -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ -wa yi? In, in nɛɛ aɔn -ylae: ɔ 'yli, ɔ -zi -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔɔ 'degbolu. ²⁷Ni, -Lago nɛɛ ɔ 'sebhɛ 'wɔ 'Zan -Batisi daae:

<-Mi 'yu na paa na *tietienyɔ yoo, 'in ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.>

²⁸In nɛɛ aɔn -ylae: nyima -wa 'ɲwɔni gwalia, wa glaa, nyime ɔ 'kaa 'yli, ɔ 'ka 'Zan -Batisi -zi, -mɔɔ 'ni -mi. -Zugba, nyima -wa -Lago pɔlia 'wlu la glaa, nyime 'kienyile 'yli, -mɔɔ -zi ɔ 'wɔ.»

²⁹Nyima weee -yɔ nison -gwɛzisanya -wa pɔlɔa 'Zan -Batisi wɛli yukwli, wa ka we 'jiyibheli ni, -Lago tikli, 'in wa yia wa 'de 'Zan -Batisi yoo 'nyɛ, 'in -mɔɔ yia wa batizee. ³⁰Ni, Falizinyima -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya ka zɔzɔnɔ -Lago 'kaa wa -yla lenɔ kwɛɛ -sa, 'in wa 'ni ɲwɔni 'Zan -Batisi 'ka wa batizee.

³¹-Zeu nɛɛ 'yae: «Waa desleeɛn -nyima, nyɔɔ in 'ka wa 'wɔpaha? Nyɔɔ wa -yɔ ɔ 'wɔwɔlɔa? ³²Wa 'wɔlɔ sa 'yilaasi -dɔa la -gbɔgbɔlɔ 'wɔ, ma. -Zugba wa lɔlɔ, 'in wa gba wa -lima -ylae:

<-A ka aɔn -yla -lili bhli, a 'ni lɛɛ!

'In -a yia ain -yla guzo -lɔv bhli,
a 'nɪ wɪl>

³³ Nɪ, 'Zan -Batisi yia, ɔ'ɔ lia lililu -zɔnɔ, ɔ'ɔ 'maa nɔ, 'in a nɛɛ: <ɔ ka zuzu 'nyuu 'bɪ.> ³⁴ *Nyumɛɛ 'Yu yia nɪ, ɔ li, 'in ɔ maa. 'In a nɛɛ: <A -tali, nyumɛɛ mia de, liligbu -yɔ numagbu ɔ kaa. *Nisun -gwezisanya -yɔ gbonyuu kwɛ -cian, wa 'tale ɔ -mia.> ³⁵ Nɪ, -wa ŋwnua -Lagɔgbu -yɔ, ma yibhelia we 'ji, -Lagɔɔ gbuyilo mia, we tikli.»

-Zezu tia gbonyuuu lenv -ŋwnɔ yabhloo -yɔgbv 'wv

³⁶ Falizinyumɛ yabhlo laa -Zezu, wa 'ka li dabɔdɔ. 'In -Zezu yia ɔɔ Falizinyumɛɛ -budu zɔ pla, 'in ɔ yia lililu gwe ladi. ³⁷ -Mɔv bhla, gbonyuuu lenv -ŋwnɔ yabhlo mɪ wee 'gbe -mɔv nɔkplɛ. ɔ 'nɔva nɪ, -Zezu mɪ Falizinyumɛɛ -gbe lida, ɔ -yɔ *-lasiklɔ -zɔnɔv -bhonyidaa yeyenv yia -mɔ mni. ³⁸ 'In ɔ yia -Zezu lɔv ladi, -mɔv bhɔnya -yɔ, -zugba ɔ wi. 'In ɔ 'mɪɔ yia -Zezuu bhv wɔtɔv. 'Bhie, ɔ yia we -yɔsɛ ɔ 'nyi nya, ɔ yia we gbleli, 'in ɔ yia -lasiklɔ ɔ bhv -yɔ slu. ³⁹ Falizinyumɛ, ɔ laa -Zezu wa 'ka li dabɔdɔ, ɔ 'yia we -yɔ, ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: <ɔɔ nyumɛ -mɔnɪ -ka yaa -Lagɔgbv -falpanyɔ 'pɪɛn, 'ŋwnɔ -ɔ mia de ɔ kwɛzɪda, sa ɔ mia, -zugba, ɔ ka yaa ɔ yibheli gbonyuu lenv ŋwnɔ nya.»

⁴⁰ -Zezu 'bhua weli 'wɔ, ɔ nɛɛ ɔ Falizinyumɛ -ylae: <'Simɔɔ, in 'yɪbha in 'ka -mɪ -yla gbv yabhlo gba.»

'Simɔɔ nɛɛ: <Na -Kanyɔ, -in gba.»

⁴¹ 'In -Zezu nɛɛ: <Nyumɛ yabhloo kpagbu mia nyuma 'sɔ -yɔ. 'Yabhlo ka tamaa 'wlu gbv gbu -zakpa gbu 'wlu (500.000), 'in -gɔdɔ kaa 'wlu gbv 'sɔ 'wlu kugbua 'wlu (50.000). ⁴² Nɪ, waa nyuma 'sɔ 'na 'ka wee kpagbu -saa 'gbv, 'in ɔɔ nyumɛ yi 'saa we ti. 'Lee wa 'de 'sɔ glaa nɪ, nyɔɔ 'ka ɔɔ nyumɛ 'yɪbha bhabha?»

⁴³ 'In 'Simɔɔ yia we 'bɪɔpaliɛ: <-Amɪ dli nɪ, -ɔ kaa 'gwezi 'kadɔ 'wlu, mɔ 'kaa ɔ 'yɪbha bhabha.»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: <Gbv -zɔnɔ -in gbaa.» ⁴⁴ Tɔv, -Zezu 'bhitia la 'ŋwnɔɔ -gbe, 'in ɔ nɛɛ 'Simɔɔ -ylae: <-Na yi 'mɔ ŋwnɔ nɪ -yɔɔ? In plaa -na -budu zɔ, -in 'nɪ 'mɪ 'nyu 'nyɛ, in 'ka bhv -yɔ budu. Nɪ, mɔ budɔa na bhv -yɔ ɔ 'mɪɔ nya, 'in ɔ yia we -yɔ sɛ ɔ 'nyi nya. ⁴⁵ -In 'nɪ 'mɪ gbleli, nɪ, ɔ plaa, mɔ -tɔa na bhv gblelida. ⁴⁶ -In 'nɪ 'mɪ 'kpi 'wluo slu, nɪ, mɔ slua na bhv -yɔ -lasiklɔ. ⁴⁷ We 'gbv, in nɛɛ -mɪ -ylae: -Lagɔɔ zɛ ɔ kalɪa bhabhaa 'gbv, -Lagɔ ka ɔ gbonyuu duun 'wɔti. Nɪ, nyumɛ -ɔ nɔva gbonyuu 'kienyi lɛ, 'in -Lagɔ yia ɔ -yɔgbv 'wɔti, ɔ -Lagɔɔ zekalɪdli -sɛ.»

⁴⁸ 'In -Zezu nɛɛ ɔɔ 'ŋwnɔ -ylae: <In ka amaa gbonyii 'wɔti.»

⁴⁹ -Wa -yɔ ɔ 'sɔ mia lida, -maa nɛɛ -mɔ dli zɔɛ: <Mɔɔ -nyumɛ mɔa, 'in -mɔɔ ti nyumɛɛ gbonyuu 'wɔa?»

⁵⁰ 'In -Zezu nɛɛ ɔɔ 'ŋwnɔ -ylae: <Amaa dli ka ain pue, a mni, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -yɔ ain 'sɔ -mɪ!»

8

'Ŋwnɪ -wa nɔa -Zezu 'bɪ

¹ -Mɔv 'bigv, -Zezu yia 'gbe 'kadɪ -yɔ 'gbe yua 'wɔ mni, *-Lagɔɔ nyumaa 'wlɔlapɪɛe gbɔzɔnɔnya gbagbie nya, -zugba ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yɔ ɔ mɪ. ² 'In, 'ŋwnɪ tɔlva ɔ vua zuzu 'nyii 'bɪ, -yɔ ɔ jipea, -maa mɪ 'ya -bha. Wa ŋnɪ nɪ: Magɪdalaa -ŋwnɔ Malii zuzu 'nyii gbesɔ 'tlaa 'wɔ, ³ Ewloɔv lubhonɔyɔ 'kadɔ Kuzaa 'ŋwnɔ Zani, -yɔ 'Suzani -yɔ 'ŋwnɪ dumadu, -wa -saa -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'wɔ, wa zɔzɔnɔ nya.

*'Mnɔpanyɔɔ gbvɔv nine
(Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)*

⁴ Nyumaa -zlo 'bhwa 'gbe -bhlo -bhlo 'wo, 'in wa yia -Zezu -yo 'wlugbeli. 'In o yia gbuu nine -minu wa 'pali. ⁵ «Nu, kpaapanyo mnia o 'mno 'paa. O mi o 'mno 'pada, o 'mnia we, 'in we -zakpa -bhlo yia 'yoo nwe -yo bhli. 'Pluplunya noa we -gu, 'in 'zianya yia we li. ⁶ Tɔba yia tukpa -dudu -gu bhli, we mia, -bhaa bla 'ni 'nyu 'wolakaa 'gbu, 'in we yia ye. ⁷ Tɔba yia -kpɔga glaa bhli, 'in -moo -yo we 'so yia 'wɔso, 'in -moo yia we -gu palili, 'in we yia we 'tuntu. ⁸ Tɔba yia dudu -zoo -gu bhli, 'in we yia mi, we 'paa lakpa, we lakpa -bhlo -sa -mo 'yaa glu gbu.»
 'In -Zezu yia we -gu di weli 'tite nyae: «-O -ka 'nono -yukwli 'wlu -ka, o 'no we.»

-Momo ka 'gbu -Zezu pa gbuu ninea?
 (Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

⁹ O 'binonya ka o wee gbuu nine -minu 'ji layibha. ¹⁰ 'In o yia we 'bigopalɔ wa -ylae: «-Lagɔ ka o nyumaa 'wluaplɔgbu mia zizada aun 'kluslolu. 'In nyuma tɔba -no mia, gbuu nine nya wa 'paa we wa -yla.
 <Wa -ka -lu yla, wa'a 'yi we -yo,
 'in wa -ka gbu 'nu,
 wa'a 'nu we 'wola.>

-Zezu gbaa wee gbuu ninee 'ji
 (Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

¹¹ «Wee gbuu ninee ji nu: 'mnɔya mia, we 'wlo -Lagoweli. ¹² Nyuma tɔba 'wlo 'yoo nwe -yo da 'mnɔya bhli: wa -ka -Lagoweli 'no ni, 'in *Kuzu yia, 'in we saa we wa dibhe 'wo, wa yi we dli -gu zo, 'in wa yi gbu 'wobhuo 'gbu. ¹³ -Moomunya mia tukpa -bita -gu: -moo 'wlo nyuma -tɔba, -wa noa -Lagoweli, 'in wa nɔnua -bha we -yo 'muna nya ni, wa'a 'tide we 'yi, we'e fa wa 'wo somi. Bhla -sele nya, wa nɔnua we -yo, 'in laylagbunya -ka yi, 'in wa dli bhwa we -gu. ¹⁴ Nyuma tɔba 'wlo 'mnɔya -we bhli -kpɔga glaa: wa -ka -Lagoweli 'no, bhla -gudu -ka nyini, 'in wa tidea wa 'de 'yi -se -se, 'in dliwe -yo 'nɔnɔ -li, dudu -guo 'muna -li tuntuna wa, 'in wa'a wla 'ya, -moo'v zali. ¹⁵ 'Mnɔya -we bhli dudu -zoo -gu, -moo'v nya, 'wlo nyuma -wa noa -Lagoweli dli -zoo nya, 'in wa zoa we la, wa dli weee nya, 'in wa paa 'ya bhla weee nya.

'Napee gbuu nine -yo -Lagoweli yukwli pɔlo so
 (Mk 4.21-25)

¹⁶ «Nyime -ka 'nape -nyuma, o'o -gbli we -solu 'wluo, 'in o'o fa we 'lii zo. Nu, yali o dia we la -budu zo, 'in -wa -ka pla, wa 'ka we san -yoyi. ¹⁷ Nu, -we weee mia zizada, zli 'klw we yia 'tlaa, 'in -we weee mia 'wiemi -lu nya, 'ji wa yia we yibhelia, 'in we 'ka 'bhlewo weee. ¹⁸ We 'gbu, a zo amiaa gbuu yukwli pɔlo so 'yliyɔ. Nu, -lukanyo mia, o -no wa yia -gopalia, 'in nyime -o 'nia -lu duun -ka, we -sele -we -gu o dli mia, kwɛɛ wa yia we o -saa.»

-Mama -wa -Zezuu bhelia -yo o 'nyaa?
 (Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

¹⁹ -Zezuu bhelia -yo o 'nyaa 'so yia o 'yia ni, nyuma duun 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka o yli. ²⁰ 'In wa yia -Zezu 'di kwae: «-Na 'nyaa -yo -na bhelia mi 'pipee. Wa 'yibha wa 'ka -mi 'yi.»

²¹ 'In -Zezu nee wa 'de weee -ylae: «-Wa pɔloa -Lagoweli yukwli, 'in wa noa we -gu ni, ma -wa, na 'nyaa -yo na bhelia.»

-Zezu 'yilgbelia -pɔpɛ 'kadu
 (Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)

²² 'Yi yabhlo nya, -Zezu -yo o 'binonya -gblaa 'glu yabhlo 'wo ni, 'in o nee wa -ylae: «-A 'plli 'nyuu kake -putu -gu.» 'In wa yia mni. ²³ Da wa mia 'nyu 'wɔdida, 'in -Zezu yia 'yila nɔo. Tɔon, -pɔpɛ 'kadu yia 'nyu -gu 'pluplie bhli. 'Nyuu mi 'glu yeda, we -tu 'wo -se, wa 'ka 'nyu glu mni.

24 -Zezuu 'binanya bea o kwesi, 'in wa yia o ganoo. 'In wa nee 'wopkpkpie nya: «-Slolunyoo, -Slolunyoo, -amia thia!»

-Zezu ganaa, 'in o yia -pippe 'wluo 'kpili. 'In 'nyuu -gbugbu yia zobee, we yia 'yilige blienyii. 'In -bha yia 'woku.

25 -Zezu nee o 'binanya -yiae: «Moo amiaa dliozobe mia?»

-Nyanigbo -kpalia wa ni, 'in nwegaga yia wa subha. 'In wa nee wa 'dekpuva nyidae: «Moo -nyime oo -moo -mia, 'in o gba 'nyu -yo -pippe -yia, 'in we zu o 'nujwea?»

*-Zezu -saa nyime yabhlo zuzu 'nyii 'bi
(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)*

26 -Zezu -yo o 'binanya -dia 'nyu 'wu, Zelazi -nyumaa duvu* mia nyuu kakpe yabhlo -gu, Galilee 'klu, -mo wa nynia. 27 Da -Zezu 'bhwa 'glu 'wu o 'sibhilia la, 'in wee 'gbee nukpla -nyime yabhlo yia o yoo yi. Oo nyime mia, zuzu 'nyii mia o 'wu. 'Bi ka 'wugwile, o'o -pla -bana 'wu, 'in o'o -gu -budu zo, nu, gbawla -nyidi o gva. 28 Da o 'yia -Zezu -yo, 'in o yia 'wopki, 'in o yia o bhv -yo bhlili. 'In o nee weli 'tite nyae: «-Naa lee -gbu pili na gbu 'wola, -Zezu, Yali -Lagoo 'Yu? -Mi na bhuhoea, -in 'na pali 'mi 'klyie 'wu -ni!» 29 -We ka 'gbu oo nyime yi 'saa gba, zuzu 'nyuu mia o 'wu, 'mo -Zezu gbaa we 'tia o 'wu. Wee zuzu 'nyuu mia, 'wu we bhua o -zakpa duun nya. Wa -ka o sonya gbuan netellikpe nya, 'in wa -ka o gbloko bhv 'wu fa, 'in o dia we 'de weee. 'In wee zuzu 'nyuu kwaa o -flii.

30 -Zezu yia o layibhae: «Sa wa la -na 'hnia?»

'In o nee: «Na 'hni wa laa 'Slojaa -zlo». -We ka gbu -wa, zuzu 'nyii duun mi o 'wu. 31 'In wee zuzu 'nyii nee -Zezu -yiae: «-Na zukpa -wa, -in 'na kwali -ain *glukaslu 'wu -ni!»

32 -Zugba -boboo -zlo mi we lililu datalida -gogoo nukpla -gu. 'In wee zuzu 'nyii nee -Zezu -yiae: «-Na zukpa -wa, -in kwa -ain -bobonya mia ni 'wu!» 'In -Zezu yia we 'yoo 'nyee ni, we pla we 'wu. 33 Toon, zuzu 'nyii yia oo nyime 'wu 'tia, 'in we yia -bobonya 'wu pla. 'In wee -bobo weee yia -gogo kwili -gwagwie nya, 'in we yia 'nyu lu slo, 'in we yia ti -nya.

34 Da wee -boboo 'yliyozonya 'yia gbu 'plia ni -yo, 'in wa -yo -gwagwie yia 'gbe 'kadu -yo kudanya 'wu we 'di lamneni. 35 Da wee gbu -muni 'plia, 'in nyuma yia -mo 'yia mni. Wa nynia -Zezu kwesi, nyime -o 'wu zuzu 'nyii 'tlaa, 'in wa yia o 'yi, -zugba o -di -Zezuu bhv -yo la, -bana mi o 'wu, 'in o 'wluksun ka ladolu. 'In -nyanigbo yia wa -kpa weee. 36 Sa oo zuzu 'nyii 'wu -nyime 'pua ni, -wa 'yia wee gbu weee da, 'in -maa yia we 'di -sa wa -yia. 37 Toon, Zelazi -nyuma weee nee -Zezu -yia, o 'bhv wa duvu -gu. Ni, -nyanigbo ka wa -kpa. 'In -Zezu yia 'glu 'wogbla, o 'ka lumnii.

38 Nyime -o zuzu 'nyii 'tlaa 'wu, bhuhoea -Zezu, o nee o -yiae: «In -yo -mi 'so 'ka mni.» 'In -Zezu yia o lolabhitili, o nee o -yiae: 39 «Mni -na -budunwee. -We weee -Lagoova -mi -yia le, -in gba we nyuma -yia.» Oo nyime mnia, -we weee -Zezu nva o -yia le, 'in o yia we 'di lamneni, wee 'gbe 'kadu nukple weee.

*-Zezu puea 'hwno yabhlo, 'in o yia -Zalusu 'hwnoyu 'yliyogagie 'nye
(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)*

40 Da -Zezu yia lu 'nyuu kakpe -putu -gu, 'in nyumaa -zlo yia o yoo -sa, wa mi o woda 'gbu. 41 We bhla, nyime -o wa laa -Zalusu nynia -Zezuu -gbe. -Lagobuduu -kanyo yabhlo o -mia. 'In o yia -Zezuu bhv -yo bhlili, o yia o bhuhoe ni, o yi o -budunwee. 42 -We ka gbu -wa, o 'hwnoyu yabhlogbooo kaa -zo kugbua le 'so, mo mia thida.

* 8:26 'Mo wa la 'yaa Gadale -nyumaa duvu.

Da -Zezu mia -mɔ mnida, -zugba nyumaa -zlo tuntnu 'saa ɔ sɔ weee lɔ. ⁴³ Wa nyidi, 'ɲwɔ yabhlo mia -bha, ɔ kwɛpali li ɔ -yɔ -zɔ kugbua le 'sɔ. 'In ɔ yia 'gwezi weee -nyumɔ. -Dotlɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ jipe. ⁴⁴ ɔ 'plia -Zezu lɔ, 'in ɔ yia ɔ -banaa 'ɲwɛ kwɛzi. -Bha -bhlokpɛɛ ɔ 'pɔn yia 'wɔkanɪ.

⁴⁵ 'In -Zezu yia layibhaɛ: «Nyɔɔ zi 'mɪ kwɛa?»

Wa 'dɛ weee mɪ we kpɛlɔdaa 'gbɔ, 'in Pielɪ nɛɛ: «Na -Slolunyɔ, nyuma -wa gbelia -mɪ, ma tuntnu -mɪ sɔ weee lɔ!»

⁴⁶ 'In -Zezu nɛɛ: «Nyumɛ yabhlo ka 'mɪ kwɛzi, in ka we 'jiyibheli nu, na 'tite ka lubho nu.»

⁴⁷ ɔ 'ɲwɔ 'yia we -yɔ nu, wa ka we 'jiyibheli, 'in ɔ -yɔ telitelɛ yia -Zezuu bhɔ -yɔ bhliɪ mɪ. 'In -we ka 'gbɔ, ɔ yia ɔ kwɛzi, 'in sa ɔ 'pɔa -bha -bhlokpɛɛ, ɔ yia we gba ɔ -yla, nyuma weee 'yibadi. ⁴⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na 'yu, amaa dli ka ain pue, a mɪ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ ain 'sɔ -mɪ!»

⁴⁹ Da -Zezu mia gbɔ -mɪnɪ gbada, nyumɛ yabhlo 'bhɔa -Zalusɪ -budunwɛɛ, ɔ yia 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'na sialɪ Nyumaa -Kanyɔ -nɪ, -na 'ɲwɔnyu ka tli.»

⁵⁰ -Zezu 'nɔa we nɪ, ɔ nɛɛ -Zalusɪ -ylaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ, -in zɔ dli! 'Pɔa ɔ yia.»

⁵¹ -Zezu nynia wee -budunwɛɛ, ɔ 'nɪ 'ɲwɔnyu nyuma -putu 'ka wee -budu zɔ pla, 'mɔ we 'nɪ Pielɪ klaa, *Zaan klaa, *Zake klaa, we -yɔ 'yuu dide -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhɔ. ⁵² Nyuma weee mɪ wida, -zugba wa bhali ɔɔ 'ɲwɔnyuu 'gbɔ. 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na wili -nɪ, ɔ 'nɪ tli, 'yɪaa 'wɔ ɔ mia.»

⁵³ 'In wa -yi we 'ji nɛɛ, 'yu ka tli 'gbɔ, wa yia ɔ gla pali. ⁵⁴ -Zezu kpalia ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpi, ɔ nɛɛ: «Na 'yu, a -sɔ 'wɔ!» ⁵⁵ ɔ zuzu 'sibhliɪ ɔ -gu la, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -bha -bhlokpɛɛ. -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'nyɛ ɔ lililu.» ⁵⁶ -We 'plia, 'in we yia ɔɔ 'ɲwɔnyuu 'nyaa -yɔ ɔ dide 'ɲwɛgaga -sɔbhali. 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na gbali we nyumɛ yabhlogbɔɔ -yla -nɪ!»

9

-Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya kugbua le 'sɔ (Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)

¹ 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu gbelia ɔ 'bɪnɔnya kugbua le 'sɔ 'wlu, 'in ɔ yia wa se -yɔ 'tite 'nyɛ, wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu nyuma -yɔ -sa. ² 'Bhie, ɔ yia wa tie, wa 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪgbɔ gba. 'In wa 'ka guzɔnya jipe. ³ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -ka nɔa mɪnɪ yi nɪ, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -nɪ: kɔɔsu, *-bada, 'floo -yɔ 'gwezi 'na -mɪnɪ ain kwɛɛ -nɪ. 'In nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu -bana 'sɔ 'wɔ -nɪ. ⁴ -Budun -we 'ɲwɛɛ a -ka mɪ, wa -ka amiaa 'lakpasu kpa, a -tɔ -bha tikli, 'in amiaa lɔbhiti yɪ 'ka nyini. ⁵ -Budun -we 'ɲwɛɛ a -ka mɪ, wa 'nɪ amiaa 'lakpasu kpa, a 'tla wee 'gbe nɔkplɛ. A gbɔɔ amiaa bhɔ -yɔ *-bhuhui, 'in nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, wa 'nɪ -Lagɔgbɔ -yɔ 'ɲwɔnyu.» ⁶ -Zezuu 'bɪnɔnya yia mɪ. 'In wa yia 'gbe weee 'wɔ 'plili, -Lagɔgbɔ gbagbie -yɔ guzɔnyaa jipee nya da weee.

Ewloɔɔ wa dli -Zezuu 'gbɔ (Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)

⁷ We bhla, -we weee mia 'plida, 'in Galileɛ 'wlulapɪlɪnyɔ Ewloɔɔ yia we 'nɔ. -We ɔ 'kaa 'wlukɔn lappali, we 'nɪ -mɪ. Nu, nyuma -tɔlɔa nɛɛ: «'Zan -Batisɪ -sɔa 'wɔ tɪtɪnya glaa.»

⁸ 'In nyumaa -zakpa -bhlo nɛɛ: «Elii yia lɔ dɔdɔ -gu.» 'In tɔlɔa nɛɛ 'yae: «Bhabenyii -Lagɔgbɔ -falpanyaa 'yabhlo -sɔa 'wɔ tɪtɪnya glaa.»

⁹ Ewloɔɔ nɛɛ: «Na weli -gu, wa ka Zaan 'wlu -gu -di. 'In nyumɛ -ɔ ka -gugbɔ na nɔa dɛ, nyɔɔ mɔa?» 'In ɔ yia -Zezu 'yilibilanɔnɔ, ɔ 'ka ɔ 'yɪ.

*-Zezu 'nyɛa nyɔmaa 'wlu gb-ɓhlo 'wlu gbu lililu
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zn 6.1-14)*

¹⁰ -Zezuu tietienya yia ɔ -gbe lb, -we wa nɔa le, 'in wa yia we 'dɪ ɔ -sali. ɔ -yo wa 'sɔ vlaa gwe, 'in wa yia 'gbe -we wa laa Betisaida kwesi mni. ¹¹ Nyɔmaa -zlo 'nɔa we, 'in wa yia ɔ 'bɪ mni. -Zezu yia wa kpa sɔ 'sɔ nya, 'in ɔ yia wa -yla -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɪgbu gba. Nyɔma -wa 'yɪbhaa ɔ jipe wa, 'in ɔ yia -maa jipe.

¹² Da jibhe mɪa zɔda, 'in -Zezuu 'bɪnɔnya kugɓua le 'sɔ yia ɔ kwesi be. 'In wa nɛɛ ɔ -ylae: «Da -a mɪa -seli, -bha tɔlv la. -In gba nyɔma -manu -yla, wa mni 'gbenya -yɔ kɔdanya mɪa kwesi 'wɔ, wa 'ka lililunya -yɔ lapida 'yɪ.»

¹³ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Amɪa 'de 'nyɛ wa lililu!»

'In wa yia we 'bɪgɔpalɛ: «Floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ -a kaa kwɛɛ. -In 'yɪbha, niɪ, -amɪa mni nyɔmaa -zlo -manu lililu zɔaa?» ¹⁴ (Niɪ, sa, nyɔmaa 'wlu gb-ɓhlo 'wlu gbu mɪa -bha (5.000)).

'In -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla, wa dɪ wa la sa gb 'sɔ 'ya kugɓua, kugɓua nɛɛɛ.

¹⁵ Wa nɔ 'saa, 'in wa yia wa 'de weee ladi. ¹⁶ -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wɔ, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. ɔ didɪa we la, 'in ɔ yia we ɔ 'bɪnɔnya yoo 'nyɛ, wa 'ka we nyɔmaa -zlo 'wɔladɪli. ¹⁷ Wa 'de weee lia, 'in wa yia lb. 'In -we -tɔa 'wɔ, wa -yɔ we -cɪcɛɛ yeye -nɔ kugɓua le 'sɔ yia mni.

*Pielɪ nɛɛ -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ
(Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)*

¹⁸ 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu mɪ -Lagɔ bhuhɔoda, ɔ 'de -bhlo, -zugba ɔ 'bɪnɔnya mɪ ɔ kwesi. 'In ɔ yia wa layɪbhaɛ: «Nyɔɔ nyɔmaa -zlo pali 'mɪ 'wɔa?»

¹⁹ 'In wa yia we 'bɪgɔpalɛ: «-Zakpa -bhlo nɛɛ, 'Zan -Batisɪ -in -mɪa. Tɔlv nɛɛ, Elii -in -mɪa, 'in tɔlv nɛɛ 'yae, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya mɪ bhaa bhlasabhla, wa 'yabhlo -sɔa 'wɔ tɪtɪlnya glaa.»

²⁰ 'In -Zezu yia wa layɪbhaɛ: «'In amɪa, a nɛɛ, nyɔɔ in -mɪa?»

'In Pielɪ yia we 'bɪgɔpalɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -ɔ ka gbɔ ɔ gbaa, 'mɔ -in -mɪa.»

*-Zezu 'paa ɔ tɪtɪe -falɪ
(Mt 16.20-28; Mk 8.30-9.1)*

²¹ 'In -Zezu nɛɛ wa -yla 'klɔ 'cɪcɪ nyae: «A 'na gbaɪ we nyɔmɛ yabhlogɔɔ -yla -ni.» ²² 'In ɔ yia we -gɔdɪɛ: «We mɪ niɪ, ɔɔ Nyɔmɛɛ 'Yu sia bhahba. 'In Zuifɔɔ nyɔma kpasɪ klaa, *-Lagɔɔbɔɔnyaa -cɪan klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia ɔ kwnɛɛ -saa. 'Bhaa wa yia ɔ, 'in 'yɪ 'sɔ we tanɔ nya, tɪtɪlnya glaa ɔ yia 'wɔsɔa.»

Sa wa 'ka -Zezu 'bɪ nɔa

²³ 'Bhie, ɔ nɛɛ wa 'de weee -ylae: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ nɔ, ɔ -sa ɔ 'de dɪ, ɔ 'bhu ɔ siasieɛ *su 'wɔ, 'yɪ weee nya, 'in ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yɪ. ²⁴ Niɪ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'deɛ 'yɪlyɔgagie 'wɔgbɔ ni, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In -ɔ -ka ɔ 'deɛ 'yɪlyɔgagie 'wɔbɔ na 'gbɔ, 'yɪlyɔgagie -we 'nɪa bhɔɔluda -ka, 'mɔ -mɔɔ yia 'yɪa. ²⁵ Nyɔmɛ -ka dɔɔɔ -gɔɔ zɔzɔnɔ weee 'yɪ, 'in ɔ -ka ɔ 'yɪlyɔgagie 'wɔbɔ, ɔ -ka ɔ 'de lasa dɔɔɔ -gɔ, leɛ -lu ɔ 'ka we 'wɔ 'yɪa?» ²⁶ Nyɔmɛ -ɔ -ka in -yɔ na wɛɪ 'sɔ zɔ nɔ, zɪ Nyɔmɛɛ 'Yu yia yia ɔ -yɔ ɔ Dide -yɔ -mɔɔ -mɔwɔ -anzinyaa 'nɔmniɛ 'wɔ, we zɪ -mɔɔ nɔ 'yaa ɔnɔ zɔ. ²⁷ 'In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -wa mɪa da -seli, wa tɔlv ka -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɪe da 'yɪ, 'bhie, wa 'kaa tɪ.»

*-Zezu bhɪtilia 'wɔla
(Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)*

²⁸ -Zezu gbaa wɛɪ -mni, we 'bɪgɔ, lɔkɔwɔlu -bhlo 'plɪa sa, -Zezu -yɔ Pielɪ, Zaan -yɔ 'Zake 'sɔ mni, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu -Lagɔ bhuhɔoea mni. ²⁹ Da -Zezu mɪa -Lagɔ bhuhɔoea, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhiti, 'in ɔ 'wɔ -bana yia pɔmani, -zugba we lɪ 'bɪbɪ. ³⁰ -Bha -bhloo 'de, 'in nyɔma 'sɔ yia ɔ 'klɔ 'tlalɪ, -zugba ɔ -yɔ wa 'sɔ gba. Moizɪ -yɔ Elii sɔ -wa. ³¹ Ma 'tlaa -Lagɔɔ 'nɔmniɛ san -nyɪdɪ. Sa -Zezu

'kaa ɔ lubho 'wlubha -Zeluzalemu, ɔ tithie nya, 'in wa -yo ɔ 'sɔ yia we -gugbu gba. ³² Pieli -yo ɔ -lima 'sɔ ka -gblo 'ytaa nya. Da wa ganɔa, 'in wa yia -Zezuu 'ɲnumnee san -yɔyi, we -yo nyuma sɔ mia ɔ kwesi. ³³ Da waa nyuma mia -Zezuu kwesi 'bhɔda, 'in Pieli neɛ ɔ -ylae: «Na -Slolunyɔ, -a -ka -seli -tu we nanɔ 'yli. Palɔ yua ta -a yia 'subhaa, -na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Eliii -nu -bhlo.» (Nu, -we Pieli mia gbada, ɔ 'ni we -yi.)

³⁴ Da ɔ mi 'saa gbada ni, 'in yalɔpɔpa yia wa -gugbli. We -gblia wa -gu, 'in -nyanɔgbɔ yia wa -kpalɔ. ³⁵ 'In weli yabhlo yia wee yalɔpɔpa nyidi 'tla, we neɛ: «-ɔ mia de, na Yu -wa, 'mɔ in -saa -bha, a pulɔ ɔ yukwli!»

³⁶ Da wa 'nɔa weli -mɔni, -mɔv 'biɔv, -Zezuu 'debhlogbɔɔ wa 'yia -yo. 'In ɔ 'bunɔnya yia ɲwe 'mu 'ce, -we wa 'yia -yo, wa 'ni we 'di -sa nyime yabhlogbɔɔ -yla, we bhla.

*-Zezu vaa zuzu 'nyuu, 'yu yabhlo 'bi
(Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)*

³⁷ Zi zlia, 'in wa yia -gɔgɔ 'wlu 'bhɔ. Nyumaa -zlo yia -Zezuu yoo yi. ³⁸ -Mɔ nyumaa -zlo nyidi, nyime yabhlo yia 'wɔkpi: «Na -Kanyɔ, -mi na bhubhoe, -in yla na 'yu, mɔ -wa na 'yu yabhlogbɔɔ! ³⁹ -In -tali, zuzu 'nyuu -ka ɔ kpa, 'in ɔ kɔɔ 'wɔ, -bha -bhlokpade, we zuklua ɔ 'titeɛ, 'in we wlelia ɔ 'fufli gbɔa ɲweɛ. We -ka ɔ sialɔ kplokɔ, 'bhie, we bhɔa ɔ -gu. ⁴⁰ In ka -na 'bunɔnya bhubhoe ni, wa vu wee zuzu 'nyuu ɔ 'bi, wa 'ni we kwe -yo mneni.»

⁴¹ -Zezu yia 'wɔkpi: «Deɛɛn -nyuma -wa'a zu dli, nyuma 'nyii, 'yɔ zuma in -yo an 'sɔ 'ka lia? 'Yɔ zuma in 'ka amiaa 'gba zɔ 'yligbeda -tua? -In -yo -na 'yu yi -seli.»

⁴² Bhla -we nya 'yu mia -Zezuu kwesi beɔda, 'in zuzu 'nyuu yia ɔ labhli, we yia ɔ lazuklu 'titeɛ. 'In -Zezuu yia wee zuzu 'nyuu 'wluokɔɔ. 'In ɔ yia ɔ 'yu jipe, ɔ yia ɔ dide ɔ yoo 'nyɛ. ⁴³ 'In -wa weee mia -bha, -Lagɔɔ 'tite 'kadɔ yia wa ɲwegaga -sobhali.

*-Zezu gbaa ɔ tithie gbɔ 'ya 'sɔ
(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)*

-We weee -Zezuu nɔa le, we ka wa ɲwegaga -sobhali -bhlo -bhloo 'gbɔ, ɔ neɛ ɔ 'bunɔnya -ylae: ⁴⁴ «Amia, -we na gbaa da a 'nɔ we, *Nyumee 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyɛa.» ⁴⁵ -Zezu gbaa weli -mɔni, ɔ 'bunɔnya 'ni we 'wɔlanɔ. We 'ji mi zizada wa -yla, wa yi we 'wɔlanɔv 'gbɔ. 'In wa 'ka we -Zezuu layibha, nyana mi wa dli.

*Nyɔɔ 'yia?
(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)*

⁴⁶ 'Yɔ yabhlo nya, -Zezuu 'bunɔnya yia kpeli bhli wa 'dekpɔa nyidi. 'In wa neɛ 'lee: «Nyɔɔ 'yɔ -an glaa?» ⁴⁷ -Zezuu yibhelia -we -gu wa mia kpeliɔda 'ji, 'in ɔ yia 'yule 'wɔbhɔ, 'in ɔ yia -mɔɔ ɔ 'de kwesi 'yligbeli. ⁴⁸ ɔ neɛ wa -ylae: «-ɔ -ka 'yu -mɔni kpa 'nanɔ na 'ɲni nya, na 'de ɔ kpa 'nanɔ. 'In -ɔ -ka 'mi kpa 'nanɔ, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ kpa 'ya 'nanɔ. Nu, -ɔ -ka ɔ 'de 'wɔbhɔ 'kienyi, mɔ -wa nyime 'kadɔ an glaa.»

*Nyime -ɔ 'nia amiaa tɔnyime, amiaa nyime -wa
(Mk 9.38-40)*

⁴⁹ Zaan 'bhua weli 'wɔ, ɔ neɛ: «-Amiaa -Slolunyɔ, -a ka nyime yabhlo 'yɔ, zuzu 'nyuu ɔ vua -na 'ɲni nya. -A 'yibha yaa -a 'ka ɔ 'yligbeli, ɔ -yo -an 'sɔ 'ni -mi 'gbɔ.»

⁵⁰ Nu, -Zezuu yia we 'biɔpali ɔ -ylae: «A 'na 'yligbeli ɔ -ni. -We ka gbɔ -wa, -ɔ 'ni amiaa tɔnyime, amiaa nyime -wa.»

Samalii -gbe yabhlo 'ni -Zezuu gbɔ -yɔɲwuu

51 Da -Zezuu dudv -gv -bhv -ylunya cipaa, 'in o nee, -Zeluzalemv o mnua -kpv.
 52 O yia nyuma tie o 'de 'yu. -Maa mnua, 'in -maa yia Samalii -gbe yabhlo nokple pla, wa 'ka da o 'kaa -gv lamnazu 'gbv. 53 O mi -Zeluzalemv mnidaa 'gbv, *Samalii -nyuma 'ni o gbv -yohwnu. 54 -Zezuu 'binonya 'Zake -yo Zaan 'nua we, 'in wa nee -Zezu -ylae: «-Amiaa -Kanyo, -in 'yibha -a gba -kosu 'bhv yali, we 'ka wa lasaa?»

55 -Zezu 'bhitia la wa -gbe, 'in o yia wa -yla gba 'klv 'cici nyae: [«Dh -we zva weli -muni aun njwee, a 'ni we -yi. 56 Nu, Nyumee 'Yu 'ni dudv -gv yi nyumaa lasasae 'gbv. Nyumaa puepuee 'gbv o yia yi.»] 'In -Zezu -yo o 'binonya yia 'gbe -putu 'wv mni.

*-Wa 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bi no
(Mt 8.19-22)*

57 Da wa mia mnida 'yloogblv, 'in nyume yabhlo nee -Zezu -ylae: «Dao da -in -ka mnida -mi, in mi -mi 'bi.»

58 -Zezu nee o -ylae: «-Totonya ka 'bhoka, 'in 'zianya kaa lylv. Nu, da Nyumee 'Yu 'kaa ladli, -bha 'ni -mi.»

59 'In -Zezu nee nyume yabhlo -ylae: «-In yi 'mi 'bi.»

'In -mo nee: «Nyumaa -Kanyo, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka na dide 'bhlua mni 'bhie.»

60 -Zezu yia we 'bigvpali o -ylae: «-In 'tide tltlnya 'yi, wa 'ka wa tltlnya 'bhlu. Nu -mi, -in mni -Lagoo nyumaa 'wlulapilgbv gbaa.»

61 'Yabhlo nee 'ya o -ylae: «Nyumaa -Kanyo, 'bi na yia -mi noa, nu, -in 'tide -slv 'mi 'yi, in 'ka na nyuma weli 'paa mni.»

62 -Zezu nee o -ylae: «Nyume o kpaa gvgwlee koku la, 'in o dia lubhoo gwe, 'bhie o -taha lv, o 'ni mneni o 'ka -Lagoo nyumaa 'wlulapile zo pla.»

10

-Zezu tiea o 'binonya glv ta 'ya kugbua le 'so

1 -Muv 'bigv, Nyumaa -Kanyo -Zezu laa o 'binonya, 'in o yia wa glaa glv ta 'ya kugbua le 'so -bhasa. 'In 'gbenya -yo da o 'de 'ka yaa mni, 'in o yia -mo wa tie 'so 'so o 'de 'yu. 2 -Zezu nee wa -ylae: «'Mno ka zal duun, we kpaa 'yli, 'in we -didnya 'ni 'wvzu. We 'gbv, a bhuhhoe kpaa -kanyo, 'in o 'ka lubhononya yoo 'pa, wa 'ka o 'mno -di. 3 A mni, bhlahleyua 'bhisa na tiea ain gbi glaa. 4 A 'na 'bhulu 'gwewi klaa, -bada klaa, we -yo -sakwla 'wv -nu. 'In a 'na -gwleli 'yloogblv fwasasiee 'gbv -nu. 5 A -ka -budu -mumu njwee nyini, a gba tiae: 'Wototve -dlao -mi -budu -muni njwee.» 6 We -ka 'wototve -dlao -nyume yabhlo mi wee -budunjee, amiaa 'wototve -dlao a gbaa o -yla, we -tv o -gv. We 'ni -muv, amiaa 'wototve -dlao yi amiaa -gbe lv. 7 A -tv wee -budu -muni njwee, -we wa -ka ain 'nye a li, 'in a 'ma. Nu, lubhononyo mia, o 'penlu o yia. A 'na 'plli -budu -bhlo -bhlo njwee -nu. 8 Da a -ka 'gbe -mumu 'wv pla, wa -ka ain kpa 'nanuv wa 'lakpanya nya, -we wa -ka ain 'nye, a li we. 9 A jipe wee 'gbee guzonya. 'In a gba -mo -nyuma -ylae: «*-Lagoo nyumaa 'wlulapile ka ain -yo cipa.» 10 Nu, 'gbe -we 'wv a -ka mni, -mo -nyuma 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a 'tla -gblvgblv 'kadv 'wv. A gba wa -ylae: 11 «Amiaa 'gbee nokpla -bhuhui -we sloa -ain bhv -yo, 'mv -a yia ain -gv gbotalva. 'In a yibheli we 'ji nu, -Lagoo nyumaa 'wlulapile ka cipa.» 12 In nee ain -ylae, zli -Lago yia nyumaa -yogbv 'wobhua, 'gbe -muni nokpla -nyuma yia sia bhabha, we 'ka *Sodomv -nyumaa -nu 'wvzi.

*'Gbenya 'nia -Lagogbv -yohwnu
(Mt 11.20-24)*

13 «Kolazen -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Betisaida -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Ninee 'hnpaligbu -Lago nua le amiaa -gbe, we -ka yaa nu, Tili -yo Sidoon 'so o nu we le, -zugba -mo -nyuma ka yaa wa dli 'bhiti pepe. 'In wa ka yaa we -slolu, -gbenaa 'woplaplie -yo 'tutoo 'wluo -sluslue nya. 14 We 'gbu, zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, amiaa -nu o yia 'wobhua, we 'ka Tili -yo Sidoon -nu 'wuzi. 15 'In amia, Kapenaumu -nyuma, amia dli nu, 'wu a yia -saa yali yi? -Imnya, we 'ni -muv, zo -Lago yia ain belia titlunya dudu -gu.»

16 -Zezu nee 'ya o 'binanya -ylae: «Nyume o -ka ain yukwli polu, -ami o polua yukwli. -o 'ni ain kpa 'nanuu, -ami o 'nia kpa 'nanuu. 'In o 'ni 'mi kpa 'nanuu, -zugba, o tiea 'mi, 'mo o 'nia kpa 'nanuu.»

-Zezu 'binanyaa gbu ta 'ya kugbua le so yia lv

17 -Muv 'bigu, waa tietienyaa gbu ta 'ya kugbua le 'so yia luyi 'muna nya. 'In wa nee -Zezu -ylae: «-Amiaa -Kanyo, -a -ka gbu gba zuzu 'nyii -yla, -na 'hni -gu, 'in we zaa -ain 'nuhwe.»

18 -Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: «In ka *-Saatan -yoyi yali -bhuda nee nyu 'pa 'yika, 'in we yia bhli. 19 A yla, in ka ain se 'nye, a 'ka tubhe -yo -kIagbeta -gu no. 'In a 'ka 'ya amiaa tonyume 'tite lawlali, 'in -lu yabhlogbo 'ni mneni we 'ka ain gbonyuu 'wluo nu. 20 A 'na lili 'muna zuzu 'nyii ka ain 'nuhwe zuu 'gbu -ni. Nu, amiaa 'hni -Lago ceha yali, a li -muv 'gbu 'muna.»

-Zezu lia 'muna (Mt 11.25-27, 13.16-17)

21 Wee bhla -bhloo 'de nya, Zuzu 'Pupa yia -Zezu 'muna yeli. 'In o yia 'wukpi: «Dide, -na 'hni na mnuia, yali -yo dudu -Kanyo, in 'pa -mi fuo. -We ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbuyilonya -yo 'ylimnanya kwee, 'mu -in -slolua 'nyenyeyua 'klv. Gbozonsu -wa, Dide, -na 'de 'yibhaa we -mi 'sa.

22 «Na Dide ka 'mi -lu weee 'nye. Oo Yu mia, nyume yabhlogbo 'ni o -yi, we 'ni o Didee 'debhlogbo 'wobhu. 'In o Dide mia, nyume yabhlogbo 'ni o -yi, we 'ni o 'Yu 'wobhu, we -yo -wa o 'Yu -slolua o 'klv, ma -yia o.»

23 'Bhie, -Zezu 'bhitia o 'binanyaa -gbe la, 'in o nee -maa 'dekpua -ylae: «'Wutote -dlao mi amiaa -nu nya, -we a mia da -yoyida, a ka we -yoyi 'gbu!

24 Nu, in nee ain -ylae: -Lagobbu -falpanya duun -yo dudu 'wlulapinya 'yibha bhaa, -we a yia -yo, wa 'ka we -yoyi, 'in wa 'ni we -yoyi. -We a nua, wa 'ka we 'nu, 'in wa 'ni we 'nu.»

-In -kai -Lago -yo -na -libheyii ze

25 -Bha -Lago titee gwesanyo yabhlo -saa 'wu, o 'ka -Zezu laylaa 'gbu. 'In o yia o layibhae: «-Sloluno, sa in 'ka nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

26 -Zezu nee o -ylae: «Sa we mi celida titee 'sebh'e 'waa, 'in -in -ka we zeli sa -na nu we 'wola?»

27 'In o nyume yia we 'bigupalie: «Jelitape, o -wa -na -Lago, -in -kai o ze -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'tite weee nya, -na 'wlukun lapupalie weee nya. 'In -in -kai -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.»

28 -Zezu nee o -ylae: «-In ka we 'bigupali tiklu. -In nu 'sa, 'in -in 'ka 'yliyogagie 'yi.»

29 Nu, o -Lago titee gwesanyo 'yibha o 'ka zukpa 'yu 'gbu, 'in o yia -Zezu layibhae: «Nyoo -wa na -libheyia?»

30 -Zezu yia we 'bigupaliε: «Nyumε yabhlo 'bhua -Zeluzalεmυ, ɔ mɪ Zelikogbe 'wɔ mnɪda, 'in 'wienya yia ɔ 'yigbeli. Wa 'bhua ɔ -lu weee 'wɔ, wa bhɪta ɔ, ɔ -gbloa, 'in wa yia -bha ɔ tɪ, 'in wa yia mɪnɪ. 31 Sa 'bhisa, -Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlo bhliε wee 'yloogblɔ, ɔ 'yia ɔɔ nyumε -yɔ lapɪda, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhliɪ, 'in ɔ yia mɪnɪ. 32 'Sa -bhlokpade *Leviii zɔaylinyumε yabhlo nynia 'ya -bha. ɔ 'yia ɔɔ nyumε -yɔ, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhliɪ, 'in ɔ yia mɪnɪ.»

33 «Nɪɪ, Samalii -nyumε yabhlo mɪa 'lakpa 'wɔ mnɪda. ɔ nynia ɔɔ nyumε -yɔ, ɔ 'yia -mɔɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazi 'wɔla. 34 ɔ nynia -mɔɔ -yɔla -tapa, 'in ɔ yia -mɔɔ danya lε nɔa, 'kpɪ -yɔ nyakpɔ palɪ, 'in ɔ yia we gbɔan. 'Bhie, ɔ yia ɔ 'wɔbhu ɔ -sokofali -gɔ, 'in ɔ yia ɔ 'lakpanyaa -budu zɔ kwa. -Mɔ ɔ gwɔlɔba ɔ -yɔ. 35 We zli zli, ɔ -saa -mɔ 'gwezi* , 'in ɔ yia we wee -budu -kanyɔ yoo 'nyε. 'In ɔ nεε -mɔɔ -ylae: <-In gwɔlɔ nyumε nɪ -yɔ, da in -ka -seli luyi, -na 'gwezi -we -in -ka we -gɔpalɪ, in 'ka we kpagbɔ -sa na 'dε nya.> »

36 -Zezu yia we -gɔdɪε: «Waa nyɪma ta -manɪ glaa, -mɪ dli, nyɔɔ -wa nyumε 'wienya bhɪtaε -libheyia?»

37 -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yia we 'bigupaliε: «Nyumε -ɔ 'yilia ɔ nyazi, mɔ -wa.» 'In -Zezu nεε ɔ -ylae: «-In mɪnɪ, -in nɔ 'sa.»

-Zezu mɪa Maati -yɔ Malii fɔsaa

38 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya mɪ 'yloogblɔ, 'in ɔ yia 'gbe yabhlo nɔkplε pla. 'Nɔwɔ yabhlo mɪa -bha, wa laa Maati, mɔ kpaa ɔ 'lakpasu ɔ 'dεε -budu zɔ. 39 Maatu bhɔlɔ wa laa Malii, mɔ -dɪa Nyumaa -Kanyɔɔ bhɔ -yɔ la, -zugba ɔ pɔlɔ ɔ nyumaa gbɔslolu wɛli yukwli. 40 Maatu 'yigwe -su la pipie nya. ɔ yia -Zezu kwesi, 'in ɔ nεε ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, na bhɔlɔ tɪla na 'dε -bhlo lubho weee, we'e -la -mɪ -sɪan 'wɔ? -In gba ɔ -yla nɪ, ɔ -sa 'mɪ 'wɔ!»

41 Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bigupali ɔ -ylae: «Maati, Maati, amaa 'dεε dli a sumania bhe, 'in a palia amaa 'dε -biabi 'yigwe gbɔ duuun 'gbɔ. 42 Nɪɪ, -lu yabhlogbɔɔ mɪ -lu -zɔnɔ nya. -We nanɪa 'yli, 'mɔ Malii -saa -bha. 'In nyumε 'nɪ mɪnɪ ɔ 'ka we ɔ kwεε -sa.»

11

-Zezu slolua -Lagɔbhuhhoe ɔ 'bɪnɔnya (Mt 6.9-13, 7.7-11)

1 'Yli yabhlo nya, -Zezu mɪ -Lagɔ bhuhhoeda da yabhlo. Da ɔ bhɪa, ɔ 'bɪnɔnyaa 'yabhlo nεε ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, -in -slolu -aɪn -Lagɔbhuhhoe, sa 'Zan -Batisɪ -slolua ɔ 'bɪnɔnya.»

2 -Zezu nεε wa -ylae: «A -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, a gbac: <Dide,

wa zɔ -bha -na -mɔwɔlɔ ɪnɪ, -na nyumaa 'wlulapɪe yi.

3 'Yli -we -ka -mɪ, -in 'nyε we lililu -aɪn.

4 -In tɪ -amɪaa -yɔgbɔ 'wɔ. -Wa nɔa -aɪn gbɔnyuu 'wluo, sa -a tɪa wa -yɔgbɔ 'wɔ, 'sa. -In 'na kwali -aɪn laylagbɔ lɔ -nɪ.> »

Nyumε -ɔ mɪa ɔ 'tale 'floo -zlala

5 -Zezu nεε 'ya wa -ylae: «Sa 'bhisa, aɪn glaa, 'yabhlo ka 'tale yabhlo. ɔ -ka ɔ -gbε mɪnɪ zli -nyɪdɪ, ɔ 'ka ɔ -yla gbac: <'Tale, -in fa 'mɪ 'floodhako taa kpagbɔ

* 10:35 'Yli 'sɔɔ lubhoo 'gwezi -wa.

-yo. ⁶ Nu, desleen, na 'tale yabhlo 'bhwa 'lakpa 'wo, 'in o yia na -gbe yi. In 'ni -lu yabhlogbo -ka, 'in in 'ka we o 'nye.»

⁷ «'In sa 'bhisa, o 'tale -moo yia we 'bigopali -budu zoe: «-In 'tide 'mi 'yi 'ce! In ka -budu kla -lakli nya, we 'bi ka 'wogwle. In -yo na 'yua mi lapida, in 'ni mneni in 'ka 'woso, 'in in 'ka -mi 'floo yoo 'nye!» ⁸ In nee ain -yla, o 'na 'ka 'woso, o 'ka wee 'floonya wla o 'tale -nwee. Nu, -moo mi we -zlagzlagbu kpada so 'so nya -klli 'gbu, 'wu o yia -soa, -we weee -moo -ka 'yibha, o 'ka we -moo yoo 'nye.»

⁹ «We 'gbu, -ami nee ain -ylae: a -zla -lu, 'in wa 'ka we ain 'nye. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali ain -yla. ¹⁰ Nu, -o zlaa -lu, 'mo wa nyea we. -o taha -luu da, mo yia we. -o bhli -budu, mo -yla wa kalia -bha.»

¹¹ «Ain glaa, 'yabhlo -ka 'yuu dide nya -mi, o 'yu -ka o ['floo -zlali, o yi o tukpa 'nyee? Yaayu, o -ka o] zibhi -zlali, o yi o tubhe 'nyee? ¹² 'In o 'yu -ka o nyugan -zlali, o yi o -klagbeta 'nyee? ¹³ Nu, amia -mama -wa nyuma 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zono 'nye sa. We -ka 'sa -mi, amiaa Dide -o mia yali, -o kaa 'nani, -wa zlahia o Zuzu 'Pupa, o 'na 'ka we wa 'nyee?»

-Zezu nee nu, o 'tite'e 'bhv -Saataan -gbe

(Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

¹⁴ 'Yi yabhlo nya, zuzu 'nyuu -we -zela nyime yabhlo bhobho, -Zezu mi we vuda, da wee zuzu 'tlaa -moo 'wu, 'in -moo yia gbagbie bhli -bha -bhlokpade. Ton, nyumaa -zlo -wa mia -bha, 'in nwegaga yia wa sobha. ¹⁵ Nu, nyuma -tolba -wa mia -bha, wa nee: «Zuzu 'nyii -kanyo *Belzebuli nyea o se, o 'ka zuzu 'nyii vu.» ¹⁶ Tolba 'yibha wa 'ka o laylaa 'gbu, wa nee o -yla, o nu gwedigbu yabhlo le, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -Lagoo -gbe o bhua.»

¹⁷ 'In -Zezu -yi wa 'wluksun lapupaliee 'gbu, o nee wa -ylae: «Dudu -we ka -gu -nyuma -ka tu -gu wa 'dekpaa nyidi, la wee dudu bhua. 'In -budu -bhlo nwee nyuma -ka -yowosoloda -mi, bhlii wee -budu yia. ¹⁸ A nee, zuzu 'nyii na vua, Belzebuli nyea 'mi we se. -Saatan -ka we 'de -yowosolo, sa we dudu 'ka 'wolatolba? ¹⁹ Belzebuli -ka -ami se 'nye, in -ka zuzu 'nyii vu, nyoo nye amiaa -lima se, 'in -maa vu wee zuzu 'nyii? We 'gbu, amiaa -limaa 'debhiee lenugbu slolua nu, -we a gbaa yo -wa. ²⁰ Gbuzono sa, -Lagoo so nya na vua zuzu 'nyii, we ji -wa nu, -Lagoo nyumaa 'wlulapilie mi ain nyidi.»

²¹ «Latelonyo -o kaa 'li -yo -gble kwee, o -ka o koda 'wukoda -mi ni, o zozono wee mi 'wopada 'ce. ²² 'In, nyime 'tea la, -o zia o, -moo -ka yi, 'in -moo -ka o nwe -zi, 'in o 'li -yo -gble -we o di yaa dli 'wu, 'in -moo saa we o kwee. 'In -we weee -moo -saa o kwee, 'in -moo dlilia we. ²³ Nyime -o -yo 'mi 'ni -mi, na tonyo -wa. Nyime o -o -saa 'mi 'wu, -a 'ka nyuma -yobibeli, la o mumnia wa.»

Zuzu 'nyuu luyiyi

(Mt 12.43-45)

²⁴ «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyime yabhlo 'wo, we mni, we yi, -mo yeye da, ladida dative nya, we 'ka ladi. We 'ni da 'yu 'gbu, we nee we 'de -ylae: «Na -budu -we zo in 'bhua, -mo na bhitia lu.» ²⁵ 'In da we 'bhitia -mo lu, we de yia -bha wee -budu yi, -zugba we nukple mi laylipeda, 'in -mo mi lamnazida. ²⁶ Ton, zuzu 'nyii gbeso ka nukple -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemu, 'in we yia -moo 'bomni. 'In we -yo we 'so yia wee -budu zo luyi, dabudu. 'In we yia -mo ladi dua. -Sleen, 'in o nyimee -kwikwi yia 'ylinyuman, 'in we yia we tianu 'wozi.»

'Monaa 'd:gbolu

²⁷ Da -Zezu gba 'saa, 'in 'nwonoo yabhlo nee o -yla, -mo nyuma -nyidi weli 'tite nyae: «'Nwonoo -o plaa -na nukpla, 'in o yia -mi 'nyeni, 'wototue -dloo mi o -nu nya.»

²⁸ 'In -Zezu yia we 'bigopalie: «A gba sae: nyuma -wa pulba -Lagoweli yukwli, 'in wa zua we 'nunwe, 'wototue -dloo mi wa -nu nya.»

Nyuma 'yibhala -Zezu gwedigbu
(Mt 12.38-42)

²⁹ Da nyumaa -zlo gbelia -Zezu, 'in o yia gbagbie bhli wa -ylae: «Desleen -nyuma mi nyuma 'nyii nya. Ma yibhala 'mi gwedigbu. Gwedigbu yabhlogboo 'na 'ka wa -yla lenu, 'mu we 'ni *Zonasu gbu -ze. ³⁰ Sa *Zonasu -zea we 'yli -slolunyoo *Ninivu -nyuma -yla, 'sa Nyumee 'Yu yia we 'yli -slolunyoo -zea desleen -nyumaa -nu nya. ³¹ Sebaa 'wlulapinwano 'bhua duduu bhloluda, 'in o yia *Salomooo gbuyiloweli yukwli pulva yi. Nu, nyume -o zia Salomoo, o mi da. We 'dee 'gbu, zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, 'in oo 'njwano saa 'wu desleen -nyuma 'yu, 'in o dila -maa gbu. ³² Ninivu -nyuma 'nua Zonasu weli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyume -o 'yilia -o -zia Zonasu, o mi da. We 'dee 'gbu, zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, 'in Ninivu -nyuma saa 'wu desleen -nyuma 'yu, 'in wa dila -maa gbu.»

Napee gbvu nine
(Mt 5.5-15, 6.22-23)

³³ -Zezu 'paa wa -yla gbvu nine yabhlo 'ya, o nee: «Nyume -ka 'nape -nyuma, o'o zize we, 'in o'o zo we -solu zo. Nu, yali o dia we la, 'in -wa -ka -budu zo pla, 'in wa yia we san -yo. ³⁴ -Na 'yli mi -na kuu 'nape nya. We -ka nu, -na 'yli -yali, -na ku -kpabbie mi zli 'wu. We -ka -na 'yli ka gu -yo, -na ku mi nikpise 'wu. ³⁵ Nu, -in zo -na 'de 'yliyoo, zli -we mia -mi 'wu, we 'na -zeli nikpise -ni. ³⁶ -Na ku weee -ka zli 'klv -mi, we kibhe 'ni nikpise 'wu -mi, we -kpabbie mia zli 'klv. Sa 'napee san dolua -mi -yo la beblee, 'sa.»

-Zezu dia Faliznyuma -yo -Lagoo titee gwesanya gbu 'wlu
(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

³⁷ -Zezu bhia gbagbie, Faliznyume yabhlo yia o la, o -yo o 'ka li. -Zezu plaa o -budu zo, 'in wa yia lilie bhli. ³⁸ Faliznyume 'yia nu, -Zezu 'ni kwe budo, 'in o yia lilie bhli, we yia o njewagaga -sbbhalu.

³⁹ Nu, Nyumaa -Kanyo nee o -ylae: «Sa amia Faliznyuma mia, mu nu: 'kopp -yo 'woliliknaa ku -yo a wolva, -zugba 'wie -yilyie -yo 'nyii mi amiaa dibhe yeda. ⁴⁰ -Gowotunya! -Lago -o nua -luu ku -yo le, mo nua we nukple le 'ya, we 'ni mu? ⁴¹ -Lu -we mia amiaa 'kopp -yo amiaa knanya 'wu, a 'nye we bobabhanya. 'In we 'de weee 'ka -mowlv amiaa -nu nya.

⁴² «Amia Faliznyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Amiaa -titikpi wee -we menia, 'matu -yo wluu* 'bhisa, we kugbua -gu -bhlo a nyea -Lago. 'In gbu tiklunya -we nania -Lago dudv -yo amiaa -Lagoo zekalie, a ka we 'yli latili, 'mu a 'ka yaa lenu tia. 'In a 'na dlulu -luu kugbua -gu -bhloo wlawie 'wu -ni.

⁴³ «Amia Faliznyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'yugbein ladide a 'yibhaa -Lagobudu zo. 'In a 'yibha, wa -sa ain fu -zejila 'wu amiaa 'nunjwezove nya.

⁴⁴ «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! A 'wlv sa gbawla wa'a 'yi -yo, wa -ka we -gu nodu -mi, wa 'ni we 'ji -yi.»

⁴⁵ -Lagoo titee gwesanyaa 'yabhlo nee -Zezu -ylae: «Na -Slolunyoo, -in -ka 'sa gbada -mi, -amia -in mi 'yaa velida!»

⁴⁶ -Zezu yia we 'bigopalae: «Titee gwesanya, gbonyuu mi 'ya amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'gba 'kadv -we ka didie -kalia -yo, 'mo a dia nyuma 'wlu, 'in amiaa 'dee -kwitaya -bhlogbooo 'tili we.

⁴⁷ «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -Lagobvu -falpanyaa gbawla a paa, 'in amiaa didea 'bhaa wa. ⁴⁸ -We a mia lenuda, mu slolua we nu, -we amiaa didea nua le, we nani an dudv. Amiaa dukpasu 'bhaa -Lagobvu

* **11:42** 'Matu -yo wluu mia: -titikpi -we Zuifonya pali bhaa zapo lv, mu -wa.

-falpanya, 'in amia mia wa gbawla 'pada. ⁴⁹ We 'gbu, -Lagoo Gbuylilo nee: <Wa -gbe na yia gbuv -falpanya -yo tietienya tiea. 'In -maa glaa tolva wa yia 'bhaa, 'in wa 'ka tolva 'klyie 'wopal.> ⁵⁰ Nu, we 'ka duduv gwedilida -yo 'bhv, -Lagobuv -falpanya wa 'bhaa, -wa ka 'pion wa jitea, wa 'pion -Lago yia desleen -nyuma layibhaa. ⁵¹ Tia, wa ka *Abeli 'bha, 'in 'wobhholuda wa yia Zakalii 'bha, 'slakagsalilu -yo -Lagoo -mowloda nyidi. Cun, in nee ain -ylae: desleen -nyuma -Lago yia we 'gba 'wlu dia.

⁵² «Amia titee gwesanya, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -lakli -we kalia gbuylilo nwee, 'mu a 'bhua 'wu, 'in amiaa 'de 'ni -mo pla. 'In -mama 'yibhaa -maa 'ka -mo pla, 'in a yia -maa 'yoo -kolv.»

⁵³ Da -Zezu 'tlaa wee -budu zo, -Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma yia o -yo 'ce 'nyuu 'pali. 'In wa yia gbu duun o layibha. ⁵⁴ O zobhlibhie nya, 'in gbu -kpva weli -ka o nwee 'tla, wa 'ka we nya o gbu -lueli.

12

A 'na -zeli weli 'so -nyuma -ni (Mt 10.26-27)

¹ We bhla, nyumaa 'wlu -nyacun yia 'wlugbeli -Zezu kwesi. Wa 'wuzuloo 'gbu, bhv ladida 'yi. -Zezu nee o 'binonya -yla tia: «A zu amiaa 'de 'yliyo Falizinyumaa 'floo *gooo gbegebein. Nu, wa weli 'so 'so. ² Nu, -we weee mia zizada, zli 'klv we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. ³ We 'gbu, -we weee a gbaa nikpise 'wu, 'nva wa yia we zli 'klv. 'In -we weee a njuwuea nyime -yla komi lvv, -budu 'wlu wa yia we wiza.»

A so -Lagoo 'debhlogbo (Mt 10.28-31)

⁴ 'In -Zezu nee 'yae: «Na 'talea, in nee amia -ylae: -wa mnenia wa 'ka nyumee ku 'bha, 'in wa 'nia we 'bigv gbu yabhlogboo lenve mneni, a 'na solv wa -ni. ⁵ -O a 'kaa so, 'mo na yia ain 'klusolua: a so -Lago, amiaa tittle 'bigv, mo kaa we se, o 'ka ain -kosu 'wu viteli. Cun, in nee ain -ylae: 'mo a 'kaa so!

⁶ «Nyuma 'yliya 'wu, bhuyua 'ni -vale -ka. Tama 'so lv wa paa we gbu pelv. 'In -muv bhla, -Lago' dlv we 'yabhlogboo 'wu. ⁷ -Lago -yi amiaa 'wluo nyii nwee. We 'gbu, a 'na nonv nyanv -ni. A 'yli -Lago 'yliya 'wu, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wvzi.

-Wa nwnua -Zezuu gbu -yo 'in -wa'a nwnua -Zezuu gbu -yo (Mt 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ «In nee ain -ylae: -o -ka gba na daa -zejila 'wu, nu, o mi na -nv nya, gbaa *Nyumee Yu yia o daa, -Lagoo 'anzinya 'yu, o mi o -nv nya. ⁹ -O yia na gbu kpelia -zejila 'wu, nu, Nyumee Yu yia o gbu kpelia -Lagoo 'anzinya 'yu. ¹⁰ Nyoo -ka Nyumee 'Yuu daa weli 'nyuu gba, -moo -yogbu -Lago tia 'wu. Nu, -o -ka Zuzu 'Pupa veli, -Lago 'na 'ka -moo -yogbu 'wvvi.

¹¹ «Wa -ka amiaa -yogbu 'wobhua yi, wa -ka ain -Lagobudunya zo kwa, 'in wa -ka ain nyumaa 'yugalunya -yo 'gbee 'wlulapilunya 'yu kwa, sa a 'kaa we amiaa 'de -gv -sa, 'in -we a 'kaa gba, a 'na lvv we 'gbu dli -ni. ¹² Nu, -we a 'kaa gba, we bhla, Zuzu 'Pupa yia we ain nwee zva.»

Nnumnyoo -gvwvovvv gbuv nine

¹³ -Mo waa nyumaa -zlo nyidi, nyime yabhlo nee -Zezu -ylae: «Na -Slolunyoo, -in gba na bheli -yla, 'bi -amiaa dide tia, o dlili we, o 'ka na -nv wla.»

¹⁴ -Zezu yia we 'bigopalv o -ylae: «'Tale, nyoo palv 'mi la amiaa gbuvobhunyoo -yo amiaa zovovvv dlinyo nya?» ¹⁵ -Muv 'bigv, o nee wa 'de weee -ylae: «A zu amiaa 'de 'yliyo, 'nnumnuluu dli 'wvnyinyinee gbegebein. Nu, 'yliyogagiee

'degbolu mia, we'e 'bhu nyumεε 'ηnumnuluu -gbε, saa 'de o yi 'ηnumnunyɔ 'kadu -ZE.»

16 'In -Zezu yia wa gbuu nine yabhlo 'palie: «'Nnumnunyɔ yabhlo mi -bha, o ka kpaanya -we tɔva o -yla duun. 17 O pɔpalia 'wlukɔɔn la, o yia o 'de layubhaε: <Sa in 'ka da we nwa? Da in 'kaa na kpaɔ -li slu, -bha 'ni -mi.> 18 'In o yia we -gudie: <-We in 'kaa lenu, mu ni! Na wɔnya na yia -yomnazi, 'in in 'ka we 'wɔlaylimani. 'In in 'ka -mɔ na 'mɔɔ -yɔ na -lu -zɔnɔɔ tɔva slu. 19 'In na yia na 'de -yla gbaε: «Na nyimε, -in ka zɔzɔnɔɔ -zlo, -zɔ duuun -nɔ nya. -In -di la, -in nyapε, -in li, -in 'ma, -in li 'mɔna!» > 20 'In -Lagɔ nεε o -ylac: <-Gɔwɔtɔnyɔ, -zεεn sabɔ -na tia. 'In -we weee -in gɔgwɔlalia 'wlu -na 'de -yla, nyɔɔ -yla we 'ka -tɔa?» >

21 -Zezu yia we -gudie: «Nyimε o gɔgwɔlalia zɔzɔnɔnya 'wlu o 'de -yla, 'sa we mia o -nɔ nya. 'In -mɔɔ 'ni 'ηnumnunyɔ nya -mi -Lagɔ 'yɔliya 'wɔ.»

*A zv -Lagɔ dli -gv
(Mt 6.25-34)*

22 'In -Zezu nεε o 'binɔnya -ylac: «We 'gbu, in nεε aɔn -ylac: -we a 'kaa li, 'in a 'ka 'yɔliyɔgagie 'yi, a 'na lɔlɔ we 'gbu dli -ni. 'Naanya a 'kaa 'wɔpla, a 'na lɔlɔ we 'gbu dli -ni. 23 -We ka gbu -wa, nyimεε 'yɔliyɔgagie -zi lililu, 'in nyimεε ku -zi 'naa. 24 A yla 'ηwaa: we'e 'pa 'mɔɔ, 'in we'e -di we, 'in we'e bɔbɔ we wɔlɔ 'wɔ. Nu, -Lagɔ nyεa we lililu. Amia 'yɔli a -zi 'zianya! 25 Aɔn glaa, nyɔɔ mneni o 'ka o dliɔwe nya, o 'yɔliyɔgagiee 'yɔli -gv palia? 26 'In amia 'nia mneni, a 'ka wee -lu 'kienyile -mɔni lenu, lεε ka 'gbu a lɔ we pɔni 'gbu dlia?»

27 «A yla -fliisuu -bɔɔ: we'e nɔ lubho, 'in we'e lɔa 'naa. In nεε aɔn -yla nu: *Salomɔɔɔ 'deε 'ηnumnɔie 'kadu 'wɔ, o 'ni 'yɔlinanɔ -bana -bhlogbɔɔ 'yɔli suu -bɔɔnya nu 'yabhlo 'bhisa. 28 Dli 'kienyɔ -zɔnya! Su -we mia -flii -zεεn, 'in wa 'kaa -kosu 'wɔ viteli cɔzi, -Lagɔ -ka sa -mɔɔ -kpeli, -zakpa zuma o 'na 'ka 'sa amia -kpelia! 29 -We a 'kaa li, 'in -we a 'kaa 'ma, a 'na sumani amiaa 'deε dli -mɔɔ 'gbu -ni. 30 Nu, dɔdɔgbu -nyɔma weee, -wa 'nia -Lagɔ -yi, ma talia -luu da 'kɔmɔɔ. 'In amia mia, amiaa Dide -Lagɔ -yi -we -wa amiaa -yɔkpagbu. 31 A -tali -Lagɔɔ amiaa 'wlulapɔlie da tia, 'bhie, -Lagɔ 'ka aɔn -lu weee -mɔni 'nyε.

*A di amiaa 'ηnumnuli -Lagɔ kwesi la
(Mt 6.19-21)*

32 «Na kwiiyua, a 'na nɔnɔ nyanɔ -ni. Nu, we nani amiaa Dide -Lagɔ dɔdɔ, o 'ka aɔn o nyumaa 'wlulapɔlie zɔ kwa. 33 A 'pa amiaa zɔzɔnɔnya pelu, 'in a 'nyε we -yɔ -gwεzi bobabhanya. 'Gwεzi -bhɔtɔ -we'e -nyumɔa, a nɔ we lε. A gɔgwɔlali amiaa 'ηnumnuli 'wlu -Lagɔ kwesi, da we 'na 'kaa mɔɔ. 'Wiɔnya 'ni mneni wa 'ka we 'wɔbhhu, 'in ηwɔnɔ 'ni mneni we 'ka we li. 34 -We ka gbu -wa, mɔ -na 'ηnumnuli mia, -mɔ -na dli mia.

A mnazi amiaa 'de la, 'in a 'ka -Zezu wɔ

35 «A mnazi amiaa 'de la, a ji -jlaa, amiaa 'napε -tɔ -nyumada. 36 Zɔlubhonɔnya mia wa -kanyɔ mɔni 'ηwnɔkwafeti -gv wɔda, a mi wa 'bhisa. Da o -ka lɔyi, o -ka kɔkɔ bhli, 'in wa 'ka -bha -kali o -yla -bha -bhlokpade. 37 Zɔlubhonɔnya -manu -kanyɔ -ka wa 'yɔliyɔgada yɔli, 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ mi wa -nɔ nya! In nεε aɔn -yla, gbuzɔnɔ -wa: o -jlaa o yia jia, o 'ka wa ladi, lililuu 'gbu. 'In o 'ka we wa 'wɔladlili. 38 O -ka lɔyi, -de zli -nyidi, -de zli -gvɔ, o -ka wa 'yɔliyɔgada yɔli, 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ mi wa -nɔ nya! 39 -We mia da, a 'nɔ we 'wɔla: bhla -we nya 'wiɔnyɔ 'kaa yi, -buduu -kanyɔ -ka yaa we -yi, o 'na 'ka o 'yitide, o 'ka o -budu zɔ pla. 40 Amia, a mnazi amiaa 'de la 'yac. Nu, bhla -we a 'nia -tɔlɔ, we nya Nyimεε 'Yu yia yia.»

*Zalubhononyo -zɔnɔ -yɔ zalubhononyo 'nyuu
(Mt 24.45-51)*

41 Pielɪ yia ɔ layibhae: «Nyumaa -Kanyo, -amia -bhu -na palia wee gbɔɔ nine yaaɔ, nyuma weee -in mia we 'palida yi?»

42 Nyumaa -Kanyo yia we 'bigɔpali ɔ -ylae: «-ɔ -wa zalubhononyo tikli, 'in ɔ -yia gbɔ, sa ɔ mia? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyo tia -budu -yɔ, ɔ 'ka we 'yliyɔɔ. 'In lilibhla -ka be, ɔ 'ka zalubhononyo tɔlɔa lililu 'nye. 43 Wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔɔ zalubhononyo ɔɔ -nɔ nya. ɔ -kanyo -ka luyi, 'in ɔ 'ka ɔ 'yi, -zugba ɔ mi wee lubho nuda. 44 In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ sae: ɔ -kanyo yia -mɔɔ zɔzɔnɔ weee ɔ yoo 'nye, ɔ 'ka we 'yliyɔɔ. 45 We -ka nu, ɔɔ zalubhononyo nɛɛ dli zɔɛ: «Na -kanyo mi -mɔ -gwɛda.» 'In ɔ yia zalubhononyo -yɔ lubhononɔwɔ tɔlɔa bhite bhli, ɔ yia li, ɔ yia 'ma, 'in ɔ yia ɔ 'de nɔ 'bhali. 46 'Yi -we nya ɔɔ zalubhononyo -mɔni 'nia ɔ -kanyo wɔda -mi, 'in bhla -we ɔ 'nia -tɔlɔ, we nya -mɔɔ yia yia. Vua ɔ -kanyo yia ɔ, 'in ɔ 'ka ɔ -kaslɔ 'wɔpa. Sa -Lago paa wa'a ŋwua ɔ gbɔ -yɔ -kaslɔ 'wɔ, 'sa. 47 Zalubhononyo ɔ -yia ɔ -kanyo ɔɔmagbɔ, 'in ɔ'ɔ mnazia ɔ 'de la, ɔ 'ka we lenɔ, gan -duun wa yia ɔ 'paa. 48 Zalubhononyo ɔ -nia ɔ -kanyo ɔɔmagbɔ -yi, 'in ɔ nɔa gbonyuu le, gan -sɛ wa paa ɔ. 'In nyime -ɔ wa 'nye -lu duun yoo, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa. 'In nyime -ɔ kwɛ wa zɔa -lu duun la, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa bhabha.

*-Zezuu 'gbɔ -yɔbhɔbhɔwe yia nyuma nyidi -bho
(Mt 10.34-36)*

49 «-Kosu in -laa dɔdɔ -gɔ, 'in na dli 'yibha 'yaa nu, we -nyuma -bha -bhlokpade. 50 Siasie -we -wa na batizee -gbɔ, we lenɔe in mia wɔda dilɔe nya. 51 Amia dli nu, dɔdɔgɔ -nyuma nyidi in -laa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ yi? -Innya, in nɛɛ ain -ylae, -yɔbhɔbhɔwe in -laa wa nyidi. 52 We 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, nyuma gbu -ka -budu yabhlo zɔ -mi, -yɔ wa yia 'bhɔbhɔa. Ta yia 'sɔ -yɔ gwe 'paa, 'in 'sɔ 'ka ta -yɔ gwe 'pa. 53 Dide yia ɔ 'yu -yɔwɔsɔlɔa, 'in 'yu 'ka ɔ dide -yɔwɔsɔlɔ. 'Nyaa yia ɔ ŋwɔnɔ -yɔwɔsɔlɔ, 'in ŋwɔnyu 'ka ɔ 'nyaa -yɔwɔsɔlɔ. 'Lowlii 'nyaa yia ɔ 'yuu ŋwɔnɔ -yɔwɔsɔlɔ, 'in 'yuu ŋwɔnɔ 'ka ɔ 'lowlii 'nyaa -yɔwɔsɔlɔ.»

*A 'nɔ bhlaa 'ji 'wɔ la
(Mt 16.2-3)*

54 -Zezu nɛɛ 'ya nyumaa -zlo -ylae: «Da yali -ka laylumani, 'in a gbaa -bha -bhlokpade nyu yia lɔa, 'in we lɔa 'saa 'piɛn* . 55 'In da 'yɔlɔ -ka 'wɔsɔ zlokpɛ -papa, a nɛɛ: «Sloo yia yia», 'in we yi 'saa 'piɛn, we 'nɔ mɔvɔ?† 56 Welɔ 'sɔ -nyuma! -We weee pha dɔdɔ -gɔ -yɔ yali, a -yi we 'ji. 'In -we mia desleen 'phida, a'a 'nɔ mɔvɔ 'wɔ la!»

*-In -yɔ -na tɔnyo 'nɔnɔ 'wɔla?
(Mt 5.25-26)*

57 «Lee ka 'gbɔ, gbɔ mia tikli a 'nɔ we 'wɔsɔsalida dayia? 58 Nyime -ka -mi gbɔ 'wlu ladli, ɔ -yɔ -mi 'sɔ -ka gbɔwɔbhunya 'yu mnida -mi, da a mia -slɔ 'yloogblɔ, -in 'yi 'kli, -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbɔ -bhua. ɔ yi -mi gbɔwɔbhunya 'yu kwa, 'in -mɔɔ yi -mi 'sloja yoo 'nye, 'sloja yi -mi -kaslɔ 'wɔpa. 59 In nɛɛ -mi -ylae: -in 'nɔ -slɔ ɔ 'wɔbhɔlɔ -su wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.»

13

A 'bhiti amiaa dli, we 'nɔ -mɔvɔ, 'in a tlia

1 We bhla, Galilee -nyuma -wa mia 'slaka -sada, sa dɔdɔɔ 'wlulapilinyo Pilati 'bhaa wa, 'in nyuma tɔlɔa yia we gbaa yi -Zezu -yla. 2 -Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylae: «Amia dli nu, waa Galilee -nyuma wa 'bhaa, ma -wa gbonyuu -lenɔnya,

* 12:54 Wee dɔdɔ -mɔvɔ -gɔ, 'yɔlɔ bhililida 'nyu bhɔlɔa 'kɔmɔvɔ. † 12:55 Wee dɔdɔ -mɔvɔ -gɔ, 'yɔlɔ 'wɔsɔlɔdaa lilisɔlɔ -pɔpɛ laa slo.

we 'ka Galilee -nyuma tɔlva 'wɔzi yi? ³ -Innya, in nɛɛ aun -ylae, a 'nɪ amiaa dli 'bhiti, a 'dɛ weee yia tɔlva wa 'bhisa. ⁴ 'In nyuma kugbua lɛ gbeta, -wa -gu Siloe we -wa tɔllobudu 'kadu bhililia, 'in we yia wa 'bha, amia dli nu, ma nuu gbonyuu lɛ, ma -zia -Zeluzalem -nyuma tɔlva yi? ⁵ -Innya, in nɛɛ aun -ylae, a 'nɪ amiaa dli 'bhiti, a 'dɛ weee yia tɔlva wa 'bhisa.»

*Gblotɔsu wa laa *figisuu gbɔvɔ nine*

⁶ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔvɔ nine, ɔ nɛɛ: «Nɔkpasu yabhlo faa ɔ *-dlɔkpaɔ *figisu. 'Yli yabhlo nya, ɔ yia we 'bhuee da mɪnɪ, 'in ɔ 'nɪ we 'bhue yabhlogbɔɔ 'wlu yli. ⁷ Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ kpaɔa lubhonnyaa -kanyɔ -ylae: «-In yla, we -zɔ ta nɪ, -zugba na yi figisu -mɪnɪ 'bhuee da, 'in 'yi we 'bhue yabhlogbɔɔ. -In -dɪ we -gu! Lɛɛ ka 'gbu we klali dudu 'wɔ bhea?»

⁸ «ɔ kpaɔa lubhonnyaa -kanyɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Na -kanyɔ, -in tɪ -bha we, -zɔ -mɪnɪ nya -slɔ, in 'ka we -yɔ 'bhlu, 'in in 'ka -ylikpee zɛnzɛnnɔ we gwe -yɔ slu. ⁹ -De we yi 'sa -mɔ tɪvɔ logadaa. We 'nɪ tɪvɔ, 'in -in 'ka 'mɪ -yla gba, in -dɪ we -gu.»

-Zezu jipea 'kwɛgɔɪɪwɔnɔ yabhlo

¹⁰ Zuifɔvɔ Nyapɛyli yabhlo nya, -zugba -Zezu mɪ nyuma gbɔ -sloluda -Lagɔbudu yabhlo zɔ. ¹¹ We bhla, 'ɪwɔnɔ yabhlo kaa gu -yɔ, ɔ mɪ -bha. -Zɔ kugbua lɛ gbeta 'wɔ 'kwɛzuzu 'kwɔnaa ɔ 'wɔ, 'in ɔ 'nɪ mɛnɛnɪ ɔ 'ka 'wɔglo tɪkli. ¹² Da -Zezu 'yia ɔɔ 'ɪwɔnɔ -yɔ, ɔ yia ɔ la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «A ka amaa gu kwɛɛ 'tla!» ¹³ -Zezu paha ɔ sɔ -gu la, -bha -bhlokpadɛ ɔ -gloa 'wɔ tɪkli, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɪmɪ mɛnɛnɛ bhli.

¹⁴ -Zezu ka 'ɪwɔnɔ -mɔnɪ jipe Zuifɔvɔ *Nyapɛyli nyaa 'gbɔ, -Lagɔbuduu 'yu-galɔnɔ yia 'cɛ 'pa. ɔ nɛɛ nyumaa -zlo -ylae: «-A ka 'yli gbelibhlo -a 'ka we nya lubho nɔ. A yi -mɔvɔ nya amiaa 'dɛ jipea. We 'na -zɛlɪ Nyapɛyli nya -nɪ!»

¹⁵ Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bigɔpali ɔ -ylae: «Wɛlɪ 'sɔ -nyuma, Nyapɛyli nya a'a -sa amiaa 'bhli -yɔ amiaa -sokofali lubhu we 'wɔlɪli -gbo -yɔ -bhlo -bhloo, 'in a'a kwa we 'madaa, we 'nɪ mɔvɔ? ¹⁶ 'In Ablaamɔvɔ zɔyaliɪwɔnɔ -mɔnɪ, 'mɔ -Saatan gbɔan, we -zɔ kugbua lɛ gbeta nɪ, in nɛɛ aun -yla 'lee, we mɪ nu, wa 'ka ɔ -blo Nyapɛyli nyaa?» ¹⁷ -Zezu gbaa wɛlɪ -mɪnɪ, tɔɔn, zɔ yia ɔ tɔnyuma weee 'bha. 'In -zugba gbɔ 'kadɪ weee ɔ mia lɛnɔda, nyumaa -zlo lɪ we 'mɔna.

*Su wa laa *mutadi, we 'yaa gbɔvɔ nine*
(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)

¹⁸ -Mɔvɔ 'bigɔ, -Zezu nɛɛ: «Lɛɛ -lu -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɛ -yɔ we 'wɔwɔlva, 'in lɛɛ in 'ka we 'wɔpaha? ¹⁹ Su wa laa *mutadi, -we ka 'ya nyumɛ yabhlo glva ɔ kpaɔ, 'mɔ we -yɔ we 'wɔwɔlva: we mia, we yia su -zɛ, 'in 'zianya yia we 'kliya -nyɪdɪ lɔlɔ 'sɔbha.»

Flooo gɔɔɔ gbɔvɔ nine
(Mt 13.33)

²⁰ -Zezu nɛɛ 'yae: «Lɛɛ -lu in 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɛ 'wɔpaha? ²¹ Gɔɔ 'ɪwɔnɔ yabhlo slua 'floo -bhɔbhɔvɔ kilo glv -bhlo 'ya gbu lv, ɔ bhɪtia we, 'in we yia 'yli, 'mɔ *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɛ -yɔ we 'wɔwɔlva.»

Plalida poo
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² -Zezu mɪ -Zeluzalemɔ -gbɛin mɪnɪda, -zugba ɔ -yɔ nyumaa -sloluslɔwe mɪnɪ 'gbe 'kadɪ -yɔ 'gbe yia nɔkplɛ. ²³ 'In nyumɛ yabhlo yia ɔ layɪbhaɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, nyuma -wa 'kaa gbɔ 'wɔbhɔvɔ, wa 'na 'ka 'wɔzuu?»

-Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylae: ²⁴ «A 'tɛmanɪ amiaa 'dɛ la, a 'ka plalida poo 'wɔ 'plli. In nɛɛ aun -yla, nu, nyuma -duun yia -bhaa 'plilɛ laylaa, 'in wa 'na 'ka

we mneni. ²⁵ Da -buduu -kanyo -ka 'woso, o -ka o -budu -gbali, 'in a tva 'pipee. A bhlia -buduu bhlibhlie, 'in a gbaae: «Nyumaa -Kanyo, -in -kali -bha -aun -yia.» We 'bigu o yia 'palia aun -ylae: «In 'ni amiaa 'bhuloda da -yi!» ²⁶ Tsoo, 'in a gbaa o -ylae: «A -yo -mi 'so ka li, 'in -a yia 'ma dabudu, 'in -in yia -amiaa 'gbee -gblagbly 'wo nyuma -slolu!» ²⁷ Gbaa o yi 'yaa aun -ylae: «In 'ni amiaa 'bhuloda da -yi. Amiaa weee nua gbonyuu le, a vla 'mi gwe!» ²⁸ Da a yia *Abblaam, *Izaki, *Zakobo -yo -Lagagbuu -falpanya weee 'yia, -Lagoo nyumaa 'wlulapilgbe 'wo, 'in wa 'ka amia 'pipee viteli, -bha a yia wia, 'in a 'ka gla 'woli!» ²⁹ Ylso 'wosoluda, 'ylso bhliida, 'ylso 'wosoludaa lilisolo -yo kopesolo, -mo nyuma yia 'bhua, 'in wa 'ka dabudu li -Lagoo nyumaa 'wlulapilgbe 'wo. ³⁰ In -sleen da, -wa -gaa lu, tsoa yia 'yuganya -zea, 'in -wa -gaa 'yu, -maa tsoa yia loganya -zea.»

*-Zezu wia -Zeluzalemv 'gbv
(Mt 23.37-39)*

³¹ We bhla, Falizinyuma tsoa bea -Zezu kwesi, 'in wa nee o -ylae: «-In 'bhv da, -in mni da -putu. Nu, Ewlodu 'yibha o 'ka -mi 'bha.»

³² -Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: «A mni, a gba -totoo -bho -nyume mia ni -ylae: zuzu 'nyii na vua, 'in na jipea guzonya -zeen -yo cizi. 'In we 'yli taa zli na bhua na lubho. ³³ Nu, -zeen, cizi -yo cizielv, we mi nu, in zv na nonv 'yliy. Nu, wa 'ka -Lagagbuu -falpanyo 'bha 'gbe -putu -go, we 'ni 'yli nani, 'mo we 'ni -Zeluzalemv 'wobho.»

³⁴ «-Zeluzalemv -nyuma, -Zeluzalemv -nyuma, amia -wa bhua -Lagagbuu -falpanya, 'in nyuma -Lago paa aun yoo, -wa bhua wa gboku 'wo. Bhla weee nya, sa nyuu gogwalia we 'yua 'wlu we -kapue zo, 'in we ghua we -go la, in 'yibha in 'ka 'sa aun 'wlugogwalia, 'in a 'ni we -yogwuu. ³⁵ We 'gbv, -Lago yia amiaa -budu 'kadu solo lapalua. 'In in nee aun -ylae: a 'na 'ka 'masleen 'mi 'yitiku, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nu, «Nyume o yia Nyumaa -Kanyoo 'nmi nya, -Lago njwa o 'nyu la», 'in we bhla 'kaa nyini.»

14

-Zezu jipea guzonyo yabhlo, Zuifv Nyapeyli nya

¹ Zuifv Nyapeyli yabhlo nya, Falizinyumaa 'yugalnyaa 'yabhlo laa -Zezu o 'dee -gbe, o -yo o 'ka li dabudu. -Zezu plaa o -budu zo, -zugba Falizinyuma -wa mia -bha, -maa yla o tenyii. ² -Zugba nyume yabhlo kaa 'yilyigu -yo, -moo 'yilgbe o 'yu. ³ 'In -Zezu yia -Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma layibhae: «'Lee, -amiaa tite nyee nyume 'yoo yaayu, we'e 'nyee o 'yoo, o 'ka nyume jipe Nyapeyli nyaa?»

⁴ 'In wa 'ni 'yibha wa 'ka we 'bigupali. -Zezu 'bhitia oo guzonyoo -gbe la, 'in o yia o jipe. 'In o nee o -yla: -in mni. ⁵ 'Bhie, o nee wa -ylae: «Ain glaa -nyume yabhlo, -de o yuu, o -ka -klo 'wobho, o 'na 'ka -mo o -saa, yaayu -de o bhlii, we -ka -klo 'wobho, o 'na 'ka -mo we -sa Nyapeyli nyaa?»

⁶ Da -Zezu gba 'saa, wa 'ni mneni wa 'ka we 'bigupali o -yla.

-In 'na 'bhulu -na 'de 'wo nyume 'kadu 'bhisa -ni

⁷ -Wa wa laa wee 'feti -gu, -wa mia 'bi -zono 'wobhuda, -Zezu 'yia wa -yo, 'in o yia wa gbuv nine -muni 'pali: ⁸ «Da nyume yabhlo -ka -mi la 'njwokwafeti -gu, -in -ka -mo nyini, -in 'na -duli 'bi -zono mia 'yugbein -gu la -ni. -We ka gbv -wa, nyume o ka -vaci -zia -mi, -de wa ka -moo laa!» ⁹ 'In nyume o laa a 'de 'so wee 'feti -gu, o -ka yi, 'in o 'ka -mi -yla gbae: «-In 'nyee o 'bi -muni, zv nya -na yia 'wosaa, 'in -in 'ka logbein ladia mni. ¹⁰ Nu, da nyume -ka -mi la 'feti -gu, -in -ka -mo nyini,

-in mni -in -di lvgbein la. 'In -o laa -mi da -ka yi, 'in -o 'ka -mi -yla gba: <'Tale, yi, -in 'ka 'bi -z-onu -gu ladu.> Toun, 'in -muv ylimania -na 'nri, nyuma -wa -in -yo wa 'so mia lililu gwe 'yilia 'wu. ¹¹ Nu, nyume -o ylimania -o 'de, zo -Lago yia -o belia, 'in nyume -o belia -o 'de zo, 'ylimania -Lago yia -o.>

-Wa a 'kaa la lililu -yo

¹² 'Bhie -Zezu nee -o laa -o -ylae: <Da -in -ka lililu lenu, -in 'na lali -na 'talea, -na bhelia, -na zwaylinyuma -yo -na -lima 'nnumnyaa 'dekpu -nu. Nu, zli wanu 'yili -ka nini wa -ka -mi la, -zugba -we -in nua le we 'bigu wa 'palia. ¹³ Nu, -in -ka 'fetu lililu lenu, -in la bobabhanya, 'kukunya, 'tigitiginya -yo 'lona. ¹⁴ Nu, -in -ka 'sa nu, -zugba, 'wototue -dlu mi -na -nu nya. Wa 'ni mneni wa 'ka -mi -lu yabhlogbo 'nye we 'bigu. Nu, -Lago yia we 'bigupalia -mi -yla. Da nyuma tiklu yia tititinya glaa 'wusa, we zli.>

**'Feti 'kadu gbv nine
(Mt 22.1-10)**

¹⁵ -Muv 'bigu, nyuma -wa mia lililu gwe, wa glaa -nyume yabhlo 'nua welunya -mni, -o nee -Zezu -ylae: <Nyume -o yia lia -Lago nyumaa 'wlulapiligbe 'wu, 'wototue -dlu mi -moo -nu nya.>

¹⁶ -Zezu nee -o -ylae: <Nyume yabhlo -saa 'feti 'kadu, 'in -o yia nyuma duun la. ¹⁷ Lilibhla bea, 'in -o yia -o zolubhononyo yabhlo tie, -o gba -wa -o laa -ylae: <A yi, nu, lililu pipie ka bhia.>

¹⁸ <'In wa 'de weee yia gbagbie bhli -bhlo -bhlo nu, -in ti -amua -yogbu 'wu.> Tianu nee -o zolubhononyo -ylae: <In ka kpa yabhlo zo, 'mu na mnia 'yia -kpo. We 'gbu, -mi na bhuhoe, -in ti na -yogbu 'wu.> ¹⁹ 'In 'yabhlo nee -o -ylae: <In ka 'bhli kugba zo, 'mu na mnia laylaha. -Mi na bhuhoe, -in ti na -yogbu 'wu.> ²⁰ -Budu nee 'ya -o -ylae: <Desleen na bhua da 'nri kwada. We 'gbu, 'in 'ni mneni in 'ka mni.>

²¹ <Zolubhononyo 'bhitia lu -o -kanyo -gbe, 'in -o yia we 'bigu -dunya -o -sali. 'In -buduu -kanyo yia 'ce -papie bhli. 'In -o nee -o zolubhononyo -yla: <-In mni 'gbe nukple sivi, -mo we -gblagblunya -yo we -gwelunya -gu, -in -yo bobabhanya, 'kukunya, 'lona -yo 'tigitiginya yi. ²² -Muv 'bigu, zolubhononyo yia, 'in -o nee: <Na -kanyo, -we -in gbaa in nu le, in ka we lenu. 'In 'bu tava yi 'yaa 'wotu.> ²³ 'In -buduu -kanyo nee -o zolubhononyo -ylae: <-In mni, -in 'plili -gwelunya -gu, we -yo kpa -yoonya 'wu, 'in -wa -in -ka 'yi, -in gba wa -yla -gla nya, wa yi na -gbe. 'In na -budu 'ka ye. ²⁴ In nee ain -ylae: waa tanyuma -wa in laa, wa 'yabhlogbo na 'ka na 'feti -gu -lu li.> >

**Sa wa 'kaa -Zezu 'bi nu, mu ni
(Mt 10.37-38)**

²⁵ Nyumaa -zlo -yo -Zezu mi 'yloogbu nuda, -o 'bhitia wa -gbe, 'in -o nee wa 'de weee -ylae: ²⁶ <Nyume -o -ka 'mi 'bi yi, in namanu -o duvu, we 'ka -o dide, -o 'nyaa, -o 'nri, -o 'yua, -o bhelia, -o bhola -yo -o 'debhie -gbolu 'wuzi. We 'ni -muv, -o 'ni mneni -o 'ka na 'bunonyo -ze. ²⁷ 'In nyume -o 'ni -o siasiee *su 'wobhu, -o 'ka 'mi 'bi yi, -o 'ni mneni -o 'ka na 'bunonyo -ze.>

²⁸ <Nu, amaa lu -nyume -mama, -o gba -o 'ka -budu 'kadu 'sobha, 'in -o -di la, -o -o zeli 'gwesi -we mia -o kwesa? 'In -de weee 'gwesi mneni we 'ka weee -budu bhiaa? 'In -o yibheli we 'jia? ²⁹ We 'ni -muv, -o -ka weee -buduu gwe glu pali, -o -ka we 'sobhasobhee -yobhali, -wa weee yia -bha 'yia, 'in wa bhli -o nyane? ³⁰ Gbaa wa yia: <Nyume -mni bhli -buduu sobhasobhee, 'in -o -o yia we -yobhali.>

³¹ <'Sa -bhlokpade, nyumaa 'wlulapilinyo yabhlo kaa 'sloja 'wlu glu 'so 'wlu kugba, -o -ka gba, -o 'ka nyumaa 'wlulapilinyo -putu -o kaa -onu 'sloja -zakpa 'so -gbe tu kwa, la -o dia, 'in -o yibhaa -o 'de la: <'Lee, in mneni in -yo -o 'ka tu guu?>

³² We -ka ɔ 'nɪ we mneni, 'in ɔ tiea nyɪma, nyɪmaa 'wɪlɔpɪlɪnyɔ -mɔnu -gbɛ. Da -mɔɔ -tlɔɔba -slɔ ɔ -yɔ la, 'in ɔ 'ka -mɔɔ -yla gba 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -tɔ wa nyɪdi.

³³ «'Sa -bhlokpade, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka amɪaa lɔ -nyɪmɛ nya -mɪ, ɔ 'nɪ ɔ -kakalu weee -bɪ -gɔ 'pali, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka na 'bɪnɔnyɔ -zɛ.»

Gumu-we 'bhva 'nɔɪwe

(Mt 5.13; Mk 9.50)

³⁴ 'In -Zezu yia we -gɔdiɛ: «Gumu mɪa, -lɔ -zɔnɔ -wa. 'In gumu -ka 'nɔɪwe 'bhɔ, sa wa 'ka we namanɪa? ³⁵ We 'nɪ 'yɪlinɪ, dɔdɔɔ -nɔ nya, we 'nɪ 'yɪlinɪ -yɪlkpeduduu -nɔ nya. 'Pipee wa vitelia we.

«-ɔ -ka we 'nɔnɔ -yukwɪ 'wɪlɔ -ka, ɔ 'nɔ we.»

15

Bhlabhlɛ mnɔaa gbɔvɔ nine

(Mt 18.12-14)

¹ 'Yɪ yabhlo nya, *nɪsɔn -gwezisanya -yɔ gbɔnyuuu kwe -ɔɪɪn tɔɔba bɛa -Zezu kwesi, wa 'ka ɔ wɛɪ yukwɪ pɔɔɔ. ² Falizɪnyɪma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya saa -Zezuu 'ɪnɪ, wa nɛɛ: «Nyɪmɛ -mɔnɪ kpaɔ gbɔnyuuu kwe -ɔɪɪn sɔ 'sɔ nya, 'in ɔ -yɔ wa lia dabɔɔ!»

³ 'In -Zezu yia wa gbɔvɔ nine -mɪnɪ 'pali: ⁴ «Amɪaa lɔ -nyɪmɛ yabhlo -ka bhlabhlɛ glɔ gbɔ -ka, we lɔ -bhlabhlɛ yabhlo -ka mnɔ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka we glɔ -mɔnɔ 'ya kugbua lɛ gbomɔnɔ lida tɪ? ɔ 'ka wee -bhlo mnɔa 'yɪlɔɔɔnɔnɔ mɪ, 'in ɔ ka we 'yɪ? ⁵ 'In da ɔ 'yɪa wee bhlabhlɛ, ɔ dlɪ namanɪa, ɔ yia we -bɪ gba lapali. ⁶ ɔ nyɪnɪ ɔ -budɔɔwɛɛ, tɔɔn, ɔ laa ɔ 'talea -yɔ ɔ ladɪnya, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -yɔ 'mɪ 'sɔ li 'mɔna. Nɪ, na bhlabhlɛ mnɔa, in ka we 'yɪ!»

⁷ «In nɛɛ aɪn -yla, 'sa -bhlokpade, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ yabhlogbɔɔ 'bhva ɔ gbɔnyuu 'bɪ 'gbɔ, 'mɔna 'kadɔ mɪ yalɪ. Nyɪma tiklɪ glɔ -mɔnɔ 'ya kugbua lɛ gbomɔnɔ, -wa pɔpala 'wɪlɔkɔɔn la nɪ, wa gbɔ 'nɪ dlɪ 'bhɪti gbɔ 'wɔlapɪlɪ, wee 'mɔna -zi wa -nɔ 'wɔ.»

'Gwezii tama mnɔaa gbɔvɔ nine

⁸ «Yaayɪ, 'ɪwɔnɔ yabhlo kaa 'gwezi tama kugbua, 'in we 'yabhlo -ka mnɔ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka 'napɛ -nyuma, 'in ɔ 'ka -budu zɔ layɪpe, ɔ 'ka we datalɪ ylɛɛɛ, 'in ɔ 'ka we 'yɪ? ⁹ 'In da ɔ 'yɪa wee 'gwezii tama -bhlo, ɔ laa ɔ 'talea -yɔ ɔ ladɪnya, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -yɔ 'mɪ 'sɔ li 'mɔna. Nɪ, na 'gwezi tama -bhlo mnɔa, in ka we 'yɪ!»

¹⁰ «In nɛɛ aɪn -yla 'sa -bhlokpade, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ yabhlogbɔɔ 'bhva ɔ gbɔnyuu 'bɪ 'gbɔ, 'mɔna 'kadɔ mɪ -Lagɔɔ 'anzɪ nyɪdi.»

Mnɔmnɔyuu gbɔvɔ nine

¹¹ -Zezu nɛɛ 'yaaɛ: «Nyɪmɛ yabhlo ka nɔkpasiyua 'sɔ. ¹² 'Bɪsɔbhayɪ nɛɛ ɔ dide -ylaɛ: «Dide, -na 'bɪ -in 'ka yaa -aɪn -yɔ tɪ nɪ, -in dlɪli we, 'in -in 'ka na -nɔ wɪa.» 'In wa dide yia wee 'bɪ ɔ 'yua sɔbhɪe 'wɔladɪlɪlɪ.

¹³ «'Yɪ 'sɔ -lɛ 'plɪa, 'in ɔɔ nyɪmesɔyɪ yia ɔnɔn wee 'bɪ pɛɔɔ 'pa. ɔ 'bhua we 'gwezi 'wɔ, 'in ɔ yia dɔdɔ -putu -gɔ mɪ 'pɪpɪ. -Mɔ ɔ -nyumɔnɔ wee 'gwezi, pɔnɔplagbɔɔ lɛnɔ nya. ¹⁴ Da ɔ bhɪa ɔ 'gwezi weee nyumɔe, 'in ɪwɔ 'kadɔ yia wee dɔdɔ -gɔ yɪ. Tɔɔn, ɔ 'nɪ lilɪlɪ -kaa 'gbɔ, 'in ɪwɔ yia ɔ 'bhahɪe bhɪ. ¹⁵ -Bha ɔ mɪnɪ -slɛɛn wee dɔdɔ -gɔn nyɪmɛ yabhlo -gbɛ lubhɔ nɔa. 'In -mɔɔ yia ɔ -mɔɔ kpaɔ kwa, ɔ 'ka -bobo ɪwɛkɔ. ¹⁶ ɔ 'yɪbha yaa gwesi -we -bobo lia, ɔ 'ka we li. 'In nyɪmɛ yabhlogbɔɔ ɔ 'nyɛ we ɔ.»

¹⁷ «Tɔɔn, ɔ dlɪ -saa ɔ zɪkpa, 'in ɔ nɛɛ: «Na didee lubhɔnɔnyɪ ka lilɪlɪ duun, wa 'nɪ mneni, wa 'ka we li. 'In, -zugba, -amɪ, na tɪ ɪwɔ nya -selɪ. ¹⁸ Didee -gbɛ na yia lɔbhɪtɪa, 'in in 'ka ɔ -yla gbɛ: «Dide, in ka gbɔnyuu lɛnɔ -Lagɔ -yla, 'in in

yia -mi -yla we leno. 19 In 'ni -sleen we 'klo -ka, -in 'ka 'mi la -na 'yu. Nu, 'bhu 'mi 'wo -na lubhononyaa 'yabhlo 'bhisa.» > 20 J -soa 'wo, 'in o yia o didee -gbe lobbhiti.

«Da o -tlubva -slo -budunwee -yo la, o dide yia o -yoyi. 'In nyazi yia o 'wo yi bhahba, o -yo -gwagwie mnia o yoo, 'in o yia o gbleli. 21 Toun, o 'yu nee o -ylae: «Dide, in ka -Lago -yla gbonyuu leno, 'in, in yia -mi -yla we leno. In 'ni -sleen we 'klo -ka, -in 'ka 'mi la -na 'yu.»

22 «'In o dide nee o zolubhononya -yla: «A 'pulo! A -la o 'ylinano -bana yabhlo. A -pla we o 'wo, a fa o sowoolu so 'wo, a -pla o -sakwla bhv 'wo. 23 'Bhli -dogbu palia de 'kpi, a -yo we yi. A 'bha we, 'feti -wa! -A 'ka li! 24 Nu, na yu mia da, o ka tl, 'in o yia gano, o ka mno, 'in in yia o 'yi.» 'In wa yia 'feti -sasiee gwedi.

25 «We bhla, -zugba o 'yu kpasu mi lubho noda kpa. O mi -zoo yida, da o cipaa -budunwee, 'in o yia luv -yo -lilii weli 'no. 26 O laa zolubhononyo yabhlo, 'in o yia o layibha: «Lee, lee -lu no lea?» 27 Zolubhononyo yia we 'bigupali o -ylae: «Na bheli yia lu, we 'gbv, 'kpikabhlii -dogbu -a 'sialia, 'in -na dide yia we 'bha. -We ka gbv -wa, o ka 'kwayli, 'in o yia o 'yi.»

28 «'In o 'yu kpasu yia 'ce 'pa, o nee o 'nia -budunwee nyini. O dide 'tlaa, 'in o yia o bhubhoe nu, o mni -budunwee. 29 'In 'yu yia we 'bigupali o dide -ylae: «Tal, in ka -mi -yla lubho no -zo duun nya. In 'ni -slo -na weli yabhlogbooo 'nohwe -sa. 'In -zugba, -in 'ni -slo -ami wliyu yabhlogbooo 'nye, in -yo na -lima 'ka 'feti -sa. 30 -Na 'yu -o -nyumoa -na -li 'naabizunwini nya ni, mo yia luv 'gbv, 'in -in yia 'kpikabhlii -dogbu 'kadu -a 'sialia ni 'bha!»

31 «O dide nee o -ylae: «Na 'yu, -mi -yo 'mi mi 'yl weee nya. -Lu weee in kaa, we mi 'ya -na -nu nya. 32 Nu, -na bheli -na yia da -yo, o ka tl, 'in o yia gano. O ka mno, 'in in yia o 'yi. We 'gbv, -a mneni, -a 'ka 'feti 'kadu -sa 'muna nya.» »

16

-Luu 'yliyozonyo' nyuuu gbvoo nine

1-Zezu nee o 'binanya -ylae: «'Yli yabhlo nya, 'nnumninyo yabhlo ka o zozonoo 'yliyozonyo yabhlo, 'in nyuma yia o -yla fen 'tobhva mni nu: «-Na zozonoo 'yliyozonyo mi -na zozonoo -nyumoda.» 2 Toun, o yia o zozonoo 'yliyozonyo la, 'in o nee o -ylae: «In ka 'di 'nyuu 'nu -na gbegein. Lubho -we -in nua, -in -slo lu 'mi we 'klo. -We ka gbv -wa, -in 'na 'ka -sleen na zozonoo 'yliyozonyo -ze.»

3 «'In o lubhononyo nee o 'de di zo: «Na -kanyo -ka 'mi kwnee -sa, sa in 'ka we nua? In 'ni late, in 'ka kpaalubho nu. 'In, in 'ka -kun, zo -moo bhala 'mi. 4 Aa! Da na -kanyo -ka 'mi kwnee -sa, -we in 'kaa leno, 'in nyuma tlova 'ka 'mi 'bi 'nye, in -yi we!»

5 «'In -wa o -kanyoo kpagbu mia 'wlu, o yia wa la -bhlo -bhlo. O yia tianu la, 'in o nee -moo -ylae: «Na -kanyoo kpagbu zuma mi -mi 'wlu?»

6 «-Moo yia we 'bigupali o -ylae: «'Kpi -balii glv gbu mia 'mi 'wlu.» «'In o nee -moo -ylae: «-Na 'sebhe ni, -in -di la slv, -in celi glv 'so 'ya kugbua.»

7 «-Moo 'bigv, 'in o lubhononyo yia 'yabhlo layibha: «'In -mi, kpagbu zuma -in ka 'wlu?»

«'In -moo yia we 'bigupali o -ylae: «'Mno bii glv gbu.» «O nee o -ylae: «-Na 'sebhe ni, -in celi glv -mnu.»

8 «Nu, -luu 'yliyozonyo' nyuuu -kanyo yia o 'nmi kwali o nacikakie 'gbv.» 'In -Zezu yia we 'wubha, gbagbie nyae: «Nu, doob ni -gv -nyuma ka naci 'nyuu wa 'dekpa nyidi, we 'ka zli 'klo -nyuma -zi.»

9-Zezu yia we -godie: «In nee ain -ylae: a dili nyuma 'tale, doobgbooo 'nnumnu nya. Zli we yia ain 'wobaa, 'in wa 'ka amiaa 'lakpasu kpa, -Lagoo -zoo.

10 «Nyume -o mia tiklu -li yua -sesee lenoda, o tiklu 'ya -li 'kadu lenoda. Nyume -o 'nia -mi tiklu -li yua -sesee lenoda, o 'ni 'ya tiklu -mi -li 'kadu lenoda. 11 A 'ni -mi tiklu, 'in a 'ka dudu -guo 'nnumnili -we bhua la kpa, nyoo 'ka ain 'nnumnili -zono yoo 'nyea? 12 'In a 'ni -mi tiklu, a 'ka nyuma -putuu -lu kpa sa -yibheli, -we -wa amiaa -nu, nyoo 'ka we ain 'nyea?

A 'na 'bhulu 'gwezi 'wo amiaa -kanya nya -ni

13 «Lubhononyo yabhlogboo 'ni mneni o 'ka -cian 'so -yla lubho nu. Nu, 'yabhlo o yia 'wonyea, 'in o 'ka -bhloo zekali. 'Yabhlo -yo o yia lanee, 'in -bhlo 'ka o dudonyumani. A 'ni mneni a 'ka -Lago -yo 'gwezi -yla lubho nu dabodu.»

*-Zezu gbalia Faliznyima -gu
(Mt 11.12-13, 5.31-32; Mk 10.11-12)*

14 'Gwezi nani Faliznyima duduu 'gbu, wa 'nua welnya -muni, -zugba wa pali -Zezu gla. 15 -Zezu nee wa -ylae: «Amia nua amiaa 'de nyuma tiklu 'wo nyuma 'yliya 'wo, 'in -Lago -yi amiaa dli. Nu, -we mia 'kaduu nyuma 'yliya 'wo, 'wo -Lago nyee we.

16 «We 'ka 'Zan -Batisu bhla yli, -zugba Moizu titee 'sebhe -yo -Lagobbu -falpanyaa 'sebhe mi la. We 'ka wee bhla 'wobhu, -Lagoo nyumaa 'wulapiligbu wa gba. 'In nyima duun gba la, wa 'ka we zo pla. 17 Nu, yali -yo dudu mneni we 'ka labhu. 'In titee celuu 'ya yabhlogboo 'ni mneni we 'ka 'sa labhu.

18 «Nyume -o -ka o 'nwno kwnee -sa, o -ka 'nwno -putu kwa, gbonyuu o nua le. 'In -o -ka kwnee sanwno kwa, gbonyuu -moo nua le.»

'Nnumninyo -yo bobabhanyo -Lazali

19 -Muu 'bigu, -Zezu yia wa gbuu nine -muni 'pali: «'Nnumninyo yabhlo mi bhaa, 'ylinano -naanya ka -vale 'tea, 'mu o plaa 'wo. 'In 'yli weee zli, o saa 'feti 'muna nya. 20 -Muu bhla, bobabhanyo yabhlo wa laa -Lazali, -o ka ku 'gbia 'bhua la, -moo pi o 'nnumninyoo -budunwee la. 21 'In lililunya -we bhlia o 'nnumninyoo 'tabhle zo, -Lazali 'yubha yaa o 'ka we li. 'In -zugba gwunya menu o 'gbia 'yli la.

22 «'Yli yabhlo nya, bobabhanyo yia tli. 'In -Lagoo 'anzunya yia o Ablaamu kwesi kwa. 'Nnumninyo -moo yi 'yaa tli, 'in wa yia o 'bhlu. 23 'Nnumninyo mi siada -mo tilitnyaa dudu -gu, o 'bhua 'wlu 'wo, 'in o yia Ablaamu -yoyi 'pipi, -zugba -Lazali mi -moo kwesi. 24 Toun, 'in o yia 'wokpi: «Dide Ablaamu, -in 'yli 'mi nyazi, -in tie -Lazali, o 'ka o -kwitayaa 'mne 'nyu lo fa, 'in o 'ka na mu -gu lawotlo. Nu, in mi siada bhahba -seli -kosu 'wu.»

25 «'In Ablaamu yia we 'bigupali o -ylae: «Na 'yu, -in 'pa -bha dli nu, -in ka -nanuu zozonu weee 'yi zlume dudu -gu, -zugba -Lazali sia. -Sleen, wa mi -Lazali dli -belu -yopalida -seli, -zugba -mi -na sia. 26 'In 'ya, 'gbiwlu 'kadu mi a -yo -ain 'so nyidi. We 'gbu, nyima -wa 'yubhaa wa 'ka -amiaa -gbe 'bhu, wa 'ka amiaa -gbe mni, wa 'ni we mneni. 'Sa -bhloo 'de, da -in mia, nyume yabhlogboo 'ni mneni -moo 'ka 'ya -mo 'bhu, 'in -moo 'ka -amiaa -gbe yi.»

27 «'In oo 'nnumninyo nee: «Dide, -mi na bhuhhoe, we -ka 'sa -mi, -in tie -Lazali na didee -budunwee. 28 Nu, in ka bhelia gbu, -Lazali kwa wa weli, wamia yi 'ya siasiada -muni yi.»

29 «Ablaamu yia we 'bigupali o -ylae: «-Na bhelia ka Moizu titee 'sebhe -yo -Lagobbu -falpanyaa 'sebhe kwee, -we we gbaa wa -yla, wa zo we 'nunwe!»

30 «'In oo 'nnumninyo nee: «Dide Ablaamu, gbuzonu -wa, mu -nanu -wa 'bhie, nu, nyume yabhlo -ka -seli 'bhu tilitnyaa -gbe, o -ka wa weli kwa, 'in wa 'bhitia wa dlu.»

31 «'In Ablaamu nee o -yiae: «We Moizu titee 'sebhe -yo -Lagogbuu -falpanyaa 'sebhe gbaa, wa 'ni we 'nɔŋwe zu, nyumee 'de yi 'wɔso tɩtɩnya glaa, o yi wa weli kwaoo, wa 'na 'ka o weli 'wɔŋwɩ.» »

17

Gbonyuu -yo nyumee -yogbu 'wɔtɩte (Mt 18.6-7, 21-22; Mk 9.42)

1 -Zezu nee o 'binɔnya -yiae: «Gbu -we 'kaa nyima gbonyuu lokwa, we mi la 'kɔmɔɔ. Nyumee o ka -gbe wee gbonyuu -ka 'bhɩ, gbonyuu mi o -no nya. 2 'In wa -ka o tokpa 'kadu -bli -yo gbuaɩ, wa -ka o gumunyu lu viteli, we nani 'yli o -no nya. O yi 'yilaasi -manu 'yabhlo gbonyuu lokwa. 3 A zu amiaa 'de 'yliyɔ!

«Na bheli -ka gbonyuu lenɔ, -in paɩ we o -yla la. O -ka we yibheli, -in ti o -yogbu 'wɩ. 4 -Na bheli -ka -mi -yla gbonyuu lenɔ -zakpa gbeso 'yli -bhlo nokple, 'in o -ka -na -gbe yi, o -ka we yibheli, wee 'yli -bhloo 'de nya -zakpa gbeso, -in ti o -yogbu 'wɩ.»

-In 'ylimani -amiaa dɩzɔzɔe -gɔwɔla

5 'Yi yabhloo zɩ, -Zezuu tietienya nee o -yiae: «Nyumaa -Kanyo, -in 'ylimani -amiaa dɩzɔzɔe -gɔwɔla.»

6 'In Nyumaa -Kanyo yia we 'bigɔpalɩe: «Amiaa dɩzɔzɔe -ka -mi 'kienyi mutadu 'ya 'bhisa, a mneni a 'ka su -mɩnɩ -yla gba: «-In 'tɩ, -in 'ka -na 'de faa mi gumunyu lu», 'in we zɔa an 'nɔŋwe.

Lubhonɔnyoɔ nɔnɔ -lubho

7 «Sa 'bhisa: an glaa, nyumee yabhlo ka lubhonɔnyo yabhlo, kpaapanyo nya, 'nɔɔluu 'yliyɔzɔnyo nya. Da -mɔɔ -ka kpaɩ 'bhɩ, o -ka -mɔɔ -yoyɩ, o yi -mɔɔ -yla gba: «-In yi sɩɩ, -in 'ka lii?» 8 -Innya, nu, gbaa o yia o -yiae: «-In pi na lililu, -in 'bhiti -na -bana. -In wla na lililu, in -ka lilie bhia 'bhie, -in 'ka -na -no li.» 9 O 'ni mneni o 'ka o lubhonɔnyo fuo 'pa, -we o gbaa -mɔɔ -yla, -we -mɔɔ nɔa lee 'gbɩ, we 'ni mɔɔ? 10 'Sa we mi 'yaa amiaa -no nya: -we weee -Lagɔ gbaa a nu le, a -ka we lenɔ, a gbae: «Lubhonɔnya -kpɔa -amia -mia, -we -Lagɔ gbaa -a nu le, 'mɩ -a nɔa le.» »

*-Zezu jipea *sɔlbhanya kugbua*

11 Da -Zezu mia -Zeluzalemu mnida, 'in o yia Samalii -yo Galilee 'wɔgbelida 'plɩ. 12 Da o plaa 'gbe yabhlo nokple, 'in *sɔlbhanya kugbua yia o yoo yi. 13 Wa -tlɔɔ o -yɔla, 'in wa yia 'wɔkpɩkɩe bhli: «-Zezu, -Slolunyo, -in 'yɩɩ -an nyazi!»

14 -Zezu 'yia wa -yo, 'in o nee wa -yiae: «A mi amiaa 'de -Lagɔbɔbɔnya 'kɩsɩlɔa.»

Da wa mia mnida, 'in wa yia 'pɩ. 15 Wa glaa, 'yabhlo yibhelia we 'ji nu, o ka 'pɩ, 'in o yia lɔbhiti, -zugba o mɩnɩ -Lagɔɔ 'ŋɩ, 'wɔkpɩkɩe nya. 16 O bhli -Zezuu bhɩ -yo, o yia o 'wɩ zɔfa, 'in o yia o fuo 'pa. O nyumee mia, *Samalii -nyumee -wa. 17 Tɔɔn, -Zezu nee: «'Lee, nyuma kugbua 'ni 'pɩɩ, wa gbomɩa pɩ 'na? 18 'Mɩ we 'ni 'lakpayu -mɔɩ 'wɔbhɩ, nyumee yabhlogbɔɔ 'ni 'wlukɔɔn lapɔpaɩ, o 'ka -Lagɔ fuo 'paa yii?» 19 'Bhie, -Zezu nee o -yiae: «-In -sɔ 'wɩ, -in mi. -Na dɩzɔzɔe ka -mi pue.»

-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩe mi an nyidi (Mt 24.23-28,37-41)

20 Faliznyuma yia -Zezu layɩbha 'lee: «Lebhla -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩe 'ka nyina?» 'In -Zezu yia we 'bigɔpalɩ wa -yiae: «-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩe mia, wa'a 'yɩ we -yo 'yɩɩ nya. 21 Wa 'na 'ka gba ni, «A -talɩ, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩe

m1-seli!» 'in «We m1 m1» A yibheli we 'ji nu, *-Lagoo nyumaa 'wluwapile m1 ain nyidi.»

'Yli -we nya Nyumee 'Yu 'kaa yi

22 'Bhie, -Zezu nee o 'bunonya -ylae: «Bhla yabhlo yia nyinia, 'in a 'ka gba, a 'ka *Nyumee 'Yu 'yi, 'yli -bhlogboo nya, 'in a 'na 'ka o 'yi. 23 Nyuma -ka gba: «O m1-seli», 'in wa -ka gba, «O m1 m1», a 'na dili we dli 'wu -ni, 'in a 'na mnuni -moo -gwagwie nya -ni. 24 Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, we -nyumali bhva yalu gwedidida, 'in we mnia we bhaliida, zli Nyumee 'Yu yia yia, 'sa o yia -mia. 25 We m1 nu, o sia -slo bhabha, 'in desleen -nyima 'ka o sals lapali.

26 «-We 'plia *Nowee bhla, Nyumee Yuu yiyizli, m1 -bhloo de yia lenva. 27 Nowee bhla, nyuma m1 lida, wa m1 'mada, wa m1 kokwalida, wa m1 wa 'nyunyua yli zoda, 'in Nowee batoo 'wu -gbla yli yia nyini. Nowee -gbla batoo 'wu, tson, zezeguda lva, 'in 'nyu yia nyuma lasa.

28 «*Lotu bhla 'sa -bhlokpade we nva: nyuma m1 lida, wa m1 'mada, -zugba, wa zo lu, 'in wa pa -vale, wa pa kpa, 'in wa subha -budu. 29 'In 'yli -we nya Lotu 'bhva *Sodamu, wee 'yli nya -Lago kwilila -kosu -yo -bhuhui slo, 'in we yia wa lasa.

30 «'Yli -we nya Nyumee 'Yu yia 'bhlewla, 'sa -bhlokpade we yia nva.

31 «Wee 'yli nya, -o -ka nyapada -m1 'pipee, o 'na mnuni o 'gba 'wobhua -budu zo -ni. 'Sa -bhlokpade, -o -ka kpa -m1, -moo 'na bhitili lv -zoo -ni. 32 A 'pa Lotu 'nyunoo dli -gv. 33 Nyume -o -ka o 'yliyogagie 'wogu, 'wu o yia we baa. 'In -o -ka o 'yliyogagie 'woboo, kwee we yia o -tua. 34 In nee ain -yla gbuzonu sae: wee 'yli -muni sabo, nyuma 'so -ka lapida -m1, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha -gudu ti. 35 'Nyuni 'so -ka -lu bhuda -m1, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha o -libheyi ti. [36 Nyuma 'so -ka kpa -bhlo 'wu -m1, 'yabhlo wa yia 'wobhua, wa 'ka -bha o -libheyi ti.]»

37 'In -Zezu 'bunonya yia o layibha 'lee: «Nyumaa -Kanyo, da gbu -muni 'ka lenva?» 'In -Zezu yia we 'bigupalae: «Da 'kwie -ka -m1, -bha -nywaa -zlo mia.»

18

Gbuwobhunyo 'nyuu -yo -dugbanwano

1 -Muu 'bigu, -Zezu yia wa gbuu nine 'pali, o 'ka we wa 'kluslolu nu, -Lago wa 'kaa bhuhooeda -tu 'kamuu, 'kva 'na wlati wa 'ylila -ni. 2 «Gbuwobhunyo yabhlo mia 'gbe yabhlo 'wu, o' o' so -Lago, 'in o' o' zu nyume yabhlogboo 'nuywe. 3 Wee 'gbe -bhloo 'de 'wu, -dugbanwano yabhlo m1 -bha 'ya. 'Kamuu o mnia oo gbuwobhunyo -gbe, 'in o gbaa o -ylae: «-In 'bhu in -yo na tonyo 'sao nyidi gbu 'wu.»

4 «'Yli weee nya, oo gbuwobhunyo' o nyunu we -yo. 'Bhie, 'yli yabhlo nya, 'in o yia 'wluksun lapalae, o nee o 'dee dli zoe: «'In so -Lago, 'in 'in zu nyume yabhlogboo 'nuywe, gbuzonu -wa. 5 Nu, -dugbanwano -moo m1 'm1 sialida duun 'gbu, o gbu na yia 'wobhua. We 'ni -muss, 'in o yia 'm1 siala 'yli weee nya.» »

6 'Bhie, Nyumaa -Kanyo yia we -gudae: «-We oo gbuwobhunyo 'nyuu gbaa, a polu we yukwli! 7 'In -Lago naa, -moo -bhasanya -ka o gbegein 'wukpida -m1 zlukpe -yo jibheza, -moo 'na 'ka wa -yogbu 'wobhu tiklu? 'Lee, we 'bi o yia 'wogwela yi? 8 In nee ain -ylae: -innya, wa gbu o yia 'wobhua slu. 'In da Nyumee 'Yu -ka yi, o yi dhunya dudu -go ylu?»

Falizumee -yo nisun -gwezisanyoo gbuu nine

9 Nyuma -wa yia wa 'de tuklu -Lago 'yliya 'wv, 'in wa tilia nyuma tɔlva 'ylila, ma -yla -Zezu 'paa gbv nine -mni: 10 «Nyuma sɔ mnia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ -Lagɔ bhuhhoea. Yabhlo -wa Falizinyume, 'in -budu -wa nisun -gwezisanyɔ.

11 «'In Falizinyume -mɔni yia -Lagɔ bhuhhoe ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: 'Oo -Lagɔ, nyuma -tɔlva -wa 'wienu, tɔlva 'ni -mi tuklu, 'in tɔlva -yɔ 'ɲwɔ -putu dia -budu 'wv. -Ami 'ni -maa 'bhisa -mi, 'in 'debhie, in 'ni nisun -gwezisanyɔ -mɔni 'bhisa mu 'gbv, na paa -mi fuo. 12 Lokɔwlu -bhlo 'wv na pla 'sun 'yli 'sɔ, 'in -lu weee na yia, 'in na nyɛa -mi we kugbua -gɔ -bhlonɔ.»

13 «Nisun -gwezisanyɔ -mɔɔ vlaa gwe, ɔ 'ni 'yibha ɔ 'ka yali yla, ɔ kpaa 'wlu la, 'in ɔ nɛɛ: 'Oo -Lagɔ, -in 'yili -ami gbvnyuu -lɛnɔnyɔ nyazi.»

14 'In -Zezu yia we -gɔɔɛ: «In nɛɛ an -ylaɛ: ɔɔ nyume -mɔni, da ɔ mia ɔ -budunweɛ mɔnida, ɔ -yɔ -Lagɔ ka wɛli -bhlo, we 'ka Falizinyume -zi, -Lagɔ ka ɔ -yɔgbv 'wɔtu 'gbv. Nu, nyume -ɔ ylimania ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ belia, 'in nyume -ɔ belia ɔ 'dɛ zɔ, 'ylimania -Lagɔ yia ɔ.»

-Zezu ɲwaa 'yilaasi 'nyu la (Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

15 'Yli yabhlo nya, nyuma yia -Zezu 'yuyolua -la, ɔ 'ka wa 'nyulanwɔna, wa kwɛ -yɔ lapalie nya. -Zezuu 'bunɔnya 'yia we -yɔ, 'in wa yia waa nyuma vuvue bhli wa 'wluo kpilie nya. 16 'In -Zezu yia waa 'yuyolua ɔ 'dɛ -yɔbeli, 'in ɔ nɛɛ: «A 'tide 'yua 'yi, wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kɔl wa 'yoo -ni. Nu, nyuma mia sa 'yilaasi ni 'bhisa, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie mi -maa -nɔ nya. 17 In nɛɛ an -yla gbvzɔn saɛ: -ɔ 'ni -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbɔ -yɔɲwɔ 'yislokpilɛ 'bhisa, ɔ 'na ka -Lagɔɔ -gbɛ pla.»

'Nnumu nyimesɔyɔ (Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

18 'Yli yabhlo nya, Zuifvɔ 'yugalinyɔ yabhlo 'yibhaa -Zezu laɛ: «Na -slolonyɔ -zɔnɔ, lɛɛ -lu in 'ka lɛnɔ, 'bhie, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

19 -Zezu yia we 'bigɔpali ɔ -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbv -na la 'mi nyume -zɔnɔ? We 'ni -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ 'wɔbhv, nyume -zɔnɔ 'ni -mi. 20 -In -yi -Lagɔɔ *titenya: (-In -yɔ 'ɲwɔ -putu 'na -dli -budu 'wv -ni * , -in 'na 'bhali nyume -ni, -in 'na ylili 'wie -ni, -in 'na zɔlɔ nyume yɔ -yɔ -ni, -in zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa.»

21 ɔɔ nyume nɛɛ: «Na -kanyɔ, in mi nyimesɔ nya, 'in in yia tite -mni 'nɔɲwɛzɔvɛ bhli.»

22 -Zezu 'nɔa gbv -mni, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Lu -we -in 'kaa lɛnɔ, we -tu 'wv -bhlo: -in 'pa -na zvzɔn weee pɛlv, 'in -in 'ka we 'gwezi bobabhanya 'wɔladlili. 'In -in 'ka 'ɲnumɔie 'yi -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔɛ bhia, -in yi 'mi 'bi.»

23 Nu, ɔɔ nyume 'nɔa wɛli -mni, ɔ mi 'ɲnumnyɔ 'kadɔ nyaa 'gbv, 'in we yia ɔ dli sumani. 24 -Zezu 'yia we -yɔ nu, ɔɔ nyumɛɛ dli ka sumani, 'in ɔ nɛɛ: «'Nnumnyia 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wv pla, -yɔ we -kalia!

25 'Nnumnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wv pla, we -kali -yɔ we -zi * -nyumɛɛ seenu 'bhvka 'wɔplilie.»

26 Nyuma -wa mia -Zezu yukwli pɔlɔda, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Aya! We -ka 'sa -mi, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbv 'wɔbhva?»

27 -Zezu yia we 'bigɔpaliɛ: «-We ka lɛnɔɛ nyuma 'nia mneni, -Lagɔ mneni we lɛnɔɛ.»

28 Tɔvɔn, Piɛli nɛɛ -Zezu -yla: «-In -tali, -a ka -amɔaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mi 'bi yi.»

* 18:20 Glekɔwɛli 'wv, we ji -wa nu: -wa kokwaha, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dli -budu 'wv -ni.

29 -Zezu nee wa -ylaε: «In nee ain -yla gbuzonu sae: *-Lagoo nyumaa 'wlu-lapilhee 'gbu, nyoo nyoo -ka o -budu klaa, o 'hwno klaa, o bhelia klaa, o didea -yo o 'yua -bha ti, 30 -lu -duun o yia 'yia bhla -mni nya, we 'ka -bha 'wuzi. 'In -muv 'bigu, bhla -we yia yia, 'in o yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka.»

*-Zezuu -zakpa tanv gbaa o titlie -yo o 'wuso gbu
(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)*

31 -Zezu -yo o 'binonya kugbaa ε 'so mi mnida, 'in o nee wa -ylaε: «A -tali, -Zeluzalem -a mnia da. Gbu -we -Lagobvu -falipanya celia Nyumε 'Yuu daa, -mo we yia lenva. 32-33 Nu, nyuma -wa 'nia -Lagoo -yi, -maa -yla wa yia o wlaa. 'In -maa 'ka o gla pali, -maa 'ka o weli, 'in -maa 'ka o -dle -gv slu. Selia wa yia o, 'in wa 'ka o 'bha, we 'yli taa zli, 'in o 'ka 'wuso titlinya glaa.»

34 Nu, weli -we -Zezu gbaa, we 'ji mi zizedaa 'gbu, o 'binonya 'ni we 'wolanu.

*-Zezu jipea 'lɔlɔnyo yabhlo Zelikoo gbe wvkle
(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)*

35 -Zezu 'ka Zelikoo kwesi bea yi, 'lɔlɔnyo -di yoo hwe -yo la, -zugba o zla. 36 Oo 'lɔlɔnyo 'nuva 'pliplinyaa weli, 'in o yia layibha, lee nu lea?

37 'In -maa nee o -yla: «Nazaletiyu -Zezu mia 'plida.»

38 Tɔv, o yia 'wvkl: «*-Davidu 'Yu -Zezuo, -in 'yili 'mi nyazido!»

39 Nyuma -wa mia -Zezu 'yu nɔda, 'in -maa yia o 'wluo 'kpili, wa nee o -yla: «'Mu hwe!» 'In o yi 'yaa 'wvkl: «-Davidu 'Yuo, -in 'yili 'mi nyazido!»

40 -Zezu 'yiligbea, 'in o nee nyuma -yla, wa -yo o 'so yi. Da 'lɔlɔnyo bea o kwesi, 'in -Zezu yia o layibha: 41 «Lee -lu -in 'yibha in nu ε -mi -ytaa?»

-Moo yia we 'bigupalε: «Na -Kanyo, -in -blo na 'yli, in 'ka layi lu.»

42 -Zezu nee o -ylaε: «-Na 'yli -bloε, -na dilozove ka -mi pue.» 43 -Bha -bhlokpade, o bhlia layiyie, 'in o yia -Zezu 'bi mni, -Lagoo 'hni mnunie nya. Nyumaa -zlo 'yia we -yo, 'in -maa yi 'yaa -Lagoo 'hni mnunie bhli.

19

-Zezu -yo -Zasee

1 'Yi yabhlo nya, -Zezu plaa Zelikoo, o mi wee 'gbe 'wɔdida, 2 'hnumnyo yabhlo mia -bha, *nisɔn -gwezisanyaa -kanyo nya, 'mo wa laa -Zasee. 3 O mi 'kli 'yida, -de nyoo -wa -Zezuu, o 'ka o -yoyi 'gbu. O mi nyumε kibhe nya, nyumaa -zloo 'gbu, o 'ni mnieni o 'ka o -yoyi. 4 'Yoo -we -Zezu mia kwada, -Zasee tia -gwagwie la, su wa laa sikomalu -we 'yiligbea wee 'yoo hwe -yo, 'in o yia we -gbla. -Zezu yia -bha 'plila, o 'ka o 'yil 'gbu.

5 -Zezu nymia wee su zo, o ylaa yali, 'in o nee -Zasee -ylaε: «-In 'sibhli la slvi, -na -gbe in 'kaa -zeen -gv.» 6 -Zasee 'sibhli la -gwagwie nya, 'in o -yo -Zezu 'so yia o -budu hwe mni 'mɔna nya.

7 -Wa weee 'yia -bha, 'in -maa yia -Zezu zo hwan hwenie bhli, wa nee: «Oo nyumε ka gbunyuu kwε -kanyoo -gbe -gva mni.»

8 'In -Zasee yia Nyumaa -Kanyo 'yu be, 'in o nee o -ylaε: «Na -Kanyo, in 'yibha in 'ka bobabhanya na zozonu kibhe 'nyε. 'In nyoo in -ka 'gwezi duun kwεε -sa, in 'ka -moo we -zakpa -mnoa 'nyε.»

9 'In -Zezu nee o -ylaε: «'Pɔpɔε ka -zeen -budu -mni zo pla. -We ka gbu -wa, -mi mi 'ya Ablaamu zo aylinyume nya. 10 Nu, nyuma -wa mɔa, 'ma Nyumε 'Yu yia 'yilibanɔna, 'in o 'ka wa gbu 'wɔsa.»

*Zɔlubhonnya taa gbv nine
(Mt 25.14-30)*

11 Da nyuma mia -Zezuu weli yukwli poloda, 'in o yi 'yaa wa -yla gbuv nine yabhlo 'pa. -We ka gbv -wa, da o cipaa -Zeluzalemv -yo, 'in wa yia we 'wlukuvn lapupalu nu, desleen -Lagv sololua o nyumaa 'wlulapulu.

12 O nee wa -ylae: «'Nnumnyaa zwaylinyime yabhlo mnua dudu -putu -gv, wa 'ka o nyumaa 'wlulapilnyo -zeli, 'in o 'ka luyi. 13 Da o 'kaa mni, 'in o yia o zolubhonnya glaa nyuma kugbua la. 'In o yia wa -can gbva -bhlo 'woladlili. O nee wa -ylae: «A 'pali we -vale, 'in na luyibhla 'ka 'sa nyini.»

14 «'In o dudu -gv nyuma mi o 'wonyedaa 'gbv, wa yia nyuma o 'bi tie, 'in wa nee: «-A 'ni 'yibha nyume -moni pili -ain 'wlu la.»

15 «Wa -zelia o nyumaa 'wlulapilnyo, 'in o yia o dudu -gv luyi. Tson, o zolubhonnya o 'nyea zlime 'gwexi yoo, 'in o yia wa la. 'In -we wa 'yia, o 'ka we nyee yibheli.

16 «O zolubhonnyaa tianu yia, 'in o nee: «Na -Kanyo, 'gwexi -we -in 'nyea 'mi yoo, we -zakpa kugbua ka we -gubho.»

17 «Nyumaa 'wlulapilnyo nee o -ylae: «We nanu 'yli, zolubhonnyo -zovu -in -mia. -In ka -lu -selee lenve 'yliyovuv 'gbv, 'gbe kugbua na yia -mi yoo 'nyea, -in 'ka we 'wlulapulu.»

18 «O zolubhonnyaa 'sonu yia, 'in -moo nee: «Na -kanyo, 'gwexi -we -in 'nyea 'mi yoo, we -zakpa gbu ka we -gubho.»

19 «Nyumaa 'wlulapilnyo nee o -ylae: «-Mi -moni, 'gbe gbu na yia -mi yoo 'nyea, -in 'ka we 'wlulapulu.»

20 «O zolubhonnyaa tanu yia, 'in -moo nee: «Na -kanyo, -na 'gwexi in zizea 'naa pi 'wv mu nu. 21 In mi -mi sodaa 'gbv, in yi 'saa nu. Nu, -in mi dlitelonyo nya. -Lu -we -in 'ni ladi, 'mv -na bhua 'wv. 'In da -in 'ni 'mno 'pa, -bha -na dia 'mno.»

22 «Nyumaa 'wlulapilnyo nee o -ylae: «Zolubhonnyo 'nyuu -in -mia. -Na 'dee nyee weli -gv, na yia -na -yogbv 'wobhua. -In yi we 'ji nu, dlitelonyo in -mia, 'in -lu -we in 'ni ladi, 'mv na bhua 'wv, 'mno -we in 'ni 'pa, 'mv na dia. 23 Lee ka 'gbv -in 'ni na 'gwexi banki 'wv kwa, we 'ka -gubhoa? 'In in -ka luyi, in 'ka -mo we -saa?»

24 «-Muv 'bigv, nyuma -wa mia -bha, o nee wa -ylae: «A -sa 'gwexi o kwee, -o 'yia we -zakpa kugbua a 'nye we -moo yoo.»

25 «Wa nee o -ylae: «-Amiaa -kanyo, -moo ka 'cin we kugbua kwee!»

26 «'In o yia we 'bigupalu wa -ylae: «In nee, -wa weee kaa -lu duun, wa -nu wa yia -gupalia. 'In nyime -o 'nia -lu duun -ka, we -selee de mia o kwee, kwee wa yia we o -saa. 27 -Slee -na tunyuma 'nia 'yibha in pili wa 'wlu la, a -yo wa yi -seli, 'in a -di wa -blu na 'yibadi.» »

*-Zezu nyinia -Zeluzalemv
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Zn 12.12-19)*

28 -Zezu bhia sa gbagbie, -muv 'bigv, o yia nyumaa -zlo 'yugali, 'in o yia -Zeluzalemv mni. 29 Da o mia Betifazee -yo Betani kwesi beda, -gogo wa laa *Olivosunyaa -gogo kwesi, 'in o yia o 'binonya 'so tie o 'de 'yu. 30 O nee wa -ylae: «'Gbe -we mia -meme -ain 'yu, da a -ka -mo nyini nu, -sokofali -dogbv a yia lubhu -jida ylia, nyime yabhlogbov 'ni -slv we -gv ladi, a -sa we lubhu, a -yo we yi -seli. 31 We -ka nyime yabhlo ka ain layibhae: «Lee -lu ka 'gbv a sa we lubhua?» A gba o -ylae: «-Amiaa -Kanyo 'yibha we.» »

32 Waa tietienya mnua, saa 'de -Zezu gbaa we wa -yla, 'in wa yi 'saa we ylu.

33 Wa mi wee -sokofali -dogbv lubhu -sada, 'in we -cian yia wa layibhae: «Lee -lu ka 'gbv a sa we lubhua?»»

³⁴ 'In wa yia we 'bigupalɛ: «-Amɩaa -Kanyo 'yibha we.» ³⁵ 'Bhie, wa -yɔ wee -sokofali yia -Zezuu -gbɛ yi. 'In wa yia we wa 'naanya -gu lapali. 'In wa yia -Zezu we -gu -gblali. ³⁶ Da -Zezu mia mnɩda, -zugba nyuma -yɔ 'naa -sɩsɩbe mɩ 'yooḡbɩ ɔ 'yu.

³⁷ ɔ 'pɩɩa Olivɩsunyaa -gɔḡḡ yoo 'wɔ, ɔ 'ka -Zeluzalemɔ ɔɩpaa yi, 'mɔna yea ɔ 'bɩnɔnyaa -zlo, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ɲɩmɩnɩne bhli, wɛɩ 'tite nya, ninee 'ɲɩpaliḡbɩ weee ka da wa 'yɩaa 'gbɩ. ³⁸ 'In wa nɛɛ:

«Nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ mia yida Jejitapeɛ 'ɲɩ nya,

-Lagɔ ɲwɩna ɔ 'nyu la.

'Wɔtɔtɔve -dlɔɔ -mɩ yali,

'in -Lagɔɔ 'ɲɩ 'yɩmanɩ!»

³⁹ Falizɩnyuma -tɔɩba mia nyumaa -zlo glaa, wa nɛɛ -Zezu -yɩae: «-Slolunyɔ, -in gba -na 'bɩnɔnyaa -yɩa wa 'mu ɲwɛ.»

⁴⁰ -Zezu yia we 'bigupalɛ: «In nɛɛ aɩn -yɩae, wa -ka ɲwɛ 'mu, 'in tɔkpanya kpɩa 'wɔ!»

-Zezu wia -Zeluzalemɩv 'gbɩ

⁴¹ -Zezu nɩnia -Zeluzalemɩ kwesi, ɔ -talia wee 'gbe -gu, 'in ɔ yia we 'gbɩ wi.

⁴² ɔ nɛɛ: «Cɩn, -Zeluzalemɩ, -we 'kaa -mɩ 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ 'nyɛ, -in -ka yaa -Zɛɛn yɩ nya we yibheli, we nanɩ 'yɩ. Nɩɩ, -slɛɛn we mɩ zideda -mɩ kwɛɛɛ 'gbɩ, -in 'nɩ mneni -in 'ka we 'yɩ. ⁴³ -We ka gbɩ -wa, bhɩlanya yia nɩnia -na -nɩ nya, 'in -na tɔnyɩma 'ka -mɩ 'suo bibeli. 'In wa 'ka -mɩ 'wɔkɩa sɔ weee ɩɔ. ⁴⁴ Nɩɩ, la wa yia -in -yɔ -na nyuma 'sɔ -saa. -Na -budunya wa yia wɩaa, we tɔkpa 'na 'ka -gu ladɩdlɩda -tɩ. -We ka gbɩ -wa, bhɩla -we nya -Lagɔ 'yɩɩa -mɩ nyazi, 'in ɔ yia -mɩ 'wɔsaa yi, -in 'nɩ we yibheli.»

-Zezu vua -valɛpanya -Lagɔbudu 'kadɩ ɲwɛɛ

(Mt 21.12-17; Mk 11.15-19; Zn 2.13-22)

⁴⁵ -Zezu mɩna -Lagɔbudu 'kadɩ ɲwɛɛ, 'in ɔ yia -valɛpanyaa vuvue bhli. ⁴⁶ ɔ nɛɛ wa -yɩae: «We mɩ celɩda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Na -budu mia, -Lagɔ -bhuhhoe -budu -wa.»

'In 'mɩ amɩ nɩa 'wienyaa zizeda 'wɔ.»

⁴⁷ 'Kɔmɩv, -Zezu slolua nyuma -Lagɔbudu 'kadɩ zɔ, -zugba, *-Lagɔbɩbɩnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Zuɩfɩv 'yugalɩnya yia 'kɩɩ, wa 'ka ɔ 'bha.

⁴⁸ 'In sa wa 'kaa nɩ, wa 'ka ɔ 'bha, 'sa 'nɩ -mɩ. -We ka gbɩ -wa, nyuma duun ka ɔ ɲwɛɛ wɛɩ -zɔnɩv yukwɩ pɔɩve -manɩ.

20

Da -Zezuu gbɩlɛnɩ se 'bhɩɩa?

(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ 'Yɩ yabhlo nya, -Zezu mɩ nyuma gbɩ -sloluda -Lagɔbudu 'kadɩ zɔ, -zugba ɔ gba wa -yɩa -Lagɔgbɩ. 'In -Lagɔbɩbɩnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Zuɩfɩv nyuma kpasɩ yia ɔ -gbɛ yi. ² 'In wa yia ɔ layɩbhae: «Se -mɩmɩ nya -na nɩ gbɩnya -mɩnɩ lɛa, -in gba we -aɩn -yɩa. 'In nyɔɔ 'nyɛ -mɩ we lɛnɩ sea?»

³ -Zezu yia we 'bigupali wa -yɩae: «Gbɩv gɔ -bhlo na yi 'yaa amɩ layɩbhaa.

⁴ Nyɔɔ tie *Zaan ɔ batizee nyuma, -Lagɔ -wa yaayɩ, nyuma -wa yi? A gba 'mɩ -yɩa we.»

⁵ 'In wa yia we -gu kpɛɩɩe bhli wa 'dekpɩa nyɩɩɩ, 'in wa nɛɛ: «-A -ka gba, (-Lagɔ tiea ɔ), 'in ɔ yibhaa -aɩn laɛ: «Lɛɛ ka 'gbɩ a 'nɩ Zaaan wɛɩ 'wɔɲwɩna?» ⁶ 'In -a -ka gba: «Nyɩɛ tiea ɔ», 'in nyumaa -zlo bhaa -aɩn gbɩv 'wɩ. -We ka gbɩ -wa, nyuma -yi we 'ji nɩ, Zaan mɩ -Lagɔgbɩv -falɩpanyɔ nya.» ⁷ We 'gbɩ, wa yia we 'bigupali -Zezu -yɩae: «-ɔ tiea Zaan, -a 'nɩ ɔ -yi.»

8 'In -Zezu nEE wa -ylae: «-Aa. We -ka 'sa -mı, -o 'nyea 'mı wee gbunya -mınu lenu se, -amı 'na 'ka 'ya -moo -kanyoo 'ηmı aın -yla gba.»

Nokple 'ylinyunonya -wa nva -dlakpaa lubho
(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

9 -Moo 'bıgu, -Zezu yia nyımaa -zlo gbıu nine -mıni 'palı: «Nyıme yabhlo 'paa -dlakpaa, 'ın o yia we -gu -busalubhononya lapalı. 'In o yia -moo -gwle -lakpa 'wu mni. 10 Da -dlıya -sa bhla nınia, 'ın o yia o zolubhononyo yabhlo tie -busalubhononya 'bı, wa 'ka o -nu wla. 'In waa -busalubhononya -manı yia oo zolubhononyo -mıni bhıti, 'bhie, wa yia o vu kwE klo nya. 11 'In oo kpaaa -kanyo yi 'yaa o zolubhononyo -putu tie. 'In waa -busalubhononya yi 'yaa -moo bhıti, wa yia o vElı, 'ın wa yia o vu kwE klo nya. 12 O yi 'yaa o zolubhononyaa tanu tie. Wa nu 'yaa -moo le, 'ın wa yia -moo kpa -gnıma viteli.»

13 «Oo -dlakpaa -kanyo nEE: «Sa 'ın 'ka nva? Na yu, -o ka ze 'ın -kalia, 'moo na yia tiea. Na dli zo nu, -bha wa yia o zba.»

14 «Nu, da -busalubhononya 'yia oo 'yu, wa nEE wa 'dekpuı nyıdıe: «-O 'kaa cı oo kpaaa -kanyoo 'bı li, mı nu. -A 'bha o, 'ın wee kpaı 'ka -amıaa -nu -ze.» 15 'In wa yia o kpaı -gnıma viteli, 'ın wa yia o 'bha.»

'In -Zezu yia laybhıe: «'Lee, sa oo -dlakpaa -kanyo 'ka wa nva? 16 Yia o yia, o 'ka o -busalubhononya -manı 'bha, 'ın o 'ka wee kpaı nyıma -putu yoo 'nye.»

Da nyıma 'nva wee wElı -mıni, 'ın wa nEE: «-Gba! -Moo 'na 'ka lenu!»

17 'In -Zezu ylaa wa, o nEE: «WElı mıa da cElıda, sa we 'ji mıa?»

«Tıkpa -we -budusbhanya -saa kwnEE,
mı -zeı -buduu gwıgwıyılı -tıkpa -zınu.»

18 Nyoo nyoo -ka wee tıkpa -mıni -gu bhlıli, la o wıwłahıa. 'In wee tıkpa -ka nyoo -gu bhlıli, o tıpu we saa.»

Nıson -gwezi plıbe Sezaa kwEE
(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

19 -Lagoo titee gwesanya klaa, -Lagobobonyaa -cıan klaa, wa ka we 'jiyibheli nu, ma -yo -Zezu -saa wee gbıu nine. Wa mı 'kılı 'yıda, wa 'ka -Zezu kpa -bha -bhlokpade, 'ın wa yia nyımaa -zlo so. 20 Wa mı sa -Zezu -koda, -moo 'bıgu, 'ın wa yia o 'wiemı gbıu lenonya yoo 'pa, -wa nva wa 'de nyıma tiklı 'bhısa. Waa nyıma -manı 'ka o zobhlı, o layıbhıe nya. 'In wElı -kpuı -ka o ηweE 'tla, wa 'ka o gbı 'wlu dı, 'ın dıdıu 'wılapılınyo kaa 'tite -yo se, wa 'ka o -moo yoo 'nye. 21 'In wa yia o gbı -mıni layıbhıe: «-Amıaa -Slolunyı, -we -na gbaı, 'ın -na slolua, -a -yi we 'ji nu, we tiklı. -'In yla nyımeE -kwıkwı. Sa -Lago 'yıbhıa nyıme -mı, 'mı -na slolua gbızonu sa. 22 'Yoo -amıaa tite nye -ain, -a plıbu *Sezaa kwEE nıson -gwezi yaayı, -a 'na plıbu we -nu?»

23 -Zezu yıbhelia wa -dawlıi 'ji, 'ın o nEE wa -ylae: 24 «A -slolu 'mı *Włımu -tama yabhlo 'klu. Nyoo ka 'wlu -yo o ηmı mı we -gıa?»

'In wa nEE: «Sezaa -wa.»

25 'In o nEE wa -ylae: «-We -ka *Sezaaı -nu, a 'nye we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagoı -nu, a 'nye we -Lago yoo.»

26 WElı -we o mıa gbada nyımaa -zlo 'yu, we -mımu -gu wa 'kaa o kpalı, -moo 'nı 'yı. Nu, o gbıu 'bıgıpalı wElı ka wa ηwegaga -sobhalı 'gbı, wa yia ηwe 'muda -tu.

'Lee, tıtlınyı yi 'wısoo?
(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

27 *Sadusenıma, -wa gbaı tıtlınyı 'nı mnenı wa 'ka tıtlıe lı 'wısoo, ma beı -Zezu kwesi, 'ın wa nEE o -ylae: 28 «-Amıaa -kanyo, Moızı ka we cElı -ain -yla titee 'sebhe 'wıe: «Nyıme -ka 'ηwno -ka, o -ka tlı, o 'nı 'yu -ka, o bheli kwa o -dıgbadaa. 'In o -yo oo 'ηwno 'so 'ka o bhelii zıa lala, 'ın -moo 'ηmı 'ka dıdu -gu

-tu.» ²⁹ Nu, zime nyime yabhlo ka nukpasuyua gbeso. Wa kpsa kwaa 'hwno, o 'ni gwal, 'in o yia tli. ³⁰ Wa 'sonu yia o 'hwno kwa. ³¹ 'Bhie, wa tanu yia o kwa. 'Sa we nua waa bhelia gbeso -nu nya, wa 'de weee -yo o 'ni gwal, 'in wa yia tli. ³² Wanuu 'bigu, 'in o 'hwno -moo yi 'yaa tli. ³³ Nu, waa bhelia gbeso ka o 'hwno -moo kwa -bhlo -bhlo. 'In 'yli -we nya tltlunya yia 'wusa, nyoo ka 'hwno o -mia?»

³⁴ 'In -Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: «Bhla -minu nyima mi kukwalida. ³⁵ Nu, nyima -wa -Lago -saa -bha, 'in -wa kaa we 'klu, wa 'ka 'wusa tltlunya glaa, 'in wa 'ka dudu lolu -gu mi, wa 'na 'ka kukwal. ³⁶ Nu, wa 'ni -sleen mneni wa 'ka tli, -we ka gb -wa, wa 'wlu -Lago 'anzinya. Wa mi -Lago 'yua nya. -Lago ka wa 'wobhu tltlunya lu, 'in wa yia 'yliyogagie 'yi. ³⁷ Moizi ka we -slolu vaa, nu, tltlunya yia 'wusa, 'in wa 'ka 'yliyogagie 'yi. Da misagusu pilee -bhoo 'yli, 'in o yia Jejitape la: «Ablaamu -Lago, Izaku -Lago, Zakobuu -Lago.» »

³⁸ 'In -Zezu yia we -gude: «Weli -minu lolua nu, -Lago mia, 'yliyoganyaa -Lago -wa, o 'ni tltlunya -Lago. Nu, wa 'de weee mi 'yliyoganya nya -Lago 'yiliya 'wu.»

³⁹ -Lago titee gwesanya toba nee -Zezu -ylae: «-Amiaa -slolunyo, -we -in gbaa, gbuzuu -wa.» ⁴⁰ 'In waa nyima 'ni 'masleen 'yibha, wa 'ka gb -putu o layibha.

-Lago -Bhasanyo mi -Davidu -Kanyo nya
(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)

⁴¹ -Zezu nee wa -ylae: «Lee ka 'gbu wa gba -Lago -Bhasanyo mia, -Davidu yu -wa? ⁴² Nu, -Davidu 'dehie -gbolu nee Luusebhe 'wue: «Jejitape nee na -Kanyo -ylae:

«-In -di da la na lilisob.

⁴³ 'In in 'ka -na tonyuma -na bhv zo lapali, -in 'ka wa -gu no.» »

⁴⁴ Nu, sa o -Lago -Bhasanyo 'ka 'ya -Davidu 'yu -zea?»

A 'na nuu -Lago titee gwesanyaa lenvgbu le -ni
(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

⁴⁵ Da nyuma weee -wa mia -bha, wa mia -Zezu yukwli poloda, 'in o nee o 'binonya -ylae: ⁴⁶ «A zo amiaa 'de 'yliy -Lago titee gwesanyaa gbegein. Wa 'yibha tulo -bana 'kadi 'woplalie, -zugba wa zie we nya. 'In wa 'yibha wa -sa wa fu, wa 'nuhwazuu nya -zejila 'wu. -Lagobudu zo -yo 'fetnya -gu, 'yugbein ladie wa 'yibhaa kpe -zonunya -gu. ⁴⁷ -Dugbanwi wa saa -maa -lu weee kwee. 'In wa bhuhoea -Lago nyuma 'yiliya 'wu kpokpo, nyuma tklu 'bhisa. We 'gbu, -Lago yia wa -yogbu 'wobhua, 'in wanuu -kasu 'ka nyuma tobaa -nu 'wuzi.»

21

Bobabha -dugbanwano
(Mk 12.41-44)

¹ -Zezu ylaa o 'de kwesi, 'hnumnunya mia 'gwezi -gbo 'wu palida -bhlo -bhlo, -Lagobudu 'kadu zo, 'in o yia wa -yoyi. ² Wee bhla -bhlokpade nya, bobabha -dugbanwano mia wee -gbo 'wu tamayua 'so palida, 'in o yi 'yaa -moo -yoyi. ³ -Bha -Zezu gbaa: «In nee an -yla gbuzuu sae, bobabha -dugbanwano -moo wlaa duun, mo -zia wa 'de weee 'wu. ⁴ 'Nnumnunya mia, 'gwezi -we wa gb 'nia 'wu -mi, 'mu wa wlaa. 'In omo, o boba 'wu, 'gwezi -we o 'kaa lili, 'mu o wlaa.»

-Zezu gbaa -Lagobudu 'kaduu -wluwlee gb
(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

⁵ -Muu 'bigu, nyuma toba mi -Lagobudu 'kaduu 'ylinano gb gbada. Tukpa 'nanu wa 'sobbhaia we klaa, 'in -lu 'nanu wa 'nyea -Lago, -we nya wa namania

we zo 'yli, we 'gbu. 'In-Zezu yia we 'bigupalı wa -ylae: ⁶ «'Ylunya yia yia, -buduu tukpanya a yia de -yo -guladılıda, we 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'de weee yia.»

Gbonyii 'kaa leno dɔdɔv bhuabhu 'yu (Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

⁷ 'In wa yia ɔ layibhae: «-Amıaa -slolunyɔ, lebhla -muv 'ka lenva? Lee -lu 'ka wee -li -minu lenubhla -slolua?»

⁸ 'In-Zezu yia we 'bigupalıe: «A zo amıaa 'de 'yliyɔ, nyıme 'na nonu ain -dawli -ni. Nu, nyuma -duun yia na 'ɲni -gu yia, 'in wa 'ka gbae: «-Amı -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'In: «We bhla ka nyini!» Nu, a 'na nonu wa 'bi -ni. ⁹ Da a -ka tugɔgɔe -yo -yɔwɔsɔsɔbeɛ 'di 'nu, a 'na nonu nyanɔ -ni. We mi nu, we nu le tia. Nu, -muv 'ni deſleen dɔdɔv bhıalıda.»

¹⁰ 'Bhie, ɔ yia we -gɔdıe: «Tu yia laga 'sɔ nyıdı 'wɔsɔa. 'In nyumaa 'wlu-lapılunyɔ yabhlo 'ka nyumaa 'wlulapılunyɔ -gɔdɔ -yɔwɔsɔsɔ. ¹¹ Dɔdɔ yia zuklua, ɲwa yia yia, 'in gu 'kadı yia nyuma -yɔbhɔa dɔdɔv da weee. -Nanagbɔnya -yɔ gwedıgbɔnya wa yia -yɔyia yalı, 'in we 'ka nyuma -nyanıgbɔ -gu -la.

-We 'kaa -Zezuu 'bɔnɔnya ylı mv nu

¹² «'In -muv weee 'yu, kpaɔ wa yia ain, wa 'ka ain 'klyıe 'wɔpali, wa 'ka ain -Lagɔbudunya zo kwa, wa 'ka amıaa -yɔgbu 'wɔbhı, 'in wa 'ka ain -kaslı 'wɔpa. Nyumaa 'wlulapılunya -yɔ dɔdɔv 'wlulapılunya 'yu wa yia ain kwaa na 'gbu. ¹³ -We weee mıa de yia lenva, 'in na gbɔnya ka da a 'yia, a 'ka we gba. ¹⁴ -We a 'kaa gba, a 'ka amıaa 'de gbu -gu -sa, a 'na pɔpali we 'wlukɔv la -ni. 'In a 'na lolu we 'gbu dlı -ni. ¹⁵ Nu, na 'debhie -gbolu yia ain gbuyilo weli ɲweɛ zva. Sa amıaa tɔnyuma 'na kaa we kpeli, 'in wa 'na kaa we 'bigupalı weli 'yi, 'sa. ¹⁶ Nu, amıaa dıdea -yɔ amıaa 'nyaanya, amıaa bhelia, amıaa nyuma -yɔ amıaa 'talea yia ain wlaa. 'In wa 'ka ain glaa nyuma duun 'bha. ¹⁷ Na 'gbu, nyuma weee yia ain 'wɔnyea. ¹⁸ Nu, amıaa 'wluonyii gɔ yabhlogbɔɔ 'nia mnɔa yi. ¹⁹ We 'deɛ 'gbu, a kpa amıaa 'de la -kli, 'in a 'ka 'yliyɔgagıe -zɔnu 'yu.

-Zezu gbaa -Zeluzalemuv -wɔwɔbeɛ gbv (Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)

²⁰ «Da a -ka we -yɔyi, -Zeluzalemuv tɔnyumaa 'slɔja ka we gbeli, -zugba a yıbheli we 'ji nu, -Zeluzalemuv gbee labhbhla ka cıpa. ²¹ -Muv bhla, -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gu -mi, -maa -yɔ -gwagwie mnı zızea -gɔgɔnya 'wlu. -Wa -ka -Zeluzalemuvge be nɔkple -mi, -maa 'tla wee 'gbe nɔkple. 'In -wa -ka kpaɔ -mi, -maa 'na yili -zɔɔ -ni. ²² Sa -Lagɔ 'kaa ɔ nyumaa -yɔgbu 'wɔbhı, wee 'ylunya nɔkple mv nu. We mi cılıda, 'in le we yia nva. ²³ Lee gbɔnyuu yi 'sa, nɔkplabhuɛ ɲwı -yɔ -wa mıa 'yua 'nyenıda ylia, wee 'ylunya -minı nya! Nu, siasie 'kadı yia wee dɔdɔ -gu yia. 'In -Lagɔɔ 'ce 'ka -mɔ -nyuma -yɔwɔsɔsɔ. ²⁴ 'Bhaa wa yia tɔlva tugɔgbıe nya, 'in wa 'ka tɔlva dɔdɔ -putunya -gu kwa galı nya. Nyuma -wa 'nia Zuıfu, -gu wa yia -Zeluzalemuv nɔa, wa 'ka we su, 'bhie, wanuv bhla 'ka 'saa bhia.

Nyımɛɛ 'Yuu yiyie (Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)

²⁵ «Gwedili wa yia -yɔyia, 'ylɔ klaa, 'cu -yɔ -zeli klaa, we -gu. Gumonyuu saju -pa -jiji 'kadı yia lenva, 'in dɔdɔgv -nyuma weee dlı 'ka sumanı, nyano 'ka wa 'wɔslo. ²⁶ 'In -we weee yia lenva dɔdɔ -gu, 'muv nyuma mıa 'wlukɔv lapɔpalıda, we dlı -sulo yia wa 'bhaa. Nu, yalı 'tıte weee yia zuklua. ²⁷ Nu, Nyımɛɛ 'Yu wa yia -yɔyia yida yalıpɔpa -gu, ɔ 'tıte -yɔ ɔ 'ɲımmıe nya. ²⁸ Da wee gbɔnya -minı lenve -ka gwedi, a 'yılıge gege, 'in a 'bhı 'wlu 'wɔ. Nu, -Lagɔɔ amıaa gbɔwɔsaylı ka cıpa -kwɛın.»

*-We figisu slolua mv ni
(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)*

²⁹ 'In o yia wa gbubu nine -muni 'pali. O nee wa -ylae: «A yla figisu -yo su -tolba weee -muni! ³⁰ Da a -ka we -yoyi nu, we mi topoda, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lba bhla ka cipa. ³¹ 'Sa -bhlokpade, da a -ka gbunya -muni lenve -yoyi, a yibheli we 'ji nu, -Lagoo nyumaa 'wulapilhe ka cipa. ³² In nee ain -yla gbuzonu sae: desleen -nyumaa 'de weee 'na 'ka ti, 'in wee gbunya -muni 'kaa leno. ³³ Nu, la yali -yo dudv yia 'bhva, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu.

A -tv 'yliyogada

³⁴ «A zv amiaa 'de 'yliyoo! A 'na yeli amiaa dibhe 'fetunya -yo nu bhabhaa mamie -ni, 'in a 'na lalodli dudv -gub -lii 'gbv -ni. We 'ni -mubv, 'in Nyumee 'Yuu yiyiyi tiala ain. ³⁵ Nu, sa 'sowli tiala zibhi, 'sa -bhlokpade wee yli -muni yia dudvug -nyuma weee 'tiala. ³⁶ We 'dee 'gbv, a -tv 'yliyogada, a 'na njwono 'ytaa -ni. A -tv -Lagoo bhuhhoeda 'komub, a 'ka 'tite 'yi, 'in gbv weee yia yia, a 'ka we lu. 'In a 'ka Nyumee 'Yu 'klv 'yiligbee mneni.»

³⁷ Zi, -Zezu slolua nyuma -Lagobudu 'kadu zo. 'In jibheza, o mnia lapia -gogo wa laa *Olivosunyaa -gogo 'wlu. ³⁸ Zlokpae 'tutu, 'in nyumaa -zlo yia -Lagobudu 'kadu zo, o weli yukwli pulba.

22

*Zuifv 'yugalnya zva -Zezuu -yogbv
(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Zn 11.45-53)*

¹ *'Floo -we 'nia goo -yo -ka, -we ka 'feti dia gwe *'Wozitylu 'feti zli, we ka cipa. ² -Lagobubunya -cian -yo -Lagoo titee gwesanya 'yia 'kli, wa 'ka -Zezu 'bha. Nyumaa -zlo gbelia -Zezu, wa sosvee 'gbv, wa 'ni we mneni.

*Zudası nva -Zezu -dawli 'wv
(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)*

³ Nu, -Zezuu 'binonya kugbua le 'soo lv -nyume yabhlo wa laa Zudası Isikalitv, -Saatan ka o 'wv pla. ⁴ Sa Zudası 'kaa -Zezu wla, 'in o yia we gbaa mni -Lagobubunya -cian -yo 'slvja kva -Lagobudu 'kadu njwee -cian -yla. ⁵ We yia wa 'muna 'wola. 'In wa nee o -yla, wa 'ka o 'gwezi 'nye. ⁶ Zudası njwnua we -yo, 'in sa o 'kaa wa -Zezu yoo 'nye, 'in nyumaa -zlo 'na 'kaa we 'jyibheli, -zugba o tiala we 'yoo da.

*-Zezu nee o 'binonya pi 'Wozitylu 'feti -gv -lililu
(Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Zn 13.21-30)*

⁷ Yli -we nya wa 'kaa 'Wozitylu 'feti -gv *'bhlabhleyua 'bha, we -yo 'Floo -we 'nia goo -yo -kaa 'feti, we 'yli ka nyini. ⁸ 'In -Zezu yia Pielı -yo Zaan tie, o nee wa -ylae: «A mni -ain -yla 'Wozitylu 'feti -gv -lililu pia, -a 'ka we li.»

⁹ 'In wa yia o layibhae: «Mo -in 'yibha -a mni we pilia?»

¹⁰ -Zezu nee wa -ylae: «Bhla -we nya a -ka -zoo plaa yi nu, nyume yabhlo a -yo o yia gbelia, o ka 'nyunyida 'wlu. -Budu -we zo o yia plaa, a pla o 'bi. ¹¹ A gba -buduu -kanyo -ylae: «-Amiaa -slolunyoo nee, -buduu 'yu -we zo o -yo o 'binonya 'kaa 'Wozitylu 'feti -gv -lililu li, da we mia?» ¹² -Buduu 'yu 'kadu mia we 'wlu, -we kaa -goladi -li -zonu zo, 'in o slolua we ain da. -Bha a yia wee -amiaa lililu pia.»

¹³ 'In wa yia mni, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia 'feti -gv lililu pi.

*Nyumaa -Kanyoo -mowlv -lililu
(Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kol 11.23-25)*

14 Da lilibhla nynia, 'in -Zezu -yo o tietienya yia lililu gwe ladi. 15 O nee wa -ylae: «In 'yibha in -yo ain 'ka 'Wubzitylu 'feti -gu -lililu li dli weee nya, 'bhie, na siasia yli 'ka nyni! 16 Nu, in nee ain -ylae: we 'bhv -zeen 'wu, in 'nia lililu nu -putu lia yi. Zli a -ka wee lililuu 'ji 'wolanu kpeen kpeen, -mo -Lagoo 'wlulapilgbe 'wu, we zli na lia we.»

17 -Zezu 'bhua nu -koppu 'wu, 'in o yia -Lago fuo 'pa. 'In o nee: «A 'bhu 'koppu nu 'wu, a dlili we nukpla -lu a 'dekpva nyidi. 18 Nu, in nee ain -ylae: we 'bhv -zeen 'wu, in 'na 'ka 'masleen nu 'ma, 'in -Lagoo nyumaa 'wlulapilie 'kaa yi.»

19 -Muu 'bigu, o 'bhua 'floo 'wu, 'in o yia -Lago fuo 'pa. O didlia we la, 'in o yia we wa 'woladlili. 'In o nee: «-We mia da na ku -wa, 'mu in wlaa amiaa 'gbu. A li wee 'floo -muni, 'in a 'ka 'mi ligbeda -tu bhla weee nya.» 20 Wa bhia lilie, 'in -Zezu yi 'yaa 'sa wa nu -koppu yoo 'nye. 'In o nee: «Wee 'koppu -muni -wa -Lago -yo nyuma 'sao *'wosuslolue -lolu, -we ka 'gbu na 'pion yia jite amiaa 'gbu.»

21 «'In a yla: o 'kaa 'mi pelu 'pa nyuma kwee, o mi da. Na so -yo o so mi lililu lu kna -bhlogbooo 'wu. 22 Gbozonu -wa, sa -Lago 'yibhaa we, 'sa Nyumee 'Yu yia mnia. Nu, nyume o 'kaa o wla, 'in wa 'ka o 'bha, gbonyuu mi -moo -nu nya.»

23 'In wa yia layibhalie bhli: «-Ain glaa nyoo 'ka -muu lenua?»

-Ain glaa nyoo -wa 'kadva?

24 -Zezuu 'binonya nyidi kpelie 'kadu yia -bha -bho. Wa 'yibha, o -wa wa glaa 'kadu, wa 'ka o yibheli. 25 -Zezu nee wa -ylae: «Dudugu -nyumaa 'wlulapilnya pilu wa 'wlu la, 'tite weee nya. 'In -wa kaa wa, -maa 'yibha wa la -maa gbuzonuu lenunya.» 26 'In amia 'na nuuu 'sa -maa 'bhisa -ni. Nu, o -wa 'kadu ain glaa, o -mi 'yislokpilie 'bhisa. 'In -o -wa amiaa -kanyo, o -mi amiaa zolubhononyo 'bhisa. 27 Nu, nyume o -dia lililu gwe la, mo 'yilia yaayu, o mia lililu dlilida -moo 'yilia yi? O -dia lililu gwe la mo 'yilia. We 'ni muu? We nani 'yli! -Muu bhla, -ami mi ain nyidi nyumee zolubhononyo 'bhisa!

28 Da wa mia 'mi salida, amia mia da, amia -tua 'mi kwesi 'yli weee nya. 29 Sa na Dide 'nyea 'mi nyumaa 'wlulapilie se, 'sa -bhlokpade -ami na nyea 'ya we amia. 30 -Mo na 'wlulapilgbe 'wu, lia a -yo 'mi 'so yia, 'in a -yo 'mi 'so 'ka 'ma. 'In 'nyumukpe -gu a yia ladia, 'in a 'ka 'Izlaelu 'zva kugbua le 'sao -yogbu 'wobhu.

-Zezu nee Piel yia o gbu kpelia (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Zn 13.36-38)

31 «'Simoo, 'Simoo, -in pu yukwli! *-Saatan 'yibha o 'ka ain 'wobhli, sa wa bhlia 'mno 'wu, 'in sa wa sisalia we 'ya -yo we fi 'wu, 'sa. 32 'In ka -Lago bhuhhoe -na 'gbu, dluozuve yi -mi 'woboo 'gbu. 'In 'yli -we nya -in -ka lobhiti na -gbe, -in 'temani -na bheliaa dli la.»

33 Piel nee o -ylae: «Nyumaa -Kanyo, in ka dli -sa, -in 'ka -kaslu 'wu mnioo, in -yo -mi 'so. -In -ka thoo, in -yo -mi 'so.»

34 'In -Zezu yia we 'bigupali: «In nee -mi -ylae: -zeen -yli -muni nya, -koko 'na 'ka gbo, 'in -na kpelia na gbu -zakpa ta. 'In -na gbaa, -in 'ni 'mi -yi.»

A mnazi la, a 'ka tv gu

35 -Zezu nee wa -ylae: «Da in tiea ain, 'in a 'nia 'gwezi -bhoto, -bada -yo -sakwla 'wobhu, -lu ka ain 'woboo?»

'In -maa yia we 'bigupali: «-Innya, -lu yabhlogbooo 'ni -ain 'woboo.» 36 'In o nee wa -ylae: «Nu, -sleen o -ka 'gwezi -ka, o 'bhu we 'wu. O -ka -bada -ka, o 'bhu we 'wu. 'In -o 'ni tugugble -ka, -moo 'pa -moo -bana 'kadu pelu, 'in o 'ka we 'yabhlo zo. 37 'In nee ain -ylae: weli -we wa celia -Lago seabhe 'wu, -we gbaa: «Wa ka o gbonyuuu kwe -cian glaa zeli,»

na 'gbu wa yia we celi. Nu, -we wa celia na 'gbu, we mi nu, we nu le, -bha -tu 'wu -se.»

³⁸ ɔ 'binonya neɛ ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyo, tugogble so nu.»

'In ɔ neɛ wa -ylae: «We -tu sa!»

-Zezu bhuhoea-Lago Olivusunyaa-gogo 'wlu

(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

³⁹ -Zezu 'tlaa, 'in ɔ yia *Olivusunyaa -gogo 'wlu mni, ɔ -yo ɔ 'binonya 'so. Sa ɔ nua -benyi 'sa. ⁴⁰ Da ɔ nynia wee da, 'in ɔ neɛ wa -ylae: «A bhuhoe -Lago, a yi laylagbu lu bhlili.»

⁴¹ 'Bhie, sa nyume -ka gboku viteli da we bhlia, 'in ɔ yi 'saa wa gwevla. ɔ 'sibhlia 'kukolu, 'in ɔ yia -Lago bhuhoe. ⁴² ɔ neɛ: «Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlali 'mi siasie 'kadu -muni gwe. We 'na -zeli nanuu dumagbu -ni, we -ze -na dumagbu.» [⁴³ ɔɔn, -Lago ɔ 'anzi yabhlo 'bhua yali, 'in we yia ɔ 'klvtlali, we 'ka ɔ dli late manuu 'gbu. ⁴⁴ -Zezu dli sumania tenyi tenyii, 'in ɔ yi 'yaa -Lago bhuhoe 'titeɛ. 'In ɔ -yoɔ sloo 'wlu 'puɔn, we yia bhliɔa -tu dudu.]

⁴⁵ Da ɔ bhia -Lago bhuhoe, ɔ -soa 'wu, 'in ɔ yia ɔ 'binonyaa -gbe luyi. 'In ɔ yia wa 'yaa -nywada yli, -we ka gbu -wa, wa dli -su. ⁴⁶ ɔ neɛ wa -ylae: «Lee ka 'gbu a nyoo 'yaa? A -so 'wu, 'in a bhuhoe -Lago, a yi laylagbu lu bhlili.»

-Zezu wa kpaa

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zn 18.3-11)

⁴⁷ -Zezu mi ɔ 'binonya -yla gbu gbada, 'in nyumaa -zlo yia ɔ 'tlaa. ɔ 'binonya kugbua le 'soɔ 'yabhlo wa laa Zudasi, mo -galia wa 'yu. 'In ɔ yia -Zezu kwesi be, ɔ 'ka ɔ gbleli. ⁴⁸ 'In -Zezu neɛ ɔ -ylae: «Zudasi, -in 'ka *Nyumeɛ 'Yu pelu 'paa 'gbu -na gblelia ɔ yi?»

⁴⁹ Gbu -we 'kaa -Zezu yli, da ɔ 'binonya 'yia we -yo, 'in wa yia ɔ layibhae: «Nyumaa -Kanyo, -a 'pa waa nyuma nu tugogbleɛ?» ⁵⁰ ɔɔn, 'in wa lu -nyume yabhlo yia -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu zolubhononyoo lilikwe -yukwli ɔ 'wlu -di.

⁵¹ 'In -Zezu neɛ: «A 'tide we 'yi, we -tu 'sa!» ɔ zia ɔɔ nyumeɛ yukwli kwe, 'in ɔ yia ɔ jipe.

⁵² 'Bhie, -Lagobubonyaa -cian, -Lagobudu 'kaduu nyekonyaa -cian, -yo -Lagobudu ɔɔ nyuma kpaɔ, -wa yia -Zezu kpaa, -Zezu neɛ wa -ylae: «'Wienyo in -mia, 'in a yia 'mi kpaa yi tugogble -yo su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? ⁵³ In -yo aun 'so mi 'komuu -Lagobudu 'kadu zo, a 'ni 'mi kpa. Nu, wee bhla -muni mi amiaa -nu nya, 'in we mia -Saataan 'tite mia nikpise 'wuu -nu nya.»

Piel neɛ ɔ 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.57-58,69-75; Mk 14.53-54,66-72; Zn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Wa kpaa -Zezu, wa -yo ɔ mnia, 'in wa yia ɔ *-Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu -budu zo 'pa, -zugba Piel mi -Zezu 'bi, ɔ 'ni ɔ -yo cipa. ⁵⁵ Wa -dia -kosu 'yi wee -budunweɛ, nyuma -wa mia 'wɔɔda, 'in Piel yia wa nyidi ladi. ⁵⁶ Zolubhononyoo 'yia ɔ -kosu nywe -yo ladida, ɔ ylaa ɔ tenyii, 'in ɔ neɛ: «ɔɔ nyume -mɔni mi 'ya -Zezuu 'binonyo nya zlume.»

⁵⁷ 'In Piel yia we 'bigupali ɔɔ 'nyoo -ylae: «We 'ni gbuzɔnu, in 'ni ɔ -yi.»

⁵⁸ -Bha bea -se, nyume yabhlo mia -bha, ɔ ylaa Piel tenyii, ɔ neɛ: «-Mi mia de, -in mi 'ya ɔ 'binonyaa glaa -nyume yabhlo nya.»

'In Piel yia we 'bigupali ɔɔ nyume -ylae: «-Innya, -ami 'ni ɔ 'binonyo.»

⁵⁹ -Muu 'bigu, 'leli -bhlo 'pia sa, 'in nyume yabhlo yi 'yaa we nywe -yokpalɛ: «Cuu, gbuzɔnu -wa, ɔɔ nyume mia de, ɔ -yo ɔ 'so mi zlume, nu, Galilee -nyume -wa.»

60 'In Pielu yia we 'bigupali do nyume -ylae: «'Tale, lee -in 'yibha -in 'ka gba -bha? 'In 'nu -na weli 'wola.» Pielu mi -slo gbada, toon, 'in -koko yia gbo. 61 Nyumaa -Kanyo 'bhiti, 'in o yia Pielu yla tenyii. Toon, weli -we Nyumaa -Kanyo gbaa, 'in Pielu dli yia we -gu -bho, o nee o -ylae: «Pielu, nyuma -yla -na yia gbaa nu, -in 'nu 'mi -yi, -zakpa ta, 'bhie, -koko 'kaa -zeen gbo.»

62 Pielu 'tlaa, 'in o yia nyaziwie wida -tu kpokpo.

*-Zezu wa vaha, 'in wa yia o bhiti
(Mt 26.67-68; Mk 14.65)*

63 Nyuma -wa mia -Zezu njekoda, -zugba wa palu o gla, 'in wa bhiti o. 64 Wa -gbliia o 'naa 'yli -gu, 'in wa yia o layibha: «Nyoo 'pa -mi -lua? -In gba o 'hni!»

65 'In wa yi 'yaa o veli, weli 'yli -bhlo -bhlo nya.

*-Zezu wa kwaa gbowlivodunya 'yu
(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Zn 18.19-24)*

66 Da zli zha, Zuifov nyuma kpasu, -Lagobobonyaa -cian -yo -Lagoo titee gwesanya yia 'wlu gbeli. 'In wa yia -Zezu gbowlivodunya 'yu kwa. 67 'In wa yia o layibha: «-Lagoo -Bhasanyo -in -mia yi? -In gba we -ain -yla.»

-Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: «In -ka we gba ain -yla, a 'nia we gbuzonu laa yi. 68 In -ka ain layibha, a 'na 'ka we 'bigupali 'mi -yla. 69 Nu, desleen 'debhie -gbolu, Nyumee 'Yu dia 'tite -ka -Lagoo lilisolo la.»

70 Toon, 'in wa 'de weee yia 'wokpi: «-Zugba, -Lagoo 'Yu -in -mia yi?»

'In o yia we 'bigupali wa -ylae: «'Mu a gbaa de: 'mo in -mia.»

71 'In wa nee: «-A 'ni we dayinyaa gbu -ka! -A ka -amiaa 'de nya o njee weli 'nu feifei.»

23

*-Zezu wa kwaa Pilati 'yu
(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zn 18.28-38)*

1 Nyuma weee -soa 'wu, 'in wa yia -Zezu Pilati 'yu kwa. 2 'In wa yia o gbu 'wluladlie bhli -mo. Wa nee: «-A 'kaa nyume -moni 'yi, -zugba o mi -amiaa nyuma mnonoda. O nee -ain -yla, -a 'na 'peni Sezaa *nisun -gwezi -nu. 'In o nee, o de -wa -Lagoo -Bhasanyo, mo -wa nyumaa 'wlulapilinyo.»

3 Pilati yia o layibhae: «'Lee, Zuifov 'wlulapilinyo -in -mia yi?»

-Zezu yia we 'bigupali o -ylae: «'Mu -in gbaa de.»

4 'In Pilati nee -Lagobobonyaa -cian -yo nyumaa -zlo -ylae: «Gbu -we ka 'gbu in 'kaa nyume -mo ni -kaslo 'wopa, 'in 'yi we -yo.»

5 'In wa nee 'ya weli 'tite nyae: «O gboslolu weli -gu nyumaa -zlo solva nyumaa 'wlulapilinya -yo 'wu. Galilee dudu -gu o dila we gwe, 'in o -yo we yia Zudee -dudu -gu 'plli, 'bhie, o -yo we 'so yia -zeen da -seli nyini -Zeluzalemu -dudu -gu.»

-Zezu wa kwaa Ewlobo 'yu

6 Pilati 'nua wa njee Galilee 'hni, 'in o yia layibha: «Oo nyume -mo ni, Galilee -nyume -wa yi?» 7 O 'nua nu, dudu -we Ewlobo pila 'wlu la, -mo -Zezu 'bhua, 'in o nee, wa kwa o Ewlobo. -Muu bhla, -zugba Ewlobo mi -slo -Zeluzalemu -dudu -gu.

8 Ewlobo 'yia -Zezu, 'in o yia 'mona li. Nu, wa ka -Zezuu gbu -gbada -gwle, -zugba o nu we. O 'yibha o 'ka o 'yi, -muu 'bi ka 'wogwle. 'In o 'yibha o 'ka o gwedigbu yabhloo lenoda 'yi. 9 O yia o gbu duun layibha, 'in -Zezu 'ni we 'yabhlogbo 'bigupali. 10 -Muu bhla, -Lagobobonyaa -cian -yo -Lagoo titee gwesanya mi -bha, -zugba wa dili -Zezu gbu 'wlu la -gla nya. 11 Ewlobo -yo 'sloja palu -Zezu gla, 'in wa yia o gbu -kpuu -nyume 'wovuvu. 'In o nee, wa -pla o

'ylinano -bana 'wɔ, wa kwa ɔ Pilatu -gbɛ lu. 12 -Benyi, Ewloɔv -yɔ Pilatu 'sɔ mu tɔnyuma nya. Wee 'yɪ -bhlokpade nya, wa -zɛa 'tale -yɔ 'tale.

Zuifv 'yibha -Zezuu tɪtɪle
(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zn 18.39-19.16)

13 -Lagɔɔbɔɔnyaa -ciɛn klaa, nyumaa 'yugalɪnya kpasɪ -yɔ 'gbee nokpla -nyuma weee, Pilatu gbelia 'wlu. 14 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -laa 'mɪ nyumɛ -mɔ nɪ, 'in a nɛɛ, ɔ mɪ nyuma mnɔnɔda. Mu mia! 'Mɔ in yibhaa dɛ la an 'yu. 'In gbɔnyii a dila ɔ 'wlu la, in 'nɪ ɔ 'yɪ we 'yabhlogbɔɔ lɛnɔnyɔ nya. 15 'In Ewloɔv -mɔɔ 'nɪ 'ya ɔ 'yɪ we lɛnɔnyɔ nya. We 'gbv, ɔ yia ɔ lɔla -amɪaa -gbɛ. -Mɔv 'bɪgv, nyumɛ -mɔ nɪ, gbɔnyuu -we ɔ nɔa lɛ, -we ka 'gbv ɔ 'kaa tɪ, -mɔv 'nɪ -mɪ. 16 We 'gbv, gbaa na yia wa sɛɪ ɔ -pɪnɪ nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.» [17 Sa *'Wɔzɪtyɪlu 'fɛtɪ nɪnɪa -bhlo, 'sa Zuifv tite gbaa Pilatu 'tide wa -yla -kasɔnyumɛ yabhlo 'yi.]

18 'In Pilatu 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbv, wa 'dɛ weee yia 'wɔkpɪ: «-In 'bha ɔɔ nyumɛ -mɔ nɪ, 'in 'tide -ain -yla -Balabasɪ 'yi!» 19 Zɪmɛ -Balabasɪ -sɔɔba dɔdɔv 'wɔlupɪɪnya -yɔ 'wɔ -Zeluzalɛmɔgbɛ nokplɛ, 'in ɔ yia nyumɛ 'bha. We 'gbv, wa yia ɔ -kasɔ 'wɔpa.

20 Pilatu 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbv, ɔ yɪ 'yaa wɛɪ 'wɔbhu 'sɔ, 'in ɔ yia waa nyumaa -zlo -yla gbv gba. 21 'In wa yia 'wɔkpɪ 'tɪtɛɔ -yla: «Kɔɔv ɔ *su -gɔ la! Kɔɔv ɔ su -gɔ la!»

22 Pilatu 'bhua wɛɪ -zakpa tanɔ 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Gbɔnyuu -mɔmɔ ɔ nɔ lɛa? Gbɔnyuu -we ɔ nɔa lɛ, -we ka 'gbv ɔ 'kaa tɪ, 'in 'yɪ we -yɔ. We 'gbv, gbaa na yia wa sɛɪ ɔ -pɪnɪ nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.»

23 'In wa yia 'wɔkpɪ, -zugba wa kpali wee gbv -bhlo 'dɛ nɔwɛ, wa kɔɔv -Zezu su -gɔ la. 'In wa nɔwɛ -yɔtɔlɛ yia Pilatu 'wɔzi. 24 We 'gbv, -we wa 'yibhaa, 'in Pilatu yia we lɛnɔgbv -yɔnɔwɪ. 25 Nyumɛ ɔ -sɔɔba nyumaa 'wɔlupɪɪnya -yɔ 'wɔ, 'in ɔ yia nyumɛ 'bha, mɔ wa 'yibhaa wa tide 'yi. 'In Pilatu yia -mɔɔ 'yitide. 'In ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyɛ, 'in -we wa -ka 'yibha, wa 'ka we ɔ nɔnɔ.

-Zezu wa kɔɔba su -gɔ la
(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zn 19.17-27)

26 Da wa -yɔ -Zezu mia mnɪda, 'in Silɛnyu 'Simɔɔ, wa -yɔ -mɔɔ yia gbeli, -zugba ɔ bhv kpaɛ. 'Sɔɔja yia ɔ kpa, 'in wa yia ɔ -Zezuu su -blɪgba 'wɔlapali, ɔ 'ka we ɔ 'bɪ kwa. 27 Nyumaa -zlo mɪ ɔ 'bɪ. 'In nɔwɪ mia wa glaa, -zugba -maa bhɪtɪ kɪkɪ, 'in wa bhali ɔ 'gbv.

28 -Zezu 'bhɪtia la wa gbɛgbɛɪn, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Zeluzalɛmɔ -nɔwɪ, a 'na wili na 'gbv -nɪ, a wɪ amɪaa 'dɛ -yɔ amɪaa 'yuaa 'gbv!» 29 Nɪ, we bhla yia nɪnɪa, 'in wa 'ka gbɛɛ: «'Nɔwɪ -wa 'nɪa mnɛni wa 'ka 'yu gwali, -wa 'nɪa -slɔ gwali, 'in -wa 'nɪa -slɔ 'yu 'nyɛnɪ, 'wɔtɔtɔv -dlɔɔ mɪ -maa -nɔ nya!» 30 Nɪ, nyuma yia gbaa -gɔgɔnya -yla:

«A bhɪlɪ -ain -gɔ!» 'In wa 'ka gba 'kpidanya -yla:

«A zize -ain!»

31 Nɪ, we -ka 'sa wa nɔ sa su yalɔ, 'in lɛɛ -lu 'ka suu yɛyɛnɔ yɪa?»

32 Wee bhla -bhlokpade nya, nyuma sɔ mia gbɔnyuu -lɛnɔnya nya, 'in 'sɔɔja -yɔ -maa yɪ 'yaa yɪ, wa 'ka wa -yɔ -Zezu 'bha dabɔv. 33 Da wa nɪnɪa da ka 'nɪnɪ wa laa «'Wluu 'kɔa», -bha 'sɔɔja kɔɔba -Zezu su -gɔ la. 'In wa yɪ 'yaa -bha gbɔnyuu -lɛnɔnya 'sɔ su -gɔ lakɔɔ. 'Yabhlo mɪ ɔ lɪlɪsɔɔ, 'in -gɔdɔv mia ɔ kɔpɛsɔɔ.

34 Tɔɔn, -Zezu nɛɛ, «Dide, -in tɪ wa -yɔgbv 'wɔ, -we wa mia lɛnɔda, wa 'nɪ we -yɪ.» 'In wa yia -nɪgbɪ 'pa, -zugba wa dlɪlɪ ɔ -bana, wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ.

35 Nyumaa -zlo mia -bha, -zugba wa yla -we mia 'plɪda. Zuifv 'yugalɪnya yia ɔ gla palɪ, -zugba wa gbɛɛ: «ɔ ka nyuma tɔɔba pue, ɔ pue -slɛɛn ɔ 'dɛ, -zugba *Kɪlɪ ɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, ɔ -ka ɔ nya -mɪ!»

36 'Sloja yi 'yaa -Zezu gla pali. Wa bea o kwesi, 'in wa yia o kalu nu 'nye. 37 'In wa nee: «We -ka Zuifvu 'wlulapilinyo -in -mi, -in -sa -na 'de gbu 'wu.»

38 O 'wlu -bita, wa yia -bha celi:

-O MIA DA
ZUIFVU 'WLULAPILINYO -WA

39 'In waa gbonyuu -lenonyaa 'yabhlo mia su -gu lakoloda, -moo yia -Zezu veli. O nee: «-In 'ni -Lagoo -Bhasanyoo? -In pue -na 'de, 'in -in 'ka -amia pue!»

40 'In, oo gbonyuu -lenonyo -gudu yia o -libheyi -yla gbu lapali. O nee o -yla: «-In so -Lagoo? Nyime o -a -yo o 'so mia da titli -kaslv -bhlo 'wu, omo 'ni gbonyuu yabhlogboo leno. 41 We klv -wa -amia 'ka -kaslv -muni pla, gbonyii -a nua le, we 'penie -wa. 'In omo 'ni gbonyuu yabhlogboo leno.» 42 'Bhie, o yia we -godie: «-Zezu, zli -in -ka -na nyuma 'wlulapilia yi, -in ligbe 'mi.»

43 -Zezu yia we 'bigupali o -yla: «In nee -mi -yla gbuzonu sae: -zeen -yli -muni nya, -in -yo 'mi 'so mi -Lagoo dudv -gu.»

-Zezuu titlie

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zn 19.28-30)

44 'Ylv 'ka -glonyidi nynia yi, we nyumoa 'wu, 'in nikipise yia kpa dudv weee -gu. We li 'leli ta. 45 'In 'naa buzia -Lagobudu 'kadv zo, we yia 'woyla 'so we nyidu.

46 -Zezu 'kpa 'wu weli 'tite nya, 'in o nee: «Dide, -mi kwee na zoa na zuzu.» O bhia 'saa gbagbie, toon, 'in o yia tli.

47 -We weee 'phia, *Wlomu -sloja glv gbuu 'yugalinyo 'yia we -yo, 'in o yia -Lagoo 'hni -muni, 'in o nee: «Gbuzonu -wa, oo nyime -moni, nyime tiklu -wa 'pian!»

48 Nyuma -duun -wa yia gbu -muni ylaa, -we weee 'phia, 'in wa yia we -yoyi. 'In nyotlo yia wa -gu slu, 'in wa -yo kikli bhitie yia nyazi nya wa -zoo lobbhiti.

49 -Zezuu 'talea weee -yo 'hwni -wa -yo o 'bhva Galilee, 'in wa yia o yoo kwaa, wa 'yilgbe 'pipi, -zugba wa yla -we weee mia 'plida.

**-Zezefv 'bhlua -Zezu*

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zn 19.38-42)

50-51 Zuifvu 'gbe yabhlo wa laa Alimatee, we nyime yabhlo wa laa *-Zezefv, -moo mi 'ya -bha. Nyime -zonu -yo nyime tiklu -wa. O mi -Lagoo nyumaa 'wlulapilie woda, 'in o mia Zuifvu gbowlowodinyaa glaa -nyime yabhlo nya. -We gbowlowodinya toba popalia, 'in wa nua le, o -yo wa 'so 'ni we -gu weli -bhlo -ka. 52 Oo -Zezefv mnia Pilatu -gbe, 'in o yia -moo -Zezuu 'kwie -zlah. 53 -Muv 'bigv, 'in o yia wee 'kwie su -gu -sa, 'in o yia we 'naa -yo zv. 'Bhuka -we wa 'bhlua tokpa 'wu, 'in wa 'nia -slo 'kwie nukple fa, we nukple o faa wee 'kwie. 54 'Yli -we nya wa mnazia wa 'de la, wee 'yli nya -Zezefv faa wee 'kwie 'bhuka 'wu. 'In we nya *Nyapeyli dia gwe.

55 'Nwni -wa -yo -Zezu 'bhva Galilee -dudv -gu, -maa -yo -Zezefv yia 'bhuka -gu mu. Wa yia wee 'bhuka 'wu -tali, 'in sa wa pali -Zezuu 'kwie la, 'in wa yia we -yoyi. 56 -Muv 'bigv, 'in wa yia wa -zoo lobbhiti. 'In hne -ka kpi -yo -lasiklo -we ka hne menia, wa yia we pi, -we wa 'kaa 'kwiee ku -yo 'pa. Wa tite nee, Zuifvu Nyapeyli nya, wa 'na nono lubho -ni. We 'gbv, wa yia nyapeda -tv.

24

-Zezu -saa 'wo titlnya glaa

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Zn 20.1-10)

1 Dimasu zlukpe -papa, 'in 'hwni yia kpi -we ka hne menia wa pia, we nya gbawla -gu mu. 2 Bhla waa 'hwni 'ka -bha nyini, -zugba tokpa -boklo 'kadv 'ni gbawla nyee -mi, wa ka we glipe. 3 Wa -talia gbawla nukple, wa 'ni Nyumaa

-Kanyo-Zezuu 'kwie 'yi. ⁴ -We waa 'hwni 'kaa 'wlukoon lapopali, wa 'ni we -yi. Toon, nyuma so kaa lubana 'pupa 'ylyh 'wu, -maa yia wa 'klotlali. ⁵ Nyanoo sloa 'hwni 'wu, 'in wa yia 'wlu lagbli. Waa nyuma 'so nee wa -ylae: «Lee -lu ka 'gbu a tali 'yliyoganyoo da titlunya glaa? ⁶ O 'ni -seli -mi. O ka 'wuso titlunya glaa. Da o mia zlume Galilee, -we o gbaa an -yla, a ligbe we: ⁷ «We mi nu, wa 'nye *Nyumee 'Yu gbonyuu -lenunya yoo. Wa 'ka o su -gu lakolu, 'in 'yli 'so we taa zli, o 'ka titlunya glaa 'wuso.»

⁸ 'In waa 'hwni yia -Zezuu welnya ligbe. ⁹ Wa 'bhua gbawla -gu, 'in wa yia we gbaa mni -Zezuu 'binonya kugbua le -bhlo -yla, we -yo nyuma -tolba -yo wa 'so mia. ¹⁰ 'Nwni -wa -laa wee 'di -mni -Zezuu tietienya, wa hni nu: Magidala -hwnoo Malii, Zani, *Zakee 'nyaa Malii -yo 'hwni -tolba -yo wa 'so mia. ¹¹ 'In waa -Zezuu tietienya nee wa 'deee dli zoe, -we waa 'hwni mia gbada, gbu -kpua -waa 'gbu, wa 'ni wa dli 'wodi. ¹² -Bha Pielei -soa 'wu, 'in o -yo -gwagwie yia gbawla -gu mni. O kwlia 'wu, o -talia 'bhuka 'wu, 'naapunya wa bibelia 'kwie -yo la, we 'dekpua o 'yia -yo. 'In hwegaga yia o sobha, -we weee 'plaa 'gbu. 'In o yia o -budu hwee lomin.

*-Zezu -soluta o 'de o 'binonya 'so 'klv
(Mk 16.12-13)*

¹³⁻¹⁴ 'Gbe -we wa laa Emausi, we -yo -Zeluzalem 'so, kilo kugbua le -bhlo mia we nyidi. Wee 'yli -bhlokpade nya, -Zezuu 'binonya glaa -nyuma 'so mia -mo mnida. -We weee 'plia, -zugba wa -yo we 'disasie mni 'yloogblu. ¹⁵ Bhla -we nya wa mia gbada, 'in wa mia kpelida, -Zezuu 'debbie -gbolu yia wa kwesi be, 'in o -yo wa yia bhv 'wu mni dabodu. ¹⁶ -Zezuu 'binonya 'yia o -yo, 'in -lu yabhlo'o hwnu, wa 'ka o yibheli.

¹⁷ 'In -Zezu yia wa layibha: «Lee, lee gbu -gu a kpeli noda 'yloogblua?»

Toon, wa dli yia sumani, 'in wa yia 'yiligbe. ¹⁸ Wa 'de 'so glaa 'yabhlo wa laa Kleopasi, -moo nee o -ylae: «Na 'de -bhlo -wa -Zeluzalem -nyime, o 'nia gbu 'plia 'wobhlolu -ylinya ni nyaa 'ji -yi yi?»

¹⁹ 'In o yia wa layibhae: «Moo -gbu we -ma?»

'In wa yia we 'bigupali o -ylae: «Gbu -we 'yia Nazalatiyu -Zezu, mu -wa! -Lagobbu -falpanyo 'tite o -mia. O ka we -slolu o lenugbonya -yo o welnya 'wu, -Lago -yo nyuma 'yu. ²⁰ -Amiaa * -Lagobubnyaa -cian -yo -amiaa 'yugalinya ka -Zezu wla, wa 'bha o, 'in wa yia o *su -gu lakolu. ²¹ -Amia di we dli 'wu nu, mo 'ka yaa Izlaelnyuma gbu 'wusa. 'In -moo weee -gu, gbunya 'plia, we 'yli taa zli mia -zeen. ²² Gbuzoon -wa, -amia glaa hwni tolba ka -an hwegaga -sobhali. Zlukpe -papa, 'in wa yia gbawla -gu mni. ²³ Wa 'ni o 'kwie 'yi. 'In wa yia luyi, -bha wa gbaa -an -ylae, -Lago 'anzinya ka wa 'klotlali, 'in we nee wa -ylae: «-Zezu -ga 'yliyoo!» ²⁴ -Amia lu -nyuma tolba ka gbawla -gu mni, 'in gbu -we 'hwni gbaa, wa yi 'saa we yli. Wa 'ni -Zezuu 'de 'yi.»

²⁵ 'In -Zezu nee wa -ylae: «Nyuma -wa 'ni 'ylimna, 'in gbu -we -Lagobbu -falpanya gbaa, -wa'a 'nu we 'wola -pa! ²⁶ We mi nu, -Lago -Bhasanyo sia sa, 'bhie, -Lago 'ka o 'hnumnie o yoo 'nye.» ²⁷ -Moo 'bigu, -we wa ceha o daa, -Lagosebhe 'wu, o yia we gwe -sa wa -yla. O dia we gwe Moizu 'sebbe -gu, 'in o -yo we yia -Lagobbu -falpanyaa 'sebbe weee 'wu pla.

²⁸ 'Gbe -we 'wu o 'binonya 'so mia mnida, da wa nynia we kwesi, 'in -Zezu yia nu nee, da 'pipi o mi mnida. ²⁹ 'In wa yia o -klolu, 'in wa nee o -ylae: «-In -yo -an 'so -tu! Jibhe ka zo, 'in sabo ka bebee bhua.» 'In o yia -budu zo pla, o -yo wa 'so 'ka -tu.

³⁰ O -yo wa -dia lililu gwe la, o 'bhua 'floo 'wu, 'in o yia -Lago fuo 'pa. -Moo 'bigu, o didha we la, 'in o yia we wa 'woladlili. ³¹ Toon, wa 'yli -bloa, 'in wa yia o yibheli. -Bha -bhlokpade, o yia wa 'yiligwe mnonu. ³² 'In wa nee, wa 'dekpua

nyidi: «Da -a mia 'yloogblo, o mia -ain -yla gbu gbada, -zugba o sa -ain -yla -Lagosebhe gwe, 'muna ka -ain dli zo ye, we 'ni mu?»

³³ Wa -saa 'wu -bha -bhlokpade, 'in wa yia -Zeluzalemu lomu, -mo wa yia -Zezuu tietienya kugbua le -bhlo -yo wa -lima -wlu gbelida. ³⁴ 'In -maa nee wa -ylae: «Gbuzonu -wa, Nyumaa -Kanyo ka tilitnya glaa 'woso. Ni, o ka 'Simoo 'klotlali.» ³⁵ 'In -maa 'so yia -we 'pla 'yloogblo 'di -sa wa -yla. Sa wa yibhelia -Zezu, -zugba o mi 'floo ladidida, 'in wa yi 'yaa -moo gba wa -yla.

*-Zezu -slolua o 'de o 'binanya 'klv
(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)*

³⁶ Da wa mia -slo gbada, 'in -Zezu yia o 'de -slolu wa nyidi. 'In o nee wa -ylae: «'Wototve -dlao -yo ain 'so -mi!»

³⁷ -Nyanigbo -kpalia wa, 'in wa yia nyanu nu. Wamua nee yaa 'sa nu, nyumezuzu -wa. ³⁸ -Zezu nee wa -ylae: «Lee -lu sumanu amaa dlia? 'In lee ka 'gbu a lu sa dlia? ³⁹ A yia na -kwite -yo na bhupatunya, -ami -wa, gbuzonu sa! A zi 'mi kwe, 'in a yia, nu, nyumezuzu 'ni yice -yo 'koa -ka. Sa a yia de 'mi -yo 'bhisa.»

⁴⁰ O gba 'saa, 'bhie, o yia o -kwite -yo o bhupatunya wa 'klslolu. ⁴¹ 'Muna ka wa ye, 'in nwegaga yia wa subhaa 'gbu, -we -Zezu mia wa -yla gbada, wa 'ni mnenu wa 'ka we dli 'wodi. 'In o yia wa layibhae: «-Lu -we a 'kaa li, we mi -seli ain kwe?» ⁴² 'In wa yia o lalla -zibhii kibhe 'nye. ⁴³ O 'bhua we 'wu, 'in o yia we li wa 'yibadi.

⁴⁴ -Moo 'bigu, o nee wa -ylae: «Da in -yo ain 'so mia -benyi, in nee ain -ylae: we mi nu, -we weee wa celia na daa, Moizu titee 'sebhe 'wu, -Lagogbu -falpanyaa 'sebhe -yo Luusebhe 'wu, we nu le.» ⁴⁵ 'In o yia wa 'wlukoon ladolu, wa 'ka -Lagosebhe 'wolanu. ⁴⁶ 'In o nee wa -ylae: «-We mia celida -Lagosebhe 'wu mu nu: we mi nu, -Lagoo -Bhasanyo sia, 'in o 'ka ti. Wa -ka o gbawla 'wofa, 'yi 'so we taa zi, 'in o 'ka 'woso tilitnya glaa. ⁴⁷ O 'hni nya, -Lagogbu -we 'kaa nyumaa dli 'bhiti, 'in -Lago 'ka wa -yogbu 'woti, a bhli we gbagbie -Zeluzalemu, 'in a -yo we 'ka dudu weee -gu mu. ⁴⁸ Ni, amia -wa we dayunya. ⁴⁹ 'In Zuzu o Dide gbaa o 'ka ain 'nye, -ami yia we ain yoo 'paa. We 'dee 'gbu, amia, a -tu wee gbe ni nukple tkli, 'in -Lagoo 'tite 'ka ain -gu lasibhli.»

*-Zezu mnia yali
(Mk 16.19-20; Lngb 1.9-11)*

⁵⁰ -Moo 'bigu, -Zezu -yo o 'binanya yia Betani kwesi mu, o yia so 'wobhu, 'in o yia wa 'nyulanwna. ⁵¹ Da o mia wa 'nyulanwnada, o yia wa gwevla, 'in -Lago yia o 'wobhu, o yia yali mu. ⁵² Wa 'ylimania o, 'bhie, wa yia -Zeluzalemu lobbhiti 'muna 'kadu nya. ⁵³ Komoo, wa mi -Lagobudu 'kadu zo, -zugba wa mnuni -Lagoo 'hni.

Zaaan 'sɛbhɛ Sa Zaan gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Zezuu -gɔgbɔ *Zaan cɛli, mɔ -wa. Nu, Zaan mɔ -Zezuu *'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔɔ glaa -nyɔmɛ yabhlo nya. 'Mɔ wa laa «'bɪnɔnyɔ -ɔ ka zɛ -Zezu -kalɩ» wee 'sɛbhɛɛ da tɔlva. -We ka 'gbɔ Zaan yia 'sɛbhɛ nɪ cɛli, mɔ -wa nu, nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, mɔ -wa -Lagɔɔ Yu, 'in -ɔ -ka ɔ dli -gu zɔ, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagie ɔ 'ɪnɪ nya.

Wɛli -zsa nyɔmɛ

1 -Lagɔ 'nɪa -slɔ -lu weee lala, -ɔ wa laa Wɛli ɔ mɪ la. Wee Wɛli -yɔ -Lagɔ 'sɔ mɪ. Wee Wɛli -yɔ -Lagɔ mɪ -bhlo. 2 -Lu weee gwedɪda, ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ mɪ. 3 ɔ gbɛgbɛɪn -Lagɔ -laa -lu weee la. -Lu -we mɪa lalada ɔ 'bɪgɔ we 'nɪ -mɪ. 4 Nu, ɔ -gu 'yliyɔgagie 'bhua, 'in wee 'yliyɔgagie mɪa, we ka nyuma zli -la. 5 Wee zli mɪ lɪda nɪkpise 'wɔ, 'in nɪkpise 'nɪ we nyumonɔ.*

6 -Lagɔ ka nyɔmɛ yabhlo tie, 'mɔ wa laa *Zaan,† 7 mɔ -wa gbɔdayɪnyɔ, mɔ yia ɔ 'ka zli -gɔgbɔ gba. Yi ɔ yia nyuma -ka ɔ wɛli 'nɔ, 'in wa 'ka dli zɔ. 8 ɔ 'dɛ 'nɪ wee zli nya -mɪ, nu, yi ɔ yia ɔ 'ka wee zli -gɔgbɔ gba. 9 -We mɪa da nɪ, mɔ -wa zli 'zayli, wee zli yia dɔdɔ -gɔ, we san mɪ 'mnɪda nyuma weee -gɔ.

10 ɔ Wɛli ka dɔdɔ -gɔ yi. ɔ gbɛgbɛɪn -Lagɔ -laa dɔdɔ la, we mɪ 'sa 'bhie, dɔdɔgɔ -nyuma 'nɪ ɔ yibheli. 11 ɔ yia ɔ 'dɛɛ nyɔmaa -gbɛ nɪ, wa 'nɪ ɔ kpa 'nanɔɔ. 12 Nu, tɔlva 'paa ɔ yi, 'in wa yia ɔ dli -gu zɔ. -Maa mɪa, -maa ɔ 'nyɛa 'yoo wa 'ka -Lagɔɔ 'yua -zɛ. 13 Sa nyuma gwalia wa 'yua dɔdɔ -gɔ, we 'nɪ 'sa -manɪ -zɛ -Lagɔɔ 'yua. We 'nɪ nyɔmɛ mɪ wa dide nya. Nu, -Lagɔ 'nyɛa wa 'yliyɔgagie.

14 ɔ Wɛli ka nyɔmɛ -zɛ, 'in ɔ yia -aɪn glaa ladi. ɔ 'gbɔ -a yia 'nanɪdli -yɔ -Lagɔɔ gbɔzɔnu yibheli. -A ka ɔ yla, 'in sa ɔ 'ɪnɪ mnɪa -Lagɔɔ 'ɪnɪ 'bhisa, -a ka we -yɔyi. Nu, 'ɪnɪmnɪe -we -Lagɔɔ 'Yu -bhlo 'yia ɔ Dide kwɛɛ, mɔ -wa. 15 Zaan mɪ ɔ gbɔdayɪnyɔ nya, ɔ 'kpa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Da in gbaa: -ɔ yia na 'bɪgɔ, ɔ 'ɪnɪmnɪe -zi na -nɔ, -we ka gbɔ -wa, bhla in 'ka 'wɔ ɔ mɪ -bha' mɔ in saa 'ɪnɪ.»

16 'Nanɪdli duun ɔ kaa, we nya ɔ 'ɪnwaa -a 'dɛ weee 'nyu la. ɔ palia -aɪn sɔ -zɔnu -gɔ la, 'in ɔ yia we -gɔpalɩ. 17 Nu, -Lagɔ palia ɔ tite *Moizɪ gbɛgbɛɪn, nu, -Zezu *Klisɪ gbɛgbɛɪn -a yibhelia ɔ 'nanɪdli -yɔ ɔ gbɔzɔnu. 18 Nyɔmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ -Lagɔ 'yɪ, nu, ɔ 'Yu -bhlogbɔɔ -ɔ -yɔ ɔ mɪa -bhlo, 'in -ɔ mɪa ɔ Dide kwesi, mɔ solua -aɪn -Lagɔ.

'Zan *-Batisɪ day:gbɔ (Mt 3.11-12; Mk 1.7-8; Lk 3.15-17)

19-20 *Zuifɔ 'yugalɪnya -wa mɪa *-Zeluzalɛmɔ, ma tiea -Lagɔɔbɔnya -yɔ wa -yɔbɛnya *Levii zɔayliɪnyuma tɔlva, wa 'ka Zaan layɪbha nyɔɔ ɔ -mɪa. Zaan 'nɪ kalɩ 'pa, 'sa ɔ 'palia we 'bɪgɔ sa tukli. -We ka da ɔ 'yia, 'mɔ ɔ gbaa, mɔ -wa nu: «-Amɪ, in 'nɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -mɪ.»

21 'In wa yi 'yaa ɔ layɪbha: «We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -in -mɪa? *-Lagɔgbɔɔ -falɩpanyɔ *Elii -in -mɪa yi?»

ɔ nɛɛ: «-Innya, in 'nɪ -mɔɔ.»

Wa nɛɛ 'yaaɛ: «ɔɔ -Lagɔgbɔɔ -falɩpanyɔ -putu -a mɪa wɔda nɪ, 'mɔ -in -mɪa yi?»

ɔ nɛɛ: «-Innya.»

22 We 'dɛɛ 'gbɔ wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyɔɔ -in -mɪa? -A -ka mɪ, -wa tiea -aɪn, -a 'ka wa 'dɪ -salɩ, -in nɛɛ -na 'dɛɛ daa lɛa?»

* 1:5 We 'ji yabhlo -waa: 'in nɪkpise 'nɪ we 'wolanɔ. † 1:6 Nu, 'Zan -Batisɪ -wa.

23 Welī -we -Lagōgbū -falpanyō *Ezaii gbaa, 'mō Zaan palia: «Nymē yabhlo ɔ 'kpia 'wō -mō da bēblē: a nū Nyūmaa -Kanyōō 'yoo tikli ɔ 'yu, 'mō in -mia.»

24 Nyūma -wa wa tiea Zaaan -gbe, *Falizinyūma mī wa glaa. 25 Wa 'yibhaa ɔ la: «Nū, -in 'nī -Lagōō -Bhasanyō nya -mī, -in 'nī -Lagōgbū -falpanyō Elii, 'in -Lagōgbū -falpanyō -putu -a mia wōda, -in 'nī -mōō, we -ka 'sa -mī, lēē -lu ka 'gbū -na batizee nyūma?»

26 ɔ nēē: «Gbūzōnū -wa, -amī mia, nyūma na batizea 'nyu nya. Nū, aīn nyīdī, nyūma yabhlo mī -bha, a 'nī ɔ -yi. 27 Mō yia 'mī 'bī yia, in 'nī mneni in 'ka ɔ -sawlāa 'llukpe -blo.»

28 -We weee mia da, Betani we nūa lē, -mō Zudeēn nyū 'yīlū 'wōsōlūda, da Zaan batizea nyūma.

-Zezu, saa -bha nyūma gbūnyūu

29 Zlī zlia, -Zezu mī Zaaan gbēgbēin yilida, 'in Zaan yia ɔ -yōyi, 'in ɔ nēē: «A yia, -Lagōō *Bhlabhleyū nī, ɔ mī dōdūgū -nyūma gbūnyūu -bhasada. 30 Da in gbaa nū, nyūmē yia 'mī 'bī yia, ɔ 'tītē -zi na -nū, nū, wa 'nūa -slō 'mī gwālī, ɔ mī la, 'mō in saa 'ŋnī. 31 Zlūmē, in 'nī ɔ -yi, in 'ka ɔ *Izlaēlīnyūma -slolu wa 'ka ɔ yibheli, we 'gbū in yia nyūma batizea yī 'nyu nya.»

32-33 Zaan ka 'ya ɔ gbūū da 'yī, ɔ nēē: «Nū, zlūmē, in 'nī ɔ -yi, nū, -Lagō ɔ tiea 'mī in 'ka nyūma batizee 'nyu nya, ɔ nēē 'mī -yīla: (-ɔ -gū -in -ka -Lagōō Zuzu 'yī kwīda, 'in we 'ka bha -tū, mō -wa nyūmē ɔ 'kaa nyūma batizee -Lagōō Zuzu 'Pūpa nya. Nū, -amī -wa ɔ gbūdayīnyō. In ka -Lagōō Zuzu -yōyi. ɔ 'bhūa yālī, ɔ 'sibhīla ɔ -gū la -kpakun 'bhīsa, 'in ɔ yia -bha -tū.) 34 -Amī, in ka ɔ -yōyi, mū 'gbū in yia gba nū, ɔō nyūmē mia da, -Lagōō 'Yū ɔ -mia.»

-Zezu laa ɔ 'būnōnyaa tianū

35 Zlī zlia, Zaan -yō ɔ 'būnōnyaa 'sō mī 'ya -bha, 36 'in -Zezu yia 'plīa yī. Zaan yīlaa ɔ, ɔ nēē: «A -talī, -Lagōō Bhlabhleyū nū.»

37 ɔ 'būnōnyaa 'sō 'nūa -we ɔ gbaa, 'in wa yia -Zezu 'bī mni. 38 -Zezu 'bhītīa la, ɔ 'yīa nū, wa mī ɔ 'bī, 'in ɔ nēē wa -yīla: «Lēē -lu ka da a talīa?» Wa nēē ɔ -yīla: «*Wlabī, mō -in -dīlī la?» (Nū, Wlabīī jī -wa zuifōwelī 'wō: «Gbūslolunōyō».)

39 ɔ nēē: «A yī, 'in a 'ka -bha 'yī.»

Wa mni da ɔ -dīlīa la, 'in wa yia -bha 'yī, -zugba jībhezāa -lēlī -mnoanū ka nyīnī. 'In wa yia wee 'yīlū pni bhīa ɔ -gbe.

40 Wa 'dēsōbhīe glaa, -wa 'nūa Zaaan welī, 'in wa yia -Zezu 'bī mni, wa 'yabhlo -wa Simō Piēlū bheli Andlee. 41 Tīada, mō yia ɔ bheli 'Simōō laa, 'in ɔ nēē: «-A ka Mesi 'yī.» (We jī -wa «-Lagōō -Bhasanyō».)

42 'In ɔ -yō -mōō 'sō yia -Zezuū -gbe mni. -Zezu yīlaa ɔ, 'in ɔ nēē: «-Mī -wa 'Simōō, -na dīde wa laa Zaan. -Na 'ŋnī wa yia zūa Sefasi.» ('Mō wa bhītīa 'wōla Piēlū, -mū jī -wa tukpa.)

-Zezu laa Filīpū -yō Natanaēlī

43 Zlī zlia, -Zezu 'yībha ɔ 'ka Galīlee -dūdū -gū mni. ɔ -yō Filīpū gbēlīa, ɔ nēē ɔ -yīla: «Yī 'mī 'bī.» 44 Filīpū mīa, Bētīsaīda -dūdū -gū ɔ 'bhūa, Andlee -yō Piēlī klāa 'ya. 45 -Mūū 'bīgū, Filīpū -yō Natanaēlī yia 'wōgbelī, 'in ɔ nēē ɔ -yīla: «-Lagōō tītee 'sēbhe 'wō, Moīzī ka nyūmē yabhloo gbū gba, -Lagōgbū -falpanya ka 'ya ɔ gbū gba wee 'sēbhe 'wō. -A ka ɔ 'yī. Nū, mō -wa * -Zezēfūū 'yū -Zezu, Nazalētīgbe 'wō ɔ 'bhūa.»

46 -Mōō nēē ɔ -yīla: «Lee, -lu -zōnū mneni we 'ka Nazalētī 'bhūū?»

Filīpū nēē: «Yī -na 'dē 'ka -bha 'yī.»

⁴⁷ Nu, Natanaeli yia -Zezuu -gbe yi. O bea o -yo, -Zezu 'yia o -yo, 'in o nee o daa: «A yla, *Izlaelinyumee 'debbie -gbolu ni, o nyime mia, kali 'ni o dli 'wu -mi.»

⁴⁸ Natanaeli nee: «Sa -in yibheli 'mi 'wu la?»

O nee: «Da Filipu 'nia -slo -mi la ni, in ka -mi 'yi, -zugba -in mi *figisu zo.»

⁴⁹ -Bha Natanaeli gbae: «Wlabi, -in mi -Lagoo 'Yu nya, Izlaelinyumaa 'wlu-pilinyo -in -mia.»

⁵⁰ -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «In gbaa ni, in ka -mi 'yi figisu zo, we 'gbu -in yia 'mi dli -gu zu, mu -wa yi? -Li 'kadu -we -zia -monu 'yia -na yia we. ⁵¹ In nee an -yla gbuzonu sae, yali a yia 'yia nwe -kalida. 'Anzunya a yia 'yia kwilda -yo -gblada *Nyumee 'Yu -gu.»

2

-Zezu 'bhitilia 'nyu nu 'wola

¹ -Muu 'bigu, 'yli 'so 'plia, 'in wa yia 'nwonkwafeti -sa Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wu. -Zezuu 'nyaa mi -bha. ² 'In wa yi 'yaa -Zezu -yo o 'binonya la wee 'fetu 'wu. ³ -Bha bea, 'in nu yia bhia, 'in -Zezuu 'nyaa nee o -yla: «Nu ka bhia.»

⁴ -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «'Maa, amaa nu gbu -wa yaayii, na nu gbu -wa yi? Bha -we nya wa 'kaa na 'titee 'debbie -gbolu 'yi, we 'ni -slo nyini.»

⁵ -Zezuu 'nyaa nee lililuu dlilinya -yla: «-We weee o yia an -yla gbaa, a nu we le.»

⁶ 'In tokpa nyida 'kadu gbelibhlo mi -bha wa kwesi. -Muu 'wu wa plia 'nyu, 'in wa budoa: 'sa Zuifoo tite gbaa. Nu, we 'yabhlo bhu 'wu lithi gu gbu. ⁷ -Zezu nee waa lililuu dlilinya -yla: «Nyidanya mia da ni, a yeli we 'nyu.» 'Sa wa yelia we sa ke! ke! ke!

⁸ 'In Zezu nee: «A 'pli -sleen we, a 'ka we 'fetu 'yugalinyo kwa.» 'In wa yia we o kwa. ⁹ O 'fetu 'yugalinyo 'yia wee 'nyu nwe, -zugba we ka nu 'wolabhitili. Da wee nu 'bhobva, o 'ni -bha da -yi, nu, -wa 'plia 'nyu, wa -yi -bha da. 'In o 'fetu 'yugalinyo yia 'nwon -kwanyo la. ¹⁰ 'In o nee: «Da weee, nu -zonu wa wlaa -slo tia, wa -ka 'ma duun 'bhie, wa wlaa kalo nu. 'In -mi, -in yia nu -zonu ladi, 'in senee bhla yia we yli.»

¹¹ Nu, gwedigbuu tianu -we -slolua o 'nnumnee 'tite, Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wu o nva we le. 'Sa o -slolua o 'nnumnee 'tite, 'in o 'binonya yia o dli -gu zu. ¹² We 'bigu, 'in o yia Kapenaumu mni, o -yo o 'nyaa klaa, o bhelia klaa, we -yo o 'binonya. 'In wa yia -mo 'yli ya 'sole li.

*-Zezu vua -val:panya *Lagobudu 'kadu nwee (Mt 21.12-13; Mk 11.15-18; Lk 19.45-46)*

¹³ Nu, Zuifoo *'Wozitylu 'feti ka cupa, 'in -Zezu yia -Zeluzalemu mni. ¹⁴ O plaa *-Lagobudu 'kadu nwee, nyuma -wa paa 'bhli klaa, bhlabhle klaa, we -yo -kpakon pelu, 'ma o ylia -bha, 'in o yi 'yaa 'gwezi -bhitya -bha yli, wa -di wa 'tabhle -yo la. ¹⁵ O 'pnaa 'llukpe -yelpe 'bhisa, 'in o yia nyuma weee vu -mo -Lagobudu 'kadu nwee, we -yo wa 'bhli -yo wa bhlabhlenya 'so. O 'mnia 'gwezi -bhityaa 'gwezi, 'in o yia wa 'tabhle labhli. ¹⁶ O nee -kpakoon pelu panya -yla: «A -sa da we, a 'na nonu na Didee -budu -vale -budu 'wu -ni.»

¹⁷ -We *-Lagosebhe gbaa, 'in o 'binonyaa dli yia we -gu -bho: «'A! Na -Lago, -na -budu in 'yibhaa, we 'tu mi 'mi 'bhada.»

¹⁸ Ton, 'in Zuifoo 'yugalinya yia o layibha: «Sanee -na nva yi? -In nu gwedigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we 'yiyibheli nu, -Lago ka -mi 'yoo 'nye.»

¹⁹ -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «Wee -Lagobudu 'kadu mia, a -sa we la, 'in in 'ka we 'yigbeli 'yli ta nya.»

20 Wa nee ɔ -yia: «Aya! Wa 'kaa -budu ni 'subha, wa li -zo gbu 'so -zo gbelibhlo, 'in -mi, -in nee -in 'ka we 'subha 'yli ta nyaa?» 21 Ni, -budu -zɔnɔ -Zezu saa 'ɲni, ɔ 'deɛ kuu gbu ɔ gbaa. 22 We 'deɛ 'gbu, da -Zezu -ka titlɲnya glaa 'wɔsɔ, ɔ 'binɔnyaa dli yia we -gu -bhoo, -we ɔ gbaa we -yɔ -we mia celida -Lagɔsɛbhe 'wɔ, 'mɔ wa zoa dli -gu.

-We mia nyimaa dli zo, -Zezu -yi we

23 Zuifɔv 'Wɔzitiyɲi 'feti nya -Zezu mi -Zeluzalemv. ɔ gwɛdigbɔnya -we sloua ɔ 'tite, 'mɔ ɔ nva le, nyima duun 'yia we -yɔ, 'in wa yia ɔ dli -gu zo. 24 -Zezu 'ni wa dli -gu zo, -we ka gbu -wa, ɔ -yi wa 'de weee dli. 25 Ni, nyime ɔ -ka ɔ -limaa gbu lapali ɔ -yia, -Zezu 'ni -mɔv gbu -ka, ni, -we mia nyimeɛ dli zo, ɔ 'de -yi we.

3

-Zezu -yɔ 'Nikodemv

1 Ni, nyime yabhlo wa laa 'Nikodemv, ɔ mia Falizinyimaa sɔ lv, 'in ɔ mia Zuifɔv 'yugalɲyɔ yabhlo nya, 2 mɔ yia -Zezuu -gbe sabɔ, 'in ɔ nee: «Wlabi, -a -yi we 'ji ni, -Lagɔ ka -mi tie, -in 'ka -aɲ gbu -slolu. -Lagɔ -yɔ -mi 'sɔ 'ni -mi ni, -in 'ni mneni -in 'ka 'sasɔkpa -gwɛdigbɔnya ni lenɔ.»

3 ɔ nee 'Nikodemv -yiaɛ: «In nee -mi -yia gbɔzɔnɔ sae: nyime ɔ -ka 'lululu* wa 'ni gwali, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka nyima -wa -Lagɔ pilia 'wlu la glaa -mi.»

4 'Nikodemv nee: «Sa wa 'ka nyime kpasaa 'lululu gwalia? Ni, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'nyaa nɔkplɛ pla, wa 'ka ɔ 'sɔnɔ gwalu?»

5 -Zezu 'palia we 'bigv, ɔ nee: «Ni, in nee -mi -yia gbɔzɔnɔ sae: we -ka ni, wa 'ni nyimeɛ 'lululu gwali, 'nyu -yɔ -Lagɔɔ Zuzu nya, -mɔɔ 'ni mneni -mɔɔ 'ka -wa -Lagɔ pilia 'wlu la glaa -mi. 6 -We ka gbu -wa, -wa 'nyaa -yɔ dide gwalia, wa mi nyimaa nyima nya, 'in -wa -Lagɔɔ Zuzu gwalia, wa mi -Lagɔɔ Zuzuu nyima nya. 7 We -ka 'sa -mi, in -ka gba ni, wa gwali amiaa 'lululu, we 'na sɔbhalɛ -mi ɲwegaga -ni. 8 Ni, da -pɲpɛ 'yibhaa we 'ka 'pli, -bha we plia, 'in -na nva we 'jiji, ni, da we bhɔlv, mɔ we mnia, -in 'ni -bha da -yi. Sa -pɲpɛ mia, -wa -Lagɔɔ Zuzu gwalia, 'sa wa mia.»

9 'Nikodemv nee: «Sa -mɔv 'ka 'wɔ la 'pɲlia?»

10 'In -Zezu nee: «Gbɔslolunɲyɔ, ɔ ka 'ɲni wa -yia *Izlaɛli -dɔdɔ -gu, 'mɔ -in -mia, 'in -in 'ni wee gbu ni -yii? 11 Ni, in nee -mi -yia gbɔzɔnɔ sae: -we ka 'ji -a -yia, we -gugbu -a gbaa. -We ka da -a 'yia, we 'di -a saa. 'In a 'ni 'yibha a 'ka -amiaa -bhayɲgbu -yɔɲwɲu. 12 In ka aɲ -yia dɔdɔv gbu gba, a 'ni we -yɔɲwɲu. We -ka 'sa -mi ni, da na yia aɲ -yia yali gbu gbaa, a 'na 'ka we -yɔɲwɲu, we 'ni mɔv? 13 Ni, nyime yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ -Lagɔɔ -gbe -gbla, we 'ni ɔ Nyimeɛ 'Yu 'wɔbhv, mɔɔ 'bhva yali.

14 «Ni, Moizi ka netɛ -tibhe 'wɔbhv yali da bebleɛ nyima weee 'yu, 'sa -bhlokpade wa yia Nyimeɛ 'Yu 'wɔbhua yali, 15 'in -wa weee -ka ɔ dli -gu zo, wa 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi. 16 We 'deɛ 'gbu, 'sa -Lagɔ -kalia dɔdɔv -nyimaa zɛ, 'in ɔ yia ɔ 'Yu yabhlogbɔɔ wla, 'in -wa -ka ɔ dli -gu zo, wa 'na 'ka labhv. 'Yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ wa yia 'yia. 17 Ni, -Lagɔ 'ni ɔ 'Yu tie dɔdɔ -gu ɔ 'ka nyima gbu dli, ni, ɔ 'ka wa gbu 'wɔsa, we 'gbu ɔ yia ɔ tie. 18 -ɔ -ka ɔ 'Yu dli -gu zo, -Lagɔ 'na 'ka ɔ gbu dli, 'in -ɔ 'ni ɔ dli -gu zo, -Lagɔ ka ɔ gbu dli pepe. -We ka gbu -wa, ɔ 'ni -Lagɔɔ 'Yu -bhlogbɔɔ dli -gu zo. 19 Sanɛɛ -Lagɔ bhua nyimaa -yɔgbv 'wɔ, ni, zli ka dɔdɔ -gu yi, 'in nyima 'ni we -yɔɲwɲu, ni, wa 'yibha nikipise, -we ka gbu -wa, gbu nyuu wa nva le. 20 -Wa weee nva gbɔnyuu

* 3:3 'Lululu: weli 'bhitie tɔlva nee yali.

le, zhi wa nyεa 'wɔ, 'in wa'a 'tla zhi 'klɔ. -We ka gbɔ -wa, wa mɪ nyanɔ nɔda, nyɪmε yi wa lɛnɔgbɔ yibheli. ²¹ Nu, -wa nɔa -Lagɔɔ dɔmagbɔ le, zhi 'klɔ wa tlaa. 'Sa nyɪma yia wa lɛnɔgbɔ -yɔ sa tenyii, 'in wa yibhelia we 'ji nu, wa mɪ -Lagɔ 'nɔŋwe zɔda.»

Zaan nεε -Zezu -gali ɔ 'yu

²² -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia Zudee -dɔdɔ -gɔ mɪnɪ, 'in ɔ yia wa -gbε 'yɪ 'sɔle li, -zugba ɔ batizea nyɪma. ²³ 'In Zaan mɪa, -mɔɔ mɪ 'ya nyɪma batizeda: ɔ mɪ Enɔɔ, Salimɔ kwesi, da 'nyu -zua, -zugba nyɪma yi ɔ -gbε ɔ batizee wa. ²⁴ Nu, wa 'nɪ -slɔ Zaan -kasɔ 'wɔpa. ²⁵ -Bha kpikpele -bhoa Zaaan 'bɪnɔnya -yɔ Zuifɔ yabhlo nyɪdi, sa Zuifɔ tite gbaa wa budo wa 'ka -mɔwɔ, we -gɔ. ²⁶ We 'gbɔ wa bea Zaan -yɔ, 'in wa nεε: «Wlabi, nyɪmε -ɔ -yɔ -mɪ 'sɔ mia Zudeεn nyu lɔ, 'in -in yia ɔ -gɔgbɔ gba -aun -yla, ɔmɔ, ɔ mɪ nyɪma batizeda, 'in nyɪma weε mɪ ɔ -gbε mɪda.»

²⁷ 'In Zaan nεε: «-Lagɔ 'nɪ nyɪmε -lu 'nyε, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka we 'yɪ. ²⁸ Amɪaa 'dε mɪ na gbɔdayɪnya nya, a ka 'mɪ ŋweε 'nɔ nu, -amɪ, 'in 'nɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nu, -Lagɔ tiea 'mɪ ɔ 'yu. ²⁹ -We ka gbɔ -wa, we -ka nanɔɔ gbɔ, nu, nyɪmε -ɔ mia 'ŋwɔnɔ kwada, ɔ 'tale -ɔ mnazɪa -lu weε, 'in 'feti 'ka nna, 'mɔ in -mɪa. 'In da ɔɔ 'ŋwɔnɔkwanyɔ -ka weε feti 'wɔ yi nɪ, ɔ 'tale -ka ɔ yi yi di 'nɔ nɪ, 'in 'mɔna bhaa ɔ. -Amɪ mɪa, 'in mɪ 'mɔna lida sa duun, 'sa nanɔɔ gbɔ mɪa. ³⁰ ɔmɔ, ɔ 'bhu 'bɪ 'wɔ, 'in -amɪ 'ka zɔbe.

³¹ «Nu, -ɔ bhɔa -Lagɔɔ -gbε, ɔ -gali nyɪma weε 'yu. -ɔ bhɔa dɔdɔ -gɔ, dɔdɔgbɔ -nyɪmε -ɔ -mɪa, 'in ɔ gbaa dɔdɔgbɔ gbɔ. ɔmɔ, -ɔ bhɔa -Lagɔɔ -gbε, ɔ -gali nyɪma weε 'yu. ³² -We ɔ 'yia, -we ɔ 'nɔa, we -gɔgbɔ ɔ gbaa. 'In nyɪmε yabhlogbɔɔɔ ŋwɔnɔ ɔ gbɔɔ dayɪgbɔ -yɔ. ³³ -ɔ -ka ɔ gbɔɔ dayɪgbɔ -yɔŋwɔnɔ, mɔ slɔlua nu, -we -Lagɔ gbaa, gbɔzɔnɔ -wa. ³⁴ Nu, -ɔ -Lagɔ -ka tie, -Lagɔwɛlɔ ɔ gbaa, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ nyεa ɔ ɔ Zuzu kpɔ! kpɔ! ³⁵ Dide -Lagɔ -kalɔ ɔ 'Yuu zε, 'in ɔ ka ɔ 'tite ɔ kwεε zɔ -lu weε -gɔ. ³⁶ -ɔ -ka ɔ 'Yu dlɔ -gɔ zɔ, ɔ ka 'yɪiyɔgagie -we 'nɪa bhɔlɔluda -ka. Nu, -ɔ ɔ zɔa ɔ 'Yu 'nɔŋwe, ɔ 'na 'ka 'yɪiyɔgagie 'yɪ. -Lagɔɔ 'cε zɔ ɔ tɔa.»

4

-Zezu -yɔ Samaliŋwɔ

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, Falizɪnyɪma ka 'nɔ nu, nyɪma duun mɪ -Zezu 'bɪyida ɔ 'ka wa batizee we -zi Zaan. ² (Nu, we 'nɪ ɔ dε, ɔ 'bɪnɔnya batizea nyɪma). Da -Zezu yibhelia we 'ji, ³ -bha ɔ 'bhɔa Zudee, 'in ɔ yia Galilee lɔ mɪnɪ.

⁴ ɔ 'ka Galilee mɪnɪ, we mɪ nu, ɔ -dlɔ Samalii -dɔdɔ 'wɔ. ⁵⁻⁶ Da ɔ mia Samalii -dɔdɔ -gɔ 'plɪlɪda, 'gbe yabhlo wa laa Sikaa, -bha ɔ nyɪna we nɔkplε. Weε gbe mɪa, da *Zakɔbɔ ka bhaa dɔdɔ kibhe, 'in ɔ yia -bha -klɔ 'bhlu, weε dɔdɔ -we ɔ 'nyεa ɔ 'yu * -Zεzεfɔ, we kwesi we mɪa. -Zezu sɪa nɔnɔwe kwεε, 'in ɔ yia weε -klɔ -yɔ ladi. Nu, 'yɔgbagbɔ -wa.

⁷ -Bha Samaliŋwɔ yabhlo yia 'nyu 'plia, 'in -Zezu nεε ɔ -yla: «A 'nyε 'mɪ 'nyu in 'ka 'ma.» ⁸ (Nu, ɔ 'bɪnɔnya ka lilili zɔa mɪnɪ 'gbe nɔkplε.)

⁹ ɔ ŋwɔnɔ nεε ɔ -yla: «Aya! -Mɪ Zuifɔ zɔlaha -amɪ Samaliŋwɔ 'nyu yɪ?» Nu, Zuifɔ -yɔ *Samalii -nyɪma 'a' * 'nɔnɔnɔ 'wɔla.

¹⁰ -Zezu nεε ɔ -yla: «A 'nɪ -Lagɔɔ wɔlawɔlɔ -yi, 'in a 'nɪ -ɔ mɪa aun 'nyu -zɔlɪda -yi. A -ka yaa we 'ji -yi, ama yi yaa ɔ 'wɔwɔlɔnyu -zɔlaha, 'in ɔ 'ka we aun 'nyε.»

¹¹ ɔ nεε: «Na -Kanyɔ, -in 'nɪ floko kwεε -ka, 'in -klɔ -tɔ 'wɔ, sa -in 'ka 'mɪ weε 'wɔwɔlɔnyu 'nyεa? ¹² -Amɪaa dɔkpasa Zakɔbɔ 'bhlu weε -klɔ, ɔ 'dε ka we 'nyu 'ma, we -yɔ ɔ 'yua -yɔ ɔ 'nɔɔlii -gnɔɔ -zɔ. -Mɪ dlɔ 'wɔ nu, -mɪ 'yɪlia -mɪ -zia ɔ yɪ?»

* 4:9 Zuifɔ 'nɪ mneni wa 'ka Samalii -nyɪmaa kna kwezi.

13 -Zezu nEE ɔ -yla: «Nyume ɔ -ka nyu ni 'ma, 'nyumatɔ yia ɔ 'bhaa lu. 14 Nu, 'nyu -we na yia wlaa, nyume ɔ -ka we 'ma, 'nyumatɔ 'na 'ka 'masleen ɔ 'bha. 'In wee 'nyu zea ɔ 'wɔ 'wɔwɔlɔnyu, da 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, we bhua.»

15 ɔɔ 'ɲwɔnɔ nEE ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, 'nye 'mi wee 'nyu, 'nyumatɔ yi -sleen 'mi 'bha, in yi 'masleen -seli 'nyu 'plia yi.»

16 -Zezu nEE ɔ -ylae: «A mni amaa 'lowli laa, a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yi.»

17 ɔ nEE: «In 'ni 'lowli -ka.»

ɔ nEE: «Gbuzɔnɔ a gbaa, nu, a 'ni 'lowli -ka. 18 Nu, a 'yi 'lowlia gbu. -Mɔmɔ a -yɔ ɔ 'sɔ mia de ni, ɔ 'ni amaa 'lowli. Gbuzɔnɔ -wa.»

19 ɔɔ 'ɲwɔnɔ nEE: «Cun, na -Kanyɔ, in -yi we 'ji nu, -Lagɔgbɔ -falɔpanyɔ -in -mia. 20 -Gɔgɔ 'kadɔ ni 'wlu -amiaa dɔkpasi bɔbɔ bhaa -Lagɔ, 'in amia nEE: -Zeluzalemɔ wa 'kaa -Lagɔ bɔbɔ.»

21 -Zezu nEE ɔ -yla: «Bhɔlɔ, a zɔ 'mi dli -gu. Bhla yabhlo yia bea, we 'ni -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu, 'in we 'ni -Zeluzalemɔ wa 'ka Dide -Lagɔ bɔbɔ. 22 Nu, amia *Samalii -nyuma, -we a bɔbɔa, a 'ni we -yi. 'In -we -amia Zuifu bɔbɔa, -a -yi we. -We ka gbu -wa, Gbɔwɔsanyɔ mia, Zuifuɔ -gbe ɔ bhua. 23 Nu, bhla -we nya -wa bɔbɔa Dide -Lagɔ tiklu, wa 'kaa ɔ bɔbɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa, we bhla ka cɔpa, 'in we ka nyi. Nu, we 'sasɔkpa -nyumaa da -Lagɔ talia, wa 'ka ɔ bɔbɔ. 24 -Lagɔ mi Zuzu nya. -Wa 'kaa ɔ bɔbɔ, wa bɔbɔ ɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa.»

25 ɔɔ 'ɲwɔnɔ nEE ɔ -yla: «In -yi we 'ji nu, Mesi yia yia. (We ji -wa -Lagɔ -Bhasanyɔ.) ɔ -ka yi ni, mɔ yia we 'de weee 'wɔsɔsalia.»

26 ɔ nEE ɔ -yla: «Mɔ mia da aɔn -yla gbada.»

27 -Bha -bhlokpadɛ ɔ 'binɔnya yia lu. 'In wa yia -Zezu -yɔ 'ɲwɔnɔ yabhlo -yɔyi 'di -sada. 'In we yia wa ɲwegaga -sɔbhali, -zugba wa gba -mɔ dli zɔɛ: «Lee -lu ɔ yubhali ɔɔ 'ɲwɔnɔ? Lee -gbɔ ɔ gba ɔ -yla?» Nu, 'sasɔkpa -layibhaweli ni 'ni nyume yabhlogbɔɔ ɲwee 'tia.

28 Tɔɔn, ɔɔ 'ɲwɔnɔ tia -bha ɔ 'nyu -nyida, 'in ɔ yia 'gbe nɔkple pla. ɔ nEE nyuma -yla: 29 «A yi! A yi -nya, a 'ka nyume yabhlo 'yi! Mɔ gbaa na lenɔgbɔ weee. We 'wɔ sa mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.» 30 Tɔɔn, wa yia 'gbe nɔkple 'tia, 'in wa yia -Zezuu gbɛgbɛin mni.

31 We bhla, ɔ 'binɔnya mi ɔ bhuhboeda ɔ 'ka li. 32 'In ɔ nEE wa -ylae: «Lililu -we in 'kaa li, a 'ni we -yi.»

33 'In ɔ 'binɔnya nEE wa 'dekpɔa nyidi: «Aya! Nyɔɔ 'nye ɔ lililua?»

34 ɔ nEE wa -yla: «Na yoopanyɔɔ dɔmagbɔɔ 'nɔɲwezɔzɔve -yɔ ɔ lubhoo 'wɔlubhabhie, mɔ -wa na lililu. 35 Amia, a nEE nu, we -tɔ 'wɔ 'cɔ -mɔna, 'in -luu -didi bhla 'ka nyi, -ami nEE aɔn -yla, nu, we -didi bhla ka -sleen nyi. A -tali kpa a -gu, we 'ya ka zali. 36 -ɔ -ka -luu -didiɔ nya -mi, ɔ ka ɔnɔ -tɔnɔ 'yi. Nu, ɔ mi nyuma 'wɔlugɔwɔlɔlɔda, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, -Lagɔ 'ka we wa 'nye. 'In we glɔglɔnyɔ -yɔ we -didiɔ 'ka 'mɔna li dabhlo. 37 Nu, nine yabhlo nEE: «Nyume yabhlo gla, 'in nyume -putu dia.» Gbuzɔnɔ -wa. 38 Kpa a -we 'wɔ a 'nia lubho nɔ, -mɔ in tiea aɔn we -luu -didi bhla. Tɔlɔ ka -mɔ lubho nɔ, 'in wa yia sia. 'In -amia yia we 'wɔ -tɔnɔ.»

39 -Mɔɔ 'bɔgu, ɔɔ 'ɲwɔnɔ gbagbaweli -gu Samalii -nyuma duun zɔa -Zezu dli -gu. ɔ nEE wa -yla: «ɔɔ nyume ni gbaa 'mi -yla na lenɔgbɔ weee.» 40 We 'dee 'gbɔ, Samalii -nyumaa -zlo yia -Zezuu -gbe yi. 'In wa yia ɔ -belɔ -yɔpali, ɔ -yɔ wa 'ka -tɔ. ɔ li -bha 'yi 'sɔ.

41 'In tɔlɔ yia wa -lɔ -bho dliɔzɔve nya, ɔ 'dee ɲwee weli 'gbɔ. 42 Wa nEE ɔɔ 'ɲwɔnɔ -yla: «We 'ni -sleen amaa weli -bhlogbɔɔ 'gbɔ -a yi ɔ dli -gu zɔ. Nu, -amiaa 'de ka ɔ ɲwee weli 'nɔ. Nu, -a -yi -sleen we 'ji nu, mɔ -wa dɔdɔgu -nyuma weee Gbɔwɔsanyɔɔ 'debhie.»

-Zezu jipea nyime 'kadu yabhloo 'yu

43 -Zezu li -bha 'yhi 'so, we tanuu zli, 'in o yia o 'yoo bhli, o 'ka Galilee -dudu -gu lu mni. 44 (Nu, -Zezuu 'de ka gba nu, wa'a zu -bha -Lagobuu -falpanyo o 'dee -zo.) 45 Toun, o nynia Galilee, 'in nyumaa -zlo yia o yoo -saa yi. -We ka gbu -wa, gwedigbu o nua le -Zeluzalemo 'Wozitilyu 'fetu bhla, wa ka -bha 'yi.

46 'Bhie o yia Kana lu mni, Galilee -dudu -gu, da o 'bhitilia 'nyu nu 'wola. Nu, *Ewloduu nyime 'kadu yabhlo mia Kapenaumu, o 'yu ka gu -yo. 47 O 'nua nu, -Zezu ka Zudee 'bhu, o ka Galilee mni, 'in oo nyime yia Kana mni, o 'ka o 'yi. O nynia o -gbe, o nee o -yla: «-Na zukpa -wa! -A mni Kapenaumu, -in 'ka na 'yu jipe, o yi ti.»

48 -Zezu nee o -yla: «We 'ni gwedigbunya 'wobhu, a 'ni mneni a 'ka 'mi dli -gu zu.»

49 O nyime 'kadu nee o -yla: «Na -Kanyo, -a mni -mo, na 'yu yi ti.»

50 O nee: «Mni -budunwee, nu, -na 'yu ka 'pu.»

'In oo nyime yia -Zezuu weli dli -gu zu, 'in o yia o -budunwee mni. 51 O mi mnda, 'in o -yo o zo yua yia gbeli 'yloogbu. -Maa nee o -yla: «-Na 'yu ka 'pu.»

52 'In o yia wa layibhae: «'Lee, bhla -mumu nya o yili 'waa?»

Wa nee: «Zobha 'yloogbagbu 'lelu tianu nya o 'pua.»

53 O 'yuu dide yia we 'jiyibheli nu, wee bhla -bhlokpade nya, -Zezu gbaa o -yla: «-Na 'yu ka 'pu.» -Bha o -yo o -budunwee -nyuma weee zu -Zezu dli -gu.

54 Wee gwedigbu 'sonu o nua de le o Zudee -bhoda, o 'ka Galilee mni.

5

*-Zezu jipea guzonyo yabhlo *Nyapeyli nya*

1 -Muu 'bigu, Zuifuu 'fetu yabhlo nynia, 'in -Zezu yia 'wusa, o 'ka -Zeluzalemu mni. 2 Nu, -mo -Zeluzalemu, klolo 'kadu yabhlo mi -bha, 'mu wa laa Bhlabhlee Klolo. -Bha wee klolo kwesi, 'nyu yabhlo mi -bha, 'mu wa laa zuifuweli 'wu Betesida. Nu, paluu bhu gbu gbelia we. 3 Nu, guzonyaa -zlo slu we -yo la: 'lanya klaa, 'tigutiginya klaa, we -yo zolaslony mi -bha. [Nu, 'nyuu zuklue wa mia woda. 4 -We ka gbu -wa, bhla talba nya, 'anzi sibhlia wee 'nyu lu la, 'in we zuklua we 'klv. 'In -o -ka -mo -bho tia, guo gu -we -ka o -yo -mi, 'in o pua.]

5 Nu, wa glaa, nyime yabhlo ka gu -yo, we -zu glu -bhlo 'ya kugbua le gbeta nu. 6 Da -Zezu 'plia -mo, o 'yia o, 'in o yia 'nu nu, wee gu ka o -yo -gwle. O bea o -yo, 'in o yia o layibha: «-In 'yibha -in 'ka 'pu?»

7 'In oo guzonyo yia we 'bigupale: «Na -kanyo, 'nyu -ka zuklu, nyime -o 'kaa -mo 'mi 'pa, o 'ni -mi. Bhla in 'ka 'wusa, nyime yabhlo ka 'mi 'yugali.»

8 -Zezu nee o -yla: «-So 'wu! -In 'bhu -na -bita 'wu, -in mni.» 9 -Bha -bhlokpade, oo nyime 'pua, o -saa 'wu, o 'bhua -bita 'wu, 'in o yia mni.

Nu, *Nyapeyli nya we nua le. 10 -Bha Zuifuu 'yugalinya gbaa -o wa jipea -yla: «Nu, -zee nua, Nyapeyli -wa. 'In -amuaa tite nee, -in 'ni mneni -in 'ka -na -bita 'wobhu, -in 'ka no.»

11 O nee wa -yla: «Nyime -o jipea 'mi, o nee 'mi -yla: «-In 'bhu -na -bita 'wu, -in 'ka mni.» »

12 -Bha wa 'yibhaa o lae: «Nyoo gba -mi -yla, 'bhu -na -bita 'wu -in mnia?»

13 Nu, oo nyime -o jipea o, o 'ni o -yi. Nu, -Zezu ka o 'yilgwe lamnonu, nyuma -zu -bhaa 'gbu.

14 -Muu 'bigu, -Zezu plaa -Lagobudu 'kadu zo, o 'yia o -yo, 'in o nee o -yla: «-In ka -sleen 'pu, -in 'na nonu 'masleen gbonyuu le -ni. We 'ni -mouu, -we yia -mi yia, we -nyu 'yli.»

15 -Bha oo nyime mnia, 'in o nee Zuifu -yla: «-O puea 'mi nu, -Zezu -wa.» 16 Nu, Nyapeyli nya o jipea nyime, we 'dee 'gbu wa yia o -yowusolu, wa 'ka o siali.

17 Nu, -Zezu nee wa -yla: «Bhla weee nya, na Dide mi lubho nuda, o 'bhisa -ami mi 'yaa lubho nuda.» 18 We 'de'e 'gbu Zuifbu 'yugalnya yia o -yowobolo, wa 'ka o 'bha. We 'ni wa Nyapeyli -bhlogbo o 'ni 'nonye zuo gbu, o nee 'ya nu, -Lago -wa o Dide, 'in o yibhoba o 'de -Lago.

-Zezu wlaa 'yliyogagie

19 -Zezu 'palia we 'bigu o nee: «Nu, in nee ain -yla gbuzonu sae: 'Yuu 'debhlo 'ni mneni o 'ka -lu yabhlogbo lenu, nu, -we o 'yia o Dide lenuda, we 'dekpa o nua le. -We Dide nua le, 'mu 'Yu nu 'yaa le. 20 Nu, Dide -kai o 'Yuu ze, 'in o slolua o o lenugbu weee. Cun, gbu 'kadu -we 'yia -we -zia -we a 'yia, 'mu o yia o -slolua, 'in we 'ka ain nyegaga -subhali. 21 Sa Dide ganoo tithlunya, 'in o nya wa 'yliyogagie, 'sa -bhlokpade 'Yu nya 'yliyogagie nyuma -wa o 'yibhaa o 'ka we 'nye. 22 Dide'e 'bhu nyume -yogbu 'wu, o ka we 'de weee o 'Yu yoo 'nye, 23 'in nyuma weee 'ka 'Yu 'nonye zuo o Dide 'bhisa. -O 'ni 'Yu 'nonye zuo ni, o Dide, -o tiea o, o 'ni -moo 'nonye zuo.

24 «In nee ain -yla gbuzonu sae: -o -ka na weli yukwli puo, 'in -o tiea 'mi, o 'ka o dli -gu zuo, o ka 'yliyogagie -we 'nia -bhloluda -ka. Gbudile 'na 'ka o -nu nya -mi. Nu, o ka tithle 'wobhu, 'in o yia 'yliyogagie 'woplili. 25 In nee ain -yla gbuzonu sae: da tithlunya 'kaa -Lago 'Yuu weli 'nu, 'in -wa yia we 'nua, 'yliyogagie wa yia 'yia, we bhla ka cipa, 'in we ka nyini. 26 Sa Dide kaa 'yliyogagie 'wu, 'sa 'Yu kaa 'yliyogagie 'wu. Nu, Dide 'nya we o 'Yu. 27 'In o yia o 'Yu se 'nye, o 'ka nyumaa -yogbu 'wobhu. -We ka gbu -wa ni, o mi *Nyume 'Yu nya. 28 Gbonya ni 'na subhali ain nyegaga -ni. 29 We bhla mi yida, da tithlunya weee -wa wa 'bhlu, wa yia o weli 'nua, 'in wa 'ka wa gbawla 'wotla. -Wa nua gbu -zono le, wa -ka tithlunya glaa 'woso, 'yliyogagie wa yia 'yia. 'In -wa 'nia gbu -zono lenu, wa -ka 'woso, gbudile yia wa -nu nya -mia.

-Zezu gbodayinya

30 «Nu, in 'ni mneni in 'ka -lu yabhlogbo lenu na 'de nya. Sa Dide gbaa, 'sa na bhua nyumaa -yogbu 'wu, we 'gbu, na gbuwobhuhue mia tikli. -We ka gbu -wa, 'in -tali na 'de domagbu da, -o tiea 'mi, o domagbu da na talia.

31 «We -ka na de mi na gbodayinyo nya, -we na yia gbaa, a 'na 'ka we la gbuzonu. 32 Nu, na gbodayinyo yabhlo mi -bha. 'In, in -yi we 'ji nu, -we o gbaa na daa gbuzonu -wa. 33 Na 'gbu a yia nyuma tie Zaan -gbe, wa 'ka o layibha. -We o gbaa ain -yla na daa, gbuzonu -wa. 34 -Ami, in 'ni we gbu -ka, nyume 'ka na gbodayinyo -ze. Nu, Zaan gbu na gbaa ain -yla, a 'ka gbu 'wobhuo gbu -wa. 35 Zaan 'woba lunape, 'in a yia nyuma a 'ka 'muna li o san 'wu, bhla -bhlo nya. 36 Nu, in ka gbodayinyo yabhlo -o 'yia -o -zia Zaan. Sa wa 'kaa we 'jiyibheli nu, Dide tiea 'mi, mu -wa nu, lubho -we ka 'gbu o yia 'mi tie, in mi we nuda. 37 'In o Dide -o tiea 'mi, o 'de mi na gbodayinyo nya. Nu, a 'ni -slo o weli 'nu, 'in a 'ni -slo o 'klu 'yi. 38 O weli 'ni ain 'wu -mi, -o o tiea, a'a zuo o dli -gub 'gbu. 39 -Lagosebhe 'wu a talia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ka we 'yi we nukple. Nu, gbuzonu -wa, wee weli de gbaa na -ogbu. 40 'In a'a yi na -gbe, a 'ka 'yliyogagie -zono 'yi.

41 «In 'ni nyumaa 'ni kwallie datalida -mi. 42 Nu, in -yi ain, in -yi we 'ji nu, -Lago zekalie 'ni ain 'wu -mi. 43 -Ami -momo yia na Didee 'ni nya, a'a nyuma na gbu -yo, 'in nyume -putu -ka yi, o 'de 'ni nya, o gbu a nyuma -yo. 44 'Ni kukwale da a talia, nu, -Lago -bhlogbo 'ka amaa 'ni 'ylimani, a'a -tali -moo da. -We mia daa 'gbu, a'a zua 'mi dli -gu. 45 'Lee, -ami yia ain gbu dila -Lago 'yu yi? -Innya, we 'ni -ami yi ain gbu dila -Lago 'yu, nu, a ka Moizi dli 'wu di, mo yia ain gbu dila. 46-47 A -ka yaa Moizi dli -gu zuo ni, -zugba a ka 'mi dli -gu zuo. Lee -lu ka 'gbua? -We ka gbu -wa ni, Moizi ka na daa celi -Lagosebhe 'wu nu, -we o ceha a 'ni we dli -gu zuo, we 'de 'gbu a'a zua na 'de weli dli -gu.»

6

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

1-Muv 'bigu, -Zezu mnia Galilenyu kwesi, 'in o yia wee 'nyu 'wodi. (Nu, wee nyu mia, 'mu wa la 'yaa Tibeliadi). 2 'In nyumaa -zlo yia -Zezu 'bi yi, nu, gwedigbu o nva le nyumaa jipee nya, wa ka we -yoyi 'gbu. 3-Bha a -gblaa -gogo yabhlo 'wlu, 'in o yia -mo ladu, o -yo o 'binonya 'so. 4 Nu, Zuifov *'Wozitylu 'feti ka cipa. 5 -Zezu -talia -bha toun, 'in o yia nyumaa -zlo -yoyi o -gbe yida, 'in o nee Filipo -ylae: «Da -a 'ka 'floo zo, 'in nyuma ni 'ka lia?» 6 -We -Zezu 'kaa lenu, o 'de -yi we. Nu, la o ylaa Filipo, we 'gbu o yia we o layibha.

7 Filipo nee: «Aya! 'Cu gbetaa lubhoo 'penigwezii 'debhie nya, -a 'ni mneni -a 'ka 'floo zo, 'in wa 'de weee 'ka li -seese.»

8 -Zezuu 'binonyo yabhlo mi -bha, 'mo wa laa Andlee, Simo Pielu bheli -wa. O nee: 9 «Nokpasuyu yabhlo mia da, o ka *lozifloo gbu -yo zibhi 'so kwee. Zibhinya -yo 'floonya ni 'ni 'wuzu, wa 'de weee 'ka li. We 'ni mu?»

10 -Zezu nee o 'binonya -yla: «A 'tulu wa, wa -di la.» Nu, wee da mia, -petu -zu -bha. Waa nyuma -dia la, wa nyi nokpasiaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000).

11 O 'bhua 'floo 'wu, o 'paa -Lago fuo, -wa mia ladida, 'in o yia we wa 'wola dlili. 'Sa o dlili 'yaa wa zibhi 'wola, 'in wa yia li wa dlu da. 12 Da wa 'de weee lva ni, 'in -Zezu nee o 'binonya -yla: «A 'bhu we pnu la, a -yo we yi, we 'ya yabhlogbo yi mn.» 13 Wee 'floo gbu nyuma lia, 'in wa yia lv. We pnu -we -tva 'wu, 'mu o 'binonya 'bhua la, mu yea -cice kugbua le 'so.

14 Gwedigbu o nva le, wa 'ya we -yo, 'in wa nee: «Gbuzo nu -wa, -Lago gbu -falpanyo o 'kaa yi ni, 'mo o -mia.» 15 -Zezu -yi we 'ji nu, wa 'yibha wa 'ka o 'wobhu -gla nya, wa 'ka o wa 'wlulapinyo -zeli. We 'de 'gbu o yia wa gwelva, 'in o 'dehlo yia -gogo 'wlu mni.

-Zezu na 'nyu -gv

(Mt 14.22-27; Mk 6.45-52)

16 jibhe zaa, -bha o 'binonya kwlia -gogo 'nyu kwesi. 17 -Bha wa -bhoo 'glv 'wu, wa 'ka 'nyu 'wodi, 'in wa 'ka Kapnaumu mni, -zugba -Zezu 'ni -slo wa glaa -mi, 'in sabo yia be. 18 Nu, 'nyuu -gbugbu yia zuklue bhli, -pipe 'kadu mi 'plidaa 'gbu. 19 We bhla, kilometli gbu, kilometli gbelibhlo wa nva le -mo 'nyu -gv. Nu, wa mi 'nyu 'wodida, 'in wa yia -Zezu -yoyi yida wa gbegein 'nyu -gv -nonve nya. -Bha wa nva nyano. 20 'In -Zezu nee wa -ylae: «-Ami -wa. A 'na nonv nyano -ni.» 21 O 'binonya 'yibha wa 'ka o 'wobhu 'glv 'wu. Toun, mo wa mia mnida, 'in wa 'glv yia -bhaa dudu yli.

22 Zli zlia, nyumaa -zlo -wa -tva 'nyuu kakpe yabhlo -gv, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, 'glv -bhlogboo mia -bha. 'In nyuma -yi we 'ji nu, -Zezuu 'binonya ka 'glv 'wobho, 'in wa yia mni, -zugba o 'ni wa glaa -mi. 23 -Sleen, nyuma -wa 'bhoo Tibeliadigbe nokple, 'in wa yia 'glv talva 'wobho, 'in wa yia mni. Wa mnia, da Nyumaa -Kanyo bhubhooe -Lago, 'in nyumaa -zlo yia 'floo li, 'in wa yia -bha nyi. 24 Nyumaa -zlo mia -bha, wa yibhelia we 'ji nu, -Zezu -yo o 'binonya 'ni -bha -mi, wa -bhoo 'glv nya 'wu, 'in wa yia -Zezu 'yli 'bi lanona mni Kapnaumu.

-Zezu -wa 'floo -we nyaa nyuma 'yliyogagie

25 Wa ylia -Zezu kakpe -putu -gv, 'in wa nee o -yla: «*Wlabi, 'lee, lebhla -in nyi -selia?»

26 -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «In nee an -yla gbuzo nu sae: a ka 'floo li, 'in a 'ni lv -se, we 'gbu a talia na da. We 'ni nu, na gwedigbunya in nva le, we 'ji a 'nu 'wola gbu. 27 Lililu -we nyumaa, a 'na nonv we 'gbu lubho -ni. Nu, lililu -we gwlaa, 'in we nyaa nyume 'yliyogagie -we 'nia bhlofuda -ka, a nu we 'gbu lubho.

Wee lililu ni, Nyumεε Yu yia we aun 'nyεa. Nu, 'mɔ Dide -Lagɔ zɔa ɔ yibhelida -yɔ.»

28 -Bha wa 'yubhaa ɔ laε: «'Lee, sa -a 'ka nu, lubho -we nania -Lagɔ dɔdɔ, 'in -a 'ka we nɔa?»

29 -Zezu nεε wa -ylaε: «Lubho -we -Lagɔ 'yubhaa a nu, mu -wa ɔ ɔ tiea, a zɔ ɔ dli -gu.»

30 Wa nεε ɔ -yla: «Gwedigbu -mɔmɔ -in 'ka lεnu, -a 'ka -yɔyi, 'in -a 'ka -mɔ dli -gu zɔa? Sa -in 'ka nɔa? 31 Nu, da -amɔaa dɔkpasɔ -dli bhaa da bεblεε la -bhlo -bhlo, wa ka *manɔ li. 'Sa we mia cεlɔda -Lagɔsεbhe 'wɔε:

ɿ'Floo -we 'bhva yali,
ɔ ka we wa 'nyε,
wa 'ka we li.»

32 ɔ nεε: «In nεε aun -yla gbuzɔnu saε: ɔ 'nyεa aun yali 'floo ni, we 'ni Moizɔ: nu, na Dide nyεa aun yali 'floo 'zayli. 33 Nu, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ nu 'floo mia, mu -wa ɔ ɔ 'bhva yali, 'in ɔ nyεa dɔdɔgbɔ -nyuma 'yliyɔgagie.»

34 -Slεεn, wa nεε ɔ -yla: «-Amɔaa -Kanyɔ, wee 'floo mia ni, 'nyε we -aun 'yli weee nya.»

35 -Bha -Zezu gbaa wa -ylaε: «Nu, 'floo -we nyεa nyumε 'yliyɔgagie, -amɔ -wa. ɔ -ka na -gbε yi, nɔwɔ 'na 'ka 'maslεεn ɔ 'bha. 'In ɔ -ka 'mɔ dli -gu zɔ, 'nyumato 'na 'ka 'maslεεn ɔ 'bha. 36 Nu, in ka we aun -yla gba: amɔ, a ka 'mɔ 'yi, 'in a'a zɔ 'mɔ dli -gu. 37 -Wa weee na Dide nyεa 'mi, na -gbε wa yia yia. 'In nyɔɔɔ nyɔɔ yia na -gbε, in 'na 'ka ɔ 'pipee viteli. 38 Nu, in 'ni yali 'bhɔ in 'ka na 'dεε dɔmagbɔ lεnɔa yi, ɔ tiea 'mi, -mɔɔ dɔmagbɔ in yia lεnɔa. 39 -ɔ tiea 'mi, ɔ dɔmagbɔ -wa nu, nyuma ɔ 'nyεa 'mɔ yoo, in 'na mɔnɔnu wa 'yabhlogbɔɔ -ni. Nu, dɔdɔɔ bhia zli, in -sɔlv wa 'wɔ tɔltɔnya glaa. 40 Cun, na Didee dɔmagbɔ nu: -wa -ka 'Yu 'yi, 'in wa -ka ɔ dli -gu zɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ wa yia, 'in dɔdɔɔ bhia zli, in -sɔlv wa 'wɔ tɔltɔnya glaa.»

41 Tɔɔn, Zuifɔ yia -Zezu -yɔ nɔwɔnyenie bhli, -we ka gbɔ -wa, ɔ nεε nu, ɔ mi 'floo -we 'bhva yali nya. 42 Wamɔa nεε: «-ɔ mia dε ni, -Zezu -wa. We 'ni muɔ? -A -yi ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa. Nu, *-Zεzεfɔv 'yu ɔ -mɔa. Sa ɔ gba -slεεn nu, yali ɔ 'bhɔa?»

43 -Bha -Zezu 'paha wa wεlu 'biɔε: «A 'na 'nɔwɔnyeni a 'dεkpa nyidi -ni.

44 Nu, nyumε yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka na -gbε yi, 'mɔ we 'ni nu, na Dide ɔ tiea 'mi, mɔ gbize ɔ 'wɔ. 'In ɔ -ka na -gbε yi ni, dɔdɔɔ bhia zli, 'in na sɔlv ɔ 'wɔ tɔltɔnya glaa. 45 -We mia cεlɔda -Lagɔgbɔɔ -falpanyaa 'sεbhe 'wɔ, mu ni: ɿ-Lagɔ yia wa 'dε weee gbɔ -slolua.» Nyuma weee -wa nɔa na Didee wεli, 'in -we ɔ slolua, 'in wa nɔwɔna we -yɔ, ma yia na -gbε. 46 Nu, ɔ 'bhva -Lagɔɔ -gbε ɔ 'dεbhlogbɔɔ 'yia Dide. We 'ni ɔmɔ 'wɔbhv, nyumε yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ Dide 'yi. 47 In nεε aun -yla gbuzɔnu saε: nyumε ɔ zɔa 'mɔ dli -gu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, we mi ɔ -nɔ nya. 48 Nu, 'floo -we nyεa nyumε 'yliyɔgagie, -amɔ -wa. 49 Da bεblεε mia, amɔaa dɔkpasɔ ka -mɔ *manɔ li, we mi 'sa 'bhie, 'in wa yia tli. 50 Nu, -mɔv -ka wee 'floo -we bhva yali ni, nyumε ɔ -ka we li, ɔ 'nia thia yi. 51 In nεε, 'floo -we 'bhva yali, -we wlaa 'yliyɔgagie, -amɔ -wa. Wee 'floo mia, nyumε ɔ -ka we li ni, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. Nu, 'floo na yia wlaa, mu -wa na yice, 'mɔ na yia wlaa dɔdɔgbɔ -nyumaa 'yliyɔgagieε 'gbɔ.»

52 -Bha Zuifɔv kpikpele sumania 'wɔ, 'in wa nεε: «'Lee, sa nyumε ni 'ka ɔ yice -aun 'nyε lililu 'bhisaa?»

53 Tɔɔn, -Zezu nεε: «In nεε aun -yla gbuzɔnu sa ni, a 'ni Nyumεε 'Yuu yice li, 'in a 'ka ɔ 'pɔɔn 'ma, 'yliyɔgagie 'na 'ka aun 'wɔ -mɔ. 54 Nyumε ɔ lia na yice, 'in ɔ maa na 'pɔɔn, ɔ ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. 'In dɔdɔɔ bhia zli ni, -amɔ na sɔlv ɔ 'wɔ tɔltɔnya glaa. 55 Nu, na yice mia lililu -zɔnu -wa, 'in na 'pɔɔn mia, 'mamalu -zɔnu -wa. 56 Nyumε ɔ -ka na yice li, 'in ɔ -ka na 'pɔɔn 'ma, ɔ mi 'mɔ 'wɔ,

'in -amɪ mɪ ɔ 'wɔ. 57 Sa Dide -ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gaa 'yliyo, 'in in yia 'yliyoɔgagie 'yɪ ɔ 'gbɔ, 'sa -bhlokpade -ɔ -ka 'mɪ lida -tɔ, 'in -mɔɔ yɪa 'yliyoɔgagie na 'gbɔ. 58 Nɪ, -we -wa 'floo -we 'bhɔa yalɪ nɪ, mɔ nɪ: wee 'floo mɪa, we -yɔ amɪaa dɔkpasɪ lilifloo 'nɪ 'wɔwɔ. Nɪ, wamɪa ka tɪ. 'In nyumɛ -ɔ -ka wee 'floo nɪ li, ɔ mɪ 'yliyoɔgada 'ylɪ weee nya.»

59 Nɪ, gbɔ weee -we mɪa dɛ, -mɔ Kapɛnaumɔɔ *-Lagɔbudu zɔ ɔ -slolua we.

Nyɪmaa -zlo jlaa -Zezu 'bɪ

60 Da -Zezuu 'bɪnɔnya 'nɔa ɔ wɛɪ, 'in wa glaa nyɪma duun nɛɛ: «Nyɔɔ mneni ɔ 'ka ɔ wɛɪ nɪ -yɔɲwɪnua? Wee wɛɪ nɪ 'nɪ 'tɛ -sɛ.»

61 Da -Zezu yibhelia we 'ji nɪ, -we ɔ gbaa, ɔ 'bɪnɔnya mɪ we 'gbɔ 'ɲwɪɲwɛda, ɔ nɛɛ wa -yla: «-We mɪa da nɪ, mɔ dia amɪaa 'kɔa 'wɔ yɪ? 62 'In da a -ka -slɛɛn *Nyumɛɛ 'Yu -yɔyɪ yalɪ lɔmnɪda, sa a 'ka gbaa? 63 Nɪ, -Lagɔɔ Zuzu wlaa 'yliyoɔgagie, we 'nɪ -mɔɔ nɪ, nyumɛɛ 'dɛ -bhlo 'nɪ we mneni. Wɛɪ -we in gbaa da an -yla, -Lagɔɔ Zuzu nya in gbaa we, 'in we nyɛa nyumɛ 'yliyoɔgagie. 64 We mɪ 'sa 'bhie, nyɪma tɔɔba mɪ an glaa, wa'a zɔ 'mɪ dɪ -gɔ.» Nɪ, we bhɪli we gwɛdɪda, nyɪma -wa 'nɪa ɔ dɪ -gɔ zɔ, we -yɔ nyumɛ -ɔ 'kaa ɔ wɪa, wa 'ka ɔ 'bha, -Zezuu 'dɛ -yɪ wa. 65 -Bha ɔ gba 'yaa: «We 'gbɔ in yia da an -yla gba nɪ, nyumɛ -ɔ Dide 'nɪ 'yoo 'nyɛ ɔ 'ka na -gbɛ yɪ, ɔ 'nɪ we mneni.»

66 We 'bhɔ we bhɪa nɪ 'wɔ, ɔ 'bɪnɔnya glaa, nyɪma duun yia ɔ 'bɪ 'bhɔ. Wa -yɔ ɔ'ɔ bhɪ -slɛɛn 'yoo -bhlo. 67 -Slɛɛn, -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yla: «'In amɪa naa, amɪa 'nɪ 'ya 'yɪbha a 'ka mɪnɪ?»

68 Simɔ Piɛɪ 'pala we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, 'lee, nyɔɔ ka -gbɛ -a 'ka mɪa? Nɪ, wɛɪ -we nyɛa nyumɛ 'yliyoɔgagie -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, -mɪ kwɛɛ we mɪa.

69 Nɪ, -amɪa mɪa, -a ka dɪ zɔ, 'in -a yia we 'jɪyibheli nɪ, -Lagɔɔ -Mɔwɔɔnɔ ɔ tiea, 'mɔ -in -mɪa.»

70 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɪa nyɪma kugbua lɛ sɔ mɪa dɛ nɪ, -amɪ -saa -bha an, we 'nɪ mɔɔ? Nɪ, an glaa, nyumɛ yabhɪo mɪa *'Kuzuu -nɔ mɔ!» 71 ɔ mɪa we gbada, Simɔ Isikalɪɔtɔɔ 'yɪ Zudasɪ ɔ saa 'ɲɪ. Nɪ, ɔɔ Zudasɪ mɪa, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa, 'bhie, mɔ yia ɔ wlaa.

7

-Zezuu bhelia 'nɪ ɔ dɪ -gɔ zɔ

1 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu yia Galilee -dɔdɔ -gɔ mɪ, -zugba ɔ plɪ 'gbɛnya 'wɔ. Nɪ, ɔ 'nɪ 'yɪbha ɔ 'ka Zudee -dɔdɔ -gɔ nyɪnɪ, Zuifɔɔ 'yugalɪnya mɪ ɔ 'bhabhɪɛ 'klɪ 'yɪdaa 'gbɔ. 2 Zuifɔ -fɛtɪ -we wa laa -fa -fɛtɪ, we ka ɔɪpa, 3 'in ɔ bhelia nɛɛ ɔ -yla: «-In 'bhɔ -selɪ, -in 'ka Zudee mɪ, 'in -na 'bɪnɔnya 'ka -na lɛnɔgbɔ -yɔyɪ. 4 Nyumɛ -ɔ 'yɪbhaa nɪ, wa yibheli ɔ, ɔ'ɔ zize ɔ lɛnɔgbɔ. -Slɛɛn, -in mɪ gbɔnya nɪ lɛnɔdaa 'gbɔ, -in -slɔlu -na 'dɛ dɔdɔgɔ -nyɪma 'klɔ wa 'ka -mɪ -yɔyɪ.» 5 Nɪ, -Zezuu bheliaa 'dɛbhie 'nɪ ɔ dɪ -gɔ zɔ.

6 'In -Zezu nɛɛ: «-Amɪ mɪa, nanɔ 'ylɪ -zɔnɔ 'nɪ -slɔ nyɪnɪ. Amɪa, 'ylɪ weee nanɔ 'ylɪ amɪaa -nɔ nya. 7 Dɔdɔgɔ -nyɪma 'nɪ mneni wa 'ka an 'wɔnyɛ, nɪ, -amɪ wa nyɛa 'wɔ, -we ka gbɔ -wa, in ka wa lɛnɔgbɔ 'yliyoɔlabhɪ, 'in in nɛɛ nɪ, wa lɛnɔgbɔ -nyu 'ylɪ. 8 Nɪ, amɪa, a mɪ 'fɛtɪ 'nɪ -gɔ. Nanɔ 'ylɪ 'nɪ -slɔ nyɪnɪ 'gbɔ, -amɪ 'na 'ka mɪ.» 9 ɔ bhɪa -we mɪa dɛɛ gbagbɛ, 'in ɔ yia Galilee -tɔ.

10 Nɪ, ɔ bhelia mɪa wee 'fɛtɪ -gɔ, 'in -Zezuu 'dɛbhie yia -mɔ mɪ zizewiemɪ. ɔ 'nɪ -zejɪla 'wɔ 'tɪa. 11 Wa mɪ 'fɛtɪ -sada, -zugba Zuifɔɔ 'yugalɪnya nɔnɔ ɔ 'yɪlɪɪa, 'in wa gbaa: «Da ɔɔ nyumɛ nɪ mɪa?»

12-Bha nyuma duun kpelia ɔ -gv, tɔlva nɛɛ: «Gbu -zɔnu ɔ nva lɛ», tɔlva nɛɛ: «-Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ, nyuma ɔ nva -dawli 'wɔ.» 13 Nu, wa mɪ Zuifɔ 'yugalnya sɔdaa 'gbɔ, ɔ 'kaa -Zezuu gbɔ gba -zejila 'wɔ, we -kanyɔ 'nɪ -mɪ.

-Fa -fɛtu 'yɪ nya -Zezu -sɔlɔua nyuma gbɔ

14 Da 'fɛtu 'yɪ ya 'sɔlɛ 'plia, -Zezu plaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyuma gbɔsɔlɔue bhli. 15 -Bha ŋwɛgaga -sɔbhahia Zuifɔ, 'in wa nɛɛ: «ɔmɔ nyume 'nia 'sɛbhe 'kpia, 'lee, sa ɔ nu, 'in ɔ -yɪ 'sɛbhe?»

16 ɔ nɛɛ: «Na gbɔsɔlɔue mia, we'e 'bhɔ na 'dɛɛ -gbɛ. Nu, ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ we bhɔa. 17 Nu, nyume ɔ -saa dli ɔ 'ka -Lagɔɔ dɔmɔgbɔ lɛnu, 'ji ɔ yia we yibhelia nu, wee gbɔsɔlɔue mia, -de -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔu, 'in -de na 'dɛɛ 'ŋnɪ nya na gbaa.

18 Nyume ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ 'ŋnɪ nya, ɔ 'dɛɛ 'ylimanee da ɔ taha. Nu, nyume ɔ taha ɔ tiea ɔ, -mɔɔɔ 'ŋnɪ 'ylimanee da, gbɔzɔnu ɔ gbaa, ɔ'ɔ 'tɔbhɔ yo. 19 Moizɪ palia tite an -yla, we 'nɪ mɔv? 'In wee tite mia, an glaa nyume yabhlogbɔɔ 'nɪ we 'nɔŋwɛ zɔda -mɪ. Nu, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a 'ka 'mɪ 'bhaa?»

20 -Bha waa nyumaa -zɔlɔ gbaa: «Zuzu 'nyuu kpaa -mɪ yɪ? 'Lee, nyɔɔ gba ɔ 'ka -mɪ 'bhaa?»

21 -Zezu 'palia we 'bɪɔ, ɔ nɛɛ: «Gwɛdigbɔ -bhlogbɔɔ in nva lɛ, mɔ sɔbhahia dɛ a 'dɛ weee ŋwɛgaga. 22 Nu, Moizɪ ka an knɪ -plaplie -sɔlɔ. ('In wee knɪ -plaplie mia, we 'nɪ Moizɪ -la we la, ɔ dɔkpasi * -wa.) We 'gbɔ, amia, *Nyapɛyɪ nyaɔɔ, 'in a paa nɔkpasu knɪ 'wɔ. 23 Amia -ka nyume *knɪ 'wɔpa Nyapɛyɪ nya, Moizɪ tite 'nɔŋwɛzɔzɔɛɛ saa nɪ, -slɛɛn, -amɪ -ka nyume -kpabhie jipe Nyapɛyɪ nya nɪ, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a palɪ 'mɪ -yɔ 'cɛa? 24 Sa a yia -lu -yɔ, a 'na 'bhulu 'sa we -yɔgbɔ 'wɔ -nɪ, a 'bhɔ gbɔ 'wɔ sa tikli.»

-Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yɪ?

25 -Bha -Zeluzalɛmɔ -nyuma tɔlva gbaɛ: «Nyume ɔ ka da wa mia -talɪda wa 'ka ɔ 'bha, mɔ 'nɪ da -mɪ? 26 Mɔɔ gbaa -slɛɛn dɛ gbɔ -zejila 'wɔ, 'in wa'a -sa ɔ -gv! 'Ji -amɪaa 'yugalnya yibhelia we nu, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -zɔnu yɪ? 27 Nu, ɔmɔ, ɔ mia da, -a -yɪ ɔ 'bhɔlɔda da. 'In -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, ɔ -ka yɪ, da ɔ yia 'bhɔa, nyume 'nɪ -bha da -yɪ.»

28 Da ɔ mia nyuma gbɔ -sɔlɔluda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -bha ɔ 'kpia 'wɔ 'tɪɛɛ: «A nɛɛ nu, a -yɪ 'mɪ, 'in da in 'bhɔa a -yɪ -bha da. We mɪ 'sa 'bhie, we 'nɪ na 'dɛ nya in yɪ. Nu, ɔ tiea 'mɪ, ɔ mɪ tikli. Amia 'nɪ ɔ -yɪ, 29 -amɪ in -yɪ ɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ -gbɛ na bhɔa, 'in mɔ tiea 'mɪ.» 30 We 'dɛɛ 'gbɔ wa 'yibha wa 'ka ɔ kpa. Nu, ɔ 'yɪ 'nɪ -slɔ nɪnɪ 'gbɔ, nyume yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ kwɛzi.

31 Waa nyuma glaa, nyuma duun ka ɔ dli -gv zɔ. -Maa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, ɔ -ka yɪ nɪ, gwɛdigbɔ nyume nɪ nva dɛ lɛ, ɔmɔ -nɔ 'na 'ka -mɔɔ -zi.»

32 -We nyuma duun mia 'ŋwɔŋwɛda ɔ daa, Falizinyuma 'nva we, -bha * -Lagɔɔbɔnyaa -cian -yɔ Falizinyuma tiea -mɔ -Lagɔɔbudu 'kadɔ ŋwɛkɔnya wa 'ka ɔ kpa.

33 -Zezu nɛɛ 'yaaɛ: «In -yɔ an 'sɔ mɪ -slɔ da bhla -sɛlɛ nya, -mɔv 'bɪɔ, ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ na yia lɔ 'bhitia. 34 Nu, na da a yia -taha yia, 'in a 'nia 'mɪ 'yia yɪ, -we ka gbɔ -wa, da na mɪa, amia, a 'nɪ mɪnɪ a 'ka -mɔ mɪnɪ.»

35 -Bha Zuifɔ gbɔgbahia -ylaɛ: «Mɔ ɔ 'ka mɪa, 'in -a 'na 'ka ɔ 'yia? 'Lee, Zuifɔ mia -glɔgv -mɔ *Glɛkɪ glaa, wa glaa ɔ yia mɪa yɪ? 'Lee, waa Glɛkɪ ɔ yia -sɔlɔua mɪa yɪ? 36 Welɪ -we mia da nɪ, sa we 'ji mia? ɔ nɛɛ: «Na da a yia -taha, 'in a 'nia 'mɪ 'yia yɪ, 'in: «Da in mia mɪda, amia, a 'nɪ mɪnɪ a 'ka -mɔ mɪnɪ.» »

37 Nu, 'fɛtu 'wɔbhɔlɔ -yɪ mia, -we -wa wee 'yɪ 'kadɔ, we nya -Zezu bɛa nyuma 'yɪ, 'in ɔ nɛɛ welɪ 'tɪɛ nyaaɛ: «Nyume ɔ 'nyumatɔ -ka 'bha, ɔ yɪ na -gbɛ,

* 7:22 Dɔkpas: nu, Ablaamɔ -Lago 'nyea knɪ -plaplie tia.

'in o 'ka 'ma. 38 Nyume o-ka 'mi dli -gv zv, 'wlvwlvnyu -we wlaa 'yliyogagie, mu yia o dli zo 'wba, 'sa we mia celida -Lagosebhe 'wu.» 39 Nyu -we ka gbv o gbaa, -Lagoo Zuzu -wa. Nyuma -wa zva o dli -gv ni, 'mu -Lago yia wa 'nyea. Nu, -Lago 'ni -slv Zuzu yoo 'pa, o 'ni -slv -Zezu 'nyililo 'nyee 'gbv.

40 Nu, nyuma duun 'nva -Zezuu weli, wa tolva nee: «-O mia de, -Lagobvuu -falpanyo -a mia wuda, mo -wa.»

41 Nyuma tolva nee 'ya: «-Lagoo -Bhasanyo mia, mo -wa,» nu, tolva nee: «-Lagoo -Bhasanyo 'na 'ka Galilee 'bhv, we 'ni muv? 42 -Lagosebhe nee nu, -Lagoo -Bhasanyo mia, *-Davidu zwayli o yia 'bhva. Betlemu -Davidu -zoo mia, -mo o yia 'bhva.»

43 O -Zezuu 'gbv waa nyuma ni yia -yo 'bhobhlo. Wa 'ni 'masleen weli -bhlo -ka. 44 Nyuma tolva 'yibha wa 'ka o kpa. Nu, nyume yabhlogboo 'ni o kwezi. 45 Da waa -Lagobudu 'kaduv nyekonya 'bhva we nyee, 'in wa yia -Lagobobonyaa -cian -yo Falizinyumaa -gbe lv mni. -Bha -maa 'yibhaa wa lae: «Lee -lu ka 'gbv a 'ni -Zezu kpa, 'in a -yo o 'ka yia?»

46 Wa nee: «-A -ka bhaa 'wlv, nyume 'nia -slv nyume ni 'bhisa gba.»

47 'In Falizinyuma nee wa -yla: «Ama, o ka 'ya ain -dawli 'wvuv, we 'ni muv?

48 Zuifvu 'yugalnya -yo Falizinyuma glaa, nyume yabhlogboo 'ni o dli -gv zv. 49 'In waa nyuma mia de, wa 'ni -amiaa tite -yi, 'in -Lago ka wa me -yo la ti.»

50 Nu, Falizinyume yabhlo mi wa glaa, 'mo wa laa 'Nikodemu. (Oo 'Nikodemu, -o mnia -Zezu 'yia zlume, mo -wa.) O nee wa -yla: 51 «-Ama tite 'ni gba nu, -a 'bhu sa nyume -yogbv 'wu. -A 'nv -slv o weli, 'in -we o nva le, -a 'ka we yibheli 'bhie, -a 'ka o gbv dli.»

52 Nu, tolva palu o nyee, wa nee: «-Mi mia de, Galilee -nyume -mi mi 'yaa yi? -In -tali -slv -Lagoweli zo, 'in -na yia nu, -Lagobvuu -falpanyo yabhlogboo 'na 'ka Galilee 'bhv.»

[53 -Sleen, -momv -ka 'wvuv, 'in -moo mnia -moo -budunyee.

8

'Nwv o wa kpa nupasu -putu nya

1 Nu, -Zezu mnia *Olivosunyaa -ggo 'wlu, 2 zli zlia, we zlvkpe -papa, -bha o mnia -Lagobudu 'kadv zo lv, 'in nyuma weee yia o -gbe yi. 'In -Zezu yia ladi o 'ka nyuma gbv -slolu. 3 -Sleen, -Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma -laa ylikwvnyv yabhlo -Zezu 'yu. Oo nyuma, 'mo wa kpa, -zugba o -yo nupasu -putu mi -budu 'wodida. -Bha wa 'ylibelia o wa 'de weee nyidi. 4 -Maa nee -Zezu -ylae: «-Slolunyo, nu, 'nyv o mia da ni, o -yo nupasu -putu mi -budu 'wodida, 'in wa yia o kpa. 5 Moizi nee tite 'wv nu, 'sasvka -nyv mia, wa 'bha o gbv 'wu. 'In -mi, -in nee saa?»

6 O zvbhlie nya wa gbaa de weli ni, o 'dee weli 'ka o kpa, 'in wa 'ka o gbv dli. Nu, -Zezu kwlia 'wv, 'in o yia -di la tli dudu o -kwitaya nya. 7 Wa mi o layibhadaa 'gbv, o -saa 'wv, o nee: «Ain glaa, nyume o 'nia -slv gbvnyuu yabhlogboo levu, -moo 'pa nyv ni gbv tia.» 8 'Bhie, o yi 'yaa 'wvkwli, -zugba o celv dudu.

9 Da wa 'nva o weli, 'in wa yia mnumnie bhli -bhlo -bhlo, we bhli nyuma kpasv -gv, 'in -Zezuu 'debhlo yia -bha -tv we -yo oo 'nyv. 10 -Sleen, -Zezu -saa 'wv, o nee: «Bhlo, da wa mia? Da amaa gbvdiyaa 'debhie mia? 'Lee, nyume yabhlogboo 'ni -tv o 'ka ain gbv -dilu?»

11 O nee: «Na -Kanyo, nyume yabhlogboo 'ni da -tv o 'ka 'mi gbv -dli.»

'In -Zezu nee: «'In -ami, 'in -dli 'ya ain gbv. Nu, a mni -budunyee. We 'bhv -zeev 'wv, ama -putu 'na nuv gbvnyuu le -nie.»]

-Zezu mi dvdgv -nyumaa zli nya

12 -Slɛɛn, -Zezu nɛɛ 'ya nyɪma -yla: «-Amɪ -wa dɔdɔgɔ -nyɪmaa zli. Nyɪmɛ -ɔ yia 'mɪ 'bɪ nɔa, ɔ 'nɪa nɪkpɪsɛ 'wɔ nɔa yi. Nɪɪ, zli -we wlaa 'yɪlɔgagɪɛ, 'mɔ ɔ yia 'yɪa.»

13 -Bha Falizɪnyɪma gbac: «-Na 'dɛ -wa -na gbɔdayɪnyɔ, wɛlɪ -we -na yia gbaa, -a 'na 'ka we gbɔzɔnɔ la.»

14 ɔ 'paliɪ we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Nɪɪ, na 'dɛ yi na gbɔdayɪnyɔ nya -mɪɔɔ, gbɔzɔnɔ -wa. -We ka gbɔ -wa, mɔ na bhɔa, we -yɔ mɔ na mɪɪa, in -yi -bha da. We mɪ 'sa 'bhie, amɪa, da na bhɔa, a 'nɪ -bha da -yi, 'in mɔ na mɪɪa, a 'nɪ -bha da -yi. 15 Sa dɔdɔgɔ -nyɪma bhua gbɔ 'wɔ, 'sa a bhua nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔ. Nɪɪ, -amɪ mɪa, 'i 'in 'bhu nyɪmɛ yabhlogbɔɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ. 16 Nɪɪ, we -ka nyɪmɛɛ -yɔgbɔ in 'ka 'wɔbbhu, na gbɔwɔbbhuhue mɪ tkliɪ. -We ka gbɔ -wa, we 'nɪ na 'dɛbhlogbɔɔ bhu wee gbɔ 'wɔ, Dide -ɔ tiea 'mɪ, in -yɔ ɔ 'sɔ mɪ. 17 We mɪ amɪaa tite 'wɔ cɛɪɪda nɪɪ, -we gbɔdayɪnyɪa 'sɔ -ka gba wɛlɪ -bhlo nya, a mneni a 'ka we dli -gɔ zɔ.» 18 -Amɪ mɪ na gbɔdayɪnyɔ nya, 'in Dide, -ɔ tiea 'mɪ, -mɔɔ mɪ 'yaa na gbɔdayɪnyɔ nya.

19 Wa nɛɛ ɔ -yla: «Da -na Dide mɪa?»

-Zezu nɛɛ: «Amɪa, a 'nɪ 'mɪ -yi, 'in a 'nɪ na Dide -yi, a -ka yaa 'mɪ -yi, -zugba a -yi yaa na Dide.» 20 Nɪɪ, wee gbɔ nɪ -Zezu gbaa, -zugba ɔ mɪ nyɪma gbɔ -sloluda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, da wa paliɪ -Lagɔgwɛzi, we kwesi. ɔnɔɔ 'yɪ 'nɪ -slɔ nɪnɪi 'gbɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ kpa.

-Zezu nɛɛ nɪɪ, mɪa ɔ yia

21 -Zezu nɛɛ 'ya wa -yla: «Mɪa na yia, 'in na da a yia -taliɪ. Nɪɪ, amɪaa gbɔnyuu lɔ a yia tɪliɪ. Da in mɪa mɪɪɪda a 'nɪ mneni a 'ka -mɔ mɪɪ.»

22 -Slɛɛn, Zuɪfɔv 'yugalnyɪa nɛɛ: «ɔ 'dɛ ɔ yia 'bhaa yi? -We ka gbɔ -wa, ɔ nɛɛ: «Da in mɪa mɪɪɪda, a 'nɪ mneni a 'ka -mɔ mɪɪ.» »

23 ɔ 'paliɪ we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Amɪa, dɔdɔv -nɔ a -mɪa, 'in -amɪ, yalɪ -nɔ in -mɪa. Dɔdɔgɔ -nyɪma a -mɪa, 'in -amɪ 'nɪ dɔdɔgɔ -nyɪmɛ. 24 We 'dɛɛ 'gbɔ in yia gba nɪɪ, amɪaa gbɔnyɪi lɔ a yia tɪliɪ. 'In tɪa a yia amɪaa gbɔnyɪi lɔ, we -ka nɪɪ, a 'nɪ we dli -gɔ zɔ nɪɪ, -ɔ in -mɪa, 'mɔ in -mɪa.»

25 -Bha wa 'yɪbhaa ɔ laɛ: «Nyɔɔ -in -mɪa?»

ɔ nɛɛ: «We 'bhɔ we gwɛɪɪda, in mɪ we aɪn -yla gbada. 26 In mneni in 'ka gbɔ duun gba amɪaa daa, 'in in 'ka aɪn gbɔ dli. Nɪɪ, -ɔ tiea 'mɪ, ɔ mɪ tkliɪ, 'in -we in 'nɔa ɔ -gbɛ, 'mɔ na gbaa dɔdɔgɔ -nyɪma -yla.»

27 Wa 'nɪ we 'wɔ la 'nɔ nɪɪ, ɔ Didee gbɔ ɔ mɪa gbada. 28 We 'gbɔ, ɔ nɛɛ wa -yla: «A -ka Nyɪmɛɛ 'Yu 'wɔbbhu yalɪ 'bhie, a yɪbhelia we 'ji nɪɪ, -ɔ in -mɪa, 'mɔ in -mɪa. 'Ji a yia we yɪbhelia nɪɪ, 'in nɔ -lu yabhlogbɔɔ lɛ na 'dɛ -bhlo, nɪɪ, -we Dide -slolua 'mɪ, 'mɔ na gbaa. 29 Nɪɪ, -ɔ tiea 'mɪ ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ mɪ. 'Yɪ weee nya, -we nania ɔ dɔdɔ 'mɔ na nɔa lɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ, ɔ 'nɪ na 'dɛ -bhlo tɪ.»

30 Da ɔ gbaa gbɔ nɪ, -bha nyɪma duun zɔa ɔ dli -gɔ.

Galɪ 'zayli

31 -Zezu nɛɛ Zuɪfɔv -wa zɔa ɔ dli -gɔ -ylac: «A -ka na wɛlɪ -gɔ nɔ, a mɪ na 'bunɔnyɪa -zɔnɔ nya. 32 'In a yɪbhelia gbɔzɔnɔ, 'in wee gbɔzɔnɔ saa aɪn gaylo 'wɔ.»

33 Wa nɛɛ: «Nɪɪ, *Ablaamɔv 'yuoyua -a -mɪa, -amɪaa klu -ka bhaa 'wɔlɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ -aɪn galɪ -zɛɪ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na gba -slɛɛn nɪɪ, -in 'ka -aɪn gaylofɪlii -saa?»

34 -Zezu -saa wa -gɔ, ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nɪɪ, -ɔ nɔa gbɔnyuu lɛ, gbɔnyuu gaylo ɔ -mɪa. 35 Gaylo mɪa, yɪyɪnyɔ -wa, ɔ 'nɪ -budunwɛɛ -nyɪmɛ 'yɪlɪ weee -nɔ nya. 'In, -budunwɛɛɛ -kanyɔɔ 'yu mɪa, -budunwɛɛ -nyɪmɛ ɔ -mɪa 'yɪlɪ weee nya. 36 Nɪɪ, -Lagɔɔ 'Yu -ka aɪn gaylofɪlii -sa nɪ, gaylofɪlii a 'bhɔaa 'dɛbhie -gbolu. 37 Ablaamɔv 'yuoyua a -mɪa, in -yi we 'ji. Nɪɪ, a 'yɪbha a 'ka 'mɪ 'bha,

-we ka gbu -wa, a'a njwuu na weli -yo. ³⁸ -Ami mia, -we in 'yia Didee -gbe, 'mu na gbaa. 'In amia, -we a 'nva amiaa didee -gbe, 'mu a nva le.»

³⁹ Wa nee: «-Amiaa dide mia, Ablaamu -wa.»

Ɔ nee wa -yiae: «A -ka Ablaamu 'yua nya -mi gbuzonu saa, -we ɔ nva le, a ka yaa we lenv. ⁴⁰ Nu, -sleen mia, na 'bhabhiee da a mia -talida, 'in in ka -nanv ainv -yia gbuzonu gba, gbuzonu -we in 'nva -Lagoo -gbe. Wee gbu mia, Ablaamu 'ni we 'sasokpa -nv lenv. ⁴¹ Nu, amia mi amiaa didee lenv gbu lenvda.»

-Bha wa gbae: «-A 'ni bhoyi -gv yua nya -mi. -A 'de weee ka Dide -bhlo, -Lago -wa.»

⁴² Ɔ nee wa -yia: «-Lago -ka yaa amiaa Dide, -zugba a -kali yaa na ze. -We ka gbu -wa, ɔ -gbe na bhua, 'in ɔ 'gbu in mia -seli. We 'ni na 'de nya in yi, mo tiea 'mi.

⁴³ A 'ni na weli 'wolanvda -mi, lee -lu ka 'gbua? -We ka gbu -wa, a 'ni mneni a 'ka na weli 'nv. ⁴⁴ Nu, amiaa dide -wa 'Kuzu, 'in a 'yibha a 'ka 'Kuzuu dumagbu lenv. We 'bhu we gwedida, we mi nyumebhanyo nya. Gbuzonu 'ni -slo we njwee 'wlv. Gbuzonu 'ni we 'wv -mu 'gbv. We 'dee weli mia, mv -wa yoyoweli. We mi *yokanyo nya, 'in we mia *yoo dide nya. ⁴⁵ 'In -ami, gbuzonu na gbaa 'gbv, a'a njwuu na gbu -yo. ⁴⁶ Ainv glaa, nyoo 'ka we -slolu nu, in ka gbonyuu lenva? Nu, in -ka gbuzonu gba ni, lee -lu ka 'gbv a'a njwuu we -yaa? ⁴⁷ Nu, nyime -ka -Lagoo -nv ni, -Lagoo weli ɔ nva. A 'ni -Lagoo -nv, we 'dee 'gbv a 'nia wee welynva 'nvda -mi.»

-Zezu -yo Ablaamu 'so nyidi, nyoo 'yilia?

⁴⁸ -Sleen, Zuifu nee: «-A -ka gba nu, Samaliyu -in -mia, 'in zuzu 'nyuu mi -mi 'wv, -a 'ni yo 'tovhu, we 'ni mv?»

⁴⁹ -Zezu nee: «-Innya, we 'ni nu, zuzu 'nyuu mi 'mi 'wv. Nu, na Dide na zva -bha. Amia'a zv -bha 'mi. ⁵⁰ 'In 'ylimani na 'de, ɔ 'yibhaa na 'nmi 'ylimani, ɔ mi -bha, mo bhua gbu 'wv. ⁵¹ In nee ainv -yia gbuzonu sae: nyime ɔ zva na weli 'nohwe, ɔ 'na 'ka thlie 'yi.»

⁵² Zuifu nee: «Nu, -a -yi -sleen we 'ji nu, zuzu 'nyuu mi -mi 'wv. Ablaamu -yo -Lagobvu -falpanya ka th. 'In -mi, -in nee, nyime ɔ -ka -na weli 'nohwe zv, ɔ 'na 'ka thlie 'yi. ⁵³ Nu, -amiaa dide Ablaamu ka th. 'Lee, -mi 'yilia -mi -zia -amiaa dide Ablaamu yi? -Lagobvu -falpanya ka 'ya th. Sa -na bhu -na 'de 'wva?»

⁵⁴ -Zezu nee: «In -ka na 'de 'ylimani, -mvv 'ni 'ji -ka. Nu, na Dide 'ylimani na 'nmi, na Dide ɔ ka daa a gbaa: 'Mo -wa -amiaa -Lago.» ⁵⁵ 'In, a 'ni ɔ -yi, -ami -yi ɔ. In -ka gba nu, in 'ni ɔ -yi, -zugba amia 'bhisa in mia yokanyo nya. Nu, in -yi ɔ, 'in na nva ɔ weli -gv. ⁵⁶ 'Muna ka amiaa dide Ablaamu ye, nu, 'yil -we nya in 'kaa yi, ɔ 'ka -bha 'yil 'gbv. Ɔ 'yia wee 'yil -yo, 'in ɔ yia 'muna li.»

⁵⁷ Zuifu nee ɔ -yia: «Aya! -In 'ni -slo -zv glv 'so 'ya kugbua li, 'in -in yia Ablaamu 'yi yi?»

⁵⁸ -Zezu nee: «In nee ainv -yia gbuzonu sae: Ablaamu 'nia -slo 'wlv, -ami mi.»*

⁵⁹ -We mia daa 'gbv, wa yia gbokv labhu, wa 'ka we ɔ 'wobha. Nu, -Zezu zizea, 'in ɔ yia -Lagobudu 'kadv zo 'tla.

9

-Zezu -bloa 'lolvnyoo 'yili

1 Da -Zezu mia mnida, nyime yabhlo wa 'kaa gwali, ɔ 'lva, 'in ɔ yia ɔ 'yi. 2 -Bha ɔ 'buvnya 'yibhaa ɔ lae: «Wlabi, nyime mia de ni, wa 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'loda. 'Lee, mo nva gbonyuu le yaayu, ɔ 'nyaa -yo ɔ dide -wa yi?»

* **8:58** Wee weli ni -Zezu gbaa da ni, we -yo 8.24 'soo 'ji -bhlo. Nu, -Lagoo -mowlv njmi 'debbie ɔ zva ɔ 'de. Zuifu 'wlukevov nu, -Lago ɔ vaha.

3 Ɔ 'palia we 'bigu, ɔ nɛɛ: «Ɔmɔ klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ ɔ dide, we 'ni wa gbɔnyuuu gbɔ. Nu, 'lɔ ɔ 'lɔa da ni, -Lagɔɔ lubho 'ka we 'dɛ -sloɔ ɔ gbɛgbɛɪn gbɔ -ya. 4 Da zli mia -slɔ da, we mi nu, -ɔ tiea 'mi -a 'ka ɔ lubho nu. Nu, sabɔ mi yida, da nyɛ yabhlɔgbɔɔ 'ni a mneni ɔ 'ka lubho nu. 5 Da in mia -slɔ dɔdɔ -gɔ, dɔdɔgbɔ -nyumaa zli in -mia.»

6 -Zezu bhia gbɔ ni gbagbie, ɔ 'paa -dlɛ dɔdɔ, ɔ nɔa plaplɛ we nya, 'mɔ ɔ tlia 'lɔlɔnyɔɔ 'yli -gɔ. 7 'In ɔ nɛɛ: «Mni budoa 'nyu -we wa laa Siloe lɔ. (Siloe ji -wa: pa yoo.) Ɔ mnia -mɔ, ɔ budoa wee 'nyu lɔ, ɔ 'kaa lɔyi, -zugba ɔ mi la 'yida sa 'vayii.»

8 Ɔ -zɔɔ -bhelia -yɔ -wa yia 'cɪn ɔ zlada, -maa nɛɛ: «-Ɔ mia da ni, nyɛɛ -ɔ zladaa mɔ, we 'ni mɔɔ?» 9 Nyuma tɔlva nɛɛ: «Mɔ -wa mɔ!» Tɔlva nɛɛ 'ya: «-Innya, we 'ni ɔmɔ, ɔ 'wɔwɔlɔ -wa.»

-Bha ɔ 'dɛ gbaɛ: «-Ami -wa gbɔzɔnɔ sa.»

10 Wa nɛɛ ɔ -yla: «Sa -na 'yli -bhloɔ 'wɔlaa?»

11 Ɔ nɛɛ: «Nyɛɛ wa laa -Zezu, ɔ nɔa plaplɛ, 'mɔ ɔ tlia na 'yli -gɔ. 'In ɔ nɛɛ nu, in mni budoa Siloe lɔ. In mnia -mɔ, in budoa, 'in na 'yli yia -blo.»

12 Wa nɛɛ: «Da ɔ nyɛɛ mia?»

Ɔ nɛɛ: «In 'ni ɔ da -yi!»

13 -Sleɛn, 'lɔlɔnyɔ -ɔ ka 'yli -Zezu -bloa, 'mɔ wa kwaa Falizinyumaa 'yu. 14 Nu, 'yli -we nya -Zezu nɔa plaplɛ ɔ -dlɛ nya, 'in ɔ yia 'lɔlɔnyɔɔ 'yli -blo ni, Nyapeyli -wa. 15 We 'dɛɛ 'gbɔ, da wa kwaa ɔ 'lɔlɔnyɔ Falizinyumaa 'yu, sa ɔ 'yli -blɔlua 'wɔla, 'in -maa yi 'yaa we ɔ la 'yibha. Ɔ nɛɛ: «Ɔ tlia na 'yli -gɔ plaplɛ, in budoa, 'in in yia layi.»

16 Waa Falizinyuma glaa, tɔlva nɛɛ: «Nyɛɛ mia da ni, ɔ 'ni -Lagɔɔ -gbɛ 'bhɔ, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ ɔ zɔa Nyapeyli tite 'nɔɔwɛ.»

Nu, tɔlva nɛɛ 'ya: «Nyɛɛ -ɔ nɔa gbɔnyuu ɛ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'sasɔkpa -gwɛdigbɔ lɛnɔ.» Gbɔ ni -gɔ wa 'ni wɛli -bhlo -ka.

17 -Sleɛn, wa yi 'yaa ɔ 'lɔlɔnyɔ layibhaɛ: «'In -mi naa, -ɔ -bloa -na 'yli, sa -na gba ɔ daa?»

Ɔ nɛɛ: «-Lagɔgbɔ -falipanyɔ -wa.»

18 Nu, waa Zuifɔv 'yugalnya 'ni we -yɔɔwɔ nu, ɔ nyɛɛ ka zlɛɛ 'lɔ, 'in -slɛɛn, ɔ mi layida. -We mia da, we 'dɛɛ 'gbɔ wa yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa la. 19 'In wa yia wa layibhaɛ: «'Lee, nyɛɛ ni mi amiaa 'yu nya gbɔzɔnɔ saa? A nɛɛ nu, a 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔdaa? Lɛɛ -lu nu lɛ 'in ɔ yi -slɛɛn laa?»

20 -Maa nɛɛ: «-A -yi we 'ji nu, -amiaa yu -wa, nu, -a 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔda.

21 -We nɔa ɛ 'in ɔ yia -slɛɛn la, 'in -ɔ -bloa ɔ 'yli, -a 'ni we -yi. A 'yibha ɔ 'dɛ la. Sa we 'plia ɔ gbɛgbɛɪn ɔ 'dɛ 'ka we gba, nu, ɔ 'ni 'nyɛnyɛyu.» 22 Ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa mi Zuifɔv 'yugalnya ɔdaa 'gbɔ, wa yi 'saa gba. -Maa ka we zɔ nu, nyɛɛ -ɔ -ka gba nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, wa 'ka ɔ -Lagɔɔbudu zɔ vu. 23 We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa nɛɛ: «Ɔ 'ni 'nyɛnyɛyu, a 'yibha ɔ 'dɛ la.»

24 Falizinyuma laa ɔ -zakpa 'sɔnɔ, wa nɛɛ ɔ -yla: «-In gba gbɔzɔnɔ -Lagɔ 'yu, -amia -yi we 'ji nu, ɔ nyɛɛ mia, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ -wa.»

25 Ɔ nɛɛ: «Ɔ -ka gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ, in 'ni we 'ji -yi. Gbɔ -we in -yia 'ji, we -bhlogbɔɔ: in ka 'lɔ, 'in -slɛɛn, in mi layida.»

26 -Maa nɛɛ: «Mɔɔ -lu ɔ nu -mi -yla lɛa? Sa ɔ nu, 'in ɔ yi -na 'yli -bloa?»

27 Ɔ 'palia wa wɛli 'bigu, ɔ nɛɛ: «In ka yaa we aɪn -yla gba, 'in a 'ni na wɛli yukwli pulɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a 'yibha 'ya a ka we 'nɔa? 'Lee a 'yibha a 'ka ɔ 'bɔnɔnya -zɛ -wa yi?»

28 Wa vɛla ɔ, wa nɛɛ: «-Mi -wa ɔ 'bɔnɔnyɔ. -Amia mia, Moizɪ 'bɔnɔnya -a -mia.

29 -We ka 'ji -a -yia, mɔ -wa nu, -Lagɔ ka Moizɪ -yla gbɔ gba. 'In ɔmɔ mia, da ɔ bhɔlva, -a 'ni -bha da -yi.»

30 Ɔo nyume nee wa -yla: «-We subhahia nyume njwegaga mu nu: amia 'ni ɔ 'bhobda da -yi, 'in ɔ yia na 'yli -blo! 31 Nu, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ'ɔ 'nu gbonyuu -lenonyoo weli. Nyume ɔ mia -Lagonyumee 'zayli nya, 'in ɔ nua ɔ dumagbu le, ɔ weli -Lagɔ nua. 32 -A 'ni -slo 'nu -gba nu, nyume wa 'kaa gwali, ɔ 'la, nyume yabhlo ka ɔ 'yli -blo. 33 Nyume ɔ nua gbɔ nu le, -Lagɔ -gbe ɔ bhua, we 'ni yaa we gbɔ, ɔ 'ni -lu yabhogbɔ mneni.»

34 Waa Falizinyuma nee: «We 'bhu -na gwali bhla, -na -kpabhie mi gbonyuu lu. -Mi 'ni mneni -in 'ka -amia gbɔ -slolu!» -Bha Falizinyuma vua ɔ.

Lɔlɔnyaa 'zayli

35 Nu, -Zezu ka 'nu nu, wa ka ɔ nyume vu. Ɔ 'yia -moo, 'in ɔ nee ɔ -yla: «'Lee -mi, Nyumee 'Yu -na zu dli -guv?»

36 Ɔo nyume nee: «Na -kanyo, nyoo ɔ -mia? Gba we, 'in in 'ka ɔ dli -gu zu.»

37 -Zezu nee ɔ -yla: «'Mo -na yia da -yo, 'in mo mia da -mi -yla gbada.»

38 -Bha ɔ gbae: «Na -Kanyo, dli na zua -mi -gu.» 'In ɔ yia ɔ bɔbɔ ɔ 'yu 'kukolu sibhie nya.

39 We 'bigv, -Zezu nee: «-We -wa nyumaa -yogbu 'wɔbhubhue, -we ka 'gbɔ in yia dɔdɔ -gu yi ni, mu -wa nu, nyuma -wa'a 'yia la, wa 'ka layi, 'in -wa yia la, wa 'ka 'la.»

40 Falizinyuma tɔba -wa mia -bha, wa 'nua we, 'in wa nee: «-Amia naa, 'lɔlɔnya -a -mia yi?»

41 -Zezu nee: «A -ka yaa 'lɔlɔnya ni, a 'na 'ka ya gbonyuu 'wlu -ka. -Sleen, a nee: «-A yi la we 'dee 'gbɔ amiaa gbonyuu mi ain 'wlu.»

10

Bhlabhle 'yliyozonyo -zɔnv

1 «Nu, in nee ain -yla gbɔzɔnv sae: nyume ɔ 'mia 'suoo njwee plali, ɔ -gblaha 'suoo da -putu, 'wienyo -yo nyume 'nyuu ɔ -mia. 2 Nu, nyume ɔ plalia 'suoo njwee, mo -wa bhlabhle 'yliyozonyo. 3 'In bhlabhle 'suoo njwekonyo kaha klolo ɔ -yla, 'in bhlabhle nua we 'yliyozonyoo weli. Bhlabhle -muv -ka -mi, we 'jmi -yo ɔ laha we, 'in ɔ kwaa wee bhlabhlenya 'pipee. 4 Ɔ -ka we 'de weee wleli, 'in ɔ nɔa we 'yu. Ɔ mi -sleen we 'yu, 'in we nɔa ɔ 'bi, -we ka gbɔ -wa, we -yi ɔ weli. 5 We'e nɔ nyume -putu 'bi. Nu, kwee we gwaa ɔ, we 'ni ɔ weli -yii 'gbɔ.» 6 Gbɔv nine ɔ 'paa da -zugba ɔ mi gbada, nyuma 'ni we 'wolanv.

7 -Bha -Zezu gba 'yae: «In nee ain -yla gbɔzɔnv sa nu, -ami -wa bhlabhle 'suoo njwee. 8 In 'nia -slo yi, -wa weee yia, 'wienya wa -mia, 'in wa mia nyuma 'nyii nya. Nu, bhlabhle 'ni wa weli 'nu. 9 'In bhlabhle 'suoo njwee mia, -ami -wa. Nu, nyume ɔ -ka na -gbe plali, 'in ɔ bhua gbɔ 'wv. Wee 'suoo njwee ɔ yia plalia, 'in -bha ɔ yia 'tlalia 'bhie, ɔ 'ka lililu 'yi. 10 'Wienyo mia, ɔ -ka yi ni, 'wie klaa, 'bhahie klaa, we -yo lasasie, we 'gbɔ ɔ yia. -Ami mia, nyuma 'ka 'yliyogagie 'yu 'gbɔ in yia yi. 'In wee 'yliyogagie mia, wa 'ka we 'yi duun.

11 «Nu, -ami -wa bhlabhle 'yliyozonyo -zɔnv. Bhlabhle 'yliyozonyo -zɔnv mia, ɔ 'dee 'yliyogagie ɔ saa dli -gu ɔ bhlabhle 'gbɔ. 12 Nu, lubhononyo ɔ 'nia bhlabhle 'yliyozonyo, 'in bhlabhle 'nia ɔ -nv, -fliigwi -ka yida -mi, ɔ -ka we -yoyi, 'in ɔ tia -bha wee bhlabhle -gwagwie nya. We -ka bhlabhle tɔba kpa, 'in we pnu mumnia la. 13 -We ka gbɔ -wa, lubhononyo ɔ mia 'gwezii datahda, ɔ'ɔ sialɔ ɔ 'de bhlabhle 'gbɔ. 14 Nu, -ami -wa bhlabhle 'yliyozonyo -zɔnv. Sa in -yia na bhlabhle, 'in na bhlabhle -yia 'mi ni, 15 'sa Dide -yia 'mi, 'in, in -yia na Dide. 'In na palia na 'yliyogagie la na bhlabhle 'gbɔ. 16 Bhlabhle tɔba in kaa, -mumonya mia da suo ni 'wv, we 'ni -slo -muv glaa -mi. We mi nu, in gogwlah

we 'wlu. Na weli we yia 'nva, 'in we 'de weee 'ka -zlo -bhlo -we kaa 'yliyozonyo -bhlo -ze.

17 «Nu, na Dide -kali na ze. -We ka gbv -wa, in ka na 'yliyogagie lapali. 'In 'wu na yia we 'bhua. 18 Wee na 'yliyogagie mia, nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'mi we kwɛɛ -sa, na dli da in palia we la. In ka we se in 'ka we lapali, 'in, in ka we se in 'ka 'ya we 'wɔbhu. Tite na Dide tia 'mi -yɔ, mv mia de.»

19 -Zezuu weli ni sisalia Zuifu -yɔ. 20 Wa glaa, nyuma duun nɛɛ: «Zuzu 'nyuu mi ɔ 'wu, -sabhe mi ɔ 'bhada, lɛɛ -lu ka 'gbv a pɔlv ɔ yukwlia?»

21 Tolva nɛɛ: «Weli -we ɔ gbaa de ni, Zuzu 'nyuuu 'wɔmɔnyɔɔ weli 'ni 'sa -mi. 'Lee, zuzu 'nyuu mneni we 'ka 'lɔlɔnyɔɔ 'yli -bloo?»

-Zezu nɛɛ ɔ mi -Lagɔɔ 'Yu nya

22 Nu, -Lagɔɔbudu 'kadɔv -kaliyly 'fɛti ka nyini -Zeluzalemɔ. -Zvɔ -zv, -sa wa saa we. 'In, ηwɔtɔyibhla -wa. 23 -Lagɔɔbudu 'kadɔ ηwɛɛ, da wa laa Salomɔɔɔ palv 'kadɔ, we bhɔnya -yɔ -Zezu mia -zieda. 24 -Slɛɛn, Zuifu gbɛlia ɔ, 'in wa nɛɛ: «Lɛbhla -in 'ka -amɔaa dli yali -saa? Nu, -mi, in -ka -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, gba we -an -yla sa 'vayiu.»

25 -Zezu nɛɛ wa -ylae: «In ka we ain -yla gba, 'in a 'ni we dli -gv zv. Nu, gbv na nva le na Didee 'ηni nya, mv -wa na gbɔdayunya. 26 Nu, a 'ni na bhlabhle glaa -mi, we 'dɛɛ 'gbv a'a zva 'mi dli -gv. 27 Na bhlabhle mia, na weli we nva. -Ami -yi we, 'in we nɔa 'mi 'bi. 28 'Yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mv na nyɛa we. We 'na 'ka labhv -bhlokɔɔ -gba, 'in nyume yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi we kwɛɛ -sa. 29 Na Dide ɔ 'nyɛa 'mi we yoo, ɔ 'yli ɔ -zi -lu weee. 'Bhie, nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka we na Dide kwɛɛ -sa. * 30 -Ami -yɔ na Dide 'sɔ, -a -bhlo.»†

31 -Bha, Zuifu 'bhu 'yaa gbɔkv la wa 'ka we ɔ 'wɔbha. 32 We 'dɛɛ 'gbv -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Libho -zɔnv -zlo, -we 'bhva na Didee -gbe, in nva le amɔaa 'yibadi, a 'yia -yɔ, we glaa, -mɔmv ka 'gbv a 'ka 'mi 'bha gbɔkv nyaa?»

33 Zuifu nɛɛ ɔ -yla: «We 'ni lubho -zɔnv 'gbv -a 'yibha -a 'ka -mi 'bha gbɔkv nya, nu, -Lagɔ -in vɛlia, we gbv -wa. Nu, nyume -in -mia, 'in -na bhua -na 'de 'wu -Lagɔ 'bhisa!»

34 -Zezu nɛɛ: «We mi cɛlɔda amɔaa tite 'wu nu, -Lagɔ nɛɛ: <lagɔnya a -mɔaa.»

35-36 -A -yi we 'ji nu, -we mia cɛlɔda -Lagɔsɛbhe 'wu, nyume 'ni mneni ɔ 'ka we lasa. -Wa ka -nv nya -Lagɔweli mia cɛlɔda, ɔ -ka -maa la <lagɔnya> ni, 'in -ami, -Lagɔ -ka -bha 'mi -sa, 'in ɔ -ka 'mi tie dɔdv -gv ni, 'lee, sa a mneni a 'ka gba nu, in ka -Lagɔ vɛlia, nu, in nɛɛ in mi -Lagɔɔ 'Yu nyaa 'gbv? 37 Nu, in 'ni na Didee lubho nv ni, a 'na zɔlv 'mi dli -gv -ni. 38 Nu, in -ka we lɛnv ni, 'in a 'ni yaa 'mi dli -gv zva yioo, wee libho -zɔnv mia, a zv we dli -gv. 'In a 'ka we 'jiyibheli 'nanv nu, Dide mi 'mi 'wu, 'in in mi ɔ 'wu.» 39 Wee gbv nu 'gbv, wa 'yibha 'ya wa 'ka ɔ kpa, 'in ɔ yia wa kwɛɛ 'tla.

40 -Slɛɛn, -Zezu yia Zudeɛn nyuu -kakpe yabhlo -gv mni. Da Zaan batizee bhaa nyuma, -bha ɔ -dia la. 41 Nyuma duun yia ɔ -gbe, wa nɛɛ: «Zaan 'ni gwɛdigbv yabhlogbɔɔ lɛnv, nu, -we weee ɔ gbaa nyume nu daa, we mi gbvzɔnv nya.» 42 -We mia ni -gv, nyuma duun zva ɔ dli -gv.

11

-Lazalu titligbv

* 10:29 'Sɛbhe tolva nɛɛ: «-We na Dide 'nyɛa 'mi yoo, we 'yli we -zi -lu weee.» † 10:30 Nu, -Zezu -ka gba nu, ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ -bhlo, -Lagɔ ɔ vɛlia Zuifu 'wlukvɔn, wa titee sɔlv. We 'dɛɛ 'gbv wa 'yibha wa 'ka ɔ 'bha.

1-2 Nu, nyume yabhlo wa laa -Lazali, o -zoo -wa Betani. Malii -yo Maati 'so mi 'ya Betani, o bhola wa -mia. (Malii o 'kaa Nyumaa -Kanyo *-lasiklo bh- yo tli, 'in o 'kaa we -yose o 'dee 'nyi nya ni, o Malii -wa.) Nu, yli yabhlo nya, 'in -Lazali yia gu bhli. 3 We 'dee 'gbu, o bhola yia nyume tie, wa 'ka -Zezu la. O mnia -Zezu -gbe, 'in o nee: «Na -Kanyo, -na jilji -tale ka gu -yo.»

4 Da -Zezu 'nva we, o nee: «Nu, gu -we yia -Lazali -yo, we 'ni o 'bhabhwee 'gbu we yi o -yoyi, we 'ka -Lagoo 'hummnee 'tite -sloлуу gbu -wa. -Bha wa yia -Lagoo 'Yuu 'hni -mnia.»

5 Nu, -Zezu 'ni Maati klaa, o bhola klaa, we -yo -Lazali zekali -se. 6 'In o 'nva nu, -Lazali ka gu -yo, wa laa o, o 'ni -mo mni. Da o mia, o li -bha 'yli 'so. 7 'In o nee o 'bunya -yla: «-A mni Zudee lv.»

8 O 'bunya nee: «*Wlabi, dayhda, Zuifu 'yibha wa 'ka -mi 'bha gbaku nya, 'in -na gbaa -in 'ka -mo lomni yi?»

9 O nee: «We bhili zligo, jibhe 'ka zo, mu -wa 'yili zli. Nyume -o nva zli, o gozo, -we ka gbu -wa, zli san mi -bha. 10 Nu, we -ka sabo o no, 'in o gozoa, -we ka gbu -wa, san 'ni -bha -mi.» 11 Welunya nu 'bigu, o nee: «-Amiaa 'tale -Lazali ka 'yila hwo, nu, mnda in mia in 'ka o gano.»

12 O 'bunya nee o -yla: «-Amiaa -Kanyo, we -ka 'yila o hwo, 'pva o yia.» 13 -We -Zezu 'yibhaa o 'ka gba, mu -wa nu, -Lazali ka tli. Nu, o 'bunya nee 'sa nu, 'yila 'debbie o saa 'hni.

14 -Bha -Zezu gbaa wa -yla sa tiklu: «-Lazali ka tli. 15 Nu, o ka tli, 'in in 'ni -mo -mi, we 'dee 'gbu na lia 'mna amiaa daa. 'In, a 'ka 'mi dli -gu zoo gbu -wa. Nu, -a mni o -gbe.»

15 -We mia ni -gu, Toma wa laa -Zluya nee -Zezu 'bunya talva -yla: «-A -yo o 'so mni, 'in -a 'ka dabhlo tli.»

17 Nu, da -Zezu mnia -mo, 'in o yia 'nu nu, wa ka -Lazali 'kwie gbawla 'wofa, we li 'yli -mna. * 18 Nu, Betani mi -Zeluzalem kwesi, we nyidi mneni we 'ka kilometri ta nyini. 19 We 'dee 'gbu Zuifu duun yia Maati -yo Malii -gbe yi, wa 'ka wa 'yuo 'pa wa bheli tltlee 'gbu.

20 Da Maati 'nva nu, -Zezu mi yida, 'in o yia o yoo -saa mni, -zugba Malii -mo -di -budu zo la. 21 Maati -yo o gbelia 'wu, 'in o nee o -yla: «Na -Kanyo, nu, -in -ka yaa -seli -mi, na bheli 'na 'ka yaa tli. 22 Nu, in -yi -sleen we 'ji nu, -we -na yia -Lago -zlala, 'nye a o yia -mi we.»

23 O nee o -yla: «'Wu amaa bheli yia -soa.»

24 -Mo nee: «In -yi we 'ji nu, duvu bhia zli mia, o -yo tltlunya yia 'wosa.»

25 -Zezu nee o -yla: «Tltlunyaa 'wosalunya mia, -ami -wa, 'in -o nyea nyima 'yliyogagie, -ami -wa. Nyume -o -ka 'mi dli -gu zo, o 'de yi thoo, 'yliy o yia -gaa. 26 'In nyume -o -gaa 'yliy o, 'in -o zva 'mi dli -gu, o 'na 'ka tli. -We in gbaa de, 'lee, a zo we dli -gu?»

27 O nee: «In, na -Kanyo, in ka we dli -gu zo nu, -in mi -Lagoo -Bhasanyo nya, 'in -in mi -Lagoo 'Yu -o 'kaa duvu -gu yi nya.»

28 Welu ni -gu o mnia o bhola Malii laa, 'in o yia o hwo weni: «-Amiaa -Sloonyo mi da, o nee a mni.» 29 Malii 'nva we, -bha o -soa 'wu sa slvi, 'in o yia o -gbe mni, 30 -zugba -Zezu 'ni -slo wee -zoo pla, da Maati tia o, -bha o mia. 31 Zuifu talva -yo Malii -di -mo -budu zo la, -zugba wa pa o 'yuo. Malii -soa 'wu sa slvi, o 'tlaa, wa 'yia o -yo, 'in wa yia yilali, 'in wa nee wa 'dekpva nyidi nu, gbawla -gu o mnia o 'ka -mo wili, -bha wa mnia o 'bi.

32 Da -Zezu mia, Malii nymia -bha, o 'yia o -yo, 'in o yia o bh- yo bhili, -bha o gbae: «Na -Kanyo, -in 'ka yaa -seli -mi ni, na bheli 'na 'ka yaa tli.»

* 11:17 Nu, Zuifu -gbe, nyume -ka tli, 'in wa faa o 'kwie gbawla 'wu wee 'yli -bhlopadee zli.

33 Da -Zezu 'yia o wida, 'in Zuifonya -wa -laa o yoo, -maa mi 'yaa wida, -bha -gbagbi sloa o 'wɔ, 'in o dli yia sumani. 34 O nee: «Da a zu o 'kwiea?»

Wa nee: «-Amiaa -Kanyo, -in yi -in 'ka -bha 'yi.»

35 -Bha -Zezu wia.

36 'In Zuifu nee: «A -tali, o 'ni o zekali -se!»

37 Nu, wa glaa nyima tolba nee: «Nyume o -bloa 'lolonyaa 'yli, lee -lu ka 'gbu o 'ni mneni o 'ka yaa -Lazalu tlithe 'yoo -kolba?»

-Zezu -solba -Lazali 'wɔ tlithnya glaa

38 'Ya -bhlokpade, -gbagbi sloa -Zezuu kuzo, 'in o yia gbawla -gu mni. Nu, wee gbawla mia, tokpaa gbacizo we mia, 'in tokpa -boklo 'kadu mia we nyee.

39 O nee: «A -sa -bha wee tokpa.»

'In o tia, o bholo Maati nee: «Na -Kanyo, o 'ni -bha nyee 'pa -sleen? O tia, we 'yli -mnuanu ni -zeen.»

40 Nu, -Zezu nee o -yla: «Lee, in 'ni an -yla gba nu, a -ka 'mi dli -gu zu, 'in a yia -Lagoo 'nyumnie -yoo?»

41 -Bha wa -saa -bha tokpa. -Zezu 'bhua 'klɔ 'wɔ yali, o nee: «Dide, -Mi na paa fuo, -we ka gbu -wa, -in ka na weli -yɔnyonu. 42 Nu, in -yi we 'ji nu, 'wɔ -na nyenua na weli 'yli weee nya. Gbozonu mu, nyima duun -wa gbelia da 'mu 'gbu na gbaa we, wa 'ka dli zu nu, -mi tiea 'mi.» 43 O gbaa weli ni, 'in o nee weli 'tite nyae: «-Lazali, 'ta -mo!» 44 -Lazali, o ti yaa, o 'taa -mo, -zugba o bhu -yo o sonya mi gbwanda 'naa kibhe nya. 'Naa mi o 'klɔ -yo bibeda.

-Bha -Zezu gbaa nyima -yla: «-We weee mia de o -yo, a -blo we, a 'tide o 'yi, o 'ka mni.»

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Lk 22.1-2)

45 Zuifonya -wa yia Malii -gbe, 'in -we -Zezu nua le, -wa 'yia we -yo, wa glaa, nyima duun yia o dli -gu zu. 46 Nu, tolba mnia Falizunyumaa -gbe, -we -Zezu nua le, 'in wa yia -maa 'di -sali. 47 -Bha -Lagobubonyaa -cian -yo Falizunyuma laa wa -lima gbuwubhunya wa 'de weee 'ka 'wlugbeli, 'in wa nee: «Nyume ni mi gwedighu duun lenuda, 'lee, sa -a 'ka o nua? 48 Nu, -a -ka o 'yitide, o -yo we lenve 'ka mnida -mi, 'in nyima weee zua o dli -gu. Wa -ka o dli -gu zu, 'in *Wlomɔ -nyumaa 'wluaplunya yia, 'in wa saa -amiaa buboloda -yo -amiaa klu la.»

49 Waa Zuifu glaa, yabhlo mi -bha, 'mo wa laa Kaifu. *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu o -mia wee -zu ni nya. O nee: «A'a 'nu -lu yabhlogbo 'wola! 50 We 'dee 'gbu a popali 'wlukubn la 'nanu! We nani 'yli amiaa -nu nya nu, nyume -bhlo ti -amiaa kluu 'gbu. -A -ka 'sa nu, -Zuifu weee 'na 'ka labhu.» 51 Nu, weli -we Kaifu gbaa, we 'ni o 'dee -gbe 'bhu. Nu, we -zu ni nya, mo -wa -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu. -Bha -Lago zu o weli nyee, 'in o nee nu, -Zezu yia tia Zuifu weee 'gbu.

52 We 'ni Zuifu -bhlogbo 'gbu o 'ka ti, nu, -Lagoo 'yua weee mia dudu weee -gu, o 'ka wa 'wluggwali, 'in o 'ka wa nyima -bhlo -zeli gbu -wa 'ya.

53 Nu, we 'bhu wee 'yli 'wɔ, -bha Zuifu 'yugalnya popalia -sleen gbu nu, wa 'ka -Zezu 'bha. 54 -We mia 'dee 'gbu, o'o -zie -sleen Zuifu glaa zli 'klɔ. Nu, 'gbe -we wa laa Eflaimu, -we mia -mo da beblee, -mo o mnia, 'in o -yo o 'binonya 'so yia -mo ladi.

55 Zuifu *Wozityili 'feti ka cipa. Wee 'feti 'ni -slo nyini, 'in nyima duun yia da weee 'bhu, 'in wa yia -Zeluzalem yi. Nu, wa 'ka wa 'de lamnazili, 'in wa 'ka -mowlo, wa 'ka wee 'feti -sa. 56 Wa mi -mo -Lagobudu 'kadu zu, -zugba wa talia -Zezuu da, 'in wa gbogbali -ylae: «'Lee, nyume ni 'nia feti 'wɔ yia yi -wa yi? Sa amia yi wea?» 57 -Sleen, -Lagobubonyaa -cian -yo Falizunyuma zua gbu, 'mu wa gbaa nyima -yla: «Nu, nyume o -ka -Zezu da -yi, o yi o 'ka we gba, 'in wa 'ka o kpa.»

12

Malii tlia -lasiklɔ -Zezuu bhv -yɔ (Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ Nii, we -tu 'wɔ 'yli gbelibhlo, 'in 'Wɔzɪtylu 'fɛti 'ka nyini. -Bha -Zezu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia Betani mni. Wee Betani -Lazali mia, nyumɛ ɔ -Zezu -sɔlba zlɛmɛ tɪtlɪnya glaa 'wɔ, mɔ -wa. ² -Bha wa pia ɔ -yla, 'in Maati mia we dlilida. -Wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia lida, ɔ -Lazali mɪ wa glaa. ³ Wa mɪ lida ni, Malii bɛa -Zezu -yɔ, -lasiklɔ -zɔnɔvɔ litlɪ -kibhe -we ka -valɛ 'tɛa, ɔ 'bhua we 'wɔ, ɔ tlia we -mɔɔ bhv -yɔ, 'in ɔ yia we -yɔsɛ ɔ 'nyi nya. 'In wee -lasiklɔɔ ŋɛ yia -budu zɔ ye.

⁴ Nii, -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo wa laa Zudasɪ Isikaliɔvɔ, ɔ 'kaa cɪ ɔ wla, ɔ 'bhua gbv 'wɔ, ɔ nɛɛ: ⁵ «-Lasiklɔ nu -valɛ 'tɛ, we -valɛ mneni we 'ka lubhonɔnyɔɔ -zɔ -bhloo 'pɛnɪgwɛzi nyini. Lɛɛ -lu ka 'gbv -a 'ni we pɛlv 'pa -a 'ka we 'gwɛzi bobabhanya 'nyɛa?» ⁶ -We ɔ gbaa da ni, we 'ni nu, bobabhanyaa daa ɔ ka nyaziɔli, nu, 'wiɛnyɔ ɔ -miaa gbv -wa. Nii, 'gwɛzii lazonyɔ ɔ -mia, 'yli weee nya -zugba ɔ sa -bha zizewiemɪ.

⁷ 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylɛ: «'Bhv ɔ -yɔ! Nii, -we ɔ tlia da 'mɪ -yɔ ni, na ku ɔ mnazɪa la zli wa 'kaa 'mɪ gbawla 'wɔ fa, we 'gbv. ⁸ Bobabhanya mia ni, -maa -yɔ aɪn 'sɔ mɪ 'yli weee nya. Nii, -amɪ mia ni, in 'na 'ka aɪn glaa -tu 'yli weee nya.»

⁹ Zuifvɔ -zlo 'nɔa nii, -Zezu mɪ Betani, 'in wa yia -mɔ mni. -We ka 'gbv wa yia -mɔ mni ni, we 'ni ɔ 'dɛbhloo gbv, nu, wa 'yɪbha 'ya wa 'ka -Lazali 'yɪ, ɔ ɔ -sɔlba tɪtlɪnya glaa 'wɔ. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbv -Lagɔbɔbɔnyaa -cian yi 'yaa -Lazali 'bhabhɛ pupali. ¹¹ Nii, nyimaa -zlo mɪ wa -gbɛ 'bhuda ɔ 'gbv, -zugba wa zɔ -Zezu dli -gɔ.

Nyimaa -zlo -saa -Zezuu yoo (Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹² Zli zlia, nyimaa -zlo, -wa yia 'fɛti ni -gɔ, wa 'nɔa nii, -Zezu mɪ -Zeluzalɛmɔ yida, ¹³ wa 'tlaa wee 'gbe 'wɔ, yoo wa mni ɔ -saa saɪn nya kwɛɛ. Wa 'kpɪa 'wɔ, wa nɛɛ:

«-A -mnɪni -Lagɔɔ 'ŋni!
-ɔ mia Jejitapɛɛ 'ŋni nya yida,
-Lagɔ ŋwɪna ɔ 'nyu la.
-Lagɔ ŋwɪna Izlaɛɪnyimaa 'Wlulapɪnyɔ 'nyu la.»

¹⁴ -Zezu 'yia -sokofali -dɔgbv, 'in ɔ yia we -gɔ -gbla, 'sa we mia cɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

¹⁵ «A 'na nɔvɔ nyanɔ -ni, *Siɔn -gbe!
A -tali, amaa 'wlulapɪnyɔ mɪ yida!
ɔ -dɪ -sokofali -dɔgbv -gɔ la.»

¹⁶ We gwɛɪda, -we mia 'plɪda, ɔ 'bunɔnyɔ 'ni -slɔ we 'wɔla 'nɔ. Nii, -Zezu -ka -slɛɛn ɔ 'ŋniylilo 'yɪ 'bhie, wa dli bhlilia -bha nu, -we weee mia dɛ ni, we mɪ cɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, 'in ɔ -gɔgbv we gbaa.

¹⁷ Nyimaa -zlo, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia gbawla ŋwɛɛ, da ɔ gbaɛ: «-Lazali, 'tla -mɔ», 'in ɔ yia ɔ 'wɔsɔlv tɪtlɪnya glaa, -we wa 'ya -yɔ, wa mɪ we 'dɪ -sada. ¹⁸ We 'dɛɛ 'gbv nyimaa -zlo ka -Zezu yoo -saa yi. Nii, wa ka 'nɔ nu, ɔ ka wee gwɛɪdɪgbv lɛvɔ. ¹⁹ Tɔvɔ, Falizinyimaa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidɛ: «'Lee, a 'ni mneni a 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛvɔ? Mv mia dɛ, nyima weee mɪ ɔ 'bibholuda!»

²⁰ Nii, Glɛkɪ tɔlba yia -Zeluzalɛmɔ wa 'ka -Lagɔ bɔvɔ 'fɛtu bhla. ²¹ Ma yia Filipvɔ -gbɛ, -Zezuu 'bunɔnyɔ ɔ -bhua Betisaida, Galilee -dɔvɔ -gɔ, mɔ -wa. 'In wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Na zukpa -wa, -a 'yɪbha -a 'ka -Zezu 'yɪ.»

²² Filipvɔ gbaa we Andlee -yla, 'in -mɔv 'bɪgɔ, wa 'dɛsɔbhie yia we -Zezu -yla gbaa mni. ²³ ɔ nɛɛ: «-Slɛɛn, we bhla ka nyini, bhla -we nya -Lagɔ 'kaa *Nyumɛɛ 'Yuu 'ŋni 'ylimani, we ka nyini. ²⁴ Nii, bleya -we bhliia dɔvɔ, tɪ we tlia, we 'ni -mɔv, 'in we tɔa 'wɔ -bhlo. We -ka tɪ ni, 'in we wlaa 'yaa -zlo. ²⁵ In nɛɛ aɪn -yla

gbɔzɔnɔ sae: nyɪmɛ ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagie 'yibha, kwɛɛ we yia ɔ 'tlaa. Nu, nyɪmɛ ɔ nyɛa ɔ 'yliyɔgagie 'wɔ dɔdɔ nɪ -gɔ, 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhɫɔluda -ka, mɔ yia ɔ -nɔ nya -mɪa. 26 ɔ -ka gba ɔ 'ka na lubho nɔ, ɔ nɔ 'mɪ 'bɪ, 'ɪn da ɪn -ka -mɪ, na lubhoɔnyɔ mɪ 'ya -bha. Nyɪmɛ ɔ -ka na lubho nɔ nɪ, na Dide yia ɔ -bha zɔa.»

27 «-Sɛɛn, na dɫi ka sumani bhabha. 'Lee, sa ɪn 'ka gbaa? 'Sa ɪn 'kaa gba: ɔDide, -ɪn -sa 'mɪ siasia bhɫa nɪ 'wɔ yɪ? -Innya! Nu, we 'dɛɛ 'gbɔ ɪn yia yɪ. 28 Dide, 'yɫɪmanɪ -na 'dɛɛ 'ɲnɪ!»

Wɛɫɪ yabhɫo 'bhɔa yalɪ, we nɛɛ: «ɪn ka we 'yɫɪmanɪ pepe, 'ɪn 'yɫɪmanɪa na yia we lɔ.»

29 Nyɪmaa -zɫo -wa mɪa -bha, 'ɪn -wa 'nɔa wee wɛɫɪ, wa nɛɛ: «Dɛɛ -gangan -jiji -wa!»

Tɔɫɔa nɛɛ: «'Anzi ka ɔ -yɫa gba!»

30 -Zezu nɛɛ wa -ylae: «We 'nɪ na 'dɛɛ 'gbɔ wɛɫɪ nɪ yɪ gba, nu, amɪaa gbɔ -wa.

31 Bhɫa -we nya -Lagɔ 'kaa dɔdɔgɔ -nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbbhu, we bhɫa ka nyɪnɪ. 'ɪn bhɫa -we nya ɔ 'kaa dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'yugalɪnyɔ 'nyuu* vɔ, we bhɫa ka nyɪnɪ.

32 «'ɪn -amɪ mɪa, wa -ka 'mɪ 'wɔsɔɫɔ dɔdɔ -gɔ, 'ɪn na gbizea nyɪma weee 'wɔ na gbɛgbɛɪn.» 33 Wee wɛɫɪnya ɔ gbaa da nɪ, nu, sa ɔ 'kaa tɫɪ 'mɔ ɔ mɪa -slɔluda.

34 Nyɪmaa -zɫo nɛɛ ɔ -ylae: «Titee 'sebbhe nɛɛ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mɪa, 'yɫɪ weee nya ɔ yia -bha -tɔa, we nɪ mɔv? Nu, sa -ɪn mnenɪ -ɪn ka gba nu, Nyɪmɛɛ 'Yu wa yia 'wɔsɔɫɔa? ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu, nyɔɔ ɔ -maa?»

35 ɔ nɛɛ wa -ylae: «Bhɫa -seɫɛ nɪ nya, zɫɪ mɪ -slɔ aɪn glaa. A nɔ -nya, da zɫɪ mɪa -slɔ -bha, nɪkpise yɪ aɪn -kpali. -We ka gbɔ -wa, nyɪmɛ ɔ nɔa nɪkpise 'wɔ, mɔ ɔ mɪa, ɔ 'nɪ -bha da -yɪ. 36 Da a kaa da zɫɪ, a zɔ we dɫɪ -gɔ, 'ɪn a 'ka zɫɪ 'yua -zɛ.» Da ɔ bhɫa gbagbɛ, 'ɪn ɔ yia wa kwɛɛ zizea mɪnɪ.

Zuifɔvɔ zɔ -Zezu dɫɪ -gɔ

37 -Zezu ka gwɛdigbɔ duun lɛnɔ Zuifɔvɔ 'yɪbadɪ, 'ɪn wa'a zɔ ɔ dɫɪ -gɔ. 38 Sa -Lagɔgbɔvɔ -falɪpanyɔ Ezaii gbaa, 'sa we 'pɫa, ɔ nɛɛ:

«Nu, Jejitape, nyɔɔ zɔ -amɪaa wɛɫɪ dɫɪ -gɔa?

'ɪn nyɔɔ Jejitape -slɔlɔ ɔ 'tɪtɛ 'kɫɔa?»

39 We 'gbɔ Zuifɔvɔ 'nɪ mnenɪ wa 'ka ɔ dɫɪ -gɔ zɔ. Sa Ezaii gbaa we da -putu sa -wa:

40 «-Lagɔ ka wa 'lɔɫɔ.

ɔ ka wa dɫɪ 'wɔkɫa,
-mɔv yɪ 'wɔɫɔ nu, wa 'yɫɪ 'yɪ la,
'ɪn wa dɫɪ 'nɔ gbɔ 'wɔla.

We 'dɛɛ 'gbɔ wa'a 'bhɫɪa -Lagɔɔ -gbɛ la
ɔ 'ka wa pue.»

41 -We ka 'gbɔ Ezaii yia wee wɛɫɪ nɪ gba, mɔ -wa nu, ɔ ka -Zezuu 'ɲnɪmɪnɪe -yɔyɪ, 'ɪn ɔ mɪa ɔ gbɔ gbada.

42 Nu, -mɔ Zuifɔvɔ 'yugalɪnya glaa, nyɪma duun ka -Zezu dɫɪ -gɔ zɔ. Nu, wa'a 'wɔɫɔ 'kɫɔɫa we gbagbɛ nya Falizɪnyɪmaa 'gbɔ. Wa mɪ sɔda wa yɪ wa vɔ -Lagɔɔbudu zɔ. 43 Wa 'yibha nyɪma kwali wa 'ɲnɪ we -zi -Lagɔ 'ka wa 'ɲnɪ kwali.

-Zezuu wɛɫɪ bhɔa ɔ Didee -gbɛ

44 -Zezu 'kpɪa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Nyɪmɛ ɔ -ka 'mɪ dɫɪ -gɔ zɔ, we 'nɪ na 'dɛbbɫo ɔ zɔ dɫɪ -gɔ, nu, ɔ tiea 'mɪ, 'mɔ ɔ zɔ 'yaa dɫɪ -gɔ. 45 'ɪn nyɪmɛ ɔ yia 'mɪ -yɔ, -yɔ ɔ yia ɔ tiea 'mɪ. 46 Nu, zɫɪ ɪn -mɪa, ɪn ka dɔdɔ -gɔ yɪ, 'ɪn nyɪmɛ ɔ -ka 'mɪ dɫɪ -gɔ zɔ, ɔ 'na 'ka nɪkpise 'wɔvɔ. 47 Nu, nyɪmɛ ɔ nɔa na wɛɫɪ, 'ɪn ɔ ɔ zɔa we 'nɔɲwɛ, -amɪ, 'ɪn dɫɪ ɔ gbɔ. Nu, we 'nɪ nyɪmaa gbɔdɪɫee 'gbɔ ɪn yɪ yɪ, ɪn 'ka wa gbɔ 'wɔsaa 'gbɔ ɪn yia yɪ. 48 Nu, nyɪmɛ ɔ 'nɪ 'mɪ -yɔɲwɔnɔ, 'ɪn ɔ -ka na wɛɫɪ kpɛɫa 'wɔvɔ, ɔ gbɔvɔvɔbhɫunɔ

* 12:31 Nu, -Saatan wa saa 'ɲnɪ.

m1 -bha. Dvduv bh1a zhi, weli -we in gbaa, mv yia v -yvgbv 'wobh1ua. 49 Weli in gbaa, we 'n1 na 'dεε -gbε 'bhv. Nu, Dide v tiea 'm1, v -gbε we 'bhva. Gbv in 'kaa gba, 'in sa in 'kaa we gba, v 'dε ka 'm1 we -slolu. 50 'In, in -yi we 'ji nu, Didee tite mia, 'yliyv gagie -we 'nia bh1oluda -ka, 'mv we wlaa. Weli weee na gbaa, sa Dide gbaa 'm1 -yla we, 'sa na gbaa we.»

13

-Zezu-wvba v 'binvnyaa bhv -yv

1 Nu, we -tv 'wv 'yl1 -bhlo, Zuifv 'Wvzitylv 'feti 'ka nyni. -Zezu -yi we 'ji nu, 'yl1 -we nya v 'kaa dvdu -gv 'bhv, 'in v 'kaa v Didee -gbε mn1, we 'yl1 ka nyni. V -kalk1 v dvdu -gv -bheliiaa zε, 'in -slεεn, v -kalk1 wa zε v dl1 weee nya. 2 Nu, jibhe ka zv, 'in -Zezu -yv v 'binvnyaa 'sv m1 lida. *'Kuzv ka 'c1n Zudasi, Simv Isikaliav 'yuv dl1 zv -Zezuv wlawhe zv. 3 -Zezu -yi we 'ji nu, v Dide ka v -lv weee kvεε zv. 'In v -yi we 'ji nu, Didee -gbε v 'bhva, 'in v -gbε v yia lvmnia. 4 Da wa mia lida, v -sva 'wv, v -saa v -bana 'wv, v 'bhua 'naa 'wv, 'in v yia we zleti -gba. 5 -Mv 'b1gv, v slua 'nyu kna 'wv, v -wvba v 'binvnyaa bhv -yv, 'naa -we v -gbaa zleti, 'in v yia we -yv sε we nya.

6 Tvvn, v nynia Simv Piel1 -gv, 'in -mvv nεε v -ylaε: «Aya! Na -Kanyv, nanvv bhv -yv -m1 na yia -wvba yi?»

7 V nεε: «-We in mia lεnvda, -'in 'nv -slv we 'wvba. Nu, c1c1 -in 'kaa we 'wolanv.»

8 Piel1 nεε v -ylaε: «-Innya, -in 'na 'ka na bhv -yv wvwb -gba!»

V nεε v -ylaε: «In 'n1 -na bhv -yv wvwb, -in 'na 'ka -lv 'yabhlogbv v 'y1 'm1 kvεε.»

9 Simv Piel1 nεε: «Na -Kanyv, we -ka 'sa -m1 nu, -in 'na -wvwb na bhv -bhlo -yv -n1. Nu, -in -wvwb 'ya na sv -yv na 'wlv -yv!»

10 V nεε v -ylaε: «Nyvme -v -ka budo nu, v 'n1 -yv wvwbε gbv -ka, we 'bhv v bhv 'wv, v ka -mv wlv 'l1. We 'dεε 'gbv, am1a, a m1 -mv wlvda, 'in, we 'n1 a 'dε weee.»

11 Nu, -v 'kaa v wla, v -yv v, we 'dεε 'gbv v yia gba nu: «A 'dε weee 'n1 -mv wlvda -m1.»

12 Da -Zezu bh1a v 'binvnyaa bhv -yv wvwbε, v -plaa v -bana 'wv, 'in v yia lad1. V nεε wa -ylaε: «'Lee, -we in nva da ain -yla lε, a nv we 'wvba? 13 -Am1 a laa (-Slolunyv) we -yv (-Kanyv), 'in am1aa gbv mεn1, nu, 'mv in -m1a. 14 Nu, -am1 -wa am1aa -Kanyv, we -yv am1aa -Slolunyv, 'in in ka am1aa bhv -yv -wvwb, we 'dεε 'gbv a 'dεkpva 'kaa bhv -yv wvwbv. 15 In ka we 'yl1 ain -slolu: sa in nva ain -yla, a nv 'sasvka -gbv lε. 16 In nεε ain -yla gbvzvnu sa nu, lubhvnvnyv 'n1 'nvvwe -ka v 'ka v -kanyv -zi, tietienyv 'n1 'lε -ka -v tiea v, v 'ka -mvv -zi. 17 -Slεεn, a -yi we 'dε weee 'ji. Nu, a -ka we lεnv nu, 'wvwtvε -dlv m1 am1aa -nv nya.

18 «Nu, in 'n1 a 'dε weee 'nv sa -nya. -Wa in -saa -bha, in -yi wa. Weli -we mia cεlida -Lagvsebhe 'wv, lε we yia nva. We nεε:

<Nyvme -v -yv 'm1 'sv lia,
v ka na tvnyvme -zε.>

19 Da we 'nia -slv da 'pl1 nu, gba na gbaa -slεεn we ain -yla. Nu, we bhla -ka nyni nu, 'in a 'ka dl1 zv nu, -am1 mia, (-v in -m1a, 'mv in -m1a.) 20 In nεε ain -yla gbvzvnu saε: nyvme -v -ka na tietienyv kpa 'nanvv, -am1 v kpa 'nanvv. 'In nyvme -v -ka 'm1 kpa 'nanvv, -v tiea 'm1, 'mv v kpa 'nanvv.»

-Zezu nεε v 'binvnyv yabhlo yia v wlaa (Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

21 -Zezu bh1a gbvnyaa nu gbagvε, 'in v dl1 yia suman1, 'in v nεε wa -yla sa tiklv: «In nεε ain -yla gbvzvnu saε: ain glaa, nyvme yabhlo yia 'm1 wlaa.»

22 Nu, -Zezuu 'binɔnya yia yɪylali, ɔ ɔ saa 'ŋni, wa 'ni ɔ -yi. 23 Da wa mia lida, ɔ 'binɔnyɔ yabhlo, ɔ ka ze ɔ -kalia, -mɔɔ mi ɔ kwesi. 24 Simɔ Pieli yia ɔ -yla 'yika 'pa, ɔ 'ka -Zezu layibha nu, nyɔɔ ɔ sa 'ŋni.

25 -Mɔɔ pia -Zezuu gbegebein 'wu, 'in ɔ yia ɔ layibha 'ŋwunɔ we weli 'wɔɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ 'ka -mi wlaa?»

26 ɔ 'palia we 'bigu, ɔ nɛɛ: «'Floo -kibhe na yia zapu lu 'ŋwaa, ɔ in -ka we yoo 'nyɛ, mɔ 'kaa 'mi wla.»

Tɔun, ɔ 'ŋwaa 'floo -kibhe zapu lu, 'in ɔ yia we Simɔ Isikaliɔtɔv 'yu Zudasɪ yoo 'nyɛ. 27 Da -mɔɔ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wu, -bha -bhlokpade *.Saatan plaa -mɔɔ 'wu. -Mɔv 'bigu, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-We -in 'kaa lenɔ, -in nu we le sɔv.» 28 -Wa mia -bha lida, wa 'ni we 'wolanu. -We ka 'gbv -Zezu yia we ɔ -yla gba, wa glaa, nyume yabhlogbɔɔ 'ni we -yi. 29 -Zezu gbaa weli mia de ni, -zugba nyuma tɔlva pupalia 'wlukɔvɔv laɛ: «'Sa ɔ 'yibhaa ɔ 'ka gba nu, ɔ mni 'fatigvli zɔa yaayu, ɔ mni bobabhanya 'gwezi 'nyɛa yi?» Zudasɪ mi 'gwezi lazɔnyɔ nyaa 'gbv. 30 Zudasɪ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wu, -bha -bhlokpade ɔ 'tlaa -budu zɔ, -zugba sabɔ ka bɛ.

Tite lolu

31 Zudasɪ mnia 'bhie, -Zezu nɛɛ: «-Sɛɛn, Nyumeɛ 'Yu ka 'ŋniylilo 'yi. ɔ 'wu wa yia -Lagɔɔ 'ŋniylilo yibhelia. [32 'In wa -ka -Lagɔɔ 'ŋniylilo yibheli ɔ 'wu nu,] Nu, ɔ 'Yu -ka -Lagɔɔ 'ŋni 'yimanu ni, 'in -Lagɔɔ 'debhie slolua ɔ 'Yuu 'ŋniylilo ɔ 'de 'wu, 'in dayli ɔ slolua we. 33 Na 'ylaasli, in -yɔ aun 'sɔ mi -slɔ bhla -sɛɛɛ -nu nya. 'In -mɔv 'bigu, na da a yia -talia. -We ka gbv -wa, da na yia mnia, a 'ni mnɛni a 'ka -mɔ mni. Nu, in ka zlime we Zuifu -yla gba. 'In, 'mɔ na gbaa -sɛɛɛn aun -yla. 34 Nu, tite lolu na palaa in -yla, mɔ ni: a kikalɔ ze. Cɔn, sa in -kalia amiaa ze, a kikalɔ 'sa ze. 35 We -ka 'sa -mi, a -ka zekikalɔ, 'in nyuma weee yibhelia we 'ji nu, a mi na 'binɔnya nya.»

-Zezu nɛɛ Pieli yia ɔ gbv kpɛlia (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

36 Simɔ Pieli nɛɛ -Zezu -yla: «Na -Kanyɔ, mɔ -na mnia?»

ɔ 'palia we 'bigu, ɔ nɛɛ: «'Mɔ na mnia, -in 'ni -slɔ mnɛni -in 'ka 'mi 'bi yi, nu, cɪcɪ -in 'kaa 'mi 'bi yi.»

37 Pieli nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, in 'ni -sɛɛn mnɛni in 'ka -mi 'bi yii? 'Lee, leɛ -lu ka 'gbvɔ? Nu, in mnɛni in 'ka na 'dɛɛ 'yliyɔgagie wla -na 'gbv!»

38 ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-In mnɛni -in 'ka -na 'dɛɛ 'yliyɔgagie wla na 'gbv 'piɛn? In nɛɛ -mi -yla gbvɔɔv sa nu, -kɔkɔ 'na 'ka gbo, 'in -na kpɛlia na gbv -zakpa ta.»

14

-Zezu -wa 'Yoo -we mnia Didee -gbɛ

1 -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylae: «A 'na lɔv dli -ni. A zv -Lagɔ dli -gu, 'in a zv 'ya 'mi dli -gu. 2 -Buduu -zlo mi na Didee -budunɔweɛ. We 'ni ya 'sa -mi ni, in 'na 'ka aun -yla gba nu, amiaa ladida na mnia la mnazia, we 'ni mɔv? 3 'In, in -ka aun -yla ladida la mnazi ni, lu na yia yia in -yɔ aun 'sɔ 'ka mni, 'in da in mia, a 'ka -bha -mi. 4 'In da na mnia, 'yoo -we mnia -mɔ, a -yi we.»

5 Toma nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, da -na mnia -a 'ni -bha da -yi! 'Lee, sa -a mnɛni -a 'ka -bhaa 'yoo da -yia?»

6 ɔ nɛɛ: «Nu, -ami -wa yoo, gbvɔɔv we -yɔ 'yliyɔgagie. Nyume ɔ 'ni 'mi 'wɔplili ni, ɔ 'na 'ka Didee -gbɛ mni. 7 A -ka 'mi -yi, -zugba a -yi na Dide. 'In we 'bhv -sɛɛɛn 'wu, a -yi ɔ, 'in a ka ɔ 'yi.»

8 Filipu nɛɛ ɔ -ylae: «Na -Kanyɔ, -na zukpa -wa, -slolu -aun -na Dide 'klɔ. -In -ka we lenɔ, 'in -amiaa dli pia la.»

9-Zezu nEE ɔ -yla: «Filipv, 'yli -zlo in -yɔ ain 'sɔ lia da ni, 'lee, -in 'ni 'mi -yii? Nyume ɔ -ka 'mi 'yi, ɔ ka na Dide 'yi. 'In, -mi nEE: «-Slolu -ain -na Dide 'klɔv»
 10 Ni, in mi Dide 'wɔ, 'in Dide mi 'mi 'wɔ. 'Lee, -i'in zɔ we dli -gɔv? Welunya na gbaa da ain -yla, we'e 'bhv na 'dEE -gbE, nu, na Dide ɔ -dulia 'mi 'wɔla, mɔ nva ɔ lubho.

11 «In -ka ain -yla gba nu, in mi Dide 'wɔ, 'in Dide mi 'mi 'wɔ, a zɔ 'mi dli -gɔ. We 'ni -mɔv ni, a zɔ -ylEE dli na gwedigbɔnyaa 'gbv. 12 In nEE ain -yla gbɔzɔnv sa nu, ɔ -ka 'mi dli -gɔ zɔ ni, 'in ɔ nva na lenugbɔnya lE. Cun, ɔ lenugbɔnya yia na -nv -zia, -we ka gbv -wa, Didee -gbE na mnia. 13 -Lu weee a -ka na 'ɲni nya -zla, lE na yia we nva. We -ka 'sa -mi ni, 'in 'Yu mnua ɔ Didee 'ɲni. 14 Nu, -lu -mɔv a -ka 'mi -zlaɔ na 'ɲni nya, lE na yia we nva.

-Yɔbenyɔ yia yia

15 «Nu, a -ka na zekali -nya ni, 'in a zva na titenya 'nɔɲwe. 16 'In in 'ka Dide -yɔbhuhoe ɔ 'ka ain -Yɔbenyɔ -putu 'nyE. Mɔ 'kaa ain -yɔbE, 'in mɔ -yɔ ain 'sɔ 'kaa -tv 'yi weee nya. 17 Ni, mɔ -wa Zuzu ɔ 'kaa ain -Lagɔɔ gbɔzɔnv 'wɔkwa. ɔɔ Zuzu mia ni, dɔdɔgbv -nyuma 'ni mneni wa 'ka ɔ -yɔɲwuu, -we ka gbv -wa, wa'a 'yi ɔ -yɔ, 'in wa 'ni ɔ -yi. Nu, amia mia, a -yi ɔ, ɔ -yɔ ain 'sɔ -di dabhlo la, 'in ain 'wɔ ɔ yia ladlia.

18 «In 'na 'ka ain 'wɔti kwiiyua 'bhisa, nu, amiaa -gbE na yia yia. 19 'In bhla -sele -ka 'pli ni, dɔdɔgbv -nyuma 'na 'ka 'mi 'yi. Nu, amia mia ni, 'yia a yia 'mi. 'In a yia 'yliyɔgagie, -ami ka 'yliyɔgagiee 'gbv. 20 Zli we 'yli -ka nyini ni, 'in a yibhelia we 'ji ni, in mi Dide 'wɔ, a mi 'mi 'wɔ, 'in in mi ain 'wɔ.

21 «Nyume ɔ -ka na titenya -yɔɲwuu, 'in ɔ -ka we 'nɔɲwe zɔ ni, -zugba -mɔɔ -kali na zE. ɔɔ nyume ɔ -kalia na zE, ɔ zE na Dide yia -kalia. -Ami, ɔ zE na yia -kalia, 'in in 'ka ɔ na 'dE -slolu.»

22 Zudasɔ (-ɔ 'nia Zudasɔ Isikaliɔv) nEE ɔ -ylae: «Na -Kanyɔ, 'lee, lEE -lu ka 'gbv -in 'ka -ain -na 'dE -slolu, 'in, -i'in -slolu -na 'dE dɔdɔgbv -nyuma weee?»

23 ɔ nEE: «Nyume ɔ -ka na zekali ni, na weli ɔ zva 'nɔɲwe. 'In na Dide kalia ɔ zE, 'in -ami -yɔ na Dide sɔ yia ɔ 'wɔ la -dulia. 24 Nyume ɔ -nia na zekali, ɔ ɔ zɔ na weli 'nɔɲwe. -We na gbaa da ain -yla, we 'ni na 'dEE weli, nu, na Dide ɔ tiea 'mi, ɔ -gbE we bhva.

25 «Wee weli na gbaa ain -yla, da in mia -slɔ ain glaa. 26 Ni, in -ka mni ni, 'in na Dide paa ain Zuzu 'Pɔpa yoo na 'ɲni nya, mɔ 'kaa ain 'wɔsa. ɔɔ Zuzu 'kaa ain gbv weee -slolu, 'in ɔ ligbea ain gbv weee -we in gbaa ain -yla.

'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -zɔnv

27 «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ na tia ain -yɔ. Na 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ na nyEa ain. Sa in kaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ ni, 'sa na nyEa we ain. I'in wla we dɔdɔgbv -nyumaa -luwla sɔlv. A pali dli la, a 'na nɔnv nyanɔ -ni. 28 A ka 'mi ɲweE 'nɔ nu: «Mnia na yia, 'in amiaa -gbE na yia lv yia.» A -ka yaa na zekali ni, -zugba a ka yaa 'mɔna li, nu, na Didee -gbE na mnia. -We ka gbv -wa, Dide 'yli ɔ -zi 'mi. 29 Da -we -nya mia de 'nia -slɔ 'pli ni, gba na gbaa we ain -yla 'gamv. Nu, we bhla -ka nyini, a 'ka we dli -gɔ zɔ.

30 In -yɔ ain 'sɔ 'na 'ka gba duun, -we ka gbv -wa, dɔdɔgbv -nyumaa 'yugalinyɔ 'nyuu* mi yida. ɔ 'ni 'mi kweyɔmneni. 31 We -ka 'sa -mi ni, dɔdɔgbv -nyuma 'ka we 'jiyibheli ni, in -kali na Didee zE. In -kali ɔ zE, we 'dEE 'gbv -lu weee ɔ gbaa in nɔ lE, 'in na nva we lE. A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mni.»

15

**-Dlɔsuu 'zayli*

* 14:30 Ni, -Saatan wa saa 'ɲni.

1 «Nu, *-dlɔsuu 'zayli, -amɪ -wa. 'In na Dide mi, we kpaapanyɔ ɔ -mi. 2 Na 'kliya -we'e tɔva, 'mɔ ɔ dia, 'in 'kliya -we tɔva, ɔ mnazi we -yɔ, 'in we 'ka tɔv duun. 3 Welɪ -we in gbaa ain -yla, we ka ain -yɔmnazi, 'in we yia ain -mɔwɔlv.

4 «A -dɪlɪ 'mɪ 'wɔla, sa in -dɪliɪ ain 'wɔla 'bhisa. Sa suu 'kliya -we 'nia suu 'gbɔ -yɔ -mɪ, we 'ni mneni we 'ka tɔv we 'dɛ -bhlo ni, 'sa -bhlokpade, a 'ni 'mɪ 'wɔladɪlɪ, a 'na 'ka tɔv.

5 «Nu, -amɪ -wa -dlɔsu, 'in amia -wa we 'kliya. Nyɛme ɔ -ka 'mɪ 'wɔladɪlɪ, sa -amɪ -dɪliɪ ɔ 'wɔla 'bhisa ni, ɔ nyɛme, tɔva ɔ yia duun. -We ka gbɔ -wa, in 'ni ain -yɔbe, a 'ni mneni a 'ka -lu yabhlogbɔ ɔ lɛɛv. 6 Nyɛme ɔ -ni 'mɪ 'wɔladɪlɪ ni, suu 'kliya 'bhisa wa vitelia ɔ. Wee suu 'kliya -ka ye ni, 'mɔ wa bhua la, 'in wa paa we -kosu 'wɔ, 'in we sia. 7 A -ka 'mɪ 'wɔladɪlɪ, 'in na welinya -ka amiaa dli 'wɔv ni, -lu weee a -ka 'yibha, a -zɪlɪ we Dide, 'in ɔ nyɛa we ain. 8 A -ka tɔv duun, mɔ slɔlu na Didee 'ɲɪmmɪe -yɔ a mɪ na 'bɪnɔnya -zɔvɔ nya.

9 «Nu, sa Dide -kalia na zɛ, 'sa -bhlokpade in -kalia amiaa zɛ. A -tɔ na zekalie 'wɔ. 10 In ka na Didee titenya 'nɔɲwe zɔ, 'in in yia ɔ zekalie 'wɔv. 'Sa -bhlokpade, a -ka na titenya 'nɔɲwe zɔ ni, 'in a tɔa na zekalie 'wɔ.

11 «-We miɪa dɛ, 'mɔ in gbaa ain -yla, 'in sa 'mɔna miɪa 'mɪ dli 'wɔ, we 'ka 'sa ain dli 'wɔ -mɪ. Cɪn, 'in amiaa 'mɔna 'ka -bha -gɔ zi. 12 Na tite ni: sa in -kalia amiaa zɛ, a kɪkɪlɪ 'sa zɛ. 13 Nu, nyɛme ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyogagie wla ɔ -limaa 'gbɔ, zekalie -we -zia -mɔv, we 'ni -mɪ. 14 -We in gbaa a nɔ lɛ, a -ka we 'nɔɲwe zɔ, a mɪ na 'talea nya. 15 'In la 'maslɛɛn ain na lubhonɔnya, -we ka gbɔ -wa, lubhonɔnyɔ 'ni ɔ -kanyɔɔ gbɔnya -yi. 'In amia miɪa, na 'talea na laa ain, -we ka gbɔ -wa, gbɔ weee in 'nɔva Didee -gbe, in ka we ain -slɔlu. 16 'Lee, amia -saa -bha 'mɪ yi? -Innya, we 'ni -mɔv, -amɪ -saa -bha ain. Nu, in ka ain 'yoo 'nyɛ a 'ka tɔva mɪ, 'in we 'ya 'ka -gwɪɛ. 'In -lu weee a -ka Dide -zɪa na 'ɲɪ ni nya, ɔ 'ka we ain 'nyɛ. 17 Nu, tite in palia ain -yla, mɔ ni: a kɪkɪlɪ zɛ.

Dɔvɔgv -nyɛma nyɛa -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'wɔ

18 «Nu, dɔvɔgv -nyɛma -ka ain 'wɔnyɛ ni, a 'na dlɔlv -ni nu, wa ka 'mɪ 'wɔnyɛ tɪa. 19 A -yɔ dɔvɔgv -nyɛma 'sɔ 'ni -mɪ -bhlo. A -ka yaa -mɪ -bhlo, 'in wa yibhaa ain, wa 'dɛɛ nyɛma wa 'yibhaa 'gbɔ. Nu, in ka -bha ain -sa dɔvɔgv -nyɛma glaa, 'in a -yɔ wa 'sɔ 'ni -mɪ -bhlo, we 'dɛɛ 'gbɔ wa nyɛa ain 'wɔ. 20 A ligbe na welɪ, nu, lubhonɔnyɔ 'ni 'yɪlɪ ɔ 'ka ɔ -kanyɔ -zi. Dɔvɔgv -nyɛma ka 'mɪ 'kɪlyɛ 'wɔpalɪ. 'In wa -ka 'mɪ 'kɪlyɛ 'wɔpalɪ ni, 'kɪlyɛ 'wɔ wa yia ain palia. 'In wa -ka na welɪ 'nɔɲwe zɔ, 'in wa zɔva amiaa -nɔ 'nɔɲwe. 21 Nu, 'sa wa yia ain kpaa na 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, ɔ tiea 'mɪ, wa 'ni ɔ -yi. 22 In 'ni yaa yi, 'in in 'ka wa -yla gba ni, -zugba wa 'ni yaa gbɔnyuuu 'gba 'wɪlɪ -ka. Nu, -slɛɛn wa 'ni zizɛda -ka wa gbɔnyuu 'yu. 23 Nyɛme ɔ -ka 'mɪ 'wɔnyɛ, na Dide ɔ nyɛa 'wɔ. 24 Gwɛdɪgbɔnya -we nyɛme yabhlogbɔɔ 'niɪa -slɔ lɛɛv, in ka -mɔv lɛɛv wa 'yibadɪ. We 'ni yaa 'sa -mɪ, -zugba wa 'na 'ka yaa gbɔnyuuu 'gba 'wɪlɪ -ka. Nu, -slɛɛn, gwɛdɪgbɔnya in nɔva lɛ, wa ka we -yɔyi, 'in wa nyɛa in -yɔ na Dide 'sɔ 'wɔ. 25 -We miɪa cɛɪɪda wa tite 'wɔ, nɛɛ:

«Wa ka 'mɪ 'wɔnyɛ bhe.»

'Wɔ wa nyɛa -ain, -we miɪa cɛɪɪda we 'ka lɛɛvɔ 'gbɔ.

26 «Nu, -Yɔbɛnyɔ yia yia. Mɔ -wa Zuzu ɔ -kaa ain gbɔzɔvɔ 'wɔkwa. Didee -gbe ɔ bhɔva, yoo na yia ɔ ain 'paa. Nu, ɔ -ka yi ni, mɔ yia na gbɔdayɪnyɔ -zɛa. 27 'In amia yi 'yaa na gbɔdayɪnya -zɛa, -we ka gbɔ -wa, we bhɪli we gwɛdɪda, a -yɔ 'mɪ 'sɔ mi.»

16

1 «Nu, a yi 'yoo -zɔvɔ -gɔ labhɔlv, we 'gbɔ in yia ain -yla gbɔ -mɪni gba. 2 -Lagɔbudunya zɔ wa yia ain vua. 'In we bhɪla ka cɪpa, da nyɛma -wa mnenia

wa 'ka ain 'bha, wa yia gbaa wa 'dɛɛ dli 'wɔ nu, 'sa wa nɔa -Lagɔɔ lubho. ³ 'Sa wa yia nɔa, -we ka gbɔ -wa, wa 'nɪ Dide -yi, 'in wa 'nɪ 'mɪ -yi. ⁴ Da we bhla 'nɪa -slɔ nɪnɪ, gbɔnya nɪ na gbaa ain -yla 'gamu. 'In we bhla -ka nɪnɪ nɪ, a 'ka ligbe nɪ, in ka we ain -yla gba.

-Yɔbenyɔ yia yia

«Nɪ, in 'nɪ we ain -yla gba we gwedɪda, -we ka gbɔ -wa, in -yɔ ain 'sɔ mɪ -slɔ.

⁵ «-slɛɛn, ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ na mɪna. 'In ain glaa, nyɛ yabhlogbɔɔ 'yɪbha 'mɪ laɛ: «Mɔ -na mɪna?» ⁶ Nɪ, -slɛɛn in 'tɔlɔa da ain nɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ amɪaa -gɔ yia 'wɔtɔ yuɔ. ⁷ 'In gbɔzɔnɔ -nanɔ in mɪa ain -yla gbada: In -ka mɪ nɪ, -mɔɔ nanɪ 'yɪ amɪaa 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, in 'nɪ mɪ, -Yɔbenyɔ 'na 'ka ain -yla yi. Nɪ, in -ka mɪ nɪ, 'in na paa ɔ ain yoo. ⁸ 'In, ɔ -ka yi nɪ, 'in ɔ slɔlɔa dɔdɔgɔ -nyɪma sa wa nɔa wa 'dɛ -dawli 'wɔ wa gbɔnyuu klaa, -we mɪa tikli klaa, we -yɔ -Lagɔɔ gbɔwɔbhuhhuee daa. ⁹ Nɪ, dɔdɔgɔ -nyɪma mɪ wa 'dɛ -dawli 'wɔnɔda tiada gbɔnyuu daa, wa'a zɔ 'mɪ dli -gɔɔ 'gbɔ. ¹⁰ 'In, we 'sɔnɔ nya, wa mɪ wa 'dɛ -dawli 'wɔnɔda, -we mɪa tikli daa. -We ka gbɔ -wa, Didee -gbɛ na mɪna, 'in a 'na 'ka 'mɪ 'yɪ. ¹¹ Dɔdɔgɔ -nyɪma mɪ wa 'dɛ -dawli 'wɔnɔda we tanɔ nya, -Lagɔɔ gbɔwɔbhuhhuee daa. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ ka dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'yugalnyɔ 'nyuu -yɔgbɔ 'wɔbhu pepe.

¹² «Nɪ, in ka -slɔ wɛɪ duun in 'ka we ain -yla gba. 'In a 'nɪ -slɛɛn mɪnɪ a 'ka we zɔ 'yɪgbe. ¹³ Gbɔzɔnɔ -Zuzu -ka yi nɪ, mɔ 'kaa ain gbɔzɔnɔ 'dɛbhie 'wɔkwa. -We ka gbɔ -wa, ɔ 'na 'ka ɔ 'dɛɛ 'ɪnɪ nya gba, nɪ, -we weee ɔ 'nɔa, 'mɔ ɔ gbaa, 'in -we 'nɪa -slɔ 'pɪ nɪ, 'mɔ ɔ palia ain zɪ. ¹⁴ -We mɪa na -nɔ nya, 'mɔ Zuzu yia 'yɪa, 'in ɔ palia ain zɪ. 'Sa ɔ mɪnɪa na 'ɪnɪ. ¹⁵ -We weee na Didee kaa, we mɪ 'ya na -nɔ nya. We 'dɛɛ 'gbɔ, in yia ain -yla gba nɪ, -we mɪa na -nɔ nya, 'mɔ Zuzu yia 'yɪa, 'in we zɪ ɔ yia ain 'palia.

-Zezu nɛɛ nɪ, mɪna ɔ yia

¹⁶ «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mɪ 'yɪ, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yɪa 'mɪ.»

¹⁷ -Zezuu 'bɪnɔnya glaa, tɔlɔa gbɔgbalɪa -ylaɛ: «ɔ nɛɛ -ain -yla: «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mɪ 'yɪ, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mɪ.» ɔ nɛɛ 'ya -ain -ylaɛ: «Na Didee -gbɛ na mɪna 'gbɔ,» 'lee, sa we 'jɪ mɪa?»

¹⁸ 'In wa nɛɛ 'yaɛ: «ɔ -ka gba «Bhla -sele» nɪ, 'lee, sa -mɔɔ 'jɪ mɪa? -We ɔ gbaa, -a'a 'nɔ we 'wɔla.»

¹⁹ -Zezu -yi we 'jɪ nɪ, ɔ 'bɪnɔnya 'yɪbha wa 'ka ɔ layɪbha, tɔn, ɔ nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ ain -yla: «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mɪ 'yɪ, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mɪ.» We 'jɪ da a mɪa -talɪda a 'dɛkpɔa nyɪdɪ, we 'nɪ mɔɔ? ²⁰ In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, wɪa a yia, 'in -gle a yia 'paa. Nɪ, dɔdɔgɔ -nyɪma yia 'mɔna lia, -zugba amɪaa dli sumanɪ, 'in amɪaa dli sumanɪe yia 'mɔna -zɛa. ²¹ 'N'wɔ -ka luzɪ -bho, ɔ dli -su, -we ka gbɔ -wa, ɔ siasia bhla ka nɪnɪ. Nɪ, ɔ -ka gwali nɪ, 'in ɔ dɔa ɔ siasie 'wɔ. 'In ɔ lia 'mɔna, ɔ ka 'yɪ gwali 'gbɔ. ²² Sasɔkpa sa, -slɛɛn amɪaa dli -su, nɪ, in -ka ain 'yɪ lɔ nɪ, 'in a lia 'mɔna. 'In, nyɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɪnɪ ɔ 'ka we 'mɔna ain kwɛɛ -sa. ²³ Nɪ, wee 'yɪ -ka nɪnɪ nɪ, a 'na 'ka 'masɛɛn 'mɪ gbɔ yabhlogbɔɔ layɪbha. In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -lu weee a -ka Didee -zlalɪ na 'ɪnɪ nya, 'nyɛa ɔ yia we ain. ²⁴ A 'nɪ -slɔ -lu na Didee -zlalɪ na 'ɪnɪ nya. Nɪ, a -zɪa, a -ka -zɪa nɪ, 'in a yia we, 'in amɪaa 'mɔna 'ka -bha -gɔ zɪ.

-Zezu ka dɔdɔ lu

²⁵ «Nɪ, -we weee mɪa dɛ, in ka we ain -yla gba gbɔɔ nine nya. We bhla ka cɪpa, bhla -we nya in 'na 'kaa gbɔ gba gbɔɔ nine nya, 'in in 'kaa ain -yla Didee gbɔ gba sa 'vayɪ. ²⁶ Wee 'yɪ -ka nɪnɪ nɪ, 'in a bhuhhoea na Didee na 'ɪnɪ nya. 'In, in 'nɪ gba ain -yla nɪ, bhuhhoea na yia ɔ amɪaa 'gbɔ. -Innya, we 'nɪ -mɔɔ. ²⁷ -We ka gbɔ -wa, Didee 'dɛbhie -kalɪ amɪaa zɛ. A -kalɪ na zɛ, 'in a zɔa dli nɪ,

Dide -Lagoo -gbe na bhva, we 'gbu o -kala amiaa ze. ²⁸ Nu, Didee -gbe in 'bhva, 'in in yia dudv -gu yi. -Sleen, dudv -gu na yia 'bhva in 'ka Didee -gbe lvmni.»

²⁹ 'In o 'bunanya nee o -ylae: «Mu mia de, -sleen -i'in gba gbuv nine nya, nu, sa tiklu -na gbaa. ³⁰ -Sleen, -a -yi we 'ji nu, -in -yi gbv weee 'ji. Nu, -a 'ni -slv -mi gbv yabhlogboo layibha, 'in -in -yia -we -a 'kaa -mi layibha. We 'gbv -a zva dli nu, -Lagoo -gbe -na bhva.»

³¹ -Zeu -palia we 'bigu, o nee wa -ylae: «Dli a zv -sleen 'mi -gvv? ³² In nee, we bhla mi beda, 'in we ka nyini, da a 'kaa lamumni, 'in -o -ka -mi, o 'kaa o da lvmni, 'in a 'kaa -bha na 'de -bhlo ti. Nu, we 'ni na 'debhlo mi, Dide -yo 'mi 'so mu 'gbv.

³³ «-We mia de in gbaa ain -yla a 'ka 'wvutvutv -dlv o 'yi 'mi 'wv. Sia a yia dudv -gu. Nu, a 'temani dli: in ka dudv lu.»

17

-Zezu bhuhoea -Lago

¹ Nu, -Zeu bhia -we weee mia dee gbagbie, o ylaa yali, 'in o yia -Lago bhuhoe. O nee:

«Dide, we bhla ka nyini. -Slolu -na 'Yuu 'hnyililo, 'in -na 'Yu 'ka -na 'hnyililo -slolu. ² Nu, -in ka o 'yoo 'nye nyuma weee -gv. 'In waa nyuma weee -wa -in 'nyea o, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, o 'ka we -maa 'nye. ³ Nu, nyuma -ka -mi -yi, -mi, -o ka 'de -bhlo mia -Lagoo 'zayli nya, 'in wa -ka -Zeu Klist, -o -in tiea -yi ni, mv -wa 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka. ⁴ In ka -na 'hnumnie -slolu dudv -gv, 'in lubho, -we -in 'nyea 'mi, in ka we bhia. ⁵ Dide, dudv 'nia -slv la -mi, na 'hni mnua 'cin -na -gbe. Nu, 'nye -sleen 'mi wee 'hnumnie -bhlokpade -mi kwesi.

⁶ «Nu, nyuma -wa -in -saa -bha dudvuv -nyuma glaa, 'in -in yia 'mi wa 'nye, in ka -maa -na 'hni -slolu. Wa mi -na -nv nya, 'in -in yia wa 'mi 'nye, 'in wa yia -na weli 'nvuvwe zv. ⁷ -Sleen, wa -yi we 'ji nu, -we weee -in 'nyea 'mi, -na -gbe we bhva. ⁸ -We ka gbv -wa, weli -in zva 'mi hwee, in gbaa we wa -yla, 'in wa yia we -yovvnu. 'In wa ka we yibheli sazovv sa nu, -na -gbee na bhva, 'in wa yia dli zv nu, -mi tiea 'mi.

⁹ «Nu, wa 'gbv na bhuhoea -mi. In 'ni dudvuv -nyumaa 'gbv -mi bhuhoeada -mi, nu, -wa -in 'nyea 'mi, wa 'gbv na bhuhoea -mi. -We ka gbv -wa, wa mi -na -nv nya. ¹⁰ Nu, -wa weee mia na -nv nya, wa mi -na -nv nya. 'In nyuma weee mia -na -nv nya, wa mi na -nv nya, 'in wa mnua na 'hni. ¹¹ Wamia mia, dudv -gv wa yia -slv -gwlea, nu, -ami mia, in 'na 'ka dudv -gv -gwle: -na -gbe na yia mnua. -Mwlv -Dide, zv wa 'yliyv -na 'hni 'tite nya, 'hni -we -in 'nyea 'mi, wa 'ka 'wvuv -bhlo, sa -ami -yv -mi 'so mia -bhlo 'bhisa. ¹² Bhla -we nya in mia wa glaa, in ka wa 'yliyovv -na 'hni 'tite nya, 'hni -we -in 'nyea 'mi. In ka wa 'yliyovv, 'in nyume yabhlogboo 'ni mvo wa glaa, we 'ni -o 'kaa mvo 'wvvhv. Mo 'kaa mvo, 'in -we mia celida -Lagvsebhe 'wv, we 'ka lenv.

¹³ «'In -sleen, in mi -na -gbe mnua. Da in mia -slv dudv -gv, welya ni na gbaa, wa 'ka na 'muna dli 'wv -ka, 'in we 'ka -bha -gvzi. ¹⁴ In ka wa -na weli 'nye, 'in dudvuv -nyuma yia wa 'wvnye. -Maa -yv wa 'so 'ni -mi -bhlo, 'sa -bhlokpade in -yv dudvuv -nyuma 'nia -mi -bhlo, we 'dee 'gbv wa yia -maa 'wvnye. ¹⁵ In 'ni -mi bhuhoeada -mi nu, -in 'ka wa dudv -gv -sa. -Innya, nu, bhuhoe na bhuhoea -mi -in 'ka wa 'yliyovv gbvnyuuu dide kwee. ¹⁶ Wa -yv dudvuv -nyuma 'so 'ni -mi -bhlo, -ami 'bhisa. ¹⁷ -Sa wa dudvuv -nyuma kwesi -na 'de -yla gbvzvny nya. Nu, -na weli mi gbvzvny nya. ¹⁸ Sa -in tiea 'mi dudvuv -nyumaa -gbe, 'sa -bhlokpade na tiea na 'bunanya dudvuv -nyumaa -gbe. ¹⁹ Na 'de na wlaa -mi -yla wa 'gbv, 'in wa 'ka 'ya -mi -yla -mi 'piein.

²⁰ «Ni, in 'ni-maa 'debhloo 'gbv bhubhoeda -mi. Bhubhoe na bhubhoe 'yaa nyuma -wa yia -maa weli 'gbv 'mi dli -gv zva, wa 'gbv. ²¹ Bhubhoeda in mia wa 'de weee 'ka -mi -bhlo, nee -mi -ami 'wv, 'in -ami -mi 'wv, ni, Dide, wa -yo -an 'so -mi -bhlo. We -ka 'sa -mi ni, 'in dudu-gv -nyuma zva dli ni, -mi tiea 'mi. ²² 'Nimmnie -we -in 'nyea 'mi, in ka we wa 'nye, wa 'ka -mi -bhlo, -ami -yo -mi 'so 'bhisa. ²³ -Ami mi wa 'wv, 'in -mi mi -ami 'wv, we -ka 'sa -mi ni, -bhlo wa yia -mia sazov sa. 'In wa -ka -sleen -bhlo -mi, 'in dudu-gv -nyuma yibhelia we 'ji ni, -in ka 'mi tie, 'in sa -in -kalia na ze, 'sa -in -kalia wa ze.

²⁴ «Dide, dudu 'nia -slv la -mi, -in -kali na ze, we 'dee 'gbv -in yia 'mi 'nimmnie 'nye. -Sleen, in 'yibha ni, -maa -in 'nyea 'mi, wa -yo 'mi 'so -mi 'ya da na mnia, wa 'ka wee 'nimmnie -yoyi.

²⁵ «Dide tikli, dudu-gv -nyuma 'ni -mi -yi, ni, -ami -yi -mi, 'in na 'binonya -yia we 'ji ni, -mi tiea 'mi. ²⁶ In ka wa -na 'nmi -slolu, 'in -sloluda na yia we -tva, 'in sa -in -kalia na ze, wee zekalie 'ka wa 'wv -mi, 'in -ami 'ka wa 'wv -mi.»

18

'Sloja kpa -Zezu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

¹ -Zezu bhia -Lagv bhubhoe, v -yov v 'binonya -soa 'wv, 'in wa yia mni. Wa mia mnida, -gbva -we wa laa Sedon, 'in wa yia we 'wvdi. Ni, su -kpa yabhlo mi -m, -bha -Zezu -yov v 'binonya plaa.

² Zudas, v mia -Zezu wlada, v -yi -m, da, -we ka gbv -wa, -m -Zezu -yov v 'binonya gbelia 'wlu zli tlvaa zli. ³ Ni, -Lagvodu 'kadov 'nwekunya -wa *-Lagvubonyaa -cian -yov Faliznyuma tiea, we -yov Wlomv -sloja, Zudas -gali wa 'yu, 'in wa yia wee su -kpa mni. Wa 'kaa -m nyini ni, wa -yov 'nape -yov ylv yia yi, -zugba 'sloja ka tugvble kwee.

⁴ -We weee 'kaa -Zezu ylv, v 'de -yi we, we 'dee 'gbv v yia wa gbegein mni, 'in v yia wa layibhae: «'Lee, nyov ka da a talia?»

⁵ Wa nee: «Nazaletiyu -Zezu, v da -a mia -talida.»

⁶ Nee wa -ylae: «-Ami -wa.» (-Zugba Zudas, v mia v wlada, mi -maa glaa.)

⁷ Da -Zezu gbaa wa -yla: «-Ami -wa» ni, waa 'sloja yilia gwe tov, 'in wa yia bhli.

⁷ v yia wa layibha -zakpa 'soe: «Nyov ka da a talia?»

'In wa nee: «Nazaletiyu -Zezu, v da -a mia -talida.»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bigvpli wa -ylae: «In ka we an -yla gba pepe, -ami -wa. Ni, we -ka na da a mi -talida, a 'tide -maa mia de 'yi, wa 'ka mni.»

⁹ -We mia da, 'm v gbaa, v weli -we v gbaa 'cun we 'ka lenv 'gbv: «Dide, nyuma -wa -in 'nyea 'mi, nyime yabhlogvov 'ni mnv wa glaa.»

¹⁰ Ni, Simv Pielv ka tugvble kwee. v -saa we we tukpa 'wv, 'in v yia -Lagvubonyaa -kanyov 'kadov zlvubhonovyov we pa, 'in v yia -m v lilikwe -yukwli -bha -di. (v zlvubhonovyov wa laa Malikusi.)

¹¹ Ni, -Zezu nee v -yla: «Fa -na tugvble we tukpa 'wv. -Mi dli 'wv, siasie 'kadov -we Dide dia 'mi -yla la, in 'nia we v 'yigbea yi -wa yi?»

(Mt 26.57-58; Mk 14.53-54; Lk 22.54)

¹² Waa 'sloja -yov wa 'yugalnyov, we -yov Zuifv -Lagvodu 'kadov 'nwekunya kpa -Zezu, 'in wa yia v gbvan. ¹³ Ni, Anasv -gbe wa kwaa v tia. -We ka gbv -wa, Anasv -wa Kaifv 'nwmov dide. Wee -zv nya, Kaifv -wa *-Lagvubonyaa -kanyov 'kadov. ¹⁴ Ni, Kaifv zva Zuifv 'yugalnyv 'di, v nee: «We nanv 'yili ni, nyime -bhlo tli -amiaa nyimaa 'gbv.»

Pielv tia kpeli ni, v 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

15 Simo Pielu -yo -Zezuu 'binonyo yabhlo yia -Zezu 'bi mni. Nu, -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yi do -Zezuu 'binonyo yabhlo -moni, we 'dee 'gbu -moo -yo -Zezu 'so yia do -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu -budunwee pla. 16 Nu, Pielu yia 'pipee -tu, 'yoo nwee. Toon, do -Zezuu 'binonyo yabhlo, -o -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yia, 'in -moo yia 'tla. O gbaa 'yoo nwekunwo -yla gbu, 'in o yia Pielu -plali. 17 O 'yoo nwekunwo nee Pielu -ylae: «Do nyimee 'binonyo yabhlo -in -mia, we 'ni muu?»

Pielu yia we 'bigupali o -ylae: «-Imya, -gba! -gba!»

18 Nu, nwaolo mi yida. We 'dee 'gbu lubhononya -yo -Lagobudu 'kaduu nwekunya yia -kosu 'yidi, -zugba wa wolo. Pielu mi 'ya wa glaa 'woloda -kosu -yo.

-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu yibhaa -Zezu la (Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

19 Nu, -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu mi -Zezu layibhada, o 'binonya -yo -we o slolua -gu. 20 O 'palia we 'bigu, o nee: «In ka nyuma weee -yla gba -zejila 'wu. Nu, 'yhi weee nya na slolua -Lagobudunya zo we -yo -Lagobudu 'kadu zo da Zuifu weee gbelia 'wlu. 'In gba gbu yabhlogbo 'wiemi. 21 'Lee, -am -na yibhaa la yi? Nyuma -wa in -slolua, wa -yi -we in gbaa, 'yibha we wa la.»

22 -Zezu gbaa -we mia de ni, -Lagobudu 'kaduu nwekunya yabhlo mia -bha, o bea o -yo, 'in o yia o 'kpa yukwli 'wu sobha. 'In o nee -Zezu -ylae: «'Lee, sanee -na gbaa -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yla yi?»

23 O nee -buduu nwekunya -ylae: «'Lee, gbu 'nyuu -mumu in gbaa, -slolu 'mi we 'klb, 'in we -ka nu, in 'ni gbu 'nyuu gba ni, lee -lu ka 'gbu -na pa 'mi -lua?»

24 Toon, 'in Anasi yia 'sloja 'yoo 'nye, wa 'ka -Zezu -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu Kaifuu -gbe kwa, -zugba o mi gbunda.

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

25 Nu, Simo Pielu mi wee -budunwee 'woloda. Wa nee o -ylae: «-Mi mia 'de o nyimee 'binonyo yabhlo -in -mia, we 'ni muu?»

O kpelia we, o nee: «-Imya, yo -wa yo!»

26 -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu gaylo yabhlo mi -bha, nyime -o ka yukwli Pielu -dia -bha, o koda -nyime yabhlo -wa. O lubhononyo nee Pielu -yla: «Nu, -mi in 'yia da su -kpa, -in -yo -Zezu 'so, we 'ni muu?» 27 Nu, 'in Pielu yia we -zakpa tanu kpeli. Wee kpeli mi o nwee, 'in -koko yia -bha -bhlokpade gbogboe bhli.

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

28 Nu, we 'bigu, wa -yo -Zezu yia Kaifuu -gbe 'bhu. *Wlomu -nyime Pilati, -o plia Zuifuu do 'wlu la, -moo -budunwee wa kwaa o. Zlokre tutu -wa, Zuifuu 'yugalunya 'ni wee -budu zo pla. Wa -ka -mo pla, -zugba wa ka puu pla wa tite 'yu. 'In wa -ka puu -ka ni, wa 'ni mneni wa 'ka *'Wozitylu 'feti -gu -lu li. 29 We 'dee 'gbu wa yia 'pipee -tu, 'in Pilati, -o plia Zuifu 'wlu la yia 'tla. O nynia wa -yo la, 'in o yia wa layibha: «'Lee, gbu -mumu a dili nyime nia?»

30 Wa 'palia we 'bigu, wa nee o -ylae: «-A -ka -mi nyime mia de -la ni, -zugba gbonyumonyo -wa.»

31 Pilati nee wa -ylae: «Amiaa 'de 'bhu o 'wu, 'in a 'ka o -yogbu 'wobhu amiaa titee solo.»

Toon, 'in wa nee: «We -ka nyimee -yogbu -a 'bhu 'wu, -a 'ni we 'klb -ka, -a 'ka o tlite -dli.»

32 'Sa -moo 'plia, -Zezuu weli 'ka gbuzono -zee 'gbu. Sa o 'kaa tli, wee weli ka we -slolu. 33 Pilati plaa -budu zo, 'in o yia -Zezu la. -Moo bea o 'yu, 'in o nee o -yla: «'Lee, Zuifuu 'wlupuluny o -in -mia yi?»

34 -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «Lee -lu ka 'gbu -na yibha 'mi we laa? 'Lee, -na 'de yibhaa 'mi we la yaayi, nyuma -putu la 'saa 'mi yi?»

35 Pilati nɛɛ: «'Lee, Zuifu in -mia yi? Nu, -na 'dɛɛ Zuifobhelia -yɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka -mɪ 'mɪ -la. 'Lee, lɛɛ -lu -in nɔ lɛa?»

36 ɔ nɛɛ: «Na 'wlulapilɛe se mia, we'e 'bhɔ dɔdɔgɔ -nyumaa -gbɛ. We -ka yaa wa -gbɛ we 'bhɔ nɪ, -zugba na lubhonɔnya ka yaa jɛlɛgba gɔ, -mɔɔ yi 'wɔ nu, Zuifuɔ 'yugalunya kpa 'mɪ. Nu, -innya, we'e 'bhɔ dɔdɔgɔ -nyumaa -gbɛ.»

37 Pilati nɛɛ ɔ -ylɛ: «Nu, nyumaa 'wlulapilɔyɔ -in -mia, we 'nɪ mɔɔ?»

ɔ nɛɛ: «'Mɔ -in gbaa dɛ. We 'dɛɛ 'gbɔ wa yia 'mɪ gwali. In 'ka gbɔzɔnɔɔ dayinyɔ nya -mɪ 'gbɔ in yia dɔdɔ -gɔ yi. -Wa weee mia gbɔzɔnɔɔ -nɔ nya, na wɛli wa pɔɔba yukwli.»

(Mt 27.15-31; Mk 15.6-20; Lk 23.13-25)

38 Pilati nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ, lɛɛ -lu we -mia?» Pilati bhia -we mia dɛ gbagbie, 'in ɔ yia -budu zɔ 'tla. ɔ mɔɔ 'pipee Zuifuɔ -gbɛ, ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Nu, -we ka 'gbɔ in 'kaa nyumɛ nɪ gbɔ dɪli, i'in 'yi we -yɔ. 39 Amiaa lɛnɔgbɔ 'cɪn 'yɪbha nɪ, in 'tide -kaslonɔyɛ yabhlo 'yi 'Wɔzitiyɪlu 'fɛtu bhla. 'Lee, a 'yɪbha nɪ, in 'tide aɪn -yla Zuifuɔ 'Wlulapilɔyɔ 'yii?»

40 Wa 'kɔɔ 'wɔ, wa nɛɛ: «-Innya! -In 'na 'tide -mɔɔ mia dɛ 'yi -nɪ. 'Tide -Balabasɪ 'yi -aɪn -yla!» -Zugba ɔɔ -Balabasɪ mia, nyumɛ 'nyuuu 'dɛbhie -wa.

19

1 Tɔɔn, 'in Pilati nɛɛ wa -yla nɪ, wa 'bhɔ -Zezu 'wɔ wa 'ka ɔ sɛlia mɔɔ. 2 'Sloja maa 'wia -kloo, 'in wa yia we -Zezu 'wluo -pla. 'In wa yi 'yaa ɔ -bana zalɔ 'wɔpla, nyumaa 'wlulapilɔyɔ 'bhisa. 3 Wa -ka ɔ -yɔ lanyni -bhlo, -zugba wa nyania ɔ. Wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «Zuifuɔ 'wlulapilɔyɔ, -na fɔɔ.» 'In wa sɔbhaa ɔ 'kpa yukwli 'wɔ.

4 Pilati 'tlaa lɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «A pɔ yukwli -nya, nɪ, lɔ na laa ɔ aɪn 'pipee, 'in a 'ka we 'wolanɔ nɪ, -we ka 'gbɔ in 'kaa nyumɛ nɪ gbɔ dɪli, i'in 'yi we -yɔ.»

5 Tɔɔn, 'in -Zezu yia 'tla, ɔ ka wee -bana zalɔ 'wɔ, 'in 'wia -kloo mia ɔ 'wluo. 'In Pilati nɛɛ wa -ylɛ: «ɔɔ nyumɛ nɪ!»

6 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔɔ nɛwɛkɔnya 'yia -Zezu -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpikɔɔ bhli. Wa nɛɛ: «Kɔɔ ɔ *su -gɔ la! Kɔɔ ɔ su -gɔ la!»

Pilati nɛɛ wa -ylɛ: «Amiaa 'dɛ 'bhɔ ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ su -gɔ lakɔɔ. Nu, -we ka 'gbɔ in 'kaa ɔ gbɔ dɪli, i'in 'yi we -yɔ.»

7 Zuifu nɛɛ ɔ -yla: «-A ka tite yabhlo, 'in wee tite nɛɛ nɪ, wa 'bha ɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ nɛɛ nɪ, -Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia.»

8 Da Pilati 'nɔa wa wɛli nɪ, 'in ɔ nyano yia -gɔbho. 9 ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu layɪbha: «Mɔ -na bhɔa?» Nu, -Zezu 'nɪ we 'yabhlogbɔɔ 'bɪgɔpali. 10 Tɔɔn, 'in Pilati nɛɛ ɔ -ylɛ: «-I'in sɪsali nɛwɛ -gɔ -amɪ -ylɛa? -Amɪ, in ka we se in 'ka -mɪ 'yitide, 'in in ka 'ya we se in 'ka -mɪ su -gɔ la kɔɔ, 'lee, -in 'nɪ we 'ji -yi -wa yi?»

11 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ se -ka 'mɪ -gɔ, we 'nɪ -we ka se -Lagɔ 'nyɛa -mɪ 'wɔbhɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ -mɔmɔ -laa 'mɪ -mɪ 'yu, ɔ gbɔnyuu 'yli we 'ka -na -nɔ -zi.»

12 Wee wɛli nɪ 'bɪgɔ, Pilati 'yɪbha yaa ɔ 'ka -Zezu 'yitide, 'in Zuifu yia 'wɔkpikɔɔ bhli. Wa nɛɛ: «-In -ka nyumɛ mia dɛ 'yitide nɪ, -zugba -in 'nɪ Wɔmɔɔ 'wlulapilɔyɔ 'kadɔɔ 'tale! Nu, nyumɛ ɔ -ka gba: «Nyumaa 'wlulapilɔyɔ in -mia» -zugba -mɔɔ mɪ nyumaa 'wlulapilɔyɔ 'kadɔɔ tonɔyɛ nya.»

13 Pilati 'nɔa wɛlnya nɪ, 'in ɔ yia -Zezu la ɔ 'ka 'tla. We 'bɪgɔ, 'in Pilati yia gbɔwɔbhukɔ -gɔ ladi. -Budunwɛɛɛ da -lɛ wa mnazɪa la tɔkpa nya, -bha -wa. 'Mɔ wa laa «Gabata» zuifuwɛli 'wɔ.

14 Nu, 'yɪ -we nya wa mnazɪa wa 'dɛ la 'Wɔzitiyɪlu 'fɛtu 'gbɔ, wee yɪ -wa. 'Yɔ nyɪa -glɔnyɪdi, 'in Pilati nɛɛ Zuifu -yla: «Amiaa 'wlulapilɔyɔ nɪ.»

15 'In wa yia 'wɔkpikɔɔ bhli. Wa nɛɛ: «'Bha ɔ! 'Bha ɔ! Kɔɔ ɔ su -gɔ la!»

Pilati nɛɛ wa -ylɛ: «'Lee, in kɔɔ amiaa 'wlulapilɔyɔ su -gɔ laa?»

'In -Lagɔbɔbɔnyaa -cian yia we 'bigɔpalɛ: «-Amaa 'wlulapɪnyɔ -bhlogbɔɔ, Wlɔmɔv 'wlulapɪnyɔ 'kadɔ -wa.»

¹⁶ Tɔɔn, 'in ɔ yia wa -Zezu yoo 'nye, wa 'ka ɔ su -gɔ lakɔlv.

'Sloja kolva -Zezu su -gɔ la
(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'In wa -yɔ -Zezu 'sɔ yia mni. ¹⁷ Wa 'kaa 'gbe 'tla ni, su -we -gɔ wa 'kaa ɔ la kɔlv, ɔ 'dɛ ka we -blɪgba. Wa mɪ mnɪda, 'in wa yia da -we wa laa 'Wluu 'Kɔaa da nyini. (-Bha wa laa «Gɔlvɔgɔta» zuifɔwɛli 'wɔ.) ¹⁸ -Bha 'sloja kolva -Zezu su -gɔ la. 'In wa yi 'yaa nyuma -putu 'sɔ su -gɔ lakɔlv. 'Yabhlo mɪ -Zezuu lilisɔlv, 'in 'yabhlo mɪa ɔ kɔpɛsɔlv.

¹⁹ Pilatɪ nva su falv lɛ, 'in wa yia we -Zezuu su -gɔ lakɔlv. Wee su falv -gɔ ɔ celɪa:

NAZALɛTIYU -ZEU
ZUIFUV 'WLULAPɪNIYɔ

²⁰ Nu, Zuifɔ duun zɛla -we mɪa wee su falv -gɔ celɪda. -We ka gbv -wa, da wa zɔa -Zezu su -gɔ, -bha cɪpa 'gbe 'kadɔ -yɔ, 'in wa celɪ we -zakpa ta: tia zuifɔwɛli 'wɔ, we 'bigɔ wlɔmɔwɛli 'wɔ, 'bhie glɛkiwɛli 'wɔ. ²¹ *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian zɛla we, -bha wa mɪa Pilatɪ -gbɛ, 'in wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Mɪ celɪa: 'Zuifɔv 'Wlulapɪnyɔ» nu, we 'nɪ mnɛni we 'ka 'sa -tɔ! -In celɪ nu: 'Nyɪmɛ nɪ nɛɛ: -Amɪ -wa Zuifɔv 'wlulapɪnyɔ.»

²² Pilatɪ 'palia we 'bigɔ, ɔ nɛɛ: «-We in celɪa, celɪda we tɔa.»

²³ Da 'sloja kolva -Zezu su -gɔ la, 'in wa yia ɔ 'wɔplali dlili. Wa dlili we 'wɔ la -mnɔa, 'slojayu -mɔmɔ -ka -mɪ, -mɔɔ ka -mɔɔ -nɔ. 'In wa yi 'yaa ɔ -banaa zɔbana -zɔnɔ 'wɔbhɔ. Nu, wee -bana mɪ luada 'naa kibhe -bhlo nya, we 'bhɔ -bli -yɔ we 'ka bhv -yɔ nyini. We 'nɪ pipɛda -mɪ. ²⁴ Wa nɛɛ wa 'dekpɔa nyɪdɛ: «-A 'na ylahi wee -bana -zɔnɔ -nɪ, nu, -a 'pa -nɪgbɪ, 'in -ɔ ka -nɔ -yɔ we -ka -tɔ nu, -mɔɔ 'ka we 'wɔbhɔ.»

Nu, 'sa -we mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ celɪda 'kaa sa 'pli. We nɛɛ:

«Wa ka na 'wɔplali dlili wa 'dekpɔa nyɪdɪ.

'In wa yia -nɪgbɪ 'pa,
 ɔ yia na -bana 'bhaa,
 wa 'ka ɔ yibheli.»

Nu, -we 'sloja nva lɛ, mɔ mɪa dɛ.

²⁵ -Zugba -Zezuu 'nyaa klaa, ɔ 'nyaa bhɔlv klaa, Klopasu 'ɲwɔnɔ Malii klaa, we -yɔ Magɪdala 'ɲwɔnɔ Malii mɪ -bha wee *su kwesi. ²⁶ Nu, 'in -Zezu yia ɔ 'nyaa -yɔyɪ. ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -ɔ ka zɛ ɔ -kalaɪ, -mɔɔ mɪ ɔ 'nyaa kwesi. 'In ɔ nɛɛ: «'Maa, amaa yu nɪ.» ²⁷ We 'bigɔ, ɔ nɛɛ 'bɪnɔnyɔ -ylɛ: «-Na 'nyaa nɪ.» Tɔɔn, we 'bhv -bha 'wɔ, 'in ɔɔ 'bɪnɔnyɔ yia ɔ, ɔ 'dɛɛ -gbɛ bhɛli.

-Zezuu tlɪthe
(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

²⁸ We 'bigɔ, -Zezu -yi -slɛɛn we 'ji nu, -lu weee ka gba. 'In -we mɪa celɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka lɛnɔv 'gbv, ɔ nɛɛ: «In 'ka 'ma.»

²⁹ Wee da mɪa, kalɔ nɔv nyɪda mɪ -bha. Wa faa -fuu wee kalɔ nɔ lv, wa bɪzɪa we suu* 'yliya 'wɔ, 'in wa yia we -Zezuu ɲwɛ -yɔ bhɛli. ³⁰ Nu, ɔ 'maa wee kalɔ nɔ nu, we 'bigɔ, ɔ nɛɛ: «We ka bhɪa!» ɔ -laa 'wlu zɔ tɔɔn, 'in ɔ yia tlɪ.

³¹ Nu, 'yli -we nya wa mnazɪa wa 'dɛ la wa Nyapɛyli 'gbv, wee yli -wa. Wee *Nyapɛyli mɪa, 'yli -zɔnɔv 'dɛbhie -wa. We 'dɛɛ 'gbv Zuifɔv 'nɪ 'yibha nu, 'kwie -tɔ su -gɔ wee Nyapɛyli nya. We 'gbv wa 'yugalɪnya yia Pilatɪ 'yoo -zlalɪ mni, wa 'ka waa nyumaa bhv 'kate, 'in wa 'ka wa 'kwie su -gɔ -sa. ³² Tɔɔn, wee da wa kolva waa nyuma su -gɔ la, 'in 'sloja yia -mɔ mni. Wa nyɪnɪa -mɔ ni, 'in wa

* 19:29 Wee su mɪa dɛ, *isɔpɔsu -wa.

yia waa nyuma so 'so lu mia -Zezu kwesi be. Wa 'katea yabhloo bhonya, 'bhie, wa yia 'sonoo -nu 'kate. ³³ Wa nynia -Zezu -yo la, 'in wa yia we -yoyi nu, o ka tl, we 'deε 'gbu wa 'ni o bhonya 'kate. ³⁴ Nu, 'in 'slujayu yabhlo yia -Zezuu gbaci zo tnu o 'li nya. -Bha -bhlokpade 'pion -yo 'nyu 'tlaa o 'wu. ³⁵ Nyume o mia -bha we zli, 'in -we 'plia, o 'ya we -yo, -moo -wa we dayinyo. Nu, wee gbunya ni o gbaa, 'in a 'ka 'ya we dl -yo zo. O gbodayiweli mi gbuzonu nya, 'in o -yi we 'ji nu, -we o gbaa gbuzonu -wa.

³⁶ -We weee mia de 'plia, 'in -we mia celida -Lagosebhe 'wu, we 'ka lenu. We neε: «Wa 'na 'ka o 'kua yabhlogbo 'kate.» ³⁷ 'In wee 'sebheε kibhe yabhlo neε: «'In, ylaa wa yia o ka gbaci -zo wa tnoa.»

³⁸ Nu, nyume yabhlo wa laa *-Zezefu, Alimateyu -wa, o mi -Zezuu 'binonyo yabhlo nya zizewiemu. -We ka gbu -wa, o mi Zuifoo 'yugalunya soda. O nyume ni mnua Pilati 'yoo -zlaia o 'ka -Zezuu 'kwie 'wobhu. 'In Pilati yia we -yoyi wnu. Toun, -Zezefu yia lu ni, 'in o yia -Zezuu 'kwie 'wobhu. ³⁹ Nyume yabhlo wa laa 'Nikodemu, -moo yi 'yaa o 'bi mni. Nu, nyume o mnua zlume -Zezu 'ya sabo, mo -wa. O mia mnua, o -yo -lasiklo bo botol -nu 'so, 'in wa yia mni. 'Mu wa laa *mili -yo aluesu. We 'wowlwe mneni we 'ka kilo gl -bhlo 'ya kugbua nyini. ⁴⁰ -Zezefu -yo 'Nikodemu yia -Zezuu 'kwie 'wobhu. 'In wa yia o 'naapinya -we wa slua wee botol -lasiklo -gu, -yo labibeli. Nu, 'sa Zuifo mnazia 'kwie -yo, 'bhie wa faa we gbawla 'wu.

⁴¹ Da wa kolva -Zezu *su -gu la, su -kpaam -bha. Wee su -kpaam, 'bhoka -lolu, -we 'wu wa 'nia -sls 'kwie yabhlogbo fa, we mi -bha. ⁴² Nu, 'yli -we nya Zuifo mnazia wa 'de la wa Nyapeyli 'gbu, wee yli -waa 'gbu, 'in wee 'bhoka cipa -bhaa 'gbu, wa yia -Zezuu 'kwie -mo fa.

20

*-Zezu 'ni gbawla 'wu -mi
(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)*

¹ Nu, 'yli 'pli -bhlo, we 'sonoo zligu, dimasu nya, da zli 'nia -sls ladolu, 'in Magidala -nyoo Malii yia gbawla -gu mni. Nu, wa ka zlume we kla tukpa -boklo 'kadu nya, 'in Malii -tala -bha ni, o 'ni wee tukpa -yoyi we nyee. ² Toun, 'in o -yo -gwagwie yia Simo Piel -yo 'binonyo yabhlo, o ka ze -Zezu -kalia, 'di kwa. O neε wa -ylae: «Wa ka -amua -Kanyo gbawla 'wusa, 'in da wa zua o, -a 'ni -bha da -yi.»

³ Piel -yo oo -Zezuu 'binonyo yabhlo ni -soa 'wu, 'in wa yia wee gbawla -gu mni. ⁴ -Gwagwie nya wa 'desobbie mia -mo mnua. 'In oo 'binonyo -mou -gwagwie -zi Piel. Moo nynia -mo tia. ⁵ O kwlia 'wu, 'in o yia 'naapinya -yoyi -bha lasluda, nu, o 'ni -mo pla. ⁶ Simo Piel yia o 'bi, o nynia, o plaa gbawla nukple, 'in o yia -mo 'naapinya -yoyi, -bha lasluda. ⁷ O ka 'ya 'naa -we wa gbuania -Zezuu 'wlu -yla -yoyi. Nu, wee 'naapi 'ni we -lima glaa -mi, we mi glida we 'deε saa da -putu. ⁸ -Moo 'bigu, 'binonyo o nynia tia, o yi 'yaa gbawla nukple pla. O 'ya we -yo, 'in o yia dl zo. ⁹ (Nu, -we mia -Lagosebhe 'wu celida, wa 'ni -sls we 'wolanu: nu, 'wu -Zezu yia -soa tlitinya glaa.)

*-Zezu 'tala Malii 'kl
(Mk 16.9-11)*

¹⁰ Toun, 'binonya sobhie yia -budunyeε lobhiti. ¹¹ Nu, Malii mi -bha gbawla kwesi -zugba o wi. O mi wida, 'in o yia 'wukwli o 'ka gbawla nukple 'yilabli. ¹² 'In o yia -mo 'anzi 'so -yoyi ladida da wa pala -Zezuu 'kwie la. Yabhlo mi o 'wluu 'bigu, 'in yabhlo mia o bhonyaa 'bigu. 'Woplalu 'pupa mia we 'wu. ¹³ Nu, 'in wee 'anzi yia Malii layibha. We neε: «Bholo, leε -lu wili ain a?»

Ɔ nɛɛ we -yla: «Wa ka na -Kanyɔ -bha lasali, 'in da wa zva ɔ, in 'nɪ -bha da -yi.»
14 Ɔ mɪ -we mia de gbada, ɔ 'bhitia la, 'in ɔ yia -Zezu -yɔyɪ, ɔ 'nɪ we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa.

15 'In -Zezu yia ɔ layɪbha: «Bhɔlɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a wia? Nyɔɔ a nɔnɔ 'yilibla?»

Malii dli 'wɔ nu, su -kpaaa lubhononyɔ -wa. Tɔn, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, we -ka nu, -mɪ 'bhu ɔ 'kwie 'wɔ, gba 'mɪ -yla da -in zva ɔ, 'in in 'ka ɔ 'bɔmni.»

16 -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Malii!»

Malii 'bhitia ɔ gbɛgbɛin la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla zuifowɛlɪ 'wɔɛ: «Wlaboni!» We ji -wa: «-Slolunyɔ.»

17 Ɔ nɛɛ ɔ -yla: «A 'na kpali 'mɪ la -nɪ, in 'nɪ -slɔ Didee -gbɛ mɪ 'gbɔ. Nu, a mɪ a 'ka na bhelia -yla gbɛɛ: na Didee, ɔ mia amiaa Didee nya, na -Lagɔ, ɔ mɪ 'yaa amiaa -Lagɔ nya, ɔ -gbɛ na mɪa.»

18 Tɔn, 'in Magɪdala -ɪwɔnɔ Malii yia -Zezuu 'bɔnɔnyaa -gbɛ mɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «In ka -amiaa -Kanyɔ 'yɪ!» 'In ɔ yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla, we 'dɪ wa -sali.

*-Zezu 'tɪalia ɔ 'bɔnɔnyaa 'klv
(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)*

19 Wee 'yɪ -bhlokpadeɛ jibheza, 'bɔnɔnyaa yia 'wlugbeli -budu zɔ. Nu, wa ka -buduu klolo -gbali, wa mɪ Zuifɔvɔ 'yugalnya sɔdaa 'gbɔ. 'In -Zezu yia wa glaa yi. Ɔ 'yiligbe wa nyidi, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Lagɔ 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!»
20 Ɔ bhia we gbagbie, 'in ɔ yia ɔ -kwitɛ wa 'kɪslɔlu, we -yɔ ɔ gbacɪ zɔ. Wa 'yɪa Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ, 'in wa yia 'mɔna li.

21 Ɔ nɛɛ wa -yla -zakpa 'sɔnɔ nyaɛ: «-Lagɔ 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ! Nu, sa Didee tiea 'mɪ, 'sa -bhlokpadeɛ na tiea aɪn.»
22 Wee wɛlɪnya nu 'bɪgɔ, ɔ 'paa wa -pɪpe -gɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Zuzu 'Pɔpa -mɪ amiaa -nɔ nya. 23 A -ka nyɪmaa gbɔnyuu 'wɔtɪ ni, 'in we 'gba bhɔa wa 'wlu. Nu, a 'nɪ nyɪmaa gbɔnyuu 'wɔtɪ ni, 'in we tua wa 'wlu.»

-Zezu -yɔ Toma

24 Da -Zezu yia wee -budu zɔ, -zugba ɔ 'bɔnɔnyaa kugbua lɛ 'sɔ glaa yabhlo wa laa Toma (-ɔ ka 'ɲnɪ -yɔgbalɪnɪ -wa -Zluya), ɔ 'nɪ -bha -mɪ. 25 Tɔn, 'bɔnɔnyaa pɪnɪ nɛɛ ɔ -yla: «-A ka -amiaa -Kanyɔ 'yɪ.»

Nu, Toma nɛɛ wa -ylaɛ: «We -ka nu, in 'nɪ pɔɛndee 'bɪ 'yɪ ɔ -kwitɛ, 'in in 'nɪ we 'bɪ 'wɔ na -kwitaya fa, 'in in 'nɪ ɔ gbacɪ zɔ na sɔ fa ni, in 'na 'ka we dli -gɔ zɔ.»

26 Lɔkɔwlu 'plɪ -bhlo, 'in -Zezuu 'bɔnɔnyaa yi 'yaa 'wlugbeli -budu zɔ. Nu, Toma mɪ -bha. Wa ka -buduu klolonya -gbali, 'in -Zezu yia wa glaa yi. Ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!»
27 'In ɔ nɛɛ Toma -ylaɛ: «Dɪ da -na -kwitaya, 'in yla da na -kwitɛ: behɪda -na sɔ, 'in fa we na gbacɪ zɔ. 'Bhu dliɔlɔɛ 'bɪ, 'in -in 'ka dli zɔ!»

28 Toma nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, na -Lagɔ!»

29 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In ka 'mɪ 'yɪ, we 'gbɔ -na zva dli, we 'nɪ mɔv? -Wa 'nɪa 'mɪ 'yɪ, 'in wa zva dli, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ -maa -nɔ nya.»

Wee 'sebheɛ wlu ni

30 -Zezu ka gwɛdigbɔnyaa tɔlvaa -zlo lɛnɔ ɔ 'bɔnɔnyaa 'yibadi, nu, -mɔv 'nɪ cɛlɪda -mɪ 'sebheɛ ni 'wɔ. 31 Nu, -we -nya mia da cɛlɪda ni, -bha we mia a 'ka dli zɔ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -yɔ -Lagɔɔ Yu. 'In, a -ka ɔ dli -gɔ zɔ, a 'ka 'yliyɔgagie 'yɪ ɔ 'ɲnɪ nya.

21

-Zezu 'tɪalia ɔ 'bɔnɔnyaa 'klv Tibeliadɪnyu kwesi

1 -Mɔv 'bɪgɔ, 'in -Zezu yi 'yaa ɔ 'de ɔ 'bɔnɔnyaa 'kɪslɔlu Tibeliadɪnyu kwesi. Sa we 'plɪa mɔ ni: 2 Simɔ Pielɪ klaa, Toma (-ɔ wa laa -Zluya) klaa, Natanaɛli

(Galileee Kanagbe 'wɔ yu) klaa, Zebedee 'yua klaa, we -yɔ -Zezuu 'bunɔnya -putu 'sɔ mɪ -bha. ³ Simɔ Piɛlɪ nɛɛ wa -yla: «'Nyuu na mɪnɪa -dɔa.» Wa nɛɛ ɔ -ylac: «-Amia mɪ 'ya yida -a -yɔ -mɪ 'sɔ 'ka mɪnɪ.» Wa mɪnɪa, 'in wa yia 'glɔ 'wɔbho. Nu, sabɔ weee 'plia nɪ, wa 'nɪ zibhi yabhlogbɔɔ 'bha.

⁴ Zlɪ bhliia zlizlie, -zugba -Zezu mɪ -bha wee 'nyuu ŋwe -yɔ. Nu, ɔ 'bunɔnya 'nɪ we 'jiyibheli nu, mɔ -wa. ⁵ ɔ nɛɛ wa -ylac: «!n! Nyimesia, a 'nɪ zibhi 'bha -nyaa?»

Wa 'palia we 'bigɔ, wa nɛɛ: «!n, -a 'nɪ zibhi yabhlogbɔɔ 'yɪ!»

⁶ ɔ nɛɛ wa -yla: «A viteli 'sowli amɪaa 'glɔɔ lilisɔɔɔ, 'yia a yia.» Wa vitelia 'sowli, tɔɔn, zibhii -zlo -we wa 'bhaa, we 'wɔzuloo 'gbɔ, wa 'nɪ 'maslɛn 'sowli 'nyu lɔ -sasie mneni.

⁷ 'Bunɔnyɔ ɔ ka zɛ -Zezu -kala nɛɛ Piɛlɪ -yla: «-Amɪaa -Kanyɔ -wa!» Simɔ Piɛlɪ 'nɔa «-Amɪaa -Kanyɔ -wa!» tɔɔn, 'in ɔ yia ɔ -banaa -gɔbana 'wɔpla, nu, ɔ ka we 'wɔsaa 'gbɔ, 'in ɔ yia 'nyu lɔ -bho. ⁸ 'In 'bunɔnyaa pɪnɪ -yɔ 'glɔ yia yi, -zugba 'sowli mɪa yeda zibhi nya, wa gbize we 'wɔ. Nu, wa 'nɪ yaa 'nyuu ŋwe -yɔ latlɔɔ, sa 'bhisa 'mɛtlɪ glɔ gbu sisalia wa -yɔ. ⁹ Wa 'tlaa -gɔgɔ -gɔ, 'in wa yia -bha -kapu 'yɪ. Zibhi mɪ 'yɪ, 'in 'floo mɪa -bha.

¹⁰ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Zibhi -we a 'bhaa da nɪ, a -yɔ we tɔɔa yi.»

¹¹ Simɔ Piɛlɪ -gblaa 'glɔ 'wɔ tɔɔn, 'in ɔ yia 'sowli 'wɔgbize dɔdɔ. We mɪ yeda zibhi 'kadɪ nya, we ŋwe nyɪnɪ zibhi glɔ gbesɔ 'ya kugbua lɛ ta (153). Nu, wee zibhi -zu 'wɔ, 'in wee sowli 'yɪ. ¹² -Zezu nɛɛ wa -yla: «A yi a 'ka li!» Waa 'bunɔnya glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ŋwe -ka ɔ 'ka ɔ layibhae: «Nyɔɔ -in -mɪa?» Wa -yi we 'ji nu, Nyɪmaa -Kanyɔ -wa. ¹³ -Zezu bɛa wa kwesi, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, ɔ dlilia we wa 'wɔla, 'in ɔ yia wa zibhi 'nyɛ. ¹⁴ Nu, -Zezu -sɔa tlɪtlɪnya glaa 'wɔ, ɔ 'dɛɛ slolue ɔ 'bunɔnya -ylaa -zakpa tanɔ mɪa dɛ.

¹⁵ Wa bhɪa lilie, -Zezu nɛɛ Simɔ Piɛlɪ -yla: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -in -kalɪ na zɛ we -zi waa?»

ɔ nɛɛ ɔ -yla: «!n, na -Kanyɔ, -in -yi we 'ji nu, in -kalɪ na zɛ.»

-Mɔɔ nɛɛ ɔ -ylac: «'Nyɛ na bhlabhleyua.»

¹⁶ ɔ nɛɛ ɔ -yla -zakpa 'sɔnɔ nyac: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -in -kalɪ na zɛɛ?»

-Mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «!n, na -Kanyɔ, -in -yi we 'ji nu, in -kalɪ -na zɛ.»

-Zezu nɛɛ ɔ -ylac: «-Zɛ na bhlabhlee 'yliyɔzɔnyɔ.»

¹⁷ 'In ɔ yia ɔ layibha -zakpa tanɔ nyac: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -in -kalɪ na zɛɛ?»

Piɛlɪ -gɔ yia 'wɔ -tɔ -kɔɔn, nu, ɔ ka ɔ layibha -zakpa ta: «'Lee, -mɪ, -in -kalɪ na zɛɛ?» We 'gbɔ, ɔ nɛɛ ɔ -ylac: «Na -Kanyɔ, -in -yi -lu weee 'ji: -in -yi we 'ji nu, in -kalɪ -na zɛ.»

-Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Nyɛ na bhlabhle. ¹⁸ 'In nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ sa nu, da -in mɪa nyimeslɔyɪ nya nɪ, -na dɛ gbaa -na -cɛsli, 'in -na mɪnɪa mɔ -in 'yibhaa. Nu, -in -ka gɔ nɪ, -na sɔ -na yia 'wɔbhua, 'in nyɪma -putu yia -na -cɛsli -gbaa, 'in wa kwaa -mɪ da -in 'nɪa 'yibha.» ¹⁹ (-We -Zezu gbaa dɛ nɪ, sa Piɛlɪ 'kaa tlɪ, 'in ɔ 'kaa -Lagɔɔ 'ŋɪ -mɪnɪnɪ ɔ -tlɪtlɪe 'wɔ, 'mɔ ɔ mɪa -sloluda.) 'Bhie, -Zezu nɛɛ Piɛlɪ -ylac: «'Yɪ mɪ 'bɪ.»

²⁰ Piɛlɪ 'bhitiia la, 'in ɔ yia wa 'lɔɔ -gbɛin 'bunɔnyɔ ɔ ka zɛ -Zezu -kala -yɔyɪ wa 'biyida. (Nyɪmɛ -ɔ, wa mɪa zɪmɛ lida, -ɔ pɪlia -Zezuu gbɛgbɛin 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ layibha nu, nyɔɔ 'ka ɔ wla nɪ, mɔ -wa.) ²¹ Piɛlɪ 'yia ɔɔ 'bunɔnyɔ -yɔ, 'in ɔ yia -Zezu layibhae: «'In -mɔɔ mɪa da na?»

²² -Zezu nɛɛ ɔ -ylac: «!n -ka 'yibha nu, ɔ -tɔ -bha, 'in in 'ka lɔ yi nɪ, 'lee, lɛɛ -lu -mɔɔ 'ka -mɪ nɔnɔa? -Mɪ, nɔ 'mɪ 'bɪ!» ²³ Tɔɔn, 'in we 'dɪ yia 'mɪnɪ 'bunɔnya glaa nu, ɔɔ 'bunɔnyɔ -mɔnɪ 'na 'ka tlɪ. Nu, -Zezu 'nɪ gbac: «ɔ 'na 'ka tlɪ.» Nu, ɔ nɛɛ: «!n -ka 'yibha nu, ɔ -tɔ -bha, 'in in 'ka lɔ yi nɪ, 'lee, lɛɛ -lu -mɔɔ 'ka -mɪ nɔnɔa?»

²⁴ Nu, ɔɔ 'bunɔnyɔ -bhlokpade -wa we dayinyɔ, 'in mɔ cɛlia we. -A -yi we 'ji nu, -we ɔ gbaa, gbɔzɔnɔ -wa.

²⁵-Zezu ka gbuu -zloo tɔba lenu. Nu, sa we 'phia, we -ka 'sa wa ceɪ we -bhlo -bhlo ni, we 'wɔzuloo 'gbu, wee 'sebhɛnya 'na 'ka yaa dɔdu weee -gu mneni.

-Zezuu tietienyaa lenugbonya

'Sebhεε 'sɔnu -we Luki cɛlia, mu -wa. Sa tia *-leglizinyaa gbv dia gwe, 'mɔ we gbaa -ain -yla. Nyuma 'sɔɔ -gɔgbv we gbaa -ain -yla tenyi tenyii: Pielɩ -yɔ *Pɔlv. Gbv ta wee 'sebhε nɩ slolua -ain: -we tia -Lagɔnyuma zɔa dli -gv, sa *Zuifu 'nua wee gbv -yɔɔɔwuu, we -yɔ -we Wlɔmɔ -nyuma nɔa -Lagɔnyuma 'wluo.

-Zezu nεε, ɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa yoo 'pa

1 Na bheli Teofilɩ, -na fɔv! Na 'sebhε tianɔ 'wɔ, -we weee -Zezu nua lε, 'in ɔ -slolua, we 'ka we gwedɩda 'bhv, we 'ka ɔ yalɩmnɩbhla yɩ, in ka we cɛli. 2 Nyuma -wa ɔ -saa -bha ɔ tietienya nya ɔ 'kaa yalɩ mɩ, -we ɔ gbaa wa -yla Zuzu 'Pɔpa 'titε nya, mɔ nɩ. 3 -Zezu tlia, we 'bigv, ɔ yia ɔ 'dε ɔ tietienya 'klɔslolu -zakpa duun, wa we slolue nya nɩ, ɔ 'nɩ tli, ɔ -ga 'yliyɔ. ɔ li 'yɩ glɩ 'sɔ, -zugba ɔ tlali wa 'klɔ, ɔ gba *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩgbv wa -yla.

4 'Yɩ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ tietienya 'sɔ mɩ lida, 'in ɔ nεε wa -ylae: «A 'na 'bhɔlv *-Zeluzalemɔge nɔkplε -nɩ. -We Dide gbaa ɔ 'ka ain yoo 'pa, -we ka gbv in gbaa zlɩmε ain -yla, a wɔ we. 5 Nɩ, *Zaan -mɔɔ ka nyuma batizee 'nyu nya, -bha -tv 'wɔ -sε, 'in -Lagɔ 'ka ain batizee Zuzu 'Pɔpa nya.»

Da -Zezu mɩa yalɩ

6 -Mɔv 'bigv, -wa gbelia 'wlu -Zezu kwesi, wa yia ɔ layɩbha, wa nεε ɔ -ylae: «-Amɩa -Kanyɔ, wee bhla -mɩnɩ nya, -na yia *Izlaɛlɩnyuma wa dɔdɔv 'wlulapɩte yoo 'nyeα lv yɩ?»

7 -Zezu yia we 'bigv palɩ wa -ylae: «We bhla -yɔ we yɩ mɩa nɩ, we 'nɩ amɩanɔv gbv. Na Dide ka we zɔ. 'In ɔ 'dεbhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka we lεnɔ ɔ 'dεε se nya.

8 Nɩ, amɩa yia 'titε 'yɩa, Zuzu 'Pɔpa yia ain -gv lasibhɩa, 'in a zεa na gbɔdayɩna -Zeluzalemɔge nɔkplε, Zudee -yɔ Samalɩ -dɔdɔ -gv, 'in we 'ka dɔdɔv bhɩoluda nyɩ.»

9 Da ɔ bhia wee gbɔna -mɩnɩ gbagbɩe, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɩ yalɩ, -zugba ɔ tietienya mɩ ɔ 'bɩ ylada sa tenyii. -Mɔv 'bigv, yalɩpɔpa yia ɔ 'wɔzize. Wa'a 'yɩ 'maslεn ɔ -yɔ. 10 Da -Zezu mɩa -mɔ 'yu bεda, 'in ɔ tietienya mɩa ɔ 'bitalɩda yalɩ, -bha -bhlokpade, nɔkpasia sɔ kaa -bana 'pɔpa 'wɔ, 'tlala wa 'klɔ. 11 -Maa nεε wa -ylae: «Galilee -nyuma, -bhade a 'yɩgbea, -zugba a yla yalɩ yɩ, lεε ka 'gbvα? ɔɔ -Zezu, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhɩ ain glaa, ɔ ka yalɩ mɩ. Sa a 'yɩa da ɔ mɩɩda yalɩ, 'sa -bhlokpade ɔ yia lɔyɩa.»

12 Tɔv, -Zezuu tietienya 'bhɔa -gɔgɔ wa laa *Olivɔsɩnyaa -gɔgɔ 'wlu, 'in wa yia -Zeluzalemɔ lɔmɩ. Wee -gɔgɔ mɩ -Zeluzalemɔ kwesi, we 'dε 'sɔ nyɩɩ ka sa kilo -bhloo -kpɔa nyɩ. 13 Wa plaa -Zeluzalemɔ nɩ, 'in wa yia komi yabhlo, -we mɩa -budu 'wlu zɔ mɩ. -Mɔ wa dilɩ la -benyi. Pielɩ klaa, *Zaan klaa, *Zake -yɔ Andlee klaa, Filipɩ -yɔ Toma klaa, Batlemɩ -yɔ Matie klaa, Alfee 'yu 'Zake klaa, 'Simɔ *Zelɔtv -yɔ 'Zakee 'yu Zudasɩ klaa, -maa mɩ 'ya wee -budu zɔ.

14 Wamɩa klaa, 'ɩwɩnɩ klaa, -Zezuu 'nyaa Malɩ -yɔ -Zezuu bhelia klaa, 'zlabhue zɔ wa 'dε weee gbelia 'wlu, 'in wa bhuhbhoa -Lagɔ dli -bhlogbɔɔ nya dabɔdɔ.

Matiasɩ wa -saa -bha Zudasɩ 'bigv

15 'Yɩ yabhlo nya, -Lagɔbhelia gbelia 'wlu, wa mneni wa 'ka nyumaa glɩ gbelibhlo nyɩ. Pielɩ -sɔa 'wɔ, ɔ 'yɩgbea wa nyɩɩ, 'in ɔ nεε wa -ylae: 16 «Na bhelia, wεlɩ -we Zuzu 'Pɔpa gbaa 'cɩn, 'in wa cɛlia *-Lagɔsebhε 'wɔ, we mɩ nɩ, we nɩ lε. Zuzu 'Pɔpa ka Zudasɩ gbv gba nyumaa 'wlulapɩnyɔ *-Davidu ɩwe nya 'cɩn. Nyuma -wa kpaa -Zezu, ɔɔ Zudasɩ -galia wa 'yu. 17 Zudasɩ mɩ zlɩmε -amɩa lɔnyumε yabhlo nya. Tietie -lubho -a nua, ɔ yia ɔ -nɩ 'yɩ.» (18 'Gwezi

wa 'penia ɔ, ɔ gbonyuuu 'gbu, 'in ɔ yia we kpaɔ yabhlo 'wɔzɔɔ, 'in ɔ yia ɔ 'de 'bha. ɔ 'sibhlia 'wlu, ɔ nokpla yia ŋwani, 'in ɔ 'mɔi weee yia 'pipee 'mni. ¹⁹ -Zeluzalɛmu -nyuma weee yia we 'nu. We 'gbu, wa yia wee kpaɔ 'ŋni zɔ wa wɛli 'wɔ, «Akelidama.» We ji -wa «'Pɔɔn -Kpaɔ.»

²⁰ «Nu, we mi lɔvɛbhe 'wɔ cɛlɔdɛ:

ɔ -budu -tu klo nya,
nyume yabhlogbɔɔ 'na -dili we zɔ la -ni.»

'In we mi 'ya cɛlɔdɛ:

ɔNyume -putu nu ɔ 'bigu lubho.»

²¹ We 'gbu, nyume yabhlo -bho -ain glaa, 'in sa Nyumaa -Kanyɔ -Zezu -sɔɔ 'wɔ tɛtɛleɔ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka we dayinya -zɛ. Nyuma -wa -yɔ -ain 'sɔ nɔɔɔ, -zugba -amɔɔ -Kanyɔ -Zezu -yɔ -ain 'sɔ mi dɔdɔ weee -gɔ 'plɔɔɔ, ɔɔ nyume -zɛ wa lɔnyume yabhlo, ²² 'yɔ -we nya Zaan batizea -Zezu, we 'bhɔ we -yɔ, 'in we 'ka -Zezuu yali -mni bhla yɔ.»

²³ 'In wa yia nyuma 'sɔ wla: Matiasɔ -yɔ *-Zɛzɛfɔ wa laa Balɔsabasi, 'in wa la 'yaa Zutusi. ²⁴ 'Bhie, 'in wa 'dɛ weee yia -Lagɔ bhuhhoe dabɔdɔ, wa nɛɛ: «Jɛitape, -mi -yia nyuma weee dli, waa nyuma sɔ ni glaa, -ɔ -in -saa -bha, -in -sɔlɔ ɔ -ain 'kɔ, ²⁵ ɔ 'ka *tietienyɔ -zɛ Zudasɔ 'bigu. 'In lubho -we -mɔɔ 'tidea 'yi, ɔ 'ka we nu. Nu, 'bi -we ka 'kɔ Zudasɔ kaa, 'in ɔ yia -mɔɔ -gɔ mni.»

²⁶ -Mɔɔ 'bigu, wa yia -nigbi 'pa, we yia Matiasɔ -gɔ bhli. 'In ɔ yia -Zezuu tietienya kugbua ɛ -bhlo glaa -bho.

2

-Lagɔ 'paa ɔ Zuzu 'Pɔpa yoo

¹ *Pantikɔtɔɔ 'yɔ nyinia ni, 'in -Lagɔnyuma weee yia 'wɔlugbeli da yabhlo.

² Tɔɔn, -jiji yabhlo yia yali gba. We 'wɔ sa -pɔpɛ 'kadɔ -we mi 'plɔɔ, 'in we yia -budu -we ka zɔ wa -ɔɔ la ye weee. ³ -Bha -bhlokpade, -we wa 'yia -yɔ, we 'wɔ sa -kɔsuu mɔɔnya. We 'bhɔbhɔɔ -yɔ, 'in we yia wa -gɔ ladɔ -bhlo -bhlo.

⁴ 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa ye. Wa yia wɛli -putunya gbabɛ bhli. Sa Zuzu zɔɔ wa wa ŋwɛɛ, 'sa wa gbaa we.

⁵ Nu, Zuifu -wa zɔɔ -bha -Lagɔ, -wa 'bhɔɔ dɔdɔ weee -gɔ, -Zeluzalɛmu wa -ɔɔ la. ⁶ -Jiji -we gbaa yali da wa 'nɔɔ we, wa -zɔ -yɔ -gwagwie yia -mɔ 'wɔlugbeli mni, -we nɔɔ ɛ, wa 'ka we 'yɔ. Wa nyinia -mɔ, we ka wa ŋwɛgaga -sɔbhali. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔnyuma mi wa wɛli gbada -bhlo -bhlo, -zugba wa nu we. ⁷ We ka wa -lɔɔli, 'in wa yia -folu. 'In wa nɛɛ: «Aya, -mɔɔ 'ni -sɔ gbɔzɔnɔ! Nyuma -wa mia dɛ -amɔɔ wɛli gbada -nya, wa 'ni Galilee -nyumaa? ⁸ Sa we nu, 'in wa gba -amɔɔ wɛli -bhlo -bhlo, -zugba -a nu wea? ⁹ -Ain glaa, nyuma -tɔɔ mi Paati -nyuma nya, tɔɔɔ mia Medi -yɔ Elamu -nyuma nya. 'In tɔɔɔ bhɔɔ Mezopotami, Zudee -yɔ Kapadɔsɔ -dɔdɔ -gɔ, Pɔɔn -yɔ -Azii -dɔdɔ -gɔ, ¹⁰ Flizii -yɔ Panfilii, Eziputu -dɔdɔ -gɔ, we -yɔ Silenigbe 'wɔ Libii -dɔdɔ -gɔ. Nyuma -tɔɔɔ 'bhɔɔ *Wɔɔmɔ. ¹¹ Zuifu -yɔ nyuma -wa zɔɔ Zuifu -Lagɔ dli -gɔ. Kɛti -nyuma -yɔ Alabɔnya mi -bha, 'in -zugba -a nu -Lagɔɔ lenogbu 'kadɔ wa ŋwɛɛ -amɔɔ 'dɛɛ wɛli 'wɔ!» ¹² We ka wa -lɔɔli. Sa wa 'kaa 'wɔlɔkɔn lapɔpali, 'sa 'ni -mi. 'In wa nɛɛ wa 'dɛkpɔɔ nyɔɔɔ: «Sa -mɔɔ 'ji mia?»

¹³ 'In nyuma tɔɔɔ yia wa glapali bhli, 'in wa nɛɛ: «Nu wa lɔɔ 'wɔ, mɔɔ mia wa 'bhada!»

Pielɔ gbaa nyumaa -zɔ -yɔ gbu

¹⁴ Pielɔ -yɔ tietienya kugbua ɛ -bhlo -sɔɔ 'wɔ, 'in ɔ yia nyumaa -zɔ -yɔ gbu -gbabɛ bhli wɛli 'tite nyɔɔ: «Amɔɔ Zuifu, 'in amɔɔ weee dɔɔɔ -Zeluzalɛmu la, -we mia 'plɔɔ, a 'nu we 'wɔɔ. 'In -we na yia gbaa, a pɔɔ we yukwli 'nanɔɔ.

15 Sa a pupalia de we 'wlukoon la, we 'ni 'sa -mi. Nu 'ni nyuma ni 'bhada -mi, nu, zlokpa -leli gbomnono 'wo -a mia da. 16 Nu, -we *-Lagobbu -falpanyo -Zoweli gbaa, mu mia -leen da lenuda. O nee nu, -Lago nee:

17 <We 'kaa leno 'wobhlolu -ylinyaa zli mu ni.

Na Zuzu na yia nyuma weee -gu lamnenia.

Amiaa nukpasiyua -yo amiaa 'nyunyua
yia gbuu -fali 'paa.

Amiaa nyimesia yia -li -yoyia wa 'yli 'wo,
'in amiaa nyisu 'ka 'yilaanya yla.

18 Cun, wee 'yinya -muni nya,
na Zuzu na yia na lubhononya
-yo na lubhononyu -gu slua,
'in wa 'ka gbuu -fali 'pa.

19 Gbu 'kadu na yia leno yali.
'In in 'ka gwedigbu leno dudu -gu.

'Poon klaa, -kosu klaa,
gbeylo -ylukpa klaa, mu -wa.

20 Nikpise yia 'ylo 'yliya 'wo kpa,
'in 'cu 'ka zamanu nee 'pon.

-Muu 'bigu, 'bhie, Nyumaa -Kanyo yiyiyi 'kadu
ka 'nyumna 'kaa yi.

21 'In nyoo nyoo -ka Nyumaa -Kanyo 'nyu la,
-Lago 'ka o gbu 'wosa. >

22 Piel nee 'yae: «Izraelu nyuma, -we na yia ain -yla gbaa, a pulo we yukwli: -Lago ka Nazaletiyu -Zezuu 'tite ain 'kluslolu. -Zezuu gbegebu -Lago nua ninee 'nyupaligbu klaa, gbu 'kadu klaa, we -yo gwedigbu le ain nyidi. Amiaa 'de -yi we 'ji. 23 Wa 'kaa ain -Zezu yoo 'nye -Lago -yi we 'ji, 'in o dumagbu -wa, o ka we 'wlukoon lapopali 'cin. A ka -Zezu 'bha, a ka o gbonyuu -lenunya yoo 'nye, 'in wa yia o *su -gu lakolu. 24 -Lago ka -Zezu 'wobhu titlie lu, 'in o yia o titliee siastee 'llukpe -yodi, we se 'ni -mi, o 'ka titliee 'tite zo -tu. 25 Nyumaa 'wlupalinyo -Davidi nee -Zezu daae:

<Komuu na yia Nyumaa -Kanyo -yo na 'de 'yu.

O mi na lilisolu, in yi bhlii 'gbu.

26 We 'gbu, na dli 'wlo gumu,
'in na nyee weli mi yeda 'muna nya.

'In na ku -ka tli, -zugba nyapada we mia:
na dli 'te 'wo -Lago -gu.

27 Nu, na -kanyo, -in 'na 'ka 'mi titlie lbi
titlinyaa dudu -gu.

-In 'na 'ka -na -mawlonyo 'yitide
o 'ka 'bhoka 'wo zen.

28 -In ka 'mi 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -kaa
'yoo daslolu.

In -ka -mi 'yu -mi,
'muna -na yia 'mi yelia. >

29 Piel nee 'yae: «Na bhelia, amiaa zukpa -wa, a 'nye 'mi 'yoo, in 'ka -amiaa dukpasa -Davidu -gugbu gba kpeen kpeen. O ka tli, wa ka o 'bhlu. 'In o gbawla mi -zen yli nya -ain nyidi. 30 Bhla -we nya, nyumaa 'wlupalinyo -Davidi -gaa 'yliyoo ni, o mi -Lagobbu -falpanyo nya. 'In o -yi we 'ji, -Lago ka o -yla bi: nu, o 'yooyu -kpo yia o 'nyumnu 'wobhua. 31 Nyumaa 'wlupalinyo -Davidi ka we -yoyi -mo 'yugbein nu, *Klusi, -Lago -Bhasanyo yia 'wosa titlie lu. We 'gbu, o nee nu, -Lago nua o titlinyaa dudu -gu 'wobania yi. 'In o ku 'na 'ka zen gbawla

nokple. 32 Ɔ -Zezu, Ɔ ka gbv in mia da gbada, -Lagɔ ka Ɔ 'wobhu titlie lv, -amia -mama mia da, -a 'de weee mi we -bhayinya nya. 33 -Lagɔ ka Ɔ 'wobhu Ɔ lilisɔlv, 'in Ɔ yia Zuzu 'Pɔpa 'yi, Ɔ Dide -Lagɔ gbaa zlume Ɔ 'ka yoo 'pa. 'In Ɔ yia Ɔ Zuzu -ain -gv slu, 'mɔ a mia -yɔyida, 'in 'mɔ a mia 'nɔda -slɛn. 34-35 Nu, nyumaa 'wulapilnyɔ -Davidi 'ni ɔ yali mni, 'in Ɔ nɛɛ Ɔ 'de nyaɛ:

Ɔ-Jejitape nɛɛ na -Kanyɔ -ylaɛ:
«-In -di na lilisɔlv la,
'in in 'ka -na tunyuma -na bhv zɔ lapali,
-in 'ka wa -gv nɔ.» Ɔ

36 «Izlaɛlnyuma weee yibheli we 'ji sazɔnv sa: nu, Ɔ -Zezu a kulva su -gv la, 'mɔ -Lagɔ nɔa Nyumaa -Kanyɔ -yɔ -Bhasanyɔ 'wɔ.»

37 Da wa 'nɔa welnya -mni, 'in we yia wa dli kwɛzi bhabha. 'In wa nɛɛ Pielɔ -yɔ tietienya tɔlva -ylaɛ: «Bhelia, sa -a 'ka we nɔa?»

38 Pielɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'bhiti amiaa dli, 'in wa batizee a 'de weee -bhlo -bhlo -Zezu Klisu 'ɲni nya. 'In -Lagɔ 'ka amiaa gbonyii 'wɔti, 'in Ɔ 'ka Ɔ Zuzu 'Pɔpa ain 'nyɛ, Ɔ kwelu nya. 39 Nu, -we -Lagɔ gbaa Ɔ 'ka wla, we mi amia -yɔ amiaa 'yuaa -nɔ nya. We mi 'ya nyuma -wa mia 'pɔpu -nɔ nya, we mi nyuma weee -nɔ nya, -wa Jejitape, -amiaa -Lagɔ 'kaa la.»

40 Pielɔ ka wa -yla weli tɔlva gba duun, Ɔ 'ka wa lu, 'in Ɔ 'ka wa dli latemanu 'gbv. Ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'ɲwɔnu 'pɔpɔve gbv -yɔ, a vla mnɔmnɔnya gwe.»

41 Wa glaa nyuma duun yia Pielu weli -yɔɲwɔnu, 'in wa yia wa batizee. Wee 'yɔ nya, nyuma -wa 'nyɛa wa 'de -Lagɔ yoo, wa yi sa nyumaa 'wlu kugbua lɛ gbv nyini (3.000), 'in wa yia -Lagɔnyuma 'cin -gɔbhlɔ.

-Lagɔnyumaa gbvlɛnv Ɔ

42 'Kɔmɔv, wa pɔlva tietienyaa gbv -sloluweli yukwli, 'in wa tva dabɔv, bhelia -yɔ bhɔlɔa 'bhisa. Dabɔv wa lia, 'in wa dia wa 'floo 'wɔ, 'in wa bhuhoea -Lagɔ dabɔv. 43 -Nyanɔgbɔ ka wa -kpalɔ -bhlo -bhlo, gbv 'kadɔ -yɔ gwɛdigbv -duunnya tietienya mia lɛnɔdaa 'gbv. 44 -Wa weee plaa -Lagɔ, we bhla dabhlo wa mia, 'in dabɔv wa -lu weee mia. 45 Wa -kakali -yɔ wa zɔzɔnnya wa paa pɛlv, 'in wa dlilia we 'gwɛzi wa 'dɛkpɔa nyidi. Sa -mɔmɔ ka -yɔgbv -ka -mi, 'sa wa nyɛa -mɔɔ.

46 'Yɔ weee nya, *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ wa gbelia 'wlu. 'In wa lia ladidli floo wa -budu nɛɛ dabɔv,* 'in wa lia wa 'sukwe 'mɔna -yɔ dli -dlɔɔ nya. 47 -Lagɔɔ 'ɲni wa mnɔna, 'in -zugba nyuma weee -wa mia wee 'gbe nokple, kwali wa 'ɲni. 'In 'yɔ weee nya, Jejitape saa nyuma gbv 'wɔ, 'in Ɔ palia wa -Lagɔnyuma -gv.

3

'Kukunyɔ yabhlo 'yia 'pɔpɔve

1 'Yɔ yabhlo nya, -Lagɔ -bhuhoe bhla bɛa, Pielɔ -yɔ Zaan 'sɔ yia dabɔv -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ mni, wa 'ka -Lagɔ bhuhoe jibheylv 'lelu tanu nya. 2 -Lagɔbudu 'kadɔv plalida wa laa Plalida -Zɔnv, we kwesi nokpasu yabhlo Ɔ 'nyaa gwalia, -zugba Ɔ mi 'kuda, -bha Ɔ dia la. 'Yɔ weee nya, Ɔ nyuma -yɔ Ɔ yia -bha, 'in wa dia -bha Ɔ la, Ɔ 'ka nyuma -wa plaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'gwɛzi -zlalu 'gbv. 3 Ɔ 'yia Pielɔ -yɔ Zaan 'sɔ plada -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in Ɔ yia wa -lu -zlali. 4 Pielɔ -yɔ Zaan 'sɔ 'bhitia la, wa ylaa Ɔ tenyii, 'in Pielɔ nɛɛ: «Yla -ain.» 5 'In Ɔ nokpasu yia wa ylada -tv. Ɔmɔ dlu nu, -lu yabhlo wa yia Ɔ 'nyɛa.

6 'In Pielɔ nɛɛ Ɔ -ylaɛ: «In 'ni 'gwɛzi -ka, in 'ni -can -ka. Nu, -we in kaa, 'mɔ na yia -mi 'nyɛa: Nazaletiyu -Zezu Klisu 'ɲni nya, -sɔ 'wɔ, nɔ!» 7 'In Ɔ yia Ɔ lilisɔ -yɔ kpalɔ, Ɔ yia Ɔ 'wobhu. -Bha -bhlokpade, Ɔ 'kukunyɔv bhunya -yɔ

* 2:46 'Sa -Lagɔnyuma ligbea -Zeezu titlie, sa Ɔ -slolua we wa 'wobhlolu -lililuu lida.

we -kwikwianya 't'emia la. ⁸ Ɔ -blu 'wɔ -bhlogbɔɔ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ 'sɔ -gu 'yilgbe, ɔ yia nɔnɔe bhli. 'In ɔ -yɔ wa 'sɔ yia -Lagɔbudu 'kadu zɔ pla, nɔnɔe nya, 'woblublue nya, we -yɔ -Lagɔɔ 'ɲɪ -zɔnɔɔ mɔnɔe nya. ⁹ 'In nyuma weee mia -bha, 'in wa yia ɔ -yɔyɪ nɔda, -zugba ɔ mɔnɪ -Lagɔɔ 'ɲɪ -zɔnɔ. ¹⁰ Wa ka ɔ nukpasu yibheli. Mɔ -dia -benyi -Lagɔbudu 'kadu Plalida -Zɔnɔ la, -zugba ɔ zla -li. 'In nyanɔ yia wa 'wɔslo, 'in we yia wa -lɔɛli, -we ylia ɔ nukpasu 'gbu.

Piel gbaa nyuma -yla gbv -Lagɔbudu 'kadu zɔ

¹¹ Ɔ nyime 'nɪ Piel -yɔ Zaan 'bɪ 'bhuda -mɪ, 'in nyuma weee ɲwɛgaga sɔbhaa, -maa -yɔ gwagwie yia wa gbɛgbɛɪn mɪ, -Lagɔbudu 'kadu -kapue kaa bhɔ, wa lalia *Salomɔɔ 'ɲɪ, we zɔ. ¹² Da Piel 'yia gbv -mɪ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ nyumaa -zlo -yiaɛ: «Izlaɛlu nyuma, lɛɛ ka 'gbv nyime -mɔnɪ 'pɔpɔe sɔbhalɪ an ɲwɛgaga? Lɛɛ ka 'gbv a yia -an nɛɛ -amɪaa 'dɛɛ 'tɪtɛ -yɔ -amɪaa -Lagɔɔ -yɔlanɛɪe nya -a jipe ɔ nyime -mɔnɪ? ¹³ *Ablaamu, *Izakɪ -yɔ *Zakɔbɔɔ -Lagɔ, -amɪaa dukpasu -Lagɔ ka ɔ lubhonɔnyɔ -Zezuu 'ɲɪ 'ylimani. Amɪaa 'dɛ ka ɔ wla nyumaa 'wɪlulapɪnya -yla, 'in a yia ɔ kwnɛɛ -sa Pilatɪ 'yu, -zugba -mɔɔ 'yibha yaa -mɔɔ 'ka ɔ 'yitide. ¹⁴ A ka -Mɔwɔnyɔ mia Nyime Tiklu nya kwnɛɛ -sa, 'in a nɛɛ Pilatɪ -yla, ɔ 'tide nyimɛbhanyɔ 'yi an -yla. ¹⁵ Sanɛɛ 'sa, a 'bhaa 'yliyɔgagɪɛ -Kanyɔ. 'In -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhu tɪtɪnya glaa, -a mɪ we dayinya nya. ¹⁶ Nyime a yia dɛ -yɔ, 'in a -yia, -Zezuu 'ɲɪ 'tɪtɛ -yɔ ɔ dɪ -gɔzɔzɔɛ 'nyɛa ɔ latɛɔ. -Zezuu dɪ 'wɔzɔzɔɛ jipea ɔ nyime -mɔnɪ kpɛɛn kpɛɛn, sa a 'dɛ weee yia dɛ we -yɔ.

¹⁷ «'In -slɛɛn, na bhelia, in -yi we 'ji zɔzɔnɔ sa nɪ, a -yɔ amɪaa 'yugalunya 'sɔ, gbv -we a nɔa lɛ -Zezuu gbɛgbɛɪn, a 'nɪ we 'wɔyɪi 'gbv, a yia we lɛnɔ. ¹⁸ 'In gbv -we -Lagɔ gbaa zɪmɛ ɔ gbɔɔ -falpanya weee ɲwɛ nya, ɔ ka 'sa we lɛnɔ. Ɔ nɛɛ zɪmɛ nɪ, sɪa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia. ¹⁹ In nɛɛ, a 'bhiti amɪaa dɪ, a yi -Lagɔɔ -gbɛ lɔ, 'in ɔ 'ka amɪaa gbɔnyɪ lamumni. ²⁰ 'In Jejitape 'ka an nyapɛbhla 'nyɛ, -pɪpɛ 'ka an -yɔpɪli. 'In Klisi, -Lagɔ -saa -benyi -bha amɪaa -nɔ nya, ɔ 'ka ɔ an yoo 'pa, mɔ -wa -Zezu. ²¹ We mɪ nɪ, yalɪ -Zezu Klisi yia -slɔ -tɔa, 'in -lu weee lamnazi bhla 'kaa nyɪ. Sa -Lagɔ gbaa we zɪmɛ, ɔ gbɔɔ -falpanyaa -mɔwɔ nɔ ɲwɛ nya, 'sa.

²² «'In, *Moizɪ nɛɛ:

ƆJejitape -ɔ -wa amɪaa -Lagɔ, mɔ yia an glaa
 ɔ gbɔɔ -falpanyɔ yabhlo -bha -saa, -amɪ 'bhisa.
 Amɪaa 'dɛɛ bheli yabhlo ɔ yia -zɛa.
 -We weee ɔ yia an -yla gbaa,
 yukwli a yia we pɔlɔa.

²³ Nyɔɔɔ nyɔɔ 'nɪ ɔɔ -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ -mɔnɪ
 wɛli yukwli pɔlɔ,
 -Lagɔɔ nyuma glaa wa yia ɔ -saa,
 'in ɔ 'ka labhɔ.»

²⁴ 'In we 'ka Samuɛli -gu gwedi, -Lagɔgbɔɔ -falpanya -wa gbaa -bhlo -bhlo, wa 'dɛ weee ka 'ylinya -mɪnɪ gbv gba. ²⁵ -Lu -we -Lagɔ 'kaa wla, ɔ gbaa ɔ gbɔɔ -falpanyaa ɲwɛ nya, we mɪ amɪaa -nɔ nya. 'In *'wɔsɔslɔlue -we ka wɛli -Lagɔ -yɔ amɪaa dukpasɪ bhli, -mɔɔ mɪ 'ya amɪaa -nɔ nya. Da ɔ gbaa Ablaamu -yiaɛ: Ɔ-Na 'yuoyuaa 'gbv na yia
 dɔdɔgbv -nyuma weee 'nyulanɲwaa.»

²⁶ 'In tia -Lagɔ ka ɔ lubhonɔnyɔ yoo 'pa amɪaa 'gbv. Ɔ ka ɔ tie, ɔ 'ka an 'nyulanɲwa, 'in ɔ 'ka an amɪaa lɛnɔgbv 'nyii 'bisa -bhlo -bhlo.»

4

1 Da Pielɩ -yɔ Zaan mia nyɩmaa -zlo -yla gbɩ gbada, 'in -Lagɔbɔbɔnya klaa, -Lagɔbudu 'kadɔb ɲwekɔnyaa -kanyɔ -yɔ *Sadusenyuma yia -bha wa yɩ. 2 'In wa yia 'ce 'pa, da Pielɩ -yɔ Zaan 'sɔ mia nyɩmaa -zlo -sloluda nɩ, -Zezu ka tɩtɩnya glaa 'wɔsɔ, mɩ slolua we nɩ, tɩtɩnya mneni wa 'ka tɩtɩle lɔ 'wɔsɔ. 3 Wa kpaɩ wa, jibhe ka zɔɔ 'gbɩ, wa yia wa -kasɔbbudu zɔ -gueli. 4 -Mɩb bhla, nyɩmaa -zlo -wa 'nua -Lagɔgbɩ, yia we -yɔɲwɩ. Wa nyɩ sa nyɩmaa 'wlu gbɩ -bhlo 'wlu gbɩ. (5.000)

5 -Mɩb zɩ zɩa, Zuifɔb 'yugalɩnya klaa, nyɩma kpasɩ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia 'wlu gbeli -Zeluzalɛmɩ. 6 Nyɩma -wa mia -bha wa ɲɩ nɩ: *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Anasi, Kaifu, Zaan, Alɛzandɩ we -yɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔb zɔayɩnyɩma weee. 7 'In wa yia Pielɩ -yɔ Zaan kwa wa 'yu, 'in wa yia wa layɩbhaɛ: «Se -mɩmɩ nya a jipe ɔɔ 'kukunyɔa? 'In nyɔɔ ka 'ɲɩ -gɩ a nɩ we lɛa?»

8 Zuzu 'Pɔpa yea Pielɩ, ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «'Yugalɩnya, nyɩma kpasɩ, 9 -a ka guzɔnyɔ -mɔnɩ zɔzɔnɩ -yla lɛnɩb 'gbɩ, wa yɩbhaa -zɛɛn yɩ nya -an la, sa -a jipeli ɔɔ nyɩmɛ 'wɔla? 10 A 'dɛ weee yibheli we 'ji, 'in Izlaɛɩnyɩma yibheli we 'jie: Nazaɛɩtyu -Zezu Klisi a kolba sɩ -gɩ la, 'in -Lagɔ 'bhua 'wɔ tɩtɩnya glaa, ɔ 'ɲɩ nya nyɩmɛ -mɔnɩ 'pɔa, 'in ɔ 'yɩligba da ain 'yu. 11 Nɩ, we mɩ cɛɩda -Lagɔɛbhhe 'wɔ -Zezuu daaɛ:

«Tɔkpa -we amɩa -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,
mɩ -zɛa -buduu gwɩgwɩyɩli -tɔkpa -zɔnɩ.» »

12 Pielɩ nɛɛ 'yɛ: «ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ -gbɛ wa yia 'pɔpɔɛ. Nɩ, dɔdɔ weee -gɩ, nyɩma weee glaa, -Lagɔ 'nɩ nyɩmɛ -putuu 'ɲɩ wɩa, ɔ 'ka -ain gbɩ 'wɔsa.»

13 Da *Zuifɔb gbɔwɩwɔdɩnya 'yɩa Pielɩ -yɔ Zaaan dɩ telɔ -yɔ, 'in ɲwe gaga yia wa sɔbha. 'In wa yia we -yɔyɩ nɩ, nyɩma -kpɔa -yɔ -wa 'nɩa 'sɛbhɛ -yɩ, ma -wa. 'In wa -yɩ 'ya wa -Zezuu nɔnɔnya 'cɩn nya. 14 'In wa yɩ 'yaa nyɩmɛ -ɔ wa jipea -yɔyɩ 'yɩligba wa kwesi. 'In wa 'nɩ weli -ka, wa 'ka we 'bɩgɔpali. 15 'In wa nɛɛ wa -ylɛ: «A 'tɩa gbɔwɔbbhu -budu zɔ!» 'In wa 'dɛkpɔa yia kpɛɩe bhli. 16 Wa nɛɛ: «Sa -a 'ka waa nyɩma -manɩ nɔa? Wa ka gwɛdigbɩ lɛnɩ, -Zeluzalɛmɩ -nyɩma weee ka -bha 'yɩ, 'in -a 'nɩ mneni -a 'ka we kpɛɩ. 17 Nɩ, wee gbɩ -mɩnɩ yɩ lamneni nyɩma -nyɩdɩ -tapaa 'gbɩ, -a 'yɩligbeli wa -glawɛɩ nya! Nyɔɔɔ nyɔɔ -ɔ -ka -mɩ, wa yɩ ɔ -yla gbɩ gba -Zezuu 'ɲɩ nya.»

18 Wa laa Pielɩ -yɔ Zaan, 'in wa nɛɛ wa -ylɛ: «A 'na gbalɩ nyɩma -yla gbɩ -Zezuu 'ɲɩ nya -nɩ, 'in a 'na -slolu wa gbɩ we nya 'mɩnumnu -nɩ.» 19 'In Pielɩ -yɔ Zaan nɛɛ wa -ylɛ: «A 'yɩbha -slɔ amɩaa 'dɛ la. We nanɩ 'yɩli, -Lagɔ 'yu, -a zɔ amɩa 'nɔɲwe yaayɩ, -a zɔ -Lagɔ 'nɔɲweɛ? 20 'A! Gbɩ -we ka da -a 'yɩa, 'in -a 'nua, -a 'nɩ mneni, -a 'ka gba -a 'nɩa we gba.»

21 Gbɔwɩwɔdɩnya yia wa 'cɛ -yɔ 'pali 'ya 'sɔ. -Mɩb 'bɩgɔ, 'in wa yia wa 'yitide. Gbɩ -we ka 'gbɩ wa 'kaa wa 'klɩyɩe 'wɔpali, wa 'nɩ we 'yɩ. Nyɩma weee mɩ -Lagɔɔ 'ɲɩ -mɩnɩda, -we nɔa lɛɛ 'gbɩ. 22 Nyɩmɛ -ɔ 'pɔa gwɛdi sa, ɔ -zɔ mneni we 'ka -zɔɔ gbɩ 'sɔ -gɔzɩ.

-Lagɔnyɩma bhubhoea -Lagɔ

23 Da wa 'tidea Pielɩ -yɔ Zaan 'yɩ, 'in wa yia wa bheliia -gbɛ mɩnɩ. 'In -we *-Lagɔbɔbɔnyaa -cɩan -yɔ nyɩma kpasɩ gbaa wa -yla, wa yia we -sa lɔdɩ nya. 24 Da waa -Lagɔbhelia 'nɔa gbɩ -mɩnɩ, 'in -maa yia -Lagɔ bhubhoe bhli dabɔdɩ. 'In wa nɛɛ: «-Amɩaa -Kanyɔ, -mɩ nɔa yali -yɔ dɔdɩ -yɔ gumunyɩ lɛ, 'in -we weee mia we -gɩ -yɔ we nɔkpɛ, -mɩ nɔa we lɛ. 25 -Mɩ gbaa, Zuzu 'Pɔpa nya, -amɩaa dɔkpasa -Davidɩ -ɔ -wa -na lubhononyɔ, ɔ ɲwe nyɛ:»

«Lɛɛ ka 'gbɩ dɔdɔgɩ -nyɩma weee
dɩ -zɩɛ la 'dɛɛ 'yɩlimanɩ nya?
Lɛɛ ka 'gbɩ wa pɔpali gbɩ -kpɔa gbɩa?
26 Dɔdɩbɩ 'wɩlɔpɩɩnya -sɔa 'wɩ tɩ nya,

'in nyimaa 'yugalnya yia gwe 'pa,
Jejitape -yo ɔ -Bhasanyo -yo.»

²⁷ Ni, gbuzonu -wa, -na lubhononyo -Zezu ɔ mia -mawloɔa, -in -saa -bha, 'in -in slua 'kpi 'wluo, *Ewloɔo klaa, Pɔnsi Pilati klaa, 'lakpanya -yo *Izlaelu zwaylinyuma ka ɔ -yo gwe 'pali, wee dudu -gu. ²⁸ -We weee -in gbaa -na 'tite -yo -na dumagbu nya pepe, 'mu wa nua de le. ²⁹ 'In Jejitape, sa wa 'palia -an 'ce -yo, -in yla we. 'In -in 'temanɔ -na lubhononyaa dli la, wa 'ka -na gbɔ gba. ³⁰ -In -glo -na sɔ 'wu, 'in nyimaa jipee -yo gwedigbu -yo gbɔ 'kadɔ 'kadɔ nu le, -na lubhononyo -Zezu mia -mawloɔaa 'ɲni nya. We -mɔ 'sa.»

³¹ Bhla -we nya wa bhia -Lagɔ bhuhhoe, da wa -ɔia la, 'in -bha yia zuklu. 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa 'de weee ye, tɔn, wa yia -Lagɔweli gbagbie bhli, dli telo nya.

-Lagonyima suslolua wa zɔzɔnɔli 'wu da yabhlo

³² Nyima weee -wa zɔa -Zezu dli -gu, wa dli -yo wa 'wlukusun lapɔpale -bhlo. 'In nyime yabhlogboɔɔ gba ni, ɔnɔ zɔzɔnɔnya mia, ɔ 'de -bhloɔ -nɔ -wa. Ni, wa zɔzɔnɔ weee mia, 'wu wa suslolua we da yabhlo. ³³ 'Tite 'kadɔ yabhlo nya, -Zezuu tietienya gbaa Nyimaa -Kanyo -Zezuu 'wɔsɔgbɔ tɔtɔnya glaa. 'In -Lagɔɔ 'nanɔ 'kadɔ yia wa 'de weee -gu kwilili. ³⁴ Wa glaa bobabhanyo 'ni -mɔ. -Wa weee kaa kpaɔ -yo -budunya, pelu wa paa we, 'in wa -yo we -yogwezi yia. ³⁵ 'In wa -yo wee 'gwezi yia, -zugba wa nye we -Zezuu tietienya yoo. -Mɔɔ 'biɔ, 'in -maa dlilia we wa 'wola -bhlo -bhlo, sa wa -yogbu -ka -mɔ, 'in wa bhia we.

³⁶ Siplvyu *-Zezefu, ɔ -wa *Leviii zwaylinyime, ɔ ka 'ɲni -Zezuu tietienya zɔa Banabasɔ, 'sa ɔ mia. (Wee Banabasɔ ji -wa, nyimaa dli latemaninyo.) ³⁷ Kpaɔ yabhlo ɔ kaa, 'in ɔ yia we pelu 'pa. ɔ -yo we 'gwezi yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mni, 'in ɔ yia we wa yoo 'nye.

5

Ananiasɔ -yo ɔ 'ɲwɔɔ Safilaa gbɔ

¹ Cɔn, nyime yabhlo ɔ ka 'ɲni -wa Ananiasɔ -yo ɔ 'ɲwɔɔ Safilaa 'paa wa kpaɔ pelu. ² 'In ɔ -yo ɔ 'ɲwɔɔ bhliɔ weli -bhlo, ɔ yia we 'gwezi kibhe 'wɔti ɔ -nɔ nya, 'in ɔ -yo we tɔlɔa yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mni.

³ 'In Pieli neɛ ɔ -ylaɛ: «Ananiasɔ, lee ka 'gbɔ *-Saatan yi -na dli yea? -In ka Zuzu 'Pɔpa -yla yotobhu, 'in -in yia wee kpaɔ 'gwezi tɔlɔa 'wɔti -na -nɔ nya. ⁴ Da -in 'niɔ -slɔ wee kpaɔ pelu 'pa, we mɔ -nɔ -nɔ nya. 'In -in 'paa we peluɔ, we 'gwezi mia, -na -nɔ -wa, we 'ni mɔɔ? Lee ka 'gbɔ -in yi sanɛɛ -sɔkpa gbɔ pɔpalia? We 'ni nyima -yla -in 'tobhu yo, -Lagɔ -yla -in 'tobhuɔa we.»

⁵ Ananiasɔ 'nɔa wee wɔlɔnya -mni, ɔ bhliɔ, -bha ɔ tliɔ. -Wa weee 'nɔa we, -nyanigbo yia wa -kpaɔ. ⁶ Nyimesia yia 'wɔsɔ, 'in wa yia ɔ 'naa -yɔzɔ, wa -yo ɔ yia mni, 'in wa yia ɔ lazɔ.

⁷ 'Leli ta 'plia, 'in ɔ 'ɲwɔɔ Safilaa yia pla, -zugba -we nɔa le, ɔ 'ni we 'ji -yi.

⁸ Pieli yia ɔ layibha, ɔ neɛ ɔ -ylaɛ: «A gba 'mɔ -yla gbuzonu, -vale ni nya a 'paa amaa kpaɔ pelu yi?»

'In ɔ neɛ: «In, we nya -a 'paa we pelu.»

⁹ Tɔn, Pieli neɛ ɔ -ylaɛ: «Sa we mia, 'in a -yo amaa 'lowli yi weli -bhlo bhliɔ, 'in a yi -Lagɔɔ Zuzu layilaa? A -tali, -wa 'bhua amaa 'lowli lazɔda, wa 'yigbe -budunweɛ, ma yi 'yaa ama yoo kwaa.»

¹⁰ -Bha -bhlokpade, ɔ bhliɔ Pieli bhɔ -yo, ɔ yia tli. Nyimesia 'kaa pla, -zugba ɔ ka tli, wa 'bhua ɔ 'wu, wa -yo ɔ 'sɔ mni, 'in wa yia ɔ lazɔ ɔ 'lowli kwesi.

¹¹ *Leglizɔ weee -yo nyima -tɔlɔa weee, -wa 'nɔa wee gbɔ -mni, -nyanigbo yia wa -kpaɔ.

-Zezuu tietienya nva gwedigbo 'kadi le

¹² -Zezuu tietienya ka gwedigbo -yo gbu 'kadi duun leno nyima nyidi. -Lagobudu 'kadu -kapue wa lalia Salomoo palu 'kadu, we zo -Lagonyuma gbelia 'wlu, we bhla wa ka dli -bhlo. ¹³ 'In nyime yabhlogboo 'o 'yi dli o 'ka wa lobho, 'in -zugba nyima duun mnini wa 'hni. ¹⁴ 'In nyimaa -zlo, nokpasia -yo 'hwni, -wa 'hwnua Nyimaa -Kanyoo gbu -yo, 'in -maa yia -Lagonyuma -gubho. ¹⁵ 'In nyima yia guzonya 'yloogblo wlelie bhli. Wa yia wa -gbato -yo -bitanya -gu lapili. 'In bhla -we nya Piel -ka 'pli yi, o zuzu 'ka -ylaε 'yabhloo -kpua -gu 'plili wa glaa. ¹⁶ Nyimaa -zlo yi 'yaa 'gbenya mia -Zeluzalemu kwesi 'bhv, 'in wa -yo guzonya -yo nyima -wa zuzu 'nyii mia 'klyie 'wopalida yia yi, 'in wa 'de weee yia 'pu.

Wa kpa -Zezuu tietienya

¹⁷ -Lagobonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi -wa weee -wa *Sadusenyuma, zenyidli yia wa 'wobho -Zezuu tietienyaa gbegein. 'In -we wa 'kaa leno, wa yia we weli bhli. ¹⁸ Wa kpa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa -kaslu 'wopa. ¹⁹ Nu, sabo, -Jeditapeε 'anzi yabhlo yia, 'in we yia -Zezuu tietienya 'hwe -kaslubudu -kali. We wlelia wa, 'in we neε wa -ylaε: ²⁰ «A mni -Lagobudu 'kadu zo. 'In -we weee -wa 'yliyogagie loluu gbu, a gba we nyima -yla.» ²¹ -Zezuu tietienya zua we weli 'nshwe, 'in zlukpe -papa, wa yia -Lagobudu 'kadu zo mni, 'in wa yia nyima slolue bhli.

-Lagobonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, wa yia gbuwliwodnya -yo Zuifu nyima kpasila, gbuwobhuhue 'kadu -yo. 'Bhie, wa yia nyima tie -kaslubudu zo, wa mni -Zezuu tietienya 'bu. ²² 'In da 'sloja nyima -kaslubudu zo, -maa 'ni -mo wa yli. 'In -maa yia gbuwobhunyaa -gbe lubbhiti, wa yia ludi -sa. ²³ Wa neε: «-A ka -kaslubudu klada yli 'nanuu, -zugba we 'hwekunya 'yigbe we 'hweε. Nu, da -a -kalia we, -a 'ni -mo nyime yabhlogboo yli.» ²⁴ Da -Lagobudu 'kadu 'hwekunyaa -kanyo -yo -Lagobonyaa -cian 'nua gbunya -muni, -we wa 'kaa 'wlukoon lapopal, wa 'ni we -yi. 'In wa yia wa 'de layibhaε: «Leε -lu yli -Zezuu tietienya?»

²⁵ Ton, nyime yabhlo 'tlalia -bha, 'in -moo neε wa -ylaε: «A -tali! Nyima -wa a 'paa -kaslu 'wu, wa mi -Lagobudu 'kadu zo nyima gbu -sloluda.» ²⁶ 'Bhie, -Lagobudu 'kadu 'hwekunyaa -kanyo -yo o 'sloja yia -Zezuu tietienya 'bomni sa -doo, wa 'ni we nu -gla nya, nyima yi wa gboku 'wobhaa 'gbu, nyanoo mi wa dli.

Wa kwaa -Zezuu tietienya gbuwliwodnya 'yu

²⁷ Da wa -yo wa yia lu, 'in wa yia wa gbuwliwodnya 'yu kwa. -Lagobonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, yia wa layibhayibhie bhli. ²⁸ O neε wa -ylaε: «-A ka ain -yla gba 'klu 'cici nya da nu, a 'na -slolu nyima gbu nyime -mouni 'hni nya -ni. 'In -mumu a nu de lea? A ka amiaa nyimaa gbwsololue lamneni -Zeluzalemu -gbe -kpabhie nukple. 'In a 'yibha a 'ka -ain o 'bhabhagbu 'wludi.»

²⁹ Piel -yo -Zezuu tietienya toba yia we 'bigopalε: «-Lago -a 'kaa 'noshwe zu, we 'ka nyima -zi. ³⁰ Amia 'bhaa -Zezu, o su -gu lakolbe nya. 'In -amiaa dukpasu -Lago yia o 'wobhu titlinya glaa. ³¹ Nu, -Lago ka o 'wobhu o lilisob, 'in o yia o 'yigbeli nyimaa 'Yugalinyo -yo wa Gbwsanyo nya. 'In o 'ka *Izlaeli 'yoo 'nye, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in -Lago 'ka wa gbonyii 'woti. ³² Wee gbunya -muni, -amia mi we dayinya nya, 'in Zuzu 'Papa -o -Lago 'nyeε -wa zua o 'noshwe, o mi 'ya we dayinyo nya.»

³³ Gbuwliwodnya 'nua gbunya -muni, 'in we yia wa 'ce dlo la. Wa 'yibha wa 'ka -Zezuu tietienya 'bha we 'gbu. ³⁴ Wa glaa, *Falizinyime yabhlo wa laa Gamaliel, -Lago titeε gwesanyo -wa, nu, nyima weee zua o 'noshwe, o -saa 'wu gbuwliwodnya nyidi, 'in o neε, wa wleli -slo -Zezuu tietienya -se.

³⁵ -Moo 'bigu, o nee waa gbowliwodunya -ylae: «Izlaelu nyuma, gbw -we a 'kaa leno waa nyuma -manu gbegebein, a zu amiaa 'de 'yliyɔ we 'gbu. ³⁶ Nu, nyume yabhis wa laa Tedasi, o 'tlaa, we 'bi 'ni 'wugwle, o yia o 'de la nyume -zonu. Sa 'bhisa, nyumaa 'wlu 'so yia o 'bi -bholu. Wa yia o 'bha, 'in -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. 'In gbw -we o 'kaa leno, we yia 'wotu bhe. ³⁷ -Moo 'bigu, nyumaa zelibhla, Galileyu Zudasɔ yia 'tla, 'in nyumaa -zlo yia o 'bibholu. 'In wa yi 'yaa -moo 'bha. 'In -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. ³⁸ -Sleen, in nee an -ylae: a 'na ylali nyuma -manu 'masleen -ni, a 'tide wa 'yi, wa 'ka mni. We -ka wa 'wlukoon lapopalgbu -yo wa lenugbu mia, nyumaa -gbe we bhu, la we yia 'bhva. ³⁹ Nu, we -ka -Lagoo -gbe we bhu 'pien, a 'ni mneni a 'ka we lasa. A zu amiaa 'de 'yliyɔ, a -yo -Lago 'na golo tu -ni!»

'In gbowliwodunya yia Gamalielu weli 'wɔɔwɔnu. ⁴⁰ Wa laa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa seli, 'in wa nee wa -yla, wa 'na gbalɔ 'masleen -Zezuu 'ɔni nya gbw -ni. 'Bhie, wa yia wa 'yitide. ⁴¹ 'In -Zezuu tietienya -yo 'muna yia gbowliwodunya -gbe 'bhu, -we ka gbw -wa, -Lago ka we -yoyi nu, wa ka we 'klu, wa 'ka wa 'klye 'wopali -Zezuu 'ɔni nya. ⁴² 'In sa zli zlia, 'sa wa twa -Lagoweli -slo luda, 'in wa twa -Lagoo -Bhasanyo -Zezuu Gbuzonu -gbada -Lagobudu 'kadu -yo wa -budunya zo.

6

Wa -sa -bha nyuma gbeso, wa 'ka -Zezuu tietienya 'wusa

¹ We bhla, 'in -Zezuu *'binonya yia -gobho. -Lagonyuma -wa gbaa *glekɔweli, ma palia -Lagonyuma -wa gbaa zuifoweli -yla gbw lae: «'Yli weee nya, wa -ka lililu dlilia yi, 'in wa dɔba -amiaa -dogbanwi 'wu.» ² -Zezuu tietienya kugbwa le 'so gbelia -Zezuu 'binonya weee 'wlu, 'in wa nee wa -ylae: «-A -ka -Lagoweli slo luee 'yitide lililuu dliliee 'gbu, we 'ni 'ylinani. ³ We 'dee 'gbu, bhelian, a -sa -bha -mo an glaa nyuma gbeso, -wa ka 'ɔni -zonu nyuma gbaa, -wa -Lagoo Zuzu yea, -wa -yia gbw, 'in -a 'ka wa wee lubho kwee zu. ⁴ 'In -amia 'ka -Lago bhuhhoe -yo -Lagoweli -slo luda -tu.»

⁵ -We wa gbaa, -wa weee mia -bha, 'in -maa yia we -yɔɔwɔnu. 'In Etienu -o zuo dli, Zuzu 'Pupa mia yeda, 'in wa yia -bha o -sa, we -yo Filipu, Plokoo, Nikanoo, Timoo, Palumenasi -yo Antioosu -yu 'Nikolaa, -o zu bhaa Moizu tite 'nɔɔwe. ⁶ 'Bhie, wa yia wa -Zezuu tietienya 'yu kwa. 'In -maa yia wa so 'wluo lapali, 'in wa yia -Lago bhuhhoe.

⁷ 'In -Lagobu -yo lamnenie yia mni -tapa. 'In -Zezuu 'binonya yia -gobho duun -Zeluzalem. 'In *-Lagobobonyaa -zlo yia -Zezuu gbw -yɔɔwɔnu dli weee nya.

Wa kpaɔ Etienu

⁸ Etienu, -o kaa -Lagoo 'nanu -yo o 'tite 'wu, mo nua gbw 'kadɔ 'kadɔ -yo gwedigbu le nyuma -nyidi. ⁹ *-Lagobudu wa lala «Gali wa 'tidea 'kpii» 'ɔni nya, we zo nyuma talba -sɔba Etienu -yo 'wu. Waa nyuma -yo Etienu kpelia, ma ni: Silenu -yo Alezandlii gbee Zuifu, we -yo 'ya Silisi -yo -Aziii Zuifu. ¹⁰ Nu, gbuyilo -Lagoo Zuzu 'nyea o, we nya o gbaaa 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka o lu.

¹¹ 'In wa yia nyuma 'wopali nu, wa gbae: «O mi Moizu -yo -Lago velida, 'in -a yia we 'nu.» ¹² 'Sa wa 'bhua sa nyumaa -zlo, nyuma kpasɔ -yo -Lagoo titee gwesanyaa dli 'wu, 'in -maa yia Etienu kwesi be, wa yia o kpa. 'In wa yia o gbowliwodunya 'yu kwa. ¹³ Yogbuu dayinya wa -yo wa yi 'yaa, 'in -maa nee: «Oo nyume -mo ni, -amiaa -mowu -Lagobudu 'kadu -yo Moizu titee da o gbaa gbonyuu 'komuu. ¹⁴ -A ka 'nu o ɔwee nu, oo Nazaletiyu -Zezu yia -amiaa -Lagobudu 'kadu lamumnia, 'in tite Moizu 'nyea -an, o 'ka we 'bhiti.»

15 Gbɔwliwɔdɔnya weee -wa -dia -bha la, wa ylaa Etienu tenyii, 'in wa yia ɔ klu -yɔyi nɛɛ -Lagɔɔ 'anzi yabhloo klu.

7

Etienu gbaa -Lagɔgbɔ

1 *Lagɔɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu yia Etienu layibhae: «-We weee wa gbaa da -na daa, gbɔzɔnɔ -wa yi?»

2 'In Etienu yia we 'biɔɔpaliɛ: «Na bhelia -yɔ na didea, a pulɔ 'mɪ yukwli! 'Nɪmmɪ -Lagɔ ka -amɪaa dɔkpasa Ablaamu 'kɔtlali Mezopotami -dɔdɔ -gɔ. We ka lenɔ 'bhie, Ablaamu yia Alaan -dɔdɔ -gɔ mɪ. 3 -Lagɔ nɛɛ ɔ -yɪaɛ:

«-In 'bhɔ -na nyumaa -gbɛ,
-na dɔdɔ -gɔ,
'in dɔdɔ -we na yia -mɪ 'kɔslɔlua,
-in mɪ we -gɔ.»

4 Ablaamu 'bhua Kalidee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia Alaan mɪ.

«ɔ dide tɪa, -mɔɔ 'biɔɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ Alaan -dɔdɔ -gɔ, 'in dɔdɔ -we -gɔ a dia -zɛɛn da la, 'in ɔ yia -bha ɔ -la. 5 -Mɔɔ bhla, -Lagɔ 'nɪ Ablaamu -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ. Dɔdɔɔ kibhe 'kienyilɛ -we 'wɔba bhɔɔ, ɔ 'nɪ 'dɛbhie -gbolu we ɔ 'nyɛ. 'In -Lagɔ nɛɛ Ablaamu -yɪa, wee dɔdɔ ɔ yia ɔ 'nyɛa, 'in we 'ka ɔ 'yuoyua 'lɔɔ -yuoyuaa -nɔ -zɛ, ɔ 'biɔɔ. 'In -zugba Ablaamu 'nɪ 'yu yabhlogbɔɔ -ka. 6 -Lagɔ nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «-Na 'yuoyua yia 'lakpa -dɔdɔ -gɔ ladi. 'In wa 'ka -mɔ galɪ -zɛ, wa 'ka wa 'kɪyie 'wɔpali -zɔɔ 'wɪlɔ, sɔ nɔkplɛ.» 7 'In -Lagɔ nɛɛ 'yae:

«Nyuma -wa ka galɪ wa yia -zɛa,
-maa -yɔgbɔ na yia 'wɔbhua.
-Mɔɔ 'biɔɔ, lɔ wa yia yia,
'in wa 'ka 'mɪ bɔbɔ -seli.»

8 'Bhie, -Lagɔ yia *'wɔsuslɔlue ɔ -yɔ Ablaamu nyɪɪ zɔ. -We -slɔlua we mɔ -wa *knɪ 'wɔpapiɛ. 'Sa Ablaamu gwalia ɔ 'yu Izaki, we 'yɪ gbetaa zɪ, 'in ɔ yia ɔ knɪ 'wɔpa, 'in Izaki yia -mɔɔ 'yu Zakɔbɔ knɪ 'wɔpa, 'in Zakɔbɔɔ 'yua kugbua lɛ sɔ mɪa -amɪaa dɔkpasi nya, 'in ɔ yia wa knɪ 'wɔpa.

9 «-Amɪaa dɔkpasi nɔa * -Zɛzɛfɔ zenyi, 'in wa yia ɔ pelɔ 'pa gaylo nya Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ. 'In -Lagɔ -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ mɪ. 10 -Lagɔ ka -Zɛzɛfɔ siasie 'wɔsa, 'in ɔ yia ɔ gbɔyilo 'nyɛ, ɔ 'ka Ezipɔtɔɔ dɔdɔɔ 'wlulapɪnyɔ *Falaɔn dɔdɔnamanɪ. 'In -mɔɔ yia ɔ Ezipɔtɔɔ zɔzɔnɔ weee -yɔ -mɔɔ 'dɛɛ -buduu 'yɪliyɔzɔnyɔ 'wɔnɔ.

11 «ŋwɔ 'kadu ka Ezipɔtɔ weee -yɔ Kanaa -dɔdɔ -gɔ yi. We mɪ siasie 'kadu nya. -Amɪaa dɔkpasi 'yɪ lɪlɪlu wa'a lɪ. 12 Da Zakɔbɔ 'nɔa nɪ, lɪlɪlu mɪ Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia -mɔ -amɪaa dɔkpasi tie tɪa -bhlo. 13 Da wa -zakpa 'sɔnɔ mɪa, 'in -Zɛzɛfɔ yia ɔ 'dɛ -slɔlu ɔ bhelia -yɪa. -Bha Falaɔn yibhelia -Zɛzɛfɔ zɔayɪnyuma. 14 'In -Zɛzɛfɔ yia nyɪma tie, wa mɪ ɔ dide Zakɔbɔ -yɔ ɔ zɔayɪnyuma 'bɔ. Wa nyumaa glɔ ta 'ya kugbua lɛ gbu. 15 'In Zakɔbɔ yia Ezipɔtɔ mɪ, -mɔ ɔ tɪɪa, 'in -mɔ -amɪaa dɔkpasi tɔba tɪɪi 'yaa. 16 'In wa yia wa 'kwie Sisemugbe 'wɔ kwa, 'in 'bhɔka -we Ablaamu zɔa 'gwezi nya Amɔɔɔ 'yua kwɛɛ, 'in wa yia we 'wɔ wa 'bhɪlu -mɔ Sisemɔ.

17 «Gbɔ -Lagɔ gbaa zlɪmɛ Ablaamu -yɪa, da we lenɔ bhla nɪnia, 'in Zuɪfɔ yia zumanɪ Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ. 18 Nyumaa 'wlulapɪnyɔ -lɔlu ɔ 'nɪa -Zɛzɛfɔ yibheli, 'in -mɔɔ yia Ezipɔtɔ -dɔdɔ 'wlulapɪ. 19 'In ɔɔ nyumaa 'wlulapɪnyɔ -mɔnɪ yia -amɪaa nyɪma -dawli 'wɔnɔ. ɔ nɛɛ -gla nya, wa 'tide wa 'yuyɔlua 'yi -maa 'ka tɪi.

20 «We bhla wa gwalia Moizi. ɔ nanɪ 'yɪ, 'in ɔ nanɪa -Lagɔ dɔdɔ bhahba. Wa 'nyɛnɔ ɔ 'cɔ ta ɔ didee -budu zɔ. 21 Da ɔ didea palɪ ɔ la, wa 'bhua ɔ lɔɔ, Falaɔn ŋwɔnyɔ yia ɔ 'wɔbhɔ. 'In ɔ yia ɔ zɔ ɔ 'dɛɛ 'yu 'bhisa. 22 'Sa wa -slɔlua Moizi gbɔ

weee Ezipotv -nyima -yia. 'In o yia nyime 'tite -ze, o nwee weli -yo o lenugbonya 'wu.

²³ «Da o 'yia -zuv glu 'so, 'in o nee, o bhelia Izlaelnyuma o mnia 'yia. ²⁴ Moizi 'yia Ezipotv -nyime yabhlo, -zugba o mi Izlaelnyime yabhlo 'klyie 'wopada, 'in o yia -moo lopa, 'in o yia Ezipotv -nyime 'bha. ²⁵ Omoo dlu, 'wu o bhelia yia we lanva nu, 'mo -Lago yia 'wobhua, 'in o 'ka wa gbv 'wosa. 'In wa 'ni we 'wolanv. ²⁶ -Muv 'bigv, zli zlia, 'in Moizi yia Izlaeli -yilaasi 'so goda yli. 'In o 'yibha o 'ka wa 'wusulosu, 'in o nee wa -yiae: «Na 'talea, amia mi bhelia nya, lee ka 'gbv a pupali 'klyie 'wba?»

²⁷ «'In o mia o -libheyi 'klyie 'wopalida, 'in -moo yia Moizi 'su, 'in o nee Moizi -yiae:

<-In 'bhulv 'mi 'yula!

Nyoo pali -mi la -amiaa 'yugalnyo
-yo -amiaa gbvobbhunyoo nya?

²⁸ Sa -in 'bhaa Ezipotvyu zobha,
-in 'yibha -in 'ka 'sa -ami 'bhaa?»

²⁹ Moizi 'nva welynva -mnu, toov, o yia -flii -bho, 'in o yia Madian -dudv -gv mni. -Mo o gwalia nukpasia 'so.

³⁰ «-Zuv glu 'so 'pha, da beblee *Sinaii -gogoo mia -bha -Lagoo 'anzii yabhlo 'tlalia Moizi 'klv, misa -gv -su teklee mia sida we -kosuu mio 'wu. ³¹ Da Moizi 'yia we -yo, 'in nwegaga yia o sobha. O mi -bha beda o 'ka we yla, 'in o yia Jejitapee weli 'nv, mu nee o -yiae:

³² <-Ami -wa -na dukpasii -Lago.

-Ami -wa Ablaamv,

Izaki -yo Zakobuv -Lago.>

'In Moizi yia tele bhli nyanoo nya o 'ni 'masleen 'yibha o 'ka -bha -tali. ³³ Jejitapee nee o -yiae:

<-In -sa -na -sakwla bhv 'wu.

Da -in mia de, -mowlv -da -wa.

³⁴ In ka na nyumaa siasie -yoyi Ezipotv -dudv -gv.

'In in yia wa wieweli 'nv,

'in in yia lasibhli,

in 'ka wa gbv 'wosa.

-In yi, in 'ka -mi tie Ezipotv -dudv -gv.>

³⁵ «Oo Moizi o Izlaelnyuma -saa zlume kwnnee, 'in wa yia o -yla gbae: «Nyoo pali -mi la -amiaa 'yugalnyo -yo -amiaa gbvobbhunyoo nya?, 'mo Jejitapee tiea wa 'yugalnyo -yo wa gbvobbhunyoo nya, -Lagoo 'anzii -o 'tlalia o 'klv misa -gv -su teklee nyidi, o so nya. ³⁶ Moizi -saa Izlaelnyuma Ezipotv -dudv -gv. 'In o yia gbv 'kadi -yo gwedigbonya lenv Ezipotv -dudv -gv, *gumunyv Zalv -gv, we -yo da beblee zuv glu 'so nukple.

³⁷ «Oo Moizi gba 'yaa Izlaelnyuma -yiae:

<-Lago yia aun o gbuv -falpanyo yabhlo yoo 'paa,

mi 'bhisa.

Amiaa zuyalinyime yabhlo o yia -mia.>

³⁸ Da Izlaelnyuma gbelia 'wlu da beblee, oo Moizi mi -bha. Mo -zee 'kolv, -Lagoo 'anzii gbaa o -yla gbv Sinaii -gogoo 'wlu -yo -amiaa dukpasii nyidi. Mo -yla -Lago gbaa 'yliyogaweli, 'in o yia we -aun -yla gba.

³⁹ «'In -amiaa dukpasii 'ni 'yibha wa 'ka o 'nonwe zv. 'In wa yia o kwnnee -sa, wa dli 'yibha wa 'ka Ezipotv -dudv -gv lobhiti. ⁴⁰ Wa nee *-Awoon -yiae:

<-In nv -aun -yla -Lagonye le,

we 'ka -aun 'yugali.

Nii, oo Moizi o -saa -aun Ezipotv -dudv -gv,

-we ylia ɔ, -a 'nɪ we -yi.»

41 Tɔɔn, wa yia 'bhliyu bhla, 'in wa yia we bɔbɔ. Wa sɔɔ lenɔlu ka wa 'mɔna 'wɔlaa 'gbɔ, 'in wa yia we 'fɛtɪ -sa. 42 'In -Lagɔ yia wa -bliɔ palɪ. ɔ yia wa kwe -yɔsa, wa 'ka yalɪ bɔbɔ. We mɪ 'sa celɪda -Lagɔgbɔ -falɪpanyaa 'sɛbhe 'wɔɛ: ɔzlaɛɪnyuma, 'lee -amɪ a 'nyɛa 'nɔɔlunya

-yɔ -zila bɔbɔlu tɔɔa,
-zɔɔ glɔ 'sɔ nɔkplɛ da bɛblɛɛ yɪ?

43 -Innya! A ka amɪaa -lagɔ wa laa Molɔkɔɔ 'naabudu

-yɔ -lagɔ wa laa Wlefanu zuzu 'wɔbhɔ.

Nɪ, -li a nɔa lɛ, a 'ka we bɔbɔ, mɔ -wa.

We 'gbɔ na yia aɪn galɪ -zɛliɔ dɔdɔ -putu -gɔ,

Babilɔnɔgbɛ lɔɔ 'pɪpɪ.» »

44 Etiɛnɪ nɛɛ 'yae: «-Amɪaa dɔkpasɪ ka bhaa *'naabudu yabhlo kaa 'wɔlanɔnnɔɛɛ 'sɛbhɛɛ 'gba zɔ, -mɔ da bɛblɛɛ. Sa -Lagɔ 'paa we ɪwɛɛ Moizɪ -yla, 'sa wa nɔa we. Nɪ, ɔ nɛɛ Moizɪ -yla, we 'yli -we ɔ 'yia -yɔ, ɔ nɔ we lɛ. 45 -Mɔɔ 'bigɔ, 'in -amɪaa dɔkpasɪ 'yua yia wee *'naabudu 'wɔbhɔ -maɔnɪ nya. *-Zozue -galɪ wa 'yu, nyɪma -Lagɔ vua wa 'yu, 'in wa yia -maa dɔdɔ -gɔ ladiɪ mɪ. 'In wa -yɔ wee 'naabudu yia -mɔ mɪ. 'In we yia -bha -tɔ tikli, 'bhie, nyɪmaa 'wlɔlapɪnyɔ -Davidɪ nɔ bhla yia nyɪ. 46 -Davidɪ ka -Lagɔɔ 'nanɪ 'yɪ, 'in ɔ yia -Lagɔ 'yoo -zlalɪ ɔ 'ka Zakɔbɔɔ -Lagɔɔ -budu 'sɔbha. 47 'In nyɪmaa 'wlɔlapɪnyɔ *Salomɔɔ 'sɔbhaa wee -budu -Lagɔ -yla.

48 «'In, -zugba, Yalɪ -Lagɔɔ -dɪlɪ nyɪmɛ 'sɔbha 'sɔbha -budu zɔ la. Sa -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ gbaa we 'sa. 49 Jejitape nɛɛ:

ɔYalɪ -wa na 'ɪnɪmɪkpe,

'in dɔdɔ -gɔ na dia na bhɔ la.

-Budu -mɔmɔ a mnenɪ a 'ka 'mɪ -yla 'sɔbha?

'In da in mnenɪ in 'ka ladiɪ?

50 'Lee -amɪ 'nɪ we 'dɛ weee lalaa?» »

51 Etiɛnɪ nɛɛ 'yae: «-Glacɪaan yukwliɔsulonya, amɪaa dɪ -yɔ amɪaa yukwli mɪ 'wɔsuluda -Lagɔɔ lalawɛli -yla. 'In a zɔa -gla Zuzu 'Pɔpa -yla 'kɔmɔɔ. A 'wɔ sa amɪaa dɔkpasɪ! 52 -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -mɔmɔ amɪaa dɔkpasɪ 'nɪ 'kliɪɛ 'wɔpaliɪ? 'In -wa gbaa zɪmɛ Nyɪmɛ Tikli yabhlogbɔɔɔ yiyigbɔ, wa ka -maa 'bha. 'In -slɛɛn, 'mɔ a wlaa, 'in a yia ɔ 'bha. 53 -Lagɔ ka ɔ tite aɪn yoo 'nyɛ -Lagɔɔ 'anzu sɔ nya. 'In a 'nɪ we 'nɔɪwɛ zɔ.»

Etienu tɪtle

54 Da gbɔwliwɔdɪnya 'nɔa wɛɪnya -mɪnɪ, 'in 'cɛ yia wa dɔɔ yi. Wa lia gla 'wɔ, 'in wa yia Etiɛnɪ 'cɛ -yɔ 'palɪ. 55 Zuzu 'Pɔpa mɪ Etiɛnɪ yɛdaa 'gbɔ, ɔ ylaa yalɪ, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɪnɪmɪnɛ 'kadɔ -yɔyɪ, -zugba -Zezu 'yiligbe -Lagɔɔ lɪlɪsɔɔ. 56 'In ɔ nɛɛ: «A -talɪ, na yɪ yalɪ -yɔ ɪwɛ -kalɪda, 'in, -zugba, *Nyɪmɛɛ 'Yu 'yiligbe -Lagɔɔ lɪlɪsɔɔ.»

57 Tɔɔn, wa yia 'wɔkɪ 'tɪtɛɛ, 'in wa yia yukwli 'wɔsulɔ. 'In wa 'dɛ weee yia ɔ -gɔsɔ dabɔdɔ. 58 'In wa -yɔ ɔ 'susɛ yia 'gbe -gnɪma mɪ, -zugba wa bha ɔ gbɔkɔ 'wɔ. 'In -bhayɪnya yia -maa -bananya nyɪmɛsɔyɪ yabhlo wa laa Sɔɔ -yɔtɪ, -mɔɔ 'ka we 'yɪlɪzɔɔ.

59 Da wa mɪa Etiɛnɪ gbɔkɔ 'wɔbhada, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ -Zezu, -in 'bhu na zuzu 'wɔ.» 60 -Mɔɔ 'bɪɔ, ɔ yia 'kukolu 'sɪbhli, 'in ɔ yia 'wɔkɪ 'tɪtɛɛ: «Jejitape, -in 'na dɪlɪ gbɔnyuu -mɪnɪ 'gba wa 'wlu -nɪ!» ɔ bhua 'sa gbagbɛ tɔɔn, ɔ yia 'yli 'mu.

¹ Sɔlv -yɔ -wa 'bhaa Etienu ka dli -bhlo.

Wee 'yli -bhloo 'de nya, wa bhlia -Zeluzalemuv leglizı 'klyie 'wɔpahe. 'In -Lagɔnyıma weee yia lamneni Zudee -yɔ Samalii -dɔdɔ -gɔ. -Zezuu tietienya 'dekpɔa -tva -Zeluzalemv. ² 'In nyıma -wa zɔa -bha -Lagɔ, yia Etienu 'kwie -gɔ wili bhahba, 'in wa yia ɔ 'bhlu.

³ Sɔlv 'temania 'kɔva la, ɔ 'ka leglizı lasa, -zugba ɔ mni -budunya zɔ -bhlo -bhlo, 'in ɔ kpa -Lagɔnyıma, nukpasia -yɔ 'ɲwı ɔ pa wa -kaslv 'wv.

Filipv gbaa -Lagɔgbv Samalii -dɔdɔ -gɔ

⁴ -Lagɔnyıma -wa mnenia la dɔdɔ weee -gɔ, wa mni mɔ, wa yi mɔ, -Lagɔgbv gbagbie nya. ⁵ Filipv yia Samaliiii 'gbe 'kadɔ yabhlo nukple mni, 'in ɔ yia -mɔ nyıma -yla -Lagɔ -Bhasanyɔ gbv -gbagbie bhli. ⁶ Nyımaa -zlo pulva Filipv weli yukwli filu, -we wa 'nva, 'in gwedigbv ɔ nva le, wa yia -yɔ ɔ 'gbv. ⁷ Nu, zuzu 'nyii yia guzɔnyaa -zlo 'wɔtla 'wɔkpıkpıe nya, 'in 'kukunya -yɔ 'tigitiginya duun yi 'yaa 'pɔ. ⁸ 'In we yia 'mɔna 'kadɔ -zɛ, wee 'gbe -mni nukple.

⁹ We bhla, nyıme yabhlo mı 'in wee 'gbe nukple, 'mɔ wa laa 'Simɔ. -Dlabbia -nyakpɔ nɔnyɔ -wa. 'In ɔ sɔbhahia *Samalii -nyıma weee ɲwegaga. 'In ɔ laa ɔ 'de nyıme -zɔnɔ. ¹⁰ 'In we 'ka 'nyenyeyua -yɔbhv, we 'ka nyıma kpası yli, wa 'de weee pulva ɔ yukwli filu. Wa nɛɛ: «ɔɔ nyıme -mɔni, -Lagɔ 'tite -wa, -we wa laa 'Tite 'Kadɔ.» ¹¹ ɔ ka -dlabbia -nyakpɔ nɔda -gwle, -zugba we sɔbhali nyıma ɲwegagaa 'gbv, wa pulva ɔ weli yukwli filu. ¹² 'In -Lagɔ nyımaa 'wluapulıgbv -yɔ -Zezu Klisu gbv -zɔnɔ Filipv gbaa. -Wa weee ɲwına we -yɔ, nukpasia -yɔ 'ɲwı, 'in ɔ yia wa batizee. ¹³ 'Simɔ ɔ 'de ka we -yɔɲwı, 'in wa yia ɔ batizee. ɔ yia Filipv kwesi -tv. Gwedigbv -yɔ gbv 'kadı mı lenɔda, -we ɔ yia -yɔ, 'in we yia ɔ ɲwegaga -sɔbhali.

¹⁴ -Zezuu tietienya mı -Zeluzalemv 'nva nu, Samalii -nyıma ka -Lagɔgbv -yɔɲwı, 'in wa yia wa -gbe Pielı -yɔ *Zaan tie. ¹⁵ Da Pielı -yɔ Zaan nyına Samalii -dɔdɔ -gɔ, 'in -maa yia -Lagɔ bhuhhoe, -wa ɲwına -Lagɔgbv -yɔ, wa 'ka Zuzu 'Pɔpa 'yu 'gbv. ¹⁶ Nu, Zuzu 'Pɔpa 'nı wa glaa nyıme yabhlogbɔ -gɔ lasibhli -slɔ. Nyımaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲı nya -bhlogbɔ wa batizea wa. ¹⁷ 'In Pielı -yɔ Zaan 'sɔ yia wa sɔ 'wluo lapalı, 'bhie, wa yia Zuzu 'Pɔpa 'yı.

¹⁸ Da 'Simɔ 'yia we -yɔ nu, -Zezuu tietienya -ka nyıma -wa ɲwına -Lagɔgbv -yɔ sɔ 'wluo lapalı, 'in wa yia -Lagɔ Zuzu ni, 'in ɔ yia Pielı -yɔ Zaan 'gwezi -la. ¹⁹ 'In ɔ nɛɛ: «A 'nye 'ya -amı wee se -mni, 'in -ɔ in -ka sɔ 'wluo lapalı, -mɔ 'ka Zuzu 'Pɔpa 'yı!»

²⁰ 'In Pielı yia we 'bigɔpalı ɔ -ylaɛ: «-In -yɔ -na 'gwezi 'bhv la dabɔdɔ! -We ka gbv -wa, -mı dli, -Lagɔ wlawlalu mı, wa mneni wa 'ka we zɔ 'gwezi nya! ²¹ -Na dli 'nı 'ylinanı -Lagɔ 'yliya 'wɔv 'gbv, -in 'nı -lu yabhlogbɔ -ka gbv -mni 'wɔ. ²² -In 'bhiti -na dli, -in bhuhhoe Jeitape, -de ɔ mneni ɔ 'ka -na 'wluksɔn lapɔpale 'nyuu -yɔgbv 'wɔtu? ²³ Na yı we -yɔ nu, -in 'te dli kalɔ, 'in -in mı gbɔnyuuu gaylo nya.»

²⁴ 'In 'Simɔ nɛɛ Pielı -yɔ Zaan -ylaɛ: «Amıaa 'de bhuhhoe -Lagɔ na -nɔ nya. -Delee gbv -we a gbaa da, we yı 'mı yı.»

²⁵ -Mv 'bigv, wa bhia -we ka da wa 'yia, we -yɔ -Lagɔgbv gbagbie, 'in waa -Zezuu tietienya 'sɔ yia bhiti -Zeluzalemv. Wa mı mɔda, -zugba wa -yɔ -Lagɔgbv gbagbie mɔna Samaliiii 'gbe duun nukple.

Filipv -yɔ Etiopiyu gbelia

²⁶ Jeitapeɛ 'anzı yabhlo nɛɛ Filipv -ylaɛ «'Ylv 'wɔsɔlɔda lilisɔlv, 'yoo -we 'bhva -Zeluzalemv, 'in we yia -Gazaagbe 'wv mni, -in -sɔ 'wv, -in mni -mɔ.» -Bɔsɛ -dɔdɔ bebleɛ -gɔ -wa.

27 -Bha -bhlokpadε, Filipu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia mni. 'In ɔ -yɔ nyume yabhlo yia gbeli, lehlehinyɔ yabhlo -wa. Etiopii -dɔdɔ -gɔɔ 'wɔlɔpɔlɔɔwɔ Kandasu lubho ɔ nɔa, 'ŋɔmɔnɔlii 'yliyɔzɔnyɔ 'kadɔ -wa. -Zeluzalεmɔ ɔ yia, ɔ 'ka -Lagɔ bɔbɔ, 28 'in ɔ mia ɔ dɔdɔ -gɔ lɔmɔɔda. ɔ mi ɔ nɔmεsɔɔn -wotloo 'wɔ, -zugba ɔ zεli 'sεbhε -we -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ *Ezaii cεha. 29 -Lagɔɔ Zuzu nεε Filipu -ylaε «-In mni, -in nyini -wotloo mia ni -yɔ.»

30 Filipu -yɔ -gwagwiε yia we -yɔnyini, ɔ 'nɔa -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ Ezaii 'sεbhε Etiopiyu mia zεlida ni, 'in ɔ yia ɔ layibha. ɔ nεε ɔ -ylaε: «-We -na zεlia dε, -na nɔ we 'wɔlaa?»

31 -Mɔɔ nεε ɔ -ylaε: «Nyume 'ni 'mi -yla we gwe -sa, sa in 'ka we 'wɔlanɔa?» 'In ɔ nεε Filipu -ylaε: «-In -gbɔa -wotloo 'wɔ, -in -di 'mi kwesi la.» 32 -Lagɔsεbhεε 'ya -we ɔ mia zεlida mɔ ni:

«ɔ 'wɔ sa bhlabhlε -we wa kwa we 'bhɔɔda,

ɔ 'ni ŋwe gba.

'In ɔ 'wɔ sa *bhlabhlεyu -we'e gba,

we nyanu -gɔdinyɔ 'yu,

ɔ 'ni ŋwe gba.

33 Wa ka ɔ 'wɔti 'kienyi,

ɔ 'ni -gɔgbɔgbanyɔ tuklu 'yi.

Nyɔɔ 'ka ɔnɔɔ 'yuaa 'di -sa?

Ni, wa ka ɔ lasa dɔdɔ -gɔ.»

34 Etiopiyu nεε Filipu -ylaε: «-Na zukpa -wa, nyɔɔ ka gbɔ -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ gba sa? ɔ 'dεε gbɔ -wa yaayɔ, nyume -putuu gbɔ ɔ gbaa yi?» 35 Tɔɔn Filipu yia we -gusa. 'In ɔ yia wee -Lagɔsεbhεε 'ya kibhe -mni -gɔ -Zezuu gbɔ -zɔnɔɔ gbagbiε bhli ɔ -yla. 36 Wa mi sa mɔɔda, 'in wa yia 'yloogbɔɔ da yabhlo 'nyu yi, 'in Etiopiyu nεε: «Nyuma da! Lεε -lu ka 'gbɔ -in 'na 'ka 'mi batizea?» [37 Filipu nεε ɔ -yla: «Wa mneni wa 'ka -mi batizee, -zugba -in -ka -Zezu dli -gɔ zu dli weεe nya.» Etiopiyu nεε: «In zu we dli -gɔ ni, -Zezu Klisi mi -Lagɔɔ 'Yu nya.»]

38 Tɔɔn, ɔ yia -wotloo 'yigbeli, 'in Filipu -yɔ ɔ 'sɔ yia 'nyu lɔ -bho, 'in Filipu yia ɔ batizee. 39 Da wa 'tlaa 'nyu lɔ ni, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia Filipu -bha lasa, Etiopiyu 'ni 'maslεn ɔ 'yi. Tɔɔn, 'in ɔ yia ɔ 'yloogbɔɔ 'wɔbhu 'mɔna nya. 40 Filipu mia ni, -mɔɔ mi Azɔtɔ! -Lagɔgbɔɔ -zɔnɔ ɔ gbaa 'gbenya nɔkpɔε. Danya ɔ plɔɔa tiklu, ɔ 'ka Sezale nyini.

9

Sɔɔ 'bhiti dli, 'in ɔ yia ɔ 'dε -Zezu yoo 'nye (Lngb 22.6-16, 26.12-18)

1 We bhla, Sɔɔ gbaa 'kɔmɔɔ ɔ 'ka Nyɔmaa -Kanyɔɔ 'binɔnya 'bha, 'in ɔ yia *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ 'yia mni -Zeluzalεmɔ. 2 'In ɔ nεε -mɔɔ -yla, -mɔɔ cεli 'sεbhεnyε *-Lagɔbudunya 'wɔ -Damasigbe nɔkpɔε. Nyuma -wa mia -Zezuu 'Yloogbɔɔ -gɔ, ɔ -ka -mɔ wa yi, ɔ kpa wa, we yi nɔkpasɔ -zεɔɔ, we yi 'ŋwɔ -zεɔɔ, ɔɔ Sɔɔ 'ka wa 'llukpe pali, 'in ɔ 'ka wa -Zeluzalεmɔ kwa.

3 ɔ mi sa -Damasɔ mɔɔda, ɔ 'ka wee 'gbee ŋwe -yɔbεa yi, tɔɔn, san yabhlo yia yali 'bhɔ, 'in we -nyumali yia ɔ gbeli. 4 'In ɔ yia bhli dɔdɔ, 'in ɔ yia wεli yabhlo 'nɔ. -Mɔɔ nεε ɔ -ylaε: «Sɔɔ, Sɔɔ, lεε ka 'gbɔ -na pali 'mi 'klyiε 'wɔa?»

5 'In ɔ yia we 'bigɔpali: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?»

«-Ami -Zezu, -in mia 'klyiε 'wɔpalɔda, -ami -wa. 6 -In -sɔ 'wɔ, -in pla gbe ni 'wɔ, 'in -we -in 'kaa lεnɔ, wa 'ka we -mi -yla gba.»

7 Nyuma -wa -yɔ Sɔɔ 'sɔ mia, wa yia 'yigbe, wa'a -sa gbɔ -gɔ nyanɔ nya. Wεli -we gbaa 'nɔ wa nɔ we, 'in wa'a 'yi nyume yabhlogbɔɔ -yɔ. 8 Sɔɔ 'kaa dɔdɔ 'wɔsɔ,

o 'yli mi -bloda, -zugba o'c 'yi -lu yabhlogbo -yo. O so wa kpa la, 'in wa -yo o 'so yia -Daması pla. ⁹ O li 'yi ta, o'c 'yi la, 'in o'c li, o'c 'ma.

¹⁰ -Zugba -Zezuu 'binonyo yabhlo wa laa Ananiasi o mi -Daması. Nyumaa -Kanyo nee o -yia -mo o 'yli 'wu: «Ananiasi!»

'In o yia nyuu, o nee: «Nyumaa -Kanyo, -ami ni.»

¹¹ Nyumaa -Kanyo nee o -ylae: «-In -so 'wu desleen, -gwele wa laa 'Wosna -Gwele, -in 'plu we -gu. -In mni Zudası -budu zo, Talisiyu yabhlo wa laa Solu, o mi -Lago bhuhboeda, -in 'yibha o -yola. ¹² 'In -mo o 'yli 'wu, o ka nukpasu yabhlo wa laa Ananiasi -yoyi plada, 'in -mo yia o sonya -gu lapali, 'in o 'ka lalolu 'yi.»

¹³ Ananiasi yia we 'bigupali: «'A! Na -Kanyo, in ka 'nu nyuma duun nyee ni, nyume ni ka -na nyuma tiklu gbonyuu 'wluo nu -Zeluzalem. ¹⁴ 'In -seli o yia da, -Lagobonyaa -cian ka we se o 'nye, ni, nyuma weee, -wa gbaa -na 'nyi, o kpa wa, 'in o 'ka wa 'llukpe pali.»

¹⁵ Nyumaa -Kanyo nee o -ylae: «-In mni! Ni, in ka -bha nyume -moni -sa na lubhonlu yabhlo nya. Nyuma -wa 'nia Zuifu klaa, wa do'buw 'wluwapilunya klaa, Izlaenyuma klaa, o 'ka wa na 'nyi -slo lu. ¹⁶ Sa o 'kaa sıa na 'nyu 'gbu, na de yia -moo o -slo lu.»

¹⁷ Tuon, Ananiasi yia mni. O nynthia wee -budu zo, 'in o yia Solu sonya -gu lapali. 'In o nee o -ylae: «Solu, na bheli, da -in mia yida ni, Nyumaa -Kanyo -Zezu ka -mi 'klutlali 'yloogbo. Mo tiea 'mi, -in 'ka lalolu 'yi, 'in Zuzu 'Pupa 'ka -mi ye.» ¹⁸ -Bha -bhlokpade, -lu yabhlo 'bhua Solu 'yliya 'wu gaza -kwikwi 'bhisa, we yia bhli, 'in o yia layiye lolu bhli. O -soa 'wu, 'in wa yia o batizee. ¹⁹ Tuon, o bhua lilie, 'in 'kwa yia o 'yli yi.

Solu gbaa -Lagobu -Daması

Solu -yo -Zezuu 'binonya ka -tu 'yli sanume nya -Daması. ²⁰ O yia -bha -bhlokpade -Zezuu gbuu gbagbe bhli *-Lagobudu zo. O nee: «-Zezu mi -Lago 'Yu nya.» ²¹ Nyuma -wa 'nua o weli, nyegaga yia wa sobha, 'in wa nee: «Nyume o palidaa nyuma -wa gba -Zezuu 'nyi 'klye 'wu, mo 'ni de mi? 'In gbu -gble sa, o 'ni de wa kpa yi, 'in o 'ka wa -Lagobonyaa -cian kwaa?»

²² 'Yi weee nya, Solu gbaa -Zezuu gbu 'tite nya. Da o gbaa -Zezu -wa -Lago -Bhasanyo ni, Zuifunya mia -Daması, -we wa 'kaa gba, we 'ni -mi.

²³ 'Yi sanume pia, 'in Zuifu yia 'wolanuu, wa 'ka Solu 'bha. ²⁴ 'In Solu yia we 'nu. 'Yi weee nya, zı -yo sabo, -zugba wa mi gbee plalidanya nyegoda, wa 'ka o 'bhaa 'gbu. ²⁵ 'Yi yabhlo nya, sabo, nyuma -wa -yo Solu 'so mia, wa yia o -cice 'wu ladi. 'In wa yia o 'suo -we gbelia 'gbe, we 'wlubita -lali, 'in wa yia o we lu lasibhli.

Solu mi -Zeluzalem

²⁶ Solu nynthia -Zeluzalem ni, 'in o yia -Zezuu 'binonya lubhobho layla. -Maa weee yia o sosu bhli. Wa 'yabhlo 'ni we dı 'wudi ni, Solu mi -Zezuu 'binonyo nya. ²⁷ Banabasi yia o 'wobhu, 'in o -yo o 'so yia tietienyaa -gbe mni. 'In o yia wa -yia Solu gbu gba. Sa Solu -yo Nyumaa -Kanyo 'so gbelia, 'in o yia o -yia gbu gba klaa, 'in sa Solu gbaa -Lagobu -Zezuu 'nyi nya -Daması, -zugba nyano 'ni o dlu -mi, Banabasi yi 'yaa -moo gba wa -yia. ²⁸ -Moo bhla, Solu -yo tietienya mi. O mni, 'in o yia wa -gbe -Zeluzalem, -zugba o gba -Lagobu Nyumaa -Kanyo 'nyi nya, nyano 'ni o dlu -mi. ²⁹ Zuifu -wa gbaa gletweli, o -yo wa yia 'wogbeli, 'in wa yia weli 'wosısalı. Ni, -maa mi o dideda, wa 'ka o 'bha. ³⁰ -Lagonyuma 'nua sa we, 'in wa yia Solu Sezalegbe 'wu kwa. 'Bhie, wa yia o yoo 'pa Talisigbe nukple.

31-Muu bhla -legliziu -yo -dlɔɔ, Zudee -yo Galilee -yo Samalii -dudu weee -gu. -Zugba wa temanɔ dli, 'in wa zu Nyumaa -Kanyɔ 'nuɔɲwe. 'In Zuzu 'Pupa yia wa 'wɔsa, 'in wa yia 'wɔzumanie bhli.

Eneee puepuegbu

32 We -ka Pielɔ, -mɔɔ mia dudu weee -gu 'plihɔda -Lagɔnyuma 'wotahie nya. 'Yli yabhlo nya, 'in ɔ yia -Lagɔnyuma -wa mia Lidaagbe nukplɛɛ -gbɛ mɔɔ. 33 'In ɔ yia -mɔ nyumɛ yabhlo wa laa Enee 'yɔ, -zugba -mɔɔ pɔ -mɔɔ -bita -gu la -zu gbeta, ɔ 'kukuee 'gbu. 34 Pielɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Enee! -Zezu Klisi ka -mɔ pue. -In -sɔ 'wɔ, -in gli -na -bita -na 'dɛ nya.» -Bha -bhlokpade Enee -sɔa 'wɔ. 35 Lidaa -nyuma weee -yo Salɔɔn -dudu -gu -nyuma weee 'yia ɔ -yo nɔɔda ni, 'in wa yia -Lagɔ pla.

Tabitaa sɔa 'wɔ tɔtɔlie lu

36 Nu, 'ɲwɔɔ yabhlo mi -Zopeegbe 'wɔ, -Zezuu 'bunɔɲwɔɔ ɔ mia. 'Mɔ wa laa Tabitaa, we ji -wa «luɛ»* glɛkiwɛli 'wɔ. 'Yli weee nya, ɔ nɔa gbɔzɔnɔ gbɔ lɛ, 'in ɔ bea bobabhanya -yo. 37 'Yli yabhlo nya, 'in ɔ yia gu bhli, 'in ɔ yia tlɔ. Wa budɔa ɔ 'kwie, wa yia we lapali -budu 'wlu, -mɔ komi yabhlo zɔ. 38 -Zezuu 'bunɔnya -wa mia -Zopee, wa ka 'nɔ nu, Pielɔ mi Lidaagbe 'wɔ, -we mia -Zopee kwesi. Wa yia nyuma 'sɔ tie, nu, wa mɔɔ ɔ laa wɛli ni nya: «-Na zukpa -wa, -in 'na -gwɛli -mɔ -ni. -In yi!»

39 Tɔɔn, Pielɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yo wa yia mɔɔ. Da ɔ nɔɔɔ -mɔ, 'in wa yia ɔ wee komi -we mia -budu 'wlu zɔ kwa. -Dugbanɲwɔ weee bea ɔ kwesi wie nya. Zɔbana -yo -bana -we Tabitaa nɔa lɛ, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, 'mɔ wa -slɔlua ɔ 'klɔ. 40 Pielɔ wɛliɔ nyuma weee -budu zɔ, ɔ kolɔa 'kukulu 'yli, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. ɔ 'bhitia 'kwiee gbɛgbɛin, 'in ɔ nɛɛ: «Tabitaa, a -sɔ 'wɔ!» Tabitaa -bloa 'yli, ɔ 'yia Pielɔ -yo, 'in ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia ladi. 41 Pielɔ kpalia ɔ sɔ -yo, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhɔ. ɔ laa -Lagɔnyuma -yo -dugbanɲwɔ, 'in ɔ yia ɔ wa 'klɔslɔlu, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ. 42 -Zopeegbe 'wɔ -nyuma weee yia we 'nɔ. -Bha nyuma duun zɔa Nyumaa -Kanyɔ dli -gu. 43 Pielɔ ka 'yli sanumɛ li -mɔ -Zopee, -zelibhanyɔ yabhlo wa laa 'Simɔɔɔ -gbɛ.

10

Kɔlɔnɛi 'ylikakie Sezalegbe 'wɔ

1 -Mɔ Sezalee, nukpasu yabhlo mi -mɔ, 'mɔ wa laa Kɔlɔnɛi. Wlɔmɔɔ 'slɔjaa 'wlu ta lu -slɔja glu gbu -zakpa -bhlo wa laa Italii -nyuma, wa 'yugalnyɔ ɔ -mia. 2 Nukpasu -mɔni, -Lagɔ ɔ zɔa -bha. 'In ɔ -yo ɔ -budunɲweɛ -nyuma sɔ sɔa -Lagɔ. Zuifɔɔ bobabhanya duun ɔ saa 'wɔ. 'In ɔ bhuhhoea -Lagɔ 'kɔmɔɔ. 3 'Yli yabhlo nya, jibheza, lɛlu tanɔ nya, -Lagɔɔ 'anzɔ yabhlo yia ɔ 'klɔtlɔli ɔ 'yli 'wɔ. Kɔlɔnɛi yia we -yɔɔi vaa. 'In -mɔɔ yia ɔ -gbɛ pla. 'In we nɛɛ ɔ -ylae: «Kɔlɔnɛi!» 4 ɔ ylaa -Lagɔɔ 'anzɔ tenyii, 'in -nyanɔgbɔ yia ɔ -kpali. ɔ nɛɛ we -ylae: «Na -Kanyɔ, lɛɛ -lu we -ma?»

-Lagɔɔ 'anzɔ yia we 'biɔɔpali ɔ -ylae: «-Na -Lagɔɔ bhuhhoe wɛli -yo zɔzɔnɔnya -in nɔa bobabhanya -yla lɛ, -Lagɔ ɔ ka we gbɔ -yɔɲwɔɔ. ɔ 'ni -mɔ 'wɔɔdlɔ. 5 -In tie dɛslɛɛn nyuma -Zopee, nyumɛ yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Simɔ Pielɔ. Wa -yo ɔ 'ka yi. 6 -Zelibhanyɔ wa laa 'Simɔɔ, -ɔ ka -budu mia gumunyuu -gɔgɔ -gu ni, ɔ -gbɛ Pielɔ mia.» 7 Da -Lagɔɔ 'anzɔ -we -laa ɔ wɛli mɔɔ, tɔɔn, 'in Kɔlɔnɛi yia ɔ zɔlɔbhonɔnya 'sɔ -yo ɔ 'slɔjayu yabhlo mia ɔ lubho nɔɔda la. Nu, ɔɔ 'slɔjayu mia, -Lagɔ -mɔɔ zɔ 'yaa -bha. 8 Gbu -we 'plia, ɔ gbaa we 'biɔɔ wa -yla weee 'bhie, ɔ yia wa tie -Zopee.

Pielu 'ylikakie -Zopeegbe nukplɛ

* 9:36 -Dɔkasi.

⁹ We zli zlia, da wa mia -slo 'yloogblo, 'in wa mi -Zopee -yo cipada, -bha Pielh -gblaa -budu 'wlu* . Midiii gbegbein, o -gblaa -mo, 'in o 'ka -Lago bhubhoe. ¹⁰ -Sleen, nwo 'bhaa o, o 'yubha o 'ka li. Da wa mia o -yla lililu pida, -bha -lu yabhlo -Lago 'paa yoo yia o 'yli -gv. ¹¹ O 'yia yali -yo nwe -kalida, -bha -lu yabhlo 'bhva -mo. Wee -lu mia, we 'wlo sa 'naa 'kadu, mu 'bhva yali, nee -lu wa kpa la gwigwi -mnva 'yli, 'in we yia kwli. ¹² 'In numa weee -we kaa 'lali -mnva klaa, lagbizeli -numa klaa, we -yo zia weee mi we 'wu. ¹³ Welh yabhlo nee o -ylae: «Pielh, -in -so 'wu, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

¹⁴ Nu, Pielh 'palia we 'bigu: «Ao! -Innya! Na -Kanyo, -we ka gbv -wa, in 'nia -slo pookanume -yo -na -gba li.»

¹⁵ Wee welh -bhlokpade -zakpa 'sonu yia gba, we nee: «-We -Lago tia 'wu 'wlaaa ni, -mi 'na 'ni 'yuli we pookalu 'bhisa -ni.» ¹⁶ We 'plu 'wu la -zakpa ta, 'in wee -lu yia yali lomni.

¹⁷ Nu, -we o 'yia de o 'yli 'wu, we 'ji Pielh 'yubhaa o 'de la, 'lee sa -muu 'ji 'ka -mia? Wee bhla ni nya, nyuma -wa Kolonei tiea, wa yia 'Simoo -budu -yolayibha. Nu, -sleen wa mi o -buduu klolo nwee. ¹⁸ Wa laa, 'in wa yia layibha: «'Lee -budu ni nwee Simo Pielh mia yu?»

¹⁹ Pielh mi -slo -we o 'yia o 'yli 'wu, we 'ji -gv 'wlukoon lapopalida, -bha -Lago Zuzu gbaa o -ylae: «-In -tali, nyuma ta mi -na da -talida. ²⁰ -In -so 'wu, -in 'sibhli la. 'In -in 'na kpekeli -ni, -in -yo wa 'so mni, -am tieta wa.»

²¹ Pielh 'sibhli la, 'in o nee waa nyuma -ylae: «Nyime yabhloo da a mia -talida yi? -Ami -wa. -A 'nu -mo? Lee gbv 'wu a yi -nya?»

²² Wa nee o -ylae: «Kolonei o -wa Wloosu 'slojaa gv gbuu 'yugalnyo ni, mo tiea -ain. Nyime tikli -wa, 'in o zva -Lago 'nonwe. Zuifv dudv -gv -nyuma weee saa o zozonv 'di. 'Yi yabhlo nya, -Lago 'anzi yabhlo yia o 'tulva yi. Nu, o tie -mi nyuma 'wu. Wa la -mi, -in yi o -gbe, 'in welnya -in 'kaa gba, o 'ka we yukwli pul.» ²³ Toun, Pielh yia wa 'wobhu o 'lakpanya nya, 'in wa yia o -gbe -gv.

Zli zlia, 'in Pielh yia 'woso. 'In o -yo wa 'so yia mni. -Lagobhelia -tolva -wa mia -Zopee, -maa yia wa yoo kwa. ²⁴ We zlu 'sonu zlia ni, 'in wa yia Sezalee nyini. Kolonei ka o -budunwee -nyuma -yo o jijli -talea la. Wa ka 'wlugbeli o -budu zo, -zugba wa wv Pielh. ²⁵ Da Pielh nyina Kolonei -budunwee, o 'ka plaa yi, -bha Kolonei yia o yoo -saa. 'In o yia 'wokwli tenyii, o 'ka Pielh fosa, -mo 'nonwezove nya. ²⁶ 'In Pielh yia o 'wobhu. O nee o -ylae: «-In -so 'wu, nu, nyime -ami -mi 'ya.»

²⁷ 'Bhie, o yia gbada -tu Kolonei nya. 'In o yia -budu zo pla. Pielh yia nyimaa -zlo -yoyi 'wlugbelida. ²⁸ O nee wa -ylae: «A -yi we 'ji nu, we se 'ni Zuifv -yla -mi, o -yo o -nia -Lago -yi 'ka ladi. 'In o 'ni we se -ka, o 'ka -mo -budu zo pla. -Lago ka 'mi we 'klosolu nu, 'in 'na ylali nyime yabhogboo pookanyo -yo titinanyo 'bhisa -ni. ²⁹ We 'de 'gbv, da a laa 'mi, 'in in yia yi, 'in in 'nia -gla zv. -We ka 'gbv a yia 'mi la, 'in 'yibha in 'ka we 'nu.»

³⁰ Kolonei yia we 'bigopal: «We 'yli -mnva ni, wee leli -bhlokpade nya, 'ylogbagbv lelu tanv nya, in mi -Lago bhubhoeda na 'de -gbe. -Bha -bhlokpade nyime yabhlo kaa libana 'wu tiala 'mi 'kv. ³¹ 'In o nee 'mi -ylae: «Kolonei, -Lago ka -na -Lago bhubhoe welh -yohwuu. O 'ni zozonv -we -in nva bobabhanya -yla le 'wudlv. ³² -In tie nyuma -Zopee, Simo Pielh -gbe wa -yo o 'ka yi. -Zelibhanyo wa laa 'Simoo, o ka -budu mia gumunyuu -gogo -gu ni, o -gbe Pielh mia.» ³³ -Bha -bhlokpade in tiea nyuma, wa mni -mi 'bv, 'in -in yia yiyigbv -yohwuu. -A 'de weee mi -sleen -seli -Lago 'yu, -a 'ka -we Nyimaa -Kanyo zva -mi nwee yukwli pul.»

Pielh gbaa Kolonei -budunwee

* 10:9 Wee -buduu -ba -bedee.

34 Tɔɔn, Pielɩ 'bhua weli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Sɛɛn, in ka we 'jyibheli gbuzɔnu sa nu, -Lagɔ'ɔ gbɩzi nyɩma 'wɔ. 35 Nu, weli -gnu -bhlo -bhlo 'wɔ, nyɩmɛ -ɔ zva -Lagɔ 'nɔɲwɛ, 'in ɔ nva gbɩ tikli lɛ, mɔ nania -Lagɔ dɔdɔ. 36 -Lagɔ ka ɔ weli Izlaɛlɩnyɩma yoo 'pa. Nu, weli -zɔnu -wa. 'In -Zezu Klisu 'gbɩ, -a 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yɩ -Lagɔɔ -gbɛ. ɔɔ -Zeu -wa nyɩma weee -Kanyɔ. 37 Bhla -we nya 'Zan *-Batisi gbaa nyɩma -yla: «A yi, in 'ka an batizee, we bhla wee weli -mɩni dia gwe Galilee. 'In, -mɩv 'bigɩ, -we nva lɛ Zudee -dɔdɔ -gɩ da weee, amiaa 'dɛ -yi we 'ji. 38 Sa -Lagɔ ɲwnaa Nazaletiyu -Zezu Zuzu 'Pɔpa 'tɩtɩ nya, a -yi we 'ji. Sa -Zezu 'plɩa dɔdɔ weee -gɩ gbuzɔnuɩ lɛnɔe nya, 'in sa ɔ jipea nyɩma weee -wa *Kuzu mia 'klɩyɩe 'wɔpalɩda, a -yi 'ya -mɩv 'ji. -We ka gbɩ -wa, -Lagɔ -yɔ ɔ 'sɔ mɩ.

39 «-We weee ɔ nva lɛ Zuifɩv dɔdɔ -gɩ -yɔ -Zeluzalɛmɩv, -amia mɩ we dayɩnya nya. Wa ka 'ya ɔ 'bha ɔ *su -gɩ lakɔlɔe nya. 40 'In 'yɩ 'sɔ we taa zɩ, -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɩ tɩtlɩnya lɩ. 'In ɔ yia we lɛnɩ, ɔ 'ka -amia ɔ tietienya 'klɔtlɩ. 41 We 'nɩ nyɩma weee 'yɩ ɔ, -amia -Lagɔ -saa -bha 'cɩn ɔ gbɩv dayɩnya nya, -amia -wa. Da -Lagɔ 'bhua ɔ 'wɔ tɩtlɩnya lɩ, -amia -yɔ ɔ lia, 'in -a -yɔ ɔ yia 'ma. 42 -Zeu nɛɛ -aɩ -yla, -a gba -Lagɔgbɩ nyɩma -yla, 'in -a gba nu, 'mɔ -Lagɔ pala la, ɔ 'ka tɩtlɩnya -yɔ 'yɩlyɔganyaa -yɔgbɩ 'wɔbhɩ. 43 -Lagɔgbɩv -falpanya weee ka ɔ gbɩv dayɩgbɩ gba. Wa nɛɛ: «Nyɩmɛ -ɔ -ka -Zeu dɩ -gɩ zɩ, 'in -Lagɔ tia -mɔɔ -yɔgbɩ 'wɔ, -Zezuu ɲɩu 'tɩtɛɛ 'gbɩ.» »

Nyɩma -wa 'nɩa Zuifɩ, Zuzu 'Pɔpa ka wa -gɩ lasibhli

44 Bhla -we nya Pielɩ mia gbada, -wa mia ɔ weli yukwli pɔlɔda, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɩ lasibhli. 45 Zuifɩv -Lagɔnyɩma -wa -yɔ Pielɩ 'sɔ nɔa, -maa 'yɩa we -yɔ nu, -Lagɔ ka -wa 'nɩa Zuifɩ Zuzu 'Pɔpa -gɩ lamneni, 'in ɲwɛgaga yia wa subha. 46 'In -Lagɔnyɩma yia waa nyɩma ɲwɛɛ weli -putunya 'nɩ, -zugba wa mɩni -Lagɔɔ ɲɩ 'kadɩ.

47 'In Pielɩ nɛɛ: «Nyɩma Zuzu 'Pɔpa 'sibhli -gɩ la -aɩ 'bhisa, -a mneni -a 'ka gba wa 'na batizeli wa 'nyu nya -nu?» 48 'In Pielɩ nɛɛ, wa batizee wa -Zeu Klisu ɲɩ nya. 'In wa 'dɛ weee nɛɛ Pielɩ -yla, ɔ -yɔ wa 'sɔ -tɩ 'yɩ sanɩmɛ nya.

11

**Pɔlv saa 'bigɩ dɩ -Zeluzalɛmɩv leglizi -yla*

1 -Zezuu tietienya -yɔ -Lagɔbhelia -wa mia Zudee -dɔdɔ -gɩ ka 'nɩ nu, nyɩma -wa 'nɩa Zuifɩ, wa ka -Lagɔgbɩ -yɔɲwɩ. 2 Da Pielɩ yia lɩ -Zeluzalɛmɩ, -Lagɔnyɩma -wa mia Zuifɩ nya, 'in -maa yia ɔ tɩ dɩ. 3 Wa nɛɛ: «-In ka nyɩma 'nɩa knɩ 'wɩ mɩ -gbɛ pla*, 'in -in -yɔ wa 'sɔ yia li!»

4 -Bha Pielɩ gbaa wa -yla, -we 'plɩa -bhlo -bhlo, we bhlii we gwedɩda, ɔ nɛɛ wa -yla: 5 «'Yɩ yabhlo nya, in mɩ -Zopeegbe 'wɩ, da in mia -Lagɔ bhubhoeda, 'in -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia na 'yɩ -gɩ yi. Wee 'yɩ 'wɩ, in 'yɩ -lu yabhlo -yɔ, -zugba we sibhli la na gbegeɩn. Wee -lu 'wɩ sa 'naa 'kadɩ. We mɩ lakpada we gwɩgwɩ -mɩna 'yɩ, -zugba we bhɩ yalɩ, 'in we yia 'mɩ kwesi nyɩ. 6 In yɩaa we nukple tenyii, 'in in yia numa kaa 'lali -mɩna kɩaa, -fliɩnɩa kɩaa, lagbizeli -nɩa kɩaa, 'zianya kɩaa -yɔyɩ. 7 Tɔɔn, 'in in yia weli yabhlo 'nɩ, we nɛɛ 'mɩ -yla: «Pielɩ, -in -sɔ 'wɩ, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

8 «'In in nɛɛ: «'Ao, na -Kanyɔ, -ɩnya! In -ka bhaa 'wɩ, pɔɩnkalu -yɔ -na -gba 'nɩ -slɔ na ɲwɛɛ pla.»

9 «'In we 'sɔnu nya, wee weli yia yalɩ 'bhɩ, 'in we nɛɛ 'mɩ -yla: «-We -Lagɔ tia 'wɩ 'wlalaa nɩ, -mɩ 'na 'yɩ we pɔɩnkalu 'bhisa -nɩ.» 10 We nu 'sa -zakpa ta. 'Bhie, we 'dɛ weee yia yalɩ lɔmɩ.

* 11:3 Glekiweli nɛɛ «knɩpanya».

11 «We bhla toun, nyuma ta -wa 'bhva Sezalee, -wa wa tiea 'mi 'wu, -budu -we njwee in mia, 'in wa yia -bha nyini. 12 -Lagoo Zuzu nee 'mi -yiae: «-In 'na gbizili nyuma 'wu -ni, -in -yo wa 'so mni.» -Amiaa -Lagobhelia gbelibhlo -wa -yo 'mi 'so yia da -seli ni, ma kwaa 'mi yoo Sezalee. 'In -a 'de weee yia Koloneu -budu zo pla. 13 -We yia Kolonei ni, o yia we gba -an -yla. Sa o 'yia o -budu zo -Lagoo 'anzi 'yigbede, 'in -muv yia o -yla gba: «-In tie nyuma -Zopee, nyume wa laa Simo Piel, wa -yo o 'so 'ka yi. 14 Sa -in 'kaa nu, 'in -in -yo -na -budunjwee -nyuma 'kaa gbu 'wobhu, o 'ka -mi -yla we gba.»

15 «Da in bhlia wa -yla gbu -gbagbie, 'in Zuzu 'Pupa yia wa -go lasibhli. Sa we 'sibhlia -amia -gu la we gwedilida, 'sa. 16 Toun, Nyumaa -Kanyoo weli o gbaa zlme, 'in we yia 'mi dlu lasibhli: «*Zaan ka batizee 'nyu nya, nu, -Lago 'ka an batizee Zuzu 'Pupa nya.» 17 Zli -a njwua Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisu gbu -yo, 'in -Lago yia o Zuzu 'Pupa -an 'nye. 'Sa -Lago 'nye 'yaa wamia o Zuzu 'Pupa. Nyoo -ami mia, 'in in 'ka gba -we -Lago 'kaa leno, o 'na nono we le -nia?»

18 -Lagonyuma 'nua welnya -muni, 'in we yia wa dli zobel -dlao. Wa -mnunia -Lagoo 'jnu, 'in wa nee: «Gbuozoo -wa, nyuma -wa 'nia Zuifu, -Lago ka se wa 'nye, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in wa 'ka 'yliyogagie -zoo 'yi.»

Antioov -Lagonyuma

19 Etienu tithle 'bigu, 'in wa yia -Lagonyuma 'klyie 'wopale bhli. 'In -maa yia lamneni da weee. Tolva mni Fenisi, Siplu -yo Antioov. 'In wa -ka -Lagobgu gbaa mni, Zuifu 'dekpu -yla wa gbaa we. 20 -Muv bhla, Siplu -yo Silenu -Lagonyuma tolva ka Antioov yi, -zugba wa gba Nyumaa -Kanyo -Zezu gbuozoo gbu, nyuma -wa 'nia Zuifu -yla. 21 -Lagoo 'tite -yo wa 'so mi 'gbu, nyuma duun yia wa weli -gu lanjwunu. 'In wa yia wa 'de -Lago yoo 'nye.

22 -Zeluzalemuv *leglizi 'nua gbuuya -muni, toun, wa yia Banabas tie Antioov. 23 Da o nyinia -mo, sa -Lago nua -Lagonyuma 'nanu 'wu, o 'yia we -yo, o yia we 'muna li. 'In o yia wa 'de weee 'kuayli 'pa, nu, wa -tu -Lago 'wu dli weee nya tiklu. 24 Banabas mi nyume -zoo nya, Zuzu 'Pupa ka o ye, 'in o kaa dli. 'In we 'gbu nyumaa -zlo yi 'yaa -maa 'de -Lago yoo 'nye.

25 -Muv 'bigu, Banabas yia Solv dotalia mni Talis. 26 Da o 'yia o, 'in o -yo o 'so yia Antioov yi. Wa 'de 'so li -bha -zu -bhlo waa -Lagonyumaa -gbe, -zugba wa slolu nyumaa -zlo dli -zu gbu. Nu, Antioovgbe 'wu wa laa -Zezu 'binonya Kletien tiata.

27 We bhla, -Lagobguv -falpanya tolva 'bhva -Zeluzalemuv, 'in wa yia Antioov yi. 28 Wa 'yabhlo wa laa Agabus -soa 'wu -Lagoo Zuzu nya, o nee, njwo 'kadu yia dayli yia dudv weee -gu. 'In wee njwo yia yi bhla -we nya Klodu mia nyumaa 'wlulapilnyo 'kadu nya. 29 'In, -Zezu 'binonya yia gbu pupalu nu, o -ka -mi -we o -ka 'yi, o wla we, wa 'ka we yoo 'pa, -Lagonyuma mia Zudee dudv -gu wa 'wosalu nya. 30 'Sa waa -Zezu 'binonya nua we. -We wa 'yia, 'in wa yia we Banabas -yo Solv yoo 'nye, 'in -maa yia we leglizi nyuma kpas kwa Zudee.

12

*Wa 'bhaa *Zake, 'in wa yia Piel -kaslv 'wopa*

1 We bhla, nyumaa 'wlulapilnyo Ewlov bhlia leglizi nyuma tolva 'klyie 'wopale. 2 'In o yia Zaan bheli *Zake 'bha tvggble nya. 3 'In da o 'yia we -yo nu, we nanu Zuifu dudv, 'in o yi 'yaa Piel kpa, *Floo -we 'nia go -yo -kaa 'fetu bhla. 4 Ewlov kpa Piel, 'in o yia o -kaslv 'wopa. 'In o nee 'sluja -mnuaa -zakpa -mnua -yla, -maa -ku o njwe. O 'yibha o 'ka o -yogbu 'wobhu nyuma 'yu, *Wozitilyu 'fetu bhia zli. 5 'Sluja mi Piel njwekoda -kaslvbudu zo, 'in leglizi yia -Lago bhuhoda -tu tiklu o 'gbu.

-Lagoo 'anzi -saa Pielu -kaslobudu zo

⁶ Yli -we nya Ewlođu 'kaa Pielu -yogbu 'wobhu, we sabo, -zugba Pielu mi 'ytaa 'wu 'sloja 'so nyidi. O mi netellukpe 'so 'wu gbvanda, -zugba -kaslobuduu njwekunya 'yiligbe -kaslobudu njwee. ⁷ -Bha -bhlokpade Jejitapee 'anzi 'tlaia -bha -kaslobudu zo, 'in zli yia -mo slo. O zia Pielu beta yabhlo kwe, o ganoo o, 'in o nee o -yiae: «-In -so 'wu slo!» Toon, netellukpenya yia Pielu so 'wobhu, 'in we yia laslo.

⁸ 'In -Lagoo 'anzi nee o -yiae: «-In ji -na -jlaa, -in -pla -na -sakwla 'bhu 'wu, -in -gba we 'lukpe!» Pielu yia we 'nohwe zo. 'In -Lagoo 'anzi yia we -gudi o -yiae: «-In -pla -na -bana 'wu, 'in -in yi 'mi 'bi.»

⁹ Pielu mi -Lagoo 'anzi 'bi, 'in o yia -kaslobudu zo 'tla. -We -Lagoo 'anzi mia lenoda, omo dlu we 'ni gbuzonu, 'ytaa -ylada o mia. ¹⁰ Wa zia -kaslobuduu njwekunyaa tianu -yo 'sonu -gu, 'in nete -klolo -we -galia 'gbe, 'in wa yia we -yo nyni. Wee klolo -kaha we 'de nya wa 'yu, 'in wa yia 'tla. Wa kwaa yoo yabhlo -se, toon, 'in -Lagoo 'anzi yia Pielu kwesi 'bhu.

¹¹ Toon, -we 'plia Pielu yibhelia we 'ji, 'in o nee o dli zo: «-Sleen na yi we -yo nu, gbuzonu -wa: Jejitapee ka o 'anzi tie, 'in o yia 'mi Ewlođu 'tite kwee -sa. Gbonyuu Zuifu pupala na 'gbu, 'in o yi 'yaa 'mi -moo zo -sa.»

¹² Da Pielu 'nua wee gbu 'wola, 'in o yia Zaan wa laa Maliku 'nyaa Maliii -budunwee mni. Da -Lagonyima duun gbelia 'wlu, -zugba wa bhuhoe -Lagoo o 'gbu. ¹³ Pielu bhlia -buduu klolo, lubhononwaa wa laa Wlođu, 'in -mozo yia -bha -talia yi. ¹⁴ O yibhelia Pielu weli, o mi 'muna lidaa 'gbu, o 'ni -budu -kali. 'In o -yo gwagwie yia gbaa mni nyuma toba -yiae: «Pielu mi -budunwee!» ¹⁵ Wa nee o -yiae: «-Sabhe bhaa an yi?» 'In o nee wa -yia: «Gbuzonu -wa!» Toon, 'in wa nee: «-Zugba o zuzu -wa!»

¹⁶ -Moo bhla, -zugba Pielu bhlia klolo -bhloo 'de. Da wa -kaha -bha, wa 'yia o -yo, 'in njwegaga yia wa subha. ¹⁷ 'In Pielu yia wa -yia so 'pa, a 'mu nwe. 'In sa Jejitapee weli o -kaslobudu zo, 'in o yia we 'bigu gba wa -yia. 'In o nee 'ya wa -yiae: «A gba we 'Zake -yo -Lagobhelia toba -yia.» 'Bhie, o 'tlaa, 'in o yia da -putu mni.

¹⁸ Da zli zlia, 'in 'sloja yia gbugblolu, -zugba wa yibhalia yibhalia lae, lee -lu yli Pielu. ¹⁹ Ewlođu nee wa -tali o da. Wa -talia o da, wa 'ni o 'yi. 'In Ewlođu yia waa -buduu njweko -sloja layibha, 'in o nee wa 'bha wa.

-Moo 'bigu, o 'bhua Zudee, 'in o yia Sezalee ladia mni bhla -selee -nu nya.

Ewlođu ka th

²⁰ Tili -yo Sidoon -nyumaa lililu mia, Ewlođuđu dođu -gu we bhua. -Moo bhla, Ewlođu ka wa -yo 'ce 'palu. Wa bhlia weli -bhlo, 'in wa yia o komii njwekonyo Blasitusi o 'wukulu. 'In wa nee Ewlođu -yiae: «'Wututue -dozo -tu -an nyidi.»

²¹ 'In Ewlođu yia wa -yia 'yli zo. Wee 'yli nynia, o yia o 'njumni -bana 'wopla, 'in o yia o gbuwobhukpe 'wuladu. 'Bhie, o yia wa -yia gbu lapali -zejila 'wo. ²² 'In nyuma yia 'wokpi: «-Lago yabhlo mia de gbada, -mozo 'ni nyume!» ²³ Wee bhla -bhloo 'de nya, Jejitapee 'anzi yia Ewlođu bhiti, o 'ni -Lagoo 'jnu -mnu 'gbu. 'In -mna yia o li, 'in o yia th.

²⁴ We bhla, -zugba -Lagoweli -yo -gubwlaylamanu mni, 'in nyuma nyee wa 'de -Lago yoo.

²⁵ Da Banabasi -yo Solu bhia wa lubho, 'in wa yia -Zeluzalemu lobhiti. Wa yia 'Zan Maliki 'wobhu, 'in wa -yo o 'so yia mni.

1 Antiosob leglizl 'wv, -Lagobv -falpanya -yo nyumaa gbvslolunya mia -bha. Wa nri ni: Banabasi, 'Simeob wa laa nyume -ylukpa, Sileniyu Lusiuso, nyumaa 'wlwlapilnyo Ewlodv Antipasii jijli -tale Manae -yo Solv. 2 'Yi yabhloo zli, da wa mia -Lagobv bhuhhoeda, -zugba wa pla 'sun, Zuzu 'Pvpa nee wa -ylae: «A -sa -bha Banabasi -yo Solv wa 'de saa, lubho -we ka 'gbu in yia wa la, wa 'ka we nv.» 3 Wa yia 'sun -plada -yo -Lagobv -bhuhhoeda -tv. -Mv 'b'igv, 'in wa yia Banabasi -yo Solv so 'wluo lapali, 'bhie, wa yia wa 'yitide, 'in wa yia mni.

4 Zuzu 'Pvpa tiea Banabasi -yo Solv, 'in wa yia Selusii mni, -bha wa 'bhua 'glv 'wv. 'In 'nyunyididv wa laa Siplv, wa yia -mvo mni. 5 Da wa nynia Salamini, 'in wa yia -Lagobv gbagbie bhli Zuifv -Lagobudunya zo. 'Zan Maliki -yo wa 'so mi, -zugba o sa wa 'wv.

6 Wa -dia 'nyunyididv 'wv, 'in wa yia Pafosv gbe nvkple nyini. -Mv wa -yo -dlabha -lenonyo yabhlo wa laa Baali -Zezu gbelia. Zuifv, o laa o 'de -Lagobv -falpanyo, mvo -wa. 7 'Nyunyididv 'wlwlapilnyo Selijiuso Polusv -gbe o -dila la, 'ylimnanyo mv. O dvdv 'wlwlapilnyo laa Banabasi -yo Solv, o 'yibha o 'ka -Lagoveli 'nv 'gbv. 8 Nu, -dlabha -lenonyo wa laa glexweli 'wv Elimasi, -mvo 'ni 'yibha, 'nyunyididv 'wlwlapilnyo nvnu -Lagobv -yo, we 'gbv o yia Banabasi -yo Solv tv dili. 9 Zuzu 'Pvpa yea Solv wa la 'yaa *Polv, o ylaa o Elimasi 'yliya 'wv tenyii, 'in o nee o -ylae: 10 «-Dawli bhabha -yo 'nyii -kanyo, 'Kuzuu 'yu, o -wa gbvzv weee tnyume! -In 'nia -Lagobv lenvgbv da 'wolasalie 'yigbelia yii? 11 -Sleen -in pv yukwli: Jelitape yia -mi bhitia, -in 'ka 'b. 'In -in 'na 'ka 'yiv -yayv bhla yabhlo nya.»

-Bha -bhlokpade, Elimasi 'laa, 'in o yia nikipise 'wv -tv, -zugba o bhuhhuli so la, nyume o 'kaa o so lakpaa datale nya. 12 Da 'nyunyididv 'wlwlapilnyo 'yia -we 'plia -yo, 'in o yia -Lagobv -plagv -yovnu. 'In -Lagobv wa mia -sloluda, we yia o dli kwezv bhabha.

Polv -yo Banabasi 'so mnia Antiosv Pisidii -dvdv -gv

13 Pafosv 'wv, Polv -yo o nononya -bhoo 'glv 'wv, 'in wa yia Pelizv gbe nvkple mni, Panfilii -dvdv -gv. -Bha 'Zan Maliki 'bhva wa 'b, 'in o yia -Zeluzalemv lnmni. 14 -Mv 'b'igv, wa 'bhva Pelizi, 'in wa yia Antiosv mni Pisidii -dvdv -gv, bhv -gv. Zuifv *Nyapeyli nya, 'in wa yia -Lagobv zo pla, 'in wa yia ladi. 15 Da wa bhia tite -yo -Lagobv -falpanyaa 'sebhv zelizele, 'bhie, -Lagobvduu -cian nee Polv -yo Banabasi -yla: «Bhelian, we -ka gbv a 'ka gba, 'in a 'ka nyumaa dli latemani, a mneni a 'ka we gba!»

16 Polv -soa 'wv, o 'paa so, 'in o nee: «Izraelu nyuma, amia boboa -Lagobv, a polv 'm yukwli! 17 Izraelnyumaa -Lagobv -sa -bha -amiaa dvkpasv, 'in o yia wa zumanv da laga 'wv Eziputv -dvdv -gv. 'Bhie, o yia wa Eziputv -sa o 'tite nya. 18 'In o yia wa zv dvdv beblee -gv, we mneni we 'ka -zv glv 'so nvwe nyini. 19 'In o yia zva gbeso lasa Kanaa -dvdv -gv. 'In o yia -maa dvdv o nyuma 'wladlili, 'in we yia -maanv -ze. 20 -Mv li -zv 'wlu so -zv glv 'so 'ya kugbua (450).

«'Bhie, o yia -amiaa dvkpasv gbvobhunya 'nyeda -tv tklu, 'in we yia -Lagobv -falpanyo Samuelu bhla yli.

21 «-Mv 'b'igv, -amiaa dvkpasv yia -Lagobv wa 'wlwlapilnyo -zlali. 'In -Lagobv yia wa Kisv 'yu Saulv 'nye, Bezamee zwayllyume nya. -Mvo pili wa 'wlu la -zv glv 'so. 22 -Mv 'b'igv, -Lagobv -saa Solv kvnee, 'in o yia -Davidv o 'b'igv pali. 'In -Lagobv nee -Davidv daae: «In ka -Zeseee 'yu -Davidv 'y' in dli da -nyume nya. -We weee in 'yibha, le o yia we nva.»

23 «-Davidv zwayllyume yabhlo -wa -Zezu, 'mvo -Lagobv -saa -bha *Izraelu Gbvobanyo nya. Sa o gbva zlume we 'sa. 24 -Zezuu yiyie 'yu, Zaan yia Izraelnyuma weee la. O nee wa -yla: «A 'bhiti amiaa dli, 'in wa 'ka ain batizee.»

25 Da Zaan mia o lubhoo 'wlu 'bhada, 'in o nee: <Amia dlu, nyoo in -mia? -Lagoo -Bhasanyo, o a mia woda we 'ni -ami. A -tali, yia o yia 'mi luv, 'in, in 'ni we 'klu -ka in 'ka o -sakwlaa 'llukpe -blo.>

26 «Na bhelia, amia Ablaamoo zwaylinyima, 'in amia mia -seli -Lagoo bobbee 'gbu, -a 'de weee -yla -Lagoo 'paa nyumaa gbuwosaweli -muni yoo. 27 Nu, -Zeluzalem -nyuma -yo wa 'yugalunya 'ni -Zezu yibheli *nyumaa Gbuwosanyo nya. 'In -Lagoo -falpanyaa weli -we wa zeha Zuifoo Nyapeyli weee nya, wa 'ni -muv 'wolanu. 'In wa yia we lenve gbal -Zezuu 'bhabhie nya. 28 'In weli -we -gu wa 'kaa o 'bha wa 'ni we 'yi. 'In wa nee Pilati -yla, -moo 'bha o. 29 -We -Lagoo -ebhe gbaa -Zezuu daa, wa bhia we lenve, wa -saa o *su -gu, 'in wa yia o gbawla 'wu ladi. 30 'In -Lagoo yia o 'wobhu tltlunya glaa. 31 'In nyuma -wa -yo -Zezu 'so 'bhua Galilee -dudu -gu, 'in wa yia -Zeluzalem mni, o ka o 'de -maa 'kluslolu 'yli duun nya. -Maa mia -sleen o gbodaynya, -zugba wa -yo o gbu -gbagbie mni Izlaelinyima -yla.

32 «'In gbuzonu -we -Lagoo gbaa zlume -amiasa dokpas -yla, 'mu -a yia aun -yla gbaa. 33 -Amia, wa 'yuoyua -yla -Lagoo nua -sleen we le, -Zezuu 'wobhubhie nya tltlunya glaa. We mi celida Luosebheee luuv 'wde:

<-M1 -wa na yu,
'in we 'bhv -zeeN 'wu,
-ami -wa -na dide.>

34 -Lagoo ka zlume we gba. Nu, -Zezu o yia 'wobhua tltlunya glaa, 'in o 'na 'ka 'masleen tli. 'In o nee wee gbu -muni dae:

<-Mowlolu -zonunya in gbaa in 'ka -Davidi 'nye,
'mu na yia aun 'nyea.>

35 We 'gbu, we mi 'ya celida Luosebheee da yabhloe:

<-In 'na 'ka -na -mowlonyo 'yitide
o 'ka 'bhoka 'wu zeni.>

36 Da nyumaa 'wlulapilonyo -Davidi -gaa 'yliyoo, sa -Lagoo 'yibhaa, 'in o yi 'saa o lubho nu. O tia, wa 'bhluu a, o dokpas kwesi, 'in o yia zeni.

37 «-Zezu 'ni glu zeni, -Lagoo ka o 'wobhu tltlunya glaa. 38 Amia, bhelia, -a nee aun -ylae: -Zezuu 'gbu -Lagoo tia nyumaa -yogbu 'wu. 39 Nu, nyoo nyoo -ka -Zezuu gbu -yogwuu, o 'gbu -na gbonyuuma 'gba bhua -mi 'wlu. Moizu tite 'ni mneni we 'ka we aun 'wlu -sa. 40 A zu amiasa 'de 'yliyoo, gbu -we -Lagoo -falpanya gbaa, we yi aun yli. 41 -Lagoo nee:

<A -tali gbuu 'ylilatlilinya,
nyegaga sobha aun,
'in a 'bhv la.

Nu, gwedigbu na yia lenua amiasa bhla.

Wa -ka we 'di aun -sali,
a 'na 'ka we la gbuzonu.> »

42 Da Polu -yo Banabasi mia -Lagobudu zo 'tlada, 'in wa nee wa -ylae: «Amia -a bhubhoe, Zuifoo Nyapeyli -putu -ka nyini, a yi a 'ka wee gbu -bhloo 'de gba -aun -yla!» 43 Wa bhia 'wlugbelie, Zuifoo -zlo -yo nyuma -putu -wa bobba Zuifoo -Lagoo, 'in wa yia Polu -yo Banabasi yoo kwa. Polu -yo Banabasi mi wa -yla gbu -gbada, -zugba wa teman wa dli la nu, wa 'na 'tideli -Lagoo 'nanu 'yi -ni.

Polu -yo Banabasi gbaa gbu nyuma -wa 'nia Zuifo -yla

44 Zuifoo Nyapeyli -putu nyina, -wa yia -Lagoweli yukwli polba, we -tu 'wu -se, wa 'ka wee 'gbee nukpla -nyuma nyee nyini. 45 Zuifo 'yia nyumaa -zlo -manu -yo, 'in zenyidi yia wa 'wobho. 'In -we Polu mia gbada, wa bhitia we saputu sa, -zugba wa veli o.

⁴⁶ Pɔlv -yɔ Banabasɪ nɛɛ wa -yla dli 'tite nyae: «We mi nu, amia Zuifu -yla wa 'ka yaa -Lagɔgbu gba tia. 'In a mi we kwɛɛ -sada, 'in a nɛɛ amiaa 'dɛ nya nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ni we 'yiyie 'kɔ -kaa 'gbu, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa gbɛgbɛɪn -a yia mɪa!

⁴⁷ «-We Jejitape gbaa -ain -yla, mɔ ni: <In ka -mi 'yigbeli, dɔdɔgbu -nyuma weee zli nya.

'In, -in 'ka nyuma gbɔwɔsa weli gba dɔdɔ da weee.> »

⁴⁸ Da nyuma -wa 'nia Zuifu 'nua wɛlnya -mɪni, 'in wa yia 'mɔna li, wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mɪni ɔ weli -zɔnɔɔ 'gbu. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha 'cɪn, wa 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, 'maa yia -Lagɔ dli -gu zɔ.

⁴⁹ 'In Nyumaa -Kanyɔɔ weli yia wee dɔdɔ weee -gu lamneni. ⁵⁰ Zuifu 'paa 'ɲnumɪ -ɲwɪ -wa zɔa -Lagɔ -bha -yɔ 'gbee nyuma 'kadɪ dli yali nu, wa palɪ Pɔlv -yɔ Banabasɪ 'kɪyie 'wɔ. 'In wa yia -maa vu wa dɔdɔ -gu. ⁵¹ Da Pɔlv -yɔ Banabasɪ 'kaa wee 'gbe nɔkpɛ 'bhɔ, 'in -maa yia -maa bhɔ -yɔ *bhuhhui gbɔɔ *'gbu. 'Bhie, wa yia Ikoniumɔ mɪni. ⁵² 'In 'mɔna -yɔ Zuzu 'Pɔpa yia -Zezuu 'bɪnɔnya ye -mɔ Antɪɔsɔ -dɔdɔ -gu.

14

Pɔlv -yɔ Banabasɪ mi Ikoniumɔ

¹ Da Pɔlv -yɔ Banabasɪ nɪnia Ikoniumɔ, 'in wa yi 'yaa -mɛmɛ Zuifɔv -Lagɔbudu zɔ pla. Wa gbaa -mɔ -Lagɔgbu sa kpɛɛn kpɛɛn, Zuifu duun -yɔ -wa 'nia Zuifu, -maa yia -Lagɔ pla. ² Zuifu -wa 'nia -Lagɔgbu -yɔɲwɪni, -maa 'bhua nyuma -tɔlɔ -wa 'nia Zuifɔv dli 'wɔ, 'in wa 'ka -Lagɔbhelia -yla gbɔnyuu lɛnɔ. ³ 'In Pɔlv -yɔ Banabasɪ yia -mɔɔ bhla Ikoniumɔ -tɔ -daan, -zugba wa gba -Lagɔgbu, nyanɔ yabhlogbɔɔ 'ni wa 'wɔ -mɪ. 'In -Lagɔ yia wa se 'nye, wa 'ka gwɛdɪgbɔnya -yɔ gbu 'kadɪ lɛnɔ. Wa gbaa ɔ 'nanu -gu gbu, 'in -Lagɔ yia we -slolu nu, wa weli mi gbɔzɔnɔ nya.

⁴ 'In wee 'gbee nɔkpla -nyuma yia 'wɔdɪ 'sɔ: tɔlɔ -zɛa Zuifɔv -nɔ, 'in tɔlɔ yia -Zezuu tietienyaa -nɔ -zɛ. ⁵ Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu, we -yɔ wa 'yugalɪnya pupalia gbu, wa 'ka Pɔlv -yɔ Banabasɪ 'kɪyie 'wɔpa, 'in wa 'ka wa gbɔku 'wɔbha. ⁶ Da waa nyuma 'sɔ 'nua gbu -mɪni, 'in wa yia -flii -bho. 'In wa yia Likaoni -dɔdɔv 'gbɛnya wa laa Lisitli -yɔ Dɛliɔ mɪni, we -yɔ we kwesi -gbɛnya 'wɔ. ⁷ 'In wa yi 'yaa -mɛmɛ -Lagɔgbu gba.

Pɔlv -yɔ Banabasɪ mi Lisitli

⁸ Nyume yabhlo mi Lisitli, ladɪda ɔ tua 'kɔmɔv, -we ka gbu -wa, ɔ bhɔ ka 'ku. 'In wee 'kukue wa gwalihia ɔ, ɔ tianɔ 'ni -slɔ nɔ. ⁹ Yli yabhlo nya, -zugba ɔ pɔlv Pɔlv weli yukwli. 'In Pɔlv yia we -yɔyi nu, ɔ dli mi -Zezu -guv 'gbu, ɔ mneni ɔ 'ka 'pɔ. ¹⁰ Pɔlv nɛɛ ɔ -yla weli 'tite nyae: «-In sɔ 'wɔ, -in 'yigbe -na bhɔ -gu tiklu!» 'In ɔɔ nyume yia 'wɔblu, ɔ yia nɔnɔv bhli -bha -bhlokpade.

¹¹ Gbɔnya Pɔlv nua lɛ da, nyumaa -zlo 'yia we -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpɪ Likaoni -nyumaa weli nya: «-Lagɔnya ka nyuma -zɛ, we ka -amiaa -gbe lasibhli!»

¹² Banabasɪ wa laa -Zeusɔ, 'in Pɔlv -wa gbɔgbanyɔɔ 'gbu, wa yia -mɔɔ la Elimesɪ.

¹³ -Lagɔ wa laa -Zeusɔ, we -budu 'yigbe wee 'gbee ɲwɛ -yɔ. 'In we bɔbɔnyɔ -yɔ bhligblɔnya yia yi, 'in ɔ yia we -kpeli suu -bɔi nya. ɔ -yɔ ɔ nyumaa -zlo 'yibha wa 'ka Banabasɪ -yɔ Pɔlv -zila -yɔ bɔbɔlv.

¹⁴ 'In da -Zezuu tietienya Banabasɪ -yɔ Pɔlv 'nua wee gbu -mɪni, 'in wa yia wa 'wɔ * -bananya yla. 'In wa -yɔ gwagwie yia nyumaa -zlo glaa mɪni 'wɔkpɪkpɪ nyae: ¹⁵ «'Oo! Bhelian, lɛɛ -lu ka 'gbu a nu 'sa? Nu, nyuma -amia -mɪa 'ya amia 'bhisa. -Lagɔgbu -a yia ain -yla gbaa. Nu, a 'bhɔ -sini -kpɔnya -mɪni 'bi, a 'bhiti

'yliyoga -Lagoo gbegebein! Mo nua yali klaa, dudu klaa, gumunyu -yo we lu -lu weee le. ¹⁶Bha, bhlasabhla, -Lago ka dudugv -nyuma weee 'yitide, 'in wa yia wa 'deε nuu 'yoo bhli. ¹⁷'In -muv bhla, -Lago yia o 'de -slolu an -yla, o zozonlenuε nya 'komuv: o lual yalinyu, 'in amiaa kpaα -li zva. 'In o nyea an lililu duun, o yelia 'mona an dli zo.» ¹⁸Banabas -yo Povu ka 'kli 'yi, 'in wa yia gbu weee 'bigv 'plli waa nyuma -zlo -yla, nu, wa 'na bubovu wamia -ni, 'bhie -maa yia we -yovwuu lugada.

¹⁹We bhla Zuifonya 'bhva Antiovu Pisidii -yo Ikoniumu -dudu -gv, wa nymia Lisitli, 'in wa yia nyumaa -zlo lobho. 'In wa yia -maa dli 'wobhu, 'in wa yia Povu gboko 'wobha, wa 'ka o 'bhaa 'gbv. 'Bhie, wa yia o 'gbe -gnima kwa, wa mia dli nu, o ka th. ²⁰'In da -Lagonyuma gbelia Povu, o yia 'wuvoo, 'in o yia wee 'gbe nukple lomnu. -Muv zli zlia, 'in o -yo Banabas 'so yia Delivu mnu.

Povu -yo Banabas 'bhitia lv Silii -dudu -gv

²¹Povu -yo Banabas gbaa -Lagovbu Delivugbe nukple, 'in nyuma duun yia -mo -Lago pla. 'Bhie, wa yia lobhiti Lisitli, Ikoniumu, we -yo Antiovu Pisidii -dudu -gv. ²²'In wa temania -Lagonyumaa dli la, -zugba wa pa wa 'koyali, nu, wa zo dli gege. 'In wa neε wa -ylae: «We mi nu, -a 'plli siasie duun lv 'bhie, -a 'ka * -Lagoo nyumaa 'wlulapilie zo pla.» ²³'In Povu -yo Banabas yia nyuma kpas lapali: *legliz -bhlo -bhlo zo. Wa plaa 'sun, wa bhuhoea -Lago, 'bhie, wa yia waa -Lagonyuma -wa zva -Lago dli -gv, -Lago kweε zv.

²⁴-Muv 'bigv, wa 'plli Pisidii -dudu -gv, 'in wa yia Panfilii nyini. ²⁵Wa gbaa -Lagovbu Pelizigbe nukple, -muv 'bigv, 'in wa yia Atalii mnu. ²⁶-Mo wa -gblaa -glv 'wv Atalii, 'in wa yia Antiovu lobhiti Silii -dudu -gv. -Mo wa zva zlume wa -Lagoo 'nani kweε, luhho -we wa bhia da nunveε 'gbv.

²⁷Da wa nymia Antiovu, 'in wa yia legliz weee 'wlugbeli. -We weee -Lago nua le wa so nya, 'in sa -Lago -kalia -wa 'nia Zuifv -yla 'yoo, 'in -maa 'ka 'ya -Lago pla, wa yia we -sa 'bigv di nya. ²⁸'In Povu -yo Banabas yia Antiovu -tu -daan -Zezuu 'bunoya nya.

15

Antiovgbee -Lagonyuma kpela Moizu tite -gv

¹We bhla -bhlokpade nya, nyuma -tova 'bhva Zudee -dudu -gv, 'in wa yia Antiovu mnu. Da wa nymia -mo, wa yia -Lagobhelia gbv -mnu slolie bhli, wa neε: «Sa Moizu tite gbaa, wa 'pa nyuma kni 'wv, a 'ni 'sa kni pla, a 'ni mneni a 'ka gbv 'wobhu!» ²Povu -yo Banabas 'ni wa weli -yovwuu -gbaa, 'in wa -yo wa 'so yia wee gbv -mnu -gv kpeli bhahba. We 'gbv, wa yia Povu, Banabas -yo Antiovu -nyuma tova tie -Zeluzalemv, 'in wa -yo -Zezuu tietienya -yo nyuma kpas 'ka weε gbv -mnu gba.

³We 'gbv, wa mi mnumie -gv, 'in legliz yia wa -yobe, 'in wa yia wa yoo kwa. 'In wa yia Fenisi -yo Samalii -dudu -gv 'plli, sa nyuma -wa 'nia Zuifv plaa -Lago, -zugba wa -yo we gbagbie mnu. 'In weε 'dizovu -mnu yia -Lagobhelia weε 'mona 'kadv 'wola.

⁴Da wa nymia -Zeluzalemv, 'in legliz klaa, -Zezuu tietienya klaa, we -yo nyuma kpas yia wa 'lakpasu kpa. 'In -we -Lago nua le wa so nya, wa yia we -sa 'bigv di nya -maa -yla.

⁵Zuifv -zakpa -bhlo wa laa Falizinyuma wa glaa -nyuma tova, -wa zva -Zezu dli -gv -soa 'wv, 'in wa neε: «-Lagonyuma -wa 'nia Zuifv, wa 'pa wa kni 'wv, 'in wa gba wa -yla, wa zo Moizu tite 'nuywe!»

-Lagonyumaa 'wlugbeli -Zeluzalemv

6 'In -Zezuu tietienya -yɔ nyɪma kpasɪ yia 'wlugbeli, wa 'ka wee gbɔ -mɪnɪ 'wɔsɪsalɪ. 7 Wa kpɛlia kpokpo, Piɛli -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na bhelia, amiaa 'dɛ -yi we 'ji nɪ, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa aɪn glaa, we 'bɪ ka 'wɔgwɛ, 'in -wa 'nɪa Zuifɔ, 'in 'ka wa -yla -Lagɔgbɔ gba, wa -ka we 'nɔ, wa 'ka -Zezu dɪ -gɔ zɔ. 8 -Lagɔ -ɔ -yia nyɪmaa dɪ, ɔ ka we -slolu nɪ, -wa 'nɪa Zuifɔ, ɔ ka wa gbɔ -yɔɲwɪnɪ, 'in ɔ yi 'yaa wamɪa Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ, -amɪa 'bhisa. 9 -Lagɔ 'nɪ nyɪmɛ 'wɔgbɪzɪ, -a -yɔ wa 'sɔ nyɪdɪ. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka wa dɪ -yɔwɔɔ, wa ka -Zezu dɪ -gɔ zɔɔ 'gbɔ. 10 'In -slɛɛn, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a yla -Lagɔ la? 'In 'gba 'kadɔ -amɪaa dɔkpasɪ -yɔ -amɪaa 'dɛ 'nɪa mnenɪ -a 'ka 'wɔbhɪ, 'in a dɪ we -Zezuu 'bɪnɔnyɪ 'wluɔ? 11 -Innya! -A dɪ we dɪ 'wɔ nɪ, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'nanɪ 'gbɔ, -a yia 'pɔ, wamɪa 'bhisa!»

12 Tɔɔn, nyɪma weee yia ɲwɛ 'mu, -zugba wa pɔɔ Banabasɪ -yɔ Pɔɔ 'sɔ yukwli. Gwɛdigbɔ -yɔ gbɔ 'kadɪ -Lagɔ nɔa lɛ wa sɔ nya -wa 'nɪa Zuifɔ nyɪdɪ, -zugba wa gba we waa nyɪma -yla.

**'Zake gbaa nyɪma -yla gbɔ*

13 Da wa bhia gbagbie, 'in *'Zake yia wɛli 'wɔbhɪ, ɔ nɛɛ: «Na bhelia, a pɔɔ 'mɪ yukwli. 14 Sa -Lagɔ ylaa tiatia nyɪma 'nɪa Zuifɔ, 'in ɔ yia -bha nyɪmaa -zakpa -bhlo -sa wa glaa, -maa 'ka ɔ -nɔ -zɛ, we gbɔ 'Simɔɔ gbaa -aɪn -yla. 15 'In wee wɛli -mɪnɪ -yɔ -Lagɔgbɔ -falpanyaa wɛli yia bhli -bhlo. Nɪ, we mɪ cɛɪda -Lagɔsbhɛ 'wɔɛ:

16 Jɛjitapɛ nɛɛ:

«-Mɔɔ 'bɪgɔ,

lɔ na yia yia cɪ,
'in -Davidɪ -budu bhli,
in 'ka we 'sɔbha lɔ.

In 'ka we 'sɔbha lɔ we 'ku -gɔ,

'in in 'ka we 'yɪligbeli.

17 'In nyɪmaa pɪnɪ weee yia Jɛjitapɛɛ 'yoo dataɪa.

Cɪn, nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ in laa

wa 'ka na -nɔ -zɛ, ma -wa.»

18 -We Jɛjitapɛ gbaa mɔ mɪa dɛ.

ɔ ka wee gbɔnyɪ -mɪnɪ -slolu 'cɪn,

-mɔɔ 'bɪ ka 'wɔgwɛ,
'in 'sa ɔ mɪa we lɛnɔda.» »

19 'Zake yia we -gɔdɪɛ: «We 'gbɔ, -we na yia -yɔ, nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ, -wa plaa -Lagɔ, -a 'na sɪlɪ wa -nɪ. 20 Nɪ, -a cɛɪ wa 'wɔɛ: wa 'na lili -zila -bɔbɔnɪmɛ -nɪ, we ka pɔɪn. 'In wa 'na nɔnɔ mɔɲɪgbɔ lɛ -nɪ. Nɪmɛ -we 'pɔɪn 'nɪa 'wɔtɪa, we -yɔ nɪmɛɛ 'pɔɪn -tɔkpa, wa 'na lili we -nɪ. 21 -We ka gbɔ -wa, bha bhlasabhla, nyɪma slolua Moizɪ tite 'gbe -bhlo -bhlo 'wɔ, -zugba wa zɛli we -Lagɔbudunya zɔ, *Nyapɛyɪ weee nya.»

'Sɛbhɛ wa 'paa -Lagɔnyɪma 'nɪa Zuifɔ yoo

22 Tɔɔn, -Zezuu tietienya -yɔ nyɪma kpasɪ -yɔ leglɪzɪ weee yia wɛli -bhlo bhli nɪ, wa -sa -bha nyɪma wa glaa, 'in wa 'ka wa -yɔ Pɔɔ -yɔ Banabasɪ tie Antɔsɔ. 'In wa yia -bha Zudasɪ wa laa Balɪsabasɪ -yɔ Silasɪ -sa. Wamɪa nyɪma 'sɔ -manɪ, -bha -Lagɔbhelia zɔa wa. 23 'Sɛbhɛ wa cɛɪa wa zɔa wa kwɛɛ we nɔkpla -wɛli nɪ:

Amɪa, -amɪaa bhelia -Lagɔnyɪma 'nɪa Zuifɔ, -wa mɪa Antɔsɔgbɛ nɔkplɛ, Silɪ -yɔ Silɪsɪ -dɔdɔ -gɔ, -amɪa -Zezuu tietienya -yɔ nyɪma kpasɪ saa aɪn fɔ.

24 -A ka 'nɔ nɪ, nyɪma ka -amɪaa -gbe 'bhɔ, 'in wa yia amɪaa dɪ sumanɪ mɪnɪ wa ɲwɛɛ wɛlunya nya. -Amɪa 'nɪ wa tie -mɔɔ 'wɔ. 25 We 'gbɔ, -a yia wɛli -bhlo bhli, 'in -a yia -bha nyɪma -sa, -a 'ka wa tie. 'In wa 'ka -amɪaa jɪlɪ -talea

Banabası -yɔ Pɔlv yoo kwa amıaa -gbe. ²⁶ Waa nyuma 'so ka wa 'pɔpɔe dli -sa, -amıaa -Kanyɔ -Zezu Klisu lubhoo nɔnɔvee 'gbɔ. ²⁷ We 'gbɔ, -a yia Zudası -yɔ Silası tie amıaa -gbe. 'In -we -a celia aın 'wɔ da, wa 'ka we 'wɔsısalı aın -yla. ²⁸ Nu, Zuzu 'Pɔpa -yɔ -aın 'sɔ 'nı 'yibha wa dı 'gba 'kadɔ aın 'wlu. Nu, titenya mia da, a zɔ we 'nɔnjwe, -gla -wa: ²⁹ a 'na lili -zila -bɔbɔnıme -nı, we ka pɔun. Nımeɛ 'pıɔn -tɔkpa -yɔ nıme -we 'pıɔn 'na 'wɔtla, a 'na lili we -nı. 'In a 'na nɔnɔ mɔtnıgbɔ lɛ -nı. A -ka we 'nɔnjwe zɔ, -zugba gbɔzɔnɔ a nva lɛ. -A -sa aın fu.

-Zezuu tietienya nynia Antıɔsvge 'wɔ

³⁰ Wa 'tidea waa nyuma -mɔva -manı 'yi, 'in -maa yia Antıɔsv mɔnı. Wa yia -Lagonyıma weee 'wlugbeli, 'in wa yia wee 'sebhe -maa yoo 'nye. ³¹ Wa zelia wee 'sebhe, we yia wa 'mɔna 'wɔla, we nɔkplawɛlı ka wa 'kɔaylı 'paa 'gbɔ. ³² Zudası -yɔ Silası -wa ka de mia -Lagɔgbɔ -falpanya nya, wa zɔa -Lagɔbhelia 'dı kpokpo, 'in wa yia wa 'kɔaylı 'pa, 'in wa yia wa dli latemanı. ³³ Ylı sanıme 'plia, 'in -Lagɔbhelia yia wa 'yoo 'nye -dlɔɔ. Wa yia -wa tiea zlıme wa -gbe lɔbhıti. [³⁴ Nu, we nanı Silası dɔdɔ ɔ 'ka wa -gbe -tɔ, 'in ɔ yia -bha -tɔ.] ³⁵ We bhla, Pɔlv -yɔ Banabası ka Antıɔsv -tɔ. Wa -yɔ nyımaa -zlo 'sɔ, -zugba wa slolu nyıma, 'in wa gba -Lagɔgbɔ.

Pɔlv -yɔ Banabası 'bhɔbhıva -yɔ

³⁶ Ylı sanıme 'plia, 'in Pɔlv nɛɛ Banabası -ylaɛ: «'Gbe weee -we nɔkple -a -yɔ -Lagɔgbɔ gbagbie 'plia -a 'bhıti -mɔ lv. -A 'ka -amıaa bhelia 'yı, -de sa wa mı -mɔɔ.» ³⁷ Da wa mia mɔnda, *Zaan wa laa Malıkı, Banabası 'yibha wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mɔnı. ³⁸ 'In Pɔlv 'nı we -yɔnjwɔnı, -we ka gbɔ -wa, Malıkı ka zlıme wa 'bıbhɔ Panfilıı -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ 'nı wa kwali, wa -Lagɔlubho 'wɔ. ³⁹ Kpɛlıe 'kadɔ yia Pɔlv -yɔ Banabası nyıdı -bho, 'in wa yia -yɔbhɔbhılv. Banabası yia Malıkı 'wɔbhı, 'in wa yia 'glɔ 'wɔbhı, 'in 'nyunyıdıdɔdɔ wa laa Sıplı, wa yia we -gɔ mɔnı. ⁴⁰ 'In, Pɔlv -mɔɔ yia -bha Silası -sa. 'In -Lagonyıma yia -Lagɔ bhıbhıhoe wa 'de 'sɔɔ -nɔ nya, nı, Nyımaa -Kanyɔ nɔ wa 'nanı 'wɔ, 'bhıe, wa yia mɔnı. ⁴¹ 'In wa yia Silıı -yɔ Silısi -dɔdɔ -gɔ 'plıı, -zugba wa -yɔ leglızınyaa 'kɔaylıpapıe mɔnı.

16

Pɔlv 'bhua Timotee 'wɔ

¹ Pɔlv nynia Delılv -yɔ Lisıtıı -gbenya nɔkple, -Zezuu 'bınɔnyɔ yabhlo wa laa Timotee, -zugba ɔ mı -mɔ. Zuıfɔnjwɔnɔ ɔ zɔa -Zezu dli -gɔ, ɔ yu -wa, 'in ɔ dıde mıa *Glekıyı nya. ² -Lagonyıma mıa Lisıtıı -yɔ İkonıumɔ -gbenya nɔkple, ma gbaa Timotee gbɔzɔnɔ gbɔ. ³ Pɔlv 'yibha ɔ -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mɔnı. ɔ 'bhua ɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ *knı 'wɔpa, Zuıfo -wa mıa wee dɔdɔ -gɔnı 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, -maa weee -yı ɔ dıde Glekıyı nya. ⁴ Da wa mıa 'gbenya -gɔ 'plıda -bhlo -bhlo, gbonyı -Zezuu tietienya -yɔ -Zeluzalemɔv -Lagonyıma kpası pıpalıa, -zugba wa -yɔ we gbagbie mɔnı -Lagonyıma -yla nı, wa zɔ we 'nɔnjwe. ⁵ 'In leglızınyı yia latemanı dlızɔve 'wɔ. 'In sa zlı zlıa, -zugba wa bho -gɔ.

Masedvanı -nyıme 'tlalıa Pɔlv 'klv

⁶ Da Zuzu 'Pɔpa gbaa wa 'na gbalı -Lagɔgbɔ -Azıı -dɔdɔ -gɔ -nı, 'in wa yia Flızıı -yɔ -Galasıı -dɔdɔ -gɔ 'plıı. ⁷ Da wa nynia Mizıı -yɔ Bitınııı 'wɔgbelıda, wa ka Bitınııı dɔdɔ -gɔ -mɔnıme layla. 'In -Zezuu Zuzu 'nı we njwɔnı wa -yla. ⁸ We 'gbɔ, wa 'plııa Mizıı -dɔdɔ -gɔ, 'in wa yia Tloasıgbe nɔkple mɔnı. ⁹ Sabɔ, Pɔlv yia Masedvanı -nyıme yabhlo -yɔyı 'yılıgbedı ɔ 'yılı 'wɔ. 'In -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -ın 'plıı Masedvanı -dɔdɔ -gɔ, -ın 'ka -aın 'wɔsa.» ¹⁰ Wee gbɔ -mııı 'bhıva Pɔlv 'yılı -gɔ, -bha -bhlokpadɛ -a gbaa -a 'ka Masedvanı mɔnı. -We

ka gbv -wa, -a ka we -yoyi nu, -Lagv ka -ain la, -a 'ka -mɔ -nyuma -yla -Lagv gbv gba.

Lidii ṛwɔnua -Lagv gbv -yɔ Filipv gbe 'wv

11 -A -gblaa 'glv 'wv Tloasi, 'in -a yia 'nyunyididv wa laa Samotlasi -gv mɔ tikli. -Mv 'bigv zli zlia, 'in -a yia Neapoli nyini. 12 -Mɔ -a 'bhva, 'in Masedvan -dvd -gv 'gbe 'kadv wa laa Filipo, -we Wlv -nyuma pɔla 'wlu la, 'in -a yia -mɔ mɔ. -A ka 'yli duun li wee 'gbe nvkplɛ.

13 Nyapɛyli nyinia, 'in -a yia 'gbe nvkplɛ 'tla, -a yia -gbva ṛwe -yɔ mɔ. Da -a zva we dli -gv nu, -mɔ Zuifv bhuhvhoelia 'cɔn -Lagv. 'Nwɔn -wa gbelia -bha 'wlu, -a -dia la, 'in -a yia wa -yla gbv gba. 14 Waa 'ṛwɔn glaa 'yabhlo wa laa Lidii, Tiatilvgbe 'wv wa gwaliia v, 'naa -zav ka -vale 'ta, 'mɔ v paa pelv, 'in v bubva -Lagv. V mɔ -ain yukwli pvlvda, 'in Nyumaa -Kanyv yia v dli 'wvkalɛ, -zugba -we Pvl mɔ gbada v nv we. 15 Da -a batizea v -yɔ v nyuma 'sɔ, 'in v nɛɛ -ain -ylav: «We -ka ain dli -mɔ, nu, in ka -Lagv -yɔ ṛwɔn 'pɛin, a yi na -gbe ladlia.» 'In v nɛɛ -a ṛwɔn we -yɔ -kpɔ.

Filipv gbe nvkplɛ, wa 'paa Pvl -yɔ Silasi -kaslv 'wv

16 Yli yabhlo nya, da wa bhuhvhoelia -Lagv, -a mɔ -mɔ mɔ, 'in gaylv ṛwɔn yabhlo yia -ain yoo yi. V ka -zatibhe -zuzu -gv, mɔ nya v bhliia kvɛ la. Wee v kvɛ labhliie -yɔ v yia 'gwezi duun v -cian -yla. 17 'In v yia -a -yɔ Pvl 'sɔ 'bɔ -bholu, 'wvkvɛ nya: «Waa nyuma mɔ da, Yalɔ -Lagv lubhonvnyia -wa. Sa -Lagv 'kaa ain gbv 'wvsa, we 'yoo wa mɔ da ain daslolvda.» 18 'Sa v ṛwɔn nva 'kɔmɔ. We bhaliia, 'cɛ yia Pvl dvlv, v 'bhitiia, 'in v nɛɛ wee zuzu -ylav: «Zevu Klisi 'ṛni nya, in nɛɛ -mɔ -ylav, -in 'tla v 'wv!» -Bha -bhlokvade, 'in wee zuzu yia v 'wvta.

19 V gaylv ṛwɔn -cian yia we -yoyi nu, v 'nɔ 'maslɛn mneni, v 'ka wa -yla 'gwezi 'yi. 'In wa yia Pvl -yɔ Silasi kpa, 'in wa yia wa -zejila 'wv kwa nyumaa 'yugalinyaa -gbe, -gla nya. 20 Wa kwaa wa Wlv gbv bhuhvnyia 'yu, wa nɛɛ -maa -ylav: «Nyuma mɔ da, wa ka -amɔaa 'gbe gbv gblolu. Zuifvnyia -wa, 21 'in wa zvayli -gbv, -amɔ Wlv -nyumaa tite gbaa -a 'na ṛwɔn -yɔ -nɔ, 'in -a 'na nɔnɔ lɛ ni, 'mɔ wa slolv.» 22 'In nyumaa -zlo yi 'yaa wa 'cɛ -yɔ 'palɔ.

Wlv -nyumaa gbv bhuhvnyia nɛɛ wa -sa Pvl -yɔ Silasi -bana 'wv, 'in wa 'ka wa seli. 23 Wa selia wa bhahva, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wvpa. 'In wa nɛɛ -kaslv buduu ṛwekvnyv -yla, v zv wa 'yliyv 'nanv. 24 Wa gbaa sa weli -mɔ v -kaslv buduu ṛwekvnyv -yla, 'in -mɔ yia wa -kaslv buduu nyidi -komi zv 'pa. 'In v yia wa gbloko bhv 'wv palɔ.

25 -Mɔ zli -nyidi, Pvl -yɔ Silasi 'sɔ mɔ -Lagv bhuhvhoeda, wa mɔn -Lagv 'ṛni lɔv nya, -zugba -kaslvnyia tlvv pvl wa yukwli. 26 -Bha -bhlokvade, dvd yia zuklu 'titɛɛ, 'in -kaslv buduu -klu yia lazuklu. Tvɔn, 'in we klolo weee yia -kai, 'in -kaslvnyia weee gbloko yia ladidi. 27 Da v -kaslv buduu ṛwekvnyv ganva, 'in v yia klolvnyia -yoyi -kalida. V mɔ dli nu, waa -kaslvnyia ka -gwa. 'In v yia -mɔ v tvvgble -sa, v 'ka v 'de 'bha. 28 'In Pvl yia 'wvkvɛ 'titɛɛ, v nɛɛ: «-In 'na nɔnɔ -na 'de gbvnyu -yla lɛ -nɔ, -a 'de weee mɔ -bha!»

29 Tvɔn, -kaslv buduu ṛwekvnyv yia 'napɛ -yɔ layibha, 'in v yia gwagwɛ -yɔ telitelɛ nya -buduu komi zv pla, 'in v yia Pvl -yɔ Silasi 'sɔ 'yu 'kukolu 'sibhli. 30 -Mv 'bigv, v wlevia wa, 'in v yia wa layibha: «Na -cian, sa in 'ka nɔ, 'in in 'ka gbv 'wv bhva?»

31 'In Pvl -yɔ Silasi yia we 'bigvpalɔ v -ylav: «-In zv Nyumaa -Kanyv -Zevu dli -gv, 'in -in -yɔ -na zvaylinyuma 'sɔ 'ka gbv 'wv bhv.» 32 'In wa yia v -yɔ v zvaylinyuma weee -yla -Lagv gbv gba. 33 Sabv, bhliia -bhlo v 'de nya, 'in v -kaslv buduu ṛwekvnyv -yɔ Pvl -yɔ Silasi 'sɔ yia v 'dɛɛ -gbe mɔ. 'In v yia wa

'gbia glv, 'in -maa yia -bha -bhlokpadε ɔ -yɔ ɔ zɔaylinyuma weee batizee. 34 ɔ -yɔ Pɔlv -yɔ Silasɩ mna ɔ -budunwεε, 'in ɔ yia wa lililu 'nye. 'In ɔ nyume -yɔ ɔ zɔaylinyuma yia 'mɔna li, -Lagɔɔ dli -gɔzɔvɛε 'gbu.

Pɔlv-yɔ Silasɩ wa -saa -kaslv 'wv

35 Da zli zlia, Wlɔmv -nyumaa gbɔwɔbhunya yia 'slɔja tie -kaslvbuduu ηwekanyɔɔ -gbε nu, wa 'tide waa nyuma -manɩ 'yi. 36 'In -kaslvbuduu ηwekanyɔ yia we wɛli Pɔlv kwa, 'in ɔ nεε: «Gbɔwɔbhunya ka nyuma tie, wa nεε, in 'tide ain 'yi. We 'gbv, a mneni a 'ka 'tla, 'in a 'ka mni -dlɔɔ.»

37 'In Pɔlv nεε waa 'slɔja -ylaε: «-Amia -wa Wlɔmv -nyuma, wa 'nɩ -amɩaa -yɔgbv 'wɔbhu sazɔnv sa, 'in wa yia -ain bhɩ -zejila 'wv, 'bhie, 'in wa yia -ain -kaslv 'wɔpa. 'In -slεn wa 'yibha wa 'ka -ain -kaslv 'wv -sa 'wiemu? -Innya, we 'na 'ka lɛv. Wa yi, wa 'ka -ain wleli wa 'de nya!»

38 'In 'slɔja yia we 'dɩ Wlɔmv -nyumaa gbɔwɔbhunyaa -gbε kwa. -Maa 'nva nu, Pɔlv -yɔ Silasɩ mɩ Wlɔmv -nyuma nya, 'in we yia -maa nyanɔ dli 'wɔslu. 39 'In wa yia wa bhuhhoea yi, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wv -sa. 'In wa nεε: «Amia zukpa -waa, a 'tla 'gbe nɔkplε!» 40 Da Pɔlv -yɔ Silasɩ 'tlaa -kaslv 'wv, 'in wa yia Lidii -budunwεε mni. Wa 'yia -Lagɔbhelia, 'in wa yia wa 'koayli 'pa, 'bhie, wa yia mni.

17

Pɔlv-yɔ Silasɩ sɔ gbaa -Lagɔgbv Tεsalonikgbe nɔkplε

1 Pɔlv -yɔ Silasɩ 'sɔ 'plɩta Anfipolisɩ -yɔ Apoloni -gbenya nɔkplε, 'in wa yia Tεsalonikɩ nyini. -Mɔ Zuifvɔ *-Lagɔbudu mɩa. 2 'In Pɔlv yia -mɔ pla sa ɔ nva 'cin 'sa. 'In Zuifvɔ Nyapɛylɩ ta nya, 'in ɔ -yɔ wa yia -Lagɔsbhε -gɔ kpɛli. 3 'In ɔ yia we 'ji gba, 'bhie, ɔ yia we wa 'klɔslolu nu, wee 'sbhε nεε, we mɩ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ sia, ɔ 'ka tli, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɩtlɩnya glaa. ɔ nεε nu: «ɔɔ -Zezu -ɔ ka gbv na gbaa da ain -yla, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.» 4 Wee wɛli zia wa lv Zuifvɔ tɔlv dli kwε, wa yia we -yɔηwɩ, 'in wa yia Pɔlv -yɔ Silasɩ 'bibholu. 'Sa -bhlokpadε, *Glεki -duun -wa bɔbɔa Zuifvɔ -Lagɔ nva, we -yɔ 'ηnumɩ zɔayliηwɩ -zlo.

5 'In Zuifvɔ yia we zenyi nv, wa yia gbukpva -nyuma labhu 'yloogblv, 'in wa yia -zle ladɩ 'gbe nɔkplε. 'In wa yia Pɔlv -yɔ Silasɩ da mni, Zasɔn -budunwεε, wa 'ka wa -zejila 'yu kwa. 6 'In wa 'nɩ Pɔlv -yɔ Silasɩ 'yɩ 'gbv, wa yia Zasɔn -yɔ -Lagɔbhelia tɔlva 'gbee 'wlulapɩnya 'yu kwa. 'In wa yia 'wɔkpikpɩ bhli: «Nyuma -manɩ ka dɔdɔ weee gbugblolu, 'in wa yi 'yaa -slεn -seli yi! 7 Zasɔn ka wa 'bɩ 'nye ɔ 'dεε -gbε! Waa nyuma wee 'e zɔ nyumaa 'wlulapɩnyɔ 'kadu *Sezaa titenya 'nɔηwε, 'in wa nεε, nyumaa 'wlulapɩnyɔ -putu mɩ, 'mɔ wa laa -Zezu.»

8 'In wee wɛlɩnya -mni yia nyumaa -zlo -yɔ gbee 'wlulapɩnyaa dli 'wɔbhu, 9 'in wa nεε Zasɔn -yɔ -Lagɔbhelia tɔlva -yla, wa plɔlv 'gwezi 'kadu yabhlo. Wa wlaa we, 'bhie, wa yia wa 'yitide.

Pɔlv-yɔ Silasɩ gbaa -Lagɔgbv Beleegbe nɔkplε

10 Da sabɔ bεa, 'in -Lagɔnyuma yia -bha -bhlokpadε Pɔlv -yɔ Silasɩ yoo kwa Belee. Da wa nɩya -mɔ, 'in wa yia Zuifvɔ -Lagɔbudu zɔ mni. 11 Belee -Zuifvɔ dli nanɩ 'yli, we 'ka Tεsalonikɩ -Zuifvɔ 'wɔzi. Wa ka -Lagɔgbv yukwli pulv, 'in wa yia we -yɔηwɩ gwagwie nya slvɩ 'mɔna nya. 'Ylɩ weee nya, wa kpɩa -Lagɔsbhε, 'in wa 'ka we -yɔyɩ nu, -de -we Pɔlv gbaa gbɔzɔnv. 12 'In waa Zuifvɔ glaa -nyuma duun yia -Lagɔgbv -yɔηwɩ. 'In Glεki glaa 'ηnumɩ zɔayliηwɩ -yɔ nɔkpasia duun yi 'yaa -Lagɔgbv -yɔηwɩ.

13 Da Tεsalonikɩ -Zuifvɔ 'nva nu, Pɔlv mɩ Belee -nyuma -yla -Lagɔgbv gbada 'ya, tɔvn, 'in wa yia wee gbee nɔkpla -nyumaa dli yalɩ 'paa mni, 'in -maa yia gbugblolu. 14 'In -bha -bhlokpadε -Lagɔbhelia yia Pɔlv yoo kwa gumunyu -yɔ

-gbɛɪn. 'In Silasi -yɔ Timotee yia Belee -tɔ. ¹⁵ -Wa kwaa Pɔlu yoo, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia Atenigbe nukplɛ nyini. Wa 'bhitia lɔ la, 'in Pɔlu yia wa wɛlɪ zɔ, nu, Silasi -yɔ Timotee yli -mɔ ɔ slɔ.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbv Atenigbe nukplɛ

¹⁶ Da Pɔlv mia Silasi -yɔ Timotee wɔda Atɛni, ɔ 'yia we -yɔ nu, wee 'gbee nukpla -nyima, yoyolagɔ wa bɔbɔa duun, 'in ɔ dli yia 'wɔsɔ. ¹⁷ 'In Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu, -wa bɔbɔa -Lagɔ, 'ma ɔ -yɔ wa kpɛlia -Lagɔgbv -gv -Lagɔbudu zɔ. 'In sa zli zlia -bhlo, 'sa ɔ gbaa -Lagɔgbv 'plɪplɪnya -yla -gblɔgblv 'wɔ. ¹⁸ 'Sebhe -yilonya 'kadi wa laa Epikulu 'bunyima -yɔ Sitoisinyima, -maa -yɔ ɔ bhlia kpɛlikpɛlie 'ya. Tɔlva nɛɛ: «Zlesanyɔ mia ni nɛɛ -bha saa?» Tɔlva nɛɛ: «We 'wlv sɔ 'lakpa -Lagɔnyaa gbv ɔ mi gbada.» Nu, -Zezuu gbv -yɔ titlɪnya glaa 'wɔsɔgbv Pɔlv mia gbada, 'mɔ wa 'nɔa. ¹⁹ Da wa kpaɔ Pɔlv, 'in wa -yɔ ɔ yia wa gbɔwɔbhunya 'yu mni, -gɔgɔ wa laa Aleopazɪ 'wlu. 'In wa yia ɔ layibhaɛ: «Gbv -lolu -in mia dɛ -sloluda, -in mneni -in 'ka we 'ji gba -aun -ytaa? ²⁰ -We ka gbv -wa, -nanagbɔnya -na gbaa dɛ -aun -yla, -a 'yibha -a 'ka we 'ji 'wɔlanɔ.»

²¹ Nu, Atɛni -nyima weee -yɔ wa 'lakpanya tɔa -bha bhla duun nya, 'wɔbhloɔgbɔnyaa kpɛlie -yɔ we yukwli pɔlve nya.

²² -Mɔ Aleopazɪ 'wlu Pɔlv -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Atɛni -nyima, na yi we -yɔ nu, amiaa bɔbɔli nani aun dɔdɔv bhahba. ²³ Da in mia amiaa 'gbe nukplɛ -zieda, in ka amiaa bɔbɔlii *-bada 'yi. Amiaa -zilagɔbɔbɔlv yabhlo in 'yia -bha wa cɛliaɛ: -LAGɔ -ɔ NYIMA 'NIA -YI. 'In -we a 'nia -yi, a bɔbɔa, we gbv in yia da aun -yla gbaa. ²⁴ 'In -Lagɔ -ɔ nɔa dɔdɔv -yɔ we -gv -lu weee lɛ, mɔ -wa yali -yɔ dɔdɔv -Kanyɔ. ɔ'ɔ -dli nyimaa 'subha 'subha zilabɔvɔ -budu zɔ la. ²⁵ -Lagɔ 'ni 'yibha nyima 'nyɛ ɔ -lu yabhlogbɔv, nu, mɔ nyɛa nyima 'yliyɔgagie, nyapɛli, we -yɔ -lu weee. ²⁶ Nyimɛ yabhlogbɔv ɔ -laa la, 'in wɛlɪ weee yia layi -mɔv 'gbv, 'in wa yia dɔdɔv weee -gv ladi. 'In ɔ yia -zɔv 'wɔsɔsalida lɛnu wa -yla, 'in ɔ yia dɔdɔv wa 'kaa -gv ladi bɔlv pali. ²⁷ Nyima 'ka -Lagɔvɔ datalu 'gbv, ɔ yi 'saa nɔ. Wa -ka siada -mi, ɔ datahie nya, 'in wa 'ka ɔ 'yi. 'In -zugba -Lagɔ 'ni -aun -yɔbhɔda -mi 'pɪpi. ²⁸ ɔ 'gbv -a -gaa 'yliyɔ, -a nɔa, 'in -a mia la.» Amiaa gbalɪnyaa tɔlva ka we gba: «-Amia mi 'ya ɔ 'yua nya.»

²⁹ «-A mi -Lagɔv 'yua nyaa 'gbv, -a 'na palili -can, 'gwɛzi -yɔ tukpa -we nyima tɛlia wa 'ylimnee nya -Lagɔ 'wɔ -ni. ³⁰ Da nyima 'nia gbv yabhlogbɔv -yi, 'sa wa nɔa, 'in -Lagɔv gbv 'ni -mɔvnya 'wɔlapili. Nu, -slɛɛn, dɔdɔgvɔ -nyima weee ɔ laa, da wa -ka -mi, wa 'ka wa dli 'bhiti. ³¹ ɔ ka 'yli yabhlo zɔ, ɔ 'ka nyimɛ yabhlo ɔ -saa -bha, ɔ 'ka ɔ -gv 'plli, 'in ɔ 'ka dɔdɔgvɔ -nyimaa -yɔgbv 'wɔbhɔ tikli. ɔ ka we nyima weee 'klɔslɔlu, ɔv nyimɛɛ 'wɔbhuhue nya titlɪnya glaa.»

³² Da wa 'nɔa titlie lɔv 'wɔsɔ gbv, Pɔlv ŋwɛɛ, 'in -zakpa -bhlo yia ɔ gla pali, 'in tɔlva nɛɛ: «'Yli -putu nya, 'bhie, -a 'ka -mi yukwli pɔlv, wee gbv -mɔnu 'gbv.»

³³ 'In Pɔlv yia wa glaa 'bhv. ³⁴ Nyima -tɔlva -wa ŋwnua -Lagɔgbv -yɔ, 'in -maa yia Pɔlv 'bi mni. Wa glaa Atɛni gbɔwɔbhunyaa lɔnyimɛ yabhlo wa laa Denisɪ klaa, 'ŋwnɔ yabhlo wa laa Damalisi, we -yɔ nyima tɔlva, ma -wa.

18

Pɔlv mi Kolɛntigbe nukplɛ

¹ -Mɔv 'bɪgv, Pɔlv 'bhua Atɛni, 'in ɔ yia Kolɛnti mni. ² Zuifu yabhlo wa laa Akilasi, wa gwalia Pɔvɔn -dɔdɔv -gv, 'in ɔ yia -mɔv yli, -zugba ɔ -yɔ ɔ 'ŋwnɔ Plisili ka Italii -dɔdɔv -gv 'bhv 'lululu. -We ka gbv -wa, nyimaa 'wlulaplɪnyɔ 'kadu Klodu nɛɛ, Zuifu 'bhv Wlɔmugbe nukplɛ. 'In Pɔlv yia wa -gbe mni. ³ Nu, wa nɔvɔ -lubhoo 'yli -bhlo, *'naabuduu 'naa wa lɔa, we 'gbv, ɔ yia wa -gbe ladilia mni,

-zugba wa nva lubho dabudu. ⁴ Sa *Nyapɛyɛly nynia -bhlo, 'sa Pɔlv bhua weli 'wv -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ gbaa, ɔ yia 'kɪ, ɔ 'ka Zuifu -yɔ Glɛki lu.

⁵ Da Silasɩ -yɔ Timotee 'bhva Masedwanɩ, Pɔlv yia bhla weee nya -Lagɔgbu gbada -tv, -zugba ɔ gba Zuifonya -yla, nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ. ⁶ 'In Zuifu yia Pɔlv -yɔwɔsɔlv, -zugba wa vɛli ɔ. 'In ɔ yia ɔ -bana 'wɔvu wa -gu* , ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «A -ka mnɔ, amiaa 'dɛɛ 'bɪgɔ -wa, we 'nɩ na gbv. Nu, we 'bhv -zɛɛn 'wv, -wa 'nɩ Zuifu, wa -gbɛ na yia mɩna.»

⁷ Pɔlv 'tɩaa -Lagɔbudu zɔ, 'in nyumɛ yabhlo wa laa Titiusɩ Zutusɩ ɔ bubɔa -Lagɔ, 'in ɔ ka -budu mɩa -Lagɔbudu kwesi, 'in ɔ yia -mɔɔ -gbe mɩ. ⁸ -Lagɔbuduɔ 'yugalinyɔ Klisɩpusɩ zɔva Nyumaa -Kanyɔ dɩ -gv, we -yɔ ɔ zɔayɩnyuma. Kolentɩ -nyumaa -zlo -wa pulva Pɔlvw weli yukwli, 'in -maa yi 'yaa -Lagɔ dɩ -gv zɔ, 'in wa yia wa batizee.

⁹ Sabɔ yabhlo nya, Nyumaa -Kanyɔ 'tɩɩa Pɔlv 'kɩv ɔ 'yli 'wv, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-In 'na nɔnv nyanɔ -nɩ, -in -tv gbada. -In 'na 'munu nɔwɛ -nɩ. ¹⁰ Nu, in -yɔ -mɩ 'sɔ mɩ. Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka -mɩ kwezi, 'in ɔ 'na 'ka -mɩ -yla gbɔnyuu lɛnv. -We ka gbv -wa, gbe nɩ nɔkplɛ, -wa mɩa na -nv nya wa -zu 'wv.» ¹¹ Pɔlv li Kolentɩ -zv -bhlo 'cɔ gbelibhlo, -zugba ɔ slolu -mɔ nyuma -Lagɔweli.

¹² Bhla -we nya Wɔlvɩv -nyumɛ Galioɔn pɩɩa Akai 'wlu la, 'in Zuifonya yia Pɔlv -yɔ gwe 'pa, 'in wa -yɔ ɔ yia gbɔwɔbhhu -zejila 'yu mɩ. ¹³ 'In wa nɛɛ: «ɔɔ nyumɛ -mɔnɩ, sa -amiaa tite 'nɩa gba, 'sa ɔ gbaa nyuma bubɔ -Lagɔ.»

¹⁴ Pɔlv 'ka nɔwɛ gbaa yi, 'in Galioɔn nɛɛ Zuifu -ylɛɛ: «We -ka nu, ɔɔ nyumɛ ka tite mnɔ, 'in ɔ yi gbv 'kadv -nyumɔ, -zugba in ka yaa dɩ lapalɩ, 'in in ka amɩa Zuifu yukwli pulv. ¹⁵ -We ka gbv -wa, weli klaa, 'nɩ klaa, we -yɔ amiaa 'dɛɛ tite -gv a mɩa kpɛɩɩɩdaa 'gbv, amiaa 'dɛɛ gbv mɩ. In 'nɩ 'yibha in 'ka sanɛɛ -sɔkpa gbɔwɔbhunyɔ -zɛ!» ¹⁶ 'In Galioɔn yia wa vu gbɔwɔbhhu -zejila 'yu. ¹⁷ Tɔvɩ, Zuifu weee kpaa -Lagɔbuduɔ 'yugalinyɔ Sɔsɩtenɩ, 'in wa yia ɔ bhɩtɩ -bha gbɔwɔbhhu -zejila 'yu.

'In Galioɔn 'nɩ we 'yabhlogbɔɔ -gɔsa.

Pɔlv bhitia Antiɔsv lv

¹⁸ Pɔlv ka 'ya Kolentɩ -gwɛ kplokplɔ. 'Bhie, ɔ yia -Lagɔbhelia weli 'pa, 'in ɔ yia 'glv 'wv -gblaa, ɔ yia Silii -dɔdɔ -gv mɩ, ɔ -yɔ Plisilɩ -yɔ Akilasɩ 'sɔ. Da wa 'kaa 'glv 'wv -gbla, 'in ɔ yia ɔ 'nyi kpla Sankleegbe nɔkplɛ. -We ka gbv -wa, ɔ ka -Lagɔ -yla bi. ¹⁹ Wa nynia Efɛzɩ, -bha Pɔlv tɩa Plisilɩ -yɔ Akilasɩ. 'In ɔ yia -Lagɔbudu zɔ mɩ, 'in ɔ -yɔ Zuifu yia kpɛɩ. ²⁰ 'In -maa nɛɛ ɔ -yla, ɔ -tv wa -gbe -slɔ, ɔ 'nɩ we -yɔnɔwɩ. ²¹ ɔ 'paa wa wɛlv, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «-Lagɔ -ka nɔwɩ, 'in na yia amiaa -gbe lv.» 'In ɔ yia 'glv 'wv -gbla Efɛzɩ, ɔ yia mɩ. ²² -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ nynia Sezalee, 'in ɔ yia -Lagɔnyuma fɔsaa mɩ -Zeluzalɛmɩ.

'Bhie, ɔ yia Antiɔsv mɩ. ²³ ɔ lia -bha 'ylɩ sanumɛ Antiɔsv, 'bhie, ɔ yia lv mɩ. ɔ 'pɩɩa -Galasii -yɔ Flizii -dɔdɔ -gv -bhlo -bhlo, -zugba ɔ pa -Zezuu 'bɩnɔnya weee 'kvayli.

Apolɔsv

²⁴ Zuifu ɔ wa gwalia Alɛzandli, wa laa Apolɔsv, yia Efɛzɩ yi. Gbagbanyɔ -zɔnv -wa, 'in ɔ yia -Lagɔsɛbhɛ 'nanv. ²⁵ Nyumaa -Kanyɔɔ 'Yloogblv wa -slolua zlumɛ ɔ, -slɛɛn dɩ weee nya ɔ gbaa, 'in ɔ slolua -Zezuu gbv kpɛɛn kpɛɛn. 'In Zaaan nyumaa batizee -gbv -bhlo ɔ -yia. ²⁶ 'In Apolɔsv yia -Lagɔgbv gbagbɛ bhli dɩ telv nya, Zuifu -Lagɔbudu zɔ. Da Plisilɩ -yɔ Akilasɩ pulva ɔ yukwli, wa yia ɔ 'wɔbhhu, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia wa 'dɛɛ -gbe mɩ. 'In wa yia ɔ -Lagɔɔ 'Yloogblv -slolu kpɛɛn kpɛɛn.

* 18:6 Mv slolua nu, ɔ ka -mɔ ɔ sɔ -sa.

27 -Muu 'bigu, Apolosu 'yibha o 'ka Akai mni. 'In -Lagobhelia yia o 'kwayli 'pa, 'in -maa yia wee dudu -muu -gu -Lagonyima 'sebhe yoo 'pa nu, wa kpa o 'nanu wa 'lakpa yu nya. Da o nynia -mo, -wa plaa -Lago, -Lagoo 'nanu nya, 'in o yia wa 'wusa bhabha. 28 O ka -Lagosebhe zeli Zuifu -yla, 'in o yia wa -slolu tiklu nu, -Zezu mi -Lagoo -Bhasanyo nya, 'in o 'ni Zuifuvu weli -yogwuu, o yia wa lu -zejila 'wu.

19

Pobu-zakpa 'sonu mnia Efezi

1 Bhla -we nya Apolosu mia Kolenti, 'in Povu yia -Aziii* -gogo -ka -duduvu yali -gbein 'plili, 'in o yia Efezi nyini. 'In o yia -mo -Zezuu 'binonya talva yli. 2 'In o yia wa layibhae: «Da a zua dli -Zezu -gu, Zuzu 'Pupa ka ain -gu kwilili?»

'In wa yia we 'bigupali o -yla: «-A 'ni -slo 'nu nu, Zuzu 'Pupa mi.»

3 'In Povu yia wa layibhae: «-Zugba, sa wa batizee ain?»

'In wa yia we 'bigupali: «Zaan nyume batizee batizee solu wa batizea -ain.»

4 Povu nee wa -yla: «Nyuma -wa nyunua wa dli 'bhitigbu, 'ma *Zaan batizea. 'In o nee wa -yla: «Nyume o yia 'mi lu yia, a zu o dli -gu, mo -wa -Zezu.» 5 Da wa Efezi -nyuma 'nua weli -muni, 'in wa yia wa 'de wla, wa batizee wa Nyuma -Kanyo -Zezuu 'nyu nya. 6 Povu palia wa so -gu la, 'in Zuzu 'Pupa yia wa -gu kwilili. 'In wa yia weli -putunyaa gbagbie bhli, -zugba wa paa -Lagobvu -fali.

7 Wa 'de weee mneni wa 'ka sa nyuma kugbua le 'so nyee nyini.

8 -Muu 'bigu, Povu plaa -Lagobudu zo, 'in o yia -Lagobvu gbada -tu ta nukple dli telu nya, -zugba o gba -Lagoo nyumaa 'wlulapigbu, 'in o yi 'kl, -wa mia o yukwli poloda o 'ka wa lu. 9 'In duun yia yukwli -yosumanu, -maa 'ni -Lagobvu -yogwuu, 'in wa yia -Zezuu 'Yloogbu gla pali -zejila 'wu. 'In Povu yia wa -yo 'bhv, o -yo -Zezuu 'binonya yia mni, -zugba o slolu wa -Lagobvu 'komuu, Tilanusu lakoni -budu zo. 10 'Sa o -tua nuda -zu 'so nukple. 'In Zuifu -yo Geki so mia -Azii -dudu -gu, -maa yia Nyumaa -Kanyoo gbu 'no.

Sevaaa nvkpasuyua

11 'In -Lago yia gwedigbu 'kadi 'kadi lenu, Povu so nya. 12 'In 'kluo -seli -mislo -yo 'naa -kibhenya bhla o ku nyee, 'mo wa kwaa guzunya. 'In -maa gu yia -maa -yo 'bhv, zuzu 'nyii -we -dilia wa 'wu la, 'in we yia wa 'wu 'tla.

13 Zuifu talva -wa julia 'gbe, zuzu 'nyii vuvue nya guzunya 'wu, -maa yi 'yaa Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'nyu laylali, we vuvue nya. 'In wa nee zuzu 'nyii -yla: «-Zezu ka gbu Povu gbaa da, -a nee, o 'nyu nya a 'tla wa 'wu!» 14 Zuifuvu -Lagobvonyaa -kanyo mi -bha, 'mo wa laa Sevaa. O ka nukpasuyua gbeso, ma nu 'saa.

15 'In zuzu 'nyuu yia we 'bigupali wa -yla: «In -yi -Zezu, 'in o Povu -mia, in -yi -mo. 'In amia naa, nyoo amia -mia?»

16 Nyume kaa zuzu 'nyuu 'wu, -mo yia wa -gubho. 'In o yia we -slolu nu, o 'tela, o -zi wa. O nua wa le, 'in o yia wa -bana yla, 'in wa -yo gwagwie yia o -budu zo 'tla kpanu nya. 17 Zuifu -yo Geki mia Efezi 'nua gbu -muni, 'in nyano yia wa 'wuslo. 'In wa yia Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'nyu yilimani. 18 Nyuma -duun -wa nyunua -Lagobvu -yo, 'in wa yia wa gbonyuu gbaa yi 'tite nyuma -zejila 'wu.

19 -Dlabhia -lenunya duun -yo wa 'sebhe -zlo yia yi, 'in wa yia we -sie nyuma weee 'yu. Wa zelia we -vale we nyini 'gwezii 'wlu glu ta 'wlu kugbua le gbu†.

20 'Sa -Lagobvu mnenia la, 'in we yia -gubwlaylimani, Jelitapee 'tite slolue nya.

* 19:1 'Mo wa laa -zee «Asie Mineure» -tuauweli 'wu. † 19:19 'Yli glu 'so 'yli kugbuaa lubhoo 'pengwezi -wa.

-Zlɛ 'kadɔ mɪ Efɛzɪ

²¹ Gbɔnya -mɪnɪ 'bɪgɔ, Pɔlv nɛɛ Masedvɔnɪ -yɔ Akai ɔ plɪha ɔ 'ka -Zeluzalɛmɔ mɪnɪ. ɔ nɛɛ: «-Mɔv 'bɪgɔ, ɪn -ka -mɔ nyɪnɪ, wɛ mɪ nɪ, ɪn mɪnɪ 'ya *Wlɔmɔ 'yɪa.»

²² Timotee -yɔ Elasiɪ -wa -wa ɔ 'wɔsanya, 'ɪn ɔ yɪa -maa sɔbhɪe tie Masedvɔnɪ, 'ɪn ɔ 'dɛ yɪa -Azii -tɔ 'yɪlɪ yasɔlɛ nya.

²³ -Mɔv bhla, 'ɪn gbɔ 'kadɔ yɪa bhli -Zezuu 'Yloogblɔv 'gbɔ. ²⁴ Nyumɛ yabhlo wa laa Demetliuɔv, 'gwɛzi nya ɔ bhlaa -lu yua -sɛsɛ. Nyumaa -lagɔ wa laa Atemisi-† wɛ -buduu 'wɔwlv -yua -sɛsɛ ɔ bhlaa. Mv -yɔ, ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnya yɪa 'gwɛzi duun. ²⁵ 'Yɪ yabhlo nya, Demetliuɔv gbɛliɪ ɔ lubhonɔnya -yɔ -wa -yɔ ɔ kaa lubhoo 'yɪlɪ -bhlo 'wlu, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -yɪlɛ: «'Taleam, amɪaa 'dɛ -yɪ wɛ 'jɪ nɪ, 'mɔ lubhɔ nɪ -yɔ -a yɪlɪ -amɪanɔv 'gwɛzi. ²⁶ -Wɛ mɪa 'plɪda, a yɪ wɛ -yɔ, 'ɪn a nɔ wɛ. ɔ Pɔlv nɛɛ nɪ, -lagɔ -wɛ nyuma tɛha, wɛ 'nɪ -lagɔ -zɔnɔnya. ɔ ka nyuma duun 'wlu -nyumɔ. Wɛ 'nɪ -seli Efɛzɪ -bhlo, wɛ -tɔ 'wɔ -sɛ, wɛ 'ka -Azii -dɔdɔ weɛ -gɔ lamnɛni. ²⁷ -Mɔv mɛnɛni wɛ 'ka -amɪaa lubhɔ -nyumɔ, 'ɪn wɛ 'ka Atemisi 'kadɔv -budu -yɔ wɛ 'ŋɪlɪ lasa. 'ɪn nyuma 'na 'ka -slɛɛn wɛ 'yɪlimɪnɪ. 'ɪn 'mɔ wa bɔbɔɔ -Azii -yɔ -dɔdɔ weɛ -gɔ.»

²⁸ Da nyuma 'nɔa weɛ gbɔ -mɪnɪ, wa 'paa 'cɛ, 'ɪn wa yɪa 'wɔkpɪkɪe bhli: «Efɛzɪ -nyumaa Atemisi 'yɪlɪ! » ²⁹ 'ɪn 'gbe -kpabhɪe yɪa gbɔgbɔlɔlu. 'ɪn Masedvɔnɪ -nyuma 'sɔ wa laa Gayusɪ -yɔ Alisɪtaki, -wa -wa Pɔlvɔ nɔnɔnya, 'ɪn wa yɪa -maa kpa, 'ɪn wa -yɔ wa 'sɔ yɪa -gbɔgbɔlv 'wɔ mɪnɪ gwagwɛ nya.

³⁰ Pɔlv 'yɪbha ɔ 'ka wa nyɪdɪ 'tɪlɪ -zejɪlɪ 'wɔ, 'ɪn -Zezuu 'bɪnɔnya nɛɛ ɔ -yɪlɪ, ɔ 'na nɔnɔ wɛ lɛ -nɪ. ³¹ -Azii lubhonɔnya 'kadɪ -tɔlvɔ -wa mɪa Pɔlvɔ 'talea nya, -maa yɪ 'yaa weɛ wɛlɪ -bhlokpɛdɛ ɔ yoo 'pa, nɪ, ɔ 'na 'sɪbhli weɛ -zejɪlɪ 'wɔ la -nɪ.

³² -Mɔv bhla, nyuma yɪylɪ -gɔ, -zugba gbɔ bɪdɪ -bɪdɪ bɪdɪ wa nɔa lɛ. Nyuma tɔlvɔ kpɪ 'wɔ wɛlɪ yabhlo nya, 'ɪn tɔlvɔ kpɪa 'wɔ 'yɪ wɛlɪ -putu nya. 'ɪn -wɛ ka 'gbɔ wa yɪa 'wɪugbeli, wa glaa -nyuma duun 'nɪ wɛ -yɪ. ³³ Wɛ bhla Zuɪfɔ yabhlo wa laa Alɛzandɪ mɪ -bha. 'ɪn nyuma tɔlvɔ yɪa wɛ 'jɪ gba ɔ -yɪlɪ, -zugba Zuɪfɔ tɔlvɔ sua ɔ, ɔ 'ka gba. 'ɪn Alɛzandɪ yɪa sɔ 'wɔbhɪ, ɔ 'yɪbha ɔ 'ka waa nyumaa -zlo -yɪlɪ gbɔ gba. ³⁴ Wa yɪbhɛliɪ ɔ Zuɪfɔ nya, 'ɪn wa 'dɛ weɛ yɪa 'wɔkpɪdɪ -tɔ wɛlɪ -bhlogbɔɔ nya 'lɛlɪ 'sɔ nɔkplɛɛ: «Efɛzɪ -nyumaa Atemisi 'yɪlɪ! Atemisi 'yɪlɪ!»

³⁵ 'ɪn wɛɛ 'gbeɛ fɛngblɛ yɪa nyuma weɛ nɔwɛ 'mɪnɪ. 'ɪn ɔ nɛɛ: «Efɛzɪ -nyuma, nyuma weɛ -yɪ wɛ 'jɪ nɪ, Efɛzɪ -gbe -wa Atemisi bɔbɔ -budu 'kadɔ -yɔ wɛ tɛlɛtɛlɪ -tɔkpa, -wɛ 'bhɔa yalɪ ŋwɛkɔnyɔ. ³⁶ Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɛnɛni ɔ 'ka gbɔ -mɪnɪ kpɛlɪ. Wɛ 'gbɔ, a 'mɪ ŋwɛ, a 'na slɔlu gbɔ lv -nɪ. ³⁷ 'ɪn nyuma -wa a -laa -seli, wa 'nɪ wɛ -budu zɔ -lu yabhlogbɔɔ yɪlɪ, 'ɪn wa 'nɪ -amɪaa -Lagɔ vɛlɪ. ³⁸ Wɛ -ka Demetliuɔv -yɔ ɔ lubhonɔnya 'yɪbha wa 'ka nyumɛ 'klamani, wa mɪnɪ gbɔwɔbhɪnyɪa 'yɪ, gbɔwɔbhɪ yɪlɪ nya. Mɔ wa 'kaa nyumɛ 'klamani -mɔ mɪa dɛ.

³⁹ Wɛ -ka nɪ, a ka 'yɪa gbɔ yabhlo, a 'ka wɛ layɪbha, -a mɛnɛni -a 'ka -mɔv gba -a 'dɛ weɛ 'wɪugbeliyɪlɪ nya. ⁴⁰ -A fɛlɪ -amɪaa 'dɛ gbɔ 'nyɛa, 'ɪn wa 'ka -aɪn gbɔ 'wludɪ, nɪ, -amɪa sɔlvɔ -amɪaa 'wlulapɪnyɪa -yɔ 'wɔ, gbɔ -wɛ 'plɪa -zɛɛn daa 'gbɔ. Wɛ 'wɪugbeliɛ -mɪnɪ 'nɪ 'jɪ tiklu -ka, 'ɪn gbɔ -wɛ -a 'kaa gba, -mɔv 'nɪ -mɪ.»

⁴¹ Da ɔɔ fɛngblɛ gba 'saa, 'ɪn ɔ nɛɛ nyuma -yɪlɪ, wa mɪnɪ wa -buduɲwɛɛ.

20

*Pɔlv mɪna Masedvɔnɪ -yɔ *Glɛsɪ -dɔdɔ -gɔ*

¹ Da -zlɛ bhɪa, -mɔv 'bɪgɔ, Pɔlv yɪa -Zezuu 'bɪnɔnya 'wɪugbeli. ɔ zɔa wa 'dɪ, 'bhɪe, ɔ yɪa wɛlɪ 'pa, 'ɪn ɔ yɪa Masedvɔnɪ mɪnɪ. ² ɔ 'plɪha weɛ dɔdɔ -mɪnɪ -gɔ, 'ɪn ɔ yɪa -Lagɔnyuma 'dɪ duun zɔ. -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ yɪa *Glɛsɪ nyɪnɪ, ³ 'ɪn ɔ lɪ -mɔ Glɛsɪ -dɔdɔ

† 19:24 'Nɔwnɔlago -wa.

-gu 'cv ta. Da o mia 'glv 'wv -gblada, o 'ka Silii mni, 'in o yia 'nv nu, Zuifu mi o -yogbu zoda, wa 'ka o 'bha. Toun, o yia o 'deε dli zo lapopalı nu, o 'ka Masedvanı -dudv -gu lobbhiti. ⁴-Wa -yo Pölv mnia, wa nıı nı: Belee -nyumε Pilusuı 'yu Sopateε, Tesaloniki -nyıma Alıstaki -yo Seköndusi, Delıbv -nyumε Gayusi, 'in Timotee, we -yoı 'ya -Azii -dudv -gu -nyıma Tısiki -yo Tlofımu. ⁵Nyıma -manı -galıa -ain 'yu, 'in wa yia -ain wv Tloasıgbe nokplε. ⁶*Floo -we 'nia goı -yo -ka, we 'fetı 'plıa, 'in -amıa yia Filipugbe nokplε 'glv 'wv -gbla. -A li 'nyu 'klv 'ylı gbu, 'in -a yia wa -gbe nyıni Tloası, -a li -mı lıköwlu -bhlo.

Pölv mi Tloası

⁷Samidii jibheza, -a gbelia 'wlu, -a 'ka 'floo ladıdli dabödv, 'in Pölv yia gbu -gbagbie bhli -Lagonyıma -yla. 'In zlı -ka zlı mnia o yıaa 'gbv, 'in o yia gbada -to tiklu, 'in zlı -gu yia be. ⁸-Buduu yu mıa yalı, -we zo -a gbelia 'wlu, 'napεε -zlo mı -mı -nyumada. ⁹Nyimesloyu wa laa Etiki -dıa fınetlı nwe -gu la. Pölv ka gbagbie latömanuı 'gbv, Etiki yia 'ylaa nwo. O zilia 'ylaa 'wv, 'in o yia 'tazı tanuv fınetlı 'ylı 'bhv, 'in o yia bhli. Wa 'ka o 'wöbhı, -zugba o ka tlı. ¹⁰Pölv 'sıbhlıa la, o kwlıa o -gu 'wv, 'in o yia o 'wöbhı, o neε: «Amıaa dlı 'na sumanı -nı, o -ga 'yılıyo!» ¹¹-Muv 'bıgv, Pölv -gblaı 'tazı 'wlu, o dıdla 'floo la, 'in o yia we li. O gba 'yaa kplokplo, zlı dolua 'wla, 'in o yia mni. ¹²'In wa -yo o nyimesloyu yia mni, -zugba o -ga 'yılıyo, we yia wa 'de weee dlı lapalı.

Pölv 'bhva Tloası, 'in o yia Milee mni

¹³-A -gaa 'yu, -a yia 'glv 'wv -gbla, 'in -a yia Asösv mni. -Mı -a 'kaa Pölv 'wöbhı, -we ka gbu -wa, o neε o 'ka -mı mni bhv -gu. ¹⁴Pölv yla -ain Asösv, 'in -a yia o 'wöbhı 'glv 'wv, 'in -a -yo o 'so yia Mitilenu mni. ¹⁵-Bha -a -gblaı 'glv 'wv, 'in -a yia lıbhıti gumunyu -gu. -Muv zlı zlıa, 'in -a yia Kio 'klv nyıni. -Muv 'bıgv zlı zlı 'yaa, 'in -a yia Samösv nyıni, -muv 'bıgv zlı zlıa, 'in -a yia Milee nyıni. ¹⁶Nı, Pölv neε, Efezi o plıa, o 'nia -bha 'yılıgbea yi, o yi bhla lanyumösv -Azii -dödv -gu. O 'yıbha o 'ka *Pantıkotuv 'ylı nya -Zeluzalemv -mı, sao sa we -ka -mı. We 'gbv, o yia kwelapulo.

Pölv 'paa Efezu leglızu nyıma kpası weli

¹⁷Pölv mı Milee, 'in o yia nyıma Efezi tie nı, wa 'ka *leglızu nyıma kpası laa mni. ¹⁸Da wa nyınia Pölv kwesi, o neε wa -ylaε: «Na tıanv nyınia -Azii -dödv -gu, sa in -yo ain 'so -dıa la, amıaa 'de -yi we. ¹⁹In ka Nyımaa -Kanyoı lubho nv na 'deε 'wötıte nya 'kıenyı, sıasıε -yo 'mıo nya 'yılıa 'wv, na -yogbu Zuifu zıaa 'gbv. ²⁰Amıaa 'de -yi we 'ji nı, 'in 'nı gbu yabhlogböı ain -yo zızeı. -We weee 'kaa ain 'wısa, 'in ka we ain -yla gba, 'in ka we ain -sloıu -zejıla 'wv we -yo amıaa -budu zo. ²¹In ka Zuıfu -yo -wa 'nia Zuıfu la, wa 'ka wa dlı 'bhıti -Lagoı 'yu, 'in wa 'ka -amıaa -Kanyoı -Zezu dlı -gu zv.

²²«In -slεen, -Zeluzalemv na mnia. -Lagoı Zuzu gbaı, 'in nv 'sa -gla nya. -We 'kaa -mı 'mı ylı, 'in 'nı we -yi. ²³Nı, -we ka 'ji in -yia -bhlogböı, 'gbe -bhlo -bhlo 'wv, Zuzu 'Pupa ka 'mı 'tolv nı, -kaslv -yo sıasıε mı 'mı wöda. ²⁴In 'ka tıoo, 'in 'ka 'pöoo, -muv 'nı 'mı dlı gbu yabhlogböı. -We -wa 'mı dlı gbu, mv -wa nı, lubho -we Nyımaa -Kanyoı -Zezu tıa 'mı -yo, 'in nv we, 'in 'mı we bhıa. Wee lubho mıa, -Lagoı 'nanuı gbızönv gbıv gbagbie -wa.

²⁵«In ka -Lagoı nyımaa 'wılapılıgbıv gbagbie nya ain glaa 'plıı. 'In -slεen, in -yi we 'ji nı, amıaa 'yabhlogböı 'na 'ka 'maslεen na 'klv 'ylı. ²⁶We 'gbv, 'in neε ain -yla -zeen ε: amıaa 'yabhlo -ka mno, we 'nı na 'wıu -gbv. ²⁷Nı, 'in ka -Lagoı dumagbv weee ain -yla gba. 'In 'nı we 'yabhlogböı ain -yo zızeı. ²⁸A zv amıaa 'de 'yılıyo, 'in a zv leglızi weee 'yılıyo. Wa 'wlv sa bhlahlınyıa, -wa Zuzu 'Pupa 'nye ain yoo, a 'ka wa 'yılıyoınyıa -ze. -Lagoı ka wa 'wöztı o 'Yuu 'pıon nya, wa

'ka ɔ -nu -ze. ²⁹ Na mnumnee 'bigv, gɔbhɛɛ -bho -nyuma yia an glaa plaa, 'in wa 'ka wee bhlabhlenya gbonyuu -yla lenv. ³⁰ 'In 'debhie an nyidi, nyuma -tɔlva yia yotobhva, 'in -Zezuu 'binɔnya 'ka wa 'bibholu. ³¹ A -tv 'yliyogada, 'in a ligbe we nu, in ka an 'dizoda -tv zɔkpe -yɔ jibheza, -zv ta 'wv, 'mɔ nya 'yli.

³² «'In -sleeɛ, -Lagɔ -yɔ ɔ 'nanuweli kwɛɛ na zva ain. 'In ɔ ka we se, ɔ 'ka an 'ylimani dlizovɛ 'wv, 'in 'bi -we ɔ zva la, -wa weee mia ɔ -nu nya -yla, ɔ 'ka we an 'nye. ³³ Na dli 'ni nyume yabhlogbɔɔ 'gwezi, ɔ -can -yɔ ɔ 'naanya 'wɔnyini. ³⁴ Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -li -we ka 'tv mia in -yɔ na nɔnɔnya -yɔ, na 'dɛɛ sɔɔ lubho nya na yia we. ³⁵ Sa a 'kaa lubho nu, 'in a 'ka bobabhanya 'wɔyi, in ka we an -slolu. 'In -a 'ka weli -we Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'de gbaa ligbe: «Nyume -lu -nyenyɛ ka 'mɔna, we -zi -lu 'yiyie nyume kwɛɛ.» »

³⁶ Pɔlv bhia gbagbie, -mɔv 'bigv, ɔ -yɔ wa 'de weee 'sibhlia 'kukolu, 'in wa yia -Lagɔ bhubhoe. ³⁷ Wa 'de weee bhlia wie, wa gblelia Pɔlv, 'in wa yia ɔ weli 'pa. ³⁸ 'In wa -gv yia 'wɔv -kɔv, -we ka gbv -wa, ɔ nɛɛ wa -yla wa -putu 'na 'ka masleeɛ ɔ 'klv 'yi. Wa kwaa ɔ yoo, 'in wa yia ɔ 'glv -yɔ -nyneni -kpo.

21

Pɔlv mnia -Zeluzalemv

¹ -A 'bhva Efɛzv -Lagonyuma kpasu -gbɛ, -a -gblaa 'glv 'wv, 'in -a yia 'nyunyidudv wa laa Kɔsv -gv mni tikli. -Mɔv zli zlia, -a nynia Wlodv, 'bhie, -a yia Patalaa mni. ² 'Glv yabhlo mia Fenisi dɔdv -gv mnida, -mɔ -a yia we. Tɔv, -a -gbla we 'wv, 'in -a yia mni. ³ -A nynia gumunyu nyidi, 'in -a yia 'nyunyidudv wa laa Siplv -yɔyi kɔpɛsɔv. -A mnia Silli -dɔdv -gv -gbɛv, 'in -a yia Tiligbe nɔkple lasibhli, -bha 'glv 'kaa we nɔkpla -gba weee lasibhli. ⁴ -Mɔ Tili -a yia -Zezuu 'binɔnya, 'in -a yia wa -gbɛ -tv lɔkɔwlv -bhlo. Gbv -we 'kaa Pɔlv yli, -Lagɔ Zuzu gbaa we wa -yla, 'in wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na mnumi -Zeluzalemv -ni. ⁵ Da wee lɔkɔwlv -bhlo bhia, 'in -a yia 'yoo 'wɔbhv, wa 'de weee yia -an yoo kwa. Wa -yɔ wa 'ɲwɔ -yɔ wa 'yua, 'in -a yia 'gbe nɔkple 'tla, 'bhie, -a yia 'kukolu 'sibhli gumunyu -gɔgɔ -gv, 'in -a yia -Lagɔ bhubhoe. ⁶ -Mɔv 'bigv, -a 'pɔpala weli, 'bhie, -amia -gblaa 'glv 'wv, 'in -Zezuu 'binɔnya yia -budunwee lobbhi.

⁷ -A 'bhva Tiligbe 'wv 'glv nya, 'in -a yia Ptolemais -amiaa nɔvɛ 'wlvbha. -A -saa wee 'gbe nɔkplɛɛ -Lagɔbhelia fv, 'in -a yia 'yli -bhlo li wa nya.

⁸ -Mɔv 'bigv zli zlia, -a 'bhitia lv, 'in -a yia Sezalee nyini. -Bha -a plaa -Lagɔ gbogbanyɔ Filipv -budu zɔ, 'in -a yia ɔ -gbɛ ladili. Nu, ɔ Filipu mi nyuma gbeso -wa -a -saa zlɛɛ -bha -Zeluzalemv, wa lɔnyume yabhlo nya. ⁹ ɔ ka 'ɲwɔnyua -mɔv, 'yieslɔɲwɔ nya, wa 'ni yli -mi. -Lagɔgbv -falv wa paa.

¹⁰ -A ka -bha 'yli duun li, 'bhie, -Lagɔgbv -falpanyɔ yabhlo 'bhva Zudee, wa laa Agabv, 'in ɔ yia -bha yi. ¹¹ ɔ yia -an 'yia, ɔ 'bhva Pɔlv -jlaa 'wv, ɔ gban ɔ 'dɛɛ bhv 'sɔ -yɔ sɔ 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Weli Zuzu 'Pɔpa gbaa, mɔ nu: «Nyume ka -jlaa mɔ da, sa in gban da na 'de, 'sa Zuifu yia ɔ gbaan -Zeluzalemv. 'In wa 'ka ɔ nyuma -wa 'nia Zuifu yoo 'nye.» »

¹² Da -a 'nva gbv -mni, 'in -amiaa 'de -yɔ Sezalee -Lagɔbhelia yia Pɔlv bhubhoe, nu, ɔ 'na mnumi -Zeluzalemv -ni. ¹³ 'In Pɔlv yia we 'bigvɔpale: «Lɛɛ ka 'gbv a wi, 'in a sumani na dia? Wa 'ka 'mi gban -Zeluzalemvɔ, wa 'ka 'mi 'bha 'debhie -gbolu Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲnu 'gbvɔ, in mi 'cin lamnazida.»

¹⁴ Nu, ɔ 'ni -amiaa weli 'wɔɲwɔnuda -mu 'gbv, -a yia ɔ bhubhoe 'yitide. 'In -a nɛɛ: «Nyumaa -Kanyɔ dɔmagbv nu le!»

¹⁵ -A lia 'yli sanume wee da, 'in -a yia -amiaa 'gbanya -mɔzv, -a yia -Zeluzalemv mni. ¹⁶ -Zezuu 'binɔnya tɔlva mia Sezalee, -maa yia -an yoo kwa.

'In wa yia -aun Siplu -nyume yabhlo, -o 'kaa -aun -guda 'nyε, -o wa laa Mnasooon -buduɲweε kwa. -Zezuu 'binonyo -wa, we 'bi ka 'wugwle.

Pɔlv -yɔ -Lagɔnyima kpasɪ gbelia 'wlu -Zeluzalemɔ

17 Da -a nynthia -Zeluzalemɔ, -Lagɔbhelia yia -amɪaa 'lakpasu kpa 'mɔna nya. 18 -Muu 'bigu zli zlia, Pɔlv -yɔ -aun 'so yia *Zakee -gbε mni. -Mɔ leglizɪ nyima kpasɪ weεe gbelia 'wlu. 19 Pɔlv -saa wa fu, 'bhie, -we weεe -Lagɔ nɔa lε nyuma 'nia Zuifuv -gbε, 'in ɔ yia we 'di -sa wa -yla kpεεn kpεεn.

20 Da wa 'de weεe 'nɔa weli -mni, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mni. 'In wa nεε Pɔlv -ylae: «Bheli -in -tali, Zuifuv 'wlu sanume ka -Zezu dli -gu zo, 'in wa mia Moizɪ tite -yɔlanɛda. 21 -We wa mia gbada wa -yla -na daa mɔ ni: Zuifuv -wa mia 'lakpanya glaa, -in nεε wa -yla wa palɪ Moizɪ tite -bɪgu, wa 'na 'palɪ wa 'yua kɪ 'wɔ -ni, 'in wa 'bhv -Zuifuv lenugbu 'cin 'bi. 22 Sa -a 'ka we nɔa? 'Nɔa wa yia we -kpɔ, ni, -in ka yi. 23 We 'gbv, -we -a yia da -mɪ -yla gbaa, -in nɔ we lε. Nɔkpasia -mɔna -wa bia -Lagɔ -yla mɪ -aun glaa -seli. 24 -In -yɔ wa mni, -in -yɔ wa 'ka wa -yɔwɔlɔgbv lenu, -in plulv wa 'wlu, 'in wa 'ka wa 'nyi -sa. -In -ka 'sa nɔ, 'in nyuma weεe yibhelia we 'ji ni, -we wa gbaa -na daa, we 'ni gbuzɔnɔ. 'In wa 'ka we -yɔyi, ni, Moizɪ tite -mɪ -na zo 'ya 'nɔɲwe. 25 We -ka nyuma -wa 'nia Zuifuv, -wa zɔa -Zezu dli -gu, gbv -we ka weli -a bhlia, -a ka we celɪ, 'in -a yia we wa yoo 'pa: «A 'na lili -zila -bubɔnɔme -ni, we ka pɔɪn. Numeε 'pɔɪn -tukpa -yɔ nɔme -we 'pɔɪn 'nia 'wɔtla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nunu mɔtɪngbu lε -ni.» »

26 -Muu zli zlia, tɔɔn, Pɔlv -yɔ waa nyuma -mɔna yia mni. 'In ɔ -yɔ wa yia -yɔwɔlɔgbv lenu dabɔɔv. -Muu 'bigu, 'in ɔ mɔna -Lagɔɔbudu 'kadv zo, 'in 'ylɪ -we nya weεe -yɔwɔlɔgbv 'kaa bhia, ɔ yia we gba. We ji -wa ni, bhla -we nya wa 'kaa wa -zila bubɔ -bhlo.

Pɔlv wa kpaa -Lagɔbudu 'kadv zo

27 Weεe -yɔwɔlv yli gbesɔ 'ka bhia mni, 'in -Azii -dɔɔv -gɔv Zuifuv yia Pɔlv -yɔyi -Lagɔɔbudu 'kadv zo. Tɔɔn, wa 'paa nyuma -zloo dli yali, 'in wa yia ɔ kpa, 'wɔkpikpie nyae: 28 «Izlaelɪ nyuma, a bε -aun -yɔ! Nyume -ɔ mia da, da weεe -yɔ nyuma weεe ɔ slolua gbv -we -wa Izlaelɪnyuma klaa, we -yɔ Moizɪ tite -yɔ -Lagɔɔbudu 'kadv -yɔ -tv. 'In -slεεn, nyuma -wa 'nia Zuifuv, ɔ ka wa -Lagɔɔbudu 'kadv zo -la, sanεε 'sa ɔ plalia weεe -mɔwlv da pɔɪn -lɛlɛ!»

29 -We ka 'gbv, wa yia 'sa nɔ, wa ka Efeziyu Tlofimv 'yɪ Pɔlv nya -Zeluzalemugbe nɔkplε. Ni, wamɪa dli, Pɔlv -yɔ ɔ 'so ka -Lagɔɔbudu 'kadv zo pla.

30 'In weεe 'gbee nɔkpla -nyuma weεe gbugblolua, 'in wa -yɔ -gwagwie yia da weεe 'bhv. 'In wa yia Pɔlv kpa, wa -yɔ ɔ lagbizelie yia -Lagɔɔbudu 'kadv zo 'tla, 'in wa yia -bha kla, -bha -bhlokpade. 31 Zuifuv mɪ 'klɪ 'yɪda, wa 'ka Pɔlv 'bha, 'in nyuma yia weli Wlɔmɔv 'slɔjaa -zloo -kanyɔ 'kadv kwa, ni, -Zeluzalemɔ -nyuma weεe ka gbugblolu. 32 -Bha -bhlokpade, ɔ 'bhua 'slɔja -yɔ 'slɔjaa glv gbuu 'yugalnya 'wɔ, 'in ɔ -yɔ -gwagwie yia nyumaa -zloo gbεgbεin mni. Da wa 'yia ɔ -yɔ 'slɔja 'so -yɔ, 'in wa yia Pɔlv bhite 'yitide. 33 ɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadv bea Pɔlv -yɔ, ɔ kpaa ɔ, 'in ɔ nεε, wa gbvan ɔ netellukpe 'so nya. 'Bhie, ɔ yia wa layibhaε: «Nyɔɔ nyume -mɔni -mia? Lεε -lu ɔ nɔ lεa?» 34 'In nyumaa -zloo glaa, -zakpa -bhlo kɪ 'wɔ -maa 'dεε sa, 'in tɔlv kɪa 'wɔ, weli -pɔtɪ nya. Ni, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadv 'ni mneni ɔ 'ka weli yabhlogbɔɔ 'wɔlanv, weεe -zle duun glaa. 'In ɔ nεε, wa -yɔ Pɔlv 'so mni 'slɔjaa -budu 'kadv zo. 35 Da Pɔlv -yɔ wa nynthia weεe -buduu sikalie kwesi, 'in 'slɔja yia ɔ 'wɔbhv nyuma 'wlu yali, nyumaa -zlo glaa, 'cε 'kadv wa mia 'padaa 'gbv. 36 Ni, nyuma weεe mɪ ɔ 'bi, 'wɔkpikpie nya: «A 'bha ɔ!»

Pɔlv gbaa ɔ 'dεε -gɔgbv

37 Bhla -we nya wa -yɔ Pɔlv 'kaa 'slojaa -budu 'kadu zɔ pla, ɔ nɛɛ 'slojaa -kanyɔ 'kadu -ylaɛ: «In mneni in 'ka -mɪ -yla wɛli yabhlo gbaa?»

'In -mɔɔ yia we 'bigɔpali ɔ -ylaɛ: «'In, aya! Gɛkiwɛli -na gbaa? 38 Eziputɔyɔ ɔ -'bhua nyumaa dli 'wɔ, nyumaa 'wlulapilinyɔ -yɔ, we 'bɪ 'nɪ -slɔ 'wɔgwɛ, 'in ɔ -yɔ 'binɔnya 'wlu glɔ -bhlo (4.000) yia da bɛblɛɛ ladilia mni, we 'nɪ -mɪ?»

39 Pɔlv yia we 'bigɔpaliɛ: «Zuifu in -mɪa, Talsigbe nokple, Silisi -dɔdɔ -gu. Gbe ka 'ɲmɪ mia mnida, we nokpla -nyumɛ in -mɪa. -Mɪ na bhubhoɛa, -in 'nyɛ 'mɪ 'yoo, in 'ka nyuma -yla gbɔ gba.»

40 'Slojaa -kanyɔ 'kadu yia ɔ 'yoo 'nyɛ. Pɔlv 'yiligbea sikalie 'wlu, 'in ɔ yia sɔ 'pa nyuma -yla, nɪ, wa 'mɪ ɲwɛ. Da wa 'dɛ weɛɛ 'mua ɲwɛ blenyii, 'in Pɔlv yia wa -yla gbɔ gba zuifɔwɛli 'wɔ:

22

1 «Na bhelia -yɔ na didea, a pɔ yukwli, na 'dɛɛ gbɔ 'wɔsawɛli na yia -slɛɛn da an -yla gbaa.»

2 Da Pɔlv mia gbada wa -yla, wa 'nɔa we zuifɔwɛli 'wɔ, 'in wa yia ɲwɛ 'mɪ blenyii.

Tɔvɔn, 'in Pɔlv nɛɛ: 3 «Zuifu in -mɪa, Talsigbe 'wɔ wa gwaha 'mɪ, Silisi -dɔdɔ -gu. 'In -seli wa zɔa 'mɪ -Zeluzalɛmɔ. Gamaliɛli -wa na -slojunyɔ, mɔ -slolua 'mɪ -amɪaa dukpasɪ tite kpɛɛn kpɛɛn. -Lagɔɔ gbɔ mɪ 'ya -amɪ dli 'kaduɔ, a 'dɛ weɛɛ 'bhisa -zɛɛn. 4 Nyuma -wa mɪa -Zezuu 'Yloogblo -gu, in ka wa 'kɛiyɛ 'wɔpali, in ka wa 'bha. 'In in yia wa 'llukpe pali, we yi nokpasia -zɛɔɔ, we yi 'ɲwɪ -zɛɔɔ, -zugba na pa wa -kaslɔ 'wɔ. 5 *-Lagɔɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yɔ Zuifuɔ nyuma kpasɪ weɛɛ mneni wa 'ka gba, nɪ, gbɔzɔnɔ na gbaa. Wa ka 'mɪ 'sɛbhɛnya yoo 'nyɛ, na bhelia Zuifuɔ mia -Damasigbe nokplɛɛ 'gbɔ. 'In in yia weɛ 'gbe nokplɛ mni, waa -Lagɔnyuma mɪa -mɔ, in 'ka wa 'llukpe 'pali, in 'ka wa -mɔ -Zeluzalɛmɔ kwa, 'in wa 'ka wa -kaslɔ 'wɔpa.

Pɔlv gbaa ɔ -Lagɔplagbɔ (Lngb 9.1-19, 26.12-18)

6 «'In, in mɪ 'yloogblo, in 'ka -Damasigbe -yɔ cɪpaa yi, 'ylogbagbɔ ylv nya tɔvɔn, san 'kadu yabhlo 'bhua yali, 'in we yia 'mɪ gbeli. 7 In bhliia dɔdɔ, 'in in yia wɛli yabhlo 'nɔ, we nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ ka 'gbɔ -na pali 'mɪ 'kɛiyɛ 'wɔa?»

8 «'In in yia layibhaɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mɪa?»

«'In weɛ wɛli yia we 'bigɔpaliɛ: «-Amɪ Nazalɛtyu -Zezu, -in mɪa 'kɛiyɛ 'wɔpaliɛ, -amɪ -wa.» 9 Na nɔnɔnya ka weɛ san -yɔyi, 'in ɔ mɪa 'mɪ -yla gbɔ gbada, wa'a 'nɔ -mɔɔ wɛli.

10 «Tɔvɔn, in yia layibhaɛ: «Na -Kanyɔ, sa in 'ka nɔa?»

«'In Nyumaa -Kanyɔ nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ, -in mni -Damasigbe nokple, 'in -we weɛɛ -Lagɔ gbaa, -in nɔ lɛ, -mɔ wa yia -mɪ -yla we gbaa.» 11 In ka 'lɔ weɛ saan 'tite -mɪnɪ 'gbɔ, na nɔnɔnya kpaa na sɔ la, 'in wa yia 'mɪ -Damasɪ kwa.

12 «-Mɔ -Damasɪ, nyumɛ yabhlo mɪ -bha, 'mɔ wa laa Ananiasɪ. Nyumɛ ɔ zɔa -bha -Lagɔ, 'mɔ ɔ -mɪa, 'in ɔ zɔa Moizɪ tite 'nɔɲwɛ. -Damasigbee Zuifu weɛ gbaa gbɔzɔnɔ gbɔ ɔ daa. 13 Ananiasɪ yia na -gbɛ, ɔ 'yiligbea 'mɪ kwesi, 'in ɔ nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Sɔlv, na bheli, -na 'yli -blo!» -Bha -bhlokpade, na 'yli -bloa, 'in in yia ɔ -yɔyi vaa.

14 «'In ɔ yia we -gɔdɪ 'mɪ -ylaɛ: «-Amɪaa dukpasɪ -Lagɔ ka -bha -mɪ -sa 'cɪn, -in 'ka ɔ dumagbɔ yibheli, 'in ɔ -wa Nyumɛ Tukli, -in 'ka ɔ -yɔyi, -in 'ka ɔ 'dɛɛ wɛli 'nɔ. 15 Nɪ, ɔ gbɔdayinyɔ -na yia -zɛa. 'In -we -in 'yia -yɔ, 'in -in 'nɔa, -in 'ka we gba dɔdɔgbɔ -nyuma weɛɛ -yla. 16 'In -slɛɛn, lɛɛ ka 'gbɔ -na wɔa? -In -sɔ 'wɔ, -in yi, -in la Nyumaa -Kanyɔɔ 'ɲmɪ, wa 'ka -mɪ batizee, -Lagɔ 'ka -mɪ -yɔwɔlv, -na gbɔnyii 'ka -mɪ kwɛyli 'bhɔ.»

Pɔlv gbaa sa -Lagɔ tiea ɔ, nyima 'nia Zuifv, wa -gbɛɛ gbv

17 «-Muu 'bigv, in yia lɔbhiti -Zeluzalemv. 'Yli yabhlo nya, in mɪ -Lagɔ bhuhhoeda -Lagɔbudu 'kadu zɔ, 'in Nyumaa -Kanyɔ yia 'mɪ 'klotlali na 'yli 'wv. 18 'In, in 'yia Nyumaa -Kanyɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ 'mɪ -ylae: «-In 'pulo kwɛ la, -in 'bhv -Zeluzalemv slv! Nu, na gbv -na yia gbaa, -mɔ -nyima 'na 'ka we -yɔɲwuu.»

19 «In yia we 'bigɔpalɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, wa 'dɛ -yi we 'ji nu, in ka -Lagɔbudunya zɔ 'plɪlɪ, 'in nyima -wa ɲwuu -na gbv -yɔ, -zugba na pa wa -kaslv 'wv, 'in na selɪ wa. 20 'In da wa 'kaa -na gbvdayinyɔ Etienu 'bha, -amɪ mɪ 'ya -bha. -Wa mia ɔ 'bhada, in ka wa ɲwuu, 'in in yia wa -bananya 'yliyɔzɔ.»

21 «'In Nyumaa -Kanyɔ nɛɛ 'mɪ -ylae: «-In mɪ, nu, tiea na yia -mɪ 'pɪpɪ, nyima -wa 'nia Zuifv gbɛgbɛin!» »

Pɔlv nɛɛ Wlɔmvv 'slɔjaa -kanyɔ -yla nu, Wlɔmv -dɔdɔwɔlakpɛ ɔ -mia.

22 Nyumaa -zlo pɔlva Pɔlv yukwli tikli, tɔɔn, ɔ yia welunya -mɪnu gbagbie bhia. 'In wa yia 'wɔkpikpie bhlie: «A -sa nyume ni la! A 'bha ɔ! ɔ 'ni we 'klu -ka, ɔ 'ka 'yliyɔgada -tv, dɔdɔ ni -gv!» 23 Wa 'kpia 'wv 'titeɛ, wa vitelia wa -bananya, 'in wa yia bla yali 'mɪ. 24 Wlɔmvv 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu nɛɛ, wa 'pa Pɔlv 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ. Wa 'ka ɔ selɪ, 'in gbv -we ka 'gbv nyumaa -zlo mia sa ɔ 'wluo 'kpɪlɪda, ɔ 'ka we gba, 'in -mɔɔ 'ka we 'nv. 25 'In da wa gbuan Pɔlv wa 'ka ɔ selia yi, tɔɔn, 'slɔjaa glv gbuv 'yugalunyɔ mia -bha, Pɔlv yia ɔ layibha 'lee: «We se mɪ aɪn -yla, a 'ka *Wlɔmv -dɔdɔwɔlakpɛ selɪ, -zugba a 'ni -slɔ ɔ -yɔgbv 'wɔbhuv?»

26 Da ɔɔ 'slɔjayu 'nva weli -mɪnu, 'in ɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu weli kwa, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Lɛɛ -lu -na yi yaa dɛ lɛnva? ɔɔ nyume -mɔni, Wlɔmv -dɔdɔwɔlakpɛ -wa!»

27 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadu yia Pɔlv 'yia, ɔ bea ɔ -yɔ. ɔ yia ɔ layibhaɛ: «Gba gbuzɔnu, Wlɔmv -dɔdɔwɔlakpɛ -in -mia 'piɛin yi?»

Pɔlv yia we 'bigɔpalɛ: «In, 'mɔ in -mia.»

28 'In 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu nɛɛ: «'Gwezi 'kadu in plɔlva 'bhie, in yia Wlɔmv -dɔdɔwɔlakpɛ -zɛ.»

'In Pɔlv yia we 'bigɔpalɛ: «-Amɪ mia, gwali wa gwaliɪa 'mɪ we.»

29 -Bha -bhlokpade, -wa 'ka yaa Pɔlv selɪ, 'in ɔ 'ka gba, -maa yia ɔ gwɛvla. Da 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu yibhelia we 'ji nu, Pɔlv -ɔ ɔ gbuan, -mɔɔ mɪ Wlɔmv -dɔdɔwɔlakpɛ nya, 'in ɔ 'dɛ yia nyanɔ nv.

Pɔlv mɪ gbɔwliwɔdɪnya 'yu

30 Gbv -we Zuifv dia Pɔlv 'wlu, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu 'yibha ɔ 'ka we 'wɔlanv kpɛɛn kpɛɛn. We 'gbv, zli zlia, 'in ɔ yia ɔ gbuan -llukpe 'wɔsa. 'In ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ gbɔwliwɔdɪnya 'wluɔbeli. 'Bhie, ɔ -yɔ Pɔlv yia wa 'yu yi.

23

1 Pɔlv ylaa gbɔwliwɔdɪnya filu, ɔ nɛɛ: «Bheliɪn, in ka -Lagɔ 'yu nɔ 'nanv, na dli 'ni 'mɪ gbv 'nyɛ, 'in we yia -zɛɛn yli -mɪnu yli.»

2 'In -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu Ananiasi nɛɛ -wa mia Pɔlv kwesi -ylae: «A 'pa ɔ ɲwɛ -gv -lu!»

3 Tɔɔn, Pɔlv nɛɛ ɔ -ylae: «Weli 'sɔ -nyume, -mɪ -Lagɔ yia bhutia! -Bha -in -dia la, -zugba -na bhu na -yɔgbv 'wv titee solv, 'in -in nɛɛ, wa bhiti 'mɪ. Tite 'ni 'sa gba.»

4 -Wa mia Pɔlv kwesi, -maa nɛɛ ɔ -ylae: «-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -na velia yi?»

5 Pɔlv yia we 'bigɔpalɛ: «Na bhelia, in 'ni we 'ji -yi nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu ɔ -mia. Nu, we mɪ celida -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ: «-In 'na gbali gbonyuu -na nyumaa 'yugalunyɔ -yla -ni!» »

⁶ Pòlv -yi we 'ji nu, nyumaa -zakpa sò -wa gbòwliwodinya. -Zakpa -bhlo -wa *Sadusenyuma, 'in -zakpa 'sònu -wa Falizinyuma. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia 'wòkpɪ 'titeɛ wa 'yue: «Bhelia, Falizinyumɛ in -mɪa, 'in Falizinyumɛɛ 'yu in -mɪa. Tɪtɪlɪnyaa 'wòsòsɔvɛ in dia dli 'wòv 'gbu, wa mɪa da na -yògbu 'wòbhuda.»

⁷ Da Pòlv gba 'saa, Falizinyuma -yò Sadusenyuma yia kpɛlɛ bhli, 'in wa yia 'wòdo 'sò. ⁸ Nu, Sadusenyuma nɛɛ, tɪtɪlɪnyaa 'wòsòsɔvɛ 'nɪ -mɪ, 'anzinya -yò zuzu 'nɪ la -mɪ, 'in -zugba Falizinyuma yibhelia we nu, we 'dɛ weee mɪ la. ⁹ 'In nyumaa -zlo mɪ 'wòkpɪda 'titeɛ, 'in Falizinyumaa tɔlvɔ -wa -wa -Lagò tite gwesanya, -maa yia Pòlv lɔpa 'kɔa 'tite nya. Wa nɛɛ: «-A yɪ we -yò nu, nyumɛ -mòni 'nɪ gbonyuu yabhlogbò lɛnu. -De zuzu yabhloo, -de 'anzi yabhlo gba ɔ -yla gbuv, nyò -yi we 'jia?»

¹⁰ Wee -zɛ kpòkpaha 'wò, wa yi Pòlv 'ylisisalu 'gbu, nyanɔ yia 'slɔjaa -kanyò 'kadu 'dli slo. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'slɔja -ylaɛ, -maa -sa Pòlv wa nyɪdi, wa kwa ɔ 'slɔjaa -budu 'klau zò lv.

¹¹ -Mòv 'bìgùv sabò bɛa, Nyumaa -Kanyò yia Pòlv 'klutlali, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'tɛmanɪ dli! -In ka na gbù gba -seli -Zeluzalɛmò, we mɪ nu, -in gba 'ya we Wlòmùgbe nòkplɛ.»

Zuifv zva Pòlv 'bhabhagb

¹² -Mòv zli zlia zlvkpe, Zuifv -zakpa -bhlo yia wɛlɪ -bhlo bhli, 'in wa yia bi -Lagò 'yu nu, wa 'nɪ -slò Pòlv 'bha, wa 'na 'ka li 'in wa 'na 'ka 'ma. ¹³ Nyuma -wa bhli wɛlɪ -mɪni, wa ka nyumaa glv 'sò -gòzi. ¹⁴ 'In wa yia -Lagòbòbònyaa -cɪan -yò nyuma kpasu -gbɛ mɪ. 'In wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «-A ka bi -Lagò 'yu nu, -a 'nɪ -slò Pòlv 'bha, -a 'na 'ka -lu yabhlogbò li. ¹⁵ 'In -slɛɛn, amia -yò gbòwliwodinya bhli wɛlɪ -bhlo, 'in a 'ka 'slɔjaa -kanyò 'kadu -yla gba nu, ɔ -la aɪn Pòlv -dawli nya, a 'yibha a 'ka ɔ -yògbu 'wòsɪsalɪ tikli. We -ka -amia, -a ka -amiaa 'dɛ lamnazi -a 'ka ɔ 'bha, 'bhie, ɔ 'ka -seli nyini.»

¹⁶ 'In wɛlɪ wa bhli Pòlv daa, ɔ bhòlò 'yu 'nva we, 'in ɔ yia 'slɔjaa -budu 'kadu zò Pòlv 'dɪ -salia mɪ. ¹⁷ Tòon, Pòlv laa 'slɔjaa glv gbuv 'yugalnyò yabhlo, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In kwa nyimeslòyu nɪ 'slɔjaa -kanyò 'kaduv -gbɛ, nu, ɔ ka gbù yabhlo ɔ 'ka we gba ɔ -yla.»

¹⁸ ɔ 'slɔja -yò ɔ nyimeslòyu yia 'slɔjaa -kanyò 'kaduv -gbɛ mɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Kaslonyumɛ Pòlv laa 'mɪ, ɔ nɛɛ: in -la -mɪ nyimeslòyu nu. -Mò ɔ ka gbù yabhlo ɔ 'ka -mɪ -yla we gba.»

¹⁹ 'Slɔjaa -kanyò 'kadu kpa nyimeslòyuu sò la, ɔ -yò ɔ vlaa gwe -sɛ, 'in ɔ yia ɔ layibhaɛ: «Lɛɛ -gbu -in 'yibha -in 'ka 'mɪ -yla gbaa?»

²⁰ 'In nyimeslòyu yia we 'bìgòpalɛ: «Zuifv ka wɛlɪ -bhlo bhli nu, -in kwa cɪzi Pòlv gbòwliwodinya 'yu. Gbaa wa yia -dawli nya nu, gbòwliwodinya 'yibha wa 'ka ɔ -yògbu 'wòsɪsalɪ tikli. ²¹ 'In -in 'na 'nònu wa wɛlɪ -ni! Nu, -wa zizea ɔ 'bhabhɛɛ 'gbu, wa mneni nyumaa glv 'sò -gòzi. Wa ka bi -Lagò 'yu, wa nɛɛ, wa 'nɪ -slò Pòlv 'bha, wa 'na 'ka li, 'in wa 'na 'ka 'ma. Nu, -slɛɛn, wa ka lamnazi, -na wɛlɪ wa mɪa wòda.»

²² Da ɔ 'slɔjaa -kanyò 'kadu gbaa nyimeslòyu -yla nu: «-We -in gbaa da 'mɪ -yla, -in 'na gbalɪ we nyumɛ yabhlogbò -yla -nu.» 'Bhie, ɔ yia -mò ɔ 'yitide, 'in -mò yia mɪ.

'Slɔjaa -kanyò 'kadu kwaa Pòlv Felisu -gbɛ

²³ -Mòv 'bìgù, 'slɔjaa -kanyò 'kadu laa ɔ 'slɔjaa glv gbuv 'yugalnya 'sò, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Slɔjaa 'wlu -bhlo (200) klaa, numɛsòon -gòv 'slɔjaa glv ta 'ya kugbua (70) -yò 'slɔjaa 'wlu -bhlo kaa 'li kwɛɛ, a gbɛlɪ da wa 'wlu. 'In a 'dɛ weee mnazi la, jibheza lɛli gbomnuanv nya, a 'ka Sezalegbe nòkplɛ mɪ. ²⁴ A mnazi numasòon -yò, 'in a 'ka Pòlv 'wòbhù we -gò, 'in a 'ka ɔ dòdòv 'wlulapɪnyò Felisu -gbɛ kwa -dlò.»

25 'In o yia 'sebhε cεle:

26 Dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyo Felisi 'kadu, -amɔ Klodu Liziasɔ saa -mɔ fu.

27 Nyume o in 'paa dε -mɔ yoo, Zuifu ka o kpa, wa 'ka o 'bha. 'In da in 'nɔa nu, Wlɔmɔ -dɔdɔwɔlakpε -wa, 'in in -yo na 'slɔja yia mni, in yia o wa kwεε -sa.

28 'In 'yibha gbɔ -we Zuifu dia o 'wlu, in 'ka we 'ji 'nɔ. We 'gbɔ, in yia o wa gbɔwliwɔdɔnya 'yu kwa. 29 In ka we -yoyɔ nu, wa 'dεε titeε 'gbɔ, wa dia o gbɔ 'wlu. 'In wa 'nɔ mneni wa 'ka o gbɔ yabhlogbɔɔ -yla lapali, -we ka 'gbɔ wa 'kaa o 'bha, 'in wa 'kaa o -kasɔ 'wɔpa, we 'nɔ 'yε. 30 'Bhie, wa yia 'mɔ wεli kwεε, Zuifu ka o -yɔgbɔ zɔ. -Bha -bhlokpade, in 'paa o yoo -na -gbε. 'In in nεε o gbɔwliwɔdɔnya -ylaε, wa 'kla o -na -gbε.

31 -We 'slɔjaa -kanyo 'kadu gbaa, o 'slɔja ka we lɛnu. Wa 'bhua Pɔlu 'wɔ sabo, 'in wa -yo o yia Antipatisigbe nɔkplε mni. 32 -Mɔɔ zɔ zɔla, 'in 'slɔja mia bhɔ -gu nɔda, -maa yia 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ lɔbhiti. 'In wa yia 'slɔja mia numasɔɔn -gu 'yitide, -maa -yo Pɔlu yia 'yoo 'yliyozɔ. 33 'Slɔja mia numasɔɔn -gu nɔnia Sezalee, 'in wa yia dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyo 'sebhε yoo 'nyε, 'bhie, wa yia o Pɔlu 'klɔslolu.

34 Dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyo zela weε 'sebhε, 'in o yia Pɔlu laybha: «Dɔdɔ -mɔmɔ ka nyume -in -mia?» 'In Pɔlu yia we 'biɔɔpaliε: «Silisi -nyume in -mia.» 35 'In o nεε o -ylaε: «-Wa dia -mɔ gbɔ 'wlu, wa -ka yi, 'in na yibhaa -mɔ la.» 'In o nεε, wa kwa Pɔlu Ewloɔɔ gbɔwɔbbhubudu 'kadu zɔ.

24

Zuifu dia Pɔlu gbɔ 'wlu Felisi 'yu

1 'Yi gbɔ 'plia, -Lagɔɔbɔɔnyaa -kanyo 'kadu Ananiasɔ yia Sezalee nyini. O -yo nyuma kpasɔ tɔba -yo *lɔpanyo yabhlo wa laa Tεltulu. 'In wa yia Pɔlu 'klaa yi dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyo Felisi 'yu.

2 Wa laa o, 'in Tεltulu yia o gbɔ 'wludɔdie bhli dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyo Felisi 'yu: «Felisi 'kadu! -Na gbɔ -a kaa da 'wɔtɔtε -dlɔɔ weε. 'In gbɔnya -in 'bhitia gbɔyilo nya, mɔ saa -amɔaa nyuma 'wɔ. 3 -Lu -zɔnu weε -a yia, da weε, 'yl weε nya, we 'gbɔ -a paa -mɔ fuo dɔ weε nya. 4 'In in 'nɔ 'yibha, in 'ka -na 'bɔ 'wɔgwɔlε, we 'dεε 'gbɔ, -mɔ na bhuhhoe, -in 'nyε -ain bhla -sele, -na dɔ -zɔnu nya, -in 'ka -ain yukwli pɔlu.

5 «-A ka we -yoyɔ nu, nyume -mɔnɔ, nyume 'nyuuu 'dεgbolu -wa. Nyumaa -zakpa -bhlo wa laa Nazaletɔ -nyuma, wa 'yugalinyo -wa. Zuifu weε o pupalia 'wɔ dɔdɔ weε -gu. 6 'In o ka we layla 'dεbhie nu, o 'ka -amɔaa -mɔwɔlɔ -Lagɔɔbudu 'kaduɔ 'nɔ -nyumɔ, 'in -a yia o kpa. [-A 'yibha -a 'ka o -yɔgbɔ 'wɔbbhu -amɔaa titeε sɔlɔ. 7 'In 'slɔjaa -kanyo 'kadu Liziasɔ yia yi, 'in o yia o -ain kwεε -sa -gla nya. 8 'Bhie, Liziasɔ nεε Pɔlu gbɔwliwɔdɔnya -yla, wa yi -mɔ 'yu.] We -ka -na dε 'yibha o la, 'in -in 'kaa we 'jiiyibheli nu, gbɔ -we -a dia o 'wlu, gbɔzɔnu -wa.»

9 'In Zuifu -maa yi 'yaa Tεεtulusu wεli -gu 'yiligbe, 'in wa nεε: «Cɔn, -we o gbaa dε, gbɔzɔnu -wa.»

Pɔlu gbaa o 'dεε -gɔgbɔ

10 'In dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyo yia Pɔlu -yla sɔ 'pa, nu, o gba. 'In Pɔlu nεε:

«In -yi we 'ji, -in ka -zɔ duun li, -zugba -na bhu -amɔaa nyumaa -yɔgbɔ 'wɔ. We 'gbɔ, na dɔ 'te 'wɔ, in 'ka na 'dεε -gɔgbɔ gba.

11 «-In mneni -in 'ka we 'wɔsɔsalɔ -na 'dε nya, nu, -amɔ nɔnia -Zeluzalemu, in 'ka -Lagɔ bɔbɔ, we 'yl kugbua lε 'sɔ 'nɔ -slɔ 'nɔ. 12 Nyume yabhlogbɔɔ 'nɔ 'mɔ 'yɔ, -zugba na -yo nyume kpɛli -Lagɔbudu 'kadu zɔ. 'In nyume yabhlogbɔɔ 'nɔ 'mɔ 'wɔtlali, -zugba na bhu nyumaa -zloo dɔ 'wɔ -Lagɔbudunya zɔ -yo daputu, 'gbe nɔkplε. 13 'In -slεn, gbɔ -we nyuma -manɔ dia da 'mɔ 'wlu, wa 'nɔ mneni

wa 'ka we 'wɔyileli -mɪ -yɪa. ¹⁴ -Mɔɔ bhla, -we in ɲwɔna -yɔ -mɪ 'yɪ, mɔ nɪ: -amɪaa dɔkpasɪ -Lagɔ na bɔɔa, 'Yloogblɔ -lolu -we ka gbɔ wa'a laa gbɔzɔnɔ, we -gɔ -nɔnɔwe nya. 'In -we weee mia cɛɪɪda Moizɪ titee 'sɛbhɛ -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyaa 'sɛbhɛ 'wɔ, 'in na zɔa we dɪ -gɔ. ¹⁵ Sa wamɪa dɪa -Lagɔ dɪ 'wɔ, 'sa -amɪ na dɪa -Lagɔ dɪ 'wɔ. Nɪ, nyuma tɪklɪ -yɔ nyuma 'nyii 'sɔ, 'wɔ wa yia -sɔa tɪtɪlɪnya glaa. ¹⁶ We 'gbɔ na gɔa la 'yɪ weee nya, 'in na dɪ yɪ 'mɪ gbɔ 'nyɛ -Lagɔ 'yɪliya 'wɔ, 'in 'ya nyuma 'yɪliya 'wɔ.

¹⁷ «Da in lia -zɔ duun daputu, 'in in yia -Zeluzalɛmɔ loyi 'gwezi nya, na nyuma 'wɔsasiɛ -yɔ 'slaka -lii wlawɪɛ -Lagɔ -yɪaa 'gbɔ. ¹⁸ Da in mɪa -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in -Aziii Zuifɔ yia -mɔ 'mɪ yɪ, -we in mɪa lɛnɔda mɔ nɪ, in mɪ -mɔwɔlgbɔ lɛnɔda. Nyumaa -zɔ 'nɪ 'mɪ 'bɪ -mɪ, 'in -zɛ 'nɪ 'mɪ kwesi -mɪ. ¹⁹ 'In we -ka yaa nɪ, -Aziii Zuifɔ -tɔɔba mɪa zɪmɛ -bha, -maa ka yaa na gbɛgbɛɪn gbɔ dɪ, ma 'kaa 'mɪ 'kla -na -gbɛ. ²⁰ Da wa kwaa 'mɪ gbɔwɪwɔdɪnya 'yɪ, gbɔnyuu in nɔa lɛ wa 'yɪa -yɔ, nyuma -wa 'yɪlgbea dɛ, wa gba we -mɪ -yɪa. ²¹ 'In 'yɪlgbea gbɔwɪwɔdɪnya 'yɪ, 'in in nɛɛ wa -yɪa wɛɪ 'tɪtɛ nyae: «Tɪtɪlɪnya yia 'wɔsɔa tɪtlɛ lɔ! We nya wa -laa 'mɪ aɪn 'yɪ, a 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhu.» -De mɔɔ.»

²² Dɔdɔɔ 'wlulapɪlɪnyɔ Felisɪ -yia -Zezuu 'Yloogblɔɔ -gɔgbɔ 'jɪ kpɛɛn kpɛɛn, 'in ɔ yia we 'wɔlanɔ, -mɔɔ yia wee gbɔwɔbhu yɪ lɔbɛɪ. 'In ɔ nɛɛ wa -yɪaɛ: «'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ Liziasɪ -ka yɪ 'bhie, in 'ka amɪaa gbɔ 'wɔbhu.» ²³ ɔ nɛɛ 'slɔjaa glɔ gbɔɔ 'yugalɪnyɔ -yɪaɛ: «-In dɪ Pɔɔɔ la -kasɔɔbudu zɔ. -In 'tide ɔ 'yɪ, ɔ 'ka ɔ 'dɛ -yɪa -tɔ. -In 'nyɛ ɔ 'talea 'yoo, wa 'ka ɔ -yɪa -li lɛnɔ.»

Wa ka Pɔɔ Felisɪ -yɔ Dlusɪlɪ 'yɪ kwa

²⁴ 'Yɪ sanɔmɛ 'plɪa, Felisɪ -yɔ ɔ 'ɲwɔnɔ Dlusɪlɪ yia yɪ, Zuifɔɲwɔnɔ -wa. ɔ nɛɛ wa -yɔ Pɔɔɔ yɪ, 'in ɔ 'ka ɔ -Zezu Klisɪ dɪ -gɔzɔ wɛɪ yukwɪ pɔɔɔ. ²⁵ 'In da Pɔɔɔ bhɪɪa nyɪmɛ nɔnɔbhɔ tɪklɪ klaa, 'dɛɛ dɪɪ lɔkpakpɪɛ -yɔ -Lagɔɔ nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhubhuee gbɔ gbagbue, 'in Felisɪ yia nyano nɔ. 'In ɔ nɛɛ Pɔɔɔ -yɪaɛ: «-In mneni, -in 'ka -slɛɛn mɪ. 'In da in -ka bhɪa, in 'ka -mɪ la lɔ.» ²⁶ Dɔdɔɔ 'wlulapɪlɪnyɔ Felisɪ dɪ yaa we dɪ 'wɔ nɪ, 'gwezi Pɔɔɔ yɪ yaa ɔ 'nyea. We 'gbɔ, ɔ laa Pɔɔɔ bhla weee nya, ɔ -yɔ ɔ 'ka 'dɪ -sa.

²⁷ -Zɔ 'sɔ 'plɪa, Pɔsɪusɔ Fɛsɪtusɔ yia Felisɪ 'bɪgɔpɪɪ. 'In Felisɪ 'yɪbha ɔ 'ka Zuifɔ dɔdɔɔnamanu 'gbɔ, ɔ yia Pɔɔɔ -kasɔɔ 'wɔ tɪ.

25

Wa ka Pɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ Fɛsɪtusɔ 'yɪ kwa

¹ Da ɔ nyɪa wee dɔdɔ -gɔ, we 'yɪ ta 'plɪa, Fɛsɪtusɔ 'bhɔa Sezalee, 'in ɔ yia -Zeluzalɛmɔ mɪ. ² -Lagɔɔbɔnyaa -cɪan -yɔ Zuifɔɔ nyuma kpasɪ yia Pɔɔɔ 'kla ɔ -gbɛ. ³ Wa nɛɛ Fɛsɪtusɔ -yɪa, ɔ nɔ wa 'nanɪ 'wɔ, 'in wa yia we ɲwe -yɔkpɪɪ nɪ, ɔ -la Pɔɔɔ -Zeluzalɛmɔ lɔ. Nɪ, wa ka Pɔɔɔɔ -yɔgbɔ zɔ, wa 'yɪbha wa 'ka ɔ 'bha 'yloogblɔ. ⁴ 'In Fɛsɪtusɔ yia we 'bɪgɔpɪɪ wa -yɪaɛ: «Pɔɔɔ mɪ -kasɔɔ -wɔn Sezalee, 'in dayɪ na 'dɛgbolu bhɪɪa -mɔ lɔ.» ⁵ 'In ɔ yia we -gɔdɪɛ: «Amɪaa -cɪan kwa 'mɪ yoo, we -ka nɪ, nyɪmɛ -mɔnɪ ka gbɔnyuu lɛnɔ, wa 'ka -mɔ we gba.»

⁶ Fɛsɪtusɔ lɪ wa -gbɛ sa 'bhisa 'yɪ gbomnɔa. 'Bhie, ɔ yia Sezalee lɔbhɪɪ. -Mɔɔ zɪ zɪa, 'in ɔ yia gbɔwɔbhu -zejɪla 'yɪ ladi, 'in ɔ nɛɛ wa -yɔ Pɔɔɔ yɪ. ⁷ Da Pɔɔɔ yia, Zuifɔ -wa 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, -maa yia ɔ gbɛɪ. 'In wa yia ɔ gbonyii 'kadɪ -zɔ 'wludɪ, 'in wa 'dɛ 'nɪ mneni wa 'ka we 'wɔsɪsɪɪ tɪklɪ. ⁸ Pɔɔɔ mɪa ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔ gbada, ɔ nɛɛ: «'In 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, Zuifɔɔ tite -yɔ -Lagɔɔbudu 'kadɪ -yɔ nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɪ *Sezaa gbɛgbɛɪn.»

⁹ Fɛsɪtusɔ 'yɪbha ɔ 'ka Zuifɔ dɔdɔɔ namanu 'gbɔ, 'in ɔ nɛɛ Pɔɔɔ -yɪaɛ: «-In 'yɪbha -in 'ka -Zeluzalɛmɔ mɪ? Wa 'ka -mɔ -na -yɔgbɔ 'wɔbhu 'mɪ 'yuu?»

10 Pɔlv yia we 'biɔpaliɛ: «Sezaaa gbɔwɔbhu -zejila 'yu in 'yligbea da, 'in -bha wa 'kaa na -yɔgbu 'wɔbhu. In 'ni Zuifɔ -yla gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛnu, 'in -na 'dɛ -yi we 'ji zɔzɔnu sa. 11 We -ka na -yɔgbu, 'in gbu -we ka 'gbu wa 'kaa nyimɛ 'bha, in -ka we lɛnu, in 'na 'ka tlithee daa gba (-unnya). 'In we -ka nu, gbu nyima -mani mia da 'mi 'wludida, we 'ni gbɔzɔnu, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'mi wa yoo 'nye. In ka na gbu Sezaa 'yu kwa.»

12 Nu, Fɛsitusu -yɔ ɔ gbɔwliwɔdinya bhia gbagbie, 'in ɔ nɛɛ Pɔlv -ylaɛ: «-In ka -na gbu Sezaa 'yu kwa, we 'gbu, Sezaa 'yu -na yia mnia!»

Wa ka Pɔlv Aglipa 'yu kwa

13 'Yli sanimɛ 'phia, nyimaa 'wlulapilinyɔ Aglipa -yɔ ɔ bhɔlv Belenisi yia Fɛsitusu fɔsaa yi Sezalee. 14 Wa mi -bha 'yli duun lida, 'in Fɛsitusu yia nyimaa 'wlulapilinyɔ Aglipa -yla Pɔlvu gbu gba. ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyimɛ yabhlo Felisi tia -kaslv 'wɔ, ɔ mi da. 15 Da in mnia -Zeluzalemɔ, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyima kpasɔ yia ɔ 'kla nu, in 'pa ɔ -kaslv 'wɔ.

16 «'In in yia we 'biɔpali wa -ylaɛ: (-Amia, Wlɔmu -nyima 'ni we bhlabhu, -a 'ka nyimɛ ɔ gbɔwludinya yoo 'nye, -zugba ɔ 'ni ɔ 'dɛɛ -gugbu gba gbɔwɔbhunyɔ 'yu.» 17 'In waa nyima -yɔ 'mi 'sɔ yia -seli yi dabɔdu. 'In in 'ni kpeke, -mɔv zli zlia, in -dia gbɔwɔbhu -zejila 'wɔ la, 'in in nɛɛ na 'sluja -yla, wa -yɔ ɔ nyimɛ yi. 18 ɔ gbɔwludinya yia yi. 'In gbonyii in pɔpali yaa 'wlukɔv la, nu, 'mɔ wa yi ɔ 'wlu dia, wa 'ni -mɔv ɔ 'wlu di. 19 Nu, wa 'dɛɛ -Lagɔbɔbɔe -yɔ nyimɛ yabhlo wa laa -Zezuu gbu -gu wa -yɔ ɔ 'sɔ kpɛlia. ɔ nyimɛ ka tli, 'in Pɔlv nɛɛ, ɔ 'ni tli, ɔ -ga 'yliyo. 20 Sa in 'kaa gba gbu -muni 'wɔ, in 'ni we -yi. Tɔv, 'in in nɛɛ Pɔlv -yla, ɔ -ka 'yibha ɔ 'ka -Zeluzalemɔ mni, in wa 'ka -mɔ ɔ -yɔgbu 'wɔbhulu, gbu -muni -gu. 21 'In Pɔlv yia ɔ gbu nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadu Sezaa 'yu kwa. ɔ 'yibha nu, -mɔv 'bhu ɔ -yɔgbu 'wɔ. 'In in nɛɛ, wa ti ɔ -kaslvbudu zɔ bhla -sele nya. -Mɔv 'biɔv, in 'ka ɔ Sezaa 'yu kwa.»

22 Aglipa nɛɛ Fɛsitusu -ylaɛ: «Na 'dɛ 'yibha in 'ka ɔ nyimɛ -mɔnu weli 'nu.» Fɛsitusu yia we 'biɔpaliɛ: «Cizi -na nua ɔ nyimɛ -mɔnu weli.»

23 -Mɔv zli zlia, Aglipa -yɔ Belenisi -yɔ nyimaa -dɔlv yia -budu 'kadu zɔ pla, we -yɔ 'slujaa -cian -yɔ wee 'gbee nyima kpasɔ. 'In Fɛsitusu weli -gu, wa -yɔ Pɔlv yia yi. 24 'In Fɛsitusu nɛɛ: «Nyimaa 'wlulapilinyɔ Aglipa, 'in amia weee -yɔ -ain mia da, a yla 'mɔ nyimɛ ni. Zuifɔ weee ka ɔ 'klaa yi na -gbe -Zeluzalemɔ, 'in wa yi 'yaa -seli 'mi 'bi yi, -zugba wa kpɔ 'wɔ, wa 'bha ɔ. 25 -Ami ka we -yɔyi nu, ɔ 'ni gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛnu, 'in wa 'ka -mɔv 'gbu ɔ 'bha. 'In ɔ 'dɛ yia ɔ gbu Sezaa 'yu kwa. We 'gbu, in nɛɛ wa kwa ɔ -mɔv -gbe. 26 'In -we in 'kaa celi -kpɔ na -kanyɔ 'wɔ ɔ 'gbu, we 'ni -mi. We 'gbu, in -yɔ ɔ yia ain 'yu yi, we -yɔ -mi nyimaa 'wlulapilinyɔ Aglipaa 'debbie 'yu. -In 'yibha ɔ la, 'in -we ɔ -ka gba, in 'ka we celi. 27 Nu, we 'ni 'ylinani -ami 'yliya 'wɔ, in 'ka -kaslvnyimɛ Wlɔmu kwa, -zugba gbu -we ɔ nua lɛ, wa dia ɔ 'wlu, in 'ni mneni in 'ka we gba tiklu.»

26

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gugbu nyimaa 'wlulapilinyɔ Aglipa 'yu

1 Aglipa nɛɛ Pɔlv -ylaɛ: «-A ka -mi 'yoo 'nye, -in 'ka -na 'dɛɛ -gugbu gba.»

Tɔv, Pɔlv 'paa sɔ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛɛ -gugbu gba, ɔ nɛɛ: 2 «Nyimaa 'wlulapilinyɔ Aglipa, na dli mɛni -zɛɛn bhabha. Nu, gbu weee Zuifɔ dia 'mi 'wlu, in 'ka we na 'dɛ 'wlu -sa -mi 'yu. 3 -We ka gbu -wa, -in -yi Zuifɔv lɛnugbu 'cin 'nanuu, we -yɔ gbu -we -gu wa kpɛlia. We 'gbu, -mi na bhuhhoea, -in pɔlv 'mi yukwli dlitie nya.

4 «Sa in munnia 'wɔla na nyima weee nyidi, we -yɔ -Zeluzalemɔ, 'in we 'ka gwedi na nyimeslɔ bhla na lɛnugbu mia, Zuifɔ weee -yi we. 5 Wa -yi 'mi -mɔv

'bi ka 'wogwle, wa mnene wa 'ka we gba, -zugba wa -ka we 'yibha. Falizinyuma ka kwεε -amīaa -Lagoo gbu -sua 'wu, wa lonyume yabhlo in -mia. ⁶ 'In -lu -Lagoo gbaa o 'ka -amīaa dukpasī 'nye, in dia dli 'wuu 'gbu, wa mia na -yogbu 'wobhuda -sleεn. ⁷ -Amīaa nyumaa *zva kugbua le 'soo dli mi we -gu, wa 'ka weli nu lenoda 'yi. 'In wa bhuhhoea -Lago 'kua 'tite nya, zlokpε jibheza. Nyumaa 'wlulapilinyo Aglipa, wee weli -muni in dia dli 'wuu 'gbu, Zuifu yia 'mi gbu 'wlu! ⁸ Lεε ka 'gbu, we mi amīa Zuifu dli nu, -Lagoo 'ni mnene o 'ka titlinya 'wobhu titlie lva? ⁹ «Na 'degbolu ka 'wlukoon lapopali nu, in mnene in 'ka Nazaletiyu -Zezuu 'ḡni lasa so weee lu. ¹⁰ 'Mo in nua le -Zeluzalem. -Lagobubonyaa -cian ka 'mi 'yoo 'nye, 'in in 'ka -Lagonyumaa -zlo -kaslu 'wopa. 'In -wa gbaa wa 'ka wa 'bha, 'in na -yo -maa paa gwe. ¹¹ Zli talva zli, 'in na plia -Lagobudu zo. 'In na palia wa 'klyie 'wo, 'in na gbaa -gla nya, wa weli -Zezu. 'Ce na palī bhāa wa -yo 'nyumεε 'gbu mu nua le, 'in na mnia wa 'klyie 'wopalīa laga -gu.

Pɔlv gbaa sa Nyumaa -Kanyo laa o, we gbu (Lngb 9.1-19, 22.6-16)

¹² «-Muu 'gbu, 'yli yabhloo zli, 'in in yia -Damasī mni. -Lagobubonyaa -cian 'nyeα 'mi we se, 'in wa yia 'mi tie nu, in kpa -Lagonyuma. ¹³ Nyumaa 'wlulapilinyo Aglipa, 'ylogbagbu in mi 'yloogblu, 'in in yia san bhua yali -yoyi. We -nyumali -zi 'yly, 'in we -nyumali yia 'mi gbeli, we -yo na nononya. ¹⁴ -A 'de weee ka bhli dudu, 'in in yia weli yabhlo 'nu, -muu nεε 'mi -yla zuifoweli 'wde: Sɔlu, Sɔlu, lεε -lu ka 'gbu -na palī 'mi 'klyie 'wɔa? Lεε -lu ka 'gbu -na zu -gla bhea, nεε bhli zu -gla we -kanyoo 'pa 'pa -pni zaa?»

¹⁵ «'In in yia layibhaε: «Na -Kanyo, nyoo -in -mia?»

«'In Nyumaa -Kanyo yia we 'bigopali 'mi -ylac: «-Ami -Zezu, -in mia 'klyie 'wopalida, -ami -wa. ¹⁶ -In -so 'wu, -in 'ylogbe -bhade! -We ka 'gbu in yia na 'de -mi 'kluslolu, mu ni: in ka -bha -mi -sa, -in 'ka na lubhononyo -ze. 'In -in 'ka 'ya na gbodayinyo -ze. 'In -we -in 'yia -zεen -yo klaa, we -yo -we na yia ci -mi 'kluslolua klaa, -in 'ka we gba. ¹⁷ Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu -wa ka -gbe in tiea -mi, na 'de yia -mi 'yliyozva wa gbεgbein. ¹⁸ Wa -gbe na tiea -mi, -in 'ka wa 'yli -blo, -in 'ka wa nikpise 'wusa, -in 'ka wa zli 'klu -la. -In 'ka wa -Saataan 'tite zo -sa, 'in -in 'ka wa -Lagoo -gbe -la. 'In wa -ka 'mi dli -gu zu, -Lagoo 'ka wa gbonyuu 'woti, 'in wa 'ka 'bi 'yi -Lagoo -mowlu -nyima glaa.»

Pɔlv gbaa lubho -we o mia nɔdaa gbu

¹⁹ «We 'gbu, nyumaa 'wlulapilinyo Aglipa, 'ylikakie -we 'bhua -Lagoo -gbe, in 'ni we 'nɔḡwe -sa. ²⁰ 'In -Damasī -nyuma -yo -Zeluzalem -nyuma -yla in gbaa -Lagoo bua. 'Bhie, in yia Zudee -dudu weee -gu -nyuma -yo nyuma -wa 'nia Zuifu we -yla gba. In nεε wa -yla, wa 'bhiti wa dli, wa yi -Lagoo -gbe, 'in wa lenugbu -slolu wa 'bhitibhitie sazono sa. ²¹ -We ka 'gbu Zuifu yia 'mi kpa, -zugba in mi -Lagobudu 'kadu zo, 'in wa yia 'klyi 'yi, wa 'ka 'mi 'bha, mu ni. ²² 'In -Lagoo zva 'mi 'yliyoo, 'in we yia -zεen yli. In mi -slu -bha, 'in 'ka o gbodayinyo -ze nyuma weee 'yu, nyuma -kpva -yo nyuma 'kadu. Gbu -we -Lagoo buu -falipanya -yo Moizi gbaa nu, le we yia nua, mu -bhloo 'de -ami na gbaa. ²³ In nεε sa bheε, sia -Lagoo -Bhasanyo yia. Mo yia titlinya glaa 'wusaa tia, 'in mo yia -Lagoo zli gbu gbaa Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu -yla.»

Pɔlv nεε nyumaa 'wlulapilinyo Aglipa -yla, o pla -Lago

²⁴ Pɔlv mi sa o 'deε -gogbu gbada, 'in dudu 'wlulapilinyo Fesitusu yia 'wokpi: «Pɔlv, -sabhe bhāa -mi! -In ka 'sebhε 'kpi duun, we ka -mi -sabhe 'wlu palī!»

²⁵ Pɔlv yia we 'bigopali o -ylac: «Fesitusu 'kadu, -sabhe 'ni 'mi 'wlu -mi. Welnya in mia da gbada, gbuzono -yo gbuyilo -weli -wa. ²⁶ Nyumaa 'wlulapilinyo Aglipa -yi we 'de weee 'ji. 'In we 'gbu, in mnene in 'ka o -yla wee gbu

gba dli telb nya. Na dli mi we -gu nu, o -yi wee gbu weee 'ji, -we ka gbu -wa, we 'ni leno da yabhlo zizewiemu. 27 Nyumaa 'wlulapilinyo Aglipa, gbu -Lagogbuo -falipanya gbaa, -na zo we dli -guo? Dli -na zo we -gu, in -yi we 'ji!»

28 Aglipa yia we 'bigopal Pɔlv -ylac: «-Mi dli nu, -Lago 'wo -na yia 'mi 'paa bhla -se ni nya yi?»

29 'In Pɔlv yia we 'bigopalie: «We yi desleen -zeoo, we yi ci -zeoo, -Lago na bhuhoea, we 'ni -na 'de -bhloo gbu, 'in 'ya amia weee -wa mia da 'mi yukwli puloda -zeen, sa in mia da, amia 'ka 'sa -mi, we 'bhu 'llukpenya -mini 'wo. Nu, in 'ni 'yibha wa gbu an -am 'bhisa!»

30 Nyumaa 'wlulapilinyo klaa, dɔdɔv 'wlulapilinyo klaa, Belenisi -yo -wa weee -yo wa dia -bha la, 'in wa yia 'wɔso. 31 Wa 'tlaa, 'in wa nee wa 'dekpɔa nyidie: «Nyume -mɔni 'ni gbu yabhlogbo mɔo, 'in wa 'ka -mɔv 'gbu o -kaslu 'wɔpa, 'in wa 'ka o 'bha.»

32 'In Aglipa nee Fesitusu -ylac: «Nyume -mɔni 'ni yaa o gbu nyumaa 'wlulapilinyo 'kadu Sezaaa -gbe kwa, -zugba -in ka o 'yitide.»

27

Wa kwaa Pɔlv Wlɔmv

1 Da wa gbaa, 'glv 'kadu 'wo -a yia -gblaa -a 'ka Italii -dɔdɔ -gu mni, 'in Wlɔmv 'slɔjaa glv gbuu 'yugalinyo yabhlo wa laa Zulusu* , mɔ wa 'nyea Pɔlv -yo -kaslonyuma tɔba yoo. 2 Adlamitu 'glv 'kadu yabhlo 'kaa -Azii -dɔdɔ -gu 'glv 'yigbedanya 'plli, -a -gblaa we 'wo, 'in -a yia mni. Tesalonikiyu Alistaki 'bhua Masedvani, o -yo -an 'so mi.

3 -Mɔv zli zlia, 'in -a yia Sidɔngbe nukple nyini. Zulusu o mia Pɔlv kpada 'nanu, -mɔ yia Pɔlv 'yoo 'nye, o 'ka o 'talea 'yia mni, 'in -we Pɔlv -ka 'yibha, wa 'ka we o 'nye. 4 Da -a 'bhua -bha de, -a nyina 'nyunyidɔdɔ wa laa Siplu kwesi, 'in -a yia we kakpe yabhlo -gu 'plli, -pɔpe mi -an yoo yidaa 'gbu. 5 'Bhie, -a -dia Silisi -dɔdɔ -yo Panfilii -dɔdɔv gumunyu 'wo, 'in a yia Milaa nyini, Lisii -dɔdɔ -gu. 6 -Bha Wlɔmv 'slɔjaa glv gbuu 'yugalinyo yia Alezandlii gbee 'glv 'kadu mia Italii mɔda, 'in o yia -mɔ -an 'pa.

7 'Yli duun nya, -a -twa 'nyu -gu nɔda ylele 'glv nya, 'in -a yia sia bhabha, 'bhie, -a yia 'gbe wa laa Sinidi 'klv nyini. -Pɔpe 'ni nɔwu, -a 'ka -mɔ -gbe in mni 'gbu, -a yia Salumonee 'plli, 'in -a yia 'nyunyidɔdɔ wa laa Kletu zo gbe in mni.

8 Siasie duun nya -a nɔva wee 'nyuu kakpe, 'in da wa laa «'Glv 'yigbelida -zɔnnya», -a yia -bha de nyini, Lazegbe kwesi.

9 -Amiaa bhla duun ka lanyumɔv, 'in 'glv 'wo -nɔv yia 'ylinyumanu -an -yla, -we ka gbu -wa, Zuifov 'sun -pla bhla ka 'plɔɔie bhia, pepe† . We 'gbu, Pɔlv yia glv nukplee -lubhonnya tɔba -yla gbu lapali: 10 «Na 'talea, in ka we -yoyi nu, -amiaa nɔv yia -ylinyumanu, nu, 'glv -yo we nukplee 'gbanya yia -nyumɔ. 'In -a 'ni nu 'nanu, -amiaa 'debbie -gbolu yia -bha titlie.» 11 'In Wlɔmv 'slɔjaa 'yugalinyo yia 'glv 'kadu 'papanyo -yo 'glv -kanyo weli dli 'wɔdi, we 'ka Pɔlv weli 'wɔzi. 12 Nu, wee 'glv 'yigbelidaa ladile 'ni 'ylinanu nɔwɔyibhla. We 'gbu, nyuma duun nee, wa 'bhu -bhade. Wa 'yi 'kl, wa 'ka 'glv 'yigbelida Fenisi mni, -mɔ 'nyunyidɔdɔ wa laa Kletu -gu. Wee dɔdɔv 'klv mi 'ylov bhlilidaa so 'so lv. -Mɔ wa yia ladia nɔwɔyibhla.

-Pɔpe 'kadu 'plia gumunyu -gv

* 27:1 Zulusu 'slɔja wa laa «nyumaa 'wlulapilinyo 'kadu 'slɔja». † 27:9 Wee 'yli -mnu 'bigu, glv 'papie yia 'ylinyumanu bhlaa 'ylinyuno 'gbu.

13 'Ylɔ bhlilida kɔpɛsɔlɔ, -pɪpɛ yia 'plɪplɪɛ bhli -dlɔɔ. -Wa miɔ 'glɔ 'kadɔ 'wɔ, we mi wa dli nu, -we wa pɔpɔlɪa, lɛ we yia nɔa. Wa 'bhua 'glɔɔ 'yɪglɛbelɪnɛtɛ 'wɔ yalɪ, wa mɪnɪa, 'in wa yia 'nyunyɪdɪdɔdɔ wa laa Klɛtɪ -gɔ 'plɪlɪ. 14 'In 'bɪ 'nɪ 'wɔgwɛ, tɔɔn, -pɪpɛ 'kadɔ yabhlo wa laa Elakɪlɔɔn, we yia 'nyunyɪdɪdɔdɔɔ -gɔgɔ 'wɔlɔ 'bhɔ. 15 -Pɪpɛ yia 'glɔ kwa, 'in nyɪmɛ 'nɪ mɪnɛɛ ɔ 'ka we layɪglɛbelɪ tɪklɪlɔ 'gbɔ, -a yia -amɪaɔ 'dɛ 'yɪtɪdɛ, 'in -pɪpɛ yia -aɪn kwa. 16 -A 'plɪlɪ 'nyunyɪdɪdɔdɔ 'kɪɛnyɪ wa laa Kodaaɔ zɔgbɛɪn, 'yɪlɔ bhlilida kɔpɛsɔlɔ, 'in -a nyɪnɪa -bɪhɔ, we yia -aɪn 'wɔpɔ -sɛ. 'In -a 'yɪa sa 'kɪlɔ -zɪlɔ, 'in -a yia gbɔwɔsagɪlɔ -yulɛ yabhlo bɪzɪa 'glɔ 'kadɔ 'wɔlɔ 'wɔbhɔ. 17 'In 'glɔ 'kadɔɔ nɔkplɛɛ lɪbhɔnɔnyɔ yia we -gblɪlɪ. 'In wa yia 'glɔ 'kadɔ gbɔɔn nyɪmaa -yɔbɛ -llukpɛ nyɔ. Wa mi sɔɔa, wa yɪ Libɪɪ -dɔdɔ -gɔɔ -bɔsɛ -kakpɛ -gɔ bhɪlɪ 'gbɔ, 'in wa yia 'glɔ 'kadɔɔ 'naa 'wɔyɔglɛlɔ, 'in wa yia 'sa wa 'dɛ 'yɪtɪdɛ, -pɪpɛ yia wa kwa.

18 -Mɔɔ zɪ zɪa, -pɪpɛ 'kadɔ mi -aɪn lazukɪlɔɔ 'tɪtɛɛ -bhɪlɔɔ 'dɛ, 'glɔɔ nɔkplɪ -nyɪma yia gbɔnyaa vitelivitelɪɛ bhli, gumunyu lɔ. 19 We 'yɪlɔ tanɔɔ zɪ, wa yia 'glɔ 'kadɔ 'dɛɛ -yɔlɔnyaa vitelɪɛ bhli gumunyu lɔ, wa 'dɛɛ sɔ nyɔ. 20 'Yɪ duɔn nyɔ, -a'a 'yɪ 'yɪlɔ -yɔ -zɛlɪ -yɔ, -zugba weɛ -pɪpɛ 'kadɔ plɪ 'saa 'tɪtɛɛ. 'In -a yia -amɪaɔ 'dɛɛ tɪtɪlɛ dlɪ -sa.

21 'Bɪ ka 'wɔgwɛ, 'in -wa miɔ 'glɔ 'kadɔ nɔkplɛ, wa 'nɪ -lɔ yabhlogbɔɔ lɪ. Tɔɔn, Pɔlɔ 'yɪglɛba wa nyɪdɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Na 'talea, in nɛɛ yaa, -a 'na 'bhɔlɔ Klɛtɪ -nɪ. A -ka yaa na wɛlɪ 'wɔnɔwɔnɔ, -zugba -lɪ 'na 'ka yaa sa -nyumɔ. 22 'In -slɛɛn, 'kɔa na paa aɪn 'yɪlɔ, a 'tɛmanɪ dlɪ. Nu, amɪaɔ lɔnyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka tɪlɔ, 'glɔ 'kadɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ yia -nyumɔa. 23 -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ -ɔ ka -nɔ in -mɪa, 'in -ɔ ka lɪbhɔ na nɔa, ɔ 'aɪnzi ka 'mɪ 'klɔtɪlɔlɔ -zɛɛn sabɔ. 24 'In we nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «Pɔlɔ, 'in -na nɔnɔ nyɔnɔ -nɪ! Nu, we mi nu, -in 'tɪlɔ *Sezaa 'yɪ, wa 'ka -na -yɔgbɔ 'wɔbhɔ. 'In -Lagɔ ka -mɪ 'nanɪ 'wɔnɔ, -na 'gbɔ, -wa weɛɛ -in -yɔ wa miɔ 'glɔ 'kadɔ 'wɔ, -Lagɔ yia wa puea.» 25 We 'gbɔ, na 'talea, a 'tɛmanɪ dlɪ! Nu, na dlɪ mi -Lagɔ -gɔ. Gbɔ -we -Lagɔ gbɔa 'mɪ -ylɔ, lɛ we yia nɔa. 26 Nu, bhɪlɪ -a yia, 'nyunyɪdɪdɔdɔ yabhloɔ -gɔgɔ -gɔ.»

'Gɪɔ -wɔlɔwɔlɛ 'nyu -gɔ

27 'Yɪ kɪgbua lɛ -mɔnɔnɔ sabɔ, -zugba -pɪpɛ 'kadɔ mi -aɪn kwada -bhlokpade Adɪatɪkɪ -gumunyu -gɔ. -Mɔ zɪ -nyɪdɪ, 'in we yia 'glɔɔ nɔkplɛɛ lɪbhɔnɔnyɔ dlɪ lasɪbhɪ nu, -a ka dɔdɔ -yɔɔpɪa. 28 'In wa vitelɪa 'nyuu yɪbhɔlɔ -llukpɛ 'nyu glɔ, we -tɔ 'wɔ 'mɛtɪ glɔ -bhɪlɔ 'ya kɪgbua lɛ gbɛsɔ. Wa bɛa 'yɪgbɛɪn -sɛ, wa vitelɪ 'yaa we, we -tɔ 'wɔ 'mɛtɪ glɔ -bhɪlɔ 'ya gbɛta. 29 'In wa mi nyɔnɔ nɔɔa nu, -amɪaɔ 'glɔ 'kadɔ yɪ tɔkpɔ -gɔgɔ 'kadɔ 'wɔlɔ bhɔu 'glɔɔ, wa yia 'glɔ 'yɪglɛbelɪnɛtɛ -mɔnɔ 'nyu lɔ vitelɪ 'glɔɔ lɔgbɛɪn, 'in wa yia zɪlɪzɪlɛ wɔɔa -tɔ dlɪ sɔlɔ nyɔ. 30 'In -mɔɔ bhɪlɔ, 'glɔ nɔkplɛɛ lɪbhɔnɔnyɔ 'yɪbhɔ wa 'ka -flɪɪ -bɪhɔ. 'In wa yia gbɔwɔsagɪlɔ -yulɛ kwɪlɪlɪ 'nyu lɔ. 'In wa nɛɛ -dawɪlɪ nyɔ, 'glɔ 'kadɔɔ 'yɪglɛbelɪnɛtɛ wa vitelɪa we 'yɪgbɛɪn. 31 'In Pɔlɔ nɛɛ Wɔlɔmɔɔ 'slɔjɔa glɔ gbɔu 'yɪgalɔnyɔ -yɔ 'slɔjɔ -ylɛ: «Nyɪma -manɪ 'nɪ 'glɔ 'kadɔ nɔkplɛ -tɔ, a 'na 'ka 'pɔ.»

32 Tɔɔn, 'slɔjɔ yia 'glɔ -yulɛ 'llukpɛnyɔ -yɔɔɪ, 'in wa yia we 'yɪtɪdɛ, we 'ka gumunyu -gɔ mɪnɪ.

33 Zɪlɔ zɪlɪzɪlɛ 'yɪ, Pɔlɔ laa wa 'dɛ weɛɛ lɪlɪlɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Amɪaɔ 'yɪlɔ kɪgbua lɛ -mɔnɔ nɪ -zɛɛn, dlɪ sɔlɔ nyɔ, -zugba a'a 'bhɔlɔ lɪlɪlɔ yabhlogbɔɔ 'wɔ, a'a lɪ we. 34 We 'gbɔ na laa aɪn, a 'ka lɪ. Nu, we nanɪ 'yɪlɔ a 'ka lɪ, 'bhɪɛ, a 'ka 'pɔ. Amɪaɔ lɔnyɪmɛ yabhlogbɔɔɔ 'nyɪɪ gɔ yabhlo 'nɪa mɔɔa yɪ!» 35 Wɛlɔnyɔ -mɪnɔ 'bɪgɔ, Pɔlɔ 'bhua 'fɪlɔ 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa wa 'dɛ weɛɛ 'yɪbadɪ. 'Bɪhɛ, ɔ -dɪa we 'wɔ, 'in ɔ yia lɪlɪɛ bhɪlɪ. 36 Tɔɔn, wa 'dɛ weɛɛ 'tɛmanɪ dlɪ, 'in wamɪa yɪ 'yaa lɪ. 37 -Amɪa miɔ weɛ 'glɔ 'kadɔ nɔkplɛ, -a 'dɛ weɛɛ nyɪnɪ nyɪmaa 'wɔlɔ -bhɪlɔ glɔ ta 'ya kɪgbua lɛ gbɛlɪbhɪlɔ. 38 Da wa lɔa, 'in wa yia bɪeyɔnyɔ 'nyu lɔ vitelɪ 'glɔ 'ka 'wɔtɔ fɛfɛɛ 'gbɔ.

³⁹ Da zli zlia, 'gluu nukplɛɛ lubhononya 'ni dudu yibheli, 'in wa yia gumunyuu so yabhlo -yo -buse -gogo -yoyi. 'In wa neɛ wa 'ka -mo 'glu 'yligbelia mni, -de wa yi we mnenii. ⁴⁰ Wa -bloa 'gluu 'yligbelinɛɛnya, 'in wa yia we 'yitide gumunyuu lu. 'In 'payli -we nya wa paa 'glu, wa yia we 'llukpe -blo. 'Bhie, wa yia 'naa wee 'gluu 'yugbein zu, -pipe 'ka we kwaa 'gbu, 'in wa yia -buse -gogo -gu -gbein mni. ⁴¹ 'In wa nynia gumunyuu so 'sɔɔ nyidi -buseɛ -zlo -gu, 'in 'glu yia -bha zu. 'In wee 'gluu 'yugbein yia -buse 'wu pla, we 'ni mneni we 'ka nɔ, -zugba gumunyuu -gbogbu 'tite wla we lɔgbein.

⁴² 'In 'slɔja 'yibha wa 'ka -kaslonuma 'bha, -maa 'yabhlogɔɔ yi -flii -bho lolloe nyaa 'gbu. ⁴³ 'In wa 'yugalnyo 'yibha ɔ 'ka Pɔlu gbu 'wusaa 'gbu, gbu 'slɔja papalia, ɔ neɛ wa 'na nɔnɔ we le -ni. 'In -wa -yia llo sa, ɔ neɛ -maa -yia, -maa -bho 'nyu lu tia, 'in wa 'ka -gogo -gu mni, ⁴⁴ 'in tɔlu mni wa 'bi, sufalonya -yo 'gluu falu -yolanɛɛ nya. Sanɛɛ 'sa, wa 'de weee 'laa -gogo -gu -dlɔɔ, 'in wa yia 'pu.

28

Pɔlu mi Maliti

¹ Da -a 'pɔa, 'in -a yia 'nu nu, wee 'nyunyidudu wa laa Maliti. ² Wee 'gbee nukpla -nyuma ka -amɔaa 'lakpasu kpa 'nanuu. 'Nyu mi lɔada, 'in nɔwɔlu mi 'gbu, wa -dia -kosu 'kadu 'yi, 'in wa yia -a 'de weee 'bi 'nye, we kwesi.

³ Pɔlu 'bhua -gbali pipi 'wu, ɔ yia we -kosu 'wu 'pa. 'In 'monume yia -kosuu sloo 'gbu -gbali pipi 'wu 'tla! We yia Pɔlu so mu, 'in we yia we -yolane! ⁴ Da 'nyunyidudu -gu -nyuma 'yia wee 'monume -yo buzida Pɔlu so -yo, 'in wa neɛ wa 'dekpuɔ nyidiɛ: «ɔɔ nyume -mɔni, nyumɛbhanyo -wa 'piɛn. ɔ ka gumunyuu kweɛ -di, 'in -Lago 'ni ɔ 'pɔpɔgbu -yɔɔwuu.»

⁵ Tɔɔn, Pɔlu vua so 'wu, 'in wee tɔbɛ yia -kosu 'wu -bho, ɔ ku 'ni glopo. ⁶ Tɔlu dlu nu, 'yia Pɔlu yia, 'in bhlia ɔ yia -bha -bhlokpade, ɔ 'ka tli. 'In wa yia we -yoyi nu, 'bi mi 'wɔgwɛda, gbu yabhlogɔɔ 'ni Pɔlu yida -mi. Tɔɔn, wa yia wɛli 'bhiti, 'in wa neɛ: «-Lago yabhlo -wa.»

⁷ 'Nyunyidudu -mni 'wlulapilnyo wa laa Publius, ɔ dudu mi wee da -mni kwesi. Mɔ kpaa -amɔaa 'lakpasu 'yli ta, 'in ɔ yia -aɔn ɔ -budu zu -gueli, ɔ 'talea 'bhisa. ⁸ Publius diide mi lapida, ɔ ku -su, 'in ɔ kaa kakpa -yo. Pɔlu mni ɔ 'yia, 'in ɔ yia ɔ ɔɔ ɔ 'wluo lapali, ɔ yia ɔ 'gbu -Lago bhuhhoe, 'in ɔ yia ɔ jipe. ⁹ -Muu 'bigu, wee 'nyunyidudu -gu guzunya tɔlu yia yi, 'in Pɔlu yia wa jipe. ¹⁰ Wa ka -aɔn 'ylimani so weee lu. 'In -amɔaa mni bhla bea, -a -gblaa 'glu 'wu, -we weee -a 'nia -ka, 'in wa yia we -aɔn 'nye.

Pɔlu mni Wlomu

¹¹ 'Cu ta 'pia, 'in -a yia Alɛzandlii 'glu yabhlo wa laa «-Zluya -Lago» 'wu -gbla. 'Nyunyidudu 'glu -yia 'yigbelida yabhlo wee 'glu -tua 'yigbeda nɔwɔlɔyibhla. ¹² -A nynia Silakuzigbe 'wu, 'in -a yia -bhade -tu 'yli ta. ¹³ -A 'bhua -bhade, -a mi 'nyu -gogo nɔnuda, 'in -a yia Wleziogbe nukplɛɛ nyni. -Muu 'bigu, zli zlia, 'yilu bhilida kɔpɛsɔlu -pipe yia 'plɔplɛ bhlii 'gbu, -a li 'yli 'so 'yloogbu, 'bhie, -a yia Puzɔlɔgbe nukplɛɛ nyni. ¹⁴ Wee 'gbe nukplɛɛ -a yia -Lagonyuma, 'in -maa neɛ, -a li wa -gɛ lɔkɔwlu -bhlo. Sanɛɛ 'sa, -a mni Wlomu. ¹⁵ Wlomu -Lagonyuma 'nɔa nu, -a mi -mɔ yida, 'in wa yia -aɔn yoo -saa yi tikli Apiusu lɔkɔ 'wu, we -yo wee 'gbee da wa laa 'Lakpanyaa Zɔgbudu Ta. Da Pɔlu 'yia wa -yo, ɔ 'paa -Lago fuo, 'in we yia ɔ 'kɔayli 'pa. ¹⁶ Da -a nynia Wlomu, wa yia Pɔlu 'yoo 'nye nu, ɔ -yo 'slɔjayu mia ɔ nɔwɛkɔda -dli -budu yabhlo zɔ la wa 'deɛ sa.

Pɔlu gbaa -Lagobu Wlomu

¹⁷ 'Yli ta 'pia, 'in Pɔlu yia Zuifu mia Wlomu, wa 'yugalnya la. Da wa gbelia 'wlu, 'in ɔ neɛ wa -yiaɛ: «Na bheliaɔn, 'in 'ni gbu yabhlogɔɔ lenu, -amɔaa nyuma -yo -amɔaa dukpasu lenugbu 'cinnyaa gbɛgbɛin, 'in wa yia 'mi kpa -Zeluzalɛmu,

'in wa yia 'mī Wlōmυ -nyūma yoo 'nyε. ¹⁸ Da -maa 'yūbhaa 'mī la, -maa 'yūbha yaa -maa 'ka 'mī 'yitide. -We ka gbυ -wa, gbυ -we in nva ε, -we ka 'gbυ wa 'kaa 'mī -kaslυ 'wōpa, 'in wa 'ka 'mī 'bha, we 'nī -mī. ¹⁹ Da -maa gbaa -maa 'ka 'mī 'yitide, Zuifυ yia we -yōwōsōlōs gbυ, mυ 'sua 'mī, 'in in yia na gbυ -nyūmaa 'wlulapūlūnyō 'kadu 'yu kwa. 'In -zugba, in 'nī 'yūbha in 'ka na nyūma gbυ 'wlu ladū. ²⁰ -We ka 'gbυ, in yia aū la, 'in in 'ka aū -yla gbυ gba, mυ nī. Nū, nyūme -ō Izlaēlīnyūma mīa wōda, ɔ 'gbυ in mīa da gbūan -llukpe -mīnī 'wū.»

²¹ 'In Zuifυ nεε ɔ -ylaε: «-Na -yōsēbhε yabhlogbōɔ 'nī -slō Zudee -dūdu -gυ 'bhυ, 'in we 'ka -amīaa -gbε yi. 'In -amīaa bheli yabhlogbōɔ 'nī -slō mō 'bhυ, ɔ 'ka -na gbūnyū gbaa yi -aū -yla. ²² -Mū bhla, -a 'yūbha gbūnyā -na pūpālīa 'wlukūn la, -in gba we, -a 'ka we 'nū. -A -yi we 'jī nū, da weee, nyūma sōlva -na zva -yō 'wū.»

²³ Wa -yō Pōlυ yia 'yī yabhlo zυ, 'in wee 'yī nynīa, da ɔ -gūa, 'in wa -zlo yia -bha yi. We 'ka zlōkpe -yōbhυ, we 'ka jībhe yī, Pōlυ yia -Lagō nyūmaa 'wlulapūlūgbυ gba wa -yla, 'in ɔ yia wa -yla we 'jī gba. ɔ 'yūbha ɔ 'ka wa lu -Zezuu gbυ nyāa 'gbυ, ɔ yia Moizu tite -yō -Lagōgbū -falpanyāa 'sēbhε zēlī wa -yla. ²⁴ Gbυ ɔ mīa gbada, we ka -zakpa -bhlo lu, 'in tōlva nεε -maa 'nīa we -yōŋwū. ²⁵ 'In wa mī kpēlīda, -zugba wa mīnī. Pōlυ nεε wa -yla bhee: «Zuzu 'Pūpa ka zlūme zūpa, da ɔ gbaa amīaa dūkpasī -yla gbυ -Lagōgbū -falpanyō Ezāīī ŋwe nya! ɔ nεε nū:

²⁶ «-In mīnī, -in gba nyūma nī -ylaε:

«Gbūnyā a yia 'nūa sa 'nanū, 'in a 'na 'ka we 'jī 'wolanū.

-Li a yia ylaa sa 'nanū, 'in a 'na 'ka we -yōyl.»

²⁷ Cūn, wāa nyūma -manī ka wa dlī 'tēmanī, wa ka wa yukwli 'wōsulū, 'in wa yia wa 'yī 'mū.

Wa yi layī wa 'yī nīa, wa yi 'nū wa yukwli nīa, 'in wa yi gbυ 'wolanū wa dlī nīa.

Wa 'nī 'yūbha wa 'ka na -gbε lūbhī, in 'ka wa pue.»

²⁸ 'In Pōlυ yi 'yāa we -gūdiε: «A yībhelī we 'jī nū, nyūma -wa 'nīa Zuifυ, -Lagō ka wa nyūmaa gbūwōsawēlī yoo 'pa. 'Nūa -maa yia we.» [²⁹ Da Pōlυ gbaa wēlīnyā -mīnī, Zuifυ -yō kpēlīkpēlīe 'tīte yia mīnī wa 'dēkpūa nyīdī.]

³⁰ -Budu -we Pōlυ 'pēnīa, ɔ lī we zō zō 'sō, 'in -wa weee yia ɔ 'yīa wee -budu zō, sō 'sō nīa ɔ kpāa wa. ³¹ -Lagō nyūmaa 'wlulapūlūgbυ Pōlυ gbaa, 'in ɔ slōlūa Nyūmaa -Kanyō -Zezu Klīsū gbυ, dlī -tēlō weee nīa, sa -dlō.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Wlɔmv -nyuma yoo

Nu, -Lagɔnyuma mia Wlomugbe 'wv, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ nεε wa -yla wee 'sεbhε 'wv nu, nyuma 'ni mneni wa 'ka -Lagɔ -yolanyni wa 'dεε lagovbe nya. Nu, nyuma -ka -Zezu *Klisi dli -gu zv, 'in -Lagɔ tia wa gbonyii 'wv, 'in ɔ nyεa wa 'yliyɔgagie lolu.

Fvsaweli

¹-Ami, -Zezu Klisi lubhononyo, *Pɔlv, -amɩ cεlia ain 'wv. -Lagɔ laa 'mi, in 'ka ɔ *tietienyo -zε, mɔɔ -saa -bha 'mi ɔ gbvɔ gbada.

²Wee -Lagɔgbv mia dε ni, -Lagɔ ka bha we gba ɔ gbvɔ -falpanyaa gbεgbεin, 'in wa yia we cεli *Lagɔsεbhε 'wv. ³ɔ 'Yuu -gugbv we gbaa. Nu, 'mɔ wa gwalia ɔ dukpasa, nyumaa 'wlulapɩnyo *Davidu zvayli, nyumε -kpva 'bhisa. ⁴Zuzu 'Pɔpa -slolua 'tite nya nu, mɔ -wa -Lagɔ Yu, ɔ ka tlitlunya glaa 'wvɔɔ 'gbv. ⁵ɔ ɔ -amɩaa -Kanyo -Zezu Klisi mia ni, ɔ gbεgbεin -Lagɔ nva -ain 'nanɩ 'wv, 'in -a yia ɔ tietienya -zε ɔ 'ηnu 'gbv -a 'ka dudvɔ -nyuma weee ɔ 'tite -slolu, 'in wa 'ka ɔ weli 'nɔɔɔwe zv dlizvɔε nya. ⁶-Wa ɔ -saa -bha wa 'ka ɔ weli 'nɔɔɔwe zv, a mi wa glaa, -we ka gbv -wa, ɔ ka 'ya amɩa la -Zezu Klisi -nv nya.

⁷Amɩa weee, -mɔ *Wlɔmv, amɩa -wa ka zε -Lagɔ -kali, 'in amɩa -wa ɔ laa a 'ka -mi tikli, nu, -amɩaa Dide -Lagɔ -yo -amɩaa -Kanyo -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wvɔtɔvε -dlɔɔ.

Pɔlv 'yibha ɔ 'ka Wlɔmv -nyuma 'yi

⁸Tiata mia, -Lagɔ na paa fuo -Zezu Klisi 'ηni nya, a 'dε weee 'gbv. -We ka gbv -wa, dli a zva, we 'di ka 'gbe weee -gɔlamneni. ⁹-Lagɔ, ɔ ka lubho in mia nɔda na dli weee nya -Lagɔgbv gbagbie nya, ɔ -yi we 'ji nu, -we na gbaa gbvɔzv -wa. We 'gbv, in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, amɩaa 'ηni i bɔ -mɔ. ¹⁰Zlabhuezɔ, na bhuhhoea ɔ, ɔ 'ka 'mi 'yoo 'nyε, in 'ka amɩaa -gbe mni. ¹¹Nu, amɩaa 'yiyiee 'tu mi 'mi 'bhada. In -ka amɩaa -gbe yi, -Lagɔ Zuzu wlawlalu a yia 'yia na gbεgbεin, in a 'ka dli 'tεmani. ¹²Nu, in 'yibha in -mi ain glaa, 'in -a 'ka 'kvayli 'pɔpali nanvɔ dlizvɔε -yo amɩaa -nv 'sɔɔ gbεgbεin.

¹³Bhelian, -we in 'yibhaa a yibheli 'ji, mɔ -wa nu, amɩaa -gbe na yi yaa yia -zakpa duun, 'in in 'ni -slɔ we 'yoo 'yi. In -ka -mɔ nyini ni, in 'yibha nu, na lubho mia, sa we 'yia -tnvɔ laga -dudv -putu -gv, we nu 'ya 'sa amɩanvɔ -gbe. ¹⁴-We in 'kaa lεnv, mɔ -wa nu, in mni dudv weee -gv, -wa ka 'yli -bloa klaa, -wa ka 'yli 'nia -blo klaa, -wa -yia 'sεbhε we -yo -wa 'nia we -yi, wa -gbe. ¹⁵We mi 'saa 'gbv ni, na dli mi amɩaa -gbe nynida -mɔ Wlɔmv, in 'ka ain -yla -Lagɔgbv gba.

-Lagɔgbv, mv ni

¹⁶Nu, in -ka -Lagɔgbv gbada -mi, we'e 'bhali 'mi zv. -Lagɔ 'tite -wa, 'in -wa zva ɔ dli -gv, 'ma ɔ saa gbv 'wv: *Zuifu ɔ saa gbv 'wv tia, 'bhie ɔ saa nyumaa pnu gbv 'wv. ¹⁷-We wee -Lagɔgbv slolua, mɔ ni: nyuma -wa zva ɔ dli -gv, nyuma tikli nya ɔ bhua wa 'wv. Dlizvɔε -bhlogbɔɔ nya nyumε bhva gbv 'wv. We mi cεlida -Lagɔsεbhε 'wvε: «-ɔ -Lagɔ yibhelia nyumε tikli nya dlizvɔvεε 'gbv, 'yliyɔgagie -mɔɔ yia 'yia.»

Nyuma weee ka gbonyuuu 'gba 'wlu -Lagɔ 'yu

¹⁸Nu, -Lagɔ mi ɔ 'cε -we be bhva yali -sloluda, -we ka gbv -wa, dudvɔ -nyuma mi gbonyuu lεnvɔda, 'in -we wa nva lε, we 'ni tikli -mi. 'In wa lεnɔgbv 'nyii nya wa tuntua -Lagɔ gbvɔzv. ¹⁹Nu, -we -yo wa mnenia wa 'ka -Lagɔ gbv yibheli, we mi wa 'yu: -Lagɔ ka we wa 'kluslolu 'nanvɔ.

20 -Lagoo 'tite, we'e bhia, 'in wa'a 'yi we -yo, 'in sa -Lago mia, wa 'ni mneni wa 'ka 'sa o -yoyi. Nu, da -Lago -laa dudu la, wa mneni wa 'ka wee gbu yibheli. -A -ka -Lagoo lalalu yla, -amiaa 'wlukoon mneni we 'ka -Lago -yo o 'tite -yoyi. We 'gbu nyuma 'ni zizelida -ka. 21 Wa yibhelia -Lago, wa 'ni o 'hni -mnuni, 'in wa 'ni o fuo 'pa. 'In, 'nu nyume 'ka yaa -Lago -yla lenu. -Sleen, wa 'wlukoon lapupalie bhe, wa 'ni gbuyilo dli -ka, we mi nikpise 'wu. 22 Wamaa nee, wa -yi gbu, 'in -zugba wa nu -sabhebhagbu le. 23 -Lago, -o' o tlia, -o ka 'hni wa 'kaa -mnuni, wa ti -bha -moo, 'in wa bubaa telitelili -we 'wloba nyuma -wa tilitie mnenia -yo blublunuma klaa, 'lalimnoonuma klaa, we -yo dlunoonuma.

24 -We mia dee 'gbu, -Lago yia wa kwebisa wa dlwonyinili 'bi, 'in wa plalia wa 'de pun, zubhaligbu lenve nya. 25 Wa ka -Lagoo gbuzoo -bligopali, 'in wa yia yonya -yohwu. 'In -Lago -o ka 'hni nyuma 'kaa 'ylimani sazoo sa 'yli weee nya, wa yia -bha -moo 'de ti, -zugba wa bubo o lalali o bigu.

26 We 'dee 'gbu -Lago yia wa kwebisa wa zobhali gbuu 'tu 'bi. Nu, wa 'hwni -yo wa 'lowlia'a -di -sleen -budu 'wu, 'hwni -putu wa -yo wa dia -budu 'wu. 'Sasokpa gbuu lenve mia, we 'ni 'ylinani dudu -gu. 27 'Sa -bhlokpade nukpasia -yo wa 'hwni'i -dia -budu 'wu. Nukpasiaa tu bhaa wa. Wa -lima wa -yo wa dia -budu 'wu, zu we kaa. -We mia dee 'gbu, -lu -we ka 'klu wa lenugbu 'nyuu kaa, 'mu wa yia.

28 Nu, wa 'ni hwnu wa 'ka -Lago yibhelii 'gbu, o yia wa kwebisa wa 'ka wa 'dee 'wukanoo gbu lenu. 'In -we nyume 'na 'kaa lenu, 'in wa nua we le. 29 'Ylinyungbuu 'yli -bhlo -bhlo yea wa: nyuma 'nyii wa -mia, wa -limaa kwelu wa dli nynia 'wu, wa nukple -nyu 'yli. Zenyi yea wa dli zo, 'in nyuma -bhabhie nania wa dudu. Wa ka -zle, wa -lima wa nua -dawli 'wu, gbokpaa -gbu wa nua le. Nyuma wa saa 'hni, 30 gbonyuu wa gbaa wa -limaa gbegbein, -Lagoo tonyuma wa -mia, wa -lima wa vela, wa 'de wa ylimania, wa 'de wa ylia, naci weee da wa talia wa 'ka gbonyuu lenu. Wa'a zu wa dide -yo wa 'nyaa 'nohwe. 31 Wa 'ni 'wlukoon -ka, wa'a no wa 'dee gbagbaweli -gu, wa 'te, wa 'ni nyazidli -ka. 32 Wa -yi -Lagoo gbuwobhubhue 'ji: -wa nua we 'sasokpa -gbu ni le, tilitie -wa wa -nu. We mi 'sa bhie, -zugba wa nu we le, 'in 'debhie, toba -ka we lenuda -mi, 'in wa hwnunu 'yaa -maa.

2

-Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhubhue

1 We 'dee 'gbu, -mi bhua de -na nyumaa -yogbu 'wu, nyoo nyoo -in -ka -mi, -in 'ni zizelida -ka. Nyumaa -yogbu -na bhua 'wu, 'in -we wa nua le, mu -bhlokpade -na nua le. Nu, -in -ka wa -yogbu 'wobhu, -na 'de -in -luelia gbu. 2 'In -a -yi we 'ji nu, -wa nua 'sasokpa gbu le, -Lago bhua wa -yogbu 'wu sazoo sa. 3 -Mi, -mi bhua -wa nua we 'sasokpa gbu lee -yogbu 'wu, 'in -we wa nua le, 'mu -na nua le. Nu, -mi dli 'wu nu, -Lagoo gbuwobhubhue yia -mi -guzia yi? 4 -Lago ka 'nani bhabha, o dli tie, o yi wosa. 'Lee, nyani -na nyania o yi? 'Lee, -in 'ni we 'ji -yi nu, -Lago -ka sa 'nani -ka -na daa, nu, -in 'ka -na dli 'bhiti gbu -waa? 5 -In -su yukwli -yo, -in 'ni 'yibha -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'dee 'gbu -na zumania -Lagoo 'ce 'wu -na 'de -yo. Wee ce mia, -Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhu -zli, -na yia we. Nu, we zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhubhue -slolua sazoo sa. 6 -We nyume -ka lenu, we -tnoo o yia 'yia -Lago kwee. 7 Nu, nyuma toba -wa temania dli gbuzoonu lenve 'bi, -wa talia 'hnumnie klaa, 'hnikwalia klaa, we -yo 'yliyogagiee da -Lago kwee, 'yliyogagie -we 'na bhloluda -ka, 'mu -Lago yia wa 'nyea. 8 'In, nyuma -putu -wa solva -Lago -yo 'wu, -wa'a zua o gbuzoonu 'nohwe, 'in wa zua 'ylinyungbuu 'nohwe, ma -yo -Lago yia o 'ce 'kadu 'paa. 9 Siaste 'kadu -yo dhisulo yia nyuma weee -wa nua gbonyuu le bhiti. Zuifu -gu we yia gwedilia, 'bhie we 'ka -wa 'na Zuifu

-gu nyini. ¹⁰ 'In -wa nva gbuzonu le, wa 'hni -Lago yia -mnnua, 'in o 'ka wa 'hni kwali, 'bhie o 'ka wa 'wototve -dlao 'nye. Zuifu -gu we yia gwedua, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. ¹¹ Nu, -Lago mia, o' o gbizu nyuma 'wo.

¹² -Wa 'nia *Moizu tite -yi, 'in wa nva gbonyuu le ni, wa 'ni we -yioo, tlia -maa yi 'yaa. 'In -wa weee -yia wee tite, 'in wa nva gbonyuu le, wee titee gbegbein -Lago yia wa -yogbu 'wobhua. ¹³ Nu, -wa mia tiklu -Lago 'yu, ma -wa nyuma -wa zua tite 'nshwe, we 'ni nu, -wa polva we yukwli, 'in wa' a nva we -gogbu le. ¹⁴ 'In, -wa 'nia Zuifu, wa 'ni tite -yi. We mi 'sa 'bhie, -we wee tite gbaa, tolva noa we -gu. Waa nyuma mia, wa 'ni tite -ka. Wa 'de -wa wa 'deε tite. ¹⁵ Wa nonobhu slolua nu, lenogbu -we tite 'yibhaa, we mi celida -mo wa dli zo. Wa 'wlukoon mi we dayinyo nya. Mo nya wa 'deε 'wlukoon lapopale bhua wa -yogbu 'wo, ni, wa ka gbonyuu lenu, nu, wa ka gbuzonu lenu. ¹⁶ Gbubobhu zli, wa yia we -yoya. Nu, -Lagobgu in mia da gbada, we neε nu, we zli, -we weee nyuma zizea, -Lago yia we gbu 'wobhua -Zezu Klisu gbegbein.

Zuifu -yo tite

¹⁷ Nu, -mi, -mi laa -na 'de Zuifu, 'in -na dia tite dli 'wo, 'in -na bhua -na 'de 'wo 'kadu, -na -Lago 'gbu. ¹⁸ -In -yi -Lago dumagbu, 'in tite ka -mi -slolu nu, -we mia 'nanu -in yibheli we. ¹⁹ 'In -na bhua -na 'de 'wo 'lalongaa 'yoo da -slolonyo nya, we -yo -wa mia nikpise 'wo wa zli nya. ²⁰ -In neε nu, -wa 'nia 'sebhe -yi, -mi -wa wa -slolonyo, 'in -in mia 'nyenyeyuaa 'yliyozonyo nya, -we ka gbu -wa, -in mi we -gu nu, tite slolua -mi gbuzonu -yo -luyilo sa tiklu. ²¹ Nu, -mi slolua nyuma. Leε -lu ka 'gbu, -i' in -slolu -na 'dea? -In neε wa -ylaε: «A 'na yili 'wie -ni», 'in -zugba -mi, -na 'de -na yli 'wiewe? ²² -In neε: «-In -yo 'hwno -putu 'na -dli -budu 'wo -ni* », 'in -mi -na nva we le yi? Yoyolago -na nyεa 'wo, 'in -na ylia -we mia wa yoyolago -budu zo yi? ²³ -Na 'de -na bhua 'wo titee yilonyo nya, 'in -i' in zo we 'nshwe. -In -ka 'sa nuda -mi ni, -Lago 'hni -na belia zo. ²⁴ Nu, we mi celida -Lago sebhe 'wue: «Amiaa 'gbu, -wa 'nia Zuifu, 'in wa gbaa -Lago 'hni 'nyuu.»

Kni 'wopapie 'zayli

²⁵ Kni 'wopapie mia, -in -ka Moizu tite 'nshwe zo, we ka 'ji. 'In -in 'ni wee tite 'nshwe zo, we 'wlu sa wa 'ni yaa -mi *kni 'wopa. ²⁶ Sa 'bhisa, wa 'ni nyime yabhlo kni 'wopa, 'in -zugba o zo -we tite yibhaha nyime 'nshwe, 'lee, -Lago 'na 'ka o 'wobhu nyime wa 'paa kni 'wo 'bhisa? ²⁷ Nyime, -o wa 'nia kni 'wopa ku -yo, 'in o zua tite 'nshwe sazono sa, -mi' i zua da tite 'nshwe, mo yia -na -yogbu 'wobhua. 'In -zugba wa ka -mi kni 'wopa, 'ya tite -we mia celida, we mi -mi kweε. ²⁸ Nu, -o mia Zuifub 'zayli nya, we 'ni nyime -o wa yibheli ku -yo, 'in wa 'pa kni 'wo ku -yo, mo. ²⁹ Zuifub 'zayli mia ni, -mo o 'wo wa yibhelia we. -We -wa *kni 'wopapie 'zayli ni, mu -wa dli -nu, -Lago Zuzuu -gbe we bhua, nu, we'e 'bhu tite -we mia celidaa -gbe. O nyime mia ni, we 'ni nyuma kwali o 'hni, -Lago kwalia o 'hni.

3

Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, wa mi gbonyuu -lenonya nya

¹ Lee, Zuifu mia, leε -lu -zonu o ka, -we -zi -o 'nia Zuifoo? 'Lee, kni 'wopapie ka 'jii? ² Cun, we nani 'yli da weee. Tiada mia, Zuifu -yla -Lago wlaa o weli. ³ Zuifu tolva 'ni yaa -Lago weli -gu no, 'lee, -a yi yaa gba ni, -Lago 'na 'ka o weli

* 2:22 Glekwel 'wo, we ji -wa ni, -wa kokwaha, wa -yo nyuma -putu 'na -dli -budu 'wo -ni.

-gu -tuu? ⁴ -Innya, we 'ni sa -mi. -A yibheli we 'ji nu, -Lago mia, gbuzonu -gbanyo -wa, -zugba nyima weee ka yo. -Lagosebhe ka we -gugbu gba -Lagoo dae:
 «Wa yibheli -mi tiklu -na gbagbaweli 'wu,
 'in wa -ka -mi gbuwobhuda kwa,
 'in -na galia wa -gu.»

⁵ Gbonyuu -we -a nua le, mu slolua nu, -Lago tiklu. We -ka 'sa -mi, -Lago -ka -an 'ce -yopali nu, 'lee, -a mneni -a 'ka gba nu, -Lago 'ni tiklu -mu? (In -ka 'sa gba, dudugu -nyima 'bhisa in gbaa we.) ⁶ -Innya, we 'ni 'sa -mi. -Lago 'ni yaa tiklu -mi, sa o 'ka nyimaa -yogbu 'wobhua? ⁷ 'In na yotobhue -ka -slolu nu, -Lago gbaa gbuzonu, 'in nyima -ka o 'hni -mni nu we 'gbu, lee -lu ka 'gbu o dli 'mu gbu, gbonyuu -lenunya 'bhisa? ⁸ 'Sa tɔba vela -an, 'in wa gbaa nu, -amaa nee: «-A nu gbonyuu le, 'in zozonu -nu 'ka -bha 'tlali!» Nu, -maa -cian mia de, -kaslo 'wopapie mi wa -nu nya.

⁹ Saa nya? 'Lee, -ama Zuifu 'yilia, -ama -zia nyima tɔba yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. In ka 'cin we -slolu nu, Zuifu -yo nyima -putu, gbonyuu ka 'tite wa 'de weee -gu. ¹⁰ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:
 «Nyime o mia tiklu, o 'ni -mi.

Nyime yabhlogbo 'ni tiklu -mi.

¹¹ Nyime yabhlogbo 'ni gbuyilonyo nya -mi.
 Nyime yabhlogbo o -tali -Lagoo da.

¹² Nyima weee ka 'yoo -zono -gɔlabhɔbɔ,
 wa ka -nyumo.

Nyime o 'kaa gbuzonu leno, o 'ni -mi.

¹³ -We tlaa wa hwee we 'wɔb, gbawla -kali hwe.
 Wa mio nya wa nua wa -lima -dawli 'wu.
 -We tlaa wa hwee, munimee -dle -wa.

¹⁴ Melatiweli 'nyuu yea wa hwee.
 'In wa weli nua nyime le.

¹⁵ -Gwagwie nya wa mnia nyime 'bhaa.

¹⁶ Da wa -ka 'plli, -lu wa saa la,
 'in wa tia -bha siasie.

¹⁷ Wa 'ni 'wɔtɔtɔe -dɔoo 'yoo -yi.

¹⁸ -Lagoo sɔsɔe 'ni wa dli zo -mi.»

¹⁹ -A -yi we 'ji nu, -we weee tite gbaa, -wa -yia tite, wa -nu nya we mia. We -ka 'sa -mi ni, nyime yabhlogbo 'ni zizelida -ka. Nu, nyima weee ka gbonyuuu 'gba 'wlu -Lago 'yu. ²⁰ We 'dee 'gbu, -Lago 'na 'ka nyime yabhlogbo 'yi nyime tiklu nya titee 'nohwezovee 'yilibilanove nya. -We tite nua le, mu slolua nu, gbonyuu -lenunya nyima -mia.

Sanee -Lago zelia nyima nyima tiklu

²¹ 'In -sleen mia, sa -Lago 'kaa -an nyima tiklu -zeli, o ka we -an 'klɔslolu. O -ka -an nyima tiklu -zelia yi, o o yla -amaa titee 'nohwezovee 'yilibilanove. Nu, tite -yo *-Lagobbu -falipanya mi we gbodayanya nya, wa ka bha we gba: ²² -Zezu Klisu dliguzovee gbegein -Lago nua nyime tiklu. -Wa weee zɔa Klisu dli -gu, 'ma o nu 'saa. -We ka gbu -wa, 'wɔgbɔzie 'ni wa nyidi -mi: ²³ nu, nyima weee ka gbonyuu leno. Nyime yabhlogbo 'ni -Lagoo 'hnumnie -yɔcipa. ²⁴ Nu, -Lago mia, o zozonu nya, o nua nyime tiklu sa bhe, -Zezu Klisu gbegein. Mo saa nyima gbonyuuu gaylo 'wu.

²⁵⁻²⁶ -Lago 'yibha nu, -Zezu slu o 'pɔon la 'slaka 'bhisa. 'In o 'slaka nya, -Zezu yia nyimaa gbonyuu lamumni, 'in -wa zɔa o dli -gu, wa 'ka tiklumime 'yi. Sanee -Lago 'yibhaa o 'ka -slolu nu, o mi tiklu. Nu, o ka dlitie leno bha, 'in o 'ni we bhla

nyima -kaslv 'wupa wa gbonyuu lenvee 'gbv. 'In -sleen mia, -Lago slolua nyima nu, o mi tiklu, 'in o 'ka nyima, -wa zva -Zezu dli -gv, tiklu nu.

27 'In -amia ka -bha weli yabhlo -a 'ka -amias 'de 'ylimanu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. Lee -lu ka 'gbva? -We ka gbv -wa, -we nania 'yli, we 'ni titee 'nonjwezovee 'yiliblanove -amias 'dee lagove nya, nu, -Zezu dlizovove -wa. 28 -We -gv -a pupala 'wlukon la, mo ni: nyuma mi tiklu -Lago 'yu, -we ka gbv -wa, wa ka -Zezu dli -gv zv. We 'ni titee 'nonjwezovee 'gbv -Lago yi wa 'yi nyuma tiklu nya o 'de 'yu. 29 Nu, -Lago mia, Zuifu -bhlogbodo -nv o -mia yaayu 'lakpanyaa -Lago o -mi 'yaa yi? 'Lakpanyaa -Lago o -mi 'yaa: 30 nu, -Lago mi -bhlogbodo 'gbv nu, mo yia Zuifu nyuma tiklu -zela wa dlizovee 'gbv, 'in mo -bhlokpade yia 'lakpanya nyuma tiklu -zela wa dlizovee 'gbv. 31 Lee, we -ka 'sa -mi nu, dlizovee -gv, tite mi bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi, mo nva we le, 'in tite kaa 'nonjwe.

4

**Ablaamu zva -Lago dli -gv*

1 We -ka 'sa -mi, sa -a 'ka -amias dukpasa *Ablaamu daa gbaa? Lee -lu o 'yi o lenogbv 'wva? 2 Nu, -Lago -ka yaa Ablaamu yibheli nyime tiklu nya o lenogbv 'wv, o mneni o 'ka o 'de 'ylimanu. 'Bhie, we 'ni -Lago yu. 3 Nu, -Lagoweli nee: «Ablaamu ka -Lago dli -gv zv. O dlizovee 'gbv -Lago yia o yibheli nyime tiklu nya.» 4 Nu, nyime -ka lubho nu ni, 'peni wa penia o, 'in -we o 'yia, we 'ni bhe o 'yi we, o ka we 'klu. 5 Nu, nyime -o o dia o leno -lubho dli 'wv, -Lago, -o zela gbonyuu -lenunya nyuma tiklu, 'in o zva dli -gv ni, o nyime mia, -Lago yibhelia o nyime tiklu nya o dlizovee 'gbv. 6 'Sa -bhlokpade, -Davidi gbaa o 'wototve dlo -nyime gbv, 'mo -Lago yia nyime tiklu nya, we 'ni o lenogbv gbv. O nee:

7 «'Wototve -dlo -nyuma, ma ni:
-wa ka -yogbv -Lago tia 'wv,
'in o yia wa gbonyuu lamumni, ma -wa.

8 'Wototve -dlo -nyime mia, mo ni:
Jejitape'e yla -sleen o gbonyuu.»

9 Wee 'wototve -dlo mia ni, 'lee, Zuifu -bhlogbodo -nv -wa yi? -Innya, -wa 'nia Zuifu wa -nv -wa 'ya* . -A nee nu: «Ablaamu ka -Lago dli -gv zv, 'in -Lago yia o yibheli nyime tiklu nya.» 10 Lee -bhla -Lago gba nu, Ablaamu mi nyime tiklu nyaa? Da wa 'nia -slo o *kni 'wupa -wa yaayu da wa 'paa o kni wv -wa yi? We 'ni nu, da wa 'paa o kni wv. Da wa 'nia -slo o kni 'wupa, we bhla -wa. 11 Nu, da wa 'nia -slo o kni 'wupa ni, Ablaamu mi nyime tiklu nya -Lago 'yu, o ka -Lago dli -gv zov 'gbv. -Muv 'bigv, 'in o yia kni 'wopapie 'yi -luu -slolulu nya. Wee knu bi -slolua nu, -Lago ka o 'yi nyime tiklu nya. Nyuma weee -wa zva -Lago dli -gv, -bha Ablaamu -zva wa dide: wa 'de 'ni kni 'wv -mioo, o mi wa dide nya. 12 O yi 'yaa nyuma -wa wa 'paa kni 'wov dide -ze. We 'ni nu, -wa wa 'paa kni 'wv ku -yo -bhlogbodo, nu, -wa zva -Lago dli -gv Ablaamu 'bhisa -zugba wa 'ni -slo wa kni 'wupa, ma -wa. Omo, o ka -Lago dli -gv zv, 'bhie wa yia o kni 'wupa.

13 -Lago nee Ablaamu -yo o 'yua -yla nu, 'ma o yia dudu 'nyea. -We -Lago gbaa de ni, we 'ni nu, Ablaamu zva tite 'nonjwee 'gbv, nu, -we ka gbv -wa, o dlizovee 'gbv o yia o 'yi nyime tiklu nya. 14 We -ka yaa nu, zovonv -Lago gbaa o 'ka wla, tite 'nonjwezovee 'gbv -amia -bhlogbodo yi we ni, -zugba, dlizovee mia, bhe -wa, 'in -we -Lago gbaa o 'ka nyime 'nye, we 'ni 'ji -ka. 15 Tite laa -Lago o 'ce la, nu, tite 'ni -mi nu, we 'nonjwezovee 'ni -mi.

16 We 'gbv dlizovee nya -a yia -lu -we -Lago gbaa o 'ka -an 'nye. Nu, wla o wlaa we bhe. -Wa weee mia Ablaamu 'yua nya, ma yia we. 'In -wa mia Ablaamu

* 4:9 Nu, glectweli 'wv -wa mia kni 'wv -yo -wa 'nia kni 'wv -mi gbv we gbaa.

'yua nya, we 'ni nu, -wa zva tite 'nɔŋwe -bhlogbɔɔ, nu, -wa zva dli Ablaamu 'bhisa, ma -wa. Nu, Ablaamu mi -a 'de weee dide nya. ¹⁷'Sa we mia celida -Lagɔsbhe 'wɔe: «Nu, -mi mia, -mi in -zelia laga -nyumaa -zloo dide.» Sanɛ Ablaamu mia -amias dide nya, -Lagɔ -ɔ ɔ zva dli -gu, -mɔɔ 'yu. -Lagɔ -ɔ nyea tɪtlɪnya 'yliyɔgagie, 'in -we 'nia lami, 'in ɔ laa we la, mɔ. ¹⁸Ablaamu dli 'te -Lagɔ -gu 'wɔ, da wa 'nia mneni wa 'ka -lu yabhlogbɔɔ wɔ, 'in ɔ yia wɔ. ɔ mia wɔda, ɔ dli mi -Lagɔ -gu. We 'deɛ 'gbu ɔ yia laga -nyumaa -zloo dide -ze. Nu, -Lagɔweli nɛɛ: «-Wa -na yia gwalia ni, wa -zu 'wɔ.» ¹⁹Ablaamu ka -Lagɔ dli -gu zɔ, 'in ɔ yia dli 'temani. Nu, ɔ -zɔ glu gbu, 'in ɔ zelia ɔ ku tɪtlɪ glaa, 'in ɔ 'ɲwɔ *Sala mi -gblotɔ ɲwɔɔ nya. ²⁰We mi 'sa 'bhie, ɔ 'ni dli -Lagɔɔ gbgbaweli -gusa. Nu, ɔ dli zɔve 'temania ɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɲi 'ylimani. ²¹ɔ mi we -gu nu, -Lagɔ ka 'tite, 'in -we ɔ gbaa, ɔ mneni ɔ 'ka we lenu. ²²-We mia deɛ 'gbu -Lagɔ yia Ablaamu 'yi nyume tiklu nya. ²³-Lagɔweli nɛɛ: «-Lagɔ ka ɔ 'yi nyume tiklu nya», 'ya we 'ni ɔ 'debhlogbɔɔɔ 'gbu we mi celida. ²⁴-Amia ka dli zɔve -gu, -Lagɔ -ɔ -sɔɔva -amias -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tɪtlɪnya glaa yia -ain yibhelia nyuma tiklu nya, 'sa -bhlokpade we mia -amia weee -nu nya. ²⁵-Amias gbonyuuu 'gbu wa yia ɔ 'bha, 'in -Lagɔ 'ka -ain 'yi nyuma tiklu nyaa 'gbu ɔ yia ɔ tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔɔ.

5

-Lagɔ ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu -Zezuu gbɛgbɛin

¹We 'deɛ 'gbu -Lagɔ yia -ain 'yi nyuma tiklu nya -amias dli zɔveɛ 'gbu. -Slɛn, -a -yɔ ɔ 'sɔ mi 'wɔtɔtɔ -dlɔɔ 'wɔ, -amias -Kanyɔ -Zezu Klisi gbɛgbɛin. ²-A -ka -Lagɔ dli -gu zɔ, -Zezuu gbɛgbɛin -a mneni -a 'ka 'nanidli -ka -Lagɔ -yɔlanɲi. 'In -slɛn, -a mi ɔ 'nanidli 'wɔ. -A mi 'mɔna lida, -we ka gbu -wa, -amias dli mi we -gu nu, -Lagɔɔ 'ɲimɲie -a yia 'yia ɔ kwɛɛ. ³We bhli -mɔv -gu, -amias 'de yi siada -mɔɔ, -a mi 'mɔna 'wɔ. -We ka gbu -wa, -a -yi we 'ji nu, -a -ka siada -mi, 'bhie -a zɛa dlitie -cian. ⁴-A -ka dlitie -ka, 'bhie -a temania la 'yiyigbu 'wɔ. -A -ka latemani 'yiyigbu 'wɔ, -we -a wɔa, mɔ -wa -we -Lagɔ yia -ain -yia lenua. ⁵-A -ka -Lagɔɔ kweli wɔda -mi, we 'na 'ka -ain -dawli 'wɔvɔv, -we ka gbu -wa, -Lagɔ ka -ain ɔ Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ, 'in mɔ 'kaa ɔ zɛkalie -amias dli zɔ yeli.

⁶Cɪn, bhla -we nya -a 'nia 'tite yabhlogbɔɔ -ka, 'in Klisi yia tɪ gbonyuu -lenonyaa 'gbu, wee bhla mia, -Lagɔ 'paa we ɲwɛɛ. ⁷Wa 'ka nyume tiklu 'gbu tɪtlie -yɔɲwɔ we -kali -yɔ. Nyume yabhlo -ɔ nɔa 'nani, wa mneni yaa wa 'ka tɪ ɔ 'gbu. ⁸Nu, Klisi yia tɪ -amias 'gbu, da -a mi bhaa gbonyuu lenɔda, mɔ -slolu -ain sa -Lagɔ -kalia -amias zɛ. ⁹-Slɛn, ɔ 'pɔɔɔn 'gbu -Lagɔ yia -ain nyuma tiklu nya. We -ka 'sa -mi nu, -a mi we -gu nu, mɔ yia -ain -Lagɔɔ 'ce 'wɔsaa. ¹⁰Nu, da -a mi bhaa -Lagɔɔ tɔnyuma nya, 'in ɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu ɔ 'Yuu tɪtlie nya. ɔ -ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu sanɛɛ, sa we -ka -mi, mɔ yi 'yaa -ain gbu 'wɔsaa ɔ 'Yuu 'yliyɔgagie -gu. ¹¹We 'ni 'sa -tɔ. -A mi 'mɔna lida -Lagɔ 'wɔ, -amias -Kanyɔ -Zezu Klisi gbɛgbɛin, -we ka gbu -wa, mɔɔ suslolu -a -yɔ -Lagɔ 'sɔ 'wɔ.

*-Zezu Klisi lenvgbu 'yli we -zi *-Adaan -nɔ*

¹²Gbonyuu yia la dɔdɔ -gu nyume yabhlogbɔɔɔ 'gbu, mɔ -wa *-Adan. 'In wee gbonyuu yia tɪtlie lala, tɔvɔ, 'in tɪtlie yia lamneni nyuma weee -gu, -we ka gbu -wa, dɔdɔgu -nyuma weee ka gbonyuu lenu. ¹³Da -Lagɔ 'nia -slɔ Moizɪ tite 'nyɛ, wemɔ gbonyuu mi la dɔdɔ -gu see. Nu, tite 'ni bha -slɔ lamu 'gbu, -Lagɔ 'ni gbonyuuu 'gba nyume 'wlu di. ¹⁴'In tɪtlie -nanɔ yia nyuma 'wɔlupɪ, we 'bhu -Adan -gu we 'ka Moizɪ yɪ. -Adan -ɔ 'nia -Lagɔɔ weli 'nɔŋwe zɔ, -mama 'nia ɔ -bhɔ -gbonyuu lenu, 'in tɪtlie yia -maa 'bha.

Nu, -Adan -wa -ɔ 'kaa yii nu 'wɔwɔ. ¹⁵'In, -Lagɔɔ wɔwɔlalu bhe -yɔ -Adaan gbonyuu mi -yɔbhɔbhɔda tenyi tenyii. Nyumaa -zlo yia tɪ nyume -bhlogbɔɔɔ

gbonyuuu 'gbu, gbuzonu -wa. Nu, -Lagoo wlawlalu bhe kaa 'nyii tenyi tenyii, -Lago wlaa we nyume -bhlogbooo gbegebein, mo -wa -Zezu Klisi. 'Sa -Lago bubania o zozonu lenve la sa bhe, nyumaa -zlo glaa. 16 -Lagoo wlawlalu, we -yo oo nyume -bhlogbooo gbonyuu, we 'ni -tnob -bhlo -ka. Oo nyumee gbonyuuu -tnob -wa nyumaa -kaslo 'wopapie -Lagoo gbuwobhubhuee gbegebein. Nu, o wlawlalu bhee -tnob -wa -Lago yia nyuma nyuma tiklu nya. 17 Gbuzonu sa, nyume -bhlogbooo 'gbu, nyume -bhlogbooo 'wlu -gbonyuuu 'gbu, 'in titlie yia dudv weee bhuti. Nu, oo -Zezu Klisi 'debhloo gbegebein nyuma yia -lu duun -Lago kwee. Mo nyea wa zozonu sa duun, 'in o gbaa nu, wa mi nyuma tiklu nya. 'Yliyogagie wa yia 'yia -Zezu Klisi 'gbu, 'in wa -yo o 'so 'ka -lu weee 'wlulapli.

18 Nu, nyume -bhlogbooo gbonyuu 'paa nyuma weee -kaslo 'wo. 'Sa -bhlokpade, -bhlogbooo lenvobu tiklu tia nyuma weee 'wo tiklu, 'in we yia wa 'yliyogagie 'nye. 19 Bha -benyi, nyume -bhlogbooo 'nia -Lago 'nonye zv, -bha nyumaa -zlo -zea gbonyuu -lenunya. 'Sa -bhlokpade, nyume -bhlogbooo zva o 'nonye, 'in -Lago yia nyuma duun 'yi nyuma tiklu nya.

20 Tite ka yi, 'in gbonyuu yia 'wozumanu tenyii. 'In gbonyuu -ka 'wozumanu tenyii ni, -Lagoo 'nanidli ka -gwoalaylimanu, 'in we yia we nywelazili. 21 Nu, gbonyuu ka titlie la, 'in we yia nyuma 'wlulapli. 'Sa -bhlokpade, -Lagoo zozonu plia nyuma 'wlu la, 'in we yia wa nyuma tiklu -zeli. 'Sa -a yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amias -Kanyo -Zezu Klisi gbegebein.

6

Gbonyuu 'ni -sleen se -ka -ain -gv

1 Wee gbu mia, sa -a 'ka we daa gba? 'Lee, -a zv gbonyuu lenve 'yliyoo, 'bhie -Lagoo 'nanidli 'ka -gwoalaylimanu? 2 -Innya, we 'ni 'sa -mi. Titlie yabhlo -we 'wo -a 'plilia, we ka -a -yo gbonyuu 'so -yosisali. We -ka 'sa -mi, -a 'ni mneni -a 'ka gbonyuu lenvda -tv. 3 Amias 'de -yi we 'ji nu, da wa batizea -ain, -a -yo -Zezu Klisi ka 'wobv -bhlo, 'in -a -yo o 'so mi -bhlo o titlie 'wo. 4 Da wa batizea -ain, we 'wlv sa nu, wa ka -a -yo o 'so gbawla 'wofa. 'In Didee 'tite 'kadu yia oo Klisi ganoo -mo titlie 'wo. 'Sa -bhlokpade, -amias 'ya, -a 'ka 'yliyogagie lolu 'yu 'gbu, o yi 'saa nu.

5 We -ka nu, -a -yo o 'so mi -bhlo bhla -we nya -a -yo o tlia, 'wo -a -yo o yia -tva -bhlo o 'yliyogagie 'wolali bhla. 6 -A yibheli we 'ji nu, -amias -mumiso 'cun -yo Klisi mi *su -gv lakoluda. -Sleen, gbonyuuu -kpabhiee 'tite ka labhu, -a yi 'masleen gbonyuuu gali nya -mi. 7 Nu, nyume -ka tli, gbonyuu 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv.

8 Cun, -a -yo Klisi -ka tli ni, -amias dli mi we -gv nu, 'yliyogada -a -yo o 'so yi 'yaa -mia. 9 Nu, -a -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi ka titlunya glaa 'woso, 'in o 'na 'ka 'masleen tli, we ji -wa nu, titlie 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv. 10 Cun, o ka tli, 'in wee titlie yia o -yo gbonyuu -yosisali -zakpa -bhlogboo 'kuteyi. -Sleen, o -ga 'yliyoo, 'in o 'yliyogagie weee mi -Lagoo -no nya. 11 'Sa -bhlokpade, amias 'ya, a yla amias 'de titlunya 'bhisa. We ji -wa nu, a -yo gbonyuu ka -yobhobhlo, 'in a -ga 'yliyoo -Lagoo -no nya, -Zezu Klisi 'wo.

12 We 'dee 'gbu, amias ku -we 'kaa tli, gbonyuu 'na pli we 'wlu la -ni, a yi 'masleen we dliwonyingbu lenv. 13 A 'na tli 'masleen amias ku gbonyuuu lenve 'wo -ni, we yi gbonyuu lenv. Nu, -we a 'kaa lenv, mu ni: a 'nye amias 'de -Lago yoo, nee nyuma -wa 'bhv titlie lv, 'in wa yi 'yliyogagie 'woplili. A bhu amias 'lali 'wo a 'ka gbuzonu lenv. 14 Nu, gbonyuu 'na -kali ain -ni. -We ka gbu -wa, a 'ni tite zv -mi, nu, -Lagoo 'nanidli zv a mia.

-Lagoo gali a -mia

15 Nu, -we zo -a mia ni, we 'ni -sleen tite, nu, -Lagoo 'nanidli zo -a mia. 'Lee, we-ka 'sa -mi, -a mneni -a 'ka -amias 'de gbonyuu lenve tlu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. 16 -We a 'kaa 'jiyibheli, mo nu: a -ka amias 'de wla nyume yabhlo -yla o 'ka amias -kanyo -ze, oo nyume a mia 'nonye -zoda, -moo gali a -zea. We 'dee 'gbu, a mneni a 'ka gbonyuu gali -ze. We 'ni -moo, a mneni a 'ka -Lagoo gali -ze. Gbonyuu mia, mo kwaa ain tithie 'wo. Nu, a -ka -Lagoo 'nonye zo, 'in o yia ain nyuma tiklu nya. 17 -A 'pa -Lagoo fuo. Tiada mia, a mi gbonyuuu gali nya, 'in, -sleen mia, a ka gbuzoo wa -slolua ain 'nonye zo, di weee nya. 18 Nu, -Lagoo ka ain gbonyuuu 'tite kwee -sa, 'in, -we mia tiklu, a yia we gali -ze. 19 -We ka 'gbu na gbaa sa we, amias 'nonye -kali -yo. Sa a wla bhaa amias ku puinplagbu -yo gbonyuuu 'yli -bhlo -bhloo lenve -yla, gali 'bhisa, 'in gbonyii weee yia ain 'wlulapli ni, 'sa -bhlokpade, a wla -sleen amias 'de gali nya, -we mia tiklu -yla. Nu, mo wlvba -mo ain -Lagoo 'yilia 'wo.

20 Da a mia gbonyuuu gali nya, gbu tiklu lenvee 'to'b 'bha ain. 21 -We a nua le, lee -lu we 'nye ain -nya? -Sleen mia, zo bhaa ain, wee gbu ni kwaa nyume tithie 'wuu 'gbu. 22 Nu, -sleen mia, a mi amias 'de -yla, 'in, gbonyuu 'ni ain -ka. A ka -Lagoo gali -ze, 'in we -tnoo -wa nu, -a mi -mowlbee 'yoo -gu. Mo kwaa ain -Lagoo 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'wo. 23 Gbuzoo -wa: gbonyuu lenve mia, we -tnoo -wa tithie. 'In -we -Lagoo wlaa sa bhe, mo -wa 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amias -Kanyo -Zezu Klisi 'wo.

7

1 Na bhelia, in -yi we 'ji nu, -we na yia gbaa, a ka we 'wolanonnoe bha, -we ka gbu -wa, a -yi tite. Tite mia, nyume -ka 'yliyoga ni, we pli o 'wlu la. 2 We 'wlo sa ylukwonyoo -yo o 'lowlii gbegein gbu. O -ka o 'lowlii -gbe -mi, -moo -ka 'yliyoga ni, tite -gali o -gu. 'In -moo -ka tli, tite 'ni -sleen oo 'nyoo -gu -mi. 3 Da oo 'nyoo 'lowli -gaa -slu 'yliyoo, o -ka nukpasu -putu kwa, -zugba gbonyuu o nua le. 'In o 'lowli -ka tli ni, tite 'ni -sleen oo 'nyoo -gu -mi. O mneni o 'ka nyume -putuu 'nyoo -ze, -moo 'ni -sleen gbonyuu. 4 Na bhelia, 'sa -bhlokpade we mia amias -nu nya. A -yo Klisi mi -bhlo. Mo tlia -amias 'gbu. We 'dee 'gbu a -yo tite ka -yobhobhlo. -Sleen mia, o -soa tithinya glaa 'wo, o -nu a -mia. We 'dee 'gbu, -a mneni -a 'ka -Lagoo lubho nu. 5 -Benyi mia, da -a nua -amias 'dee dumagbu le, -Lagoo tite saa -amias dliwonyili 'nyii gwlu. Mo nua -amias ku zo lubho, 'in we kwaa -ain tithiee 'yloogbu. 6 Nu, -sleen mia, -a 'ni 'masleen titee gali nya -mi. -We kwee -a mia -kasu 'wo -benyi, -a ka tli -moo sulu. -A mneni -a 'ka -Lagoo lubho nu lubhonoo lolu lu, o Zuzu 'nonyezooe nya. Sa -a nua -benyi o lubho, tite -we mia celida we gali -mumie nya, -a 'ni 'masleen -moo -gu -mi.

-Moo tite nu lea?

7 Sa -a 'ka -sleen gbaa? 'Lee, tite -yo gbonyuu 'so, -lu -bhlo -wa yi? -Innya, we 'ni -lu -bhlo. Nu, -we gbonyuu -mia -slolu, tite ka 'mi we -slolu. We 'ni ya nu, tite nee nu, -na -limaa -luu 'to 'na 'bhal -mi -ni, nyuma -putuu -luu to mia, 'in 'na ka yaa we yibheli. 8 Nu, da tite yia, -bha gbonyuu 'yia -jolu, 'in we yia na di zo dliwonyiluu 'yli -bhlo -bhlo fa. -We ka gbv -wa, tite 'ni -mi ni, gbonyuu ka tli. 9 Bha, da tite 'nia lamu, in -ga 'yliyoo. -Sleen, tite ka yi, 'in gbonyuu yia gano, 10 -bha -bhlokpade, 'in in yia tli. -Sleen, tite -mumu 'ka yaa 'yliyogagie la, we 'ni we lenu, tithie we laa. 11 Gbonyuu 'yia -jolu, 'in we yia tite 'wopli we 'ka 'mi -dawli 'wono. Gbonyuu ka 'mi 'bha titee solo.

12 Nu, -Lagoo tite mi -mowluda, 'in o titenya mi -mowluda, we tiklu, 'in we nani 'yli. 13 'Lee, -lu -zoo mneni we 'ka 'mi tithie -laa? -Innya, we 'ni 'sa -mi: gbonyuu nua we le. We ka -lu -zoo 'wopli, we 'ka 'mi 'bha. Nu, tite slolua -ain nu, gbonyuu -nyu 'yli.

-Golv mi goda nyime 'wv

¹⁴ Cui, gbuzonu -wa: -a -yi we 'ji nu, tite mia, -Lagoo Zuzu -gbE we 'bhva. 'In -ami mia, nyime -o wa paa pelv gaylo 'bhisa gbonyuu kwEE, 'mo in -mia. ¹⁵ Yee! -We na nva le, 'in 'nu we 'wola. Nu, -we in 'yibhaa in 'ka lenv, 'in nu -muv le, 'in -we na nyea 'wv, -muv na nva le. ¹⁶ -We na nva le, we -ka nu, in 'ni we 'yibha, mv slolva nu, in ka njwv nu, tite nanu 'yli. ¹⁷ We -ka 'sa -mi, we 'ni na de nv we le, gbonyuu, -we mia 'mi 'wv, mv nva we le. ¹⁸⁻¹⁹ Cui, in -yi we 'ji, zuzonu 'ni 'mi 'wv -mi. -Ami, -o mia nyime nya, nu, zuzonu -nunve mi na dli zo, 'in in 'ni mneni in 'ka we lenv: zuzonu -we in 'yibhaa in 'ka lenv, 'in nu we le, gbonyuu -we in 'nia 'yibha, 'in na nva -muv le. ²⁰ -Sleen mia, -we in 'nia 'yibha, in -ka we lenv ni, we 'ni nu, na de nv we le, nu, gbonyuu -we -dlii 'mi 'wola, mv nva we le.

²¹ SaneE na tlaha sa tite ni -gv: in -ka gba in 'ka zuzonu lenv, gbonyuu lenve -bhlogbo in mnenia. ²² -Mo na dli zo, -Lagoo tite nanu 'mi dudu. ²³ Nu, -mo na ku zo mia, tite -putu mia -mo. Wee tite mia, mv -yo tite, -we na 'wlukvun njwvunua so gva, 'in mv zelia 'mi tite 'nyuu, -we mia 'mi 'wv -kaslonyme. ²⁴ -Ami mia -sleen da nyazinyo nya. Nyoo mneni o 'ka 'mi na ku -we kwaa 'mi titlie 'wv kwEE -saa? ²⁵ -A 'pa -Lago fuo -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'jini nya. Na 'ylimnee nya na njwua -Lagoo tite -yo, 'in na zva gbonyuu 'nujwe na -mumus' wv.

8

-Lagoo Zuzu saa -an gaylo -flii

¹ -Sleen mia, -wa -yo -Zezu 'so mia 'wvsloluda nyime -bhlo nya, gbudile 'ni wa -nv nya -mi. ² Nu, -Lagoo Zuzu tite, -we nyea nyime 'yliyogagie -Zezu Klisi 'wv, -muv ka 'mi gbonyuu tite -yo titlie kwEE -sa. ³ Nyumaa 'wvobee 'gbv Moizu tite mia, we 'ni mneni we 'ka wa gbv 'wvsa. Nu, -Lago ka we lenv: o 'ka nyumaa gbonyuu -yogbv 'wvobhuu 'gbv, o 'dee 'Yu o 'paa yoo dudu -gv, 'in -moo yia yi nyime 'bhisa, -moo ku 'ka gbonyuu -lenonyoo ku nya 'wvwlv. 'Sa -Lago 'bhua gbonyuu -yogbv 'wv o 'Yuu gbegein. ⁴ -We ka 'gbv o yi 'saa nv, mv -wa nu: -we tite palia gbv tiklu nya -ain 'wv, we 'ka gba. Nu, -sleen mia, -a mi -Lagoo Zuzu solv noda, -a'a no 'masleen -amiaa dliwvnyili 'bi. ⁵ -Wa nva nyumaa dliwvnyili 'bi, wa dli toa we -gv, 'in -wa nva -Lagoo Zuzu solv, wa dli toa we -gv. ⁶ Nyuma -wa ka dli toa wa dliwvnyili 'bi, titliee 'yoo -gv wa mia. Nyuma -wa ka dli toa -Lagoo Zuzu -gv, 'yliyogagie -yo 'wvotvve -dlooo 'yoo -gv wa mia. ⁷ Cui, nyuma -wa ka dli toa wa dliwvnyili 'bi, -Lagoo tonyuma wa -mia: wa'a zv -Lagoo tite 'nujwe, nu, wa 'ni we mneni. ⁸ Nu, -wa nva wa 'dee dliwvnyili 'bi, wa 'ni mneni wa 'ka -Lago dudu namanu.

⁹ 'In amia, a'a no amiaa dliwvnyilii solv, nu, -Lagoo Zuzu solv a nva, -we ka gbv -wa, o mi ain 'wv. Nyime -o 'ni Klisi Zuzu 'wv -ka, o 'ni Klisi -nv nya -mi. ¹⁰ Nu, Klisi -ka ain 'wv -mi, amiaa kuu 'de yi titliee -nv nya -mi gbonyuu 'gbv, -sleen -Lagoo Zuzu yia ain 'yliyogagie 'nyea, -we ka gbv -wa, -Lago neE nu, a mi nyuma tiklu nya. ¹¹ We -ka nu, -Lagoo Zuzu mi ain 'wv, -Lago -o -solv -noda -Zezu Klisi 'wv titlinya glaa, amiaa ku -we tia, mo yia we 'yliyogagie 'nyea oo Zuzu -o mia ain 'wv gbegein.

¹² Bheliaan, wee mia dee 'gbv, kpagbv yabhlo mi -ain 'wlv. Wee kpagbv mia, we 'ni -amiaa dliwvnyilii gbegein, 'bhie -a 'ka we solv no. ¹³ A -ka amiaa dliwvnyilii solv no ni, tia a yia. 'In a -ka we 'bha -Lagoo Zuzu 'tite nya ni, 'in a yia 'yliyogagie. ¹⁴ -Wa mia -Lagoo Zuzu solv noda, ma -wa -Lagoo yua. ¹⁵ -Lago ka ain o Zuzu 'nye, 'in oo Zuzu 'u -zeli ain gali, o'o 'nye ain nyanodli. Nu, -Lagoo 'yua o zelia ain. Oo Zuzu 'gbv, -a kpia 'wv -Lagoo gbegein gbagbie nya:

«Aba!»* Dide!» 16-Lagoo Zuzu bhlia -amiaa 'deε zuzu -gu, 'in o ηwnunua -ain nu, -a mi -Lagoo 'yua nya. 17 'In -a -ka -Lagoo 'yua nya -mi, -lu -zonus -we -Lago zba la o nyumaa -nu nya, 'yia -a yia we. Cun, -a -yo Klisi sa yia we dlilia. Nu, -a -yo o 'so -ka siada -mi, -a -yo o 'so, 'in -amiaa 'ηm mni 'yaa.

-Lago yia -ain o 'ηm 'kadu 'nyε

18 -Amiaa -zeen -siasie -yo -Lagoo 'ηnumnie -we o yia -ain 'kbslolua, -a -ka we 'desobhie yibholu, in mi we -gu nu, -amiaa siasie 'kienyi. 19 Cun, -lu weee -Lago -laa la, bhla -we nya -Lago 'kaa o 'yuaa 'ηm 'kadu -lolu, we mi we woda, 'in we 'tu mi we 'bhada. 20 Nu, 'tite -we nua ε, 'in lalalu kamania -yo, we kwεε dudu -tva. We 'ni lalalu 'yibha we, -Lagoo de -wa. We mi 'sa 'bhie, -lu -zonus dudu mia woda. 21 Wee 'tite -we nua ε, 'in lalalu mia -nyumoda, 'in -we nua dudu gaylo 'wu, la we yia 'bhva. Gaylo 'wu dudu yia 'bhva, 'in 'yia we yia 'ηm 'kadu -we -Lagoo 'yua 'kaa 'yi. 22 -A -yi we 'ji nu, -lu weee -Lago -laa la, we mi -zeen -bhlokpade kluda siasie kwεε, 'ηwno o mi 'wlusada 'bhisa. 23 Nu, we 'ni lalalu 'debhlogbo: -amia mi 'ya kluda -amiaa dli zo. -Lagoo 'yuaa -zeziee 'tu mi -ain 'bhada, o 'ka -amiaa ku gaylo 'wosa. We mi 'sa 'bhie, -a ka -Lagoo wlawlalu tianu 'yi, mu -wa o Zuzu. 24 -A ka gbu 'wobhu, nu, -a 'ni -slε we 'de weee 'yi: -a mi we woda. -We -a dia dli 'wu, -a -ka we -yoyi ni, wa'a la -slεen we dliwudidie. -We -a yia -yo, we 'ni dliwudidiee gbu -ka. 25 -We -a'a 'yia -yo, -a -ka we dli 'wodi ni, 'in -a wda we dltie nya.

26 We bhli muu -gu, -amia 'nia da 'wote ni, -Lagoo Zuzu yia, 'in o bea -ain -yo. Sa -a 'kaa -Lago bhuhhoe sazonus sa, -a 'ni we sa -yi. Toun, 'in Zuzu bhuhhoea -Lago -amiaa -nu nya, klukluweli -we ηwe 'nia mnene we 'ka gba nya. 27 Nu, -Lago mia, -mo nyumeε dibhe 'wu o yia la, 'in o -yi -we Zuzu yibhalia o, -we ka gbu -wa, sa o 'yibhaa, 'sa Zuzu bhuhhoea, -wa mia o -nu nya, wa 'gbu.

28 -A -yi we 'ji nu, nyuma -wa -kalia -Lagoo ze, -wa o laa o dumagbusu 'gbu, gbusu -we ylia wa, -Lago bhaa we 'wlu -maa nu zonus nya. 29 -Wa -Lago -saa -bha we gwedida, o ka dli -sa 'cun o 'ka wa o 'Yuu 'wuwlu -zeli. 'In o 'Yu 'ka kpaas -ze bhelia duun glaa. 30 -Wa -Lago -saa -bha tiatia, o 'ka 'ya wa la. -Wa o laa, o ka wa nyuma tiklu -zeli, 'in -wa o -zelia nyuma tiklu, o ka 'ya wa o 'ηm 'kadu 'nyε.

Gbu yabhlogbo 'ni mnene we 'ka -ain -Lagoo zekalie -yosa

31 Nu, lee -lu -a 'ka gbunya -mnu 'bigupalia? -Lago -yo -ain -ka -mi, nyoo mnene -ain a? -Moo -kanyo 'ni -mi. 32 O 'Yuu 'debhie, -Lago 'ni o siasie gwevlalu. Nu, -a 'de weee 'gbu o yia o wla wa 'ka o 'bha. O -ka o 'Yu wla ni, -lu weee o yia wlaa sa bhe. 33 -Wa -Lago -saa -bha, nyume yabhlogbo 'ni mnene o 'ka wa gbu 'wluladli. -We ka gbu -wa, -Lago neε wa mi nyuma tiklu nya. 34 Nyume yabhlogbo 'ni mnene o 'ka wa gbu -lueli. Nu, -Zezu Klisi ka tli, we 'ni 'sa -tu, 'in o yia tilitinya glaa 'woso. O -di -Lagoo lilisolu la, -zugba o bhuhhoe -moo -amiaa -nu nya. 35 Nyoo 'ka -ain Klisi zekalie -yosaa? 'Lee, siasie -wa yi? Dlihe -wa yi? 'Kliyie 'wopalie -wa yi? 'Nwo -yo boba -wa yi? -Naanagbu -we ylia nyume -wa yi? We -yo -amiaa 'bhahue -wa yi? 36 'Sa we mia celuda -Lagosebhe 'wobe: «-Na 'gbu -a plilia tilitiee ηweε 'yli weee nya.

Bhlabhlenya -we wa 'kaa 'bha ni, sa wa nua we, 'sa wa nua -ain.»

37 Nu, -lu weee ylia -ain, 'in -a lua we sa kpeen kpeen, o -kalia -amiaa ze, o 'ηm nya. 38-39 'In in mi we -gu nu, gbu yabhlogbo 'ni mnene we 'ka -ain -Lagoo zekalie -yosa. We 'de yi tilitie -zeoo, we yi 'yliyogagie -zeoo, we yi 'anzunya -zeoo, we yi zuzunya -zeoo, we -yo -lu -we mia -slεen -bha -zeoo, 'in -lu -we mia yida -zeoo, we 'ni we mnene. We yi -lu weee -we kaa 'tite -we mia yali -zeoo,

* 8:15 Aba: we ji -wa «Dide» zuifoweli 'wo.

-we mia dudu -zeoo, we -yo -li weee mia lalali nya -zeoo, we 'yabhlogboɔ 'ni mneni we 'ka -ain -Lagoo zekalie -we o -slolua -amīaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wu, -yosa.

9

*-Lagoo-saa-bha *Izlaelnyuma*

¹ Ni, gbuzono na gbaa, -we ka gbv -wa, in mi Klisi 'wu, t'in 'tobhu yo. Na dli, -we Zuzu 'Pupa slolua 'yoo da, mu gbaa 'mi -yla ni, gbuzono na gbaa. ² -Mo na nukple, pleε sulo 'nyuu -yo siasie -we 'nia bhloluda -ka mi -mo. ³ -We mia na bhelia Zuifuu -nu nya, -wa in -yo wa 'so mia nyuma -bhlo nya yice 'wu, in 'yibha yaa -Lagoo -sa 'mi kwnεε, 'in in 'ka Klisi -yobhu wa zovonuu 'gbv. ⁴ *Izlaelnyuma wa -mia. -Lagoo ka wa o 'yua -zeli, o ka wa o 'ηni 'kadu 'kluslolu, o -yo wa 'so ka 'wosuslolu, o ka wa -yla o tite pali, o yia wa o bobue -slolu, 'in -li 'kadu o 'kaa wa 'nye, o yia we wa -yla gba. ⁵ O ka wa dukpasu 'kadu 'nye, 'in wa yia Klisi gwali nyume 'bhisa wa zwayli, Klisi o mia -Lagoo nya nyuma weee 'wlu, -a 'ylimani o 'yli weee nya. * -Ameni.

-Lagoo yuaa 'zayli

⁶ We 'ni ni, -we -Lagoo gbaa o 'ka wa 'nye, we 'na 'ka nyini, ni, -wa wa gwalia Izlaelnyuma nya, wa 'de weee 'ni 'sa Izlaelnyumaa 'zayli. ⁷ 'In -wa wa gwalia Ablaamuu zwayli, wa 'de weee 'ni 'sa o 'yuaa 'zayli. -Lagoo neε Ablaamu -ylae: «'Yua in gbaa ni, 'yua -na yia wa, *Izaku zvaa gbegbεin -na yia wa 'yia.» ⁸ Wee weli 'ji -wa ni, -wa mia -Lagoo 'yuaa 'zayli nya, we 'ni 'yua -wa wa gwali nyumaa solv -bhlogboɔ, ma: 'yua -wa -Lagoo gbaa o 'yua wa yia -zea, ma -wa. ⁹ Ni, -we -Lagoo gbaa o 'ka lenv, mu -wa ni: «-Zv -bhlo 'ka 'pli ni, yia na yia, wee bhla -bhlokpade nya, -zugba *Sala ka 'yu gwali.»

¹⁰ Ni, we 'ni we bhialida, *Wlebeka mi 'ya -bha. O 'yi 'yua 'so nukpla -bhlo 'wu -amīaa dukpasa Izaku nya. ¹¹⁻¹² 'In -Lagoo -yi o nyuma -bhasa sa o dumagbu nya, we 'ni wa lenvgbuu gbv, ni, la o laa wa. *Wlebeka 'nia -slo o 'yua 'so gwali ni, -zugba wa 'ni gbuzono -yo gbonyuu lenv, 'in -Lagoo neε o -yla: «Kpasa yia o 'bisvayu zo lubho nva.» ¹³ Ni, we mi celida -Lagooεbhe 'wve:

«*Zakobuu ze in -kalia,
in 'ni *Ezauu zekali.»

¹⁴ Sa muv 'ji mia? 'Lee, -Lagoo 'ni tiklu -mi -wa yi? -Imnya, we 'ni 'sa -mi. ¹⁵ 'Ya, o neε Moizi -yla:

«-O in 'kaa nyazi 'yili,
nyazi na yilia o.

'In -mamō in 'kaa zovono 'wluo nu,
zovono na nva o 'wluo.»

¹⁶ We -ka 'sa -mi ni, -Lagoo zovono -lenve mia, we'e 'bhu nyumaa dumagbuu -gbe, 'in we'e 'bhu wa lagovoe -gbe, nyazidli -ka -Lagoo -bhlogboɔo -gbe we bhva.

¹⁷ Ni, -mo -Lagooεbhe 'wu, -Lagoo neε o pila Eziputu 'wlu la -ylae: «Nyumaa 'Wlulapilnyo in nva da -mi 'wu ni, in 'ka na 'tite -slolu -mi 'wuu gbv -wa, 'in -in 'ka we lenv, wa 'ka 'mi yibheli dudu weee -gu.» ¹⁸ -Bha wa yia we -yoyia ni, o -Lagoo 'yibhaa o 'ka nyazi 'yili, 'mo o yilia nyazi, 'in -o ka dli o 'yibhaa o 'ka 'wokla, o dli o klaa 'wu.

-Lagoo-saa o nyuma -bha o dumagbu nya

¹⁹ Gbaa wa yia 'mi -ylae: «We -ka 'sa -mi ni, sa -Lagoo 'ka gba ni, nyume ka gbonyuu lenva? Nyoo 'ka -Lagoo dumagbu 'kluyiligbea?» ²⁰ 'In -mi, nyume, nyoo -in -mi, 'in -na kpeli -Lagoo? 'Lee, nyida mneni we 'ka we manyo -yla gbae:

* 9:9 Ni, Izaku gwaligbu we gbaa de.

«Lee -lu ka 'gbv -in yi sa 'mi ma?» ²¹ Nyidamanyo mneni o 'ka o mame nya -we o 'yibhaa ma. We 'ni muv? Wee mame -pue -bhlokpade nya o mneni o 'ka nyida -zovu ma, 'in o mneni o 'ka nyida -kpua ma.

²² Nu, -Lago 'yibha ya o 'ka o 'ce -yo o 'tite -slolu, we 'dee 'gbv nyuma -wa -gv o 'ce mi yaa, 'in o 'kaa lasa, o ka wa 'gba 'wobhu dlitie nya. ²³ Nu, -Lago 'yibha sa o 'hni mnia, o 'ka we -slolu, we 'dee 'gbv, -wa o 'yilia nyazi, 'ma o mnazia la o 'hnumniee -nu nya. ²⁴ Waa nyuma o laa, -amia -wa. We 'ni nu, Zuifu -bhlogbo o nyidi o -sa -ain, 'in o yi -ain la, nu, -wa 'nia Zuifu wa glaa -wa 'ya. ²⁵ 'Sa we mia celida Ozeee 'sebhe 'wu nu, -Lago nee:

«Nyuma -wa 'nia na nyuma glaa -mi,
laa na yia wa na nyuma.
'In -wa 'nia na dliwonyinyia,
'ma na yia laa na dliwonyinyia.»

²⁶ O nee 'yae:
«Da -mumu wa gbaa zlume wa -ylae:
<A 'ni na nyuma -nu,

'ma wa yia -sleen laa 'yliyoga -Lago o 'yua.»

²⁷ *Ezaii 'kria 'wu, -moo nee Izlaelnyumaa dae: «Izlaelnyuma yi 'wuzumanu gumunyuu hweyo -buse 'bhisao, wa falu yabhlogbo o yia 'gbv 'wobhva. ²⁸ Nu, -we Jejitape gbaa o 'ka dudv -gv lenu, slvu o yia we lenu, 'in we 'ka we bhloluda nyini.» ²⁹ 'In Ezaii ka 'ya we gba tiada:

«'Tite -ka -Lago ka -ain 'yua -yoti.

O 'ni yaa we lenu ni,
sa *Sodomu -nyuma -yo *-Gomolu -nyuma mia,
'sa -a yia -mia.»

³⁰ Sa -muv 'ji mia? Nyuma -wa 'nia Zuifu, -wa 'nia tiklumumiee datahida -mi, -Lago nee wa mi nyuma tiklu nya, wa ka -Lago dli -gv zvu 'gbv. We bhla, wa 'ni tiklumumiee datahida -mi. ³¹ We 'ni 'sa -mi Izlaelnyumaa -nu nya, titee gbegebein wa talia tiklumumiee da, 'in -we tite 'yibhaa wa 'ni we yli. ³² -We ka 'gbv wa 'nia we kweyomneni ni, wa lenugbov gbegebein wa talia we da, wa 'ni -Lago dli -gv zv. We nya wa gozoa «tukpa -we bhla nyuma la.» ³³ Wee tukpa mia, we mi celida -Lagosebhe 'wu we dae:

«Nu, *Siogbe 'wu, na dia tukpa 'kadu yabhlo
-we nyuma gozoa la,
-we bhla nyuma la.
-O -ka o dli -gv zv ni,
-moo 'na ka dli lv.»

10

Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, wa -Kanyo -bhlo

¹ Bheliain, in 'yibha na dli weee nya nu, -Lago -sa Zuifu gbv 'wu, 'in in mi we 'gbv -Lago bhuhoda. ² Nu, in mneni in 'ka gba, wa -gv mi ladoluda wa 'ka -Lago lubho nu, 'in sa wa 'kaa we nu, wa 'ni we -yi. ³ Sa -Lago nua, 'in nyuma mia tiklu o 'de 'yu, wa 'ni we 'wolanu, 'in wa 'yibhaa wa 'ka wa 'dee nu saa we nu. Wa -ka 'sa nuda -mi, -zugba sa -Lago zelia nyuma nyuma tiklu, wa 'ni we zolapli.

⁴ Nu, Klisi -wa Moizu titee 'wubhalida. -Sleen mia, -wa weee zva -Zezu Klisi dli -gv, 'ma -Lago zelia nyuma tiklu.*

⁵ Moizu -ka tiklumumie -we bhva titee gbegebein gbv gbada -mi ni, o nee: «-Wa zva tite gbagbaweli 'nonye, ma yia 'yliyogagie we gbegebein.» ⁶ Nu, -we wa gbaa tiklumumie -Lago 'yuu daa dli zovu 'wu, mu ni: «-In 'na gbalu -mo -na dli zo -ni,

* 10:4 A zeli -Galasi -nyuma 3.25-27

nyoo 'ka yali -gbla?» (-In -ka 'sa gba, Klisi -in 'sibhlia la.) ⁷ -In 'na gbal 'ya -nie, nyoo 'ka -mo glu pla? -In -ka 'sa gba, Klisi -in -solba 'wu tltlunya glaa. ⁸ 'In sanee Moizi gbaa we daa -Lagosebhe 'wu: «Weli mi -na 'de kwesi, -na nyee, -na dli zo.» Wee weli mia, dlizovee gbu -we -a gbaa ain -yla, mu -wa. ⁹ -In -ka nyuma weee 'yibadi we nyee weli ni, -Zezu -wa Nyumaa -Kanyo, 'in -in -ka we dli -gu zu ni, -Lago ka o tltlunya glaa 'wosob, -Lago yia -mi gbu 'wosaa. ¹⁰ Ni, -in -ka -Zezu -na dli weee -gu zu, in -Lago yia -mi nyume tiklu nya. -In -ka we nyee weli ni, -na dli mi o -gu, gbu o yia -mi 'wosaa. ¹¹ -Lagosebhe nee: «Nyoo nyoo -ka o dli -gu zu, o 'na 'ka dli lv.» ¹² We -ka 'sa -mi, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, wa 'ni -yobhobhloda -mi. Wa 'de weee -Kanyo -bhlo. -Wa weee laa o 'nyi, o zozonu o nyaa wa sa duun. ¹³ -Lagosebhe nee: «-Wa weee laa Nyumaa -Kanyoo 'nyi, gbu 'wu o saa wa.»

¹⁴ 'In nyuma 'ni mneni wa 'ka o 'nyi la, -zugba wa dli 'ni o -gu -mi. We 'ni muu? Wa 'ni mneni wa 'ka o dli -gu zu, -zugba wa 'ni -slo o -gugbu 'nu. 'Ya, wa 'ni mneni wa 'ka o -gugbu 'nu, -zugba nyume yabhlogbo 'ni -slo wa -yla -Lagobu gba, we 'ni muu? ¹⁵ 'In nyuma 'ni mneni wa 'ka -Lagobu gba, -zugba wa 'ni -slo wa tie wa 'ka we gba. We 'ni muu? We mi celida -Lagosebhe 'wde: «-Wa gbaa gbu nu zozonu, wa -ka yi, -a li 'muna.» ¹⁶ 'In nyuma weee 'ni 'sa wee -Lagobu -zono -yoywuu. Ezaii ka we gba: «Jeitape, weli -we -in tie -ain 'wu, nyoo zu we dli -gaa?» ¹⁷ -Lagobu -zono -we wa 'nua ni, we -gu dlizove 'bhua. 'In wee gbuzonu mia, Klisu weli -wa.

¹⁸ Lee, Zuifu 'ni wee weli 'nu? Lee 'gbua, wa ka we 'nu. -Lagoweli nee: «Wa ka wa weli 'nu dudu weee -gu, 'in wa gbagbaweli yia dudubu bhloluda nyini.»

¹⁹ 'In we -ka 'sa -mi ni, Izlaelnyuma 'ni we 'wolanuu? Lee 'gbua. Tiata -Lago nee Moizu nyee nyae: «Zenyidi na yia ain 'nyea, -wa 'ni bhaa na nyuma, wa gbegbein. 'Ce na yia ain 'palia waa nyuma -wa 'nia gbu -yi, wa gbegbein.»

²⁰ 'In Ezaii 'temania dli, o nee -Lagoo 'nyi nyae: «Nyuma -wa 'nia na datalida -mi, ma 'yia 'mi. 'In -wa 'nia 'mi -yolayibhada -mi, 'in in yia na 'de wa 'kluslolu.»

²¹ Ni, -Lago nee Izlaelnyumaa dae: «We 'ka 'ylo 'wosob bhla 'wubhu we 'ka we bhilida nyini, nyuma wa'a zaa 'mi 'nujwe, 'in wa kpelia 'mi, na so mi wa -yla sloda.»

11

-Lago 'yila Izlaelnyuma nyazi

¹ We -ka 'sa -mi, na 'de na yibhaa la 'lee, -Lago ka o nyuma so zolasali 'kuteyii? -Innya, we 'ni 'sa -mi! *Izlaelnyume na 'de -mia. Ni, Ablaamu 'yuoyu in -mia, 'in in mia Bezamee -gligbo 'yli -nyume nya. ² -Lago 'ni o nyuma o -saa -bha we gwedida so zolasali 'kuteyii. -Lagosebhe 'wu, da *Elii mi Izlaelnyumaa gbu lapalida -Lago -yla, weli -we o gbaa, amiaa 'de -yi we. ³ O nee: «Jeitape, wa ka -na gbu -falipanya 'bha, wa ka -na boboloda lasa. Na 'debhlogbo -tva -bha, wa 'yiba wa 'ka 'ya 'mi 'bha.» ⁴ 'In sa -Lago 'pali we 'bigaa? O nee: «Nyuma 'wlu gb -bhlo 'wlu kugba le gbu in zva la na -nu nya. -Maa 'ni yoyologo -Baal

'yu 'kukolu 'sibhli.» ⁵ Mv -bhlokpade mi 'yaa -zeen yli nya. Nyuma -sele -tva 'wv, 'nanidli nya -Lago -saa -bha wa. ⁶ Nu, -Lago -ka -bha wa -sa 'nanidli nya, we 'ni wa lenogbvu gbv. We 'ni -muv, -Lago 'nanidli mia, we bhe.

⁷ -We mia de ni, sa -muv 'ji mia? -We ka da Izlaelnyuma tala, wa 'ni we 'yi. 'In -wa -Lago -saa -bha, ma -bhlogbvo 'yi we. Nyuma -putu mia, -maa 'ni mneni -maa 'ka we 'wolanu. ⁸ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wde: «-Lago ka wa dli 'ytaa 'wopal. O ka nikpise wa 'yliya 'wokpal wa yi layi, 'in o yia wa yukwli 'wosulu wa yi 'nv, 'sa -bhlokpade we mia we 'ka -zeen yli.» ⁹ Nyumaa 'wlulapilnyo -Davidi nee 'yae:

«Wa 'feti -sasie -ze lubhu yabhlo we 'ka wa 'de kpa.

'In we 'ka 'bhoka yabhlo -ze,
wa 'ka -mo bhili,
'in we 'ka -kasv -ze wa -yla.

¹⁰ Wa -ze 'lona,
wa 'na 'yili -lu yabhlogbvo -yo -ni.

Kwlani wa kavv 'wv 'kamuv.»

¹¹ -We mia dee 'gbv, 'in yia layibhae: 'lee, Zuifu mia ni, bhli wa bhli de weee y? -Innya, we 'ni 'sa -mi, nu, wa gbonyuuu 'gbv, 'lakpanya yia gbv 'wobhv. 'In we 'ka Izlaelnyuma zenyi pali. ¹² Zuifv gbonyuu nva we le, 'in zvzvzv 'kadu yia dudv -gv lenv. 'In wa bhlibhlie yia nyuma -wa 'nia Zuifu zvzvzv 'kadu 'nye. Nu, da Zuifu weee -ka 'wvso, zvzvzv 'kadu yi 'yaa -gvwvlaylimania.

-Wa 'nia Zuifv, sa -Lago -saa wa gbv 'wv

¹³ Amia 'nia Zuifu, amia na salia da 'di -sleen. -Wa 'nia Zuifu, wa -gbe -Lago tiea 'mi. 'In wee lubho -muni mi na 'muna nya. ¹⁴ 'In 'yibha wee na lubho 'nye na bhelia Zuifu zenyi dli, 'in wa tava 'ka gbv 'wobhv. ¹⁵ Nu, da -Lago palia wa solv la, 'in o -yo dudv -nyuma yia 'wvsvslolu. O -ka Zuifu kpa 'nanuv ni, 'lee, lee -lu we 'ka lenva? -Wa tlia ma yia 'yliyogage 'yia.

-Fliisu -yo ffasu

¹⁶ Nu, 'floo kibhee tianv -ka -Lago -nv nya -mi, we -kpabbie mi 'ya o -nv nya. 'In suu somi -ka -Lago -nv nya -mi, we 'klyanya mi 'ya o -nv nya.

¹⁷ Izlaelnyuma 'wlv ffasu -we ka 'klyia tava wa -di. -Mi, -in 'wlv sa -fliisu yabhloo 'klyia -we wa -di, 'in wa yi we ffasuu 'klyaa 'biv lagbvani. -Sleen mia, -mi, -fliisuu 'klyia, ffasuu somii 'nyu -na -yo we 'klyanya dlilia. ¹⁸ -In 'na 'ylimani -na 'de ffasuu 'klyanya -yo -ni. -In mi -fliisuu 'klyia nya, 'in we 'ni -mi nye somi 'nyu, nu, somi nyea -mi 'nyu. We 'de 'gbv, -in 'ni mneni -in 'ka -na 'de 'ylimani.

¹⁹ 'In -mi, gbaa -na yia 'mi -ylae: «Nu, wa ka wee ffasuu 'klyia tava -di, wa 'ka 'mi we 'bi 'wvlagbvani.» ²⁰ Gbvzvzv -wa, wa 'ni dli zvzv 'gbv wa yia wa -di. 'In -mi, -na dlizvzee 'gbv wa yia -mi we 'bi 'wv lagbvani. -In 'na 'ylimani -na 'de -ni, -in so -Lago. ²¹ Nu, -Lago -ka ffasuu 'klyia 'wvdi nu, o mneni o 'ka 'sa -mi nu. ²² -In -tal, -Lago dli nani 'yli, 'in o -sunwe. -Wa bhli, o -sunwe wa -nv nya, nu, o dli nani 'yli -na gbegbein. -Tv o dli 'ylinano zv. We 'ni 'sa -mi, sa o -dia de ffasuu 'klyia, 'sa o di 'yaa -mi. ²³ Nu, 'yli yabhlo nya, Zuifu -ka dlizvzee gbv -yovvnu ni, -Lago ka 'tite o 'ka wa wa 'biv lagbvani lv. ²⁴ Nu, -mi, -in mi zlime -fliisuu 'klyia nya, wa ka -mi -di, 'in wa yia -mi ffasu -yovlagbvani, we 'ni 'sa -in 'wlv. We -ka 'sa -mi, Zuifu -wa mia, wee ffasuu 'klyia nya, -Lago mneni o 'ka -maa wee suu da o -dia wa lagbvani lv.

Izlaelnyuma weee yia gbv 'wobhva

25 Na bhelian, -Lagoo zizelu yabhlo mia, in 'yibha a yibheli we, a yi amiaa 'de 'wobhu gbuyilonya 'bhisa. Izlaelnyumaa falu yabhlo ka dli 'wokla bhla -selee -nu nya -Lago -yla. 'Sa we yia -mia, we 'ka 'lakpanya -wa 'kaa gbu 'wobhvu njwe -gbali bhla yli. 26 We bhla mia, Izlaelnyuma weee yia gbu 'wobhva. 'Sa we mia celuda -Lago seabhe 'wu nu: «Gbuwsanyo yia *Sion 'bhva. Mo yia *Zakobu -ghlgbu 'yli -nyumaa 'ylinyunogbu wa -gusaa.

27 A yla! In -ka -bha wa gbunyuu -sa, in na nva wee *'wosuslolue ni le wa nya.»

28 Wa 'ni -Lagobu -yohwuu, we 'dee 'gbu wa yia -Lagoo tonyuma -ze. 'In -muv yia ain 'wosa. Nu, wa dukpasu 'gbu -Lago -kali wa ze, in o yia -bha wa -sa wa 'ka o nyuma -ze. 29 'In -we -Lago 'nyea nyuma, o'o 'bhu we 'wu lu: -wa o laa, o'o 'tide wa 'yi. 30 Tiada, a 'ni -Lago 'nujwe zu. Nu, -sleen mia, -Lago ka ain nyazi 'yli Zuifu 'ni o 'nujwe zuu 'bigu. 31 'Sa -bhlokpade, wanuu -Lago wa 'nia 'nujwe zu, we -ka amianuu o nyazidli 'yiyie -ze nu, o 'ka wa nyazi 'yli 'yaa gbu -wa. 32 Nu, sa nyuma 'na 'kaa -Lago 'nujwe zu, o ka we wa kwee ti, 'in o 'ka wa 'de weee o nyazidli -slolu.

-A 'ylimani -Lagoo 'hni

33 -Lagoo 'nanidli 'yli -gwoola. O gbuyilo -yo o 'wlukoon -to 'wu. Nyume 'ni mneni o 'ka -we mia o dli 'wu 'wolanu. Sa o nva gbu le, nyume 'ni mneni o 'ka we 'wolanu. 34 -Lagoweli nee:

«Nyoo -yi Jejitapee 'wlukoon lapopali gbuva? Nyoo 'ka o 'dizva?

35 Nyoo 'nye -Lago -lu tiada, 'in o yi we 'bigupalia?»

36 Cun, -lu weee mia, o -gbe we bhva. Mo -laa -lu weee la, 'in we mia o -nu nya. -Lagoo 'hni 'ylimani 'yli weee nya. -Ameni.

12

1 Na bhelian, -Lago mi yeda 'nani nya -amiaa -nu nya. We 'dee 'gbu, -we in 'yibha a nu le, mu -wa nu, a wla amiaa ku 'yliyoga -slaka nya. Mu -wa -mawlu -slaka -we nania -Lago duvu. -We mia da, mu -wa amiaa -Lagobubue tiklu. 2 A 'na mnani dudugbu 'bi -ni, nu, a 'tide -Lago 'yi, o 'ka amiaa 'wlukoon lapopale 'bhiti. O -ka we 'bhiti ni, 'in a yibhelia -we o 'yibhaa 'ji: mu nania 'yli, mu nania o duvu, mu'u baa -lu yabhlogbo o 'wu.

3 -Lago ka 'mi o zuvunu 'nye sa bhe. We 'dee 'gbu in nee ain -yla -bhlo -bhloe: a 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu 'kaduu -ni, nu, -momo -ka -mi, dliuzoe -we o 'yia -Lago kwee, o 'bhu 'sa o 'de 'wu. 4 Nyume mia, o ka 'lali duun, 'in wee 'lali wee'e nu lubho -bhlo. 5 'Sa we mia -amiaa -nu nya. -A -zu 'wu, 'in -a mia nyume -bhlogbo nya, -we ka gbu -wa, -a -yo Klisi 'so -bhlo. -A 'de weee mi 'wosusloluda, 'in, o -ka -mi, o ka o 'bi, kuu 'lali 'bhisa. 6 -Lago ka -ain lubho 'nye 'nanidli nya. -Lubho -we o 'nyea -ain we 'yli -bhlo -bhlo. 'In o o -ka -Lagobuu gbagba -lubho 'nye, o nu we le -Lago dliuzoe nya. 7 -O -ka nyumaa 'wosa dli -ka ni, o -sa wa 'wu. -O -ka nyuma -slolu -lubho -ka ni, o -slolu wa. 8 -O -ka nyumaa 'kwayli -papiee 'tite -ka, o 'pa wa 'kwayli. -O -ka nyumaa -lu -nye dli -ka, o 'na zeli we -ni, o nu we le. -O -ka nyumaa 'yugalinyo nya -mi, o nu we le -goladolue nya. -O -ka bobabhanyaa 'wosa dli -ka ni, o nu we le 'muna nya.

9 Ze'kale mia, we -mi sa tiklu, we'e nono -dawli le -ni. A nye gbunyuu 'wu, a ne 'nani -nunve -yola. 10 A 'yibhali -yibhali, dli weee nya nee -Lagobhelia. A 'yi 'kli a 'dekpoa 'ka -bhazuvu. 11 A nu -amiaa -Kanyoo lubho -goladolue -yo dli weee nya, nu, a 'na 'yamanu -ni. 12 A li 'muna, -we ka gbu -wa, a mi -Kanyo

woda. A -ka siasie 'wu -mi, a nu dltie, a bhuhhoe -Lago 'zlabhue zo. ¹³ Amia -Lagonyuma sisali 'wu, 'in -wa -ka amiaa -gbe yi ni, a kpa wa sa 'nanuu.

¹⁴ -Wa -ka ain 'klyie 'wupalida -mi, a bhuhhoe -Lago o 'ka wa 'nyularjwna. A njwna wa 'nyu la, a 'na bhili wa gwewe -ni. ¹⁵ -Wa mia 'muna lida, a -yo wa 'so li 'muna. -Wa mia wida, a -yo wa 'so wi. ¹⁶ A -ka weli -bhlo a 'dekpa nyidi. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu 'kaduu -ni, a njwnu lubho -yiaasu nunue -yo. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu gbuyilonya 'bhisa -ni.

¹⁷ Nyime o -ka ain gbonyuu -yla lenu, a 'na nuu we 'leeji le -ni. Nu, a 'yi 'kli a 'ka gbuzonu gbv lenu nyima weee 'yliya 'wu. ¹⁸ We -ka yaa amiaa -gbe we bhu ni, sa a mnesia a -yo nyima weee 'ka 'wutu -dlao, a nu 'sa. ¹⁹ Na 'talea, a 'na -sali amiaa 'dee kpa -ni, nu, a 'tide -Lago 'ce 'yi, we 'ka amiaa kpa. -We ka gbv -wa, we mi celida -Lagosebhe 'wue, Jejitape nee: «Kpasasie mia, na -nu -wa. -We ka 'klu nyime kaa, -ami wlaa we.» ²⁰ 'In -Lago nee 'yae:

«ŋwo -ka -na tunyime 'bhada -mi,
-in 'nye o lililu,
'nyumatv -ka o 'bhada -mi,
-in 'nye o 'nyu o 'ka 'ma.
-In -ka 'sa nu ni,
we 'wlv -kapv -in slu o 'wluo.»

²¹ Gbonyuu 'na pili -mi 'wlu la -ni, nu, -in pili gbonyuu 'wlu la zozonu nya.

13

A zo nyimaa 'yugalnya 'nohwe

¹ -Wa pila 'gbe 'wlu la, nyima weee pili wa zola, -we ka gbv -wa, 'gbee 'wlulapilnyo o -Lago 'nia lapali, o 'ni -mi, 'in -wa o palia la, 'in o yia we 'yoo wa 'nye. ² Nu, o -ka wa we 'yoo 'nye ni, nyime o -ka wa -yowusolu, -zugba -Lago -yo o -solva 'wu. 'In -mama -ka 'sasokpa gbv lenu, -kaslv 'wu wa paa -maa. ³ -O -ka 'nanunonyo nya -mi, o 'na 'ka 'gbee 'wlulapilnya kwee nyano nu. Nu, we -ka gbonyuu nyime nu le, 'in o nva wa kwee nyano. We 'dee 'gbv, -we -in 'kaa lenu, mv -wa 'nani -nunue, 'in wa 'ka -mi 'njikwalu. ⁴ 'Gbee 'wlulapilnya mia ni, -Lagolubho, -we nania 'yli -na -nu nya, 'mv wa mia noda. 'In -in -ka gbonyuu lenu, -in so wa, -we ka gbv -wa, wa ka 'tite, wa 'ka -mi -kaslv 'wupa. -Lago lubhononya wa -mia, 'in wa slolua -Lago 'ce -wa nva gbonyuu le -yla. ⁵ We 'dee 'gbv, -in pili wa zola, we 'ni -Lago 'ce -bhlogbodo gbv, nu, -mo -na 'dee 'wlukoon, 'yoo -zovu -wa 'yaa 'gbv.

⁶ We 'dee 'gbv a 'peni 'ya *nison -gwazi. -Wa saa we, -Lago 'nyea wee lubho wa, 'in we 'ka -mi tiklu. ⁷ -We a kaa kwee nyima -putuu -nu nya, a 'nye we wa yoo. We -ka nison -gwazi, a 'peni we. We -ka -sasa -lu ni, a 'peni we. -Wa a 'kaa 'nohwe zu, a zu wa 'nohwe. Nyime o mia -bhazonyo nya, a -zu -bha o.

A kakali ze

⁸ Nu, nyime yabhlogbodo kpagbv 'na -mi -ni ain 'wlu -ni. Kpagbv -we 'kaa ain 'wlu -mi, we -ze zekalidli -bhlogbodo: mv 'kaa ain nyidi -mi. Nu, o -kalia o -libheyii ze, -Lago tite o zva de 'nohwe sa 'ce. ⁹ Amiaa 'de -yi *titenya: -in -yo 'njwno -putu 'na -dli -budu 'wu -ni. * -In 'na 'bhal nyime -ni, -in 'na yili 'wie -ni, -lu -we 'nia -na -nu, -na dli 'na nynini we 'wu -ni. Wee titenya mia de ni, we -yo we pnu weee 'so mi weli ni 'wu, mv -wae: -in -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa. ¹⁰ -In -ka -na -libheyii zekali, -in 'ni mneni -in 'ka gbonyuu o -yla lenu. We -ka 'sa -mi, mv -wa -Lago titee 'nohwezovu sa 'ce.

* **13:9** Glekweh 'wu, we ji -wa nu, -wa kokwaha, wa -yo nyima -putu 'na -dli -budu 'wu -ni.

A 'bhu nikpise 'wv -gbunya 'bi

11 Amiaa 'de -yi bhla -we -a mia de 'wv. A ganɔ, a 'na ηwɔnɔ 'ytaa -ni. Nu, da -a dia dliɔzɔvee gwe, -amiaa gbɔwɔbhuyli tɔlv -ain -yola, nu, we ka -slɛɛn cɪpa. 12 Sabɔ ka -mɔ 'yu bɛ, zli ka cɪpa. We 'dɛɛ 'gbv, -a 'bhu nikpise 'wv -gbunya 'bi, -a 'tide we 'yi. -A mnazɪ -amiaa 'de la, -a 'ka zli tɔ gv. 13 -A zɔ -amiaa 'dɛɛ 'yliyɔ sa 'nanɔv, zli 'wv -nɔnɔve 'bhisa. Nv 'na 'bhali -ain -ni. -A -yɔ nyuma weee 'na -dili -budu 'wv -ni. -A bhu mɔtnɪ -nɔnɔve 'bi. -We weee nanɪa -ain dɔdɔ, -a 'na nɔnɔ 'sa we lɛ -ni. -A 'bhu -zɛ -yɔ zenyi 'bi. 14 A nɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu nɔnɔbhɔ. Amiaa 'wlukɔvɔn 'na -tɔlv amiaa dliwɔnyinilii lɛnve 'bi -ni.

14

A 'na 'bhulu amiaa bheliaa -yɔgbv 'wv -ni

1 Nu, -ɔ ka dli 'ni 'wɔtɛ -Lagɔ -gv, a ηwnu ɔ gbv -yɔ. Sa ɔ yia gbv -yɔ, a -yɔ ɔ 'na -salɪ -zɛ we -gv -ni. 2 Sa 'bhisa, -ɔ ka dli 'tɛa 'wv, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee li, 'in -ɔ ka dli 'nia 'wɔtɛ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka numɛ li. 3 -ɔ lia -lu weee, ɔ 'na nyɛni -ɔ ɔ lia numɛ 'wv -ni. -ɔ ɔ lia numɛ, ɔ 'na 'bhulu -ɔ lia -lu weee -yɔgbv 'wv 'nyumɛɛ -ni, nu, -Lagɔ ka ɔ gbv -yɔηwnu. 4 Nyɔɔ -in -mɪ, 'in -na bhu nyumɛ -putuu lubhonɔnyɔɔ -yɔgbv 'wɔa? ɔ 'ka bhlioo, ɔ 'ka 'yiligbeda -tɔvɔ, ɔ -kanyɔɔ gbv -wa. Nu, 'yiligbeda ɔ yia -tva, -we ka gbv -wa, -Kanyɔ kaa ɔ la.

5 Nu, nyuma -tɔlv papalia 'wlukɔvɔn la nu, 'yli tɔlv mɪ 'nanɔv we -zi we tɔlv. 'In nyumaa -zakpa -bhlo -ka 'wlukɔvɔn lapɔpali, -maa nɛɛ, 'yli weee -bhlo. -ɔ -ka -mɪ, -we -gv ɔ papalia 'wlukɔvɔn la, ɔ -mɪ we -gv nu, gbɔzɔnɔ -wa. 6 -ɔ sisalia wee 'ylnya -yɔ, -Kanyɔ -yla ɔ nɔa we lɛ. -ɔ lia -lu weee, -Kanyɔ -yla ɔ nɔa we lɛ, 'in ɔ paa -Lagɔ fuo. -ɔ ɔ lia numɛ ni, -Kanyɔ -yla ɔ nɔa we lɛ, 'in ɔ pa 'yaa -Lagɔ fuo.

7 We 'dɛɛ 'gbv, -amia -gaa da 'yliyɔ, -Kanyɔɔ 'ηni nya -wa: we 'ni -amiaa 'de tɛɪn gbv. Nyumɛ yabhlogbɔɔ ɔ tli ɔ 'dɛɛ 'ηni nya. 8 -A -ka 'yliyɔga, -Kanyɔɔ 'gbv -a gaa 'yliyɔ, 'in -a -ka tli ni, -Kanyɔɔ 'gbv -a tlia. -A yi tlioo, -a yi 'yliyɔgao, -Kanyɔɔ -nɔ -a -mia. 9 Nu, Klisu ka tli, 'in ɔ yia ganɔ lv, ɔ 'ka tli tli nya -yɔ 'yliyɔganyaa -Kanyɔ -zɛ. 10 -Mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbv -na bhu -na bheli -yɔgbv 'wɔa? 'In -mɪ 'ya, lɛɛ -lu ka 'gbv -na nyɛ -na bheli 'wɔa? Nu, -a 'de weee yia -Lagɔ 'yu 'yiligbea ɔ 'ka -amiaa -yɔgbv 'wɔbhɔ. 11 We mɪ cɛlida -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«-Amɪ, Jejitapɛ,
'yliyɔga -Lagɔ,
in nɛɛ ain -yla nu,
nyuma weee yia 'mɪ 'yu 'kukolu 'sibhlia,
'in wa bhli na 'ηni.»

12 -Bha -a yia -amiaa lɛnɔgbv gbaa -Lagɔ 'yu.

-In 'na bhlii -na bheli la -ni

13 -We mia dɛɛ 'gbv, -a 'bhu -amiaa -limaa -yɔgbv 'wɔbhuhue 'bi. -We a 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa nu, -we 'kaa -amiaa bhelia labhli, -we 'kaa wa gbɔnyuu 'yloogbɔv kwa, a 'na nɔnɔ we wa -yla lɛ -ni. 14 In -yɔ -Kanyɔ -Zezu 'sɔ mɪ -bhloo 'gbv, in -yi we 'ji, 'in in mɪ we -gv nu, -lu yabhlogbɔɔ 'ni pɔn -ka we 'dɛ 'wv. 'In nyumɛ -ka 'wlukɔvɔn lapɔpali nu, -lu yabhlo ka pɔn, 'in we zɛa pɔn -ka -lu ɔ -yla. 15 -We -na lia, -in -ka we 'gbv -na bheli gbɔyɔkpali, -in 'ni -slɛɛn zekalɪdli 'wv -ka. Klisu ka -na bheli 'gbv tli, we 'dɛɛ 'gbv -in 'na salɪ ɔ la lililuu 'gbv -ni. 16 -We nanɪa 'yli amiaa -nɔ nya, we 'na -zɛli nyuma tɔlvaa 'yliya 'wv amiaa 'ηnisagbɔ -ni. 17 Nu, we 'ni lilie -yɔ nɔ -mamɛɛ 'gbv -Lagɔ pili nyuma 'wlu la. Tiklumɛ klaa, 'wɔtɔvɛ -dlɔvɛ klaa, we -yɔ 'mɔna -we Zuzu 'Pɔpa wlaa, we 'gbv -Lagɔ pila nyuma 'wlu la. 18 -ɔ -ka 'sa Klisu lubho nɔ nu, ɔ nanɪ -Lagɔ dɔdɔ, 'in nyuma kwalia ɔ 'ηni.

19 We 'deε 'gbv, -we nyεa nyuma 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ -yɔ 'dekpɔaa dli latεmanie, -a -talɪ we da. 20 Lililuu 'gbv, -in 'na -salɪ -Lagɔɔ lubho la -nɪ. Nu, nyumε mneni ɔ 'ka lililu weεe li. We mɪ 'sa 'bhie, -in -ka lililu yabhlo li, 'in we -ka nyumε yabhlo gbɔnyuu 'wɔkwa, we 'nɪ 'ylinanɪ. 21 -We nanɪ 'yli, mɔ -wa nuɪ: -in 'na lili nɪmε -nɪ, -in 'na 'manɪ nɔ -nɪ, we -ka nɪ, mɔ 'ka ɔ labhli. Gbɔ weεe -we 'kaa -na bheli labhli, -in 'na nɔnɔ we lε -nɪ. 22 -We mia dε -gbv, -we -in zɔa dli -gbv -na 'dεε -nɔ nya, we -tɔ -in -yɔ -Lagɔ 'sɔ nyidi. Nyumε ɔ nɔa gbv lε, 'in ɔ'ɔ dila ɔ 'dε gbv, 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya. 23 Nu, nyumε ɔ -ka li dli lubε nya, we 'bigv, -Lagɔ dila ɔ gbv, -we ka gbv -wa, ɔ 'nɪ li dli zɔzɔε nya. 'In lεnɔgbv weεe -we'e 'bhva -Lagɔ dli zɔzɔε -gbv, gbɔnyuu -wa.

15

Sa Klisi nva, -a nv 'sa

1 Nu, -amia 'tεa da 'wɔ nɪ, -wa 'nɪa 'wɔtε, -a -sa wa 'wɔ wa 'wɔyɔlɔε 'wɔ. -A 'na nɔnɔ -we nanɪa -aɪn dɔdɔv 'dekpɔa lε -nɪ. 2 -ɔ -ka -mɪ, ɔ nɔ ɔ -limaa dɔdɔnanɔ gbv lε -mɔɔ nɔ zɔzɔnɔv 'gbv. -A -ka 'sa nɔ, 'in we tεmanɪa -wɔ dli la. 3 Klisi 'dεbhie mia, ɔ 'nɪ ɔ 'dεε dɔdɔnanɔ gbɔv datali. Nu, we mɪ celida -Lagɔεbhε 'wɔε:

«Vɛli wa vɛlia dε -mɪ nɪ,
-amɪ wa sa 'yaa 'ηnɪ.»

4 -We weεe mia celida -Lagɔεbhε 'wɔ bha, we 'ka -aɪn gbv -sloluu gbv -wa. We -ka 'sa -mɪ, mɔ nyεa -aɪn dlitie, mɔ paa -aɪn 'kɔayli, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -aɪn 'nyε, 'in -a 'ka we wɔ.

5 -Lagɔ, ɔ nyεa nyuma dlitie -yɔ 'kɔayli -papie, 'mɔ na bhuhhoεa ɔ 'ka aɪn 'tite 'nyε, a 'ka wɛli -bhlo -ka, 'in sa -Zezu Klisi nva, a 'ka 'sa nɔ. 6 'In dli -bhlo -yɔ wɛli -bhlo nya, a 'ka -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi Dide -Lagɔɔ 'ηnɪ bhli.

7 Nu, sa Klisi ηnwua amiaa gbv -yɔ 'nanɔv, a kpɔkpali 'sa, we 'ka -Lagɔɔ 'ηnɪ 'ylinanɪ. 8 'In nεε, -Lagɔ mia, ɔ'ɔ 'bhɔlv ɔ wɛli -gbv la. We 'dεε 'gbv Klisi ka Zuifv -lubhonɔnyɔ -zε, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa dɔkpasɪ 'nyε, we yia gbv zɔnɔ -zε.

9 'In, -maa 'nɪa Zuifv, -maa 'ka -Lagɔ bhuhhoε -mɔɔ nyazidli ηwεε. 'Sa we mia celida -Lagɔεbhε 'wɔ:

«-We mia dεε 'gbv na yia -mɪ fuo paa 'lakpanya weεe glaa.
'In -na 'ηnɪ na yia 'ylimania lvɔ 'wɔ.»

10 We nεε 'yae:
«'Lakpanya, nyuma -wa -Lagɔ -saa -bha,
a -yɔ wa 'sɔ li 'mɔna.»

11 We nεε 'yae:
«'Lakpanya, a 'dε weεe -mnɪnɪ -Lagɔɔ 'ηnɪ.
Dɔdɔgbv -nyuma weεe, a -mnɪnɪ ɔ 'ηnɪ.»

12 -Lagɔgbv -falpanyɔ Ezaii nεε 'yae:
«*-Zeseee zɔayli -nyumε yabhlo yia yia.
'Wɔ ɔ yia -sɔa ɔ 'ka 'lakpanya 'wlulapɪ,
'in wa 'ka ɔ dli 'wɔdɪ.»

13 -Lagɔ, ɔ nyuma dia dli 'wɔ, yeli aɪn 'mɔna, 'in ɔ 'nyε aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ, a ka ɔ dli -gbv zɔv 'gbv. We -ka 'sa -mɪ, amiaa ɔ dli wɔdidie 'ka -gɔwɔlaylimanɪda -tɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya.

Pɔlv lubho, -wa 'nɪa Zuifv -gbε

14 Na bheliain, in mɪ we -gbv nɪ, a mɪ yeda 'nanɪ nya. Amiaa 'dε -yi gbv duun, 'in sa a 'kaa 'dizɔzɔ, a -yi we. 15-16 'Bhie, 'sεbhε nɪ datɔlv, in 'kaa amiaa dli gwlu -in, 'in 'nɪ na 'dε nyeni. -We ka 'gbv na nva we lε, mɔ nɪ: -Lagɔ -zεlia 'mɪ -Zezu Klisi lubhonɔnyɔ ɔ 'nanɪ nya -wa 'nɪa Zuifv -yla. Mɔɔ -saa -bha 'mɪ in 'ka wa -yla -Lagɔgbv gba, 'in -wa 'nɪa Zuifv, wa 'ka wlwlalu -we nanɪa -Lagɔ dɔdɔ

-ze. Nu, Zuzu 'Pupa wlvba -mɔ we. ¹⁷ We 'dɛɛ 'gbu, lubho -we -Lagɔ 'nyɛa 'mi, we mi na 'mɔna nya, -Zezu Klisi 'wɔ. ¹⁸ Nu, in -ka dli 'tɛmanɪ in 'ka gbu yabhlo gba ni, mɔ -wa -we Klisi nɔa na gbɛgbɛin lɛ, we 'ni gbu -putu. Na gbɛgbɛin Klisi nɔa lubho, 'in -wa 'nia Zuifu, 'in -maa yia -Lagɔ 'nɔɲwe zɔ. -Li -we nya ɔ nɔa we lɛ, mɔ ni: wɛli klaa, lɛnɔgbu klaa, ¹⁹ gwɛdigbu klaa, we -yɔ -we sɔbhahia nyɛmɛ ɲwɛgaga, -Lagɔ Zuzu 'tite nya. Sanɛɛ in 'bhɔa *-Zeluzalɛmɔ, -zugba na gba da weee -Lagɔgbu -we gbaa Klisi -gɔgbu, 'in in yia Ililii nyini. ²⁰ Na dli 'wɔ -gbu -wa ni, 'gbenya we 'wɔ nyuma 'nia -slɔ Klisi gbu 'nɔ, in 'ka -mɔ -Lagɔgbu gbaa mni, -mɔɔ yi 'wlv ni, da nyɛmɛ -putu 'paa -buduu gwe glu, in 'sɔbha -bha -budu. ²¹ Sa we mia ɛlida -Lagɔsɛbhe 'wɔ, 'sa in nɔa lubho:

«Nyuma -wa -yla wa 'nia ɔ gbu gba,
 'yia wa yia ɔ.
 -Wa 'nia ɔ gbu 'nɔ,
 'wɔ wa yia we lanɔa.»

²² Mɔ nyenia 'mi -zakpa duun, we 'gbu in 'nia amiaa -gbɛ nyini.

*Pɔlv 'yibha ɔ 'ka *Wlomo mni*

²³ -Slɛɛn, lubho in mia wee 'gbenya 'wɔ nɔda, we ka bhia. In 'yibha in 'ka amiaa -gbɛ mni, -mɔɔ -zɔ duun ka 'plu 'gbu, ²⁴ zli in -ka ɛsɪpanyɪ mnɪda -mi, 'in na plɪa amiaa -gbɛ. Cɪn, in -ka -mɔ mnɪda -mi na dli mi amiaa 'yiyɛ -gɔ. Nu, 'yli 'sɔlɛ na -yɔ aɪn yia lia, 'in na dli mi aɪn -gɔ a 'ka 'mi 'wɔsa na ɛsɪpanyɪ -mnɪda. ²⁵ Nu, -Zeluzalɛmɔ na mnɪa -slɔ, in 'ka -Lagɔnyuma -wa mia -mɔ 'wɔsa. ²⁶ Nu, -Zeluzalɛmɔ -Lagɔnyuma, -wa boba mia 'bhada, Masedvanɪ -yɔ Akaii -Lagɔnyuma 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa 'gwɛzi nya. ²⁷ Wa 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa, wa -ka yaa we lɛnɔ ni, kpagbu wa -saa. Nu, Zuifuɔ -Lagɔnyuma dlɪlia -Lagɔɔ 'nyulɔɲnɔɲwɛ 'lakpanya nya. 'Sa -bhlokpadɛ -maa ka we 'klɔ -maa 'ka -maa 'ɲnmɪ dlɪli Zuifu nya. ²⁸ Nu, in -ka wee gbu ni bhia, in -ka -Lagɔnyuma, -wa mia -Zeluzalɛmɔ 'gwɛzi 'nyɛ, ɛsɪpanyɪ na yia mnɪa, 'in na plɪa amiaa -gbɛ. ²⁹ 'In, in -yi we 'ji nu, in -ka amiaa -gbɛ mni, Klisi 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ 'dɛbhie nya na yia -mɔ nyinia.

³⁰ Na bhelian, -we na yibhahia aɪn mɔ ni: a -yɔ 'mi 'sɔ, -a 'yi 'klɪ -a 'ka -Lagɔ bhuhhoe na 'gbu. -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'ɲni -yɔ zɛkalɪdlɪ -we -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa -aɪn, we 'gbu na yibhahia we aɪn.

³¹ A bhuhhoe -Lagɔ, in yi Zudeɛ -nyuma, -wa'a zɔa Klisi dlɪ -gɔ, kwɛɛ bhilɪli. A bhuhhoe -Lagɔ 'in -Zeluzalɛmɔ -Lagɔnyuma 'ka 'wɔsasɛ -we in -yɔ we mia mnɪda -yɔɲwɪ dlɪ -zɔnɔ nya. ³² We -ka 'sa -mi, in mneni in 'ka amiaa -gbɛ mni 'mɔna nya, 'in -Lagɔ -ka ɲwɪnɪ, in mneni in 'ka amiaa -gbɛ nyapɛ 'yli ya 'sɔlɛ nya. ³³ Nu, -Lagɔ, ɔ nyɛa nyuma 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ, ɔ -yɔ a 'dɛ weee 'sɔ -mi. -Amɛni.

16

Fɔsawɛli

¹ Amia na nyɛa -amiaa bhɔlɔ Febee yoo. Nu, -Lagɔɔ lubho ɔ nɔa, -mɔ Sankleeɛ *leglizɪ 'wɔ. ² Sa -Lagɔnyuma 'kaa nyuma kpa, a kpa 'sa ɔ -amiaa -Kanyɔɔ 'ɲni nya. Gbu weee -we 'wɔ ɔ -ka aɪn la, a -sa ɔ 'wɔ. Nu, ɔ 'dɛ ka nyuma duun 'wɔsa, we -yɔ na 'dɛ.

³ Plɪslɪ -yɔ Akilasɪ, -wa -yɔ 'mi 'sɔ nɔa -Zezu Klisi lubho, a -sa wa fɔ. ⁴ Wa ka wa 'dɛ nɔ 'yliyɔgagɛ pelɔ 'pa, wa 'ka 'mi gbu 'wɔsa. We 'ni na 'dɛbhlogbɔɔ 'ka wa 'nanɪ yibheli: nu, 'lakpanyaa leglizɪ weee, -maa klaa. ⁵ -Lagɔnyuma -wa gbelia 'wlu -mɔ wa -budu zɔ, a -sa wa fɔ.

ɛpɪnɛtɪ, ɔ mia na jɪli -tale nya, a -sa ɔ fɔ. ɔmɔ mia, -wa ɲwɪnua Klisi gbu -yɔ, mɔ -wa wa tiatia -nyɛmɛ -mɔ -Aziii kibhe lɔ.

6 Malii -o nva amiaa lubho sa duun, a -sa o fu.

7 A -sa Andlonikusi -yo Zuniasu fu. Wa mi na zwayli -nyuma nya, 'in in -yo wa 'so yia -kaslo pla. Nu, ma plaa Klisi 'mi 'yu, 'in wa -yia wa nyuma 'kadi nya o tietinya glaa.

8 A -sa Ampliatusi fu. Na jijli -tale -wa -mo -Kanyo 'wu.

9 A -sa Uluben fu, mo -yo -ain 'so nva Klisi lubho. Omo -yo na jijli -tale Sitakisi 'so.

10 A -sa Apelasi fu. Mo -slolua o 'de -Lagonyume tiklu nya. A -sa Alistobulu -budunwee -nyuma fu.

11 A -sa Ewlodion fu, nu, na -budunwee -nyume -wa. Nalisiu -budunwee -nyuma -wa zva -Kanyo dli -gu, a -sa wa fu.

12 A -sa Tlifeni -yo Tlifozo fu. Ma nva -Kanyo lubho. A -sa na jijli -tale Pehisidi fu. Mo nva -Kanyo lubho duun.

13 A -sa Wlufusi fu. Nu, -Kanyo -saa -bha o. O 'nyaa -o mi 'yaa nanu nya, a -sa -mo fu.

14 A senkliti klaa, Flegon klaa, Elumesi klaa, Patlobasi klaa, Elumasi klaa, we -yo bhelia -yo bhola -wa -yo wa 'so mia, a -sa wa fu.

15 Filologu -yo Zuli klaa, Nele -yo o bhola klaa, Olenpasi klaa we -yo -Lagonyuma weee -yo wa 'so mia, a -sa wa fu.

16 A sisali fu 'wugbigbie nya, -Lagonyuma 'bhisa. Klisi leglizi weee nee wa -sa ain fu.

Dizweli

17 Bhelian, -we na 'yibhalia ain, mu ni: -wa sisalia nyuma -yo, a kpa amiaa 'de 'nanu wa gbegein. -Sloluweli a 'yia, wa -ka we gbegein mnuida -mi, a 'ni nu 'nanu, 'in wa bhlia nyuma la. A -yo wa 'so 'na nonu -ni. 18 We ka gb -wa, 'sasokpa -nyuma mia, wa'a nu -amiaa -Kanyo Klisi lubho. Wa 'dee nukplaa lubho wa nva. Weli men -nu -yo gb duun wa gbaa nyuma -yla. We nya wa nva nyuma -kpua -dawli 'wu.

19 'In amia mia, sa a zva -Lago 'nuwe, we 'di ka da weee lamneni. We 'dee 'gbu, in mi 'muna 'wu amiaa 'gbu. Nu, in 'yibha a yibheli gbu a 'ka 'nanu 'dekpuu nu, 'in a zva amiaa 'de 'yliyo a yi gbonyuu lenu.

20 -Lago -o wlaa 'wotutue -dlo, mo yia dayli *-Saatan lawowlalia amiaa bhu zo.

Nu, -amiaa -Kanyo -Zezu nwna ain 'nyu la.

21 Timotee, -o -yo 'mi 'so nva lubho, nee o -sa ain fu. Lusiusu klaa, Zasoon klaa, we -yo Sosipatele -wa mia na -budunwee -nyuma nya, sa 'yaa ain fu.

22 -Ami, Telitiusi -o celia 'sebbe ni, in -sa ain fu -amiaa -Kanyo -o nva -ain nyume -bhlo nyaa 'hni nya.

23 Gayusi nee o -sa ain fu. O -gbe in -dia la, -mo o -budu zo -Lagonyuma weee gbelia 'wlu.

'Gbee 'gwenzilazonyo Elasi -yo -amiaa bheli Kalitusi nee wa -sa ain fu. [24 -Amiaa -Kanyo -Zezu Klisi nwna a 'de weee 'nyu la.]

-A 'ylimani -Lago 'hni

25 -A 'ylimani -Lago 'hni! We ka gb -wa, -Lago gb na gbaa -Zezu Klisi daa, mo mnenia o 'ka ain latemanu dliuzwe 'wu we -gu. -Lago zizelu, -we ka bi -gwlea 'wu, we gbegein we 'wla bhlee. 26 Nu, -slen mia, we mi zli 'kl. Nyuma weee -wa 'nia Zuifu, wa mneni wa 'ka we yibheli -we mia celida, we gbegein. Wee 'sebhena mia, -Lago gb -falpanya celi bhaa we. -Lago -o mia 'yli weee nya, -o 'nia bhililida -ka, mo gbaa nu, wee weli 'wlu zli 'kl, 'in 'lakpanya weee 'ka o dli -gu zu, 'in wa 'ka o 'nuwe zu.

²⁷ -Lagɔ ɔ ka 'debhlogboɔ -yi gbo, ɔ 'ηni 'ylimani -Zezu Klisu gbegeɛn 'yɛ weee nya. -Ameɛni.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Kolentı -nyuma yoo

-Lagonyuma -wa mia Kolentıgbe 'wɔ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε -muni yoo. ɔ 'nva nu, -mɔɔ -Lagonyuma 'ni -Lagɔ -yloogblv -gv nɔda -mı 'nanv, 'in wa 'ni zekikali, -bha ɔ cɛlia wa 'wɔ, sa -Lagonyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Fvsaweli

¹ -Amı *Pɔlv -Lagɔ laa ɔ dvmagbv nya, 'in 'ka -Zezu *Klisı *tietienyɔ -zε, 'in -yɔ -amıaa bheli Sɔsitɛni cɛlia da 'in 'sebhε ni 'wɔ. ² Amıa -Lagonyuma mia *leglızi 'wɔ Kolentıgbe nokplε, -wa -Lagɔ -wɔlvɔ -yɔ -Zezu Klisı 'wɔ, amıa na cɛlia da 'wɔ. -Lagɔ ka 'in la, a 'ka ɔ -nv -zε. -Wa gbaa -amıaa -Kanyɔ -Zezu Klisı 'ıni da weee, we mı 'ya -maa -nv nya. -Zezu Klisı mı wa -Kanyɔ nya, 'in ɔ mia -amıaa -Kanyɔ nya.

³ Nu, -amıaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyımaa -Kanyɔ -Zezu Klisı ıwına 'in 'nyu la, 'in wa 'nye 'in 'wɔtvɔve -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo, -li -Lagɔ 'nyeε Kolentı -nyımaa 'gbv

⁴ -Lagɔ 'plııa -Zezu Klisı 'wɔ, 'in ɔ yia 'in 'nani 'wɔnv. We 'gbv, na paa ɔ fuo 'kɔmvv amıaa 'gbv. ⁵ Nu, Klisı 'wɔ, -Lagɔ ka 'in 'ınimni -li weee 'nye, gbagbıe -yɔ -luyilo ɔ 'nyeε 'in bhahha. ⁶ -We ka gbv -wa, Klisı gbvdayı -gbv wa gbaa, a ka we -yɔıwıı, 'in amıaa -gbe we svan la.

⁷ Nu, -slɛn amıa mia -amıaa -Kanyɔ -Zezu Klisı yiyie wɔda, -Lagɔɔ wlavlalu yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'in 'wɔbɔ. ⁸ Nu, mɔ yi 'yaa 'in latɛmanıa, 'in a 'ka we 'wlupalalida nyıni. 'In wa 'na 'ka 'in gbv yabhlogbɔɔ 'wlu dı, 'in -amıaa -Kanyɔ -Zezu yiyıylı 'kaa nyıni. ⁹ -Lagɔ ɔ laa 'in, ɔ 'ka a -yɔ ɔ 'Yu -Zezu Klisı ɔ -wa -amıaa -Kanyɔ 'wɔsuslolu, ɔ ɔ 'bhɔlv ɔ weli -gu la.

Kolentı -Lagonyımaa -yɔbhɔbhıve

¹⁰ Bhelian, amıa na bhuhboea -amıaa -Kanyɔ -Zezu Klisı 'ıni nya: a 'de weee -ka wa weli -bhlo. -Yɔbhɔbhıve 'na -mıni 'in nyıdı -ni, 'in a -ka dı -bhlo -yɔ 'wlukvıı lappalıe -bhlo. ¹¹ Nu, na bhelian, Kloeε zıaylınyıma gbaa 'mı -yılε, -zıε mı 'in nyıdı. ¹² -We 'in 'kaa gba, mı ni: 'in nyıdı, ɔ -ka -mı, -mɔɔ weli mı -mɔɔ 'dεε sa. -Bhlo nεε: «-Amı mı Pɔlv -nv nya», 'in 'yabhlo nεε: «-Amı mı Apɔlv -nv nya». 'In -gudv nεε 'yεε: «-Amı mı Sefası* -nv nya», 'in 'yabhlo nεε: «Klisı -nv -amı -mıa».

¹³ Amıa dııı, Klisı mı 'wɔdodaa? 'Lee Pɔlv wa kvlva *su -gv la amıaa 'gbv yı? 'In Pɔlv 'ıni nya wa batızea 'in yı?

¹⁴ -Lagɔ na paa fuo, 'in 'ni 'in glaa nyııε yabhlogbɔɔ batızee, 'mı we 'ni Klisıpusı -yɔ Gayusı 'wɔbhv. ¹⁵ Nu, nyııε yabhlogbɔɔ 'ni mnenı ɔ 'ka gba, na 'ıni -gv wa batızea 'in. ¹⁶ Cııı, gbvzvıı -wa, 'in ka 'ya Sıtefanası zıaylınyıma batızee. 'In we 'bhv -maa 'wɔ, na 'wlukvıı lappalıe 'ni we -gv -mı nu, 'in ka nyııε yabhlogbɔɔ batızee. ¹⁷ Nu, we 'ni nyııaa batızee batızee 'gbv Klisı yı 'mı tıe. -Lagɔgbvıı gbagbıee 'gbv ɔ yia 'mı tıe. 'In 'na 'ka we gba nyııaa gbvııloo sɔlv. Nu, Klisı su -gv tıııe yı gbvkvııa gbv -zε.

Klisı mı -Lagɔɔ 'tıtε -yɔ ɔ gbvıılo nya

¹⁸ Nu, nyııa -wa mia mnɔmvv -yloogblv, Klisı su -gv laklv -gbv mıa, gbvkvııa nya wa yia we. 'In -amıa -mama -Lagɔ mıa pueđa, -Lagɔɔ 'tıtε nya -amıa bhua we 'wɔ, -amıaa -nv nya. ¹⁹ Nu, -we mıa *-Lagɔsebhε 'wɔ cɛlıda mı ni:

* 1:12 Sefası jı -wa Pıclı (-Zezuı *bıınyıı -wa).

«Gbɔyilonyaa gbɔyilo na yia lasaa,
'ylimnanyaa 'ylimnee na yia gbɔ -kpɔa -zɛlia».

20 Nu, da gbɔyilonyɔ mia? Da titee gwesanyɔ mia? 'In da dɔdɔ -mɪnu -gɔɔ kpɛlikpɛlɪnyɔ mia? Wa nɛɛ lɛa? -Lagɔ ka we -sloluɛ, dɔdɔ nu -gɔɔ gbɔyilo mia, sabhɛ -wa.

21 Nu, dɔdɔgbɔ -nyumaa gbɔyilo nya, wa 'nɪ -Lagɔ yibheli ɔ gbɔyilo 'wɔ. 'In -Lagɔ nɛɛ, -Lagɔgbɔ -a mia da gbada, -we wa yia -yɔ -sabhɛ -bha gbɔ 'bhisa, -wa ηwnua we gbɔ -yɔ, 'ma ɔ yia gbɔ 'wɔsaa. 22 Nu, *Zuifu 'yɪbha wa nu gwɛdigbɔ lɛ, 'in *Glɛkɪ taha gbɔyiloo da. 23 Nu, we -ka -amɪa, wa ka Klisi su -gɔ lakɔlɔ, -mɔɔ gbɔ -amɪa gbaa. We mɪ -nanagbɔ nya Zuifɔɔ -nu nya, 'in -wa 'nɪa Zuifu, -maa laa we -sabhɛ -bha gbɔ. 24 Nu, -wa -Lagɔ laa, wa yi Zuifu -zɛoɔ, wa 'nɪ Zuifɔoɔ, wanɔɔ -gbɛ Klisi mɪ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -yɔ ɔ gbɔyilo nya. 25 Nu, -we wa laa -Lagɔɔ -sabhɛ -bha gbɔ, -mɔɔ -zi nyumaa gbɔyilo 'wɔ. 'In -we wa laa -Lagɔɔ 'wɔyɔlɔɛ, we -zi nyumaa latelɔ.

26 Bhelian, sa a mia, 'in -Lagɔ yia aɪn la, a yla we. Dɔdɔgbɔ gbɔyilonya 'nɪ aɪn glaa -zu, 'tɪtɛ nyuma 'nɪ aɪn glaa -zu, 'in 'ηnmɪ zɔaylɪnyuma 'nɪ aɪn glaa -zu. 27 Nu, gbɔ dɔdɔgbɔ -nyuma yia -yɔ -sabhɛ -bha gbɔ nya, 'mɔ -Lagɔ -saa -bha ɔ 'ka gbɔyilonya zɔbhali. 'In -we dɔdɔgbɔ -nyuma yia -yɔ 'wɔyɔlɔ -lɪ nya, 'mɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ 'ka 'tɪtɛ nyuma zɔbhali. 28 Nu, -lu -we dɔdɔgbɔ -nyuma bhua 'wɔ 'kienyi, -we 'nɪa -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ, 'in wa tilia 'ylila, 'mɔ -Lagɔ -saa -bha, 'in -lu -we nyuma bhua 'wɔ -lu 'kadɔ nya, ɔ 'ka we lasa. 29 Sanɛɛ we miaa 'gbɔ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimanɪ -Lagɔ 'yu. 30 Nu, -Lagɔ ka aɪn 'wɔsuslolu -Zezu Klisi 'wɔ, 'in Klisi -zɛa -amɪa gbɔyilo bhua -Lagɔɔ -gbɛ. Klisi 'gbɔ -a yia nyuma tikli -zɛ -Lagɔ 'yu. ɔ 'gbɔ -a mia -mɔwɔlɔda, 'in -Lagɔ yia aɪn 'wɔzɪtɪ gbɔnyuu kwɛɛ. 31 Sa we mia -Lagɔsbhɛ 'wɔ cɛlɪda mɔ nɪ:

«-ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimanɪ,
ɔ 'ylimanɪ ɔ 'dɛ -we Nyumaa -Kanyɔ nɔa lɛɛ 'gbɔ.»

2

-Zezu Klisi -ɔ wa kɔlɔa *su -gɔ la, ɔ gbɔ Pɔlɔ gbaa

1 Nu, bhelian, da -amɪ mɪa amɪaa -gbɛ, 'in 'nɪ mɪnɪ 'in 'ka aɪn -yla -Lagɔɔ zizegbɔ gba wɛlɪ 'nanɪ -yɔ nyumaa gbɔyilo nya. 2 Nu, 'in 'nɪ 'yɪbha 'in 'ka gbɔ -putuu 'jɪyibheli, da 'in mia aɪn nyɪdɪ, 'mɔ we 'nɪ -Zezu Klisi 'wɔbhu, -Zezu -ɔ wa kɔlɔa *su -gɔ la, mɔ. 3 We 'dɛɛ 'gbɔ, da -amɪ 'kaa aɪn 'yu 'yɪlɪgbɛ, 'in ka 'wɔyɔmanɪ, 'in ka nyanɔ nu, -zugba na telia. 4 Nu, na gbɔ -slolu wɛlɪ -yɔ na -Lagɔgbɔɔ gba sɔɔ 'bhɔ nyumaa gbɔyilo -wɛlɪ 'nanɔɔ -gbɛ. Nu, Zuzu 'Pupaa 'tɪtɛ zɔa 'mɪ we ηwɛɛ. 5 'Saa 'dɛ amɪa dɪzɔzɔɛ 'na 'kaa nyumaa gbɔyilo -gɔ ladɪ, nu, we -dɪ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -gɔ la.

-Lagɔɔ gbɔyilo

6 'In -zugba -Lagɔnyuma dolua 'yɪlɪgwɛla, 'ma -amɪa slolua gbɔyilo. Nu, weɛ gbɔyilo -mɪnɪ 'nɪ bhla -mɪnɪ gbɔyilo, 'in bhla -mɪnɪ 'wlulapɪnya 'kadɪ -wa 'kaa labhu, we 'nɪ 'ya -maa gbɔyilo. 7 -Lagɔɔ gbɔyilo mia zizɛda, 'in -we mia zizɛda -bhlokpade nyuma kwɛɛ, 'mɔ -a slolua. -Lagɔ ka -bha we -sa pepe, -amɪa 'ηmɪ 'ylimanee 'gbɔ, 'bhie, ɔ yia dɔdɔ lala.

8 Dɔdɔ nu 'wlulapɪnya 'kadɪ 'yabhlogbɔɔ 'nɪ weɛ gbɔyilo -mɪnɪ yibheli. We -ka nu, wa ka yaa we yibheli, wa 'na 'ka 'ηnmɪnɛɛ -Kanyɔ 'kadɔ su -gɔ lakɔlɔ.

9 Nu, -we mia -Lagɔsbhɛ 'wɔ cɛlɪda mɔ nɪ:

«-We 'yli 'nɪa -slɔ -yɔyɪ,
-we yukwli 'nɪa -slɔ 'nɔ,
-we nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪa -slɔ 'wlukɔn lapɔpali,
'mɔ -Lagɔ mnazɪa la -wa 'yɪbhaa ɔ,

wa -nu nya.»

10 Nu, -Lagoo gbu mia zizada, -amia o -slolua we 'klv o Zuzu nya. -Lagoo Zuzu -yi gbu weee, 'debbie -Lagoo zizegbu -we -taa 'wu, o -yi we. 11 Nu, nyume -gbe, o dli -bhlogbo -yia o 'wlukoon lapopal gbu, we 'ni muv? 'Sa -bhloo 'de -Lagoo Zuzu -bhlogbo -yia -Lagoo 'wlukoon lapopal gbu. 12 Nu, we -ka -amia, -amia 'ni dudu -nyumaa zuzu 'yi, nu, Zuzu bhva -Lagoo -gbe, 'mu -a 'yia. 'In wlawlalu -we -Lagoo 'nyea -ain bhe, -a 'ka we yibheli.

13 'In -a -ka we gbu -gbada -mi, -a'a gba we dudu -nyumaa gbuyiloo gbuslolu solv. Nu, -Lagoo Zuzu gbuslolu solv -a gbaa we. Sane 'sa -a gbaa -Lagoo gbuzonu gbonyaa 'ji -wa kaa -Lagoo Zuzu 'wu -yla. 14 Nu, nyume -o 'nia -Lagoo Zuzu 'wu -ka, o 'ni mneni o 'ka gbuzonu -gbunya bhva o Zuzu -gbe gbu -yongwu. -Sabhe -bha -gbu we -mia onv -gbe. O 'ni mneni o 'ka we 'wolanu, nu, Zuzu 'Pupaa 'debbhlogbo nya wa mnenia wa 'ka wee -li 'wosialu. 15 Nu, nyume -o kaa -Lagoo Zuzu 'wu, mo siala -lu weee 'wu. 'In o de mia, nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka o gbu 'wludi. 16 We mi celida -Lagoo -gbe 'wv:

«Nyoo -yi Jeitapee 'wlukoon lapopal gbu?»

Nyoo 'ka o gbu -slolua?»

'In -amia mia, -a -yo Klisti 'soo 'wlukoon lapopal gbu -bhlo.

3

-We -Lagoo lubhonnya 'kaa lenv

1 Nanv -gbe, bhelian, in 'ni zlume mneni in 'ka ain -yla gbu gba, nee nyuma ka -Lagoo Zuzu 'wu, ma -yla na gba gbu. Nu, dudu -nyumaa gbu -yla -gba solv in gbaa we ain -yla. 'In in 'kaa we ain -yla gba -wa mi 'nyenyeyua nya dli -zoda Klisti 'wu, 'ma in -tolva ain. 2 Nu, we 'gbu, in yia ain nyitnyu 'nye, 'in in 'nia ain lililu 'tite 'nye. A 'ni mneni a 'ka we li, 'in -zee -bhlopad e a 'ni we lilie mneni. 3 -We ka gbu -wa, a mi -slo yice 'wu. Da zenyi -yo -yomunnie mia da ain nyidi, muv -slolu nu, yice 'wu a miaa? 'In dudu -nyuma 'bhisa a mia nodaa?

4 Nu, amiaa 'yabhlo -ka gbae: «Polv -nu in -mia,» 'in -gdu -ka gba: «Apolosv -nv in -mia», -zugba dudu -nyumaa lenvgbu a 'ni -bhade lenvda -mi?

5 Nu, nyoo Apolov -mia? 'In nyoo Polv -mia? -Lagoo lubhonnya -kpa, -wa ka 'gbu a yia -Lagobu dli -gv zv, 'ma -a -mia. Da -ain glaa -o -ka -mi, lubho Nyumaa -Kanyo 'nyea o, 'mu o nva. 6 -Ami faa su, Apolov slua we 'nyu -yo, 'in -Lagoo minia we. 7 Nu, -o faa su, 'in -o slua we 'nyu -yo, -maa 'ni -lu yabhlogbo nya -mi. -Lagoo, -o minia we, mo -zia -bha 'wu. 8 -O faa su, 'in -o slua we 'nyu -yo, wa 'de 'so mneni 'wu. -O -ka -mi, -moo 'de lubhonv solv -Lagoo yia -moo 'penia.

9 Nu, -a -yo -Lagoo so nva lubho dabudu.

Amia mi -Lagoo kpa nya, 'in a mi 'yaa o -budu o mia 'subhada nya. 10 Nu, lubho -Lagoo 'nyea 'mi, o 'nani nya, we solv in 'paa da -buduu gwe glu, -budusbhanyo -yia gbu 'bhisa. -Slee, nyume -putu dia we -gv la. 'In -o -ka -mi, o zv o 'de 'yliy, sa o dia we -gv laa 'gbu. 11 Nu, -buduu gwe mi glu 'cin, mu -wa -Zezu Klisti. 'In nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka we gwe -putu glu pali.

12 Nu, nyoo nyoo -ka wee -budu -gv ladi -can nya, 'gwezi nya, tukpa -zonv nya, su nya, yeye -petu -yo 'bve nya ni, 13 nu, -o -ka -mi -moo nv -lubho yia zli 'klv 'taa, -Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhu zli. Nu, wee yli yia we 'de -slolua -kosu 'bhisa, -o -ka -mi we 'ka -moo lubho layla, 'in -we -ka -mi, we 'ka we -slolu. 14 'In nyoo -ka -buduu gwe -gv -budu 'subha we 'ni 'soko -kosu 'yu, we 'penigwezi o yia. 15 Nyume -o ka lubho -ka si, o 'ni 'penie -ka. O 'de mia, gbu 'wu o yia 'bhva, nee nyume -o -di -kosu 'kadu kwee.

¹⁶ A 'nɪ we 'ji -yi nɪ, -Lagɔɔ -budu a -mɪaa? 'In -Lagɔɔ Zuzu -dɪlɪ aɪn 'wɔ laa?
¹⁷ Nɪ, nyɔɔ -ka -Lagɔɔ -budu lasa, -Lagɔ saa ɔ la. Nɪ, -Lagɔɔ -budu mɪ -mɔwɔda,
 'in 'mɔ a -mɪa.

¹⁸ Nɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na nɔnɔ ɔ 'dɛ -dawli 'wɔ -nɪ. Aɪn glaa nyɔɔ -ka gba
 ɔ -yi gbu dɔdɔ -mɪnɪ -gbɔ, ɔ -zɛ tutujɛnyɔ, 'bhie, ɔ 'ka gbɔyilonyɔ tiklɪ -zɛ. ¹⁹ Nɪ,
 dɔdɔgbɔ -nyɪmaa gbɔyilo mɪa, -sabhe -wa -Lagɔ 'yliya 'wɔ. Nɪ, we mɪ ɔɪɪda -
 Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-Lagɔ kpaɔ gbɔyilonya wa 'dɛɛ -dawli wɛɪ -yɔ.»

²⁰ -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ 'yae:

«Jejitape -yi gbɔyilonyaa 'wlukɔɔn lapɔpalɪgbɔ.

ɔ -yi we 'ji nɪ, we 'nɪ -lu 'wɔkɔ.»

²¹ We 'gbɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ylimanɪ ɔ 'dɛ nyɪmɛ 'wɔ -nɪ. Nɪ, -lu weɛ
 mɪ amɪaa -nɔ nya: ²² -de Pɔɔɔ, -de Apɔɔsɔɔ, -de *Sefasɪ, -de dɔdɔgbɔ, -de
 'yliyɔgagiee, -de tɪtɪɛ, we -ka dɛsɛɛnɔɔ, we -ka ɔɪɔɔ, we 'dɛ weɛ mɪ amɪaa
 -nɔ nya, ²³ 'in amɪa, amɪa mɪ Klisɪ -nɔ nya, 'in Klisɪ mɪa -Lagɔɔ -nɔ nya.

4

Klisɪ tietienya -a -mɪ

¹ Nɪ, a 'bhu -aɪn 'wɔ Klisɪ lubhonɔnya nya, 'in a 'bhu -aɪn 'wɔ -Lagɔɔ zizeliɪ
 'yliyɔɔɔnya nya. ² -We weɛ wa 'yibhaa -lii 'yliyɔɔɔnya daa, mɔ -wa nɪ, wa yɪ
 wa lubhonɔnya tiklɪ nya. ³ We -ka nɪ, a 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhuɔɔ, 'in dɔdɔgbɔ
 gbɔwɔbɔhunya 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhuɔɔ, nanɔɔ -gbɛ -mɔɔ 'nɪ gbu, 'in na 'dɛɛ 'bhu
 na 'dɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ. ⁴ Nɪ, na dɪlɪ dɪ 'mɪ gbu yabhlogbɔɔ 'wɪ, 'in -mɔɔ 'b gba nɪ,
 in mɪ tiklɪ. -ɔ 'kaa na -yɔgbɔ 'wɔbhu, mɔ -wa Nyɪmaa -Kanyɔ. ⁵ We 'gbɔ, a
 'na 'bhulu nyɪmɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ -nɪ, -zugba we bhla 'nɪ -sɔ nyɪ. A wɔ Nyɪmaa
 -Kanyɔ 'ka yɪ. -Lu -we -ka zizɛda -mɪ nikpise 'wɔ, mɔ yia we zɪ 'kɪ wɛliɪa. Mɔ
 yia nyɪmɛɛ dɪzɔgbɔ mɪa zizɛda 'bhlesaa. 'In -ɔ -ka -mɪ, -Lagɔ kwalɪa -mɔɔ 'ɲɪ
 -mɔɔ lɛnɔgbɔ sɔɔ.

⁶ Bheliɪn, in -ka gbu -mɪnɪ gba Apɔɔsɔ -yɔ na 'dɛɛ da nɪ, in 'ka aɪn gbu -sɔlɔlu
 gbu -wa. In 'yibha a -ka we 'wlukɔɔn lapɔpalɪda -mɪ nɪ, a yibheli gbɔɔɔ -gbɔ
 -mɪnɪ 'ji: «'In a 'na zili -we mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ ɔɪɪda -gbɔ -nɪ.» A 'na 'ylimanɪ
 amɪaa 'dɛ we 'wɔ -nɪ. 'In a 'na falɪ nyɪmɛ ɔ -libheyi ɲwɛɛ la -nɪ. ⁷ Nɪ, -mɪ, nyɔɔ
 -zili -mɪ -na -lima 'wɔa? -We weɛ -in kaa, -Lagɔ 'nɪ -mɪ we 'nyɛɛ? 'In we -ka
 'sa -mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na ylimanɪ -na 'dɛ, -lu -we -in kaa 'gbɔ, nɛɛ ɔ 'nɪ -mɪ we
 'nyɛa?

⁸ Nɪ, -we weɛ a 'yibhaa, a ka 'ɔɪn we! A mɪ 'ɔɪn 'ɲɪmɪnɪda! A ka nyɪmaa
 'wlɔlapɪɪnya -zɛ, 'in -amɪa 'nɪ we nya -mɪ! -Aa! In 'yibha a -zɛ nyɪmaa
 'wlɔlapɪɪnya 'piɛn, 'in -amɪa -yɔ aɪn 'sɔ 'ka 'ya nyɪma 'wlɔlapɪɪ. ⁹ Nɪ, we
 'wɔ sa 'mɪ dɪɪ, -amɪa -Zezuu tietienya, -Lagɔ ka -aɪn loganya 'wɔnɔ: -a 'wɔ
 sa nyɪma -wa wa 'ka 'bha -zejila 'wɔ. ɔ ka -aɪn wɪa yɪlayɪlɔ nya dɔdɔ -kpabhie
 -yɪa, we -yɔ 'anzɪ -yɔ nyɪma -yɪa.

¹⁰ Nɪ, -amɪa mɪ -sabhebhanya nya Klisɪ 'gbɔ, 'in amɪa mɪa gbɔyilonya nya
 Klisɪ 'wɔ! -Amɪa yɔɔ 'wɔ, 'in amɪa 'tɛla, amɪa wa zɔɔ 'nɔɲwɛ bhhabha, 'in wa
 tɪliɪa -amɪa 'yɪli! ¹¹ Nɪ, dɛsɛɛn -bhlokpade, -a mɪ siada ɲwɔ -yɔ 'nyumatɔ kwɛɛ,
 -a 'nɪ 'wɔplanaa -ka, bhɪtɪ wa bhɪtɪa -aɪn, 'in -a 'nɪ ladɪda -kli -ka, -a mɪnɪ mɔ -a yɪ
 mɔ. ¹² Nɪ, -amɪaa 'dɛɛ sɔ nya -a nɔɔ lubho 'tɪtɛ. Wa -ka -aɪn wɛɪ, 'nyu -a ɲwɪna
 wa la, wa -ka -aɪn 'kɪyɪɛ 'wɔpalɪda -mɪ, 'wɪ -a dia we zɔ la. ¹³ Nɪ, wa -ka -aɪn
 -nyumɔda -mɔɔ, wɛɪ -zɔnɔ nya -a palɪ we 'bɪɔ. Da bhla -mɪnɪ nya -bhloɔ 'dɛ,
 dɔdɔ -gbɔ kalikɔ 'bhisa wa yɪa -aɪn, pɔɪnkalu -we nyɪma saa kwɛɛ 'bhisa wa
 yɪa -aɪn.

14 We 'nɪ amia zɔbbhaɛee 'gbɔ na ɔɛɪ da aɪn 'sebhɛ nɪ 'wɔ. Nɪ, 'dɪ na zɔa aɪn na dɪɪ da yua 'bhisa. 15 Nɪ, amiaa 'de yi -sloluslolunya 'wlu gbɔ 'so 'wlu kugbua 'yɪ Klisi 'wɔɔɔ, amiaa dide -bhlogbɔɔ. Nɪ, -amɪ gwalia aɪn -Zezu Klisi 'wɔ, amiaa -Lagɔgbɔɔ -yla gbagbie nya.

16 Nɪ, amia na bhuhoea, a 'tideli 'mɪ. 17 Nɪ, we 'gbɔ, na tiea amiaa -gbe Timotee, ɔ -wa na dɔma -yu -Lagɔ 'wɔ, 'in ɔ kpaa -Lagɔgbɔ -kli. Sa na nɔa -Zezu Klisi 'wɔ, 'in na slolua we da weee leglizɪ weee 'wɔ, ɔ 'ka aɪn ligbe we nya.

18 Nɪ, aɪn glaa nyuma tɔɔba ka we dɪ zɔ lapɔpali nɪ, 'in 'nia amiaa -gbe lɔyia yi, we 'gbɔ, wa yia wa 'de 'ylimani. 19 Nɪ, Jejitaɛ -ka ɪwɪnɪ, dayɪ na mɪa amiaa -gbe. We 'nɪ 'deɛ 'ylimani nyaa ɪwɛɛ wɛɪu 'dekpɔaa 'nɔnɔee gbɔ, nɪ, -we wa mɪenia lɛnɛ, 'in 'ka we 'tite -yɔyɪ gbɔ -wa. 20 Nɪ, *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪɛ mɪa, we 'nɪ ɪwɛɛ wɛɪu wɔ, 'tite 'wɔ we mɪa. 21 Lɛɛ -lu a 'yibha? 'In -yɔ -pɪɪ yi amiaa -gbe yaayɪ, 'in -yɔ zekalɪdɪ -yɔ dɪ -dɔɔ yii?

5

Gbɔnyuu lɛnɛ leglizɪ 'wɔ

1 -We wa gbɔa amiaa daa, da weee -a nɔa we, mɔ -wa nɪ, mɔtnɪgbɔ mɪ aɪn nyɪdɪ. Wee 'sasɔkpa -mɔtnɪgbɔ -mɪnɪ 'degbolu 'nɪ nyuma 'nia -Lagɔ -yi nyɪdɪ -mɪ. Wa nɛɛ nɪ, aɪn glaa 'yabhlo -yɔ ɔ didee 'ɪwɪnɔ dia -budu 'wɔ. 2 'In a mɪ 'ya -bhlokpade amiaa 'de 'ylimaniɔ, 'in a'a nɔ nɛɛ gu 'wɔ aɪn 'wɔ. 'In ɔ nɔa 'sasɔkpa gbɔ lɛ a mɪnɪ a 'ka yaa ɔ vu amiaa 'de glaa. 3 We -ka -amɪ, na 'debbie -gbolu 'nia dɛ aɪn glaa -mɪ nɪ, na zuzu -yɔ aɪn 'so mɪ. 'In 'in ka nyumɛ ɔ nɔa 'sasɔkpa -gbɔnyuu lɛɛ -yɔgbɔ 'wɔbhɪ pepe, Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɪnɪ nya, nɛɛ glaa 'in mɪ aɪn. 4 Nɪ, da a -ka 'wɪugbeli, na zuzu -yɔ aɪn -ka -mɪ, 'in -amiaa -Kanyɔ -Zezuu 'tite -ka -aɪn nyɪdɪ lasibhli, 5 'sasɔkpa -nyumɛ mɪa, a -sali ɔ *-Saatan suwɔla, 'in ɔ gbɔnyuuu lɛnɛ ku 'ka labhɪ. 'In Nyumaa -Kanyɔɔ yiyizli ɔ 'de 'ka gbɔ 'wɔbhɔ.

6 Nɪ, -we -yɔ a 'kaa amiaa 'de 'ylimani, we 'nɪ -mɪ! Amiaa 'de -yi we 'ji nɪ, «*Gɔɔ -sɛɛ ylilia 'flooɔ 'pue weee». 7 Nɪ, a -wɔɔɔ amiaa 'de -yɔ, 'in a -sa gɔɔ 'cɪn amiaa 'de nyɪdɪ, 'in 'flooɔ 'pue lolu 'nia gɔɔ -yɔ -ka, a 'ka we -zɛ. A mɪ 'cɪn we nya gbɔzɔnɔ sa, nɪ, Klisi ka ɔ 'de wla -amiaa *'Wɔzɪtyli 'fɛtɪ -gɔ -bhlabhle nya, 'in wa yia ɔ 'bha.

8 Nɪ, -a -sa -amiaa 'fɛtɪ, -a 'na -sali we 'floo kaa gɔɔ 'cɪn -yɔ nya -nɪ, gbɔnyuu -yɔ nɔkplɛɛ 'ylinyunoo gɔɔ -nɪ. Nɪ, we -zɛ 'floo 'nia gɔɔ -yɔ -ka, -we -wa -mɔwɔɔwɔɔ -yɔ gbɔzɔnɔɔ 'floo.

9 Nɪ, 'sebhɛ -we ka 'bɪgɔ -sebhɛ na paa da aɪn yoo, 'in nɛɛ aɪn -yla we 'wɔɛ, nyuma -wa nɔa mɔtnɪgbɔ lɛ, a 'na nynini wa 'wɔla -nɪ. 10 Nɪ, 'in 'nɪ aɪn -yla gba, dɔdɔgɔ -nyuma weee -wa -wa mɔtnɪgbɔɔ lɛnɔnya, lɛklɪɪan, 'wiɛnya -yɔ yoyolagɔɔ bɔbɔnya, a 'na nynini wa -yɔla -nɪ. We -ka nɪ, a 'na 'ka wa -yɔlanyni, -zugba dɔdɔgɔ a yia 'bhua! 11 'In 'yibha 'in 'ka aɪn -yla gbɛ, nyumɛ ɔ laa ɔ 'de -Lagɔnyumɛ, 'in ɔ nɔa mɔtnɪgbɔ lɛ, ɔ kaa lɛkli, ɔ bɔbɔa yoyolagɔ, ɔ vɛɪa nyuma, ɔ bhaha ɔ 'de nɔ, 'in ɔ ylia 'wie, a -yɔ -mɔɔ 'sasɔkpa -nyumɛ 'na lili 'sukwe -bhlo -nɪ.

12-13 'Lee -wa 'nia -Lagɔnyuma nya -mɪ, -amɪ 'kaa wa -yɔgbɔ 'wɔbhɪ yi? -Lagɔ yia wa -yɔgbɔ 'wɔbhua. 'In amia, amia 'nɪ mɪnɪ a 'ka -Lagɔnyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhɪ? Nɪ, -Lagɔsebhɛ gbɔaaɛ:

«A vu nɔkplɛɛ 'ylinyunonya amiaa 'de nyɪdɪ.»

6

-Lagɔnyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhɪwe wa 'dekpɔa nyɪdɪ

¹ 'In leε ka 'gbu amiaa 'yabhlo -yɔ ɔ -Lagɔbheli yabhlo -ka gbu 'yi, 'in ɔ kwa we gbuwɔbhunya 'nia tiklu -mɪ -Lago 'yu -maa -gbɛa? 'In ɔ ɔ kwa we -Lagɔnyumaa -gbɛa? ² A 'nɪ we 'ji -yi ni, -Lagɔnyuma yia dɔdɔgɔ -nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhuaa? 'In we -ka ni, amia yɪ dɔdɔgɔ -nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, a 'nɪ mneni a 'ka gbu yu -sɛ -sɛ 'wɔbhuu? ³ A 'nɪ we 'ji -yi ni, -amia yia 'anzinyaa -yɔgbɔ 'wɔbhuaa? Sa we mi, 'in a 'nɪ mneni a 'ka dɔdɔ -mɪnu -gɔ gbu 'wɔbhua? ⁴ 'In amia -ka sanɛɛ -sukpa gbu nyɪdɪ -ka, a bhua we 'wɔ, 'in a kwaa we dɔdɔgɔ -nyumaa gbuwɔbhunya 'yu, -wa leglizi 'laa nyuma! ⁵ 'In, -we na gbaa da, amiaa 'dɛɛ zɔ -wa. Gbuylonyɔ yabhloo -kpɔa 'nɪ aɪn nyɪdɪ -mɪ, 'in -mɔɔ 'ka amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhuu? ⁶ Nɪ, sa bhelia -bhelia kɪklalɪ dɔdɔgɔ -nyuma 'nia -Lago -yii gbuwɔbhunya 'yua?

⁷ Gbuɔɔnɔ -wa, a 'dɛkpɔa -ka 'kɪklalɪda -mɪ, mɔ slɔlua nɪ, a ka bhli tɔɔ tɔɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbu a'a 'tide amiaa 'dɛ 'yi, wa'a dɪ aɪn gbu 'wlu, 'in wa'a li aɪn 'wlu? ⁸ Nɪ, amia dia nyuma gbu 'wlu, 'in amia lia nyuma 'wlu, 'in amiaa -Lagɔbhelia -yla a nɔa we lɛ!

⁹ A 'nɪ we 'ji -yi ni, -wa nɔa gbuɔnyuu lɛ, wa 'na 'ka 'bɪ 'yi -Lagɔɔ nyumaa 'wluɔpɪlɛ zɔɔ? A 'na nɔnɔ amiaa 'dɛ -dawli gbuɔnya -mɪnɪ 'wɔ -nɪ: mɔtnɪ -lɛnɔnya, yoyolagɔɔ bɔbɔnya, nyuma -putuu -budu 'wɔdɪnya, nɔkpasia -wa -yɔ nɔkpasia dɪ -budu 'wɔ, ¹⁰ 'wienya, lɛklɪcian, -wa bhala wa 'dɛ nɔ, -wa vɛla nyuma, -wa bhua nyumaa -lu 'wɔ -gla nya, -maa 'na 'ka 'bɪ 'yi -Lagɔɔ nyumaa 'wluɔpɪlɛ zɔ. ¹¹ Nɪ, sanɛɛ amiaa lɔ -nyuma tɔlɔa mɪa zɪmɛ. 'In -Lago ka aɪn -yɔwɔlɔ, ɔ ka -bha aɪn -sa ɔ -nɔ nyuma, 'in ɔ yia aɪn nyuma tiklu -zɛlɪ, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɪnɪ nya, -amiaa -Lagɔɔ Zuzuu sɔlɔ.

A yilimanɪ -Lagɔɔ 'ɪnɪ amiaa -gɔ ku nya

¹² Aɪn nyɪdɪ, tɔlɔa nɛɛ: «-Lu weɛ lɛnɔ sɛ mɪ 'mɪ -yla.» Cɪn, 'in -lu weɛ lɛnɔ 'nɪ 'sa 'yilinani. 'In in mneni in 'ka gbaɛ: «-Lu weɛ lɛnɔ sɛ mɪ 'mɪ -yla», 'in in 'nɪ mneni in 'ka na 'dɛ 'yitide, 'in in 'ka -lu -gɔdɔɔ gaylo -zɛ. ¹³ A nɛɛ 'yaaɛ: «Lililu mɪ nɔkpɪlaa -nɔ nyuma, 'in nɔkpɪla mɪa lililuu -nɔ nyuma.» Gbuɔɔnɔ -wa, 'in -zugba la -Lago yia we -saa -bhlo -bhlo. Nɪ, wa 'nɪ nyumɛɛ ku lɛnɔ mɔtnɪ 'gbu: we mɪ Jɛjitaɔɛ -nɔ nyuma, 'in Jɛjitaɔɛ mɪa kuu -nɔ nyuma.

¹⁴ -Lago 'bhua Nyumaa -Kanyɔ 'wɔ tɪtlɛ lɔ, 'in mɔ yɪ 'yaa -amia 'wɔbhua tɪtlɛ lɔ ɔ 'tɪtɛ nya.

¹⁵ A 'nɪ we 'ji -yi ni, amiaa ku -kpabhie mɪ Klisu kuu 'lali nyaa? 'In in mneni in 'ka Klisu kuu kibhe 'wɔbhɪ, 'in in 'ka we 'naabɔzɪɲwɔnɔ kuu kibhe 'wɔnɔɔ? -Innya! ¹⁶ Nɪ, -ɔ -yɔ 'naabɔzɪɲwɔnɔ -ka -mɪ, ku -bhlogbɔɔ wa 'dɛ 'sɔ zɛa, a 'nɪ we 'ji -yii? Nɪ, -Lagɔsɛhɛ nɛɛ: «Nyumɛ -bhlogbɔɔ wa 'dɛsɔbhie yia -zɛa.»

¹⁷ 'In -ɔ -yɔ Jɛjitaɔɛ -ka 'wɔsuslo dɪ zɔ, nyumɛ yabhlo ɔ -yɔ ɔ zɛa.

¹⁸ Nɪ, a -gwa mɔtnɪgbɔ kwɛɛ! Gbuɔnyuu -putu weɛ nyumɛ nɔa lɛ, we'e pla ɔ ku zɔ. Nɪ, nyumɛ -ɔ nɔa mɔtnɪgbɔ lɛ, ɔ 'dɛɛ ku -yla ɔ nɔa gbuɔnyuu lɛ. ¹⁹ Zuzu 'Pɔpa -Lago 'nyɛa aɪn, -we mɪa aɪn 'wɔ, a 'nɪ we 'ji -yi ni, amiaa ku mɪ we -budu nyaa? 'In a 'nɪ amiaa 'dɛɛ -nɔ nyuma -mɪ? ²⁰ Nɪ, -Lago ka aɪn 'wɔzɪtɪ -valɛ 'kadu nya. We 'gbu, a 'yilimanɪ ɔ 'ɪnɪ amiaa ku zɔ.

7

Kwɔkwale gbɔ

¹ Gbu, -we a 'yɪbhaa 'mɪ la 'sɛbhe 'wɔ, we 'bɪgɔ na palɪ -slɛɛn da.

Nɪ, nyumɛ 'nɪ 'ɪwnɔ kwa we nanɪ 'yɪ. ² Nɪ, mɔtnɪgbɔɔ lɛnɔvɛ 'gbu, nɔkpasu -ka ɔ 'dɛɛ 'ɪwnɔ, 'in 'ɪwnɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'lowli.

3 -We nukpasu nua le 'ɲwno -yla, 'ɲwnoo 'lowli nu we o 'ɲwno -yla le. 'In -we 'ɲwno nua le nukpasu -yla, 'ɲwno nu we le o 'lowli -yla. 4 Nu, -we 'ɲwno 'yibhaa, o 'ni mneni o 'ka we o 'deε ku -yla lenu, o ku mia, o 'lowlii -nu -wa. 'Sa -bhloo 'de, -we nukpasu 'yibhaa, o 'ni mneni o 'ka we o 'deε ku -yla lenu, o ku mia, o 'ɲwnoo -nu -wa. 5 Nu, 'yabhlo 'na -mueni o 'de o -libheyi -ni. We -ka -Lago a 'ka bhuhhoe bhla yabhlo nya a bhli weli -bhlo, 'bhie, a 'ka 'sa nu. 'In -moo 'bigu, a yiyl -yo lu -buduu 'wɔdida. We 'ni -moo, a 'ni mneni a 'ka amiaa 'de kpa sayibheli, 'in a bhilila -Saataan laylagbu lu.

6 Nu, -we in gbaa da ain -yla, amiaa 'yoo 'nyenyee 'gbu in yia we gba, we 'ni tite in pali ain -yla. 7 'In 'yibha nyuma weee -mi nyifi nya na 'de 'bhisa. 'In -o -ka -mi, o ka onoo -Lago wlawlalu -we -Lago 'nya o. Nu, 'yabhloo -nu mi we 'deε sa, 'in -gɔbu -nu mia we 'deε sa.

8 -Wa 'nia -slɔ 'ɲwno kwa, -wa 'nia -slɔ ylikwo, we -yo -dugbanwu, in neε ain -ylaε: a -ka yaa 'mi 'bhisa -tu we nani 'yli. 9 'In we -ka a 'ni mneni a 'ka amiaa 'deε dli lakpa, -zugba we nani 'yli, a kwa 'ɲwno, a -kwo yli, a yi tli nukpasu -yo 'ɲwnoo 'tu nya.

10 Nyuma -wa kwaa 'ɲwu, 'in -wa -kwɔa yli, in neε wa -ylaε, (we 'ni -ami gba we, Nyumaa -Kanyo gbaa we): 'ɲwno 'na 'bhulu o 'lowli -glo -ni. 11 We -ka nu, 'ɲwno ka o 'lowli -globhu, o 'na -kwɔlu yli -putu -ni, 'in we 'ni -moo, o -yo o 'lowli suslolu 'wu lu. 'In nukpasu, -moo 'na -sali o 'ɲwno kwnεε 'titi -ni.

12 -We na gbaa nyuma -tolba -wa kaa 'ɲwu -yla mo ni, (na 'de gbaa we, we 'ni Nyumaa -Kanyo gba we): nu, -Lagobheli -o -ka 'ɲwno -o 'nia -Lago 'wu -mi -ka, 'in oo 'ɲwno -ka 'yibha o -yo o 'ka -yɔtɔtu ni, o 'na -sali o kwnεε -ni.

13 'Sa -bhlokpade, -Lagɔwno -o -ka nukpasu -o 'nia -Lago 'wu -mi -ka, 'in oo nukpasu -ka 'yibha o -yo o 'ka -yɔtɔtu, o 'na 'bhulu o -glo 'titi -ni. 14 Nu, nukpasu 'nia -Lago 'wu -mi, o cipa -Lago -yo, -Lagɔwno o kwaaa 'gbu. 'Sa -bhloo 'de, 'ɲwno 'nia -Lago 'wu -mi, o cipa -Lago -yo, -Lagobheli o kwaaa 'gbu. We 'ni -moo, amiaa 'yua mi nyuma 'nia -Lago 'wu -mi 'yua 'bhisa. 'In -zugba amiaa 'yua cipa -slεεn -Lago -yo.

15 Nu, -o 'ni -Lago 'wu -mi, -de o -Lagɔlowlii, -de o -Lagɔwnoo, o -ka gba o 'ka -moo -yɔbhu, a 'tide o 'yi o 'ka we lenu. -Moo daa mia, we yi -Lagɔlowli -zεoo, we yi -Lagɔwno -zεoo, o 'ni o -yolaneda -mi. Nu, 'wɔtɔtɔ -dɔoo 'gbu -Lago yia ain la. 16 Nu, ama -Lagɔwno, sa a -yi we 'ji, a mneni a 'ka amaa 'lowli gbu 'wɔsaa? -Mi -Lagɔlowli, sa -in -yi we 'ji, -in mneni -in 'ka -na 'ɲwno gbu 'wɔsaa?

Sa a mia, 'in -Lago yia ain la, a -tu 'sa

17 We 'bhɔ -muni -bhlogoo 'wu, -kwikwi Jeditape 'nyea -mi, -in no we solɔ, 'in sa -in mia, 'in -Lago yia -mi la, -in -tu 'sa. Tite -we na slolua leglizɔ weee da weee, mo mia de. 18 Nu, -in -ka kni 'wu -mi 'bhie -Lago -ka -mi la, -in -tu -moo solɔ, 'in -in 'ni kni 'wu -mi, -Lago -ka -mi la, -in 'na plali kni -ni. 19 -In 'ka kni plao, -in 'ni kni plao, -moo 'ni gbu yabhlogoo. Nu, -we nania 'yli, mo -wa nu, -in zo -Lago titee 'nɔɲwe. 20 We -mi nu, -o -ka -mi, sa o mia 'bhie -Lago yia o la, o -tu we solɔ. 21 -Lago 'kaa -mi la -in mi gaylo nyaa? -In 'na sumani dli -moo 'gbu -ni. We -ka nu, -in mneni -in 'ka gaylo -flii 'tla, -in nu we le. 22 Nu, gaylo -o Nyumaa -Kanyo laa, o mi nyume -o Nyumaa -Kanyo zitia 'wu nya. 'Sa -bhloo 'de nyume -o mia o 'de -yla Nyumaa -Kanyo laa, -moo mia Klisu gaylo nya. 23 Nu, -vale 'kadu nya -Lago zitia ain 'wu. A 'na -zeli nyumaa gali -ni. 24 Bhelian, -o -ka -mi sa o mia, 'in -Lago yia o la, o -tu we solɔ -Lago 'yu.

-Wa 'nia 'ɲwu -yo 'lowlia -kaa gbu

²⁵ Nu, -wa 'nia -slo 'ɲwɪ -yɔ 'lowlia -ka, Nyɪmaa -Kanyɔ 'nɪ 'mɪ -yla gbɔ yabhlogbɔɔ gba -maa daa. Nu, na 'dɛɛ 'wlukɔɔn -gbɔ na gbaa da, Nyɪmaa -Kanyɔ ka 'mɪ ɔ nyazidlɪ nya nyɪmɛ wa dia dlɪ 'wɔ -zɛlɪ. ²⁶ Nu, dɛslɛɛn bhlaa -yɔkɛlɛ 'gbɔ, -we na pɔpɔlɛ 'wlukɔɔn la mɔ nɪ: nyɪmɛ ɔ -ka -mɪ, sa ɔ mɪa ɔ -tu 'sa, mɔ nana 'yli. ²⁷ Lee -in ka 'ɲwɔɔɔ? -In 'na -salɪ ɔ kwɛɛɛ -nɪ. -In 'nɪ 'ɲwɔɔ -ka, -in 'na kwɛlɪ 'ɲwɔɔ -nɪ. ²⁸ 'In -in -ka 'ɲwɔɔ kwa, -in 'nɪ gbɔnyuu lɛnɔ, 'in 'yieslɔɲwɔɔ -ka ylikwɔ, ɔ 'nɪ gbɔnyuu lɛnɔ. -Wa kwɔkwɛlɛ, siasie wa yia wa 'pipee 'wɔ, we 'gbɔ in 'yibha yaa in 'ka we aɪn gwɛvlɛlɛ.

²⁹ Bheliɪn, -we in 'yibhaa in 'ka gba mɔ nɪ: nu, bhla -tu 'wɔ -sɛ. We 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, nyɪma -wa kaa 'ɲwɪ, wa nɔ nɛɛ wa 'nɪ 'ɲwɪ -ka. ³⁰ Nu, -wa mɪa wida, wa nɔ nɛɛ wa 'nɪ wida -mɪ, -wa mɪa 'mɔna lida, wa nɔ nɛɛ wa 'nɪ 'mɔna 'wɔ -mɪ. 'In -wa zɔa -li, wa nɔ nɛɛ -we wa zɔa, we 'nɪ wa -nɔ. ³¹ Nu, -wa mɪa zɔzɔnɔ 'yida dɔdɔ -mɪnɪ -gɔ, wa nɔ nɛɛ wa 'nɪ zɔzɔnɔ 'yida -mɪ. Nu, weɛ dɔdɔ -mɪnɪ, sa we mɪa dɛ, 'plɛ we yia.

³² Nu, in 'nɪ 'yibha amɪaa dlɪ sumɔnɪ. -ɔ 'nɪ 'ɲwɔɔ kwa, mɔ kpaa Nyɪmaa -Kanyɔɔ gbɔ -kli, 'in sa ɔ 'kaa nɔ ɔ 'ka Nyɪmaa -Kanyɔ dɔdɔnɔmɔnɪ, 'in ɔ talɛ we yoo da. ³³⁻³⁴ Nu, ɔ -ka 'ɲwɔɔ -ka, dɔdɔ -gɔɔ gbɔ -mɔɔ kpaa -kli. 'In sa ɔ 'kaa nɔ ɔ 'ka ɔ 'ɲwɔɔ dɔdɔnɔmɔnɪ, 'in ɔ talɛ we 'yoo da. Sanɛɛ 'sa ɔ mɪa dlilida weɛ gbɔ 'sɔ nyidi.

'Sa -bhloo 'dɛ ɲwɔɔ 'nɪa yli -mɪ -yɔ 'yieslɔɲwɔɔ 'nɪa yli -mɪ kpaa Nyɪmaa -Kanyɔɔ gbɔ -kli. Nu, ɔ 'yibha ɔ 'ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ -nɔ nya -tu, ɔ kuu lɛnɔgbɔ -yɔ ɔ 'wlukɔɔn lapɔpɛlɛ weɛ 'wɔ. 'In 'ɲwɔɔ ɔ -ka yli -mɪ, dɔdɔ -gɔɔ gbɔ -mɔɔ kpaa -kli, 'in sa ɔ 'kaa nɔ, ɔ 'ka ɔ 'lowli dɔdɔnɔmɔnɪ, 'in ɔ talɛ we 'yoo da. ³⁵ Nu, -we na gbaa da aɪn -yla, amɪaa 'dɛɛ zɔzɔnɔ gbɔ -wa, we 'nɪ amɪaa 'yoo -kulɛ. In 'yibha nu, -we mɪa tiklu a nɔ we lɛ Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yɔlanɛnɛ nyɛ.

³⁶ -A yla -slo gbɔ 'sɔ -mɪnɪ. We tɪaɔ nɪ: nu, bhoyi sɔ gbaa wa 'ka kwɔkwɛlɛ wa mɪa wɔda, 'in nyimeslɔyuu dlɪ 'wɔnyɪni gbɔ -ka ɔ ɲwɛla -zili tenyii nɪ, ɔ dlɪ -ka gba nu, ɔ nɔ ɔ bhoyi -yla gbɔnyuu lɛ, -zugba wa kwɔkwɛlɛ, sa ɔ 'yibhaa. Nu, we nanɪ 'yli, ɔ 'nɪ gbɔnyuu lɛnɔ. ³⁷ 'In we -ka nyimeslɔyuu dɛ gba ɔ 'nɪa -slo 'ɲwɔɔ kwa, we 'nɪ -gla nya, 'in ɔ -ka mɛnɛni ɔ 'ka ɔ dlɪ lakpa, ɔ -ka ɔ 'dɛ nya gba 'piɛn nɪ, ɔ -yɔ ɔ bhoyi 'nɪa -budu 'wɔdɪ, gbɔzɔnɔ ɔ nɔa lɛ. ³⁸ We -ka 'sa -mɪ, ɔ -ka ɔ bhoyi kwa, gbɔzɔnɔ ɔ nɔa lɛ. 'In -ɔ 'nɪ 'ɲwɔɔ kwa, gbɔzɔnɔ -mɔɔ nɔ 'yaa lɛ bhɛbha.

-Dɔgbɔɲwɔ gbɔ

³⁹ Da 'ɲwɔɔɔ 'lowli -gaa -slo 'yliyɔ, ɔ -tu ɔ -yɔ 'kɔmɔɔ. 'In we -ka nu, ɔ 'lowli ka tlɪ, ɔ ɔ ɔ 'ɲwɔɔ -ka 'yibha ɔ kwa ɔ. Nu, we -zɛ -Lagɔnyɪmɛ. ⁴⁰ Nu, nanɔ dlɪ zɔ, sa ɔ mɪa, ɔ -ka we sɔlɔ -tu, 'mɔna 'wɔ ɔ yia -tɔa. 'In -amɪ 'ya, in dlɪ we dlɪ 'wɔ nu, -Lagɔɔ Zuzu mɪ 'mɪ 'wɔ.

8

-Zila -bɔbɔnɛɛ -gɔ gbɔ

¹ Nu, -a yla -slɛɛn -zila -bɔbɔnɛɛ -gɔ gbɔ.

-We a gbaa, gbɔzɔnɔ -wa: «Nu, -a 'dɛ weɛ -yi -lu.» 'In weɛ -luyilo mɪa, 'dɛɛ 'yilimɛnɛ we palɛ nyɪmɛ. 'In zɛkɪkɛlɛ mɪa, mɔ yilimɛnɛ dlɪzɔzɔ -gɔwɔla.

² Nu, nyɪmɛ ɔ -ka ɔ 'dɛ 'wlukɔɔn -dlɪ, ɔ -yi -lu yabhlo, sa ɔ mɛnɛnɛ ɔ 'ka yaa we yibheli, ɔ 'nɪ -slo 'sa we -yi. ³ Nu, ɔ -ka -Lagɔɔ zɛkɛlɛ, -Lagɔ -yi -mɔɔ.

⁴ Lee -a mɛnɛnɛ -a 'ka -zila -bɔbɔnɛɛ lɪi? -A -yi we 'ji nu, yoyolagɔnya 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ dɔdɔgɔ, 'in -Lagɔ -bhlogbɔɔ.

⁵ Nu, gbɔzɔnɔ -wa, nyɪma tɔlɔa nɛɛ -lagɔnya mɪ yalɪ -yɔ -seli dɔdɔ -gɔ. 'In wa dlɪ we dlɪ 'wɔ nu, -lagɔ -zu 'wɔ, 'in nyɪmaa -ciɪn -zu 'wɔ. ⁶ Nu, we -ka -amɪaa -nɔ,

-Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa Dide, mɔ -laa -lu weee la, mɔ -yla -a mia. 'In Nyumaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ: mɔ -wa -Zezu Klisi. ɔ 'gbu -lu weee mia la, 'in ɔ 'gbu -amia mi 'yaa la.

7 'In nyuma weee 'ni gbuzɔnɔ -mɔni -yi. Nu, tɔlɔa ka wee yoyolagɔ -yɔlayibheli bhabhaa 'gbu, -slɛɛn 'ya, 'in wa lia wee -zila -bɔbɔnumɛ, nɛɛ yoyolagɔɔ bɔbɔnumɛ. Wa dli 'ni late, 'in wa gbaa wa 'dɛɛ daa nu, wee numɛ ka wa pɔn -plali. 8 'In we 'ni nu, lililu 'ka -aɔn -Lagɔ -yɔlanyneni: -a 'ni we li -a 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ 'wɔbɔ, 'in -a -ka we lioo, we 'na 'ka -aɔn -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ.

9 Nu, a zɔ amiaa 'de 'yliyɔ, amiaa 'de -yla -tɔtɔvee lɛnɔgbu yi -wa ka dli 'nia 'wɔte labhli. 10 Nu, -mɔ -yia gbuzɔnɔ, we -ka nu, nyumɛ ka dli 'nia 'wɔte, ɔ -ka -mɔ 'yɔ lida yoyolagɔɔ bɔbɔbudu zɔ, 'lee, ɔ 'nia dli 'tɛmania yi, 'in ɔ 'ka wee yoyolagɔɔ bɔbɔnumɛ lii? 11 Nu, -na gbuzɔnɔ yiloo 'gbu, -Lagɔbheli -ɔ ka dli 'nia 'wɔte, - ɔ ka 'gbu Klisi yia tli, sanɛɛ 'sa ɔ yia ɔ 'de mɔnɔva! 12 'In a -ka 'sa -Lagɔbhelia gbɔnyuu 'wluo nɔ, a -ka wa dli 'nia 'wɔte lɛnɔ, -zugba Klisi 'debhie -gbolu -yla a nva gbɔnyuu lɛ.

13 We 'dɛɛ 'gbu, wee lililu -mɔni 'ka na -Lagɔbheli mɔnɔnɔ ni, -zugba in 'nia 'maslɛɛn -zila -bɔbɔnumɛ lia yi, in yi na bheli mɔnɔnɔ.

9

*-We ka 'klv -Zezuu *tietienyɔ kaa, we -yɔ -we ɔ 'kaa lɛnɔ*

1 'Lee, in 'ni na 'de -yla -mi? In 'ni -Zezuu tietienyɔɔ? In 'ni -amiaa -Kanyɔ -Zezu -yu? 'In Nyumaa -Kanyɔɔ lubho in nva, a 'ni we yaa? 2 We -ka nu, nyuma tɔlɔaa -gbe, in 'ni -Zezuu tietienyɔ nya -mi, amiaa -gbe, in mi we nya -kpɔ. Nu, a mi Nyumaa -Kanyɔ 'wɔwɔ 'gbu, amiaa de slolua nu, in mi Nyumaa -Kanyɔɔ tietienyɔ nya.

3 Nu, wa -ka 'mɔ gbu 'wludi, sa na saa na 'de gbu 'wlu, mɔ ni: 4 'lee, -a 'ni we 'klv -ka, -a 'ka li, 'in -a 'ka 'ma -amiaa lubhoo 'gbu? 5 Sa -Zezuu tietienya tɔlɔa, Nyumaa -Kanyɔɔ bhelia -yɔ *Sefasi 'bhua -Lagɔɔwɔnɔ 'wɔ, -amia 'ni we 'klv -ka, - a 'ka -Lagɔɔwɔnɔ 'wɔbhɔ, -a -yɔ ɔ 'ka mɔni? 6 Yaayɔ, -amɔ -yɔ Banabasɔ -bhlo 'kaa lubho nɔ 'bhie, -a 'ka -amianɔ 'pipee 'yɔ yi? 7 'Lee, a ka -slɔ 'nɔ nu, nyumɛ ka 'slɔja pla, 'in ɔ yia ɔ 'de 'pɛni yi? Nyumɛ faa *-dlaɔ, ɔ ɔ li we 'bhuee? 'In 'nɔɔluu zɔa yabhlo 'yliyɔzɔnyɔ ɔ 'ma 'nɔɔluu nyitnyuu?

8 'Lee, nyumaa lɛnɔgbuɔ sɔlɔ -bhloo 'de na gbaa gbu yi? *Moizɔ tite 'ni wee gbu -bhloo 'de gbada -mi? 9 Nu, we mi wee tite 'wɔ cɛlɔdɛ:

«'Bhli -ka 'mɔnɔ titlida -mi,
a 'na gbuɔn -ni we nwe -ni.»

'Lee, 'bhlinyaa 'gbu -Lagɔ bhelia yi? 10 'Lee, -amiaa 'gbu ɔ yia sa wɛli mɔni gba yi? Cɔn, -amiaa 'gbu wee wɛli mia cɛlɔda. Nu, -ɔ -ka 'mɔnɔ 'pa, ɔ di we dli 'wɔ nu, ɔ -nɔ ɔ yia 'yia. 'In -ɔ -ka 'mɔnɔ -dida -mi, ɔ di we dli 'wɔ nu, ɔ -nɔ ɔ yia 'yia, we 'ni mɔv? 11 -A ka aɔn 'wɔ Zuzu 'Pɔpaa zɔzɔnɔnya gb. 'Lee, -a -ka aɔn kwɛɛ amiaa dɔdɔgbu zɔzɔnɔnya 'yi, gbu 'kadu mɔ yi? 12 We -ka nu, nyuma tɔlɔa ka we 'yiyɔ klv aɔn -gu, -amiaa nɔ we 'yiyɔ -klv 'ni -maa -nɔ 'wɔzii?

-Amia 'ni -mɔv -yɔlayibha. Nu, gbu weee -a slɔlɔa 'wlu zɔ la, -mɔv yi 'wlu Klisi gbuzɔnɔ gbɔv 'yoo -a kɔkɔlɔ. 13 A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nva lubho *-Lagɔbudu 'kadu zɔ, -Lagɔbudu 'kadu zɔ wa yia wanɔv lililuu? 'In -wa nva -Lagɔɔ bɔbɔlɔda lubho, -Lagɔɔ bɔbɔlɔda wa'a 'yɔ wanɔv lililuu? 14 Nu, 'sa -bhloo 'de Nyumaa -Kanyɔ palia tite, nu, -wa gbaa -Lagɔgbu, wa 'yɔ wanɔv lililu -Lagɔgbuɔ gbagbie -yɔ.

15 Nu, -amɔ, -li ka 'yiyɔ klv in kaa, in 'ni we 'yabhlogbɔɔ -yɔlayibha. 'In in 'nia -li ka 'yiyɔ klv in kaaa 'gbu we cɛli. We nanɔ 'yɔ in 'ka tli! -Mɔv -zi nyumɛ 'ka 'mi 'nɔni 'kadu -mɔni -gu -sa. 16 Nu, in 'nia na 'de 'ylimanɔ -Lagɔgbuɔ gbagbie 'wɔ.

-Gla -wa in 'ka we gba. 'In we -ka nu, in 'ni wee -Lagōgbu gba, gbonyuu mi na -nu nya! ¹⁷ We -ka na de -saa -bha wee lubho -muni, -zugba in mneni in 'ka we 'penie 'yi. Nu, -gla nya -Lagō dia 'mi wee lubho 'wluu 'gbu, bhe na nua we. ¹⁸ Nu, lee -lu -wa na 'penia? -Lagōgbu gbagbie bhe -wa, 'in -li ka 'yiyi klv in kaa, in 'kaa 'yi -Lagōgbu gbagbie -yo, 'in 'yibha we -yla.

¹⁹ In mi na 'de -yla, in 'ni nyime yabhlogbōō gaylo. 'In in yia na 'de nyuma weee gaylo 'wōnu, in 'ka nyuma duun 'yi Klisi -nu nya. ²⁰ Nu, in -ka Zuifu nyidi -mi, 'in na nua na 'de Zuifu 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisi -nu nya. Na 'de'ε zū Moizu tite 'nujwe -gla nya, 'in in -ka -wa zua we 'nujwe nyidi -mi, 'in na nua na 'de wee titee 'nujwezonyo 'bhisa, 'in in 'ka wa 'yi Klisi -nu nya. ²¹ 'Sa -bhloo 'de, -wa 'nia Moizu tite -yi, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nua na 'de -maa 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisi -nu nya. 'In -zugba, in -yi -Lagō tite, -we ka gbu -wa, Klisi tite na zū 'nujwe. ²² Nu, -wa ka dli 'nia 'wote, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nua na 'de -o ka dli 'nia 'wote 'bhisa, 'in in 'ka -maa 'yi. Na 'de na nua -lu weee 'wu, wa 'de weee -yla. 'In, in 'ka tōba gbu 'wosa sō weee lv. ²³ -Lagōgbu 'gbu na nua gbu weee -muni le, 'in in 'ka we zōzōnu 'yi.

²⁴ A -yi we 'ji nu, -gwagwanya weee -ka -gwaa mni, -gwa wa 'de weee gwaa, 'in nyime -bhlogbōō bhua we 'kupu 'wu. Nu, amia -gwa 'ya 'sa, 'in a 'ka we 'kupu 'wōbhu. ²⁵ -Gwagwanya -ka -gwagwie 'kpiāa yi -luu tōba wa tia. We 'penie -we yia labhwa wa 'ka we 'yu 'gbu, wa nua we le. 'In 'penie we'e 'bhwa la, -amia 'ka we 'yu 'gbu -a nua we le. ²⁶ We -ka -ami, we 'gbu na zua -gwagwie 'yiyi, 'in in 'ka we 'wlulapalida nyini. 'In, in 'wlv -kwligonyo, 'in 'pa -kwli 'sa -mō bhe. ²⁷ Nu, na ku na palia 'klyie 'wu, 'in in mi we -kanyo nya. -Mō yi 'wlv nyuma tōba -yla in gba -Lagōgbu 'bhie, -Lago yi 'mi kwnee -sa.

10

**Izlaelnyuma mia da beble wa gbv 'wopalgbv*

¹ Bhelian, in 'yibha a ligbe gbu -we ylia -amia dukpasī -wa -yo Moizi nōa zlume. Yalupāa kpō yabhlo zua wa 'de weee 'yiyi, 'in wa 'de weee yia *gumunyu Zalu 'wōdi. ² Wa -yo Moizi 'sō -bhlo, 'in wa yia wa 'de weee batizee yalupāa -yo gumunyu lv. ³ Lililu -Lagō wlaa, mū -bhlo wa 'de weee lia. ⁴ 'In 'nyu -Lagō wlaa, wa 'de weee 'maa we. Nu, -Lagō -bazle mia wa yoo kwada, nyu bhua we 'wu, 'mū wa maa. Wee -bazle mia, Klisi -wa. ⁵ 'In na nyidi nyumaa dumadu 'ni -Lagō dūdanāo gbu lēnu, we 'gbu, wa yia tli da beblee.

⁶ Nu, wee gbonya -muni, gbv 'wopalgbv we -mia -amia -nu nya, -amia dli yi gbonyii 'wōnyini wamia 'bhisa 'gbu. ⁷ A 'na -zeli yoyolagōō bōbōnya -ni, wa nyidi -nyumaa tōba 'bhisa -ni. 'In we mi celida -Lagōsēbhe 'wōe:

«*Izlaelnyuma -dia la,

wa lia, 'in wa yia 'ma.

'Bhie, wa sōa 'wu,

'in wa yia 'mōna li kpōklale nya.»

⁸ -A 'na tli -amia 'de mōtngbu -ni. Sa wa nyidi nyuma tōba nua, 'in nyumaa 'wlv gbu gbuu -zakpa gv -bhlo 'ya ta (23.000) yia tli 'yli -bhlogbōō nya. ⁹ -A 'ni mneni -a 'ka Klisi layla, sa wa nyidi -nyuma tōba ylaa Klisi la, 'in tibhenya yia wa mu, wa yia tli. ¹⁰ A 'na 'ḡwunweni zō -ni. Sa wa nyidi -nyuma tōba nua, 'in tithlee 'anzi yia wa 'bha.

¹¹ Gbonyii -muni ylia wa, we 'ka gbv 'wopalgbv -ze tōbaa -nu nya gbu -wa. We mi celida, -amia -wa -gaa 'yiyi, 'in dūduu bhia bhla yia cipa, we 'ka -amia 'dizu.

¹² We 'gbu, -o -ka we 'wlukōon lapopal ni, o mi 'yigbedā gege, o zū o 'de 'yiyi, o yi bhli. ¹³ Nu, laylagbu -we ylia an, we ka nyuma yli 'cin. -Lagō'o 'bhōlv o weli

-gu la, 'in o 'na 'ka ain 'yitide laylagbu -zilia ain ηwe la, we 'ka ain yli. 'In da laylagbu -ka ain ylia yi, 'in o nyεa ain 'tite a 'ka we zo 'yiligbe, 'in o nyεa ain se a 'ka we kwεε 'tla.

A zu amiaa 'de 'yliyoyoyolagoo bubvee gbegein

¹⁴We 'gbu, na 'talea -zono, a vla yoyolagoo bubvee gwe!

¹⁵Nu, gbuyilonya na tolba ain, 'in na gbaa da ain -yla gbu. -We na gbaa da ain -yla, amiaa 'de sisali we 'wu. ¹⁶-Lagoo nyumaa 'nyularjwaa -kooosu 'gbu -a paa -Lago fuo. -A -ka we nukpla nu 'mada -mi, we'e suslolu -a -yo Klisu 'pion 'wuu? 'In 'floo -a didila la, -a -ka we lida -mi, we'e suslolu -a -yo Klisu ku 'wuu?

¹⁷'Floo -bhlogboo, 'in -amia -Lagonyuma -zu 'wu, 'in -a mia ku -bhlogboo nya. -We ka gbu -wa, 'floo -bhlogboo -a 'de weee lia.

¹⁸A yla Izraelnyuma, -wa lia -Lagoo buboloodaa nume, wa -yo -Lago mi 'wosusloluda. ¹⁹'Lee, 'sa in 'yibhaa in 'ka gba nu, -zila -bubonume mi -lu -zono yabhlo nya yi? Yaayu, yoyolago mi -lu -zono yabhlo nya yi? ²⁰-Innya! In nee ain -yla nu, -zila -we -wa 'nia -Lago 'wu -mi bubaa, zuzu 'nyii -yla wa bubaa we, we 'ni -Lago -yla. 'In in 'ni 'yibha a -yo zuzu 'nyii -mi 'wosusloluda. ²¹Nu, a 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo 'kooosu 'wu 'manida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyiii 'kooosu 'wu 'mania mni. A 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo lililu lida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyiii lililu lia mni. ²²'Lee, -a 'yibha -a 'ka Nyumaa -Kanyoo zenyidli 'wosoloo? Amia dlu nu, -amiaa latelo -zi oo?

A nu -lu weee le -Lagoo 'nyumunuee 'gbu

²³Nyuma tolba nee: «We se mi, -a 'ka -lu weee lenu». Ciu, -lu weee lenue 'ni 'sa 'ylinani. «We se mi, -a 'ka -lu weee lenu», gbuzono -wa, nu, -lu weee lenue'e 'temani -Lagonyumaa dli la. ²⁴Nu, nyime 'na -tali o 'dee zuzono -bhloo da -ni. O -tali nyuma -putuu -nu da.

²⁵Nime weee wa paa pelu loko 'wu, a -ka we zo, a li we, amiaa dli 'na dli ain gbu 'wlu -ni. ²⁶Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue: «jejitape kaa dudu -yo we -gu -lu weee.»

²⁷Nyime o 'nia -Lago 'wu -mi, o -ka ain la lililu -yo, a -ka we -yoojwuu, -we weee o -ka ain 'nye, a li we. Amiaa dli 'na dli ain gbu 'wlu -ni. ²⁸'In nyime yabhlo -ka ain -yla gba, yoyolagoo bubonume -wa nu, o gbaa we ain -yla, -moo klaa, dli klaa, wa 'gbu, a 'na lili we -ni. ²⁹-We na gbaa da we 'ni amiaa dlu gbu, nu, nyime -putuu dlu gbu -wa.

'In in mi na 'de -yla, -we na nua le, lee -lu ka 'gbu nyime -putuu dli bhu we -yogbu 'wua? ³⁰In -ka -Lago fuo 'pa lililu -we in mia lidaa 'gbu, lee -lu ka 'gbu wa 'ka 'mi 'nyisa wee lililu -we ka 'gbu in yia -Lago fuo 'paa 'gbua?

³¹We 'gbu, a 'ka lioo, a 'ka 'maoo, a 'ka leo lee lensoo, a nu we 'de weee le -Lagoo 'nyumunuee 'gbu. ³²Nu, -wa -wa Zuifu, -wa 'nia Zuifu -yo -Lagonyuma, amiaa lenugbu 'na mnono wa 'yabhlogboo -ni. ³³A nu 'mi 'bhisa: la na gaa, gbu weee na nua le 'wu, 'in in 'ka nyuma weee dodbnamani. 'In -tali na 'dee zuzono -bhloo da. Nyuma duuun zuzono da na talia, 'in wa 'ka gbu 'wobhu.

11

Sa -Lago 'yibhaa wa -mi leglizi 'wu

¹A 'tideli 'mi, sa na 'de tidelia Klisu. ²Nu, -lu weee 'wu, a'a dlu 'mi 'wu, 'in -we wee in -slolua ain, -gu a nua we, we 'gbu na kwala ain 'ηni.

³'In in 'yibha a 'nu gbu -muni 'wu la: Klisu -wa nukpasuu -Kanyo, nukpasu -wa 'ηwawoo -kanyo, 'in -Lago -wa Klisu -Kanyo. ⁴Nu, nukpasu o -ka -Lago bhuhhoeda -mi, 'in o -ka -Lagobbu -falipada -mi, -zugba o 'wlu mi 'wowelida,

o -Kanyo Klisi o 'bhala zɔ. ⁵ Nu, 'ɲwɔɔ ɔ -ka -Lago bhuhhoeda -mɪ, 'in ɔ -ka -Lagoɔbɔ -falipada -mɪ, -zugba ɔ 'wlu 'nɪ 'wɔwɛlɪda -mɪ, nɔkpasu ɔ -wa ɔ -kanyo, 'mɔ ɔ 'bhala zɔ. ɔ 'wɔ sa 'ɲwɔɔ ɔ ka 'nyi wa kpla. ⁶ We -ka nu, 'ɲwɔɔ yabhlo'o wɛlɪ 'wlu 'wɔ, ɔ kpla ɔ 'nyi! 'In 'nyi -gɔɔɔɔɔ -yɔ 'nyi kplakplɛ -ka ɔ zɔ 'bhali, -zugba ɔ wɛlɪ 'wlu 'wɔ. ⁷ Nɔkpasu'u wɛlɪ 'wlu 'wɔ, ɔ mɪ -Lagoɔ 'wɔwɛlɪ nya, 'in mɔ 'wɔ wa yia -Lagoɔ 'ɲɔmɔɔɔ -yɔ. 'In 'ɲwɔɔ 'wɔ wa yia nɔkpasuu 'ɲɔmɔɔɔ -yɔ. ⁸⁻⁹ (Nu, -Lago 'kaa nyuma lala: nɔkpasu 'nɪ 'ɲwɔɔ 'wɔtla, 'ɲwɔɔ 'tlaa nɔkpasu 'wɔ. 'In -Lago 'nɪ nɔkpasu lala 'ɲwɔɔ 'gbɔ, 'ɲwɔɔ ɔ -laa la nɔkpasuu 'gbɔ.) ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, 'ɲwɔɔ wɛlɪ ɔ 'wlu 'wɔ, 'anzinyaa 'gbɔ. Mɔ slolu 'yaa we nu, ɔ ka -kanyo.

¹¹ 'Sa we mia, 'bhie, Nyumaa -Kanyo 'yu 'ɲwɔɔ gbala nɔkpasu, 'in nɔkpasu gbala 'ɲwɔɔ. ¹² Nu, sa 'ɲwɔɔ 'tlaa nɔkpasu 'wɔ, 'sa -bhloo 'dɛ 'ɲwɔɔ gwala nɔkpasu, 'in -Lagoɔ -gbɛ we 'dɛ weee bhɔa. ¹³ A sisali -slɔ we 'wɔ amiaa 'dɛ nya: 'ɲwɔɔ -ka -Lago bhuhhoeda -mɪ, ɔ 'nɪ 'wlu 'wɔwɛlɪ, 'lee we nanɪ 'yɪlii? ¹⁴ Nu, duɔɔ -gɔɔ -lii 'dɛbhie slolu wa we nu, nɔkpasu -ka tɔlɔ nyi 'wlu -ka, zɔ -wa, we 'nɪ mɔɔ? ¹⁵ Nu, 'ɲwɔɔ -ka tɔlɔ nyi 'wlu -ka, ɔ 'ɲɔkwɛlɪ -wa. 'In -Lago ka 'ɲwɔɔ tɔlɔ nyi 'nyɛ ɔ 'wluu 'wɔwɛlɪ nya.

¹⁶ 'In nyɛ ɔ -ka 'yibha ɔ 'ka 'ya gbɔ tɔlɔ -bha palɪ ni, nu, -amia 'nɪ -mɔɔ bhlabhɔ, 'in -Lagoɔ leglizinya 'nɪ 'ya -mɔɔ bhlabhɔ.

Nyumaa -Kanyoɔ 'sukwee gbɔ

¹⁷ Nu, gbɔnya 'in 'yia -yɔ, na yia da ain -yɪ lapalɪaa 'gbɔ, 'in 'nɪ mɔɔɔ in 'ka ain 'ɲɔkwɛlɪ. Nu, amiaa 'wɔlgbɛɛ mia, we'e nɔ ain zɔzɔɔ -yɪ lɛ, gbɔnyuu we nɔa ain -yɪ lɛ bhahba.

¹⁸ Tiada, wa nɛɛ 'mɪ -yɪlɛ, a -ka 'wɔlgbɛɛ, 'wɔɔɔɔɔ mɪ ain nyɪɔ, 'in we mɪ 'mɪ dlu nu, wee gbɔ -mɔɔ -zakpa -bhlo mɪ gbɔzɔɔ nya. ¹⁹ (We mɪ nu, 'wɔɔɔɔɔ -mɪ ain nyɪɔ, 'in -wa kpa -Lagoɔɔ -kɪ, wa 'ka -maa yibheli.) ²⁰ 'In a -ka 'wɔlgbɛɛ, we 'nɪ Nyumaa -Kanyoɔ 'sukwee lɪɛɛ gbɔ.

(Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

²¹ 'In a -ka 'wɔlgbɛɛ 'sukwee gwe, ɔ -ka -mɪ kwɛ ɔ puloa la, 'in ɔ bhua ɔ 'dɛɛ 'sukwee 'wɔ, 'in ɔ lia we. 'ɲwɔ mɪ tɔlɔ 'bhada, -zugba tɔlɔ bhali -maa 'dɛ nɔ. ²² Lee, a 'nɪ amiaa 'dɛɛ -budunya -ka a 'ka we zɔ lili, 'in a 'ka we zɔ nu 'manu? Yaayu, -Lagoɔ leglizɪ a tɪlɪɪ 'yɪlɪɪ yɪ? 'In amiaa -Lagoɔbhɛɪ 'nɪ -lu -ka, 'ma a 'yibhaa a 'ka zɔ 'bhali yɪ? Sa a 'yibha in gba ain -yɪ? In kwɛɛ ain 'ɲɔɔ? -Cɪnya, 'in 'nɪ cɪ mɔɔɔ in 'ka ain 'ɲɔkwɛlɪ gbɔ -mɔɔ 'wɔ.

²³ Nu, -we Nyumaa -Kanyo -slolu 'mɪ, 'in 'in -slolu ain mɔ nɪ: sabɔ, da wa 'ka Nyumaa -Kanyo -Zezu kpa, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, ²⁴ ɔ 'paa -Lago fuo, ɔ yia wee 'floo ladiɔlɪ, 'in ɔ nɛɛ: «-We mia da, na ku -wa, 'mɔ in wlaa amiaa 'gbɔ. A li wee 'floo -mɔɔ, 'in a 'ka 'mɪ ligbɛɛ -tɔ bhla weee nya.» ²⁵ Wa bhɪɪ lɪɛɛ, -Zezu yɪ 'yaa wa nɔ -kɔɔ yoo 'nyɛ. 'In ɔ nɛɛ: «Wee 'kɔɔ -mɔɔ -wa -Lago -yɔ nyuma 'sɔɔ *'wɔsusloluɛ -lolu, -we ka 'gbɔ na 'pɔɔɔ yia jite. Bhla weee nya a -ka we nɔkpla nɔ 'mada -mɪ, a -tɔ 'mɪ ligbɛɛ.» ²⁶ Nu, sa a lia 'floo -mɔɔ -bhlo, 'in sa a maa 'kɔɔ -mɔɔ nɔkpla nɔ -bhlo, -zugba Nyumaa -Kanyoɔ tɪɪɪgbɔ a mia gbada tɪɪɪ, 'in ɔ 'ka 'saa yɪ.

²⁷ We 'gbɔ, nyɛɛ ɔ -ka Nyumaa -Kanyoɔ 'floo li, 'in ɔ -ka ɔ 'kɔɔ -mɔɔ nɔkpla nɔ 'ma sa 'nyuu sa, -zugba ɔ 'dɛ ɔ dia Nyumaa -Kanyoɔ -ku -yɔ ɔ 'pɔɔ gbɔ 'wlu. ²⁸ Nu, ɔ -ka -mɪ, ɔ bhli ɔ 'dɛɛ nɔɔbhɔ 'yɪɪɪ la 'nanuɔ, 'bhie, ɔ 'ka 'floo -mɔɔ li, 'in ɔ 'ka 'kɔɔ -mɔɔ nɔkpla nɔ 'ma. ²⁹ Nu, nyɔɔ -ka 'floo -mɔɔ li, 'in ɔ -ka 'kɔɔ -mɔɔ nɔkpla nɔ 'ma, -zugba ɔ 'nɪ Nyumaa -Kanyoɔ kuu gbɔ 'wɔsɪsɪɪ sayɪ, 'dɛ ɔ dia gbɔ 'wlu. ³⁰ We 'gbɔ, guzɔnya -yɔ 'kukunya -zua ain glaa, 'in nyuma duun yia tɪɪɪ ain nyɪɔ. ³¹ -A -ka -amiaa 'dɛɛ nɔɔbhɔ 'yɪɪɪɪɪɪ 'nanuɔ, -a 'nɪ mɔɔɔ

-a 'ka -Lagoo nyumaa -yogbub 'wobhuhhue nwe -bho. ³² Ni, Nyumaa -Kanyo -ka -amiasa -yogbu 'wobhuda -mi, 'in o -ka -ain gbusloluda -mi ni, wa yi -ain -kaslo 'wopa dudugu -nyuma nyaa gb -wa.

³³ We 'gbu, na bhelian, da a -ka 'wlugbeli a 'ka Nyumaa -Kanyo 'sukwe li, a wowlu. ³⁴ Ni, nwo -ka nyume -momo 'bhada -mi, o li o 'de -budunwee, 'in a -ka 'wlugbeli a yi amiasa 'de -Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhuhhue -gu -lali.

Da in -ka -mo amiasa -gbe nyini, 'bhie, in 'ka gb pnyunya -muni gba.

12

Zuzu 'Pupaa wlawlali

¹ -Sleen, bhelian, -li Zuzu 'Pupa wlaa, in 'yibha a yibheli we sazono sa. ² A -yi we 'ji ni, da a 'nia -slo -Lago 'wu -mi, amiasa 'de a tidea 'yi, yoyolagony'a gbaa, we 'bunanone nya. ³ We 'gbu, in nee ain -ylae: nyume o -ka -Lagoo Zuzu 'wu -ka, o 'ni mneni o 'ka gbae: «Me kpa -Zezu», 'in nyume yabhlogboo 'ni mneni o 'ka gbae: «-Zezu mi Nyumaa -Kanyo nya!» 'mu o 'ni Zuzu 'Pupa 'wu -ka.

⁴ -Lagoo Zuzuu wlawlali -zu 'wu, 'in -Lagoo Zuzu -bhlogboo wlaa we 'de weee. ⁵ Ni, -Lagoo libhoo 'yli -zu 'wu, 'in Jejita -bhlogboo, mo -yla -a nua we 'de weee. ⁶ Ni, -Lagoo libho -zu 'wu, 'in oo -Lagoo 'debhlogboo nua we 'de weee le nyuma weee 'wu.

⁷ -o -ka -mi -Lago ka o wlawlalu -moo 'nye, -moo 'ka -Lagoo Zuzuu 'tite -slo lu. 'In -moo mi nyuma weee zozono 'yiyidu nya. ⁸ Ni, -Lagoo Zuzu nyea nyume yabhlo gbagbie gbuyiloo solu, 'in oo Zuzu -bhloo de nyea -gudu gbagbie, nyuma 'ka -Lago yibheli. ⁹ 'In oo Zuzu -bhloo de nyea nyume yabhlo dliozobe, mo -bhloo de nyea -gudu guzonyaa jipejipiee se. ¹⁰ Ni, oo Zuzu nyea 'yabhlo gwedigbu le nu se, mo nyea 'yabhlo -Lagobu -falapapiee se, mo nye 'yaa 'yabhlo yoyozuzu -yo Zuzu 'Pupaa 'wosali se. 'In mo nyea 'yabhlo weli -putunyaa gbagba se, 'in mo nyea -gudu wee weli -muni 'jigbagbiee se. ¹¹ Ni, oo Zuzu -bhloo de nua we 'de weee le. 'In sa o 'yibhaa, 'sa o nyea nyuma -bhlo -bhlo -Lagoo wlawlalu -bhlo -bhlo -bhlo.

Ku -bhlogboo 'lali duun

¹² Ni, nyume ku -bhlogboo, 'in we 'lali duun. Wee 'lalinya -zu 'wu, 'in we nua ku -bhlogboo le. 'Sa -bhloo 'de Klisi mia. ¹³ Ni, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifoo, gali -yo nyuma -zono, wa ka -a 'de weee batizee Zuzu -bhlogboo nya, 'in -a 'ka ku -bhlogboo -ze. -Lago ka oo Zuzu -a 'de weee yeli.

¹⁴ 'In we 'ni 'lali -bhlogboo ku ka, ni, we 'lali -zu 'wu. ¹⁵ Bhu -ka yaa gba: «Ni, in 'ni so, we 'gbu, in 'ni kuu -nu nya -mi», -moo 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁶ 'In yukwli -ka yaa gba: «Ni, in 'ni 'yliya, we 'gbu, in 'ni kuu -nu nya -mi», -moo 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁷ Ku -kpahie -ka yaa 'yliya 'dekpua nya -mi, sa we 'ka 'nua? 'In we -ka yaa yukwli 'dekpua nya -mi, sa we 'ka nne 'nua? ¹⁸ 'In sa -Lago 'yibhaa, 'sa o zua kuu 'lali we -yo -bhlo -bhlo. ¹⁹ We -ka yaa ni, we 'de weee mi 'lali yabhlogboo nya, -zugba da kuu -kpahie mia? ²⁰ Ni, kuu 'lali -zu 'wu, 'in ku -bhlogboo.

²¹ Ni, 'yliya 'ni mneni we 'ka gba so -ylae: «In 'ni -na gb -ka!» 'In 'wlu 'ni mneni we 'ka gba bhunya -ylae: «In 'ni amiasa gb -ka!» ²² Kuu 'lalinya -a yia -yo ni, we yolo 'wu, we gb -sua 'wu bhabha kuu -nu nya. ²³ 'In kuu 'lalinya -a yia -yo ni, we 'ni 'nonye -zu sa -mi, 'mu -amiasa zua 'nonye bhabha. 'In kuu danya wa'a 'yia -yo, -moo -amiasa zua sazono sa. ²⁴ Ni, kuu 'lalinya wa yia -yo, -moo sazono saa zozobe 'ni gb 'wu -ka. Ni, -Lago ka ku le nu 'lalinya 'ylijije nya, 'in we 'lalinya 'nia 'nonye -zu sa -mi, o yia we 'nonye zozobe 'kadu 'nye. ²⁵ Ni, we -ka 'sa -mi, 'wododoe 'ni kuu 'lalinya nyidi -mi. 'In zozlo wee 'lali zozlo 'nanoo.

²⁶ Nu, kuu 'lali yabhlo -ka siada -mi, we 'de weee sia dabubu, 'in wa -ka 'lali yabhlo 'hnikwali, we 'de weee -yo we lia 'muna dabubu.

²⁷ Nu, amia, Klisi ku a -mia. 'In wee kuu 'lali a -mia -bhlo -bhlo. ²⁸ Nu, leglizi 'wv sanee 'sa -Lago pala nyuma la: tiada, -Zezuu tietienya o pala la, we 'sonu nya o pala *-Lagobbu -falpanya la, we tanu nya o pala -Lagobbu -sloल्या la. -Muv 'bigu gwedigbbu lenunya, 'bhie guzunya jipenya -yo nyumaa 'wosanya, we -yo nyumaa 'yugalnya. 'In nyuma -wa gbaa weli -putunya wa 'nia -yi, o yi 'yaa -maa lapali. ²⁹ Nu, wa 'de weee 'ni -Zezuu tietienya, wa 'de weee 'ni -Lagobbu -falpanya, wa 'de weee 'ni -Lagobbu -sloल्या, wa 'de weee 'ni gwedigbbu lenunya! ³⁰ Wa 'de weee 'ni guzunya jipenya, wa 'de weee 'ni weli -putunya wa 'nia -yii gbagbanya, 'in wa 'de weee 'ni wee welya -muni jigbanya!

³¹ 'In, -Lagoo wlawlali 'yia -we -zia -bha 'wv, amiaa dli nyini we 'wv.

Nu, -sleen, 'yloogbbu nania 'yli -we -zia -bha 'wv, 'mv na yia an 'kloslolua.

13

Zekalidi

¹ 'In, in -ka mnene in 'ka nyumaa weli gba, 'in 'debhie in 'ka 'anzunaa weli gba, in 'ni nyumaa zekali nu, -zugba in 'wlv sa nete wa mia bhida 'titee, we weli -yo -lili gboun weli.

² 'In, in mnene in 'ka -Lagobbu -fali 'pa, in mnene in 'ka zizelu wee yibheli, 'in, in 'ka we 'de weee 'wolanu, in mnene in 'ka dli 'kadu zu, -we 'kaa -gogo 'kadu dawolasali, 'in, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'ni -lu yabhlogboo nya -mi. ³ In -ka mnene in 'ka na zozonu wee hwohbhanya 'woladlili, 'in in 'ka na ku wla wa 'ka we sieoo, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'na 'ka -lu yabhlogboo we 'wv 'yi.

⁴ -o -ka zekalidi -ka, o dlite, zozonu o nua le, o dli nyini nyumaa -lu 'wv zenyi sa, o'o -slo lu o 'de, 'in o'o 'ylimani o 'de. ⁵ -o -ka zekalidi -ka, o'o nu zobhali gbu le, o'o -tali o 'dehbhlogboo zozonuu da, o'o 'pa 'ce, o'o dli nyumee gbegbein gbu dli la.

⁶ -o -ka zekalidi -ka, -we 'nia -mi tiklu, o'o li we 'muna, nu, gbuzonu gbu 'muna o lia. ⁷ -o -ka zekalidi -ka, nyumaa -yogbu o tia 'wv, gbu weee o zua dli -gv, gbu weee o dia dli 'wv, 'in o slova gbu weee 'wlu zo la.

⁸ Zekalidi 'na 'ka ci labhia, -Lagobbu -falpapie yia labhua, weli -putunyya gbagbie yia 'yigbea, 'in -luyilo 'ka labhu. ⁹ Nu, -amiaa -luyilo 'ni gbada -mi, 'in -amiaa -Lagobbu -falpapie 'ni gbada -mi. ¹⁰ Nu, 'yli -we ka zli -we mia gbada -ka yi, -we 'nia gbada -mi, 'in -muv bhua la.

¹¹ Nu, da in mia zlume 'yislakpile nya, 'yislakpile 'bhisa na gbaa, 'yislakpile 'bhisa na pupalia 'wlukoon la, 'yislakpile 'bhisa na sisalia gbu 'wv. 'In da in -zea 'yigweladolunya, in yia 'yislakpile lenugbu 'bibhu. ¹² Nu, -zeen, -li -a 'yia -yo 'wluluu, we 'wlv sa 'yigolabhu -vligni 'wv -a yi we -yo. 'In -yo -a yia 'yilia kpeen kpeen wee 'yli nya. Nu, -zeen, na -luyilo 'ni gbada -mi, 'in wee 'yli nya -Lago na yia yibhelia kpeen kpeen, sa o 'de -yia 'mi, 'sa.

¹³ -Sleen, yee -li ta -mini mi la: dli zovu, dliwodide, zekalidi. 'In wee -li wee -muni glaa, -we 'yilia, mv -wa zekalidi.

14

Zuzu 'Pvpa wlawlali

¹ A -tali nyumaa zekalidi da tia. Amiaa dli nyini 'ya Zuzu 'Pvpa wlawlali 'wv. 'In -we amiaa dli 'kaa 'wonyini bhahba mv -wa -Lagobbu -falpapie. ² Nu, weli -putu wa 'nia -yi, nyume -o -ka we gba, o 'nia nyuma -yla gbu gba, -Lago -yia o gbaa gbu. -We ka gbu -wa, nyume yabhlogboo o 'nu we 'wv. -Lago Zuzu 'tite nya o gbaa gbuzonunya mia zizeda.

³ Ni, ɔ paa -Lagɔgbɔɔ -fali, nyuma -yla ɔ paa we, 'in ɔ 'ka wa dlizɔzɔve -gɔpali, ɔ 'ka wa 'kɔaylipa, ɔ 'ka wa dli -belɔ -yɔpali. ⁴ -ɔ gbaa weli -putunya, ɔ 'dɛɛ dlizɔzɔve ɔ palia -gɔ, 'in -ɔ paa -Lagɔgbɔɔ -fali, leglizɪ weee dlizɔzɔve -mɔɔ palia -gɔ.

⁵ In 'yibha ni, a 'dɛ weee gba weli -putunya, 'in -we in 'yibhaa 'ya bhabha mɔ -wa ni, a 'pa -Lagɔgbɔɔ -fali. Ni, ɔ paa -Lagɔgbɔɔ -fali, ɔ 'yli ɔ -zi -ɔ gbaa weli -putunya. 'Mɔ nyime yabhlo -ka mneni ɔ 'ka weli -putunya ɔ gbaaa 'ji gba, -mɔɔ 'kaa leglizɪ weee dlizɔzɔve -gɔpali. ⁶ In -sɛɛn bheliaɪn, in -ka yaa amiaa -gbɛ yi, 'in in 'ka aɪn -yla weli -putunya gba, 'in -lu -Lagɔ -sɔlɔua 'mi 'klɔ, we yi -luyilooɔ, -Lagɔgbɔɔ -falɔpapieoo, we -yɔ -Lagɔgbɔɔ sɔlɔueoo, in 'ni aɪn -yla we gba, zɔzɔnɔ -mɔmɔ in nɔ aɪn -yla lɛa? ⁷ -A 'pa -sɔ lɔvbhɩɩɩ dli -gɔ, sa leglɛ -yɔ -pete 'bhisa: we -ka we weli 'ni -yɔbhɔbhɩɩɩ -mɪ -bhlo -bhlo, we -ka bhɩɩɩ -mɪ, sa wa 'ka we bhɩɩɩweli 'wɔsɩsɩɩɩ 'ya? ⁸ We -ka ni, tɔv leglɛ 'ni gba 'nanɔv, nyɔɔ 'ka lamnazi, 'in ɔ 'ka tɔ gɔa mɩa? ⁹ Ni, 'sa -bhlokpade we mɩa amiaa -nɔ nya! A -ka weli -putunya gbada -mɪ, a 'ni we 'wɔyleli 'nanɔv wa 'ka we 'wɔlanɔ, -zugba amiaa wɛɩɩɩɩ a mɩa kwnɛɛ 'pada. ¹⁰ Ni, weli 'yli -bhlo -bhlo -zu dɔdɔgɔ, 'in we 'yabhlogbɔɔ nyimeɛ 'nɔa 'wɔla, we 'ni -mɪ. ¹¹ Ni, weli -we 'in 'nɔa 'wɔla, nyime ɔ -ka we 'mɪ -yla gba, in mɪ lakpayu nya -mɔɔ -gbɛ, 'in -mɔɔ mɩa lakpayu nya na -gbɛ. ¹² 'Sa -bhlokpade we mɩa amiaa -nɔ nya, amɩa -wa 'yibhaa -Lagɔɔ Zuzuu wɩawɩɩɩ, -we 'kaa leglizɩ dlizɔzɔve -gɔpali ni, a -tali we da bhabha, 'in a 'ka we 'yi duun.

¹³ We 'gbɔ, nyime ɔ gbaa weli -putu, ɔ bhuhhoe -Lagɔ, 'in ɔ 'ka wee weli 'bhiti, weli -we wa nɔa 'wɔla, we 'wɔ. ¹⁴ Ni, in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ weli -putu 'wɔ, -zugba na dli mɩa -Lagɔ bhuhhoeda, 'in na 'ylimnee 'ni lubho yabhlogbɔɔ nɔda -mɪ. ¹⁵ In sa in 'ka nɔa? 'In -Lagɔ na yia bhuhhoea na dli nya, 'in in 'ka 'ya ɔ bhuhhoe na 'ylimnee nya. -Lagɔɔ na yia bhɩɩɩ na dli nya, 'in in 'ka 'ya we bhɩɩɩ na 'ylimnee nya. ¹⁶ -In -ka -Lagɔ fuo 'pa na dli -bhlogbɔɔ nya, nyime -kpɔa ɔ -dɩa -Lagɔnyuma nyidi la, ɔ 'ni -na -Lagɔɔ fuo -pa weli 'wɔlanɔ, 'lee, sa ɔ 'ka gba «*-Amen!» wee fuo -pa -weli -mɩnɩ daa? ¹⁷ Gbɔzɔnɔ -wa, -Lagɔ -na pa fuo 'nanɔv, ni, we'e palɩ -na -libheyii dlizɔzɔve -gɔ.

¹⁸ -Lagɔ na paa fuo, ni, weli -putunya na gbaa, in -zi a 'dɛ weee 'wɔ. ¹⁹ Ni, -Lagɔnyuma -ka 'wɩugbeli, in 'yibha in 'ka weli gɔ gbu gba weli wa nɔa 'wɔla, we 'wɔ, 'in in 'ka 'ya nyuma -putu gbu -sɔlɔ, -mɔv nanɩ 'yli -mɔv -zi gbɔv gɔ 'wɩu gbɔ 'sɔ 'wɩu kugbua (10.000) gbagbɛ, weli -putunya 'wɔ.

²⁰ Ni, bheliaɪn, a 'na -zɛɩ 'yɩsɩkpɩɩɩ amiaa lɛnɔgbɔnyɩa 'wɔ -ni. We -ka gbɔnyuu lɛnɔ da, a -zɛ 'nyenyɛyua. 'In amiaa lɛnɔgbɔnyɩa 'wɔ, a -zɛ 'yɩgwɛladolunya. ²¹ We mɩ cɛɩɩɩ titee 'sɛbhe 'wɔɛ:

«Jɛɩɩɩɩ nɛɛ:

ɔNyuma -wa gbaa weli -putunya,
wa gbɛgbɛɪn na yia 'plɩɩa,
'in in 'ka Izlaɛɩnyuma -yla gbɔ gba.

'Lakpanyaa nɛwe nya na yia wa -yla gbɔ gbaa.

'In 'dɛbhie wa 'nɩa 'mɩ yukwɩ pulɔa yi. »

²² Ni, weli -putunya gbagbɛ mɩa, gbɔv 'yɩsɩlɔlue -wa, nyuma -wa 'nɩa -Lagɔ 'wɔ -mɩ -yla. We 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mɩ -Lagɔnyuma 'yɩɩa 'wɔ. 'In -Lagɔgbɔɔ -falɔpapie mɩa, gbɔv 'yɩsɩlɔlue -wa, -Lagɔnyuma -yla. We 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mɩ nyuma -wa 'nɩa -Lagɔ 'wɔ -mɩ 'yɩɩa 'wɔ. ²³ Sabhisa, leglizɩ weee gbɛɩa 'wɩu, wa yia weli -putunya gbagbɛ bhɩɩ, -de nyuma -kpɔaa, -de nyuma 'nɩa -Lagɔ 'wɔ -mɩ ma pla aɪn lɔv, wa 'nɩa gbaa yi ni, -sabhɛ mɩ aɪn 'wɩuu? ²⁴ We -ka ni, a 'dɛ weee mɩ -Lagɔgbɔɔ -falɔpada, -de nyime 'nɩa -Lagɔ 'wɔ -mɩ mɔɔ, -de nyime kpɔaa, mɔ pla aɪn lɔv, -we weee ɔ 'nɔa, we 'gbɔ ɔ yibhelia ɔ gbɔnyuu. 'In -we

weee ɔ 'nva, mu yia ɔ -yɔgbu 'wɔbbhua. ²⁵ 'In -we weee mia ɔ dli zo zizeda, zli 'klu we yia 'tlaa, 'in ɔ 'ka 'wlu lagbli, ɔ 'ka -Lagɔ bubu, 'in ɔ 'ka gbae: «Cun, -Lagɔ mi ain nyidi gbɔzɔnu sa.»

Leglizu lenvɔ

²⁶ Nu, bheliian, sa -a 'ka we nva? Da a -ka 'wlugbeli, a -ka leglizɪ lenvɔ -mi, amiaa 'yabhlo mneni ɔ 'ka -Lagɔbɔ bhli, 'in -gɔbu 'ka nyuma -slolu, -li mia zizeda -gɔbu 'ka we 'bhlesa, 'yabhlo 'ka weli -putunya gba, 'in -gɔbu 'ka we 'ji gba, nu, -mɔv weee yia -Lagɔnyuma -yɔbea, 'in wa dliɔzɔve 'ka -gɔbho. ²⁷ 'In nyime -ka weli -putunyaa gbagbie bhli, nu, nyuma 'sɔ, nyuma ta nu 'sa -bhlo -bhlo, 'in wɛlnya wa gbaa nyime yabhlo 'ka we 'ji gba. ²⁸ Nu, -we wa gbaa, nyime yabhlogbɔɔ 'ni -mi ɔ 'ka we 'ji gba, -zugba wa 'mu nwe leglizɪ -zejila 'wu. -ɔ -ka -mi, ɔ gba ɔ 'dɛɛ dli zo, ɔ 'dɛ -yla, we -yɔ -Lagɔ -yla. ²⁹ We -ka -Lagɔgbɔv -falpanya, -de nyuma sɔɔ, -de nyuma taa, -maa gba, 'in -we wa gbaa, nyuma tɔba sɪsɪlɪ we 'wɔ. ³⁰ 'In nyime yabhlo -ka -bha -mi, -Lagɔ -ka ɔ gbu yabhlo 'klɔslolu ɔ -ka we gbada -mi, -ɔ mia gbada tia -mɔɔ 'mu nwe. ³¹ A 'dɛ weee mneni a 'ka -Lagɔgbɔv -falɪ 'pa 'bɪla -bhlo -bhlo, 'in we 'ka nyuma weee -slolu, 'in we 'ka wa dli -bɛlv -yɔpali. ³² Nu, -wa paa -Lagɔgbɔv -falɪ, wa -yi gbɔv -falɪpapɪe kpa sa. ³³ Nu, -Lagɔ 'ni gbɔ bidi -bidi bidii lenv -Lagɔ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ -Lagɔ -wa.

We 'gbu, sa wa nva we leglizɪ weee 'wɔ -Lagɔnyuma weee nyidi, we -mi 'sa. ³⁴ Nu, leglizɪ -ka 'wlugbeli -kɔwɔnɪ 'mu nwe, wa 'ni wa gbagbiee 'yoo 'nye. 'Sa Moizu tite gbaa, wa zɔ nukpasia 'nɔnwe. ³⁵ 'In wa -ka 'yibha wa 'ka gbu yabhlo 'wɔlanv, wa 'yibha wa 'lowlia we la -budunwee. 'Njwɔ 'ka leglizɪ -zejila 'wu weli 'wɔbbhu ɔ 'ka gba, we 'ni 'ylinani.

³⁶ Lee, amia dlu, amiaa -gbɛ -Lagɔwɛli dɪla gwe yi? Yaayɪ, amiaa 'dɛ -bhlogbɔɔ -gbɛ we nyina yi? ³⁷ We -ka, nyime yabhlo ka we 'wluɔvɔvɔ lapɔpali nu, -Lagɔgbɔv -falpanyɔ ɔ -mia ni, 'in Zuzu 'Pɔpaa wlawlalu nya ɔ nva gbɔnya lɛ ni, ɔ yibheli we 'ji nu, -we na cɛla da ain 'wɔ, Jejitapɛɛ tite yabhlo -wa. ³⁸ 'In nyime -mɔmɔ 'ni we 'wɔyibheli, -Lagɔ 'ni ci -mɔɔ -yi: wa 'na pɔlv -mɔɔ yukwli -ni.

³⁹ We 'gbu, na bhelia, amiaa dli nyini -Lagɔgbɔv -falɪpapɪe 'wɔ bhahba. 'In a 'na -klolu nyuma -tɔbaa weli -putunyaa gbagbie -ni. ⁴⁰ Nu, a nu we 'dɛ weee lɛ sazɔnu sa, 'in we -mi 'cɛ 'cɛ.

15

Klisu tlɪtlɪnya lv 'wɔsɔve

¹ Bheliian, -Lagɔgbɔv in gbaa ain -yla, a njwɔnua -yɔ, 'in a mi 'yaa -slɛɛn da -yɔlanɛda, we 'gbu na saa amiaa dli glu. ² Sa in gbaa wee -Lagɔgbɔv -mɔni ain -yla a -ka 'sa we -gɔ nɔ, 'in we puea ain, 'mu we 'ni -mɔvɔv, -zugba amiaa dliɔzɔve mia, bhe -wa.

³ Gbu -we wa -slolua na 'dɛ, 'mɔ in -slolua ain tia, mɔ -wa nu: Klisɪ ka tlɪ -amiaa gbɔnyuu 'gbu, sa -Lagɔsɛbhe gbaa zlɛwe we, 'sa. ⁴ 'In wa faa ɔ gbawla 'wɔ, we 'yɪ tanɔv zli ɔ yia tlɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, sa -Lagɔsɛbhe gbaa zlɛwe we, 'sa. ⁵ ɔ -slolua ɔ 'dɛ *Sefasi 'klu, 'bhie, ɔ yia ɔ 'dɛ ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔ 'klɔslolu. ⁶ -Mɔv 'bɪgɔ, -Lagɔbhelia -wa zia nyumaa 'wlu 'sɔ glu gbu -gɔ, ɔ yia wa 'klu 'tlali dabɔv. Nu, wa duun -ga 'yliyɔ -slɔ, 'yabhlo -bhlo tia. ⁷ -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ yia *Zake 'klɔtlali, 'bhie, ɔ yi 'yaa tietienya weee 'klɔtlali. ⁸ We bhaliɔda, wa 'dɛ weee nu 'bɪgɔ, ɔ yi 'yaa -ami 'klɔtlali, -ami 'wɔba 'yu -ɔ ka gwalie 'tlali ɔ 'nyaa.

⁹ Nu, -Zezuu tietienya glaa -ami -wa wa 'kienyile, in 'ni 'dɛbhie -gbolu we 'klu -ka wa 'ka 'mi la -Zezuu *tietienyɔ, -we ka gbu -wa, in ka leglizɪ 'kɪyie 'wɔpali.

¹⁰ 'In, sa in mia -zɛɛn da, -Lagɔɔ 'nanɪ nya in mi 'saa. 'In wee ɔ 'nanɪ ɔ nva 'mi

'wv, we 'n1 'wvuv bhe: -we ka gbv -wa, lubho in nva, we -zi -Zezuu tietienya weee. We 'n1 -am1 nv wee lubho, -Lagov 'nan1 sua 'm1, 'in na nva we. 11 Nu, we 'ka -am1 -zeoo, we 'ka wamia -zeoo, -Lagobv -a mia gbada, 'in a nvnua -yo, mu mia de.

-Lagoyi yaa -amia 'wobhuu tltlnya glaa

12 Nu, -Lagobv -a gbaa da ain -yla, -a nee ain -yla Klisi ka 'wvov tltlnya glaa. 'In sa amiaa lv -nyuma -bhlo -bhlo 'ka gba tltlnya 'n1 mneni wa 'ka tltlie lv 'wvov? 13 We -ka nu, tltlnya'a -so 'wv tltlie lv, -zugba Klisi 'n1 tltlie lv 'wvov. 14 We -ka nu, Klisi 'n1 tltlie lv 'wvov, -zugba -Lagobv -a gbaa da ain -yla, gbv -kpva -wa. 'In amiaa dlizovve mi 'yaa gbv -kpva nya. 15 We -ka nu, tltlnya'a -so 'wv tltlie lv 'pien ni, -zugba -Lagv -a zolva yo -yo. -We ka gbv -wa, -a ka gba nu, -Lagv ka Klisi 'wobhu tltlie lv. 'In -zugba v 'n1 we lenv. 16 We -ka nu, tltlnya'a -so 'wv tltlie lv, -zugba Klisi 'n1 tltlie lv 'wvov. 17 We -ka nu, Klisi 'n1 'wvov tltlie lv, amiaa dlizovve mi klo nya, -zugba a mi -slv mnoda amiaa gbonyii lv. 18 We -ka 'sa -mi, -wa weee tia, -zugba wa mi Klisi 'wv, -maa ka mnv. 19 We -ka nu, dudu -mni -gvv 'pipee -bhlogboov 'gbv, -a di Klisi dli 'wv, -zugba nyazinya -a -mia bhabha nyuma weee nyidi.

20 Nu, Klisi ka 'wvov tltlnya lv, gbvovv -wa. Klisi -soa 'wv tia tltlnya glaa 'bhie, tltlnya tolva 'kaa 'wvov tltlie lv. 21 Nu, sa tltlie yia la nyime yabhloo gbegbein, 'sa -bhloo 'de tltlnyaa 'wvovve tltlie lv yia la nyime yabhloo gbegbein. 22 Sa nyuma weee -wa nea *-Adan -yo la, wa tia, 'sa -bhloo 'de nyuma weee -wa nea Klisi -yo la, -maa yia 'yliyogagie 'yia. 23 Nu, -v -ka -mi v ka ovv -galida, Klisi -galia nyuma weee 'yu, Klisi -soa 'wv tia tltlie lv. -Mvv 'bivv, -wa -wa Klisi -nv, zli v yia yia, -maa yia tltlie lv 'wvov v 'bi ten. 24 -Mvv 'bivv, dudu yia labhva: zulu 'nyuu nyumaa -gvv gale klaa, we se klaa, we -yo we 'tve, Klisi yia we 'de weee lasaa, 'in nyumaa 'wlulapive v yia Dide -Lagv yoo 'nyea. 25 We mi nu, Klisi piv nyuma 'wlu la tikli, 'in -Lagv 'ka v tonyuma lu, 'in v 'ka wa v bhv zv laslv. 26 Nu, tonyumee 'wobhloluv -v -Lagv 'kaa lasa, mv -wa tltlie. 27 Nu, we mi celida -Lagvsebhv 'wvov:

«-Lagv ka v bhv zv -lu weee laslv.»

'In -we mia tikli, mv -wa nu, -Lagv -v slvva Klisi bhv zv wee -lu weee la, -moo 'n1 wee «-lu weee» glaa -mi. 28 Nu, -Lagv -ka Klisi zv -lu weee laslv, 'in -Lagv 'Yu -v -Lagv slvva -lu weee zv la, 'in -moo slvva -moo 'de -Lagv zv la. Sanee 'sa -Lagv yia -lu weee 'wlulapiva kpeen kpeen.

29 Nu, nyuma -tolva gbaa wa batizee wa tltlnyaa 'bi 'wv, lee -lu wa 'ka we 'wv 'yia? We -ka nu, tltlnya'a -so 'wv tltlie lv gbvovv sa, lee -lu ka 'gbv waa nyuma -man1 gba wa batizee wa tltlnyaa 'bi 'wva?

30 'In -amia, lee -lu ka 'gbv -a pali -amiaa 'de 'ylv nyime -bha -lu 'yu bhla weee nya? 31 Bheliai, in mi tltlie 'yu 'ylv weee zli. Na 'de na yilimania amiaa 'gbv -amiaa -Kanyv -Zev Klisi 'wv: we 'dee 'gbv na gba 'saa. 32 We -ka dudu -gvv -lii 'yiyee 'gbv, in yi tv gv -fliinua nya Efezigbe nvkple, lee -lu in 'ka we 'wv 'yia? We -ka nu, tltlnya'a -so 'wv tltlie lv, 'in -a gbaa nyuma tolva 'bhisa:

«-A li, -a 'ma, nu,
civi tia -a yia.»

33 A zv amiaa 'de 'yliyv, nu, «'talea 'nyii klava nyime gbonyu lenv lv.» 34 A yili amiaa 'de 'wv lv, sa we nan1a 'yli, 'sa. 'In a 'na nvv gbonyuu le -ni. Nu, ain glaa nyuma tolva 'n1 -Lagv -yi. -We na gbaa da, amiaa zvbhalgbv -wa.

Ku -soa 'wv tltlie lv, sa we mia?

35 'In nyime yabhlo yia layibhaae: sa tltlnya 'ka 'wvov tltlie lva? 'In ku -mvmv wa 'ka -ka? 36 -Gvovvnyv, -in pvpali -slv 'wlukvun la, -in 'n1 we 'ji -yi nu,

-lu -na gba, we ka tli 'bhie, we mia. ³⁷ -Luu 'ya -kpa -na gba, -de 'mnayaa, -de gloglo -luu 'ya -putuu, mu -wa, we 'ni -we mia 'cin, 'mu -na gb. ³⁸ -Muu 'bigu, ku -we nana -Lago dudu, 'mu o nyea gloglo -lu. 'In -luu 'ya -we -ka -mu -muv ka -muv 'deε ku. ³⁹ 'Yliyogalu weee 'ni yice -bhlo -ka: nyuma ka -maa nuv yiceε sa, 'in nima kaa -muv nuv yiceε sa, 'zianya ka -muv nuv yiceε sa, 'in zibhinya kaa -muv nuv yiceε sa. ⁴⁰ Yali -lii ku mi 'ya, 'in dudu -gu -lii ku mia. Yali -lii 'ylinano ka we 'deε sa, 'in dudu -gu -lii 'ylinano ka -muv 'deε sa. ⁴¹ 'Ylbu 'pupue mi we 'deε sa, 'cuv lile mi we 'deε sa, -zeli lile mi we 'deε sa, 'in 'debbie wee -zeli glaa we lile zizli 'wu.

⁴² 'Sa -bhlokpade we mia tltlnyaa tltlie lv 'wuso gbu nya. Nyume -ka tli wa -ka o 'bhlu, zen o zean, da o -ka 'wuso tltlie lv, o ku lolu 'nia 'masleen tia yi. ⁴³ Wa -ka o 'bhlu, o 'ni -lu yabhlogbo. 'In da o -ka 'wuso tltlie lv, 'nummie 'kadu nya o saa 'wu. Wa -ka o 'bhlu, o 'ni 'tite yabhlogbo 'wu -ka. 'In da o -ka 'wuso tltlie lv, 'tite yea o. ⁴⁴ Wa -ka o 'bhlu, -zugba dudugu -nyumeε ku wa 'bhlu, 'in o -ka 'wuso tltlie lv, Zuzu 'Pupa nyea o 'yliyogagie. Dudugu -nyumeε ku mi, 'in ku -we Zuzu 'Pupa nyea 'yliyogagie, -muv mi 'yaa. ⁴⁵ Nu, we mi celida -Lagoεbhe 'wue:

«Tia -nyume -Adan -zea dudugu 'yliyoganyo».

'In -Adaan 'wobhlounv -zea zuzu -we wlaa 'yliyogagie. ⁴⁶ Nu, we 'ni ku -we Zuzu 'Pupa 'nyea 'yliyogagie -muv yi tia, dudugu 'yliyoganyo yia tia, -muv 'bigu ku -we Zuzu 'Pupa 'nyea 'yliyogagie yia lugada. ⁴⁷ Nu, bla nya -Lago nva tia -nyume ε, 'in nyumeε 'sonv mia, yali -moo 'bhva. ⁴⁸ Dudugu -nyuma 'wlv nyume -Lago nva ε bla nya mo, 'in yalinyuma 'wlv nyume -o 'bhva yali mo. ⁴⁹ Sa -a -yo dudugu -nyume -o -Lago nva ε bla nya 'wovlva, 'sa -bhloo 'de -a -yo nyume -o 'bhva yali yi 'yaa 'wovlva.

⁵⁰ Bhelian, -we na gbaa mu ni: nyumeε dudugu -ku kaa yice -yo 'pion 'wu, we 'ni mneni we 'ka -Lago nyumaa 'wlulapile zo pla. 'In -we 'kaa tli, we 'ni mneni we 'ka -we'e tliaa 'bi li.

⁵¹ -Sleen, zizelu yabhlo na yia auv -yla 'bhlesaa: -a 'de weee 'nia tia yi, nu, -a 'de weee ku wa yia 'bhitia. ⁵² Nu, ε we yia nva sa slvi, 'yli kapie 'bhisa, 'wobhlolu -legleε gba zli. Nu, weε leε -ka gba, 'in tltlnya saa 'wu tltlie lv, -maa -putu'u tli 'masleen, 'in -amia, -amuaa ku bhitia. ⁵³ We mi nu, ku -we 'kaa zen, we -ze ku -we 'na 'kaa zen, 'in ku -we 'kaa tli, we -ze ku -we 'na 'kaa tli. ⁵⁴ Nu, ku -we 'kaa zen, we -ka ku -we 'na 'kaa zen -ze, 'in ku -we 'kaa tli, we -ka ku -we 'na 'kaa tli -ze, -zugba -we -Lagoεbhe gbaa we ka gba:

«Tltie ka labhu,

'in -Lago ka tltlie lu kpeεn kpeεn!»

⁵⁵ «'Oo tltlie, da -na tvv lulue minia?

'Oo tltlie, da -na tv -gv kpeε minia?»

⁵⁶ Nu, tltlieε nu tv -gv kpeε mia, gbonyuu -wa, 'in Moizu tite mia, mu -wa gbonyuu 'tite.

⁵⁷ Nu, -a 'pa -Lago fuo, o 'gbv -a yia tv lu, -amuaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wu.

⁵⁸ We 'gbv, na bhelia -zonv, a 'temanv 'wu, 'in a 'yligbe gege, a 'ka Nyumaa -Kanyo lubho nu 'yli weee nya, -goladolue nya. 'In a -yi we 'ji nu, Jejitaεε lubho -we a mia nuda, we 'nia 'wotva yi bhe.

16

*'Gwezi wa -saa wa 'ka *Zeluzalemuv -Lagonyuma 'nye*

¹ 'Gwezi wa -saa wa 'kaa *Zeluzalemuv -Lagonyuma 'nye, we gbu na yia -sleen da gbaa. Sa in gbaa we -Galasiii leglizinya -yla, amia nu 'ya 'sa we. ² Mu -wa nu, dimasi weee nya, -o -ka -mi o zv o 'deε -gbe 'gwezi la, sa o yia. Nu, wa 'na

wɔɔɔ 'mɪ in -ka nɪni 'bhie, wa 'ka we -sa -nɪ. ³ Da in -ka amɪaa -gbɛ nɪni, nyuma a -saa -bha, 'ma na yia tiea 'sebhe nya kwɛɛ amɪaa wlawlalu nya -Zeluzalɛmɔ. ⁴ We -ka -mɪ nɪ, na 'de -yɔ wa mɪni 'ya -mɔ nɪ, 'in na -yɔ wa mɪni.

-Li Pɔɔ 'kaa lenɔ we gbɔ

⁵ In -ka Masedbanɪ -dɔdɔ 'wɔdɪ 'bhie, na yia amɪaa -gbɛ. (Nɪ, Masedbanɪ -dɔdɔ -gɔ na yia 'plɪli.) ⁶ In mneni in 'ka amɪaa -gbɛ -tɔ 'yɪ sanumɛ, -de na yɪ amɪaa -gbɛ tɔɔ 'debhie, 'in ŋwɔtlɔyibhla 'ka 'plɪ. 'Bhie, mɔ in mɪa mɪni, a 'ka -mɔ 'mɪ yoo kwa. ⁷ Nɪ, in 'nɪ 'yibha, in -ka 'plɪda -mɪ, in 'ka aɪn 'yɪ bhe, in 'yibha in 'ka amɪaa -gbɛ ladɪlɪ 'yɪ sanumɛ nya, -zugba -Lagɔ -ka we -yɔŋwɪ.

⁸ We mɪ 'sa 'bhie, in 'yibha in 'ka -sɔ Efɛzɪgbɛ nɔkplɛ -tɔ tiklɪ, 'in *Pantikɔtɔɔ 'yɪ 'ka nɪni. ⁹ Nɪ, 'yoo ka 'mɪ -yla -kalɪ sɔ weee lɔ, in 'ka lubho 'kadɔ nɔ. 'In na tɔnyuma -zu 'wɔ.

¹⁰ Timotee -ka amɪaa -gbɛ nɪni, a kpa ɔ 'nanɔɔ, 'in ɔ 'ka we 'jɪyibheli aɪn nɪdɪ nɪ, a ka ɔ 'lakpasu kpa. Nɪ, Nyumaa -Kanyɔɔ libho ɔ nɔa -amɪ 'bhisa. ¹¹ Nɪ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na tlɪli ɔ 'yɪlɪ -nɪ. A -sa ɔ 'wɔ, a 'ka ɔ yoo kwa -dlɔɔ, 'in ɔ 'ka na -gbɛ nɪni, nɪ, in mɪ ɔ wɔda, ɔ -yɔ bhelia.

¹² Nɪ, we -ka -amɪaa bheli Apolɔsɔ, in ka ɔ 'dɪzɔ duun ɔ 'ka amɪaa -gbɛ mɪ bhelia tɔɔɔ nya, 'in ɔ 'nɪ we -yɔŋwɪ mɪnumɪ, ɔ 'ka bhla -mɪni nya amɪaa -gbɛ mɪ. Nɪ, da ɔ -ka bhla 'yɪ, -mɔ ɔ yia mɪni.

'Dɪzɔwɛli -yɔ fɔsawɛli 'wɔbhɔlɔwɔ

¹³ A zɔ amɪaa 'de 'yɪlɪyɔ, a zɔ dlɪ gege, a -zɛ dlɪtɛlɔnya, a 'tɛmanɪ la.

¹⁴ A nɔ gbɔ weee lɛ zɛkalɪdlɪ nya.

¹⁵ Bhelian, gbɔ yabhlo na yibhalɪ 'yaa aɪn. Amɪaa 'de -yɪ we 'jɪ nɪ, Sɪtefanasi -yɔ ɔ -buduŋwɛɛ -nyuma plaa -Lagɔ tɪa Akai -dɔdɔ -gɔ, 'in wa yia wa 'de nya -Lagɔlubhoo nɔnɔe bhli, -Lagɔnyumaa zɔzɔnɔɔ 'gbɔ. ¹⁶ We 'gbɔ, nyuma mɪa wa 'bhisa, a zɔ wa 'nɔŋwɛ, 'in -wa -yɔ wa nɔa lubho -bhlo, a zɔ 'ya -maa 'nɔŋwɛ.

¹⁷ Da Sɪtefanasi klaa, Fɔtunatusɪ klaa we -yɔ Akaiikusɪ yia na -gbɛ, -mɔɔ ka 'mɪ 'mɔna 'wɔla, da a 'nɪa -bha -mɪ, -we in 'nɪa -ka, 'in wa yia 'mɪ we 'nyɛ amɪaa 'bɪgɔ. ¹⁸ Nɪ, wa ka na dlɪ lapalɪ, sa wa palɪa amɪaa 'dɛɛ dlɪ la, 'sa. A yibheli 'sasokpa -nyuma 'ŋnikwali sɛ.

¹⁹ Leglizɪnya mɪa -Azii -dɔdɔ -gɔ, wa nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ. Akilasɪ klaa, Plisilɪ klaa, we -yɔ leglizɪ -we gbelia 'wlu wa -budu zɔ, wa nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ bhabha Nyumaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya. ²⁰ -Lagɔbhelia weee mɪa -seli, wa nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ. A sɪsalɪ fɔ, 'in a gbɪgbɛleli bhelia -yɔ bhɔɔɔa 'bhisa.

²¹ Amɪaa fɔsawɛli -amɪ Pɔɔ ɔɔɔ na 'dɛɛ sɔ nya.

²² Nɪ, nyumɛ ɔ Nyumaa -Kanyɔ 'nɪ dɔdɔ nanɪ, mɛ mɪ ɔ -nɔ nya. Malanata!*

²³ Nɪ, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu ŋwɪna aɪn 'nyu la. ²⁴ In -kalɪ a 'de weee zɛ -Zezu Klisi 'wɔ.

* 16:22 Malanataa ji -wa «-Amɪaa -Kanyɔ, -in yɪ!», alamɔwɛli 'wɔ.

'Sebhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Kolentı -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentigbe 'wɔ, 'sebhεε 'sɔnu -we *Pɔlv 'paa wa yoo, mu -wa. Pɔlvu tia -sebhε ylia Kolentı -Lagɔnyuma, tɔlvɔ yia 'ce 'pa, 'in tɔlvɔ yia -maa dlɔ 'bhiti, 'in -maa yia -maa 'de -Lagɔ yoo 'nye 'nanvu. Wee 'sebhεε 'sɔnu ɔ 'paa yoo, ɔ neε -mɔv nukple ni, ɔ dli menı -we ka gbɔ -wa, tɔlvɔ 'yibha wa 'ka nɔ tikli. 'In ɔ yi 'yaa celi -wa 'paa 'ceε gbεgbεin, ɔ 'ka ɔ 'de gbɔ 'wlu -sa.

Fvsawεli

¹ -Amı *Pɔlv, ɔ -wa -Zezu *Klisı *tietienyɔ -Lagɔɔ dɔmagbɔ nya, -amı -yɔ -amiaa bheli Timotee 'sɔ, -amiaa celi -Lagɔɔ *leglizı mia Kolentigbe nukple 'sebhε 'wɔ, we -yɔ 'ya -Lagɔnyuma weεε -wa mia Akai -dɔvɔ -kpabhiε -gu. ² Ni, -amiaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisı ηwna aun 'nyu la, 'in wa 'nyeε aun 'wɔtɔvε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo

³ -Lagɔ ɔ -wa -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisı Dide, ɔ -wa nyazıdlı -ka -Lagɔ -yɔ -belv -pa -Lagɔ, -a -mnıni ɔ 'ηni! ⁴ -Amıaa dli ɔ palıa -belv -yɔ, -amiaa siasie weεε 'wɔ, 'in -wa mia siasie weεε lv 'plılda, -a 'ka -maa dli -belv -yɔpalıε kwεyɔmnenni 'gbv. Sa -Lagɔ palıa -amiaa 'dεε dli -belv -yɔ, 'sa. ⁵ Ni, sa -a sia duun Klisı 'gbv, 'sa -bhlokpade Klisı palıa -amiaa dli -belv -yɔ bhabha. ⁶ Ni, -a -ka siada -mi, amıaa dli -belv -yɔpalıε -yɔ amıaa gbɔwɔbhɔbhɔvεε gbv -wa. 'In -Lagɔ -ka -amiaa dli -belv -yɔpalı, amıaa dli 'ka wɔtɔɔ gbv -wa, 'in siasie -we 'wɔ -a mia, a 'ka we 'wlu zɔ ladi dliε nyaa gbv -wa. ⁷ -A dı an dli 'wɔ gege, -we ka gbv -wa, -a -yi 'ji ni, a mi -an nya siada, 'in 'sa -bhlokpade -Lagɔ yia -a -yɔ aun 'sɔɔ dli -belv -yɔpalıa.

⁸ Bheliian, siasie 'kadɔ -we lv -a 'plıla -Azii -dɔvɔ -gu, -a 'yibha ni, a yibheli we 'ji: we 'gba wɔlv 'wɔ, we -zili -aun ηwe la, 'in -a yia -amiaa 'pɔvε dli -sa. ⁹ We mi -aun dli ni, tıa -a yia, 'in -amiaa gbɔslolueε gbv -wa. -Delee -a yi 'maslεεn -amiaa 'de dli 'wɔdlı, ni, -Lagɔ ɔ bhua tlıtınıya 'wɔ tlıtılı lv, -a 'ka ɔ 'debhlogbɔɔ dli 'wɔdu 'gbv. ¹⁰ Ni, -Lagɔ -saa -aun sanεε -sɔkpa -tlıtılı kwεε, 'in mɔ yi 'yaa -aun weεε tlıtılı kwεε -saa. Cıun, 'mɔ -a dia dli 'wɔ ni, mɔ yi 'yaa -aun weεε -saa.

¹¹ 'In amıa 'ya, -yɔ a yia -aun bεa -Lagɔbhıbhıε nya, -amiaa 'gbv. Ni, nyuma duun -Lagɔbhıbhıε wεlv 'gbv, -Lagɔ yia -aun 'nanı 'wɔnva yia, 'in nyuma -duun yi 'yaa -Lagɔ fuo 'paa -amiaa 'gbv.

Pɔlv mi ɔ 'de 'wɔvɔda

¹² Gbɔ -we 'wɔ -a 'kaa -amiaa 'de 'yilımanı mɔ ni, -amiaa dli mi we daylvı nya ni, -amiaa nanɔbhı mi -mɔwlvda, 'in we 'snaa 'wɔ dɔvɔgɔ -nyuma weεε gbεgbεin, 'in we mi 'ya 'sa 'debhıε amıaa gbεgbεin, sa -Lagɔ 'yibhaa. Ni, we 'ni nyımεε gbıyiloo sɔlv, -Lagɔɔ 'nanı sɔlv -wa. ¹³ Ni, 'sebhε -a celi da an 'wɔ, we 'ni -putu -ka, -we a zelia dε, 'in a nva dε 'wɔla, mɔ -wa. 'In in dı we dli 'wɔ ni, -we mia da, 'wɔ a yia we lanva kpεεn kpεεn. ¹⁴ -A -yi -slεεn we 'ji -sεlε ni, -amıa mi amıaa 'ηni -yɔmnıni nya nya. 'In 'sa -bhloo 'de amıa yi 'yaa -amiaa -nyu nya -mia, -amiaa -Kanyɔ -Zezuu yiyizli.

¹⁵ -We ka gbv -wa, in dı weεε gbv -mıni dli 'wɔ tεıun 'gbv, in 'yibha yaa in 'ka amıaa -gbε mni tia, 'in -Lagɔ 'ka aun 'nanı -zakpa 'sɔ 'wɔnı. ¹⁶ In 'yibha yaa in 'ka amıaa -gbε 'plıli, 'in in 'ka Masedvanı -dɔvɔ -gu mni, in -ka Masedvanı 'bhı, in 'ka amıaa -gbε luyi, 'bhıε a 'ka 'mi yoo kwa, in 'ka Zudeε -dɔvɔ -gu mni. ¹⁷ Ni, gbv -we in pupalıa in 'ka lεnv, 'lee in 'ni we -gu 'wlukɔvɔn lapupalı? 'In, in -ka gba gbv -mıni na nva lε, na 'dεε dɔmagbɔ nya na nva we lε 'ce yi? 'In in

'ka gba -gba -bhlo 'wv «un», 'in «-innya» yi? 18 Nu, gbv -a gbaa da an -yla, -Lagoo 'de -yi we 'ji sazovv sa nu, we 'ni «un» -yo «-innya» -a gba -gba -bhlo 'wv.

19 Nu, -amı klaa, Siliven* -yo Timotee klaa, -Lagoo 'Yu -Zezu Klisi o ka gbv -a gbaa an -yla, o 'ni «un» -yo «-innya». «un» o -mia 'komvov! 20 Nu, -li weee -Lagoo gbaa o 'ka nyuma 'nye, -Zezu Klisi -wa we «un», 'in oo -Zezu Klisi 'hni nya, gbaa -a yia «*-Ameni!», -zugba -a mnini -Lagoo 'hni. 21 Nu, -Lagoo de suslolua -a -yo an 'wv tenyi tenyii Klisi 'wv. 'In mo 'hwnaa -an, -a 'ka o lubho nv. 22 -Lagoo zva -amıaa yibhelida o 'hni nya, 'in o yia -amıaa dı zo Zuzu 'Pupa zv -amıaa pui palie 'bhisa. 'In -li o zva la, o 'ka we -an 'nye, oo Zuzu -wa we tıanv.

23 -Lagoo in 'bhua 'wv na gbodayınyo nya, in -ka yotubhv o 'bha 'mı. In 'ni 'yibha in 'ka an sıalı 'gbv, in 'nia Kolentı lbhiti. 24 -We a 'kaa dı -gv zv, -a 'ni 'yibha a nv we le -gla nya. Nu, amıaa dıuzovve 'te 'wv, 'in -a 'yibha -a 'ka an -yobe amıaa 'mına 'ka -gıvılaylımanı.

2

1 In nee na 'de nyae, in 'nia amıaa -gbe lbhiti, in yi amıaa dı sumanı lv. 2 Nu, -amı -ka amıaa dı sumanı, nyoo mneni o 'ka na dı namanıa? -Wa -bhloo de ka dı in sumanıa ma -wa! 3 'Sebhe in cıla da an 'wv, we ji -wa nu, in 'ni 'yibha in -ka amıaa -gbe nyıni, nyıma -wa 'ka yaa na dı namanı, 'in -maa 'ka na dı sumanı. In dı we dı 'wv nu, na 'mına mı a 'de weee 'mına nya. 4 Cıın, dı sulo -yo dılvıe, we -yo 'mıo nya 'yılıya 'wv in cıla zıme 'sebhe -mıni an 'wv. We 'ni amıaa dı sumanıee gbv, nu, sa in -kala amıaa ze a 'ka we 'jıyibhelıı gbv -wa.

A ti gbvnyuu -lenınyoo -yogbv 'wv

5 Nu, nyıme yabhlo -ka dı -sumanı gbv lenv, we 'ni na 'debhloo dı o sumanı, nu, a 'de weee dı o sumanıa. -A 'na palı gbv -gv -ni, amıaa lınyıma tılvaa dı o sumanıa. 6 Gbv -we amıaa lınyıma duun -slolua oo sanee -svkpa -nyıme -mıni, -mıv nanı sa 'yli, we -tv sa. 7 We 'gbv, -sıeen, a tı o -yobhv 'wv, 'in a 'pa o 'kwaylı, -delee o dı yi sumanı bhahba, 'kva yi o 'yılıwla tıotıo. 8 We 'gbv, in nee an -ylae, a -slolu we o 'kıl nu, a -kalı o ze. 9 -We ka 'gbv in yia an 'wıcelı mı nu: la in ylaa an, in 'ka we -yoyı, -de gbv weee in mıa an -sloluda, a ka lamnazi, 'in a 'ka we 'nııwe zıv. 10 Nu, a -ka nyıme yabhloo -yogbv 'wıvı, 'in -amı na tı 'yaa -mıo -yogbv 'wv. 'In, we -ka gbızoov -sa in tı -lu yabhloo -yogbv 'wıvıvı, amıaa 'gbv in yia we 'wıvı Klisi 'yu, 11 -a yi *-Saatan 'yıtıde we yi -an -gıgalı. Nu, -amıaa 'de -yi we dı 'wınyıni -gbvıya.

Polv mı Tloası

12 Da in nyınia Tloasıgbe nvkple, in 'ka Klisi gbızoov gbv gba, Jeıtıape yia 'mı 'yoo 'nye in 'ka -mı lubho nv. 13 Nu, in 'ni -bha na bheli Tıtı ylı 'gbv, na dı ka sumanı, we 'gbv in yia Tloası -nyıma weli 'pa, 'in in yia Masedvanı -dıdvı -gv mı.

-Zezu Klisi nyea -an tvı lulue

14 'In -a 'pa -Lagoo fuo, nu, mo kwaa -an 'yli weee nya Klisi tvı -luluee dugba -lılıe 'wv. 'In o bhua -an 'wv -a 'ka Klisi -slolu da weee, nee 'wlıvı hıne -we mneni la da weee. 15 Nu, -a 'wlv sa wlı kaa hıne -zıovv, -we Klisi nye -Lagoo. -A mı we nya, -wa -Lagoo 'nyea 'pıppe glaa, 'in -a mı 'ya we nya, -wa mına glaa. 16 Nu, -wa mıa mına, tılıhee hıne -we nyea nyıme tılıhe, 'mıv we -mıa -maa -nv nya, 'in -wa -Lagoo 'nyea 'yılıyogagıe, 'yılıyogagıee hıne we -mıa -maa -nv nya. Nyoo ka gbv -mınu lenv klvı? 17 Nu, nyıma -duun -tılva -wa paa -Lagoweli pelv, -amıa 'nı wa 'bhısa -mı. -We ka gbv -wa, -Lagoo tıea -an, 'in -a gbaa o weli gbızoov sa, Klisi lubhonınyıa 'bhısa o 'de 'yu.

* 1:19 Silası.

3

**Wɔsuslolue loluu lubhonnya*

¹ Wee weli -minu ji -wa nu, -amīaa 'dɛɛ 'ylimanie gwe -a dɪ 'yaa yi? Yaayu -amīaa 'dɛɛ 'ylimaniee 'sebhe -a -slolua ain 'klɔ nyuma tɔlva 'bhisa yi? Yaayu 'mu -a -zlahia ain yi? ² Amīaa dɛ -wa -amīaa 'sebhe, -we mia celida -amīaa dibhe 'wɔ, -we nyuma weee mnenia wa 'ka yibheli, 'in wa 'ka zeli. ³ Cɪn, gbɔzɔnɔ -wa, a mɪ Klisɪ celicelisebhe -amīa 'paa yoo nya. Nɪ, we 'nɪ celida -mɪ 'sebhecelnyu nya, nɪ, 'yliyɔga -Lagɔɔ Zuzu nya wa celia we. We 'nɪ celida -mɪ tɔkpa -boklo -falɔnya -gɔ, nyumaa dibhe 'wɔ we mia celida.

⁴ Sanɛɛ 'sa -a gbaa, nɪ, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ -a dia dɪ 'wɔ, Klisɪ 'gbɔ. ⁵ Nɪ, -a'a pɔpali 'wlukɔn la nɪ, -a mneni -lii lɛnɔe -amīaa 'dɛ nya. -We weee ka lɛnɔe -a mnenia kwɛyɔ, -Lagɔɔ -gbɛ we bhua. ⁶ Nɪ, mɔ -zelia -ain *wɔsuslolue loluu lubhonnya -zɔnɔ. We 'nɪa titee 'sebheɛ -gbɛ 'bhɔ, nɪ, -Lagɔɔ Zuzu -gbɛ we bhua. Titee 'sebhe mia, 'bha we bhaa, 'in -Lagɔɔ Zuzu wlaa 'yliyɔgagie.

⁷⁻⁸ Wa ka tite celi tɔkpa -boklo -falɔnya -gɔ, 'in -Lagɔɔ 'ɲnumniee san yia 'mni, wee bhla -bhlokpade nya. 'In *Moizu 'klɔ mɪ lida wee 'ɲnumniee san -minu nyaa 'gbɔ, *Izlaɛlnyuma 'nɪ mneni wa 'ka ɔ yla. 'In -zugba, wee san -minu 'plia we yia. 'In tite -we ka lubho -wa nyumaa tɪtɪe lɔ kwakwɛ, -mɔɔ -ka 'tɪa 'ɲnumniee san nya, 'in sa -Lagɔɔ Zuzu lubhoo 'ɲnumniee san 'ka -mia? ⁹ Nɪ, tite -we ka lubho -wa nyumaa gbɔ 'wludɪdɪ, -mɔɔ mɪ yeda 'ɲnumniee 'kadɔɔ san nya. Zuzu 'Pɔpa -ɔ ka lubho -wa nyumaa nɔnɔe tikli -Lagɔ 'yɪ, -mɔɔ 'ɲnumniee 'kadɔɔ san yia -bha 'wɔzia. ¹⁰ -A mneni -a 'ka gba nɪ, 'ɲnumniee ka san lia zlɛ, we 'nɪ 'maslɛɛn -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ dɛslɛɛɛn 'ɲnumniee 'yɪ, -mɔɔ 'ylilo -zi we 'wɔɔ 'gbɔ. ¹¹ We -ka nɪ, -lu -we 'kaa 'pli, we ka 'ɲnumniee 'kadɔ 'yɪ, -zugba -lu -we mia la 'yɪ weee nyaa 'ɲnumniee 'kadɔ 'yɪ, we -zi we.

¹² Nɪ, -a dɪ sa -sɔkpa gbɔ dɪ 'wɔɔ 'gbɔ, -amīaa dɪ 'tɛ 'wɔ gege. ¹³ Moizu, ɔ zizea ɔ 'klɔ 'wɔ 'naa nya, 'ɲnumniee 'kadɔ -we -wa 'plɪplɪ -lu, Izlaɛlnyuma yi we labhɔbhɔe -yɔyɪ ɔ 'klɔɔ 'gbɔ, -amīa 'nɪ -mɔɔ 'bhisa -mɪ. ¹⁴ Nɪ, wa 'ylimnee'e 'nɔ gbɔ 'wɔla. 'In we 'ka -zɛɛn yɪ, wa -ka *wɔsuslolue sɔaa 'sebhe zelida -mɪ, wa 'ylimnee mɪ 'wɔwelida wee 'naa -bhloo 'dɛ nya. Nyumɛ ɔ -ka ɔ 'dɛ Klisɪ yoo 'nyɛ, 'in wee 'naa bhua la. ¹⁵ Nɪ, -zɛɛn 'ya, wa -ka Moizu 'sebhenya zelida -mɪ -bhloo 'dɛ, wee 'naa welia wa dɪ 'wɔ. ¹⁶ Nɪ, nyumɛ ɔ -ka Nyumaa -Kanyɔɔ gbɛgbɛɪn 'bhiti, wee 'naa ka -bha 'bhɔ. ¹⁷ Nɪ, «Nyumaa -Kanyɔɔ» wa gbaa da, we ji -wa -selie, «-Lagɔɔ Zuzu», 'in da -Lagɔɔ Zuzu -ka -mɪ, 'dɛɛ -yla -mumie mɪ -bha. ¹⁸ Nɪ, 'naa 'nɪ 'maslɛɛn -a 'dɛ weee 'klɔ 'wɔwelida -mɪ, Nyumaa -Kanyɔɔ 'ɲnumniee -a mia -sloluda -vligni 'wɔ 'bhisa. Nɪ, Nyumaa -Kanyɔɔ -ɔ -wa Zuzu, ɔ ka -ain 'bhiti, 'in -a 'ka ɔ 'wɔwɔl -zɛ, 'in -a 'ka 'ɲnumniee yabhlo 'wɔplɪ 'bhie, -a 'ka 'ɲnumniee 'kadɔ 'wɔ pla 'ya. Nɪ, lubho -we Nyumaa -Kanyɔɔ nɔa, mɔ mɪ da dɛ.

4

Mame -nyidanyaa nukplɛɛ 'ɲnumnilu

¹ Nyazɪdɪ nya -Lagɔ 'nyɛa -ain lubho -minu, we 'gbɔ 'kɔa 'nɪ -ain 'ylilawlada -mɪ we nɔda. ² Nɪ, 'wiemɪgbɔnya -yɔ zɔbhalgbɔnya mia, -amīa ka -mɔɔnya kwnɛɛ -sa. 'A'a nɔ -dawlɪgbɔlɛ, 'in -a'a 'bhiti -Lagɔwɛlɪ saputu sa. Nɪ, -Lagɔgbɔ -a gbaa sazɔnɔ sa, 'in -a gɔa la, we 'ka nyuma weee dɪ dɔdɔnamanɪ -Lagɔ 'yɪ. ³ -Lagɔgbɔ -a gbaa, we -ka nɪ, we mɪ zizeda nyuma tɔlva -yla, -zugba, -wa mia mɔɔmɔɔ -yloogbɔ, ma -yla we mia zizeda. ⁴ Wa'a ɲwuu -Lagɔɔ gbɔ -yɔ, -we ka gbɔ -wa, dɔdɔ -minu -gɔɔ -lagɔ 'nyuu ka wa 'ylimnee 'lɔlɔ. Klisɪ ɔ -wa -Lagɔɔ 'dɛbhiee 'wɔwɔl, ɔ 'ɲnumniee san -Lagɔgbɔ mnenia la, 'mɔ wee -lagɔ -minu kɔlva 'yoo, wa yi we -yɔyɪ 'gbɔ. ⁵ Nɪ, -a -ka -Lagɔgbɔ gbada -mɪ, -a'a gba -amīaa 'dɛɛ gbɔ, Nyumaa -Kanyɔɔ -Zezu Klisɪ gbɔ -a gbaa. 'In we -ka -amīa, -a mɪ

amıaa lubhononya nya -Zezuu 'gbv. ⁶-Lago ɔ gbaa: «Nu, zli li nikpise nyidi!» mɔ lili 'yaa ɔ zli -amıaa dli zɔ, 'in ɔ 'ka -ain ɔ 'ɲimnıee san yibhelie 'nye. Wee san lia Klisi 'klɔv.

⁷-Amıa mıa mame -nyidanya 'bhisa, wee 'ɲimnılu ka -ain 'wɔladıli. 'In wa 'ka we -yɔyi nu, wee 'tite 'kadu -mını -Lagoɔ -gbɛ we bhıva, we 'nıa -amıanɔv -gbɛ 'bhv. ⁸Wa ka -ain 'tuntnu -amıaa sıalie nya sɔ weee lv, 'in wa 'nı -ain lawlali. -Amıaa dli -su, 'in 'kva 'nı -ain 'ylilawla. ⁹'Klyıe 'wɔ wa paa -ain, 'in -Lago 'nı -ain sɔlv lapalılı. Wa ka -ain dɔdɔ labhlı, 'in wa 'nı -ain lasa. ¹⁰Nıı, 'yli weee nya -a bhua -Zezuu tıtlie 'wɔ -amıaa ku zɔ, 'in ɔ 'yliyɔgagie 'ka 'ya we 'dɛ -slolu -amıaa ku zɔɔ 'gbv. ¹¹Nıı, -a -ga 'yliyɔ, 'in -a mıa 'yli weee nya tıtlie ɲweɛ -Zezuu 'gbv, 'in ɔ 'yliyɔgagie 'ka 'ya we 'dɛ -slolu -amıaa tıtlı ku 'wɔ. ¹²Sanɛɛ 'sa tıtlie nva -amıa 'wɔ lubho, 'in 'yliyɔgagie 'ka lubho nɔ amıa 'wɔ.

¹³Dlızɔvɛ -we ka daa *-Lagoɛbhɛ gbaaɛ:

«In ka dli zɔ, we 'gbv in yia gba.»

'In -amıa 'ya, wee dlızɔvɛ -bhlokpadɛ nya, -amıa ka dli zɔ, 'in we 'gbv -a gbaa. ¹⁴Nıı, -a -yi we 'jıe, -Lago ɔ 'bhua Nyımaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tıtlınya lv, mɔ yi 'yaa -amıa 'wɔbhua tıtlie lv -Zezu nya, 'in ɔ 'ka -amıa -yɔ amıa 'sɔ ɔ 'dɛ 'klɔwlelı. ¹⁵Nıı, gbv weee -mını -ka -ain ylida -mı, amıaa zɔzɔnɔv gbv -wa, 'in -Lagoɔ 'nanı 'ka nyıma duun 'wɔlamneni. A 'ka 'yli weee nya 'wɔzumanı ɔ fuopapie nya, 'in we 'ka -Lagoɔ 'ɲı -mını.

-A nɔ dlızɔvɛ 'wɔ

¹⁶We 'dɛɛ 'gbv, 'kva'a wla cı -amıa 'ylila. -Amıaa dɔdɔ -gv ku -ka labhɔda -mı -sɛ -sɛ00, -zugba, sa zli zlia, -amıaa -Lagoɔv zɛ 'lululu. ¹⁷Cıı, -amıaa deslɛɛɛn sıasie 'nı 'wɔwɔlv, 'in we'e -gwłɛ. Nıı, -Lagoɔ 'ɲimnıe 'kadu 'nıa bhloluda -ka, 'mɔ we mnazia la -ain -yla. 'In wee 'ɲimnıe -mını 'yli bhabha we -zi -amıaa sıasie 'wɔ. ¹⁸Nıı, -amıa'a yla -lu -we nyıma yia -yɔ. -We wa'a 'yia -yɔ, 'mɔ -amıa ylaa. -We wa yia -yɔ, we'e -gwłɛ, 'in -we wa'a 'yia -yɔ, -mɔv -gwłɛgwłıe 'nı bhloluda -ka.

5

¹-A -yi we 'ji nu, -amıaa ku mı *'naabudu 'bhisa dɔdɔ -gv. We -ka labhv, -Lago ka -ain -budu cɛlı yalı, wee -budu 'na 'ka labhv, 'in nyıma 'nı we lɛnɔ wa sɔ nya. ²'In -slɛɛn, -a mı kluda -a 'ka -amıaa dɔdɔ -gv -ku -mını 'wɔ 'tla, nıı, -a 'yibha -kpɔ -a 'ka yalı -budu zɔ pla. ³Nıı, wee yalı -budu -mını -ka -ain -gv -mı, -Lago 'na 'ka -ain kpanı nya ylı. ⁴Cıı, -a -ka dɔdɔ -gv -ku -mını 'wɔgwłɛda -mı, klu -a klua nɛɛ 'gba 'kadu zɔ -a mı. We 'nı nıı, 'yibha -a 'yibha -a 'ka -amıaa dɔdɔ -gv -ku -mını 'wɔ 'tla. Nıı, -a 'yibha -a 'ka yalı ku 'wɔpla -bana 'bhisa, 'in 'yliyɔgagie 'ka tıtlie mna. ⁵Nıı, -Lagoɔ 'dɛgbolu -saa -bha -ain, -a 'ka sa 'bhiti. 'In mɔ 'nye -ain ɔ Zuzu, zɔzɔnɔnya ɔ 'kaa -ain 'nye we tıanɔ nya.

⁶Nıı, -amıaa dli 'tɛ 'wɔ bhabha 'kɔmɔv, 'in -a -yi we 'ji nu, -a -ka dɔdɔ -gv -ku -mını 'wɔ -mı, -zugba -a -tlɔlv Nyımaa -Kanyɔ -yɔla. ⁷Nıı, dlızɔvɛɛ sɔlv -a nɔa, -a'a nɔ -lu -a yia -yɔɔ sɔlv. ⁸Nıı, -amıaa dli 'tɛ 'wɔ bhabha, 'in -a 'yibha sazɔnɔ sa nıı, -a 'ka dɔdɔ -gv -ku -mını 'wɔ 'tla, 'in -a 'ka Nyımaa -Kanyɔ kwesi ladılia mını. ⁹We 'gbv, -a 'ka ku -mını 'wɔ 'tla00, -a 'ka we 'wɔ -tɔ00, -a 'yibha -a 'ka Nyımaa -Kanyɔ dɔdɔnamanı tıa. ¹⁰Nıı, -a 'dɛ weee yia Klisi 'yu 'tlaa ɔ 'ka -amıaa -yɔgbv 'wɔbhı. 'In ɔ -ka -mı, da -mɔɔ -gaa 'yliyɔ dɔdɔ -gv, -we -mɔɔ nva lɛ, -de we zɔzɔnɔv, -de we 'nyuuu, -mɔɔ 'ka 'pɛnıe 'yı -mɔv sɔlv.

-Lago ka ɔ -yɔ -ain 'wɔsuslolu Klisi -gv

¹¹Nıı, -we -wa Nyımaa -Kanyɔɔ sɔsɔvɛ, -a -yi we 'ji, 'in -a yia 'klı -a 'ka nyıma lu. -Lago -yi -ain kpɛɛn kpɛɛn, 'in in dı we dli 'wɔ 'ya nıı, amıa -yi 'mı kpɛɛn kpɛɛn. ¹²-A 'nı -amıaa 'dɛɛ gbv lolu gbaa yi ain -yla. Nıı, -a 'yibha -a 'ka ain 'yoo 'nye,

'in a 'ka amiaa 'de 'ylimani -amiaa 'gbu. 'In -wa 'ylimania wa 'de gbonya wa yia -yo 'wu, -we 'nia dliɔgbu nya -mi, a 'ka we 'bigupali sayibheli wa -yla. ¹³We -ka nu, -a mi -gɔwɔtunya nya, -Lago -yla -wa, 'in -a -ka 'wlugɔcian nya -mi, -zugba amia -yla -wa. ¹⁴Nu, Klisi -amiaa zekalie ka -ain ηwelazili, -amia -yi we 'ji nu, nyime -bhlogbɔɔ ka ti nyuma weee 'gbu. We 'gbu nyuma weee ka ti. ¹⁵Nu, ɔ ka ti nyuma weee 'gbu, 'in -wa -gaa 'yliyo, -maa 'ni 'masleen 'yliyɔga -maa 'de -yla, nu, Klisi ɔ tlia, 'in ɔ yia 'wɔsɔ tltlɔnya lu wa 'gbu, mɔ -yla wa -gaa 'yliyo.

¹⁶We 'gbu -a'a 'bhu 'masleen nyime yabhlogbɔɔ 'wu dɔdɔgbu -nyumaa sɔlv. 'In zlume -a ka Klisi 'wɔbhhu dɔdɔgbu -nyumaa sɔlv, -sleen -a 'na 'ka ɔ 'wɔbhhu -mɔv sɔlv. ¹⁷Nyime -ka Klisi 'wu -mi, ɔ ka nyime lolu -ze. Gbu 'cunya ka 'pli, gbu weee ka gbu lolu -ze. ¹⁸-Lago ɔ suslolua -a -yo ɔ 'de 'wu Klisi -gu, ɔ -gbe gbonya -muni bhua. 'In mɔ 'nyeɛ -ain ɔ 'de -yo nyuma 'sɔɔ 'wɔsuslolu -lubho. ¹⁹Nu, Klisi 'wu -Lago 'plia, 'in ɔ mia ɔ 'de -yo dɔdɔgbu -nyuma 'sɔ 'wɔsusloluda. ɔ 'ni wa gbonnyuu yla. 'In ɔ yia -ain ɔ 'de -yo nyuma 'sɔɔ 'wɔsuslolue weli gbanya 'wɔnu.

²⁰Nu, Klisi 'ηni nya -a bhua weli 'wu, nee -Lagoɔ de mi ain lada -amiaa ηwe nya: amia -a bhubhoea Klisi 'ηni nya, a ηwnu a -yo -Lago 'sɔɔ 'wɔsuslolue gbu -yo. ²¹Klisi 'ni gbonnyuu yabhlogbɔɔ lenv, 'in -Lago yia -amiaa gbonnyuuu 'gba ɔ 'wlu di, 'in -a 'ka ɔ 'wu nyuma tiklu -ze -Lago 'yu.

6

¹-Amia -yo -Lago sɔ nva lubho dabɔvɔv 'gbu, -a zɔa ain 'di nu, 'nanu a 'yia -Lago kwee, a 'na -nyumonu we la -nu. ²Nu, -Lago nee:

«Bhla -we nya in mia 'nanu nɔda,
in ka -mi yukwli pɔlv.

Gbɔwɔbhɔ bhla,
in ka -na -wawɔyi.»

Nu, -Lagoɔ 'nanu -yoηwnu bhla ni -sleen. 'In 'yli -we nya nyime 'kaa gbu 'wɔbhɔ, mɔ nu.

³-A 'ni 'yibha -a 'ka nyime yabhlogbɔɔɔ mɔnmɔngbu lenv gbu yabhlogbɔɔ 'wu, wa yi -Lagoɔ lubho -a mia nɔdaa da gbonnyuu gba. ⁴'In gbu weee 'wu, -a slolua we nu, -a mi -Lagoɔ lubhonɔnyaa 'degbolu nya. Saneɛ 'sa -a dlia laylagbu -duun ni 'wlu zɔ la dhtie nya: siasie klaa, gbonnyuu -amiaa ylylie -yo -amiaa lawlalgbonya klaa, ⁵-amiaa bhitie klaa, -amiaa -kaslv 'wɔpapie klaa, nyumaa -zlo yia -ain -yɔwɔsɔlv, -a yia libho 'tite nu, 'in wa yia -ain 'ylaakple -gueli, wa yia -ain ηwɔ 'bhali. ⁶-Slolu -a slolua we nu, -a mi -Lagoɔ lubhonɔnya nya, -amiaa -mɔwlvwlvɔ klaa, -amiaa -Lagoɔgbu yilo klaa, -amiaa dhtie klaa, -amiaa zɔzɔnv lenve klaaa sɔlv. 'In Zuzu 'Pɔpaa lenvgbu -yo -amiaa nyimeɛ zekalidlɔ tiklu klaa, ⁷gbuzɔnv gbabgie -yo -Lagoɔ 'titeɛ sɔlv. Nu, -we mia tiklu -Lago 'yliya 'wu, 'mɔ -a bhua 'wu -amiaa tugv -li -yo -amiaa -guladolu -li nya. ⁸Wa -ka -ain 'ηnikwalida -mi, 'in wa bhali 'yaa -ain zɔ. Wa -ka -amiaa daa gbonnyuu gbada -mi, -zugba wa gba 'yaa -amiaa daa gbuzɔnv, wa yi -ain yocian 'bhisa, 'in -zugba gbuzɔnv -a mia gbada. ⁹'Wɔ wa bhua -ain nee wa 'ni -ain -yi, 'in -zugba wa 'de weee -yi -ain kpɛen kpɛen. 'Wɔ wa bhua -ain nee nyuma mi tliɔ, 'in -zugba -a -ga 'yliyo sazɔnv sa. -Kaslv 'wu wa paa -ain, 'in wa'a 'bha -ain. ¹⁰-Amiaa dli wa sumania, -zugba -amiaa dli mi 'mɔna 'wu 'yli weee nya. Wamia dli, bobabhanya -a -mia, -zugba -a pa nyuma duun 'ηnumie -gu. Wamia dli, -a 'ni -lu yabhlogbɔɔ -ka, -zugba -a ka -lu weee gbuzɔnv sa.

¹¹-Amiaa 'talea Kolenti -nyuma, -a ka ain -yla gbuzɔnv gba, 'in -a yia dli 'wɔkali 'kadɔv ain -yla. ¹²-A 'ni -amiaa dli 'wɔkla ain -yla, amia klaa amiaa dli 'wu -amiaa gbegbein. ¹³Nu, gbu na gbaa ain -yla nee na 'yua a -mi, a nu -amia 'bhisa, a -kali amiaa dli 'wu 'kadɔv -ain -yla!

A vla gbonyuu gwe

¹⁴ Nyuma -wa'a ḡwnua -Lagoo gbv -yo, a -yo wa 'na suslolu 'wu, 'in a 'ka wa nya lubho nṵ dabudv -ni. 'Lee, -we mia tiklu mneni we -yo -we -nyuayli 'ka 'wṵsusloloua? 'In sa zli mneni we -yo nikipise 'ka 'wṵsusloloua? ¹⁵ Sa Klisi mneni ḵ 'ka *Kuzu* nya weli -bhlo -ka? 'In sa -Lagonyume mneni ḵ -yo -ḵ'v ḵwnua -Lagoo gbv -yo 'ka -lu 'wṵgbolva? ¹⁶ Lee -lu -gv -Lagoo -budu -yo yoyolagv 'ka weli -bhlo -ka? Ni, 'yliyṵga -Lagoo -budu -a -mia, -Lagoo 'de nee sae:

«La na -yo wa yia -dia,
 'in nṵa na -yo wa yia,
 wa -Lagv na yia -zea,
 'in wa 'ka na nyuma -ze.»

¹⁷ We 'gbv, Jejitaḡ nee:

«A 'bhv waa nyuma ni nyidi,
 'in a vla wa gwe 'pṵi.

A 'na zli pṵinkalu kwe -ni,
 'in amiaa 'lakpasu -amṵ na yia kpa.»

¹⁸ -Lagv sebhe nee 'yae:

«'Tite weee -Kanyv nee:

«Amiaa Dide na yia -zea,
 'in amia 'ka na nukpasuyua -yo na 'ḡwniyua -ze.»

7

¹ Ni, -we weee -Lagv gbaa ḵ 'ka wla, na jijli -talea, we nanṵ 'yli -amiaa -nu nya. We 'gbv, -we plalia ku -yo dli pṵin, -a 'bhv we 'bu, 'in -a gv la, -a 'ka -mṵwlv 'wlaaa, -Lagoo 'nṵḡwezvze nya.

Polv 'mṵna

² Ni, a 'nye -ain 'bi amiaa dli zṵ, -a 'ni nyime yabhlogbṵṵ -yla gbonyuu lenv, -a 'ni nyime yabhlogbṵṵṵ 'wlu -nyumv, 'in -a 'ni nyime yabhlogbṵṵṵ 'wlu. ³ We 'ni amiaa gbv 'wlu didie 'gbv na gba 'sa. Ni, in ka we gba pepe, we yi titlie -zee, we yi 'yliyṵgagie -zee, amiaa gbv -su 'wu -amiaa dli zṵ. ⁴ In di ain dli 'wu bhahha, amiaa 'gbv na yilimania na 'de. Ni, -amiaa laylagbv weee 'wu, in ka 'kwayli gege, 'in 'mṵna mia 'mi yeda.

⁵ Ni, da -a nynia Masedvanṵ, -a 'ni nyape -bhla yabhlogbṵṵ 'yi. -A ka siasie 'wlvbu sṵ weee lv, nyuma dli -ain -gṵlv, 'in nyanṵ mia -amiaa dli zṵ. ⁶ Ni, -wa 'kva wlaa 'ylila, -Lagv -ḵ paa wa 'kwayli, ḵ ka -amia 'kwayli 'pa, Titu yiyie nya.

⁷ We 'ni Titu yiyiee 'dekrva 'pa -ain 'kwayli, ni, sa a 'paa ḵ 'de 'kwayli, ḵ ka -mṵv lvdi -ain -sali. 'In sa a 'yibhaa a 'ka 'mi 'yi lv klaa, amiaa dli sulo klaa, 'in sa a mia lamnazida a 'ka 'mi lvpa, ḵ ka we gba -ain -yla. We 'gbv, na 'mṵna yia -gvṵlaylimani.

⁸ Ni, 'debbie, 'sebhe in celia ain 'wu, we nukpla gbv ka amiaa dli sumanṵ, in 'ni -mṵv 'gbv dliṵda -mi -sleen. Da in 'yia we -yo ni, wee 'sebhe -muni nukpla gbv ka amiaa dli sumanṵ bhla yabhlo nya, -bha in lv dli. ⁹ Ni, -sleen, in mi 'mṵna 'wu, we 'ni amiaa dli in sumanṵ gbv, -we ka gbv -wa, amiaa dli sulo -muni ka amiaa dli 'bhiti. Ni, -Lagv de 'yibhaa amiaa dli sulo -muni, -amia 'ni ain gbonyuu yabhlogbṵṵ -yla lenv. ¹⁰ Ni, dli sulo -we bhva -Lagv sṵlv, nyime dli we bhiti, 'in we kwaa nyime 'pṵpṵe lv, nyime 'e lv dli -mṵv 'gbv. 'In dli sulo -we -wa dṵv -gvṵ dli sulo, nyime -mṵv kwaa titlie lv. ¹¹ Amiaa dli sulo -we -wa -Lagv dṵmagbv, a yla -sleen we lenugbv: 'saa amiaa kwelapuloe, gbṵlene 'wu! 'Saa amiaa zukpa -wlawlie! 'Saa amiaa dliṵbe! 'Saa amiaa gbonyuu lenvee kwee nyanṵnṵe! 'Saa na 'yiyie 'tv ain -yo! 'Saa amiaa -goladolue! 'Saa amiaa

* 6:15 Glekweh nee: Belial.

sulo gbonyuu -lenonyoo -kaslu 'wopapie nya! A ka we -slolu so weee lu nu, a 'ni gbu -muni 'ji -yi.

12 Nu, 'sebhe in celia da ain 'wu, o nva gbonyuu le, in 'ni o 'gbu we celi, 'in o -yla wa nva gbonyuu le, in 'ni -moo 'gbu we celi. In 'yibha in 'ka we ain 'kluslolu -Lago 'yu nu, amiaa dli mi -ain -gu gege. 13 We 'deε 'gbu, amiaa gbuv lenve ka -amiaa dli lapal.

Wee dli lapalie -muni -gu, -a ka 'ya 'muna 'kadu li, da -a 'yia Titu 'muna -lilie -yo, a 'de weee o nyanoo dli -sasiee 'gbu. 14 Nu, in ka na 'de 'yilimanu amiaa 'gbu Titi 'yu, 'in a 'ni 'mi zobhali. Sa -bhloo 'de -a gbaa gbuzonu ain -yla, 'sa -bhloo 'de amiaa 'hni -zonu -a gbaa Titi 'yu, we yia gbuzonu -ze. 15 Nu, sa a 'de weee zva Titi 'nuwε, 'in a yia o 'lakpasu kpa, nyanoo -yo -yotitie nya, we ka amiaa zekalie -gowolaylimanu o dli zo. 16 Nu, in mneni in 'ka ain dli 'wodu gbu weee 'wuu 'gbu, 'muna mi na dli zo!

8

'Gwezi wa -saa bhabha wa 'ka *-Zeluzalemvo leglizinya 'nye

1 Bhelian, 'nani -we -Lago nva Maseduanu leglizinya 'wu, -a 'yibha -a 'ka we 'di ain -sali. 2 Siasie duun ka -moo -Lagonyuma yli. 'In wa 'muna 'yligowolaa 'gbu, wa yia nyuma -li 'nye bhabha, -zugba boba zalu mi wa 'bhada. 3 Nu, sa waa -Lagonyuma mnenia wa 'ka wla, wa ka 'sa wla, 'in wa yia we -gozi, wa 'deε dli da. 'In in mi we dayinyo nya. 4 Nu, wa ka -amiaa zukpapalie hwe -yokpali, 'in -a 'ka wa 'yoo 'nye, -li -Lagonyuma mia *-Zeluzalemvo -Lagonyuma 'nyeda 'nani nya, wa 'ka wa -nu we lupali. 5 Sa we mi yaa -amia dli nu, 'sa wa yi wlaa, wa ka -muv -gozi. Tia wa ka wa 'de Jeditape yoo 'nye, 'in -muv 'bigu, wa yi 'yaa wa 'de -amia yoo 'nye -Lago dli da. 6 We 'gbu, -a yia Titi 'kuayli 'pa nu, lubho -zonu ka gwe o dia amiaa -gbe, o mni o 'ka we 'wlubha 'nanuv. 7 Nu, a mi 'hnumunya nya so weee lu: dli zube 'wu, gbada, -Lago -lii yilo 'wu, -guladolue 'nia bhloluda -ka -Lagoyloogbu, we -yo -amiaa zekalidi a kaa 'wu. We 'gbu, we -li -muni glaa, a -slolu amiaa 'de 'nancien nya 'ya bhabha.

8 Nu, we 'ni tite yabhlo in pali ain -yla: in -ka ain -yla -Lagonyuma tobaa -guladolu gbu gbada -mi -Lagoyloogbu, in 'yibha amiaa zekalidi mia, a wleli -mo we gbuzonu sa. 9 Nu, a -yi -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'nani. Mo -wa zlume 'hnumunya, o ka o 'de bobabhanyo 'wuv amiaa 'gbu, 'in o 'ka ain 'hnumunya -zeli o boba 'wu.

10 Nu, 'di na zva ain gbu -muni 'wu, we nani 'yli amiaa -nu nya, -we ka gwe a dia tia -zu 'wu, a -yo we lenve mni. 'In amia -gaa 'yu -Zeluzalemvo -Lagonyumaa 'wosatie nya, 'in we 'ni -muv -bhlogbooo -tulu, 'in amia 'yibhaa a 'ka wa 'wosa tia. 11 We 'gbu, -sleen, dli -zonu -we nya a dia we gwe, a 'bha 'sa we 'wlu, amiaa 'yiyulu solv. 12 Nu, nyume -ka -Lago -lu 'nye dli -zonu nya, we gbu -Lago hwnua -yo, -we nyume kaa we gbu -Lago kaa, -we nyume 'nia -ka -Lago 'ni -muv gbu -ka.

13 In 'ni -gba nu, a ti amiaa 'de boba 'wu, nyuma toba -yobebe nya. -Innya, in neε: a mneni 'wu -lu -yida. 14 Da a kaa da -lu kwεε duun, -wa 'nia -lu -ka, a be wa -yo. 'Bhie, zli amia 'ni -lu -ka, wamia -ka -lu duun -ka, wa mneni wa 'ka ain -yobe. Sanεε 'sa a 'kaa 'womneni 'yiyulu 'wu. 15 We mi 'sa celida -Lagoεbhe 'wde:

«Nyume o 'bhua -lu la duun,
we 'ni o hwe lazili,
'in o 'bhua -lu la -se,
we'e bo -moo kwεε.»

16 -Lago na paa fuo! In 'yibha in 'ka ain 'wosa bhabha, 'in mu -bhlokpade -Lago zva Titu dli zo. 17 Nu, amiaa -gbe -mnumnie -a 'yibhaha Titu o ka we -yohwuu. 'In -yotitie nya 'ya, o 'de 'yibha o 'ka amiaa -gbe mni. 18 Nu, Titi -yo -amiaa -Lagobheli yabhlo, o leglizi weee kwaha 'hni o -Lagobbu gbaghie -yo, 'ma -a tiea. 19 Nu, we 'ni bhia, 'mo leglizinya -saa -bha, -a -yo o 'ka no wee lubho -zov -mnu nuda. 'In wee lubho -a nva Nyumaa -Kanyo 'hnumnie -yo -amiaa dli -zovv sloluee 'gbu.

20 Nu, 'gwexi 'kadu wa 'nyea -ain yoo, 'kli -a yia, 'in -a kpaaw we 'nanuv, -delee wa yi -ain 'hni sa we 'gbu. 21 Nu, 'kli -a yia, 'in gbu nania 'yli Nyumaa -Kanyo 'yu, we -yo 'ya nyuma 'yu, -a 'ka we levu.

22 Nu, -a ka wa -yo -amiaa bheli tie. -A ka o layla gbu duun 'wu, 'in 'komuv o slolua we nu, o -gv mi ladoluda. Nu, -slevn o -gv mi 'ya ladoluda bhabha, -we ka gbu -wa, o ka ain dli 'wodi 'kaduv. 23 We -ka Titu, na nononyo -wa, 'in dabovu o -yo 'mi 'so nva lubho amiaa -gbe. We -ka bhelia -tolva -wa -yo o nva, leglizinya tiea -maa. Klisu 'hnumnigbu wa nva le. 24 A -slolu we leglizinya 'klu nu, a -kali nyuma -manu ze sazov sa. Leglizinya 'ka we 'jiyibheli nu, -a ka zukpa -a 'ka -amiaa 'de 'ylimanu amiaa 'gbu.

9

-O wlaa 'muna nya, -Lago -kali o ze

1 Nu, -Zeluzalemuv -Lagonyumaa -yobegwexi wa -saa, wa 'ka we wa kwa, in 'ka ain 'woceli -muv 'gbu, we mi gbokpa nya. 2 In -yi amiaa dli -zovv, wee gbu -mni 'wu. 'In in yia na 'de 'ylimanu amiaa 'gbu, Maseduanu -nyuma 'yu. In ee wa -yiae: «Akai -dudu -gvv -Lagonyuma ka lamnazi, wa 'ka wee -yobegwexi wla tia -zu 'wu.» 'In amiaa kwelapuloe ka wa lonyuma duun 'kwayli 'pa. 3 Bhelia -manu na tiea amiaa -gbe, -delee, 'hni -a kwaha ain gbu -mni 'wu, we yi yo -ze. In 'yibha sa in gbaa we, a mnazi 'sa amiaa 'de la sazov sa. 4 We -ka nu, Maseduanu -nyuma -yo 'mi ka amiaa -gbe mni, 'in wa 'ni ain lamnazida yli, -amia -va dia ain dli 'wu, -amiaa zv -wa. In 'nia amianuv zv gbu gba. 5 In ka we -yoyi nu, we nani 'yli, in 'ka bhelia ni -yobhubhoe, 'in wa 'ka 'mi 'yugal amiaa -gbe. 'In 'nanidu a -saa, -we ka weli a wlaa, wa 'ka we 'wlugugwlahi. 'In bhla in 'ka amiaa -gbe nyini, -zugba we mi lamnazida. 'In wa 'ka we -yoyi nu, dli -zovv nya a wlaa, we 'ni dli sulo nya.

6 A yibheli we 'ji nu: o -ka gbu 'kienyi, 'kienyi o dia, 'in o -ka gbu duun, duun o dia. 7 -O -ka -mi, sa o popaha dli zo la, o wla 'sa. We 'na -zeli dlilve -yo -gla -ni. Nu, o wlaa 'muna nya, -Lago -kali o ze. 8 Nu, -Lago ka we se o 'ka ain zovvovv 'yli -bhlo -bhlo duun 'nye. 'In -we a 'yibhaa -Lago dov magbu nya, a 'ka we 'yi bhla weee nya, a -ka amiaa 'de -yogbu -bhia, 'in -we -ka latu ain kwex, a 'ka -muv nya gbuzovv -gbu weee levu. 9 We mi 'sa celida -Lagovsbhe 'wov: «-Lago 'nanu 'yilugwula bhabha,

'in o nyea bobabhanya -li.
O tiklummie mi la -zu weee nya.»

10 -Lago -o nyea -luglonyo -luu 'ya, 'in o nyea o 'floo o 'kaa li, mo yia ain -luu 'ya a 'yibhaa 'nyea. Nu, o -ka we 'wuzumani, 'in o 'ka we mini. Sanee 'sa amiaa tiklummie levogbu yia -gwo laylimania. 11 Nu, 'hnumnunya o yia ain -zeli sa weee lv, bhla weee nya, 'in a 'ka amiaa 'de -slolu 'naniciaan 'degbolu nya. 'In -li a wlaa, -a yia wa yoo 'nyea, we 'gbu, nyuma duun yia -Lago fuo 'paa.

12 Nu, 'nanu a nva da, we 'ni -Lagonyumaa -yogbvovv 'dekpva we yi -bhia. Nu, wee 'nanu yibhelie -yo nyuma duun yi 'yaa -Lago fuo 'paa. 13 -Slolu a slolua we nu, a mi Klisu gbuzovv gbu 'nsvwe zoda. 'Nanidu nya a -yo -Zeluzalemuv -Lagonyuma -yo nyuma tolva suslolu amiaa zovvovv 'wu. Nu, -muv weee

'gbu, wa yia -Lagolubho -mnu 'nujwe -katie yibhelia, 'in wa yia -Lagoo 'hni 'ylimania. 14-Lagoo wa yia bhuhoea amiaa ze wa -kaliaa 'gbu. Nu, -Lagoo ka ain 'nani 'kadu duun 'wubu. 15-A 'pa -Lagoo fuo, 'nani -we 'nia 'wopali -nani -ka, o nua -ain 'wubu 'gbu!

10

Polu gbaa o 'dee -gugbu -wa -solva o -yowu, wa 'yu

1 Nu, -ami Polu ka daa wa gbaa, in -ka ain glaa -mi, 'in na tia na 'de 'wu 'kienyi, 'in in -ka ain -yobhuda -mi 'pipi, 'in na solva ain -yowu, -ami laa ain Klisu dli -dlao -yo o zozonu nya. 2 Amia na bhuhoea, da in -ka amiaa -gbe mni, a 'na 'sulu 'mi, 'in in 'ka ain -yla gbu gba 'klu 'cici nya -ni! 'In nyuma toba pupalia we 'wlukoon la nu, nyumaa lenugbuu solv -a nua gbu le. Cui, -maa -yla na yi 'yaa gbu gbaa 'klu 'cici nya. 3 Nu, gbuzonu -wa, -a mi -glonyuma nya, 'in -a 'nia -golu gu -glonyumaa gugv solv. 4 Nu, tugv -lunya -a guba tu, we 'ni dudu -mnu -gu -nyumaa tugv -lunya: nu, -Lagoo -gbe we 'tite bhua, 'in -we weee solva -Lagoo -yowu, la we saa -muv. 'In -a saa yoyowlukoon lapopale la. 5 Nu, weli weee, -we 'dee 'ylimaninya yia gbaa -Lagoo yiloo gbegein, -bha -a saha we la. -A 'yibha -a 'ka nyumaa 'wlukoon lapopale weee -kasu sa kpa, 'in we 'ka Klisi 'nujwe zu. 6 'In -a mi lamnazida, -a 'ka nyumaa 'nujwesanya -kasu 'wopa, -zugba -a -ka nyumaa 'nujwezonya tiklu nya -mi.

7 -Luu ku -yo a ylaa! We -ka nu, nyume yabhlo di we dli 'wu nu, o 'debhlo mi Klisi -nu nya ni, o di 'ya we dli 'wu nu, -amia mi 'ya Klisi -nu nya. 8 Nu, se -we Nyumaa -Kanyo 'nyea -ain, in -ka na 'de 'ylimani we 'gbu, we -ka -bha -guzi -se ni, amiaa dli zozooe -gowlaylimanie gbu -wa, we 'ni amiaa lasassee gbu. 'In, in 'na 'ka zu nu we 'gbu. 9 Nyume yabhlogbooo' o gbalu -ni nu, in 'yibha in 'ka ain nyano dli slu 'sebhenya -we na paa ain yoo nya -ni. 10 Nu, -we wa gbaa mu ni, wa nee: «Poluu 'sebhenyaa nukpla -welinya wolu 'wu, 'in we tea. 'In o -ka -ain glaa -mi o too too o lenugbu 'wu, 'in o weli mia gbukpua nya.» 11 Nu, o -ka 'sa gba, -moo yibheli we 'jie: -a -ka -mi 'pipi sa -amiaa weli 'tea 'wu 'sebhe 'wu, -a -ka amiaa -gbe mni, 'sa -amiaa lenugbu yia 'wotemania!

12 Nu, nyuma -tolva kwalia wa 'de 'hni bhahba, -a'a popali we 'wlukoon la nu, -a 'ka wa nya 'womneni, 'in -a 'ka 'ya -amiaa 'de wa yibhob, we 'ni muv?! Wa 'de wa 'bhua 'wu wa yibhob -lu nya, wa 'ka wa 'de yibhob, 'in wa palia wa 'de, wa 'de 'wu. Nu, wa 'ni 'ylimna. 13 Nu, we -ka -amia, -a'a 'ylimani -amiaa 'de we'e zi -bha -gu. Lubho -we -a 'kaa nu, da -Lagoo palia we -bolv -bha -a -yo we nuvoh bhlolua, 'in o yia -ain 'yoo 'nye -a 'ka amiaa -gbe mni. 14 Da -a mnia amiaa -gbe, -a 'ni wee -bolunya -guzi. Nu, -amia mnia amiaa -gbe tia, 'in -Lagogbu -we gbaa Klisu gbuzonu gbu, 'in -a yia ain -yla we gba. 15 -A'a zi -bolv -gu -amiaa 'dee 'ylimanie nya, nyuma -putuu lubhoo 'gbu. -A di we dli 'wu nu, amiaa dli zozooe yia -gowlaylimania, 'in -a 'ka mneni -a 'ka -amiaa lubho -nuvoh -gowlaylimani bhahba ain nyidi. 'In -bolv -we -Lagoo palia -ain -yla, -a'a zi we -gu. 16 -Muv 'bigu, -Lagogbu -a yia gbaa, -ma amiaa logbein -dudunya -gu. 'In -a 'ni mneni -a 'ka -amiaa 'de 'ylimani lubho -we nyuma -putu nua wa 'dee nu lubhonodaa 'gbu.

17 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«Nyume o -ka gba o 'ka o 'de 'ylimani,
-moo 'ylimani -moo 'de lubho
-we Nyumaa -Kanyo nua lee 'gbu.»

18 Nu, we 'ni nyume o kwali o 'de 'hni, 'mo wa sa -bha, nu, nyume o Nyumaa -Kanyo kwalia 'hni, 'mo wa saa -bha.

11

Pɔlv -yɔ yocian -wa laa wa 'de -Zezuu tietienya

¹ 'Aa! A -ka mneni a 'ka na -sabhe 'wlu zɔ laslɔlv -sɛ ni, we nani 'yli! Cɔn, a -tɔ na 'gba zɔ. ² In -kali amiaa zɛ zenyidli nya, 'in wee zenyidli nyaa zɛkalie -mɔni mia, -Lagɔɔ -gbɛ we bhua. Ni, in ka amiaa sɔ kpa nɔkpasu -bhlogbɔɔɔ -nɔ nya: mɔ -wa Klisi. Cɔn, mɔ 'yu na kpa aɪn, nɛɛ 'ɲwɔnyu -ɔ -yɔ nɔkpasu 'ni -slɔ -budu 'wɔdi mɔ. ³ Ni, nyanɔ na nva, sa *tibhe nva *Evo -dawli 'wɔ, 'in we yia ɔ mɔnɔnɔ ni, wa yi 'sa amia 'wlukɔɔn lapɔpale 'nyuu 'nye, a yi Klisi -yɔlanɛnɛ sazɔnɔ sa gwevla 'pipi. ⁴ Zɔ a yligbea we gege ni, -Zezu ka gbɔ -amia gbaa aɪn -yla, nyime yabhlo yi -Zezu -putuu gbɔ gba aɪn -yla. 'In a mi 'ya lamnazida, a 'ka zuzu -yɔ -Lagɔgbɔ -putu -we ka gbɔ -amia 'nia aɪn -yla gba, a 'ka -mɔv gbɔ -yɔɲwɔnɔ.

⁵ In di we dli 'wɔ ni, in 'ni -mi 'kienyi -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ amiaa -Zezuu tietienya 'kadi -mani -yɔ. ⁶ Cɔn, in 'ni gba sa -yi, gbɔzɔnɔ -wa, ni, we -ka -Lagɔɔ yilo, -mɔv mi -mɔv 'dɛɛ sa! -A ka we aɪn 'kluslolu 'yli weee nya, -amiaa lɛnɔgbɔ weee 'wɔ.

⁷ Da in gbaa aɪn -yla -Lagɔɔ gbɔzɔnɔ gbɔ, bhe in gbaa we. 'In in yia na 'dɛ 'wɔti 'kienyi, in 'ka aɪn 'ylimani 'gbɔ. 'Lee, gbɔnyuu in nva lɛ yi? ⁸ Da in mia aɪn glaa lubhɔ nuda, leglizɔ -putunya penia 'mi, 'in na bhua wa 'gwɛzinya 'wɔ, -zugba na sa aɪn 'wɔ we nya. ⁹ Ni, da in mia amiaa -gbɛ, in 'ni nyime yabhlogbɔɔɔ 'wlugba nya -mi, -lu bɔa 'mi 'wɔv 'gbɔ. Ni, bhelia -wa 'bhɔa Masedvani, -lu -we ka gbɔ mi 'mi -yɔ, -maa 'nyea 'mi we. In ka na 'dɛɛ dli lakpa ni, in 'na -zɛli amiaa 'wlugba -ni. 'In 'sa na yia na 'dɛɛ dli lakpa 'kɔmɔv. ¹⁰ Ni, Klisi gbɔzɔnɔ -weli mia 'mi 'wɔv 'gbɔ, in nɛɛ, Akai -dɔdɔ weee -mɔni -gv, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi 'dɛɛ 'ylimani -gbɔ -mɔni ɲwɛɛ labhali. ¹¹ Lɛɛ -lu ka 'gbɔ na gba 'sa? In 'ni amiaa zekalu gbɔ -wa yi? Sa in -kalia amiaa zɛ, -Lagɔ -yi we 'ji.

¹² Ni, -we in mia da lɛnɔda, 'mɔ na yia lɛnɔa 'kɔmɔv. 'In -wa mia yoyo -welinyaa dataɪda, wa 'ka wa 'dɛ 'ylimani, ni, -amiaa nɔnɔlubhɔ -yɔ wa nɔnɔlubhɔ -bhlo, in 'ka wa 'ji gba. ¹³ Ni, waa nyuma -mani, tietienyaa nɔv yoyo -nɔ wa -mia. Yo wa tubhɔa wa nɔnɔlubhɔ 'wɔ, 'in wa nva wa 'dɛ Klisi tietienya 'wɔ. ¹⁴ Nwɛgaga -sɔbhalɔgbɔ yabhlogbɔɔ 'ni we 'wɔ -mi. 'Lee, -Saataan 'dɛɛ 'bhitali we 'dɛ zli 'anzi 'wolaa? ¹⁵ Ni, -Saataan lubhonɔnya 'ka wa 'dɛ -Lagɔ -ɔ mia tiklii lubhonɔnya 'wɔnɔ, -mɔv 'ni -yɔkali. Ni, sa wa lɛnɔgbɔnya mia, 'sa wa yia wa dɔdɔ -gvɔ bhialida 'yia.

Pɔlv siasie

¹⁶ Ni, 'mɔ na gbaa da: nyime yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu 'mi 'wɔ -sabhebhanyɔ 'bhisa -ni. 'In we -ka ni, a ka 'sa we 'wlukɔɔn gbɔzɔnɔsa ni, a ɲwɔnɔ we -yɔ ni, in mi -sabhebhanyɔ nya, 'in -ami 'ka 'ya mneni, in 'ka na 'dɛ 'ylimani -sɛɛ. ¹⁷ Cɔn, gbɔzɔnɔ -wa, in -ka na 'dɛ 'ylimani, -we na gbaa da, in 'nia we gba Jejitapeɛ solv, -zugba -sabhebhanyɔ 'bhisa na gbaa. ¹⁸ Ni, nyuma -duun ylimania wa 'dɛ dɔdɔgvɔ -gbonyaa 'gbɔ. Ni, nanɔ 'dɛ na yi 'yaa 'ylimania. ¹⁹ Amia -wa laa amiaa 'dɛ gbɔyilonya, amia ɲwɔnɔnua -sabhebhanya, 'dɛɛ 'yibadi, we 'ni mɔv? ²⁰ Wa 'ka aɪn 'wɔbhɔ gali 'bhisa, wa 'ka aɪn 'wluli, wa 'ka aɪn 'wie 'wɔyli, wa 'ka aɪn 'yilatlili, wa 'ka aɪn 'kpayukwli 'wɔ sɔbha, 'wlu a dila -mɔv weee zɔ la. ²¹ Zɔ mi 'mi 'bhada, we 'ni mɔv? In 'ni 'wlu 'tɛmani, we 'ni mɔv? A ka zuka, gbɔnyuu in nva!

We -ka nyime yabhlo mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimani -lu yabhlo 'wɔ, -ami mneni in 'ka 'ya 'sa nɔ. Gba na gbaa -sabhebhanyɔ 'bhisa. ²² Eblee* -wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! Izlaɛlɔnyuma wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! *Ablaamɔv

* 11:22 Zuifonya.

'yuoyua wa -mia yi? -Amı mı 'ya we nya! ²³ Klisu lubhonnya wa -mia yi? In mı we nya, in -zi wa. In -ka 'sa gba: -sabhɛbhanyɔ 'bhisa in gbaa! In ka lubho nu, in -zi wa, in ka -kasɔ pla, in -zi wa! Wa ka 'mı sɛli duun bhabha, in -zi wa! In in ka tlitlɛe ɲwe -yɔ 'plılı bhla weee nya, in -zi wa. ²⁴ Nu, -pnu glv 'sɔ -we *Zuifɔ paa nyuma, 'in -bhlo bhɔva we ɲwee, in 'plılı we zɔ -zakpa gbu. ²⁵ *Wlɔmɔ -nyuma ka 'mı sɛli 'nyumu -zakpa ta. Wa li 'mı -bho 'wɔ -zakpa -bhlo. 'Glv 'kadɔ -yɔ 'mı mni 'nyuglu -zakpa ta, 'in in yia 'yli -bhlo li 'nyu -gɔ -zakpa -bhlo.

²⁶ Na nonɔe duun 'wɔ, in ka tlitlɛe ɲwe -yɔ -di, yeye nyu kwɛɛ, 'wienyaa nyuma -bhanya kwɛɛ, na bhelia Zuifɔ kwɛɛ, -wa 'nia Zuifɔ kwɛɛ, in ka tlitlɛe ɲwe -yɔ -di, 'gbe 'kadı nɔkplɛ, da bɛblɛɛnya, gumunyu -gɔ -yɔ yoyobhelia kwɛɛ. ²⁷ In ka siasia -libho duun nu, in ka 'yłaakplɛ -gɔ bhla tɔlva nya. Nwɔ -yɔ 'nyumatɔ ka 'mı 'bha, 'in bhla tɔlva nya, 'in 'yılılilu, ɲwɔtlɔ ka 'mı 'bha, 'in in 'nı 'wɔplanaa -ka. ²⁸ In in 'nı gbɔ tɔlva gba. Nu, leglızı weee -we -gɔ na lɔlva dli, mɔ -wa na 'wlukɔɔn lapapalɛ 'yılı 'yılı. ²⁹ Nyɔɔ yɔmanı 'wɔ, 'in we 'nı 'ya -amı 'wɔ -bhɔa, nyɔɔ bhlıli gbɔnyuu lɔ, 'in we 'nı 'mı -yɔkpa?

³⁰ We -ka nu, in 'ka na 'dɛ 'ylimanı, -zugba na 'wɔyɔmanıe 'wɔ na yia na 'dɛ 'ylimanıa. ³¹ -Lagɔ -ɔ -wa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu Dide, -ɔ ka 'ɲmı wa mɔnıa -zɔ weee nya, 'in we 'nia bhloluda -ka, -ɔ -yi we 'ji nu, in 'nı yo 'tɔbhɔda -mı. ³² Da in mia -Damasi, dɔdɔɔ 'wlulapılınɔ -ɔ mia nyumaa 'wlulapılınɔ Aletasi lubho nɔda, -ɔ yia 'slɔja wee gbee plalıda 'yılıgbeli, wa 'ka 'mı kpaa 'gbɔ. ³³ Nu, wee gbee lɔɔ 'suoo finɛtli 'yılı wa wlelia 'mı -cıce 'kadɔ nɔkplɛ, sanɛɛ 'sa in -dia -ɔ kwɛɛ.

12

Pɔlɔv 'ylikakıe -yɔ -we -Lagɔ -slɔlua -ɔ 'klv

¹ Lee, in 'ylimanı na 'dɛɛ? -Mɔɔ 'nı -lu 'wɔ -ka. Nu, 'ylikakıenya -yɔ gbɔnyaa 'klɔslɔlue -we -Lagɔ wlaa, we gbɔ na yia -slɛɛn da gbaa. ² Nu, nyıme yabhlo mia Klisi 'wɔ in -yi -ɔ. We -zɔ kugbua ɛ -mɔva ni, wa 'bhua -ɔ 'wɔ, 'in wa yia -ɔ yalı tanɔ* -gɔ kwa. (-De -ɔ ka -ɔ ku nɔkplɛ -tɔɔ, -de -ɔ ka -ɔ ku nɔkplɛ 'tlaa, in 'nı -mɔɔ 'ji -yi, -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yia we 'ji.) ³ In -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka nyıme -mɔnı 'wɔbhı, 'in -ɔ yia -ɔ yalı kwa. 'Pıɛn, -de -ɔ ka -ɔ ku nɔkplɛ -tɔɔ, 'in -de -ɔ ka -ɔ ku nɔkplɛ 'tlaa, in 'nı -mɔɔ 'ji -yi, -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yia we 'ji. ⁴ In wɛlnya dɔdɔɔv -nyıme 'nia mneni -ɔ 'ka gba, 'in -we ka se wa'a 'nyɛa -ɔ, -ɔ ka we lɔsa, -mɔ -ɔ 'nɔa we. ⁵ Nu, nyıme -mɔnı 'gbɔ na yia na 'dɛ 'ylimanıa, 'in in 'na 'ka na 'dɛ 'ylimanı na 'dɛɛ 'gbɔ, -we slɔlua na 'wɔyɔmanıe, we 'wɔ na ylimanıa na 'dɛ. ⁶ In -ka yaa 'yıbha in 'ka na 'dɛ 'ylimanı, in 'na 'ka yaa -sabhɛbhanyɔ -zɛ, nu, gbɔzɔnɔɔ 'dɛkpɔa na gba yaa. 'In in 'nı 'yıbha in 'ka na 'dɛ 'ylimanı. -We ka gbɔ -wa, -we na nɔa ɛ, wa yia -yɔ, 'in -we na gbaa, wa nɔa, in 'nı 'yıbha nyıme yabhlogbɔɔ 'wlukɔɔn lapapalɛ 'ylimanı we -zi we 'wɔ.

⁷ In 'yılıwɔgbɔnya -Lagɔ -slɔlua 'mı 'klv, in yi na 'dɛ 'ylimanı we 'wɔɔ 'gbɔ, siasıe 'tite yia na ku zɔ pla, -Saataan tietienyo 'bhisa, -zugba we bhıtı 'mı, 'in we kɔlva 'mı 'yoo in yi na 'dɛ 'ylimanı 'gbɔ. ⁸ -Zakpa ta in bhubhɔea Jelitape nu, -ɔ -sa 'mı siasıe -mıni 'wɔ. ⁹ In -ɔ yia we 'bıgɔpali 'mı -ylae: «Na 'nanı ka -na -nɔ nını. Nu, -na 'wɔyɔmanıe 'wɔ na 'tite slɔlua we 'dɛ tenyi tenyii.» In 'yıbha in 'ka na 'dɛ 'ylimanı na tɔɔtɔɔ -mımie 'wɔ, 'in Klisi 'tite 'ka 'mı -gɔ yi, 'in we 'ka 'mı 'wɔpa. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, na 'wɔyɔmanıenya klaa, na vɛlıe klaa, na gbɔ sloo 'yıyie klaa, na 'klyie 'wɔpalɛ klaa, we -yɔ na dlıbenya mia, -we lɔ na plıla Klisi 'gbɔ, 'mɔna nya na yia we. Nu, in -ka 'wɔyɔmanı, -bha in 'tɛa la tenyii.

* **12:2** Yalı tanɔ: Zuifɔ duun dli nu, yalı -zakpa ta. Pɔlɔ nɛɛ, -ɔ ka yalı tanɔ -gɔ pla, mɔ -Lagɔɔ 'dɛ dıla la.

Kolentu leglizu dlilve mi Pòlv -yo

11 Gba na gbaa -sabhebanyo 'bhisa, 'in amiaa de nua 'mi we 'wv -gla nya. Amia 'ka yaa na -gugbu gba. Nu, in 'ni -lu yabhlogbo nya -muo, amiaa tietienya 'kadi 'ni 'mi 'wvzi -lu yabhlogbo 'wv. 12 Na lenugbunya -we slolua we nu, -Zezuu *tietienyo in -mia sazono sa ni, we ka lenu dlifie nya kpelen kpelen ain nyidi. We ka lenu -lu: -we -wa gwedighbunya -yo gbu 'kadi -yo ninee 'njipalighbunya. 13 Nu, in 'ni amiaa 'wlugba -ze, we 'ni -muv 'wobhu, le -lu in nu leglizi -putunya -yla lea, 'in in 'ni -muv ain -yla lenua? A -ka we -yoyi gbonyuu nya ni, -zugba a ti na -yogbu 'wv!

14 A -tali, in mi lamnazida in 'ka amiaa -gbe mni -zakpa tanu nya, 'in in 'na 'ka amiaa 'wlugba -ze. Nu, amiaa da na talia, in 'nia amiaa 'gwezi dotalu. We 'ni nu, yua 'ka 'gwezi lazv wa dideaa -nu nya, 'yuaa didea zva 'gwezi la wa 'yuaa -nu nya. 15 We -ka -ami, na -lu weee in kaa, 'nye na nyea we ain, 'in na wlaa na 'dee -kpabhie amiaa 'wvsaitee 'gbv. 'Lee, amiaa ze in -kalia bhahaa 'gbv, amiaa na zekalie mia zodeba yi?

16 -Yo a yia we njwua nu, in 'ni amiaa 'wlugba -ze. 'In nyuma -tolv yia gbaa nu, in ka -dawli, 'in -dawli nya in kpa a ain. 17 'Lee, nyuma -wa in tiea amiaa -gbe, in ka wa 'yabhlo -gv 'plli, 'in in yia ain 'wluli yi? 18 In ka Titu bhuhoe o mni amiaa -gbe, 'in in yia bheli yabhlo a -yia, o 'bi 'pali. 'Lee, Titu ka ain 'wlulii? O -yo 'mi 'so, dli -bhlo nya -a 'ni noo, 'in 'yoo -bhlo -a 'ni bhlii?

19 We 'bi ka 'wvwlv, -zugba a pvpali we 'wlukon la nu, -a mi -amiaa 'dee -mumie tiklu 'ylibidanoda ain 'yliya 'wv. -Innya! Sa Klisi 'yibhaa, 'sa -a gbaa -Lago 'yu. Na jiji -talea, amiaa dlizovee -gvvlaylimante 'gbv, -a gbaa gbu weee -mni. 20 Nu, in mi nyanoda nu, da in -ka amiaa -gbe nyini, sa in 'yibhaa in 'na 'ka 'sa ain yli, in sa amia 'yibhaa, a 'na 'ka 'sa 'mi 'yi. In mi nyanoda nu, in 'ka ain nyidi gbunya -mni yli: -zle -yo zenyi, 'ce -yo -yomunnie, veli weli -yo nyuma talva yo -gulazolve, 'dee 'ylimante -yo gbu bidi -bidi bidii lenue. 21 In mi nyanoda nu, da na -putu -ka amiaa -gbe mni lv, na -Lago 'bhali 'mi zv ain 'yu. In mi 'ya nyanoda nu, nyuma duun -wa mia gbonyuu lenuda bha 'bhisa, 'in wa 'nia -slv pvinplagbunya klaa, mvnugbov lenue -yo wa nime -bhogbov lenue 'bibhu, 'in in 'ka wa -gv wili.

13

'Wobhlolu gbv lapalie -yo fvsaweli

1 Nu, na -zakpa tanu yia da amiaa -gbe mnia. Sanee 'sa we mia celida -Lagosebhe 'wv:

«Gbv dayinya 'so,
gbv dayinya taa weli -gv,
wa dia gbv wli 'wv.»

2 Nu, -wa weee nva 'cin gbonyuu le, we -yo nyuma -tolva weee -yla na palia gbu la. In ka we gba pepe da na 'sonv mnia amiaa -gbe, 'in 'mv na gba 'yaa -zeen da, da in 'nia ain glaa -mi. Da na -putu -ka ain 'yia mni, in 'na 'ka nyime yabhlogbo nyazi 'yil. 3 -We -slolua nu, -ami 'wv Klisi plia in o gbaa, a 'yibha a 'ka we 'yi, 'in 'yia a yia we. Klisi 'ni 'wvylv amiaa gbegein, o 'tite o slolua ain glaa. 4 Nu, gbvzov -wa, o 'wvylv 'wv wa yia o *su -gv lakolv, 'in -sleen -Lago 'tite nya o -gaa 'yliyv. 'In -a mi o 'wv 'gbv, -amia yolv 'yaa 'wv. Gbonyaa lenue nya amiaa gbegein, 'klv -a yia we ain -slolua nu, -Lago 'tite nya -a -yo o -gaa 'yliyv.

5 A 'yibha amiaa 'de la, 'in a yia amiaa 'de, -de a mi -Lagonyuma nya 'piein. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi mi ain 'wv, we 'ni muv? Yaayii, a 'ni mneni a 'ka amiaa dlizovee lenugbu -sloluu? 6 In di we dli 'wv nu, 'ji a yia we yibhelia nu, we 'ni 'sa -mi -amiaa -nu nya, nu, -amia ka dlizovee lenugbu -Zezu Klisi

'wv. ⁷ -Lagɔ -a bhubhoea nu, a 'na nuɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛ -ni. We 'ni nu, -a 'ka we ain 'kluslolu nu, -a ka zukpa we gbv. -Innya, -a 'yibha nu, a nu gbɔzɔnuɔ 'dɛbhlogbɔɔ lɛ. -Amia 'ni zukpa -kaoo, -muv 'ni gbv yabhlogbɔɔ. ⁸ Nu, -a 'ni mneni -a 'ka -Lagɔɔ gbɔzɔnuɔwɛli -yɔwɔsɔlv, we lubho -a 'kaa nu -bhlogbɔɔ. ⁹ Cɔn, -a -ka 'wɔyɔlv, 'in amia -ka late, 'muna -wa -amiaa -nu nya. -A -ka 'ya -Lagɔ bhubhoea -mi, -we -a yibhalia ɔ, mv -wa nu, a -ze -Lagɔnyuma tiklu. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbv, da in -tlɔlv -slɔ da ain -yɔ la, 'in na cɛla gbv weee -muni ain 'wv. Nu, zli in -ka ain glaa -mi, in yi ain kpa 'nyumu, se -we Nyumaa -Kanyɔ 'nyɛa 'mi sɔlv. Wee se Nyumaa -Kanyɔ 'nyɛa 'mi, amiaa dli -gɔwɔlaylimaniee gbv -wa, we 'ni amiaa lasasiee gbv.

¹¹ -Slɛɛn, in ka we 'wɔlvha, bheliain -a gbelie. A -talɔ amiaa -mumie tiklu da, a 'pɔpali 'kɔayli, amiaa dli -mi -bhlo, a -di la -dlɔɔ, 'in zɛkalɔdli -yɔ 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ -Lagɔ -yɔ ain 'sɔ 'ka -mi.

¹² A sisali fɔ gbɔgblelie nya, -Lagɔbhelia 'bhisa. -Lagɔnyuma weee nɛɛ wa -sa ain fɔ.

¹³ Nu, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwana ain 'nyu la, -Lagɔɔ zɛkalɔdli -yɔ Zuzu 'Pɔpa ɔ suslolua -ain 'wv, -yɔ a 'dɛ weee 'sɔ -tv.

'Σεβηε Ρολυ 'paa -Galasii -nyuma yoo

-Lagonyuma mia -Galasii -dudv -gv, 'ma *Ρολυ 'paa 'sebhe yoo. Nyuma talba nee -Galasii -Lagonyuma -yla nu, wa 'ni Zuifvυ lenvgbvυ talba -gv no, wa 'na 'ka gbv 'wobhv. We 'deε gbv Ρολυ yia wa 'woceli, 'in o neε wa -yla nu, o -ka -Zezu *Klisi dli -gv zo, 'in -moo bhva gbv 'wv. Nu, -amiaa lenvgbvnya 'ni mneni we 'ka -aun gbv 'wosa.

Fvsaweli

1-2 -Ami -Zezu Klisi *tietienyo *Ρολυ -yo -Lagabhelia weee mia -seli, -amia ceha da -Galasiii *leglizinya 'sebhe ni 'wv. Nyuma 'ni 'mi lapali, 'in nyume yabhlogbv 'ni we 'kolv nya -mi. -Zezu Klisi -yo Dide -Lago o 'bhua o 'wv tltlunya glaa, ma palia 'mi la. 3 -Amiaa Dide -Lago -yo -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi ηwna aun 'nyu la, 'in wa 'nye aun 'wvtvtvε -dlao. 4 Klisi ka o 'de wla -amiaa gbvnyuu 'gbv, o 'ka -aun pue, 'in o 'ka -aun bhla 'nyii -mni kwεε -sa, -amiaa Dide -Lago dumagbv nya. 5 -Lago 'ηni 'ylimani 'komvυ! *-Ameni!

-Lagogbv -putu 'ni -mi

6 Amia -Lago laa [Klisi] 'nanu nya, a 'ka o 'bibhv sa slvi, 'in a 'ka gbvslolusv -putu 'bibholu -Lagogbv 'bhisa, -mvυ ka 'mi ηwεgaga -svbhali. 7 Nu, -Lagogbv -putu 'ni -mi. Nyuma talba mi -bha, -wa 'yibhaa wa 'ka Klisi -Lagogbv 'bhiti saputu sa, ma nva amiaa dli zo bidi -bidi bidi. 8 'In, we yi -amiaa 'degbolu -ze, we yi yalu 'anzi yabhlo -ze, -Lagogbv -a gbaa da aun -yla, o -ka we 'bhiti saputu sa, 'kple kpa o! 9 -A ka we gba aun -yla pepe, 'in 'mυ na gba 'yaa da aun -yla -slεen: -Lagogbv a 'nva tia, o -ka we 'bhiti saputu sa, 'kple kpa o!

10 'Lee, nyuma 'ka 'mi 'ηni kwalu da in mia -talida, yaayυ, -Lago -nv -wa yi? -Innya, -Lago -nv in 'yibhaa. 'Lee, in 'ka nyumaa dōdōnamanu da in mia -talida yi? In -ka yaa nyumaa dōdōnamaniee datalida -mi, in 'na 'ka yaa Klisi lubhōnyv -ze.

-Lago ka -bha Ρολυ -sa -Zezu *tietienyo nya

11 Nu, na bhelia, in neε aun -ylaε: -Lagogbv na gbaa da, we'e 'bhv nyumeε -gbe. 12 Nu, we -ka -ami, nyume 'ni 'mi we 'nye, 'in nyume yabhlogbv 'ni 'mi we -slolu, -Zezu Klisi -slolua 'mi we 'klv.

13 In mi bhaa *Zuifvυ -Lagobvbo -yloogbv, sa na nva a ka we 'nv. Sa na palia -Lago *leglizinya 'klyie 'wv 'kva 'tite nya, in 'ka wa lasaa 'gbv, a -yi we 'ji. 14 In mi bhaa Zuifvυ -Lagobvbo -yloogbv, in -zi na -lima 'wv Zuifv glaa, 'in in doli -gula bhahba, in -zi wa, -amiaa dukpasu lenvgbv 'wv.

15-16 'In, -mvυ weee 'yu, -Lago ka -bha 'mi -sa pepe, -zugba in mi -slv na 'nyaaa nvkple, 'in o yia 'mi la o 'nanu nya, in 'ka o lubho nv. Da we namania -Lago dudv o 'ka 'mi 'wv o 'Yu -slolu, 'in in 'ka -moo gbv gba nyuma -wa 'nia Zuifv -yla, -bha -bhlokpade in 'ni nyume yabhlogbv 'dizvweli layibha. 17 'In -wa -zea 'mi 'yu -Zezu tietienya, in 'ni -maa -gbe mni *-Zeluzalemv, nu, -bhagalida in mnia Alabii -dudv -gv, 'bhie, in yia lbhiti -Damasigbe nvkple.

18 -Zv ta 'plia, 'in in yia -Zeluzalemv mni, Pielu yibheliee 'gbv. 'In in li o -gbe 'yli kugbua le gbu. 19 Nu, we 'ni Pielu -yo Nyumaa -Kanyo bheli *Zake 'wobhv, in 'ni -Zezu tietienyo -putu 'yi 'yli nya.

20 -We na ceha da aun 'wv, gbvzvov -wa, 'in -Lago 'de -yi we 'ji nu, in 'nia yotvbhv. 21 -Mvυ 'bige, 'in in yia Silii -yo Silisi -dudv -gv mni. 22 Nu, Klisi leglizinya mia Zudeε -dudv -gv 'ni -slv 'mi 'yi 'yli nya. 23 -We wa gbaa waa leglizinya 'nva zlime -bhlogbv, mv -wa nu: nyume o palu bhaa wa 'klyie 'wv,

'in -Lagօgbu -we ka 'gbu օ gva la, օ 'ka we lasa, օ mi -slօen we gbada. ²⁴ 'In wa yia -Lagօօ 'nmi -mnunida -tu na 'gbu.

2

Wa ka Pօlv yibheli -Zezuu tietienyօ nya

¹ -Zv kugbua lօ -mnuva 'plia, 'in in -yօ Banabasi 'sօ yia -Zeluzalօmս lօmni, 'in in yia Titi 'wօbhu, in -yօ -mօօ yi 'yaa mni. ² 'In -Lagօ -slօlua 'mi we 'klօv 'gbu, in yia -mօ mni. In -yօ nyumaa 'yugalnya 'kadı 'dօkpuva gbelia 'wlu, -Lagօgbu na gbaa -wa 'nia Zuifv -yla, in ka we 'ji gba wa -yla. In 'ni 'yibha lubho in nva, 'in in mia nօda, we tv 'wօ bhe. ³ 'In 'dօbhiօ, na nօnօnyօ Titi mia *Glօkı nya, wa 'ni օ *knı 'wօpa -gla nya. ⁴ -Mսv bhla, yoyobhelia -tօlv -wa -bhօa zlumօ -an lv 'wiemi, -maa 'yibha yaa օ *knı 'wօpapie. Waa nyuma ni ka -an lօbhօ, wa 'ka -amıaa 'dօ -yla -tօtvօ -Zezu Klisi nyօa -an -yօlatitalı, 'in wa 'ka -an titee galı 'wօnv lv. ⁵ Ni, waa nyuma -mani, -a 'ni wa 'wlu zօ laslvօ 'kienyi -kpva, 'in -Lagօgbu 'ka an nyıdı -tv gbuzօnv nya.

⁶ 'In -wa mia leglizinyaa 'yugalnya 'kadı nya ni, -we wa -mia, we 'ni 'mi 'yliya 'wօ -lu yabhlogbօօօ nya -mi, -we ka gbv -wa, -Lagօօ yla nyumaa ku -yօ, in nօօ, waa nyuma -mani 'ni 'mi -yla gba -gla nya ni, in nv gbv -putu yabhlo lօ lv. ⁷ 'In, wa ka we yibheli ni, sa -Lagօ dia we 'gba Pielı 'wlu, 'in օ gbaa Zuifv -yla -Lagօgbu, 'sa օ dia 'mi we 'gba 'wlu, 'in na gbaa nyuma -wa 'nia Zuifv -yla -Lagօgbu. ⁸ Ni, -Lagօ -օ nva lubho, 'in օ yia Pielı օ tietienyօ -zօlı Zuifv nyıdı, mօ -bhlokpade nva lubho, 'in օ yi 'yaa -amı օ tietienyօ -zօlı, nyuma -wa 'nia Zuifv nyıdı. ⁹ Ni, nyuma -yi *'Zake, Sefasi *we -yօ *Zaan, leglizinyaa 'yugalnya 'kadı nya, 'in 'nani -Lagօ nva 'mi 'wօ, -maa ka we yibheli. 'In wa yia in -yօ Banabası kwօօ kpa. Sanօօ 'sa -a bhla wօlı -bhlo, -amıa 'ka nyuma -wa 'nia Zuifv nyıdı lubho nv, 'in wamıa 'ka Zuifv nyıdı lubho nv. ¹⁰ Gbv yabhlogbօօ wa yibhali -an: wa nօօ -a 'na dlօlv leglizinyaa bobabhanya 'wօ -ni, 'mօ -amı nva lօ dlı weօ nya.

Pօlv palı Pielı -yla gbv la Antıօsvgbe nvkplօ

¹¹ 'In da Pielı nynia Antıօsv, gbօnyuu օ nva lօ, in yia we օ 'klօsvbha. ¹² Ni, da nyuma 'Zake tiea, -maa 'nia -slօ nyni, -zugba Pielı -yօ -Lagօnyuma -wa 'nia Zuifv lia dabօdv. 'In da -maa nynia, օ yia wa nya lilie 'yligbeli, օ yia wa gwevıa. -We ka gbv -wa, Zuifv -Lagօnyuma gva nyumaa knı 'wօpapie 'wօ, 'ma օ sօa. ¹³ 'In -amıaa -Lagօbhelia Zuifv yia Pielı dlı 'sօ -bhogbv lօnv, 'in Banabası 'dօgbolı yi 'yaa we lօbhօ.

¹⁴ Da in 'yia we -yօ ni, wa'a kpa wa 'dօ tiklı -Lagօgbսv gbuzօnvսv sօlv, 'in in nօօ Pielı -yla nyumaa -zօjila 'wօօ: «-Mı mi Zuifv nya, 'in -in yia -wa 'nia Zuifv, -maa lօnvgbv lօnv, -in 'ni we Zuifv titee sօlv lօnv. 'In sa -in mneni -in 'ka gba nyuma 'nia Zuifv, wa nv -gla nya Zuifv lօnvgbv lօa?»

Zuifv -yօ -wa 'nia Zuifv ka nyuma tiklı -zօ dlızvօveօ 'gbv

¹⁵ -Amıa mia, Zuifv 'zaylı -a -mia, -a 'ni gbօnyuu -lօnnyia, -wa'a zva -Lagօօ tite 'nօnjwօ, wa nyıdı. ¹⁶ -Mսv bhla, -a -yi we 'ji ni, -Lagօօ yibheli nyumօ, nyumօ tiklı nya *Moizu titee 'nօnjwօzօveօ 'gbv, ni, dlızvօveօ -bhlogbօօ -Zezu Klisi -gvօ gbv -wa. We 'gbv, -amıa yi 'yaa -Zezu Klisi gbv -yօnjwnı, 'in -Lagօ 'ka -an yibheli nyuma tiklı nya, -amıaa dlızvօveօ Klisi 'wօv 'gbv. Ni, we 'ni titee 'nօnjwօzօveօ gbv. Ni, -Lagօ 'na 'ka nyumօ yabhlogbօօ yibheli nyumօ tiklı nya, titee 'nօnjwօzօveօ 'gbv.

* 2:9 Pielı.

17 'In, we -ka nuu, tiklumumie -Lago 'yliya 'wuu da -a mi -talida Klisiu 'gbu, 'in -a -ka 'ya gbonyuu -lenonya nya -mi, -wa 'nia Zuifuo 'bhisa, 'lee, Klisiu paa nyuma 'kuayli wa nu gbonyuu le yi? -Innya! 18 'In 'yubha zlme in 'ka -mi tiklu -Lago 'yu, titee 'nonyezovee 'gbu, 'in in yia we 'bibhu. In -ka we lu lubbhiti, -zugba na 'de in 'nia titee 'nonyezonyo 'wuu. 19 Nu, we -ka tite -bhlo, mu -laa 'mi titlie, 'in we -ka -ami, in ka tli titee gbegbein, 'in in 'ka 'yliyogada -tu -Lago gbegbein. 'In in yia *su -gu tli Klisiu nya. 20 'In, in -ka 'yliyogada -mi, we 'ni na de -ga 'masleen 'yliyoo, nu, Klisiu -gaa 'yliyoo 'mi 'wu. Nu, -Lago 'Yu ka na zekalie -slolu, 'in o yia o 'de wla na 'gbu, o dligovovee nya na ku -gaa -sleen da 'yliyoo. 21 Nu, in 'na 'ka -Lago 'nanu daa gba -innya. We -ka nu, tite nu nyume tiklu -Lago 'yu, -zugba bhe Klisiu thia.

3

-Lago yibhelia nyuma, nyuma tiklu nya Klisiu dligovovee 'gbu

1 Oo -Galasii -nyuma, -gwootonya, nyoo -sali ain a? Wa 'ni da ain -Zezu Klisiu *su -gu lakube 'kluslolu vaa? 2 Nu, gbuu go -bhlo mia da, a 'pali we 'bigu. Zuzu 'Pupa a 'yia, tite 'nonyezovee 'gbu a yia o 'yi yaayu, -Lago gbu a 'nua, a zua dli -guu gbu -wa yi? 3 Sa amiaa -gu 'ka 'ya sa 'wotua? A ka -Lago gbu gwedi -Lago Zuzu nya, 'in a 'yubha a 'ka -sleen we 'wubha amiaa 'dee 'tite nyaa? 4 -We weee 'wu a 'plia, bhe -wa yi? -Innya, we 'ni mneni we 'ka bhe -ze. 5 'In -Lago -ka o Zuzu ain 'nye, -zugba o nu gwedigbu le ain nyidi, amiaa titee 'nonyezovee gbu -wa yaayu, -Lago gbu a 'nua 'in a zua dli -guu 'gbu, o nua we le yi?

*-Lago dligovonyo *Ablaamu*

6 Nu, *-Lago sebhe nee *Ablaamu daae:
 «o ka -Lago dli -gu zu.
 o dli zovee 'gbu,
 -Lago yia o yibheli nyume tiklu nya.»
 7 We 'gbu, a yibheli we 'ji nu, -wa zua -Lago dli -gu, ma -wa Ablaamu 'yuoyuaa 'debhie. 8 -Lago sebhe ka we gba, nu, nyuma -wa 'nia Zuifuo, wa dli zovee 'gbu -Lago yia wa yibhelia nyuma tiklu nya, o 'de 'yu. We 'gbu, -Lago yia Ablaamu -yla wee gbuzonu -muni gba pepe nu:

«'Nyu wa yia dudugu -nyuma weee lanwnaa -na 'gbu.»
 9 Ablaamu ka -Lago gbu -yowunu, 'in -Lago yia o 'nyulanwna. 'Sa -bhloo 'de -wa weee nwnua -Lago gbu -yo, -Lago nwnaa wa 'nyu la.

10 Nu, -wa weee zua titee 'nonyezovee dli -gu, me yia wa kpa. Nu, -Lago sebhe nee:

«-We weee mia celida -Lago titee 'sebhe 'wu,
 -o zua we 'nonye 'komuu, me yia o kpa.»

11 We mi 'ya gbuzonu nya, nu, nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka -mi tiklu -Lago 'yu titee 'nonyezovee 'gbu. Nu, -Lago sebhe nee:

«o -Lago yibhelia nyume tiklu nya dli zovee 'gbu,
 'yliyogagie -moo yia 'yia.»

12 'In tite 'e 'bhu dli zovee -gbe. Nu, we mi 'ya celida:

«o zua titee lenugbu weee 'nonye,
 o -tu we lenuda 'komuu,
 'in o 'ka 'yliyogagie 'yi.»

13 Klisiu ka o 'de meyolatnyo -zeli -amiaa 'bigu, sanee 'sa o zitia -ain 'wu titee me kwee. Nu, we mi celida -Lago sebhe wue:

«Nyoo nyoo wa -ka bizi su 'wlu,
 me mi o -nu nya.»

14 Nu, sanεε 'sa we nva, 'in 'nyulanɔwna -weli -Lagɔ gbaa Ablaamu -yla, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa 'ka we 'yi -Zezu Klisu 'gbu. 'In Zuzu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, -a 'ka we 'yi dliɔzɔvee 'gbu.

Tite -yɔ -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla

15 Na bhelia, dɔɔdu -gɔɔ gbu yabhlo na yia da palia: we -ka nu, weli nyume 'kaa ti, ɔ -ka we ti sazɔɔ sa, nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -bha we lasali, 'in ɔ 'na 'ka we -gɔ -lu yabhlogbɔɔ pali. 16 Cun, -li -we -Lagɔ 'kaa wla, ɔ ka we gba Ablaamu -yɔ ɔ 'yuoyu -yla. 'In -Lagɔsɛbhe 'ni -gbae: «Ablaamu -yɔ ɔ 'yuoyua,» 'in -mɔɔ 'ka 'wlu nεε nyuma duun gbu wa gba, nu, -Lagɔsɛbhe nεε saε: «-In -yɔ -na 'yuoyu,»

nyume yabhlogbɔɔ we saa 'ɲni, mɔ -wa Klisu. 17 -We in 'yibhaa in 'ka gba mu ni: -Lagɔ ka weli ti Ablaamu -yla, 'in ɔ nεε, -gɔ ɔ yia we 'yiligbea -kli. -Zuu 'wlu 'sɔ -zɔ glɔ -bhlo 'ya kugbua (430) 'plia, 'bhie, Moizu tite yia yi. -Mɔɔ 'ni mneni -mɔɔ 'ka weli -Lagɔ tia -bhalasali, 'in -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, we 'ni mneni we 'ka we lasa. 18 'In we -ka nu, 'bɪ -we -Lagɔ wlaa, titee sɔɔ wa yi we, -zugba we 'ni -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wlaa sɔɔ 'bhɔ, 'in, -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, mu -yɔ ɔ -slolu ɔ 'nani Ablaamu -yla.

-We ka 'gbu -Lagɔ yia tite pali

19 'In lεε -lu ka 'gbu -Lagɔ yi tite pali nyuma -ytaa? Pali ɔ palia we, 'in da nyuma -saa ɔ dɔmagbu 'nɔɲwe ɔ 'ka we -slolu. 'In we 'ka 'sa lɛnɔda -tv tiklu, 'in Ablaamu 'yuoyu -ɔ ka 'gbu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka Ablaamu -lu 'nye, 'in -mɔɔ yiyibhla 'ka nyini. -Lagɔ zɔa wee tite 'anzinya ɲweε, 'in 'anzinya yia Moizu 'wɔbhhu 'kɔɔ nya, -Lagɔ -yɔ nyuma nyidi. 20 Nu, kɔɔɔ mia, nyuma 'sɔ nyidi ɔ mia. 'In, -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ: ɔ 'ni kɔɔɔ -ka.

21 -Mɔɔ gbaa nu, -li -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, tite mi we -yɔɔ nya yi? -Innya! We -ka nu, -Lagɔ ka tite yabhlo pali, we mneni we 'ka nyuma 'yliyɔgagie 'nye, -zugba nyume mneni yaa ɔ 'ka nyume tiklu -zε -Lagɔ 'yliya 'wɔ, titee 'nɔɲwezɔvee sɔɔ. 22 We 'ni 'sa -mi, nu, -Lagɔsɛbhe nεε, dɔɔɔguli weε mi gbu nyuuu 'tite zɔ. 'In -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, nyuma -wa ɲwɔna -Zezuu gbu -yɔ, -maa 'ka we 'yi, wa dliɔzɔvee -Zezu Klisu -gɔɔ 'gbu.

23 Da -Zezu Klisu dliɔzɔɔ bhla 'nia -slɔ nyini, -zugba -a mi -kaslucian nya tite kwεε, weε dliɔzɔvee -Lagɔ 'kaa -am 'kɔɔslolu we wɔwɔe nya. 24 Sanεε 'sa, tite -zεa -amɔaa 'yliyɔzɔnyɔ tiklu, 'bhie, Klisu yia yi, 'in -a 'ka nyuma tiklu -zε -Lagɔ 'yliya 'wɔ, ɔ dliɔzɔvee 'gbu. 25 -Slεεn, -Zezu Klisu dliɔzɔɔ bhla ka nyini 'gbu, -a 'ni 'maslεεn ɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ -mɔni kwεε -mi.

26 Nu, a 'dε weε mi -Lagɔɔ 'yua nya -Zezu Klisu dliɔzɔzɔvee 'gbu. 27 Nu, amɔa weε -wa wa batizea Klisu 'wɔ, a ka Klisu 'wɔwɔ -zε. 28 We 'gbu, -Lagɔ 'yliya 'wɔ, 'wɔsɔsalida 'ni Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu nyidi -mi, we 'ni galɔ -yɔ nyuma -zɔɔ nyidi -mi, 'in we 'ni nɔkpasi -yɔ ɲwɔni nyidi -mi. Nu, a 'dε weε -bhlo -Zezu Klisu 'wɔ. 29 A mi Klisu -nɔ nyaa 'gbu, a mi Ablaamu 'yuoyua nya. 'Bɪ -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, 'yia a yia we.

4

Nu, -a 'ni 'maslεεn galɔ, -Lagɔɔ 'yua -a -mia

1 -We in 'yibhaa in 'ka gba mu ni: 'bilinyɔ -ka -slɔ 'yɔslɔkpilε nya -mi, 'wɔsɔsalida 'ni ɔ -yɔ gaylo nyidi -mi, 'in -zugba mɔ -wa weε 'bɪ weε -kanyɔ. 2 Nu, nyuma -wa zɔa ɔ, 'in -wa zɔa ɔ -li 'yliyɔ, ɔ mi wa kwεε tiklu, 'in bhla -we ɔ dide 'paa ɲweε, 'in we nyinia. 3 Nu, 'sa -bhloo 'dε we mia -amɔaa -nɔ nya. Da -a mia zlume 'yɔslɔkpilε 'bhisa, -a mi dɔɔɔgɔɔ 'titenyaa galɔ nya. 4 'In, bhla -we -Lagɔ zɔa, da we nyinia 'cε, ɔ yia ɔ 'Yu yoo 'pa. ɲwɔnɔ gwalia ɔ, 'in ɔ yia Zuifu

titee zonyume -ze. ⁵ 'In -wa mia tite zo, o 'ka wa 'wuziti. Sanee 'sa o 'kaa -ain -Lagoo 'yua -zeli.

⁶ -Lago 'ka we -slolu a mi o 'yua nyaa 'gbu, o yia o 'Yuu Zuzu yoo 'pa -amiaa dibhe 'wu, Zuzu -o kpia 'wu: «Aba* , 'oo Dide!» ⁷ We 'gbu, -in 'ni 'masleen gaylo, nu, -Lagoo 'yu -in -mia. 'In -in mi o 'yu nyaa 'gbu ni, -in mi 'ya 'bilinyo nya -Lagoo 'nanu solb.

Polv lva dli -Galasii -nyumaa 'gbu

⁸ Zlume a -yo -Lago 'ni weli -ka, -zugba a mi bubalii gali nya, 'in -mubunya 'ni -Lago -zonu nya -mi. ⁹ 'In -sleen a -yi -Lago, -we in 'kaa gba mu -wa nu, -Lago -yi ain. Dudugvu 'titenya, -we 'nia 'tite 'wu -ka, 'in -we 'na 'kaa ain -lu yabhlogboo -yla lenu, sa a bhiti 'ya lu -muv zaa? Sa a 'yibha a 'ka 'ya -muv gali -zea? ¹⁰ 'Yi klaa, 'cu klaa, bhla klaa, we -yo -zu tolbaa 'nunjewozove -wa amiaa -yokpagbu. ¹¹ Amiaa 'gbu na nua nyano: lubho weee in nua amiaa 'gbu, bhe we yia 'wotba yi?

¹² Na bhelia, amia na bhuhhoe, a -mi 'mi 'bhisa, -we ka gbu -wa, -ami ka na 'de nu amia 'bhisa titee gbegbein. 'In a 'ni 'mi 'gbonyuu yabhlogboo -yla lenu, da in mia amiaa -gbe. ¹³ 'In -we nua le, 'in in yia zlume amiaa -gbe -tu, 'in in yia ain -yla -Lagobu gba, a -yi we. Gu in kaa -yoo gbu -wa. ¹⁴ Na guzu -nu mi laylagbu nya amiaa -nu nya, 'in a 'ni 'mi 'wonye, 'in a 'ni 'mi 'kwnee -sa. Nu, -Lagoo 'anzi yabhlo 'bhisa a kpa a 'mi, -Zezu Klisu 'degbolu 'bhisa. ¹⁵ Da amiaa zlume 'muna -tulba? -We in 'kaa gba amiaa daa mu -wa nu, we -ka yaa 'yli wa sa -mo, -zugba a ka -mo amiaa 'yli -sa, a ka 'mi we yoo 'nye! ¹⁶ Lee, gbuzonugbu na gbaa da ain -yla, we 'gbu in yia amiaa tonyume -ze -sleen yi?

¹⁷ Waa nyuma -wa nyina ain -yola, wa 'ni amiaa zekali sazono sa. Wa 'yibha wa 'ka ain 'mi 'bi -sa, 'in a 'ka wa 'bibholu we gbu -wa. ¹⁸ Cui, gbuzonu -wa, nyumaa zekalie -ka ain ye sazono sa, mu nania 'yli. We -ze dli -zonu nya. A nu we le bhla weee nya, we 'na -zeli na 'yibadi -bhlogboo -ni. ¹⁹ Na 'yua, amiaa 'gbu in mi 'yaa da siada lu, nee njwno -bho luzi, mo. 'In in mi 'sa siada tiklu, 'in Klisi 'ka ain 'woladli, 'in a 'ka Klisu 'wowlv -ze kpeen kpeen. ²⁰ Nu, in 'yibha in 'ka bhla -mini nya ain kwesi -mi, in 'ka ain -yla gba so -putu lu. -We in 'kaa lenu -sleen, in 'ni we -yi. Amiaa 'gbu dliloe mia da 'mi -yo.

**Agaa -yo *Salaria gbuv 'wopaligbu*

²¹ A gba -slo we 'mi -yla, amia -wa 'yibhaa a 'ka Moizu tite 'nunjwe zu, -we wee tite -minu 'sebbe gbaa, a'a 'nu wee? ²² Nu, we mi celida we 'wve, Ablaamu 'yi nokpasuyua 'so. 'Yabhlo o -yo gaylonjwno *Agaa gwalia, 'in -gudu o -yo nyumezonujwno *Sala gwalia. ²³ Nu, 'yu o -yo gaylonjwno Agaa gwalia, nyumaa dumagbu solb wa gwalia -moo. 'In -o o -yo nyumezonujwno gwalia, weli -Lago wlaa, we solb wa gwalia -moo. ²⁴ Wee gbuu 'wopaligbu -minu 'ji -to 'wu, waa 'njwno 'so -mani 'wusloluwe gbu 'so wa slolua. We tianu mia, *'wusloluwe -we -Lago -yo Ablaamu -yo *Izlaelnyuma nua le -gogo wa laa *Sinaii 'wlu, we yli -wa Agaa, wee 'wusloluwee tite nua nyuma gali 'wu. ²⁵ Nu, Agaa mia, mo -wa Sinaii -gogo Alabii -dudu -gu. Mo -wa dudu -minu -gub -Zeluzalemugbe, -we ka gbu -wa, we -yo we 'yua weee mi gali nya. ²⁶ Nu, yalu -Zeluzalemu mia, mu -wa -Zeluzalemu -we 'nia gaylo nya -mi, 'in mu -wa -amiaa 'nyaa. ²⁷ Nu, we mi celida -Lagosebbe 'wve:

«Gblotunjwno, a li 'muna!
Ama 'nia 'yugwahee kuu 'convee 'ji -yi,
a 'kpi 'wu 'muna nya!
Nu, 'wonyejwnoo yua yia 'wuzumania,

* 4:6 Zuifoweli -wa. We ji -wa: «Baba».

wa 'ka 'wɔyɪbhanɔwɔɔ 'yua 'wɔzi.»

28 'In amia, na bhelia, weli -Lagɔ wlaa amia mia we -gɔɔ 'yua nya, *Izaki 'bhisa. 29 Zlime, 'yu wa gwalia nyumaa dɔmagbɔɔ sɔɔɔ, mɔ palia ɔ wa gwalia -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔɔ 'klyie 'wɔ. 'In 'sa -bhloo 'de we mia dɛsɛɛn nuda. 30 'In -Lagɔɛbhɛ nɛɛ lɛa? We nɛɛ:

«-In vu gaylonɔwɔɔ -yɔ ɔ 'yu.

Nu, gaylonɔwɔɔ 'yu -yɔ nyumɛzɔnɔɔwɔɔ 'yu
'nɪ mneni wa 'ka wa didɛɛ 'bɪ dlili.»

31 We 'gbɔ, na bhelia, -amia 'nɪ gaylonɔwɔɔ yua, nyumɛzɔnɔɔwɔɔ 'yua -a -mia.

5

-Zezu Klisi ka -ain gaylo -flii -sa

1 Klisi ka -ain gaylo -flii -sa, 'in -a 'ka -amɪaa 'dɛ -yla -mɪ sazɔnɔ sa. A -tɔ -mɔɔ sɔɔɔ gege, 'in a zɔ amɪaa 'dɛ 'ylyɔ, a yi 'ya galɪ -zɛ lɔ.

2 A yla, -amɪ Pɔɔɔ nɛɛ ain -ylɛ: wa -ka ain *knɪ 'wɔpa, a 'ka -mɪ tiklu -Lagɔ 'yu nɪ, -zugba Klisi 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ amɪaa -nɔ nya. 3 In nɛɛ 'ya ain -yla -tapɛ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka knɪ pla, ɔ zɔ tite weɛ 'nɔɔwɛ -gla nya. 4 Amia -wa 'yibhaa -Lagɔ yibheli ain nyuma tiklu nya titeɛ sɔɔɔ, a -yɔ Klisi ka 'wɔɔ. 'In -Lagɔɔ 'nanɪ ka ain 'wɔɔ. 5 Nu, we -ka -amɪaa, -Lagɔ -a dia dlɪ 'wɔ, mɔ yia -ain yibhelia nyuma tiklu nya ɔ 'dɛ 'yu, 'in 'mɔ -a mia wɔɔ, -Lagɔɔ Zuzuu tite -we nɔ -amɪaa dlɪzɔzɔɛ 'wɔ lubho, we nya. 6 Nu, -Zezu Klisi 'wɔ, -in 'ka knɪ 'wɔ -mɪɔɔ, -in 'nɪ knɪ 'wɔ -mɪɔɔ, -mɔɔ 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ. Nu, -we nɔɔ 'yli, mɔ -wa dlɪzɔzɔɛ -we nɔɔ gbɔ lɛ nyumɛ zɛkalɛ nya.

A 'na 'bhitili gaylo 'wɔ lɔ -nɪ

7 A ka -gwagwɛ gwɛɔ 'nanɔ, nyɔɔ yɔmanɪ amɪaa bhɔ 'wɔ, nu, a 'na zɔɔ gbɔzɔnɔ 'nɔɔwɛ -nɪ? 8 -We wa gbaa ain -yla, 'in wa yia ain lu, -Lagɔ ɔ laa ain, we 'nɪ ɔ -gbɛ 'bhɔ. 9 Lee, wa'a gba da «*Gɔɔ -sɛɛ wa palia 'flooɔ 'pue weɛ -yɔ, mɔ ylia weɛ? 10 -Amɪ mia, Nyumaa -Kanyɔ 'wɔ, na dlɪ mɪ ain -gɔ nu, amia 'na 'ka 'wlukɔɔn lapɔpalɛ -putu 'yi. 'In nyumɛ ɔ -ka amɪaa 'wlu -nyumɔ, -Lagɔ yia ɔ -kasɔ 'wɔpaa.

11 We -ka -amɪ, na bhelia, we -ka knɔplagbɔ in mɪ yaa gbada gbɔzɔnɔ sa, lɛɛ ka 'gbɔ wa pa 'mɪ 'klyie 'wɔa? We -ka yaa 'sa -mɪ, -zugba, Klisi su -gɔ tɪɪgbɔ in mia gbada, we 'na 'ka nyumɛ yabhlogbɔɔ 'cɛdlɔ -la. 12 Nu, -wa nɔɔ amɪaa dlɪ zɔ bidi -bidi bidi, wa lɛɪ 'ya wa 'dɛ!

13 Na bhelia, amɪaa 'dɛ -yla -tɔtɔɛ 'gbɔ -Lagɔ yia ain la. A 'na 'ylyghɛɪ we -gɔ, 'in a 'ka amɪaa yɛɛɛ lɛnɔgbɔ lɛnɔ -nɪ. Nu, a nɔnɔɔ lubho -yla zɛkalɪdlɪ nya.

14 Nu, wɛɪu gɔ -bhlo nɪ nɔkplɛ tite weɛ 'bhaa 'wlu:

«-In -kalɪ -na -libheyɪ zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

15 Nu, -fliinɪma 'bhisa, a -ka mumnuda -mɪ, a -ka lɛnɔnɔɔ -mɪ, a zɔ amɪaa 'dɛ 'ylyɔ, a yi amɪaa 'dɛɛ klu lasa.

Zuzu 'Pɔpa -galɪ ain 'yu

16 In nɛɛ ain -ylɛ: a nɔ -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔɔ, a yi 'masɛɛn amɪaa yɛɛɛ dlɪwɔnyɪgbɔ lɛnɔ. 17 Nu, -amɪaa yɛɛɛ dlɪwɔnyɪgbɔ -yɔ -Lagɔɔ Zuzu 'nɪ wɛɪ -bhlo -ka, 'in -Lagɔɔ Zuzu -yɔ -amɪaa yɛɛɛ dlɪwɔnyɪgbɔ 'nɪ wɛɪ -bhlo -ka. Nu, -yɔ we mumnɪ, 'in -we a 'yibhaa a 'ka lɛnɔ, a yi we lɛnɔɛ kwɛyɔmneni. 18 We -ka nu, -Lagɔɔ Zuzu -galɪ ain 'yu, -zugba a 'nɪ 'masɛɛn tite zɔ -mɪ, 'in we 'nɪ 'masɛɛn ain nɔwɛzi.

19 'In -a -yi -amɪaa 'dɛɛ yɛɛɛ lɛnɔgbɔ, -we -wa: mɔtnɪ klaa, pɔnplagbɔ klaa, we -yɔ gbɔnyuu weɛ lɛnɔɛ, 20 yoyolagɔ weɛ bɔbɔɛ, -dlabhɪaa lɛnɔɛ, nyuma 'wɔnyɪnyɛnɛ, -zɛsasiɛ, zɛnyɪnɔnɔɛ, 'ɛɛpapiɛ, -yɔmumnɛ, zɔa 'wɔɔɔɔɛ,

gwepapie -pue ηweε, ²¹ nyume -putuu -luu dli 'wonyinyie, nu nyumeε 'bhabhie, nyogbalilie, 'in we -yo we 'wowlu -gbu talbaa lenue. In ka we gbu ain -yla gba tia, 'in 'mu na gbaa -sleen da ain -yla: nyuma -wa nu 'saa, -maa 'na 'ka *-Lagoo nyuma 'wulapilie 'wu 'bi 'yi.

²² Nu, zozonogbu bhua -Lagoo Zuzuu -gbe, mu ni: zekalidli, 'monadli, 'wototue -dlao, dltie, gbu -zonu lenue, dli -zonu -kakie -yo weli -gototue, ²³ dli -dlao -kakie, we -yo 'deε dli lakpakpie 'so. Tite'e -salo -muu weee -yo 'wu. ²⁴ -Wa mia [-Zezu] Klisi -nu nya, wa yiceε -yokpagbu -yo we dliwonyigbu, wa ka we lakulu *su -gu. ²⁵ -Lagoo Zuzu ka -ain 'yliyogagie 'nyεε 'gbu, -a no 'ya oo Zuzuu salu. ²⁶ -A 'na 'ylimani -amuaa 'de -ni, -a 'na lilali 'cedlo -ni, -a 'na nonnu zenyi -gbe -ni.

6

A salsi 'wu amuaa -yogbuu 'gba nya

¹ Na bhelia, we -ka nu, nyume yabhlo ka gbonyuu lobbhili, amua -wa naa -Lagoo Zuzuu salu, a 'slamani o 'wu -Lagoo 'yloogbu. 'In a nu we le dli -dlao nya. A zu amuaa 'de 'yliyoo, amua yi 'ya laylagbu lobbhili. ² A salsi 'wu amuaa -yogbuu 'gba nya. A -ka 'sa nu, -zugba Klisi tite a bhelia 'yli. ³ We -ka nu, nyume yabhlo popal 'wlukoon la nu, o mi nyume 'kadu nya, 'in -zugba o 'ni -lu yabhlogbuo nya -mi ni, o 'degbolu o nua -dawli 'wu. ⁴ Nu, nyume -o -ka -mi, o bhli o 'deε lenugbu 'yliyoo la, 'in -we o nua le, we -ka 'ylinani ni, o -ka o 'de 'ylimania yi we 'wu, we -ze o 'debhlogbuo -yla, o 'na pali o 'de nyume -putu 'wu -ni. ⁵ 'In nyume -o -ka -mi, ma 'kaa o 'deε 'gba 'wobhu.

⁶ Nyume -o wa slolua -Lagoweli, o zozonunya mia, o 'nye we talua nyume -o slolua we o.

⁷ A 'na nonu amuaa 'de -dawli 'wu -ni: nyume'e pali -Lago gla. -We ka gbu -wa, -we nyume gba, we 'ya o yia 'kwaa. ⁸ -We nania nyumeε yice dudu, o -ka we gb, tlitie 'nia bhloluda -ka, 'mu o yia 'kwaa. 'In, we -ka nu, -we nania -Lagoo Zuzu dudu, 'mu o gb, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu o yia 'kwaa. ⁹ -A 'na salsi gbuzonuu lenue 'wu -ni. We -ka nu, 'kua 'ni -ain 'ylilawla, bhla -zonu yia yia, 'in -lu -a gba, -a 'ka we 'ya 'kwa. ¹⁰ We -ka 'sa -mi, da -a kaa bhla, -a nu nyuma weee -yla gbuzonu le. -Amuaa bhelia -wa zaa -Zezu Klisi dli -gu, ma -yla -a 'kaa we lenu tia.

'Dizoweli 'wobhloluu -yo fowaweli

¹¹ A yla 'sebheε 'ya 'kadu -mini, na 'deε so nya in celia da we ain 'wu.

¹² Nyuma -wa 'yibhaa a pla kni -gla nya, -wa 'yibhaa wa 'yi wa -yo gbu weee lenuda, ma -wa. Nu, wa 'yibha tein wa 'na 'pali wa 'klyie 'wu, Klisi suu 'gbu -ni. ¹³ Nu, waa nyuma -wa dia kni la, wa 'degbolu'u zo tite 'nonjwe. 'In wa 'yibha a pla kni, wa 'ka wa 'de 'ylimani nu, wa ka ain 'bi ku -yoti. ¹⁴ We -ka -ami, -amuaa -Kanyo -Zezu Klisi sugotlie -bhlogbuo 'gbu na ylimania na 'de. Nu, weε suu 'gbu duduguli yia ti na gbegein. 'In -ami yia ti duduguli gbegein. ¹⁵ Nyume 'ka kni 'wu -muo, nyume 'ni kni 'wu -muo, -muu 'ni gbu. Nu, -we nania 'yli, mu -wa, nyume -ze nyume lolu. ¹⁶ -Wa weee naa na gbusloluweli -mini -gu, -Lagoo 'wototue -dlao -yo o nyazidli -mi wa -gu, 'in we -mi 'ya -Lagoo Izlaelnyuma weee * -nu nya.

¹⁷ Bhla -we yia yia, nyume yabhlogbuo 'na salsi 'masleen 'mi -ni. -We ka gbu -wa, 'kpakonna mia da na ku -yo, mu slolua nu, -Zezuu -nu in -mia.

¹⁸ Na bhelia, -amuaa -Kanyo -Zezu Klisi ηwana ain 'nyu la. -Amen!

* 6:16 We ji -wa: -Lagonyuma tkli.

'Sεbhε Pδlv 'paa Efezi -nyuma yoo

-Lagonyuma mia Efezigbe nukple, 'ma *Pδlv 'paa 'sebhε ni yoo. ∅ mi -kaslv 'wv *Wδmv, 'bhie ∅ yia wee 'sebhε ni celv. ∅ neε we 'wv nu, -Lagonyuma weee -bhlo, we 'deε 'gbv wa kikalv zε.

Fvsawεlv

¹ Amia -Lagonyuma mia Efezigbe nukple, -wa zva -Zezu *Klivi dli -gv, -amv Pδlv -zεa -Lagv dvmagbv nya -Zezu Klivi *tietienyv, -amv celva da ain 'wv.

² Nu, -amvia Dide -Lagv -yv Nyumaa -Kanyv -Zezu Klivi ηwva ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wvutvε -dlv.

-Lagv ka -ain zvzvnv 'nye -Zezu Klivi 'wv

³ -A -mnav -amvia -Kanyv -Zezu Klivi Dide -Lagv ηni! ∅ ka -ain 'nyularηwva Zuzu 'Pvpa 'nyularηwv weee nya, -m∅ yali 'pivi Klivi 'wv. ⁴ Nu, dδvbv lalalie 'yu -Lagv ka -bha -ain -sa, -a 'ka ∅ -nv -zε Klivi 'wv. 'In -a 'ka -mδwlvda -tv, -zugba gbvnyuu yabhlogbv ∅ 'ni -ain kvεyli -m∅ ∅ 'yliya 'wv.

-Lagv -kalti -amvia zεε 'gbv, ⁵ ∅ yia 'civ gba nu, ∅ 'ka ∅ 'yua -ain 'wvnbv -Zezu Klivi 'wv. Nu, ∅ zvzvnbv 'wv, -we ∅ 'yibhaa, mv mia dε. ⁶ We 'gbv -a -mnav -Lagv ηni bhabha, ∅ 'nanv 'kadvbv 'gbv. Dli weee nya ∅ nyεa -ain we, ∅ dmv yuu ηni nya. ⁷ Nu, -Zevu 'pivn zitia -ain 'wv, 'in -Lagv yia -amvia -yvgbv 'wv. Sanεε 'sa -Lagv -slolv ∅ 'nav 'ylilo, ⁸ weε 'nav -we ∅ nva -ain 'wv bhabha, mv -wa nu, ∅ ka -ain gbvilo -yv 'ylimnee weee 'nye. ⁹ ∅ dli da -gbv mia zizeda, ∅ ka we -ain 'kvlslolv. 'In ∅ ka 'civ gba nu, ∅ 'yibha ∅ 'ka we gbali Klivi 'wv. ¹⁰ Weε gbv -Lagv gbaa, ∅ 'ka we lvneε gbali, bhlaya -mnav bhialda, mv -wa nu, ∅ 'ka yali -lv weee -yv dδvbv -gv -lv weee 'wlvvgwlv. 'In Klivi 'dεbhlogbv ∅ 'ka we 'wlvapilnyv -zε.

¹¹ -A -yv Klivi 'wvsvslolveε 'gbv, 'pvpe ka gbv -Lagv gbaa, -a ka -amvia -nv 'yu. Nu, -Lagv ka 'civ -bha -ain -sa, gbv ∅ 'kaa lvnv, we svlv. Cuv, gbv -we ∅ gbaa 'in -we ∅ 'yibhaa, ∅ ka -lv weee lvnv, we svlv. ¹² Nu, -amvia dia Klivi dli 'wv tia, -a 'ylimanv -Lagv ηni! We 'gbv -Lagv yia -bha -ain -sa.

¹³ Amia 'ya, gbvzvnbv -wεlv -we amia pvlv yukvli, -Lagv gbv -we 'nye ain 'pvpe, we 'gbv a ka Klivi dli -gv zv. 'In -Lagv yia amvia yibhelida zv, Zuzu 'Pvpa ka gbv ∅ gbaa nya, 'in ∅ yia we ain 'nye. ¹⁴ Zvzvnbv -Lagv dia la ∅ nyumaa -nv nya, Zuzu 'Pvpa -wa we tianv, 'in mv tεmanv -amvia dli la nu, -amvia 'wvzitε -ka gba, 'in -a yia weε -li -mnav. Nu, -a -mnav -Lagv ηni 'kadv we 'gbv!

Pδlv bhvbhvae -Lagv Efezi -Lagvnyumaa 'gbv

¹⁵ We 'dε weee 'gbv, sa a zva Nyumaa -Kanyv -Zezu dli -gv, 'in a -kalia -Lagvnyuma weee zε, -amv ka 'ya -mvv 'nv 'gbv, ¹⁶ na paa -Lagv fuo 'kδmv, amvia ηni nya. 'In in -ka -Lagv bhvbhvae -m∅, 'in na paa ain dli -gv. ¹⁷ 'In -we na yibhaha -amvia -Kanyv -Zezu Klivi ηnmnav -Dide -Lagv mv ni: nu, ∅ 'nye ain gbvilo -Zuv, we 'ka -Lagv ain 'kvlslolv, 'in a 'ka ∅ yibheli sazvnv sa. ¹⁸ ∅ -kalti amvia dli 'wv ∅ zli 'ka -m∅ slo. 'In -we a dia dli 'wv, -we ka 'gbv ∅ yia ain la, a 'ka we 'wlvnv. 'In zvzvnbv ∅ nyεa ∅ -mδwlvnya, a 'ka we 'ylilo 'kadv yibheli. ¹⁹ -Lagv na bhvbhvae, 'in -amvia zva Klivi dli -gv, -gbv ∅ -yv tite 'kadv -Lagv dia la -amvia -Lagvnyumaa -nv nya, a 'ka we yibheli. 'In weε 'tite ∅ -Lagv -slolv 'kva 'tite weee nya, ²⁰ da ∅ 'bhva Klivi 'wv tlvlv, 'in ∅ yia ∅ ladv ∅ livilsv -m∅ yali 'pivi. ²¹ Nu, yali 'tite weee -gv, se weee -gv, ηwεzilo weee -gv, nyumaa 'wlvapilv weee -gv, we -yv ηni ηni wa 'kaa la da, dδvbv -mnav -yv dδvbv 'ka 'yaa yi -gv, Klivi pvla we 'dε weee 'wlv la. ²² -Lagv ka -lv weee Klivi bhv zv lapali.

'In ɔ yia ɔ 'yigbeli *Leglizu 'yugalnyɔ 'kadɔ nya. Leglizɩ -kpabbhie 'wlu Klisi -mia, ²³*Leglizɩ -wa Klisi ku -kpabbhie. 'Mɔ ɔ yea keke, 'in, -Lagɔɔ lala -li weee ɔɔ Klisi ye 'yaa.

2

-A ka tɩtɩe lɔ 'wɔsɔ, 'in -a yia 'yliyɔgagie 'yi

¹ Zlɩmɛ a ka 'yliyɔga -tɩtɩe tɩ, amiaa gbɔ -mnɔmnɔɛ -yɔ amiaa gbɔnyiii 'gbɔ. ² Wee dɔdɔ -mɩnɩ -gɔɔ lɛnɔgbɔ 'nyii a nɔa lɛ zlɩmɛ. 'Tɩtɛ 'nyii -kanyɔ mia yali -yɔ dɔdɔ 'sɔ nyidi, 'mɔ a zɔa 'nɔnjwɛ. Nyuma -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔnjwɛ, wee zuzu mɩ 'yaa -slɛɛn da wa 'wɔ lubhonɔda. ³ -Amia weee mɩ 'ya zlɩmɛ nyuma -manɩ 'bhisa. -Amiaa yicɛɛ dɩwɔnyinɩgbɔ 'cɩnnya -a nɔa lɛ. 'In -a nɔa -amiaa yicɛ -yɔ -amiaa 'wɩkɔɔn lapɔpaaɩe 'nyii dɔmagbɔ lɛ. 'Sa -bhloo 'dɛ -amia miaa 'gbɔ, -a yi 'yaa -Lagɔɔ 'cɛ zɔ 'pɩɩia nyuma tɔɩba 'bhisa.

⁴ 'In, -Lagɔɔ nyazɩdɩ 'yɩi, 'in ɔ -kalɩ -amiaa zɛ bhabha. ⁵ We 'dɛɛ 'gbɔ, da -a tɩa 'yliyɔga tɩtɩe gbɔnyaa mnɔmnɔɛ lɔ, 'in -Lagɔ yia -aɩ 'yliyɔgagie 'nyɛ Klisi nya. Cɩn, -Lagɔɔ 'nanu 'gbɔ a yia 'pɔ. ⁶ -A mɩ -Zezu Klisi 'wɔɔ 'gbɔ, -Lagɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔbhu tɩtɩe lɔ. 'In ɔ yia ɔ -yɔ -aɩ 'sɔ -mɔ yali 'pɩpɩ ladi. ⁷ Zɔzɔnɔ -we -Lagɔ nɔa -aɩ -yɩa lɛ -Zezu Klisi 'wɔ, -we ka 'gbɔ ɔ yi 'saa nɔ, mɩ -wa nu: ɔ 'nanɩ 'kadɔ ka 'ɩnɩmnɩe 'nia bhɩloluda -ka, ɔ 'yɩbha ɔ 'ka we 'yɩi -slolu -zɔ weee yia yiaa -nɔ nya. ⁸ Nu, -Lagɔɔ 'nanu 'gbɔ a yia 'pɔ, amiaa dɩzɔzɔɛ -yɔ. Wee 'pɔpɔɛ'e 'bhɩ amiaa -gbɛ, -Lagɔɔ wɩwɩlalu -wa. ⁹ Wee 'pɔpɔɛ'e 'bhɩ amiaa 'dɛɛ lɛnɔgbɔɔ -gbɛ. We 'gbɔ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na 'yɩlmanɩ ɔ 'dɛ -nɩ. ¹⁰ Nu, -Lagɔ nɔa -aɩ lɛ, 'in mɔ -laa -aɩ la -Zezu Klisi 'wɔ, gbɔzɔnɔ -gbɔnyaa lɛnɔɛ 'gbɔ. 'In wee gbɔzɔnɔ -gbɔnyaa mia, -Lagɔ ka we lamnazi pepe, -a 'ka we lɛnɔɔ 'gbɔ.

-A mɩ nyuma -bhlo nya Klisi 'wɔ

¹¹ Nu, amiaa -mɩmɩ -kwɩkwɩ cɩn mia, a ligbe we! A 'nɩ *Zuifɔ tɛɩn nya -mɩ. 'In Zuifɔ laa aɩ «nyuma -wa 'nɩ knɩ 'wɔ -mɩ». 'In wa laa wa 'dɛ «knɩ 'wɔ -nyuma», nyumɛɛ sɔ ka wa knɩ 'wɔ 'paa 'gbɔ. ¹² We bhla a 'nɩ Klisi -yi, a mɩ 'lakpanya nya, 'in -Lagɔɔ nyuma ɔ -saa -bha, a 'nɩ wa glaa -mɩ. Welɩnya -we -Lagɔ -yɔ ɔ nyuma bhla, -lu ɔ 'kaa wa 'nyɛ -gɔ, amiaa -nɔ 'nɩ we lɔ -mɩ. A 'nɩ dɩ 'wɔdɩ -lu -ka, 'in a 'nɩ -Lagɔ -yi dɔdɔgbɔ. ¹³ 'In -slɛɛn, -Zezu Klisi 'wɔ -mɩmɩɛɛ 'gbɔ, amia -tɩlɔba zlɩmɛ -Lagɔ -yɔ la, -Zezuɩ 'pɩɔn ka aɩ ɔ -yɔ belɩ.

¹⁴ Nu, Klisi dɛ -wa -amiaa 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ. Zuifɔ -yɔ -wa 'nia Zuifɔ, 'ma ɔ -zɛɩa nyumɛ -bhlo. ɔ wɩaa ɔ ku tɩtɩe -yɩa, 'suo -we sɩsahia wa -yɔ, 'in we nɔa wa tɔnyuma 'wɔ, ɔ yia we -wɩɔ, ¹⁵ 'in ɔ yia Zuifɔ tite -yɔ we -gba -yɔ we lɛnɔ sɔ lamumɩni. 'In ɔ yia wa 'dɛ 'sɔ nyumɛ lolu -bhlo -zɛɩ ɔ 'dɛ 'wɔ. Sanɛɛ 'sa ɔ zɔa 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ wa nyidi. ¹⁶ Klisiu *su -gɔ tɩtɩe nya ɔ -zɛɩa wa nyumaa -zakpa 'sɔ nyumɛ -bhlogbɔɔ, 'in ɔ yia wa -yɔ -Lagɔ 'wɔsuslolu, ɔ yia 'wɔnyinyɛnie lasa. ¹⁷ Amia -wa 'nia Zuifɔ, -wa -tɩlɔba zlɩmɛ -Lagɔ -yɔ la, 'in -wa -wa -Zuifɔ, -wa cɩpaa -Lagɔ -yɔ, sanɛɛ 'sa Klisi yia, 'in ɔ yia aɩ -yɩa 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ wɛɩ -zɔnɔ gba. ¹⁸ Nu, ɔɔ Klisiu 'gbɔ, -a 'dɛ weee, Zuifɔ -yɔ -wa 'nia Zuifɔ, -a mneni -a 'ka Dide -Lagɔ 'yu 'yɩgbe, -Lagɔɔ Zuzu -bhlogbɔɔ nya.

¹⁹ We 'gbɔ, amia 'nia Zuifɔ, a 'nɩ -slɛɛn 'lakpanya, a 'nɩ 'pɩpɩlnya, nu, -Lagɔɔ -mɔwɩnyumaa bhɛɩa a -mia -slɛɛn, 'in a mia -Lagɔɔ zɔayɩi -nyuma nya. ²⁰ -Budu -we ka gwe mia -Zezuu tietienya -yɔ *-Lagɔgbɔɔ -falpanya nya, 'mɔ a -mia. 'In -Zezu Klisiu 'dɛ mia we gwɩgwɩ 'yɩi -tukpa -zɔnɔ nya. ²¹ Wee -budu wa mia 'sɔbhada, mɔ tɛmania wa da weee la, mɔ nɔa we lɛ, 'in we -kɩu tɩlmania, 'in we zɛa -mɔwɩb -budu 'kadɔ, Jejitaɛ 'wɔ. ²² A -yɔ Klisiu 'wɔsuslolu 'wɔ, amia mɩ 'ya -budu wa sɔbhaa lɔ. Wee -budu -we zɔ -Lagɔ dɩɩa la ɔ Zuzu nya, 'in a -yɔ amiaa bhɛɩa -tɔɩba weee 'ka we -zɛ.

3

Lubho -we Pɔlv 'kaa nv -wa 'nia Zuifv nyidi

1 We 'gbv, -amɪ *Pɔlv -wa -Zezu Klisi -kaslonɪyɪmɛ amia -wa 'nia Zuifv 'gbv, -amɪ na bhuhhoea da -Lagɔ.

2 -Lagɔɔ 'nanɪ nya, lubho ɔ gbaa in nv amiaa 'gbv, a ka we 'dɪ 'nv gbvɔzv sa. 3 -Lagɔ ka na 'yli -blo 'ylikakɛ 'wɔ, ɔ gbv mia zizada, ɔ 'ka 'mɪ we 'klsɔlolu. (In ka 'cɪn wɛɪ ya 'sɔlɛ cɛɪ we 'gbv. 4 'In a -ka we zɛɪɪda -mɪ, a 'ka we 'jiyibheli nɪ, Klisi gbv mia zizada -de 'wɔ na nv we laa, -de 'ɪ 'in 'nv we 'wɔlaa!) 5 -Lagɔ 'nɪ zlɪmɛ zizegbv -mɪnɪ -amiaa dokpasɪ 'klsɔlolu. Nɪ, ɔ ka -slɛɛn we -Zezuu tietienyaa -mɔwɔlv -yɔ -Lagɔgbv -falipanya 'klsɔlolu ɔ Zuzu nya. 6 Wee zizegbv nɪ: -Lagɔgbv 'gbv, -wa 'nia Zuifv, wa -yɔ Zuifv 'sɔ ka ku -bhlo -zɛ. 'In -lu -Lagɔ zva la, 'yia wa -yɔ Zuifv yia we dabɔv. 'In -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa 'nyɛ -Zezu Klisi 'wɔ, 'yia wamɪ ya 'yaa we.

7 -Lagɔ ka 'mɪ ɔ 'nanɪ 'wɔvɔ, 'in ɔ yi 'saa 'mɪ -Lagɔgbv lubhonɔnyɔ 'wɔvɔ ɔ 'tɪtɛ nya. 8 Nɪ, -amɪ -wa -Lagɔnyuma weee 'kienyilɛ. 'In -Lagɔ yia 'mɪ 'nanɪ nɪ 'wɔvɔ, nɪ, in gba Klisi 'ɲɪnɪmɪ -we -tɔa 'wɔvɔ gbv, -wa 'nia Zuifv -yla. 9 Sa -Lagɔ nva ɔ zizegbv lɛ, -amɪ yia we nyuma weee 'klsɔlolu vaa. -Lagɔ -laa -lu weee la, 'in ɔ yia gbv -mɪnɪ zizada tɪ ɔ 'dɛ 'wɔ pepe -zv duun nya. 10 'In -slɛɛn, *Leglizɪ gbɛgbɛɪn, se -yɔ 'tɪtɛ -cɪan mia yalɪ, -maa 'kaa -Lagɔ gbvɪlo yibheli. Wee gbvɪlo mia, sɔ weee lv -Lagɔ slolu we. 11 Nɪ, gbv -Lagɔ gbaa ɔ 'ka lɛnv, -we ka gbagbɛ ɔ -ka bhaa bhli, we 'dɛ weee lɛnvɛ ka gba -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ. 12 -A mɪ Klisi 'wɔ, 'in -a zva ɔ dlɪ -gbv 'gbv, -a mneni -a 'ka -Lagɔ -yɔlanɪnɪ -amiaa 'dɛ nya, ɔ dlɪwɔdɪdɪ weee nya. 13 We 'gbv, in nɛɛ aɪn -ylac: sɪasɛ -we lv in mia da 'plɪɪda amiaa 'gbv, we 'na wlalɪ aɪn 'kɔaylɪla -nɪ: amiaa 'ɲɪnɪ -yɔmɪnɪ -gbv -wa.

-Zezuu nyumaa zɛkalɪ gbv

14 We 'dɛ weee 'gbv, na sibhli'a 'kukulu Dide -Lagɔ 'yu. 15 Mɔ zva yalɪ -yɔ dɔvɔ -gbv zva weee 'ɲɪnɪ. 16 -We na zɪalɪ ɔ, mɔ -wa nɪ, ɔ 'tɛmanɪ amiaa dlɪ la, ɔ 'ɲɪnɪmɪ 'kadɔv sɔlv, ɔ Zuzu 'tɪtɛ nya. 17 'In amiaa dlɪzvɔvɛ gbɛgbɛɪn, Klisi -dlɪ amiaa dibhe 'wɔ la. 'In -Lagɔ na bhuhhoe 'yaa nɪ, a fa somi gege nyumɛɛ zɛkalɪdlɪ 'wɔ. 18 'In, sa Klisi nyumaa zɛkalɪdlɪ 'yliagɔwɔla, we -tlɔvɔ la, we 'paa 'wɔ, 'in we -tɔa 'wɔ, 'in a -yɔ -Lagɔnyuma weee 'ka we 'wɔlanɔnvɛ kwɛyɔmɪnɪ. 19 'In, Klisi nyumɛɛ zɛkalɪ -we -zɪa -lu weee wa -yia 'wɔ, a 'ka we yibheli 'ya. Nɪ, -Lagɔ yeli aɪn ɔ lɛnv -lu weee -nya, 'in a 'ka ɔ 'wɔwɔlv -zɛ -kpɔ.

20 -Lagɔɔ 'ɲɪnɪ ylimanɪ! ɔ 'tɪtɛ nva -aɪn 'wɔ lubho. 'In da -a -ka ɔ -lu -zɪalɪ, ɔ mneni ɔ 'ka we lɛnv, 'in ɔ -lu lɛnv se -zɪ -amiaa -zɪzɪla -li weee -yɔ -amiaa 'wlukɔvɔn lapɔpalɪ -gbv weee 'wɔ. 21 ɔ 'ɲɪnɪ 'ylimanɪ *Leglizɪ 'wɔ, 'in we 'ylimanɪ -Zezu Klisi 'wɔ, bhla weee -yɔ -zv weee nya! *-Amɛnɪ!

4

A -ka dlɪ -bhlo Klisi 'wɔ

1 Nɪ, -amɪ mia -kaslv 'wɔ Nyumaa -Kanyɔv lubhonɔnvɛɛ 'gbv, -amɪ bhuhhoea da aɪn. -Lagɔ ka aɪn la, amiaa nɔnɔbhv -ka we 'klɔ. 2 A tɪ amiaa 'dɛ 'wɔ 'kienyɪ, a -ka dlɪ -dlɔv -yɔ dlɪtɪ 'kɔmɔv. A dibɛɪ -yɔ zɛkalɪdlɪ nya. 3 Nɪ, a gu la, 'wɔsuslɔluɛ -Lagɔv Zuzu 'nyɛa aɪn, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔv nya, a 'ka we lakpa. Mɔ kpɔkpalɪa aɪn la. 4 Ku -bhlogbɔv a -mia, 'in -Lagɔv Zuzu -bhlogbɔv. 'Sa -bhlokpade dlɪwɔdɪ

-lu -we ka 'gbu -Lago yia ain la, -muu mi 'yaa -bhlogbɔɔ. ⁵ Nyumaa -Kanyo -bhlogbɔɔ, dliɔɔɔve -bhlogbɔɔ, -amɩaa batizee batizee Klisi 'wu -bhlogbɔɔ. ⁶ -Lago -bhlogbɔɔ, mo -wa nyuma weee Dide, mo pɩla nyuma weee 'wlu la, mo nɔa nyuma weee 'wu lubho, 'in ɔ dɩla wa 'de weee 'wu la.

⁷ Nu, -Lago ka -a 'de weee 'nanu 'wɔnu -bhlo -bhlo, 'in ɔ -ka -mi, sa Klisi yibhɔɔɔ ɔ -nu, 'sa ɔ yia we. ⁸ We mi ɔɩɩda *-Lagoɔɔbhɛ 'wɔɛ:

«Da ɔ -gblaa yali,
ɔ -yo -kaslonnyuma ka -gbla.
'In ɔ yia nyuma -li 'nyɛ.»

⁹ «ɔ ka -gbla» sa -muu 'ji mia? Klisi 'kaa yali -gbla, ɔ ka dɔdɔ ɔɔ lasibhli tia. ¹⁰ -ɔ kwɩa, mo -bhloo 'de -gbla 'yaa yali 'pɩpi, 'in ɔ 'ka dɔdɔ weee -gu ye. ¹¹ -Li Klisi 'nyɛa nyuma mu ni: mo -zɛɩa nyuma tɔɔba tietienya, tɔɔba -Lagɔgbu -falɩpanya, tɔɔba -Lagɔɔ gbɔgbanya, tɔɔba *leglizinyaa 'yugalɩnya -yo -slolunya. ¹² Sanɛɛ 'sa ɔ mnazɩa -Lagɔnyuma -yo, ɔ lubhonɔnɔɔee 'gbu, 'in Klisi ku 'ka -gɔwɔlaylimanu dliɔɔɔve 'wu. ¹³ Sanɛɛ 'sa -a 'de weee 'kaa 'wɔsuslolu -bhlo, -a 'ka dli -bhlogbɔɔ ɔɔ, 'in -a 'ka -Lagɔɔ 'Yu yibheli sazɔnu sa. -A 'ka 'yiligweladolu, 'in sa Klisi mia gbada -lu weee 'wu, -a -yo ɔ 'ka 'sa 'wɔmnɛni tɛɩn.

¹⁴ -Muɔ 'deɛ 'gbu, -a 'ni -sɛɛn 'nyɛnyɛyua, -wa -yo 'glɔ -yulɛ 'wɔwɔɔa, 'in yoyogbuɔ -slolunya gbɔsusloluɔ 'wɔba 'nyugbɔgbu -yo -pɩpɛ, 'in we 'ka -an kwa so weee lɔ. 'Bhie, waa nyuma -wa kwaa wa -lima -putu gbɔnyuu lɔ -dawli nya, 'in wa 'ka -an daalasali. ¹⁵ Nu, -a -mi Klisi 'bhisa. -A -ka gbɔzɔnu gbada -mi zekalie nya, 'in -a yilimania gbɔ weee 'wu, Klisi ɔ -wa -amɩaa 'yugalɩnyo, ɔ gbɛgbɛɩn. ¹⁶ Cɩn, Klisi mi ku -kpabhie 'wlu nya. ɔ 'gbu 'lali weee kɩkala la gege, 'in we mia -bhlo. 'Lalii 'wɔgbelida -bhlo -bhlo mia, mu susloluɔ ku 'wu, 'in 'lali weee -ka we lubhonɔda -mi, ku -kpabhie yilimania, 'in we dolua 'wɔla zekalie nya.

-Mumiso lolu Klisi 'wu

¹⁷ Nu, gbɔ na gbaa ain -yla, 'in na kpalia ŋwe Nyumaa -Kanyoɔ 'ŋni nya, mu ni: nyuma -wa 'nia -Lago 'wu -mi, 'in wa 'wluɔɔn lapɔpali gbɔɔɔ bhɩa 'yoo -zɔnu, a 'na nɔnu wa 'bhisa -ni. ¹⁸ 'In wa 'ylimnee mi nikpise 'wu. 'Yliyoɔgagie -we -Lago wlaa, wa 'ni we -ka. -We ka gbɔ -wa, wa 'ni gbɔ -yi, 'in wa dli -gu 'tɛa la. ¹⁹ Wa ka ɔ wɔnɛɛ 'pa, 'in wa yia wa 'de gbɔnyii suwɔlasali, pɔɩnplagbu weee lɛnɔɛ -yo lekli -kake nya.

²⁰ 'In amia, -we a 'kpia Klisiɩ daa, we 'ni -muɔ mi de! ²¹ A ka 'pɩɛn ɔ -gɔgbu weee 'nu. A mi -Lagɔnyuma nya, 'in gbɔzɔnu mia -Zezu 'wu, wa ka we ain -slolu. ²² We 'gbu, a 'bhu amiaa nɔnɔbhɔ 'cɩn 'bi. Amiaa -mumiso 'cɩn -we ka dli 'wɔnyigbuɔ nɔa -dawli, 'in we kwaa ain mnɔmnɔɛ lɔ, a 'bhu we 'wu. ²³ A 'tide amiaa 'de 'yi, -Lago 'ka ain nyuma lolu -zɛɩ kpɛɛn kpɛɛn, amiaa dli -yo amiaa 'wluɔɔn lapɔpale 'wu. ²⁴ A -zɛ nyuma -lolu -wa -Lago -laa la ɔ 'deɛ 'wɔwɔɔ nya. 'In, gbɔ tikli -yo -mɔwlogbu -we bhɔa gbɔzɔnuɔ -gbɛ, a -zɛ we lɛnɔnya.

²⁵ We 'gbu, a 'na 'tɔbhulu yo -ni! Nu, ɔ -ka -mi ɔ gba gbɔzɔnu ɔ -libheyi -yla. Nu, ku -bhlogbɔɔɔ 'lali -a 'de weee -mia. ²⁶ 'In da a -ka 'ɛɛ 'pa, a ɔ amiaa 'de 'yliyɔ a yi gbɔnyuu lɔ bhɩli. Nu, amiaa 'ɛɛ 'na -bhleli 'yɔ -ni. ²⁷ A 'na 'nyɛni *Kuzu 'yoo, 'in we 'ka ain ŋwezi -ni. ²⁸ -ɔ -ka -benyi 'wiɛnyɔ nya -mi, ɔ 'bhu 'wie 'bi. ɔ nu lubho ɔ 'deɛ sɔ nya, ɔ 'ka -lu 'yi sazɔnu sa, 'in ɔ ka 'ba bobabhanya 'wɔsa.

²⁹ Welɩ 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na 'tlali ain ŋweɛ -ni. A gba wɛɩ -zɔnuɔ 'dekpɔa, -we 'kaa amiaa -lima 'wɔsa, 'in we 'ka wa dliɔɔɔve -gɔwɔlaylimanu. 'In we 'ka -wa pɔɔba ain yukwli, 'nanu 'wɔnu. ³⁰ A 'na tɩɩ -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa -gu 'wu yuoyuo -ni. ɔɔ Zuzu nya -Lago ɔɔa amiaa yibhelida ɔ -nu nya, 'in 'wɔzɩtyɩ nya, ɔ 'ka ain gbɔnyuu kwɛɛ -sa 'taataa. ³¹ Gbuɔ dli 'wu ladile, 'ɛɛ -yo 'klɔkalo, -zɛ -yo

veliweli weee mia, a vlali we amiaa 'de gwe! A kpa amiaa 'de la, a 'na nonu 'nyii yabhlogbɔɔ -ni. ³² A nonnu 'nanu 'wu, 'in a -ka nyazidli. A titli -yɔgbu 'wu, sa -Lago tia amiaa -yɔgbu 'wu Klisi 'wu.

5

A no zli 'klv

¹ Ni, a mi -Lagoɔ 'wuyibha yua nyaa 'gbu, a -ze o 'tidelinya. ² Ni, a no zekikali bhu, sa Klisi -slolua we 'yli, 'sa. O -kai -amiaa ze, 'in o yia o 'de wla -Lago -yla -amiaa 'gbu, 'nyenyelu -yo -zila -bubu ka ne nania -Lago dudu 'bhisa.

³ A mi -Lagoɔ -mawlonyaa lu -nyuma nyaa 'gbu, motngbu klaa, pounplagbu weee klaa, we -yo leklikagbu 'na 'tlali ain nyidi -ni. ⁴ Nwee 'nyuu weli, gbokpa weli -yo pounpla weli gbagbie mia, we 'ni 'ylinani, we 'na 'tlali ain nwee -ni. Ni, a yibheli -Lagoɔ 'nanu, a 'pa o fuo. ⁵ A yibheli we 'ji nu: motngbuɔɔ lenonyo, pounplagbuɔɔ lenonyo -yo leklikanyo (lekl mi yoyolagoɔ bubue 'bhisa), muv -kanyo 'ni 'bi -ka Klisi -yo * -Lagoɔ nyumaa 'wulupile zo.

⁶ Ni, nyume yabhlogbɔɔ 'na nonu ain -dawliweli nya -ni. Sane -sokpa -gbunyaa 'gbu, nyuma -wa'a zuu -Lago 'nonye, 'in o palia wa 'ce -yo. ⁷ A -yo wa 'so 'na gbɔlu -lu yabhlogbɔɔ 'wu -ni. ⁸ -Benyi a mi nikpise 'wu, 'in -sleeɛ a -yo Nyumaa -Kanyo ka 'wususaluu 'gbu, a mi zli 'klv. We 'gbu a no zli 'klv -nyuma 'bhisa. ⁹ Ni, zli 'klv -nyuma mia, zuuɔɔ weee 'yigbe so tiklu -yo gbuzɔɔ wa nuu le. ¹⁰ -We nania Nyumaa -Kanyo dudu, a -tali we 'wusalidaa da. ¹¹ Nikpise 'wu -gbu -we'e wlaa -lu yabhlogbɔɔ, a 'na nonu we le -ni. Ni, a weli we zli 'klv. ¹² Ni, gbu waa nikpise 'wu -nyuma nuu le zizewiem, we gbagbie ka 'debbie zo. ¹³ Wa -ka wa lenugbonya 'bhlesa, 'in we tlaa zli 'klv beblee. ¹⁴ 'In -we weee mia 'bhlewoda, zli we zea. We 'gbu wa nee:

«-Mi mia 'ytaa 'wu, -in ganɔ,
-in -so 'wu titlunya lu,
'in Klisi 'ka o zli -mi -gbu zli.»

¹⁵ A zu amiaa nonobhu 'yliyɔ. A 'na nonu -gɔwɔtonya 'bhisa -ni, nu, a no gbuyilonya 'bhisa. ¹⁶ Ni, zunya -we 'wu -a mia da, we -nyu 'yli, a 'na -nyumɔnu bhla la -ni. ¹⁷ We 'gbu, a 'na -zeli -gɔwɔtonya -ni. Ni, a gu la, a 'ka Nyumaa -Kanyoɔ dumagbu 'wolanu.

¹⁸ A 'na luɔ nu 'wu -ni. Nu duun mamie mia, gbu bidi -bidi bidii lenue lu we kwaa ain. Ni, -Lagoɔ Zuzu ye ain. ¹⁹ A 'pɔpali 'koyli, -Lagoɔebheɛ luɔ nya, gbalie -yo Zuzu 'Pɔpaa luɔ nya. A bhi Jejitapeɛ 'nukwali -luɔ amiaa di weee nya. ²⁰ A 'pa Dide -Lagoɔ fuo 'kamuu, 'in gbu weee 'gbu, -amiaa -Kanyo Klisi 'nii nya.

-Lagonyuma kwɔkwalia, wa nonobhu

²¹ Klisi sɔsɔdli a kaa 'wuu 'gbu, a zuɔlu -bha.

²² 'Nwɔni, sa a zuu -bha Nyumaa -Kanyo, a zu 'sa -bha amiaa 'lowlia. ²³ Ni, 'nwonɔ 'lowli mi 'nwonɔ -kanyo nya, 'sa Klisi mia *Leglizuu -Kanyo nya. Nu, Leglizuu -we -wa Klisi ku, Klisi mi we 'wlu nya, 'in o mi 'yaa we Gbɔwɔsanyo nya. ²⁴ Sa Leglizuu zuu Klisi -bha, 'nwonu zu 'sa -bha wa 'lowlia so weee lu.

²⁵ 'Nwɔnu 'lowlia, a -kai amiaa 'nwonu ze, sa Klisi -kalia Leglizuu ze, 'in o yia o 'de wla we 'gbu. ²⁶ Sane 'sa o wɔba Leglizuu -yo, weli -yo 'nyu nya, we 'ka -Lagoɔ -nu -ze. ²⁷ Ni, Klisi 'yibha o 'ka Leglizuu -slolu o 'de 'yu we 'ylinano weee 'wu. -Zugba we mi -mawluɔda, 'sla 'ni we -yo -mi, we ku 'ni 'pnada -mi, 'in 'nii yabhlogbɔɔ 'ni we -yo -mi. ²⁸ Sane 'sa, 'nwonu 'lowlia 'kaa wa 'nwonu zekali, wa 'dee ku 'bhisa. -O -ka o 'nwonu zekali, o 'degboluu ze o -kalia. ²⁹ Ni, nyume yabhlogbɔɔ 'ni cu -slɔ o 'dee ku 'wonye, 'in o ku o nyea lililu, 'in o kpa we 'nanuu. 'Sa Klisi nuu Leglizuu

gbegbein, ³⁰ -we ka gbu -wa, -a mi o ku -kpabhiee 'lalinya nya. ³¹ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wwe:

«We 'gbu,

nyume yia o dide -yo o 'nyaa kwesi 'bhua yia,

'in o 'ka o 'hwno -yolane,

'in wa 'de 'so 'ka ku -bhlo -ze.»

³² Wee zizegbu -muni 'yli. 'In -ami, in nee ain -ylae: Klisi -yo Leglizi 'soo 'wupalgbu -wa. ³³ 'Sa we mi 'yaa amia 'hwnu 'lowliaa -nu nya, o -ka -mi, o -kahi o 'hwnoo ze, o 'de 'bhisa, 'in 'hwno o -ka -mi, o zu -bha o 'lowli.

6

Yua -yo wa didea

¹ Amia 'yua, -we a 'kaa lenu mu nu: a zu amiaa didea 'nshwe, nu, mu mia tiklu Nyumaa -Kanyo 'yliya 'wu. ² «-In zu -na dide -yo -na 'nyaa 'nshwe», mu -wa titee tianu -we -Lago dia zuzonu o 'kaa wlaa weli -gu: ³ mu -wa nu,

«-In 'ka zuzonu -dloo 'yi,

'in -in 'ka -gwle dudu -gu.»

⁴ 'Yuaa didea, a 'na pali amiaa 'yua 'ce -nu. 'In a zu wa, wa 'woslamanie nya, 'in a 'ka wa 'dizu Jejitapee weli solb.

Gali -yo wa -cian

⁵ Gali, a zu amiaa -cian 'nshwe -seli dudu -gu, wa sosue -yo wa -bhazube dli -zonu nya. Sa a zua Klisi 'nshwe, 'sa. ⁶ We 'ni nu, da wa mia ain -gotalida -bhlo, -bha a 'ka wa -yla lubho nu, 'in a 'ka wa dudonamanu 'gbu -nu. Nu, a nu -Lagoo dumagbu le, amiaa dli weee nya, Klisi lubhonnya 'bhisa. ⁷ Nu, a nu amiaa -cian -yla lubho dli -zonu nya, nee Nyumaa -Kanyo 'de -yla a mi we noda, we 'ni nyuma -yla. ⁸ Nu, a yibheli we 'ji nu, we yi nyoo nyoo nya -mi, o -ka -lu -zonu lenu, o yi gali -ze, o yi nyume -zonu -ze, we 'penie o yia Nyumaa -Kanyo kwee.

⁹ Amia -wa -cian, a nu 'sa amiaa galu gbegein, a 'na pali wa -yla gbula 'ce nya -nu. A yibheli we 'ji nu, a -yo wa 'soo -Kanyo -bhlogboo yali. Nu, o'o gbizi nyuma 'wu.

-Lagoo tvgv -li

¹⁰ 'In -sleen, a titali amiaa 'titee da Nyumaa -Kanyo -yo o -gblloo 'tite 'kadu 'wu.

¹¹ A 'bhu -Lagoo tvgv -lu weee 'wu, a 'ka 'yigbe gege 'Kuzuu -dawli 'yu. ¹² Nu, -a -yo -glonyima 'ni tu nyidi -ka. Nu, yali 'pupu zuzu 'nyiii 'tite -yo nikpise -dudu -muni -guo 'wlulapilunya -yo -wa kaa se -yo -cian, 'ma -a -yo wa kaa tu nyidi.

¹³ We 'gbu, a 'bhu -Lagoo tvgv -lu weee 'wu! 'In da 'yli 'nyuu -ka nyini, a 'ka amiaa tonyime 'yu 'yigbe gege. 'In, a -ka gbu weee lu, 'in a 'ka amiaa 'yigbe so -gu -tu gege.

¹⁴ A mnazi la, a 'bhu gbuzonu 'wu amiaa -jlaa 'bhisa. A -pla tiklumume 'wu nee -bana nya. ¹⁵ A -pla -goladolue bhu 'wu -sakwla 'bhisa, 'in -Lagobu -we wlaa 'wutube -dloo, a 'ka we gba. ¹⁶ A 'bhu 'kompu dliuzube 'wu, amiaa luvize -lu nya. 'In we nya a mnenia a 'ka gbonyuu didee 'gbio weee kaa -kosu hwee nyumonu. ¹⁷ A 'bhu 'pupue 'wu kna -kloo 'bhisa, 'in a 'ka -Lagoo hwee weli 'wobhu tvgvgle -we -Lagoo Zuzu wlaa 'bhisa. ¹⁸ A -zlahi we 'de weee -Lago, o bhuhoe nya. Bhla weee nya, a bhuhoe -Lago o Zuzu nya. Amiaa dli -tu -gada 'kompu. A bhuhoe -Lago, -Lagonyuma weee 'gbu. ¹⁹ A bhuhoe 'ya nanu 'gbu -Lago. 'In in -ka gbaa yi -Lago 'ka 'mi o weli tiklu hwee zu. 'In dli telu nya, in 'ka zizegbu mia -Lagobu 'wu 'bhlesa, we gbagie nya. ²⁰ In yi -sleen -kaslu 'wu -moo, wee -Lagobu -zoonu weli -kwanyo in -mia. We 'gbu a bhuhoe -Lago, 'in sa in 'kaa we gba, in 'ka 'sa we gba dli telu nya.

Fvsawεlu 'wɔbhlolunɔ

²¹ -Amɪaa bheli -zɔnɔ -yɔ -amɪaa nɔnɔnyɔ -zɔnɔ Tisiki, -ɔ -a -yɔ ɔ nua Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubho, mɔ yia na -gɔgbɔ weee aɪn -yla gbaa. 'In -we in mɪa -zɛda a 'ka we yibheli. ²² -Amɪ tiea ɔ amɪaa -gbɛ na 'dɛ nya, ɔ 'ka aɪn -amɪaa -gbɛ dɪ -salɪ, 'in ɔ 'ka amɪaa dlɪ latemani.

²³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'nye -Lagɔbhelia weee 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ zɛkale, we -yɔ dlɪzɔvɔe. ²⁴ Nu, nyuma weee -wa -kalia -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ zɛ, zɛkalɪdlɪ -we'e 'bhua la nya, -Lagɔ nywana wa 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Filipino -nyuma yoo

-Lagonyuma mia Filipugbe nokple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celi. Nu, Filipino -Lagonyuma 'paa Pɔlv -lu yoo, we 'dεε 'gbv, ɔ yia wa 'woceli ɔ 'ka wa fuo 'pa, wa ɔ 'wɔsɔsie -yɔ ɔ zε wa -kaliaa 'gbv.

Fvsaweli

¹ -Amia -Zezu *Klisu lubhononya, *Pɔlv -yɔ Timotee 'sɔ, -amia celi da 'sεbhε ni an 'wv. Amia, -Lagonyuma weee mia -mɔ Filipugbe nokple, -wa mia -Zezu Klisi 'wv, we -yɔ amiaa 'yugalinya kpasi, we -yɔ amiaa *diaklunya 'sɔ, -a -sa an fu.

² -Amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna an 'nyu la, 'in wa 'nyε an 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filipino -Lagonyumaa 'gbv

³ Sa na paa amiaa da dli 'kɔmvv ni, 'sa na paa na -Lagɔ fuo. ⁴ In -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɔ a 'dε weee 'gbv, 'mɔna nya na nva we lε 'kɔmvv. ⁵ -We ka gbv -wa, 'yl -we nya a zva Klisi dli -gv, 'in we 'ka -zεεn yli, amia -saa 'mɔ 'wv, -Lagɔgbv 'ka lamneni. ⁶ Na dli mi we -gv nu, -Lagɔ -ɔ dia wee lubho -zɔnv -mɔnu gwe -mɔ amiaa dli zɔ, we lεnvɔɔ ɔ yia -tva tiklu, 'in we 'ka 'wlubha -Zezu Klisu lɔyizli.

⁷ In -ka a 'dε weee daa 'wlukvɔv lapɔpalida -mɔ sa, we klv -wa, -we ka gbv -wa, amiaa zε in -kalia. Na 'dε yi -kaslv 'wv -mɔ, in yi -Lagɔgbv 'wɔgɔda -mɔ we gbagbie nya nyuma 'yu, 'nanɔ -we -Lagɔ nva 'mɔ 'wv, in -yɔ a 'dε weee 'sɔ, 'in -a yia we 'yl dabɔv. ⁸ Nu, -Lagɔɔ 'dε -yi we 'ji nu, sa -Zezu Klisi 'yibha an tetenyi ni, 'sa in 'yibhaa a 'dε weee.

⁹ In -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɔ amiaa 'gbv, -we na zlia ɔ mɔ ni: amiaa -Lagɔ -yɔ nyimεε zekalidli 'ylimanɔ -gɔwɔla bhabha, 'in we -sa an 'wv, a 'ka -li -yɔyi vaa, 'in a 'ka -li 'wɔlanv kpεεn kpεεn. ¹⁰ In a 'ka gbv -zɔnv -bhasa sayibheli, a 'ka -mɔwlvɔda -tv, a yi 'ηni -yɔ -ka Klisu lɔyizli. ¹¹ Gbuzɔnv -gbv tiklu -we -Zezu Klisi 'nyε an -nya ni, we nv lubho 'nanv -mɔ amiaa dli zɔ tetenyi, 'in wa 'ka -Lagɔɔ 'ηni 'ylimanɔ -mɔv 'gbv, 'in wa 'ka ɔ 'ηni bhli.

Sa -Lagɔgbv mnenia la

¹² Bhelian, in 'yibha a 'ka we 'jyibheli nu, -we ylia da 'mɔ ni, we ka -Lagɔgbv lamneni sazɔnv sa. ¹³ -We ka gbv -wa, 'slɔja weee -wa kvɔ nyumaa 'wlulapilnyɔ 'kadu *Sezaaa -budu ηwε, wa -yɔ nyuma weee -yi we 'ji nu, Klisu 'gbv in mia -seli -kaslv 'wv. ¹⁴ Na -kaslv -plaplie 'gbv, -Lagɔbhelia duun yia -amiaa -Kanyɔ dli 'wɔdi. Wa 'tεmania dli bhahha, 'in wa yia -Lagɔgbv gba nyuma -yla, wa 'ni nyanɔ nv.

¹⁵ Nu, gbuzɔnv -wa, wa glaa tɔlv gbaa Klisu gbv zenyi -nɔnvε -yɔ -yɔmɔmnie nya. 'In tɔlv gbaa we dli -zɔnv nya. ¹⁶ -Mama gbaa -Lagɔgbv 'nanidli nya, -Lagɔ -yɔ na zεkallee 'gbv, -maa -yi we 'ji nu, in 'ka -Lagɔgbv 'wɔgɔv 'gbv in mia -seli -kaslv 'wv. ¹⁷ -Wa gbaa Klisu gbv -yɔmɔmni dli nya, wa'a gba ɔ gbv gbuzɔnv sa. Wa 'yibha wa 'ka na siasie -gɔpalɔ -seli -kaslv 'wv.

¹⁸ -Mɔv 'ni gbv, wa yi we gba dli 'sɔ nyaoo, wa yi we gba dli -bhlo nyaoo, Klisu gbv wa mia gbada. In mi we 'mɔna lida, 'in we 'mɔna na yia lia 'kɔmvv! ¹⁹ Nu, in -yi we 'ji, -Lagɔ a bhuhhoea na 'gbv, laylagbv weee -mɔni 'wv 'pɔpɔε na yia 'yia, -Zezu Klisu Zuzu na 'wɔsɔsiee 'gbv. ²⁰ Nu, -we in 'yibhaa tenyi tenyii, 'in in dia dli 'wv, mv -wa zv yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mɔ 'bha. We yi dεslεεn -zε, we yi

'kɔmʊv -zɛ, na 'dɛ yi 'yliyɔgao, in yi tɔoo, in 'yibha Klisi 'ŋni 'yilimani 'mi 'wɔ, we 'gbv na dli 'tɛa 'wɔ.

Pɔlv nɛɛ -Zezuu 'gbv ɔ -gaa 'yliyɔ

21 We -ka -ami, nu, Klisi -wa na 'yliyɔgagie. 'In in -ka tli, -tnɔv in 'yia. 22 'In in -ka 'yliyɔgada -tv dɔdɔ -mɔni -gv, in mneni in 'ka lubho -zɔnɔ nu -Lagɔ -yia. Nu, -we in 'kaa -bhasa, -de 'yliyɔgagieoo, -de tɔtɔeeo, in 'ni we -yi. 23 Na dli mi sɔ 'sɔ lv. In 'yibha in 'bhv dɔdɔ -mɔni -gv, 'in in 'ka Klisi kwesi mni, mɔ nania 'yli bhabha na -nɔ nya. 24 'In in -ka 'yliyɔga dɔdɔ ni -gv, -mɔv nani 'yli amiaa 'gbv. 25 We 'gbv, na dli zɔ, -tva na -yɔ a 'dɛ weee yia, in 'ka ain 'wɔsa, 'in amiaa dli zɔ zɔe 'ka -gɔwɔlaylimani, amiaa 'mɔna 'ka -gɔbho. 26 'Bhie, zli in -ka amiaa -gbɛ lɔyi, -Zezu Klisi 'ŋni a yia -mɔnɔna bhabha -gɔladolue nya, na 'gbv.

-Lagɔnyumaa nɔnbhv

27 -We nania 'yli, mɔ -wa nu, amiaa nɔnbhv -ka Klisi -Lagɔgbv 'klv. We -ka 'sa -mi ni, in -ka ain 'yia mɔoo, in 'ni mɔoo, in 'nɔ nu, amiaa wɛli -yɔ amiaa dli mi -bhlo, 'in dli zɔ zɔe -we -Lagɔgbv wlaa, a gv we 'wɔ dabɔv. 28 A 'na nɔv nyanɔ amiaa tɔnyima kwɛɛ -ni. Wa -ka ain -yɔwɔsɔlɔda -mi, mɔ slɔlua nu, wamɔ ka mɔ, 'in mɔ slɔlu 'yaa nu, amia ka gbv 'wɔbhu. 'In -Lagɔ -gbɛ we bhva. 29 Nu, -we mia Klisi -nɔ nya, amia -Lagɔ nva 'nani 'wɔ, we 'ni ɔ dli zɔ zɔe -bhlo gbv, nu, a sia 'ya ɔ 'gbv. 30 -Gɔlv -we ka gɔda a 'yia zlime 'mi, 'in a nva nu, in mi we gɔda 'kɔmʊv, mɔ -bhlokpade amia mi 'yaa dɛ gɔda.

2

-Zezu Klisi 'dɛɛ 'kienyi -tite -yɔ ɔ 'ylilo

1 Nu, Klisi tɛmania ain la, ɔ amiaa zɛkalie paa ain 'kɔayli, ɔ Zuzu nva ain -bhlo, we 'ni mɔv? Klisi 'gbv a 'yibhali -yibhaha, a ka nyazidɛ a 'dɛkpɔa nyidi -bhlo -bhlo, we 'ni mɔv? 2 Nu, we -ka 'sa -mi, amia na bhuhoea, a -ka dli -bhlo, amiaa 'wlukɔv lapɔpale -mi -bhlo, a kikali zɛ. A -ka 'sa nɔda -mi, 'in a yelia 'mɔna na dli zɔ. 3 A 'na nɔv -lu yabhlogbɔ ɛ -yɔmɔmɔie -yɔ 'dɛɛ 'yilimanie klo nya -ni. A ti amiaa 'dɛ 'wɔ 'kienyi. A 'bhu amiaa -lima 'wɔ nɛɛ ma 'yli ma -zi ain. 4 Nu, nyime 'na titali ɔ 'dɛɛ zɔzɔnɔ -bhlogbɔ da -ni. Amia weee titali 'ya amiaa -limaa nɔv zɔzɔnɔ da.

5 Dli -we -Zezu Klisi kaa, a -ka we a 'dɛkpɔa nyidi.

6 -Zezu Klisi, sa -Lagɔ mia,

'sa ɔ mia -kpɔ.

Sa ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ mnenia 'wɔ,

ɔ 'ni we 'klili.

7 'In -we weee ɔ kaa,

ɔ ka we -yɔŋwɔ ɔ 'ka we 'yitide,

'in ɔ yia ɔ 'dɛ gaylo 'wɔnɔ.

Cun, ɔ ka nyumɛɛ 'dɛbhie -zɛ:

ɔ -yɔ nyuma 'sɔ yia 'wɔwɔ weee.

8 ɔ ka 'ya ɔ 'dɛ 'wɔti 'kienyi:

-Lagɔ 'nɔŋwɛzɔvee 'gbv,

'in ɔ yia tɔtɔee gbv -yɔŋwɔ.

Wa yia 'dɛbhie ɔ *su -gv lakɔlv,

'in ɔ yia tli.

9 We 'gbv,

-Lagɔ yia ɔ nyumaa 'wlulapɔkpe 'kadɔ -gv ladɔ,

'in 'ŋni -we 'yia -we zia 'ŋni weee 'wɔ,

-Lagɔ yia we ɔ 'nyɛ.

10 Nu, -Lagɔ 'yibha,

o lalalu weee mia yali,
-we mia dudu -gu -yo dudu zɔ,
we 'sibhli 'kukolu -Zezu 'yu,
o -Zezuu 'ηnu 'nɔηwe zɔvɔee 'gbu.

11 'In we 'ka lalalu weee ηwee 'tla nu,
-Zezu Klisi -wa Nyumaa -Kanyɔ.
'In Dide -Lagɔɔ 'ηni 'ka mɔɔda -tu.

-Lagɔnyuma mi dudu -gu zli 'bhisa

12 We 'deɛ 'gbu, na 'talea -zɔnu, da in mia -benyi amiaa -gbe, a ka -Lagɔ 'nɔηwe zɔ 'kɔmɔvɔ, 'in da in 'nia -sɛɛn da amiaa -gbe -mi, a zɔ 'ya o 'nɔηwe bhahha. A nu lubho, 'in a 'ka amiaa 'pɔpɔe gbali. A nu we ɛ -Lagɔɔ sɔsɔe -yo -yɔtelie nya.

13 Nu, -Lagɔɔ 'de mi amiaa dli zɔ lubho nɔda, o dɔmagbu 'ka ain dɔdɔnamanu, 'in a 'ka 'ya we ɛnu.

14 Amiaa ɛnɔgbu weee 'wɔ, a 'na 'ηwɔηweni zɔ -ni, 'in a 'na kpɔkpɛli -ni. 15 'In gbɔnyuu 'na -mi -ni ain kwɛyli -ni, 'in a -tu -mɔwɔɔda, a 'ka -Lagɔɔ 'yua tiklu -ze, gbɔnyuu -ɛnɔnya -yo -dawlician nyidi. A -nyuma wa nyidi dudu -gu yɔ 'bhisa, nikpise 'wɔ. 16 'In wɛli -we wɛlaa 'yliyɔgagie, a gba we nyuma -yla, 'in zli -Zezu Klisi -ka lɔyi, 'mɔna na yia lia o 'yu amiaa 'gbu. 'In 'ji na yia we yibhelia nu, lubho in nɔa, we 'ni bhe, 'in in 'ni sia bhe.

17 Amiaa -Lagɔɔ dliɔzɔvɔe -we mia 'slaka 'bhisa, wa yi 'debhie we 'gbu na 'pɔɔn laslu nɛɛ we nyu, 'mɔna na lia. 'In na -yo a 'de weee lia 'mɔna dabɔdu.

18 Nu, amia li 'sa -bhloo 'de 'mɔna, 'in a -yo 'mi li we dabɔdu.

Timotee -yo Epafloditi 'sɔ

19 Nyumaa -Kanyɔ -Zezu -ka we -yɔηwnu nu, Timotee na yia dayli amiaa -gbe tiea. 'In da o -ka lɔyi, o 'ka 'mi -yla amiaa -zɔɔ dɔ -sa, 'in -mɔvɔ 'ka 'ya 'mi 'kɔayli 'pa. 20 Nu, -wa -yo 'mi 'sɔ mia -seli, o 'debhlogbɔɔ kaa amiaa gbu. 'In mɔ 'yibhaa o 'ka ain -yɔbe, o 'ka ain 'wɔsa. 21 'In -wa weee -tu a 'wɔ, wa 'deɛ zɔzɔnu wa nɔnu a 'yilibɔda, nu, wa a lɔ -Zezu Klisi gbu 'gbu dli. 22 Amiaa 'de -yi we 'ji nu, Timotee ka 'mi 'wɔsa bhahha. Sa 'yu saa o dide 'wɔ, 'sa. O -yo 'mi 'sɔ, 'in -a yia -Lagɔgbu gba dabɔdu. 23 'In dɔ we dli 'wɔ nu, da in -ka na 'deɛ gbɛgbɛin gbu -yɔyi tiklu, 'mɔ na yia amiaa -gbe tiea sɔvi. 24 'In na dli mi we -gu nu, Nyumaa -Kanyɔ ka we -yɔηwnu, dayli na 'de yi 'yaa ain 'yia.

25 Na bheli Epafloditi a tiea zɔmɛ na -gbe, o 'ka 'mi 'wɔsa, 'in -li in 'yibhaa, 'in a yia we o kwɛɛ zɔ. 'Mɔ na -yo o nɔa lubho, 'in 'mɔ na -yo o gɔa tu dabɔdu. 'In -sɛɛn, we mi nu, in 'bhiliti o lɔ la amiaa -gbe. 26 A 'de weee 'tu mi o 'bhadaa -gbe, o 'yibha o 'ka ain 'yi. Da o 'nɔa nu, a ka o gunu dɔ 'nɔ, 'in we yia o dli sumanu.

27 Gbɔzɔnu -wa, o ka gu nu, o felɔ 'debhie tɛia, 'in -Lagɔ yia o nyazu 'yili. We 'ni o 'de -bhlo, nu, -Lagɔ ka 'ya -ami nyazu 'yili, na -gu yi 'wɔtu -kɔvɔn bhahhaa 'gbu.

28 We 'gbu, kwɛ na puloa la, in 'ka o lɔlabhiliti amiaa -gbe, 'in a -ka o 'yi, a 'ka 'mɔna li, 'in na siasie 'ka zɔbe. 29 A kpa o 'mɔna weee nya, -Lagɔbheli 'bhisa. 'In a zɔ o -sɔkpa -nyuma 'nɔηwe. 30 -We ka gbu -wa, Klisi lubhoo 'gbu o felɔ tɛia. O 'deɛ 'pɔpɔe o -saa dli, 'in sa a 'ka yaa 'mi kwali, 'in o yi 'saa nu.

3

Sa nyime 'kaa -mi tiklu -Lagɔ 'yiliya 'wɔ

1 'In -sɛɛn, na bhelia, a li 'mɔna Nyumaa -Kanyɔɔ 'gbu. Wɛli in ɛɛlia zɔmɛ ain 'wɔ, mɔ -bhloo 'de na ɛɛlia da ain 'wɔ. Nu, we 'e siali 'mi, 'in we nanɔ 'yili amiaa -nu nya.

2 A zɔ amiaa 'de 'yliyɔ lubho 'nyuuu nɔnyaa gbɛgbɛin, a zɔ amiaa 'de 'yliyɔ gwɔ -bhonyumaa gbɛgbɛin, 'in a zɔ amiaa 'de 'yliyɔ, nyuma 'yibhaa nyumaa *knu

'wɔpapie -gla nya, -maa gbɛgbɛn! ³ -We ka gbɔ -wa, -amɪa bɔbɔa -Lagɔ ɔ Zuzu nya, -amɪa mɪa knɪ 'wɔ 'dɛgbolu. -Zezu Klisu 'gbɔ -a ylimania -amɪaa 'dɛ, 'in -we nyuma dia dli 'wɔ, -a'a di we dli 'wɔ.

⁴ 'In -amɪ mneni in 'ka na 'dɛ dli 'wɔdi, 'mɔ nyuma tɔlɔa -ka mneni -maa 'ka -maa 'dɛ dli 'wɔdi, na -nɔ -zi 'ya -maa -nɔ 'wɔ. ⁵ Nu, wa gwalia 'mɪ, we 'yli gbetaa zli wa 'paa 'mɪ knɪ 'wɔ. *Izlaɛli -dɔdɔwɔlɔkɛ in -mɪa, Ebleee 'zayli* in -mɪa, Bezamɛɛɛ zɔayli, we -ka -Lagɔ titee 'nɔɔwɛzɔda, *Falizinyumɛ in -mɪa. ⁶ Na -goladolue *Zuifɔɔ -Lagɔyloogbɔɔ 'gbɔ, in yia *leglizinya 'klyie 'wɔpali. 'In we -ka -mumɛ tiklu ka da nyuma mɪa -talɪda, -Lagɔ titee 'nɔɔwɛzɔvɛ 'wɔ, 'ɲɪ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ -yɔ -mɪ.

⁷ Nu, -li weee mɪa zlumɛ 'mɪ 'yliya 'wɔ -tnɔɔ nya, -slɛɛn -Zezu Klisu 'gbɔ -li -kpɔa nya na bhua we 'wɔ. ⁸ Cun, -li weee mɪa, -li -kpɔa 'bhisa na bhua we 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, in -ka na -Kanyɔ -Zezu Klisu yibheli, -mɔɔ nani 'yli -mɔɔ -zi -li weee. ɔ 'gbɔ, in yia -li weee kwɛ 'bɪsa, 'in na bhua we 'wɔ kalikɔ 'bhisa, in 'ka -Zezu Klisu 'yu 'gbɔ, ⁹ 'in in 'ka ɔ 'wɔ -mɪ. We 'nɪ na 'dɛɛ tiklumɛ bhua -Lagɔ titee 'nɔɔwɛzɔvɛ -gbɛɛ gbɔ. -Cunya, na dɪzɔvɛ Klisu -gɔɔ -gbɛ we bhua. Tiklumɛ -we bhua -Lagɔ -gbɛ, 'in -we -Lagɔ nyɛa ɔ zɔa ɔ dli -gɔ, mɔ -wa. ¹⁰ -We in 'yibhaa, mɔ -wa: in 'ka -Zezu Klisu yibheli 'ɲwɛɲwɛɛ, we -yɔ 'tɪtɛ -we 'bhua ɔ 'wɔ tɪtɪɛ lɔ. In 'yibha in 'ka ɔ siasie yibheli, 'in sa ɔ tɪa, in 'ka 'sa tɪ. ¹¹ 'Sa -bhloo 'dɛ, in di we dli 'wɔ nu, 'wɔ -amɪ na yi 'yaa -sɔa tɪtɪnya glaa.

-A -gwa -a 'ka we 'wlulapalɪda nyini!

¹² In 'nɪ gba nu, in ka na -gwagwɛɛ 'wlulapalɪda nyini. 'In, in 'nɪ gba nu, sa -Lagɔ 'yibhaa in -mɪ, in mɪ 'sa -slɔ tɛɪn. 'In na -gwagwɛɛ na zɔa 'yliyɔ, -we ka 'gbɔ in mɪa -gwada, in 'ka we kpa. -We ka gbɔ -wa, -Zezu Klisu ka 'ya na 'dɛ kpa. ¹³ Na bhelia, in 'nɪ gba nu, in ka we 'pɛɲɛ 'yɪ. Nu, gbɔ -we na nɔa lɛ: -we 'plɪa, 'wɔ na dɔa -mɔɔ, 'in na gɔa la, -we mɪa 'mɪ 'yu in 'ka we yɪ. ¹⁴ We 'gbɔ na gwaa, in 'ka we 'wlulapalɪda nyini. 'In 'pɛɲɛ ka 'gbɔ -Lagɔ yia -aun la yali, in 'ka we 'yɪ -Zezu Klisu 'wɔ.

¹⁵ -Amɪa weee dolua da 'yiligwe la -Lagɔyloogbɔ, -a pɔpali 'sa 'wlukɔɔn la. 'In we -ka nu, saputu sa a pɔpali 'wlukɔɔn la, -Lagɔ yia amɪaa 'wlukɔɔn -bloa we -gɔ. ¹⁶ Sa we -ka -mɪoo, 'yoo -we -a bhɪa tiklu, 'in we yia -zɛɛn yɪ, -a zɔ we 'yliyɔ.

¹⁷ Na bhelia, a 'dɛ weee 'tideli 'mɪ. -A ka we 'yli -slolu, -we -a -slolua nyuma -wa nɔa we -gɔ, a yla wa. ¹⁸ Nu, Klisu, ɔ tɪtɪa *su -gɔ, nyuma -duun nɔa ɔ tɔnyuma 'bhisa. In ka aun -yla we gbada -gwɛ, 'in 'mɔ na gba 'yaa da -zɛɛn aun -yla, wie nya. ¹⁹ Wa nɔ we 'wlulapalɪda -wa, wa mɔmɔnɔɛ. Wa nɔkpla -wa wa -Lagɔ. Zɔbhalgbɔnya wa nɔa lɛ, we 'wɔ wa ylimania wa 'dɛ. 'In dɔdɔgbɔ gbɔɔ 'dɛkpɔa -gɔ wa pɔpalia dli la. ²⁰ Nu, we -ka -amɪa, yalɪnyuma -a -mɪa. 'In -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisu, ɔ 'kaa yali 'bhɔ, 'mɔ -a mɪa wɔda. ²¹ Mɔ yia -amɪaa ku -we 'kaa zɛn 'bhɪtia, 'in ɔ 'ka we ɔ 'dɛɛ lɪku 'bhisa nɔ. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka se 'kadɔ, -we nyɛa ɔ -li weee 'wlulapɪɛ.

4

Dizɔwɛli

¹ Na bhelia -zɔnɔ, amɪaa 'tɔ mɪ 'mɪ 'bhada bhabha, in 'yibha in 'ka aun 'yɪ. 'Muna a laa 'mɪ 'wɔ. Amɪaa 'gbɔ, na ylimania na 'dɛ. We 'gbɔ, na 'talea -zɔnɔ, a -tɔ Nyɪmaa -Kanyɔ 'wɔ gea.

* 3:5 Zuifɔɔ 'zayli -wa.

² Evodii -yò Sentisi, amia na bhuhhoe, a 'nònnò 'wòla, 'in a -mì -bhlo Nyumaa -Kanyò 'wò. ³ 'In -mì, -ò na -yò ò nva lubho dabòdò nì, in nɛɛ -mì -ylac: -in -sa waa 'ɲwɪ -manì 'wò. -We ka gbù -wa, wa -yò 'mì 'sò ka lagò, 'in -Lagògbù yia lamneni. Wamìa klaa, Klema -yò bhelia -tòba -wa ka 'ɲnì mia celida 'yliyògagiee 'sebhè 'wò, 'ma na -yò wa nva lubho dabòdò.

⁴ A li 'mòna 'kòmòò Nyumaa -Kanyò 'wò. 'Mò na gba 'yaa da, a li 'mòna! ⁵ Nyuma weee yibheli amiaa dlì -dlòòò 'ji. Nù, Nyumaa -Kanyò ka cipa. ⁶ A 'na lùlù -lu yabhlogbòòò 'gbù dlì -nì. Gbù weee 'wò, -we a -ka 'yibha a -zlalì we -Lagò, ò bhuhhoe nya, we -yò ò fuopapie nya 'ya. ⁷ 'In a -ka 'sa nù, 'wòtòtòe -dlòòò -we -Lagò wlaa, -we -zia nyumaa 'ylimnee weee 'wò, mò yia amiaa dlì -yò amiaa 'wlukòòò lapòpale 'yliyòzòba, -Zezu Klisì 'wò.

⁸ Nù, na bhelia, gbù weee 'wò, -we weee nania 'yì, 'in -we ka 'ɲnì wa 'kaa -m̀ǹǹǹ, we ye amiaa dlì zò: -we weee -wa gbuzòòò, -we wa 'kaa 'nòɲwe zò, -we weee mia tiklì, -we weee mia -m̀ò̀ẁl̀ò̀da, -we weee nania -Lagò -yò nyuma dòdò, 'in we -yò -we weee wa 'kaa 'ylimani. ⁹ Nù, -we in -sìlòlù aùn, -we a 'yia 'mì kwɛɛ, -we a 'nva 'mì ɲwɛɛ, 'in -we in nva lɛ a 'yia -yò, a nò we lɛ. 'In -Lagò -ò nyɛa nyuma 'wòtòtòe -dlòòò, -m̀ò̀ò̀ò̀ -yò aùn 'sò 'ka -mì.

Pòlò paa Filipògbee -Lagònyuma fuo

¹⁰ Nyumaa -Kanyòò 'mòna -zù 'mì 'wò, -we ka gbù -wa, sa a -kalìa na zɛ -benyi, a ka we -sìlòlù -sìlɛɛn logada. Gbuzòòò -wa, na gbù ka aùn -yòkpa bhabha. 'In sa a 'kaa 'mì we -sìlòlù, 'sa 'nì -mì. ¹¹ 'In we 'nì nù, -lù in 'nì -kaa 'gbù na gba 'sa. Nù, in ka 'mòna 'wò -m̀m̀m̀e 'kpia, saa 'dɛ na gbɛgbɛn gbù yì -mì. ¹² 'In -ka boba 'wò -mì, in -yì na 'dɛ kpa sa. 'In -ka -lù duun -ka, in -yì na 'dɛ kpa sa. 'Yì weee -yò da weee, ɲwò yì 'mì 'bhada -m̀ò̀ò̀ò̀, 'in in yì lùòò, in -yì na 'dɛ kpa sa -lù duun -yò -lù -sɛlɛ 'wò sazòòò sa. ¹³ Klisì 'tìtè ò 'nyɛa 'm̀m̀ 'gbù, in m̀ǹǹǹǹ we 'dɛ weee kwɛyò. ¹⁴ -M̀ò̀ò̀ò̀ bhla, gbuzòòò a nva lɛ, 'in a yia 'mì 'wòsa na siasie lù.

¹⁵ Filipò -nyuma, amiaa 'dɛ -yì we 'jì nù, in 'kaa -Lagògbù gbagbiee gwedì, da in 'bhva Masedvanì -dòdò -gò, *leglizi yabhlogbòòò 'nì 'mì 'wòsa 'gwɛzi nya, amia -bhlogbòòò -saa 'mì 'wò. ¹⁶ Cùn, da in mia zùmɛ Tɛsalonikì, -zakpa -nyacùn a 'paa 'mì -we in 'nìa -ka yoo! ¹⁷ We 'nì nù, 'nyɛnyeluu da na tali. Nù, in 'yibha -Lagò ɲwɛn aùn 'nyu la, 'in amiaa 'yiyù 'ka -gòbho. ¹⁸ -Lù weee a 'paa 'm̀m̀ yoo, Epafloditì ka we wla. -Lì in 'yibhaa, amiaa wlawlalu ka we 'wòzi. 'In -lù yabhlogbòòò ò bò -sìlɛɛn 'm̀m̀ 'wò. Amiaa wlawlali 'wò * -lasiklò ka ɲnɛ m̀ǹǹǹ, we -yò 'slaka -we nania -Lagò dòdò, mò. ¹⁹ We 'gbù, na -Lagò kaa 'ɲm̀m̀ǹlù weee, -we weee a 'nìa -ka, 'nyɛa ò yia we aùn ò 'nanidli 'kadò nya, -Zezu Klisì 'wò. ²⁰ -Amiaa Dide -Lagòò 'ɲnì 'ylimani -zò weee nya! *-Amɛnì.

Pòlò 'wòbhìlòlù wɛl

²¹ 'In -sa -Lagòbhelia weee fò -Zezu Klisì 'wò. Na bhelia -wa -yò 'm̀m̀ 'sò mia -seli, -maa -sa 'ya aùn fò. ²² -Selii -Lagònyuma weee -yò nyumaa 'wlùlapilnyò 'kadò *Sezaaa -budu zòò lubhònyanya -sa aùn fò.

²³ Nù, Nyumaa -Kanyò -Zezu Klisì ɲwɛn aùn 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Kolɔsv -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Kolɔsvugbe nɔkplε, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wɔ *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celi. Nu, Epaflasti 'bhva Kolɔsvugbe nɔkplε, -zugba nyuma mi -mɔ yoyogbv -sloluda, 'in ɔ yia Pɔlv 'di -la. -Bha Pɔlv celi -Lagɔnyuma 'wɔ nu, -Zezu -wa -lu weee -Kanyo, 'in -a mneni -a 'ka gbv 'wɔbhv -we ka gbv -wa, ɔ ka -amiaa 'gbv tli.

Fvsawεli

1 -Ami *Pɔlv, -ami -wa -Zezu *Klisu *tietienyo -Lagɔɔ dɔmagbv nya, 'in -yo -amiaa bheli Timotee sɔ celi da aɔn 'wɔ. 2 Amiaa, -amiaa bhelia, -wa mia -Lagɔnyuma nya Kolɔsvugbe 'wɔ, -wa'a 'bhvba -Lagɔwεli -gv la, -a -sa aɔn fv. -Amiaa Dide -Lagɔ ηwna aɔn 'nyu la, 'in ɔ 'nye aɔn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Kolɔsv -Lagɔnyumaa 'gbv

3 -Amiaa -Kanyo -Zezu Klisu Dide -Lagɔ -a paa fuo amiaa 'gbv, 'in -a mi -Lagɔ bhuhboeda 'kɔmv amiaa 'gbv. 4 Sa a zva -Zezu Klisu dli -gv, 'in sa a -kalia -Lagɔnyuma weee zε, -a ka we 'nu. 5 Nu, -li -zɔnv -we mia aɔn wɔda yali, -we ka 'di a 'nva we gwedilida ni, mv -wa -Lagɔwεli -zɔnv. We 'gbv a zva -Lagɔ dli 'wɔ, 'in a -kalia nyuma weee zε. 6 Wee -Lagɔgbv -we mia aɔn nyidi, 'in we yia 'bhue 'pa ni, we mi 'ya gbvzɔnv lεnvε nya lamnenida -dɔdɔ weee -gv. 'Yli -we nya wee -Lagɔgbv nyina amiaa -gbe tia ni, a ka we 'jiyibheli gbvzɔnv sa ni, -Lagɔ ka aɔn 'nanu 'wɔnv. 7 -Amiaa jijli -tale Epaflasti, -ɔ -yɔ -aɔn 'sɔ nva -Lagɔlvho ni, -ɔ mia Klisu lvbhɔnɔyɔ tiklu nya -aɔn nyidi, mɔ -slolua we aɔn. 8 Zεkalidli -we -Lagɔ Zuzu zva aɔn 'wɔ, mɔ -salia we 'di -aɔn.

9 We 'gbv, 'yli -we nya -a 'nva amiaa -gvgbv ni, we 'bhv wee 'yli 'wɔ -a mi -Lagɔ bhuhboeda amiaa ηni nya 'kɔmv. -Lagɔ -a bhuhboea, ɔ 'ka ɔ dɔmagbv aɔn 'klɔslolu, 'in a 'ka we yibheli kpεεn kpεεn. Nu, Zuzu 'Pɔpa 'nye aɔn gbvɔyilo -yɔ 'ylimnee. 10 Amiaa nɔnɔbhv -ka 'sa we 'klv -Lagɔ 'yu, 'in a 'ka ɔ dɔdɔnamani weee. A 'ka 'bhue 'pa, 'in a 'ka gbvzɔnv -gbv weee lεnv, amiaa -Lagɔɔ yibhelie 'ka -gvwɔlaylimani. 11 -Lagɔ -a bhuhboea nu, ɔ 'tεmani aɔn la -lu weee 'wɔ, ɔ 'tite 'kadu -we -zia 'tite weee 'wɔ nya, 'in a 'ka 'sa we lakpa 'kɔmv, dltie nya. 12 'In a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa 'muna nya. ɔ 'gbv, 'bv -we -Lagɔnyuma yia 'yia zli 'klv, we mi amiaa -nv nya. 13 Nu, mɔ -saa -aɔn nikpisee 'tite kwεε, 'in ɔ yia -aɔn ɔ duma yuu nyumaa 'wlulapilie zɔ kwa. 14 ɔ Yu zitea -aɔn 'wɔ, ɔ 'gbv -Lagɔ yia -amiaa gbvnyuu 'wɔti.

Klisu 'de -yɔ ɔ lεnvgbv

15 Klisu -wa -Lagɔ wa'a 'yia -yɔɔ 'wɔwlv. Mɔ mia la tia lalalu weee 'yu. 16 Nu, mɔ 'wɔ -Lagɔ nva yali -lu -yɔ dɔdɔ -gv -lu weee lε, -we wa yia -yɔ, 'in -we wa'a 'yia -yɔ klaa. 'Nnumukpe, 'wlulapilie, 'tite -yɔ se, mɔ weee -Lagɔ -laa la ɔ gbεεlv, 'in ɔ -yia. 17 ɔ Klisu mi la -lu weee 'yu, 'in ɔ 'gbv -lu weee kɔkalia la. 18 Sa 'wlu mia nyumεε -kpabhiee -kanyo nya ni, 'sa ɔ mia *Leglizii 'wlu nya. Mɔ -wa 'yliyɔgagie gwedilida, mɔ -sɔa 'wɔ tilitnyu glaa tiatia, 'in ɔ 'ka -lu weee 'yugali. 19 Nu, -Lagɔ 'yibha sa ɔ 'de mia, ɔ 'Yu mi 'sa -kpɔ. 20 -Lagɔ 'yibha 'ya ɔ 'ka ɔ 'Yu 'wɔplli, 'in ɔ -yɔ ɔ lalalu weee 'ka 'wɔsuslolu. -Zezu tia, ɔ 'pɔɔn jitea *su -gv, we 'gbv, -Lagɔ yia 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ wla yali -yɔ dɔdɔ -gv.

21 Amia -wa mi bhaa 'lakpanya nya, 'in a mia -Lagɔɔ tonyuma nya amiaa 'wlukvɔn lappalie 'nyuu -yɔ amiaa gbvnyuu lεnvεε 'gbv ni, 22 -slεεn, -Lagɔ ka aɔn 'wɔsuslolu ɔ 'de nya, -Zezuu nyumε kuu tilitie lv. 'In a 'ka ɔ 'klv 'yigbe -mɔwlvda, -zugba 'sla 'ni aɔn -yɔ -mi, a 'ni 'ηni -yɔ -ka. 23 Nu, amiaa dlizɔvε -tv

'wɔ gege, 'in we 'tɛmanɪ 'wɔ. -Lagɔgbɔ -we a dia dli 'wɔ, a 'na vlali we gwe -ni. Wee -Lagɔgbɔ -we a -ka bhaa 'nɔ, wa gbaa dɔdɔgbɔ -nyuma weee -yla, we lubhonɔnyɔ -amɪ Pɔlv -zea.

Pɔlv mi ɔ -Lagɔlubhoo gbɔ gbada

²⁴-Slɛɛn, sɪada in mia da amiaa 'gbɔ ni, in mi we 'mɔna 'wɔ. Ni, Klisi sɪasɪɛ tɔlvɔ -tvɔ lv ni, 'mɔ in mia gbalɪda nanɔv kuu sɪasɪɛ nya, ɔ ku -kpabhiɛ -we wee *Leglizɪ -miaa 'gbɔ. ²⁵-Amɪ, in ka *Leglizɪ lubhonɔnyɔ -zɛ. -Lagɔ -saa -bha 'mi, in 'ka ain glaa ɔ lubho nɔ, 'in in 'ka ɔ gbɔ ain -yla gba kpɛɛn kpɛɛn. ²⁶-Lagɔ zizelu 'kadɔ -ka bhaa -benyi -mi, ni, 'mɔ -Lagɔ -saa -slɛɛn 'bhɛ ɔ -mɔwɔnya -yla. ²⁷Ni, 'ma -Lagɔ 'yɪbhaa ɔ 'ka wa ɔ 'ɲɪmɪni -zizelu 'kadɔ 'klɔslɔlu. Nyuma -wa 'nia *Zuifɔv 'gbɔ, ɔ yia ɔ zizelu 'bhɛsa. Wee zizeluu ji ni: Klisi mi ain 'wɔ, 'in a -yi sa we 'ji ni, a ka 'bɪ -Lagɔv 'ɲɪmɪni 'kadɔ 'wɔ.

²⁸ɔ Klisi gbɔ -a mia da gbada nyuma weee -yla, wa gbɔ -yla lapaliɛ -yɔ wa gbɔslɔluɛ nya, gbɔyilo bhabha nya, 'in ɔ -ka -mi ɔ 'ka -mɔwɔnyɔ -zɛ -Lagɔ 'yu, Klisi 'wɔ. ²⁹We 'gbɔ, Klisi 'tɪtɛ 'kadɔ -we mia 'mi 'wɔ lubho nɔda, we nya na nɔa lubho, 'in na gɔa la.

2

¹ Ni, in 'yɪbha a yɪbheli we 'ji ni, amia klaa, Laodiseee -Lagɔnyuma -yɔ nyuma weee -wa 'nia -slɔ 'mi 'yɪ wa 'yli nya, amiaa 'gbɔ in mia da lagɔda. Tɔ 'kadɔ -wa! ²In -ka 'sa nɔda -mi ni, -zugba in 'yɪbha wa 'tɛmanɪ dli, wa kɪkali zɛ, 'in wa 'ka nyɛ -bhlo -zɛ. 'In wa 'ka 'ylimna bhabha, 'in wa 'ka -Lagɔv zizelu yɪbheli kpɛɛn kpɛɛn. Wee zizelu mia, mɔ -wa Klisi. ³Gbɔyilo -yɔ -luyiloo 'ɲɪmɪni weee bhɔa -Lagɔv -gbɛ, mɔ 'wɔ we mia zizɛda.

⁴-We na gbaa da ain -yla ni, nyuma yi ain 'yloogbɔ lasali -dawliwɛli nyaa gbɔ -wa. ⁵Ni, na 'dɛbhɛ -gbolu 'ni ain glaa -mi ni, na dli -yɔ ain 'sɔ mi. Amiaa lɛnɔgbɔnya mia 'cɛɛ, 'in a zɔa Klisi dli -gɔ gege ni, in -ka we -yɔyɪda -mi, na dli mɛni.

Dhɔzɔve -we ka gbɔ wa -slɔluɛ ain ni, a -tv we -gɔ gege

⁶ Ni, sa a ɲwɪna -Zɛzu Klisi gbɔ -yɔ amiaa -Kanyɔ nya ni, a nɔ 'sa ɔ 'wɔ. ⁷Dhɔzɔve -we ka gbɔ wa -slɔluɛ ain ni, a -tv we -gɔ gege. A -ka somi -Zɛzu Klisi 'wɔ. ɔ mi -buduu gwe nya: a -tv 'ylimanɪda ɔ -gɔ. A 'pa 'yli weee nya -Lagɔ fuo, -we weee ɔ nɔa ain -yla lɛɛ 'gbɔ.

⁸A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, ni, nyɛ yabhlogbɔ 'na 'pali ain yo -yɔ wɛli -kpɔaa lubhu ɲwɛ -ni. -We -wa dɔdɔgbɔ -nyumaa gbɔslɔluɛ ni, dɔdɔgbɔv 'tɪtenyaa -gbɛ we bhɔa, ni, we 'e 'bhɔ Klisi -gbɛ. ⁹-We weee mia -Lagɔ 'wɔ, Klisi ɔ -zɛa nyɛ ni, mɔ 'wɔ we 'dɛ weee -dɪla la. ¹⁰A ka -lu weee 'yɪ ɔ 'wɔ, mɔ -wa 'tɪtɛ weee -yɔ se weee 'wlulapɪnyɔ.

¹¹'In 'ya ni, Klisi 'wɔ wa 'paa ain knɪ 'wɔ, nyɛ sɔ 'ni we lɛnɔ, ni, Klisi nyɛ knɪ 'wɔpapɪɛ mia, -we saa nyɛ ɔ lɛnɔgbɔ 'cɪn 'bɪ, mɔ -wa. ¹²Sa a -yɔ Klisi 'sɔ tɪa amiaa batizɛɛ batizɛɛ lv, 'sa wa 'bhluɛ ain ɔ nya. 'In -Lagɔ yia a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔbhɔ tɪtɪnya glaa, dli -we a zɔa -Lagɔv 'tɪtɛ -gɔv 'gbɔ. Wee 'tɪtɛ nya -Lagɔ 'bhua Klisi 'wɔ tɪtɪnya glaa. ¹³A ka zɪmɛ 'yliyɔga -tɪtɪtɛ tɪ, amiaa gbɔnyɪ -yɔ knɪ a 'nia 'wɔ -mi 'gbɔ. Ni, -slɛɛn, -Lagɔ ka a -yɔ Klisi 'sɔ 'yliyɔgagɪɛ 'nyɛ, 'in ɔ yia -amiaa gbɔnyuu weee 'wɔtɪ. ¹⁴Tɪtɛ -we mia cɛlɪda 'sɛbhɛ -gɔ, -we dia -ain 'gbɔ 'wlu ni, -Lagɔ ka we lamumni, 'in ɔ yia we lasa, we lakɔbe nya -Zɛzuu 'su -gɔ. ¹⁵Zuzu 'nyɪi -we kaa nyumaa 'wlulapɪɛ -yɔ senya ni, wee su -gɔ -Lagɔ -saa we 'tɪtɛ kwɛɛ. ɔ ka we lu, 'in ɔ yia we -zɛjɪla 'wɔ wɛli -kaslɔnyuma 'bhisa.

¹⁶We 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, -we a lia, -we a maa, 'fɛtu 'yli, 'cɔ lolu -yɔ *Nyapɛyɪlu 'gbɔ, nyɛ yabhlogbɔ 'na 'bhulu amiaa -yɔgbɔ 'wɔ we 'gbɔ -ni. ¹⁷-We mia da

weee, -li -we yia yia, we zuzu -wa. We 'ni we 'debbhie -gbolu. Nu, Klisi -wa we 'debbhie -gbolu. ¹⁸ Nu, nyume -o -ka o 'de 'woti 'kienyi -dawli sa, 'in o -ka ain -yla gba nu, a bubo -Lagoo 'anzunya, a 'na nwanunu we -yo -ni. Nyume -o -ka 'sa nu ni, o 'ka amiaa 'penie -gusaa gbu -wa. Nu, -moo 'sasokpa -nyume mia, -we -nya yia o 'yli -gu, 'mo o tolba dli, 'in o yilimania o 'de, 'in o pupalia 'wlukoon la duduگو -nyuma 'bhisa. ¹⁹ Nu, Klisi -o -wa wlu, o'o ne -moo -yola. Klisiu 'gbu ku lia 'nanoo, 'in 'koonya -yo tolunya mimnia 'wu. Sa -Lago 'yibhaa, 'in ku yilimanu 'saa.

A ka tli, 'in a yia 'yliyogagie lolu 'yi Klisi nya

²⁰ A ka tli Klisi nya, 'in o yia ain duduگوو 'titenya kwee -sa. 'In lee ka 'gbu, -we bhua duduگوو -nyumaa -gbe, a nu we lea? Cun, lee ka 'gbu a tide nyuma 'yi, 'in wa pali ain -yla sanee -sokpa -titea, ²¹ 'in wa gba: «-In 'na 'bhulu we 'wu -ni», «-In 'na 'yil we nwe -ni», 'in «-In 'na zili we kwe -nia»? ²² Nu, wee titenya -muni mia, -we -wa 'pili -li, -we 'kaa labhu, we gbu we gbaa. Duduگوو -nyumaa gbusololu so -yo wa titenya -wa. ²³ Gbuo -wa, titenya -muni 'wlu gbu yilo nyuma 'yilia 'wu, we -yo wa -Lagoo bubo -so bhua duduگوو -nyumaa -gbe. Wa tia wa 'de 'wu 'kienyi -dawli sa, 'in wa palia wa ku 'khyie 'wu. Nu, we 'ni -lu yabhogboo nya -mi, we 'ni mneni we 'ka -amiaa dli 'nyuu lenogbu -ain 'bi -sa.

3

¹ A ka titlie lu 'woso, 'in a yia 'yliyogagie loyi Klisi nya, we 'gbu, a titali yali -lii da, mo Klisi -dia -Lagoo lilisolu la. ² Amiaa dli -tu yali -li -yla, amiaa dli 'na -tolu duduگوو -li -yla -ni. ³ Nu, a ka tli -nya, 'in amiaa 'yliyogagie mi zizada Klisiu -gbe -Lagoo 'wu. ⁴ Klisi -wa amiaa 'yliyogagie tiklu, zli o yia 'bhlewla, we zli a -yo o 'so wla 'bhle, 'in o 'nimmie zea amiaa -nu 'ya.

'Wlowlwe lolu -Zezu Klisi 'wu

⁵ We 'dee 'gbu, gbu nya mia ain 'wu, -we -wa dudu -guu -nu, a 'bhu we 'bi. Sabhisa: mutnigbu klaa, pumplagbuo lenve klaa, zubbali gbuo 'tu klaa, dli 'nyuu -lii 'wonyninyie klaa, we -yo lekli. (Nu, lekli mia ni, yoyolagonyaa bubu -wa.) ⁶ Wee gbu nyii -muni 'gbu, -Lagoo 'ce 'kaa nyuma -wa'a zua -Lagoo 'nongwe bhuti. ⁷ Nu, bhla -we nya a mia wee gbu nyii -muni lu ni, 'sa a nua -nya.

⁸ Nu, -sleen, 'cepapie klaa, nyume 'cedlolate -yo nukplee 'ylinyuno mia, a vla we gwe. Nyumee velivehe -yo weli 'nyuu 'na 'tali ain nwee -ni. ⁹ A 'na 'tubhulu -tubhulu yo -yla -ni, amia -wa 'bhua amiaa -mumiso 'cin -yo we lenogbu 'nyii 'bi. ¹⁰ Nu, a ka nyume lolu -ze. 'In nyume -lolu bhitia 'komoo, o 'ka o lala -Lagoo 'wuwlu -ze. 'In o 'ka 'ya -Lago yibheli kpeen kpeen. ¹¹ Nu, nyume -o 'nia Zuifu klaa, -o -wa Zuifu klaa, -o mia kni 'wu klaa, -o 'nia kni 'wu -mi klaa, yiyinyo klaa, titinanyo* klaa, gaylo -yo -o 'nia gaylo klaa, wa 'ni -seli -mi. Nu, Klisi mi we 'de weee nya, 'in o mia -a 'de weee 'wu.

¹² -Lago ka -bha ain -sa, o 'yibha a -ze o 'dee nyuma -kpo, o -kali amiaa ze. We 'gbu a -ka nyazidi, a -ka 'nanidi, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi, a -ka dli -dlao, 'in a -ka dlite. ¹³ A bibeli -yo, 'in 'yabhlo -ka -o libheyi -yo 'ce 'pali -we o nua o -yla lee 'gbu ni, a titli -yogbu 'wu. Sa -bhlokpade Klisi tia amiaa -yogbu 'wu ni, amia titli 'ya 'sa -yogbu 'wu. ¹⁴ We 'de weee 'wlu ni, a kikalali ze. Nyumee zekalidi mi amiaa nyollikke nya tin: mo zelia ain nyume -bhlo. ¹⁵ Klisiu 'wototue -dlao, -we ka 'gbu -Lago yia ain la, a 'ka ku -bhlo -ze ni, wee 'wototue -dlao 'bhu amiaa dli weee 'wu, we 'ka we -ka. 'In a 'pa -Lago fuo 'yil weee nya. ¹⁶ Nu, Klisiu weli -mi ain nyidi duun e. A suslolu gbu, a -o pupali gbu -yla la, gbu yilo nya. A 'pa -Lago fuo, a bhli o 'nimmie -lbu, -we mia luusebhe 'wu. A gbalu o, a bhli o luw weee,

* 3:11 Gleki nee «Siti -nyume». Siti -nyumaa dudu mia, -mo tlolu la bhabha, 'in wa laa wa titinanya.

-we ɔ Zuzu 'Pupa zwa ain 'wɔ, 'mɔnadli nya. ¹⁷-We weee a nva le, 'in -we weee a gbaa, we -mi Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni nya. A 'plili ɔ gbɛgbɛin, 'in a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa.

-Lagɔnyumaa -gligbɔ 'yli gbɔ

¹⁸Ylikwɔɲwɲni, ɔ -ka -mi ɔ zv ɔ 'lowli 'nɔɲwe, 'sa we mia Nyumaa -Kanyɔ 'yliya 'wɔ.

¹⁹'Nwɲu 'lowlia, ɔ -ka -mi ɔ -kali ɔ 'ɲwɔɔ zɛ, ɔ 'na 'sulu ɔ 'klɔ -yɔ -ni.

²⁰'Yua, a zv amiaa didea 'nɔɲwe gbɔ weee 'wɔ, mɔ nania Nyumaa -Kanyɔ dɔdɔ.

²¹'Yuaa didea, a 'na -lali amiaa 'yua 'cɛdlɔ -ni, we yi wa 'kɔayli lawla.

²²Gali, a zv amiaa -cian 'nɔɲwe -seli dɔdɔ -gbɔ, gbɔ weee 'wɔ. We 'na -zɛli wa 'yibadi -bhlo -ni, we yi 'wɔlɔ nɛɛ nyuma a mi 'yilimanida. Ni, a zv wa 'nɔɲwe dli -zɔnɔ nya, Nyumaa -Kanyɔɔ sɔsɔdli a kaaa 'gbɔ. ²³We yi lɛɛ -lubho -zɛ, a nɔ we dli weee nya, nɛɛ Nyumaa -Kanyɔɔ lubho a mi nɔda, a 'na 'yili we nyumaa -nɔ 'bhisa -ni. ²⁴A yibheli we 'ji ni, Nyumaa -Kanyɔ yia ain 'pɛnia. 'In zɔzɔnɔnya ɔ zwa la amiaa -nɔ nya, a 'ka we 'yi. Ni, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu lubho a mia nɔda. ²⁵Nyime ɔ nva gbɔnyuu le, we 'pɛnie ɔ yia gbɔnyuu nya. Ni, -Lagɔ'ɔ gbizɔ nyuma 'wɔ.

4

¹Amia nyumaa -cian, a zv amiaa gali 'nanɔɔ, 'in a nɔ -we mia tiklu le wa -yla. A yibheli we 'ji ni, amia ka 'ya -Kanyɔ yali.

'Dizwɛli

²A -tv -Lagɔ bhuhhoeda 'kɔmɔɔ, amiaa dli -tv -gada, 'in a 'ka -Lagɔ fuo 'pada -tv 'yli weee nya. ³A bhuhhoe 'ya -Lagɔ -amianɔɔ 'gbɔ -nya, 'in -Lagɔ 'ka -ain 'yoo 'nyɛ, -a 'ka ɔ gbɔ gba nyuma -yla. Klisu gbɔ mia zizeda, -a mneni -a 'ka we gba, we 'gbɔ in mia -seli -kasɔ 'wɔ. ⁴A bhuhhoe -Lagɔ, 'in sa in 'kaa we -slolu, in 'ka 'sa we gba kpɛɛn kpɛɛn.

⁵A zv amiaa nɔnɔbhɔ 'yliyɔ, -wa 'nia -Lagɔ 'wɔ -mi gbɛgbɛin, gbɔyilo sa. Bhla -we -Lagɔ nyɛa ain wa nya ni, a 'na -nyumɔnɔ we la -ni. ⁶Amiaa ɲwɛɛ wɛli -mi tiklu 'yli weee nya, we -mi gumu 'bhisa, 'in a yibheli nyuma -yla gbɔɔ 'bigɔpali sa 'nanɔɔ.

Fɔsawɛli 'wɔbhlolunɔ

⁷-Amiaa bheli -zɔnɔ Tisiki, ɔ mia lubhonɔyɔ tiklu nya, ɔ na -yɔ ɔ nva Nyumaa -Kanyɔɔ lubho, mɔ yia ain -yla na -gbɛ -gbɔ weee gbaa. ⁸Na 'dɛɛ 'yibadi in tiea ɔ amiaa -gbɛ, a 'ka -amiaa -gbɛ gbɔ yibheli, 'in ɔ 'ka amiaa dli latemani. ⁹Tisiki -yɔ amiaa 'yibha 'yibha -bheli tiklu Onezimɔ in tiea da ain 'wɔ, 'in wa 'ka -we weee mia -seli 'plida -amiaa -gbɛ ain -yla gba.

¹⁰Alisitaki in -yɔ ɔ 'sɔ mia -kasɔ 'wɔ ni, ɔ nɛɛ, ɔ -sa ain fu. We -yɔ 'ya Banabasɔ didee bheli 'yu Maliki, ɔ ka gbɔ wa gbaa ain -yla ni, ɔ -ka amiaa -gbɛ mni, a kpa ɔ nanɔɔ. ¹¹-Zezu ɔ wa laa Zutusi sa 'yaa ain fu. -Zuifɔ -wa -zɛa -Lagɔnyuma glaa, waa nyuma ta -manɔ -bhlogɔɔ nya na nva *-Lagɔɔ nyumaa 'wɔlɔpali -lubho. Ma paa 'mi 'kɔayli.

¹²Epaflasi ɔ -wa amiaa -zɔɔ -bheli ni, ɔ nɛɛ, ɔ -sa ain fu. -Zezu Klisu lubhonɔyɔɔ 'zayli ɔ -mia: 'kɔmɔɔ, ɔ mi lagɔda, -zugba ɔ bhuhhoe -Lagɔ amiaa 'gbɔ. ɔ 'yibha a -tv -Lagɔnyuma genyii -yɔ -wa sɔan la nya -Lagɔ 'yu, 'in a 'ka ɔ dɔmagbɔ lɛnɔ 'yli weee nya. ¹³In mneni in 'ka ɔ daa gba ni, amia klaa, Laodisee -yɔ Ielapolisɔ -nyumaa 'gbɔ, ɔ mi siada. ¹⁴-Dɔtlɔɔ -yu Luki ɔ ka zɛ -a -kalia bhabha, ɔ -yɔ Demasi 'sɔ nɛɛ wa -sa ain fu.

¹⁵ Amiaa bhelia -yɔ amiaa bhɔɔba mia Laodisee, a -sa wa fu, we -yɔ Nɛfaa -yɔ *leglizɪ -we gbelia 'wlu ɔ -budu zɔ.

¹⁶ Ni, a -ka 'mɔ 'sɛbhɛ ni zɛli amiaa -gbɛ ni, a 'pa we yoo Laodisee leglizɪ -gbɛ. 'In wa 'ka 'ya we zɛli -maa nyidi. 'In -we in 'paa Laodisee -nyuma yoo, we -ka amiaa -gbɛ nyini, amia zɛli 'ya -mɔɔ.

¹⁷ A 'tɔlɔ Alisipɔ ni, ɔ zɔ ɔ 'dɛ 'yliyɔ, Nyumaa -Kanyɔɔ lubho -we ka 'gba wa dia ɔ 'wlu, ɔ 'ka we nɔ tikli.

¹⁸ -Ami Pɔlɔ mia -slɛɛn da fɔsawɛli -mɔni cɛliɔ na 'dɛɛ sɔ nya: in -sa an fu. A 'na dlɔlɔ -ni, ni, in mi -kaslɔ 'wɔ -ni.

-Lagɔɔ 'nanidli -yɔ an -mi.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Tεsaloniki -nyima yoo

-Lagonyima -wa mia Tesalonikigbe nokple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. Pɔlv ka wee 'gbe nokple mni, 'in ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mɔ -tv, *Zuifonyā ka ɔ -yɔwɔsɔlv 'gbv. 'Sebhε ni ɔ 'paa -mɔ -Lagonyima yoo, ɔ 'ka -maa -yla -Lagoweli 'ji gba kpεen kpεen, 'in sa -Lagonyima 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Pɔlv -saa Tesaloniki -nyima fu

¹ -Ami *Pɔlv celia 'sebhε ni, we -yɔ Silas -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *legliz -we mia Tesaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a celia 'wv.

-Lagɔ ŋwana ain 'nyu la, 'in ɔ 'nye ain 'wɔtvɔve -dlɔɔ.*

-We Tesaloniki -nyima nva le

² Yl weee nya, -a paa -Lagɔ fuo amiaa 'gbv. Ni, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, -amiaa dli 'i 'bhv ain -gv. ³ -We a nva le, amiaa dli mi -Zezu -gv 'gbv, we -yɔ lubho a nva, a -kai -Zezuu zεε 'gbv, a 'ni -amiaa -Kanyɔ -Zezu dli gvzɔvεε 'yitidee 'gbv, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, we 'dε weee mi -amiaa dli zɔ. ⁴ -Amiaa bhelia, -a -yi we 'ji ni, -Lagɔ -kai amiaa zε, 'in ɔ yia -bha ain -sa, a 'ka ɔ -nv -zε. ⁵ -We ka gbv -wa, -Lagɔgbv -a gbaa ain -yla 'tite nya, 'in Zuzu 'Pɔpa yia -ain 'wɔsa, a -yi we 'ji ni, -we -a gba gbvzɔnv -wa. We 'ni gbagbaweli 'dεkpva. Ni, a yibheli we 'ji, -a -yɔ ain 'sɔ mia, a ka -amiaa nɔnɔbhv 'yi, amiaa zɔvzɔnv 'yiyiee 'gbv -a yi 'saa nv. ⁶ Ni, amia, a ka -ain 'tideli, -a -yɔ -amiaa -Kanyɔ. Da a mia siada bhahba, 'in a yia -Lagoweli 'wɔŋwɔn 'mɔna nya. Wee 'muna mia, Zuzu 'Pɔpa wlaa we.

⁷ -Slεen amiaa nɔnɔbhv tiklu Masedvan -yɔ Akaii -Lagonyima mia nɔda. [†] ⁸ Ni, -Lagoweli 'bhva amiaa -gbe, 'in we yia da weee lamneni. We 'ni Masedvan -yɔ Akai -bhlogbɔɔ, ni, amiaa -Lagɔ dli gvzɔvεε 'di ka da weee lamneni. -We ka 'gbv -a 'kaa we gba -tapa, we 'ni -mi. ⁹ -A mnia amiaa -gbe, sa a kpa -ain, 'in su a tela -we -zεa amiaa -lagɔ, sa a 'bhva we 'b, 'in a yia -Lagɔ -gbe 'bhiti, ɔ -wa 'yliyɔga -Lagɔ, -Lagɔ -zɔnv, nyima weee mi we gbada. ¹⁰ -Lagɔ mia, ɔ 'Yu a mia wɔda, ɔ 'kaa yali 'bhv, mɔ -wa -Lagɔ 'Yu -Zezu. 'Mɔ, -Lagɔ -sɔlv tɔlvnya glaa 'wv, 'in ɔ 'ka -ain -Lagɔ 'cε -we cɔpaa 'wɔsa.

2

-We Pɔlv nva le Tesaloniki

¹ -Amiaa bhelia, amiaa 'dε -yi we 'ji ni, we 'ni bhe -a mni amiaa -gbe.*

² 'In, a -yi 'ya we 'ji ni, wa ka -ain kpa 'nyumεε, wa ka -ain veli Filipogbe 'wv. Da nyima -sɔlv -ain -yɔ 'wv, 'in -Lagɔ yia -ain 'kɔayli 'pa -bhlokpade -a 'ka wee -Lagɔgbv gba. ³ Da -a mia ain 'dizɔda, -a 'ni yotvbhv. Dli -zɔnv nya -a gbaa we. -A 'ni nyumε -dawli 'wɔnv. ⁴ Ni, we 'ni 'sa -mi, sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa -a gbaa we. -We ka gbv -wa, -Lagɔ ka -ain layla, 'in ɔ yia -amiaa gbv -yɔŋwɔn, -a 'ka ɔ gbv gba. -A 'ni nyumaa dɔdɔnamaniee datalida -mi, ni, we 'ni 'sa -mi. -Lagɔ dɔdɔnamaniee da -a talia. ɔ -Lagɔ mia, mɔ sisaha -amiaa dli -yɔ. ⁵ A -yi we 'ji ni, we 'ni ŋwεε 'nuni nya -a gba ain -yla, 'in -Lagɔ mi -amiaa gbɔdayunɔ nya. We 'ni amiaa kwεε -luu dataliee 'gbv -a yi we gba. ⁶ Amia klaa, nyima -putu

* **1:1** Ni, a zeli -Zezuu tietienyaa lenɔgbonya 15.22 'in a 'ka Silas -gvgb 'wɔlanɔ. Timotee -nv mia, a zeli Lenɔgbonya 16.1. Tesalonikigbe mia, mv -wa 'gbe 'kadv Gles -dɔdv -gv. 'Mv wa laa -slεen Saloni (Lenɔgbonya 17.1-9). [†] **1:7** Ni, Masedvan, Wlɔmv -dɔdv -wa bha, -slεen, Gles -dɔdv kibhe -wa. Akai, Gles -dɔdv kibhe -putu -wa. * **2:1** A zeli -Zezuu tietienyaa lenɔgbonya 16.19-24; 17.1-9

klaa, -a 'ni njwuu nyumε yabhlogbɔɔ 'ka -amīaa 'njm -mnnu. -A mneni yaa -a 'ka nyuma 'kadɪ zε an glaa, -we ka gbɔ -wa, -Zezu Klisu tietienya -a -mia. ⁷ Nu, we 'ni 'sa -mi. -A mi an glaa -dlɔɔ nεε 'njwnɔ -ɔ mi ɔ 'yu kwε -yɔlatitlida. ⁸ -A 'ni an 'yibha -sε, 'in -a 'ni -Lagɔwεli -bhlogbɔɔ an 'nye, nu, -amīaa 'dε -a wlaa. -We ka gbɔ -wa, a ka -an dɔdɔ naman -slεεn. ⁹ -Amīaa bhelia, sa -a nɔa lubho, zhoɔ, sabɔɔ, -a mi lubho 'wɔ -mɔɔ yi 'wlu nu, -a -tɔ nyumε yabhlogbɔɔ sɔ nya.

¹⁰ Amīa, a -yɔ -Lagɔ 'sɔ mi -amīaa gbɔdayinya nya. -We -a nɔa lε, -Lagɔnyuma 'yu, we mi tiklu, we 'ni gbɔnyuu lɔ -ka. Nyumε yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -an gbɔ dli. ¹¹ A -yi we 'ji nu, sa dide kpaɔ ɔ 'yua, 'sa -a kpaɔ an -bhlo -bhlo. ¹² -A 'paa an 'kuayli, 'in -a yia an -belɔ -yɔpali. 'Yl weee nya -a slolua an, a 'ka amīaa lenugbɔ 'bhiti, we 'ka -Lagɔɔ dɔmɔagbɔ -zε. ɔɔ -Lagɔ laa an, 'in nyuma -wa 'wlu ɔ pila la, a 'ka wa glaa -mi. 'In a 'ka ɔ 'njmnnie 'yi.

¹³ -Lagɔ -a pa 'yaa fuo 'yl weee nya. -We ka gbɔ -wa, da -a gbaa an -yla -Lagɔwεli, a ka we yukwli pɔlɔ. A 'ni we -yɔnjwuu nyumaa wεli 'bhisa, -Lagɔwεli 'bhisa a njwuu we -yɔ. 'Mɔ we -mia gbɔzɔnɔ nya. 'Sa wee wεli nɔa lubho -wa zɔa -Lagɔ dli -gɔ, wa dli zɔ. ¹⁴ -Amīaa bhelia, gbɔ -we ylia Zudee -leglizinya -we mia -Zezu Klisu -nɔ nya, wee gbɔ -bhlokpade ylia an. Sa Zuifɔ sialia Zudee -leglizinya, 'sa amīaa -zɔɔ -bhelia sialia an. ¹⁵ Waa Zuifɔ, wa ka *-Lagɔgbɔɔ -falipanya 'bha, 'in wa yia -amīaa -Kanyɔ -Zezu 'bha, 'in wa yia an 'khiye 'wɔpalia mni. Wa 'ni -Lagɔ dɔdɔ nani, nyuma weee tonyuma wa -mia.† ¹⁶ Wa 'yibha wa 'ka yaa -an 'yoo -kɔlɔ -a yi nyuma -wa 'nia Zuifɔ -yla -Lagɔgbɔ gba. Gbɔnyuu wa nɔa lε, sanεε wa yelia we -gɔ. We 'wlu lapalida, 'in -Lagɔɔ 'cε yia wa yl.

1 Tesaloniki -nyumaa tɔ bhaa Pɔlɔ

¹⁷ -We mia -amīaa -nɔ nya, mɔ -wa nu, bhelia, we 'yl 'solε ka 'pli. -A tia -bha an, -amīaa 'yl ka an -yɔbhɔ, nu, -amīaa dli mi an -gɔ, 'in amīaa 'tɔ mi -an 'bhada, 'in -a yia 'klɪ 'yl, -a 'ka an 'yl. ¹⁸ -A 'yibha -a 'ka amīaa -gbε lɔmni. -Ami Pɔlɔ, we 'ni -zakpa -bhlogbɔɔ in ylalɪ amīaa -gbεε mnmnnie la. Nu, *-Saatan ka -an 'yoo -kɔlɔ. ¹⁹ -We ka 'gbɔ -a 'yibhaa -a 'ka an 'yl, mɔ -wa nu, da -amīaa -Kanyɔ -Zezu Klisu -ka lɔyi ni, -mama ka 'gbɔ -a 'ka dli zɔ ɔ 'yua? -Mama ka 'gbɔ -a 'ka 'mɔna lia? Nyɔɔ slolu we nu, -a ka gbɔ weee 'wlu bha? Amīa -wa, we 'ni nyuma -putu. ²⁰ Gbɔzɔnɔ -wa. -Wa laa -an 'mɔna 'wɔ, -wa mia -amīaa 'njmnnu nya, amīa -wa.

3

¹ -Slεεn, amīaa 'tɔ ka -an 'bha bhabha. We 'dεε 'gbɔ, -a yia wεli bhli nu, na 'dεbhlo -tɔ Ateni.*

² 'In -a yia -amīaa bheli Timotee tie, -ɔ -yɔ -an 'sɔ nɔa -Lagɔlubho, 'in -ɔ gbaa -Zezu Klisu gbɔ. 'Mɔ -a tiea amīaa -gbε, ɔ 'ka an 'kuayli 'pa, 'in ɔ 'ka an latεmani -Lagɔɔ dli gɔzɔzɔvε 'wɔ, ³ -mɔɔ yi 'wlu nu, siasie -we mia -an ylidɔ, we yi -an glaa nyumε yabhlogbɔɔ lazuklu. Amīaa 'dε -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka njwuu wee 'sasɔkpa -siasie 'ka -an yl. ⁴ Da -a mia -slɔ an kwesi, 'in wee siasie 'nia -slɔ an yl, -a ka an -yla gba nu, -a 'dε weee wa yia sialia. A -yi we 'ji nu, gbɔzɔnɔ -wa, 'sa we 'plia sa. ⁵ We 'gbɔ in 'ni mneni in 'ka we -gɔ ladi, 'in in yia Timotee tie, sa amīaa dli mia -Lagɔ -gɔ, ɔ 'ka we -yɔyi. In ka nyanɔ nɔ, -amɪ nεε yaa 'sa -Saatan yia an laylaa, 'in -amīaa lubho 'ka 'wɔtɔ bhe.

⁶ Nu, -slεεn, Timotee ka amīaa -gbε 'bhɔ, 'in ɔ yia lɔmni, 'in ɔ yia amīaa 'dɪ 'nanɔ -an -sali. Sa amīaa dli mia -Lagɔ -gɔ, 'in sa a kikalɪa zε, ɔ nεε nu, 'yl weee

† **2:15** A zeli -Zezuu tietienyaa lenugbonyaa 9.22-29; 13.45, 50; 14.2, 5, 19; 17.5, 13; 18.12 * **3:1** A zeli -Zezuu tietienyaa lenugbonyaa 17.15

nya, amiaa dli mi -ain -gu 'muna nya. Sa -a 'yibhaa -a 'ka ain 'yi, 'sa -amiaa 'yiyiee 'tv bhaa ain.† 7 'Sa -bhlokpade, amiaa gbu ka -ain 'kwayli 'pa siasie -yo -yokali gbu nyidi. -We 'paa -ain 'kva 'yli, mu -wa amiaa dli mi -Lago -gu. 8 -Sleen, a ka -Lagogbu lakpa -klii 'gbu, we ka -amia pue. 9 'Muna a laa -ain 'wu -Lago 'yu. We 'gbu, sa -a 'kaa -sleen -Lago fuo 'pa, we 'ni -mi. 10 'Lhoo, saboo, -a mi -Lago bhubhoeda bhabha, o 'ka -ain 'yoo 'nye, -a 'ka 'wogbeli, 'in -we a 'nia 'wolanu, a 'ka we -ain -slolu, 'in we 'ka amiaa dli -gupal.

11 Nu, -amiaa Dide -Lagoo 'debbie -gbolu -yo -amiaa -Kanyo -Zezu -sa -amiaa 'yoo, -a 'ka ain 'yia mu. 12 -Amiaa -Kanyo nu le, sa -a -kalia amiaa ze dli weee nya, a 'ka 'sa zekikali, 'in a 'ka 'sa nyuma weee zekali. 13 Sanee o yia amiaa dli latemania, 'in 'yli -we nya -amiaa -Kanyo -Zezu 'kaa yi, o -yo o -mowlbunya 'so, a 'ka -mi tiklu, a yi gbu 'wlu -ka -amiaa Dide -Lago 'yu. [*-Amen.]

4

Amiaa nənəbhv -we nania -Lago dudu, mu nu

1 -Sleen, -amiaa bhelia, sa a 'kaa no, 'in a 'kaa -Lago dudu naman, a ka we yibheli -amiaa -gbe. Gbozonu -wa. 'Sa a mia noda. Nu, amia -a palia zukpa bhabha -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'hmi nya, a nu we le -tapa. 2 -Amiaa -Kanyo -Zezu -gugbu -a slolua ain, amiaa 'de -yi we -sleen. 3 -We -Lago 'yibhaa mu -wa nu, a -mi tiklu, a -yo 'hwni -putu -yo nokpasu -putu 'na -dli -budu 'wu -ni. 4 A 'de weee glaa, -momo -ka -mi, o yibheli o 'hwno -kwa sa sa tiklu, wa yi ain 'hmi sa.*

5 Amiaa 'hwni latali dli 'na -zili ain hwe la -ni, 'lakpanya -wa 'nia -Lago -yi 'bhisa. 6 Nyume yabhlogbo 'na nuvo o -libheyi gbonyuu 'wluo -ni. O 'na nuvo o -dawli 'wu -ni. -A ka 'cin gbu ni ain -yla gba 'klu 'cici nya. Nu, -wa -ka 'sasokpa -gbu ni lenu, -Lago yia wa -kaslu 'wopaa. 7 We 'ni nyume -putu nya -budu 'wodidiee 'gbu, -Lago yi -ain la. -A 'ka -mi tiklu 'gbu o yia ain la. 8 -We ka gbu -wa, nyume o 'ni wee gbu ni -yogwuu, we 'ni nyume o -sa kwnee, -Lago o 'nyea ain o Zuzu 'Pupa, 'mo o -saa kwnee.

9 We -ka amiaa bheliaa zekali gbu, weli -we in 'kaa we 'bigupali, we 'ni -mi. Nu, sa a 'kaa amiaa bheliaa zekali, -Lago ka we amiaa 'de -slolu. 10 'Sa -bhlokpade, -amiaa bhelia -wa mia Masedban -dudu weee -gu, a -kalia wa ze. Nu, bhelia, amiaa zukpa -wa, a kpa we la -kli. 11 -We -a 'kaa amiaa dli zo zu, mu -wa nu, a -mi -dlo, a 'na plali amiaa -limaa gbu 'wu -ni. A nu amiaa 'dee lubho. -A ka 'cin we ain -yla gba. 12 A -ka 'sa nu ni, -wa 'nia -Lago -yi, 'in wa zva ain 'nohwe, 'in a 'na 'ka nyume -putuu kwe nya -mi.

-Zezuu yiyigbu

13 -Sleen, bhelia -wa 'mua 'yli, -a 'yibha nu, a yibheli wa -gugbu, amiaa dli yi sumani, -wa 'nia -Lago dli -gu zo 'bhisa. 14 -Amia dli 'wu nu, -Zezu ka tli, 'in o yia 'woso, we mi 'ya -amia dli 'wu nu, -wa 'mua 'yli, 'in wa dli mia -Zezu -gu, -Lago yia wa 'wosoba wa -yo -Zezu 'so. 15 -We Nyumaa -Kanyo -slolua -ain, 'in -a yia we ain -yla gba, mu -wa nu, da Nyumaa -Kanyo -ka yi, -amia -gaa da 'yiyio, -a 'na 'ka tlitinya 'yugali. 16 -Lago yia we hwe -gu -saa, 'in 'anzinyaa -kanyo 'ka 'wokpi. Nyuma yia -Lagoo legle 'nva, ton, Nyumaa -Kanyoo 'debbie -gbolu yia yali 'bhva, o 'ka lasibhli. -Wa ka dli mia -Zezu Klisu -gu, 'in wa yia tli, -maa yia 'yiyiogagie 'yia tia. 17 Ton, -amia -mama -gaa da -sleen 'yiyio, -Lago yia -ain 'wobhua yaluppa 'wu, -a -yo wa 'so, -a 'ka Nyumaa -Kanyo yoo mu -mo yali.

† 3:6 A zeli -Zezuu tietienyaa lenghonya 18.5. Polo 'paa Kolenti -nyuma 'sebhe yoo. * 4:4 We 'ji -putu -wae: a 'de weee glaa, -momo -ka -mi, -moo yibheli -moo ku kpa sa sa tiklu, wa yi ain 'hmi sa.

-Sleen, -a -yo o 'ka -mı 'yılı weee -nu nya. ¹⁸ We 'deε 'gbu, a 'pupalı 'kwayli weli nu nya.

5

¹ Bheliaan, we -ka we bhla -yo we 'yılı gbu, -we -a 'kaa ain -yila gba, we 'nı -mı. ² Amıaa 'de -yi we 'ji nu, Nyımaa -Kanyo yiyiyılı mıa, da nyıme 'nıa o woda -mı, -bha o yia yia, sa 'wienyo tlalia nyıme 'bhısa. ³ Nyıma -ka gbada -mı: «-A mı -dlao. Gbu 'nı -ain yılı!» -Bha -bhlokpade gbu 'kadi 'kadi yila wa glagla sa! Wa 'nı mneni wa 'ka we 'wotla. Sa 'hwanoo gwalı gwalee sıasie tlalia o, 'sa we yia wa 'tlalia. ⁴ Nu, -amıaa bhelia, a 'na noo neε nyıma -wa mı nıkpise 'wu 'bhısa -nı. Nu, wee 'yılı 'na 'tlalı ain 'wienyo 'bhısa -nı. ⁵ A 'de weee, zlı nyıma a -mıa, 'ın a mıa saan nyıma nya. -A 'nı sabo -yo nıkpisee nyıma nya -mı. ⁶ We 'deε 'gbu, a 'na hwanu 'yila nyıme -putu 'bhısa -nı. A -tu 'yılıogada, 'ın a 'ka -mı 'ce. ⁷ Nu, sabo wa hwoa 'yila, sabo wa lva nu 'wu. ⁸ -Amıa mıa, -a mı zlı nyıma nya. -A -tu 'wu 'ce. -A zu -Lago dlı -gu, -a -kali o ze, we 'ka 'wlv 'slojayu -pla o nete -bana 'wu. -A dı we dlı 'wu nu, -Lago yia -ain gbu 'wusa, 'ın we 'ka 'wlv neε, -a ka 'slojaa nete -kloo 'wluo -pla. ⁹ Nu, -Lago 'nı -bha -ain -sa, o 'ka -ain 'klyıe 'wopaa 'gbu. O 'ka -ain gbu 'wusa -amıaa -Kanyo -Zezu Klısı 'hınyaa 'gbu, o yia -ain -bha -sa. ¹⁰ -Zezu mıa, -amıaa 'gbu o yia tlı, -a -ka 'yılıogao, -a -ka 'yılı muoo, -a -yo o 'sı 'ka -mı. ¹¹ We 'deε 'gbu a 'pupalı 'kwayli, a sısalı 'wu, sa a mıa da nuda 'bhısa.

Dızoweli -yo fısaweli

¹² Bheliaan, amıaa zukpa -wa. -Wa mıa lubho noda ain glaa, -wa -Lago tiea wa 'ka ain 'yugalı, wa 'ka ain gbu -slolu, nu, a zu wa 'nohwe. ¹³ A zu -bha wa zekalıdı nya wa lenugbuu 'gbu. 'Wototve -dlao -mı ain nyıdı.

¹⁴ Bheliaan, amıa -a bhubhoea. -Wa 'yaa, a zu wa 'dı. -Wa mıa nyanoo noda, a 'pa wa 'kwayli. -Wa 'nıa late, a -sa wa 'wu. 'In a 'ka dltie -ka nyıma weee gbegeın. ¹⁵ A zu amıaa 'de 'yılıyo, a 'na noo 'nyılı 'leeji nyılı -nı. -We a 'kaa leno, we -ze gbuozoo leno a 'dekpua nyıdı, we -yo nyıma -putuu gbegeın.

¹⁶⁻¹⁸ -We -Lago 'yibhaa, a nu le -Zezu Klısı 'wu, mu -wa nu, 'yılı weee nya a li 'mına. 'Yılı weee nya a bhubhoe -Lago, gbu weee -we 'wu a yia 'plıdı, a 'pa -Lago fuo.

¹⁹ A 'na -kolv -Lago zu zulu yoo -nı. ²⁰ Weli -we o wlaa, a 'na nyeni we 'wu -nı. ²¹ A sısalı -lu weee 'wu, 'ın -we -ka 'yılınanı a 'ka -mıv lakpa. ²² A zu amıaa 'de 'yılıyo: a 'tide 'ylinyuno -lu weee 'yi.

²³ 'Wototve -dlao -Lago nu le a 'ka -dlao -mı. Amıaa zulu klaa, amıaa dlı klaa, amıaa ku klaa, we -yo a 'de weee, 'ın 'yılı -we nya -amıaa -Kanyo -Zezu Klısı -ka yi, a yi gbu nyuu yabhlogoo kwεε -ka. ²⁴ -Lago -o laa ain, le o yia we nua. -We ka gbu -wa, o o -salı -bha o weli la.

²⁵ -Amıaa bhelia, a bhubhoe -Lago -amıaa 'hınyı nya.

²⁶ A -sa -amıaa bhelia fı dlı weee nya.

²⁷ In neε ain -yila -Lago 'yu, a zeli 'sebhε nı -Lagonyıma weee 'yibadı.

²⁸ Nu, -amıaa -Kanyo -Zezu Klısı hıwna ain 'nyu la.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Tesaloniki -nyuma yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa Tesaloniki -Lagonyuma yoo, mu -wa. Nu, sa -Lagonyuma 'kaa no, -zugba wa wv -Zezuu luyiyie dɔdv -gv, 'mu ɔ -slolua wa 'sεbhε ni 'wv.

Pɔlv -saa Tesaloniki -nyuma fu

¹ -Ami *Pɔlv celia 'sεbhε ni, we -yɔ Silas -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *legliz -we mia Tesaloniki, Dide-Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a celia 'wv.

² Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna an 'nyu la, 'in wa 'nye an 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

-Lagɔɔ gbvwbhubhue tiklu

³ Bheliau, we mi -amiaa dli zɔ, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa amiaa 'gbv 'yli wee nya. Nu, dli a zva -Zezu -gv, we mi -gubhoda, 'in amiaa zekikalidli mi -gv 'wɔlayimanida, we 'gbv, we mi tiklu, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa. ⁴ We 'gbv -bhlokpade, amiaa 'gbv -a slolua -amiaa 'de -Lagonyuma glaa. Gbv -we ka 'gbv -a slolua -amiaa 'de, mu -wa nu, a mi siada, wa mi an 'klyie 'wɔpalida, 'in a yia dltie 'yi, a 'ni -Lagɔ dli -gv -sa.

⁵ Wee gbv ni slolua nu, -Lagɔɔ gbvwbhubhue tiklu. Nu, gbv -we wee lv amia 'plhida, -wa -Lagɔ pihla 'wlu la, a 'ka wa -zεε gbva. -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapdie mia, we 'gbv a mia siada. ⁶ Nu, -we mia tiklu, 'mu -Lagɔ yia lenva. -Wa mia an siada, siada ɔ yia wa. ⁷ Mɔ yia an siasie 'wɔsaa, a -yɔ -an 'sɔ. Le ɔ yia we nva, da wa yia -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'yia, -mɔ yali, ɔ -yɔ ɔ 'anzi 'titinya 'sɔ. ⁸ Yia ɔ yia -kosuu mɔ -we 'yilia nya, -wa 'nia -Lagɔ -yi we -yɔ -wa 'nia -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi gbv -yɔηwnu, ɔ 'ka wa -kaslv 'wɔpa. ⁹ Waa nyuma mia de, -Lagɔ yia wa -kaslv 'wɔpaa, 'in ɔ 'ka wa lasa 'yli weee -nv nya. Wa 'na 'ka -amiaa -Kanyɔ kwesi -mi. ɔ -ka yi, wa 'na 'ka ɔ 'tite -yɔ ɔ 'ηnumnie -yɔyi. ¹⁰ Wee yli mia, we nya ɔ yia yia, ɔ nyuma tiklu 'ka ɔ 'ηni 'ylimanu, 'in -wa -ka ɔ dli -gv zv, wa 'ka ɔ yla 'muna nya. Amiaa 'de, glaa a yia wa -mia. -We ka gbv -wa, a ka -amiaa gbɔdayiweli dli -gv zv.

¹¹ We 'deε 'gbv, -a bhubhoea -Lagɔ 'yli wee nya amiaa 'gbv. A -zlali -Lagɔ, a 'ka -mi 'nanuv, 'in 'yoo -we ka 'gbv ɔ yia an la, a 'ka we -gv nɔ tiklu. Gbɔzɔnv lenveε 'tv -we mia an 'bhada, -Lagɔɔ 'tite 'ka an -yɔbe, a 'ka we lenv, 'in -we a nva le amiaa dli mi -Lagɔ -gvv 'gbv, we 'ka we -gv yeli. ¹² We -ka 'sa 'plida -mi ni, -amiaa -Kanyɔ -Zezuu ηni yia 'ylimania amiaa 'gbv, 'in amiaa 'ηni 'ka 'ylimanu ɔnv 'gbv. -We ka 'gbv ɔ 'kaa we lenv, mu -wa nu, -amiaa -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ka an 'nanu 'wɔnv.

2

Nɔkple 'ylinyunonyɔ gbv

¹ -We mia -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi yiyigbv nya, -a 'yibha -a 'ka we an -yla gba. Bheliau, amiaa zukpa -wa. Wa -ka gba -Zezu yiyiyli ka nyini, ² a 'na nvnu nyanɔ sa slvi -ni, a 'na sumanu amiaa 'deε 'wlukvɔn la -ni. Wa yi gba nu, Zuzu gbaa weoo, nyime gbaa weoo, wa -ka gba -we in celia mu gbaa weoo, a 'na lali we gbɔzɔnv -ni. ³ Nyime 'na nvnu an -dawli 'wv -ni. -We ka gbv -wa, wee 'yli 'ni -slv nyini. Nu, nyime 'ni -slv -Lagɔ -yɔwɔsɔlv, 'in nukple 'ylinyunonyɔ ɔ -Lagɔ 'kaa lasa, ɔ 'ni -slv yi, wee 'yli 'na 'ka nyini. ⁴ ɔ ɔ nɔkple 'ylinyunonyɔ mia, -lu weee -we nyuma bɔbɔa, wa laa wa -Lagɔ, we -yɔ ɔ yia 'wɔsɔlv, ɔ 'ka we 'yu

-gali, 'ya *-Lagobudu 'kadu zo o yia plaa, o 'ka -mo ladi, 'in o 'ka gba nu, mo -wa -Lago.

⁵ Da in mia aun kwesi, in ka -we weee mia ni aun -yla gba, 'lee, a ka we 'wodlbu? ⁶ Nu, -we kulba o 'yoo, 'in o o yia, amiaa 'de -yi we. 'Sa -bhlokpade o bhla 'ni -slo nyini, do nukple 'ylinyunonyo 'na 'ka yi. ⁷ 'Tite -we -nyua 'yli, 'in -we mia zizeda, we mi we lubho nuda 'gamu. -O kulba we 'yoo, o 'ni -slo labhu, wee gbu 'na 'ka nyini. ⁸ -Bha wa yia do nukple 'ylinyunonyo -yoya. 'Mo Nyumaa -Kanyo -Zezu yia 'bhaa o nyee -pape nya. 'Mo -Zezuu yiyiee lile yia lasaa. ⁹ O nukple 'ylinyunonyo yia -Saataan 'tite nya yia, gbu 'kadu -yo gwedigbu o yia lenua yo nya. ¹⁰ 'Ylinyuno -gbu weee o yia lenua, 'in o 'ka -wa mia mnoda -dawli 'wonu. Mnoda wa yia. -We ka gbu -wa, gbu zo nu -we 'kaa wa gbu 'wusa, wa 'ni we 'yibha, 'in wa 'ni we 'wonyuu. ¹¹ We 'de'e 'gbu -Lago paa wa yoyo -tite yoo, wa 'ka gbu 'nia gbu zo nu nya -mi, wa 'ka we dli -gu zo. ¹² Sa 'bhisa, -wa 'nia gbu zo dli -gu zo, 'in wa 'yibhaa gbu nyuu, -Lago yia wa gbu -dila.

A 'temanu dli

¹³ Nu, bhelia, -Lago -kai amiaa ze, we mi -amiaa -nu nya -a 'ka -Lago fuo 'pa amiaa 'gbu, 'yli weee nya. -We ka gbu -wa, we gwedida, -Lago ka -bha aun -sa, a 'ka gbu 'wobhu. -Lago zo Zuzu nua we le, a 'ka -Lago -nu -ze, we -yo amiaa gbu zo dli gbu zo 'so, mu -saa aun gbu 'wu. Nu, -Lago ka -bha aun -sa, 'in -wa o -saa gbu 'wu tiada, a 'ka wa glaa -mi. ¹⁴ O ka ain la -Lago gbu -a gbaa aun -yla, we gbe gbe in, a 'ka -Zezu Klisu 'nyumnie 'yi. ¹⁵ Bhelian, we 'gbu a 'temanu dli, 'in gbu -a slolua aun we -yo -we -a celia aun 'wu, a kpa we la -kli.

¹⁶ -Amiaa Dide -Lago, -o -kalia -amiaa ze, mo 'palia -amiaa dli belu -yo 'yli weee -nu nya, 'in o yia -aun dliwodidie -zo nu 'nye o 'nanidli nya. O -yo -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'debhie ¹⁷ 'temanu amiaa dli la, 'in wa 'nye aun 'tite, gbu weee mia tiklu, a 'ka we lenu, 'in a 'ka we gba.

3

Polo nne: «Wa bhuhhoe -Lago, wa nu lubho»

¹ -Sleen, bhelian, a bhuhhoe -Lago -amiaa 'gbu, -amiaa -Kanyo weli 'ka lamneni da weee, 'in nyuma 'ka -bha we zo, amiaa -gbe 'bhisa. ² A bhuhhoe 'ya -Lago, o 'ka -aun nyuma 'nyii -yo nukple 'ylinyunonyo kwee -sa, we ka gbu -wa, we 'ni nyuma weee zo -Lago dli -gu. ³ Nu, Nyumaa -Kanyo mia, o mi o weli -gu, la o yia aun 'temania, 'in o 'ka ain 'yliyozo gbu nyuuu dide kwee. ⁴ -Lago ka -amiaa dli 'wu 'temanu aun -gu, nu, -we -a 'yibhala aun, a mi we lenuda, 'in le a yia we nua. ⁵ Nyumaa -Kanyo -slolua -aun, 'in sa -Lago -kalia nyumaa ze, a zo we dli -gu, 'in -Zezu Klisu 'ka amiaa dli latemani.

⁶ Bhelian, -a nne Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisu 'nyumnie 'yi, amiaa bhelia -wa 'yaa, 'in wa 'nia -amiaa -sloluweli 'wonyuu, a 'bhu wa kwesi. ⁷ Sa a 'kaa -aun 'tideli, amiaa 'de -yi we, nu, -a mnia amiaa -gbe, -a 'ni 'ya. ⁸ -Amia, -a ka nyime yabhloo lililu li bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi. -A ka lubho nu, -a ka sia bhahha. Zlloo, saboo, -a mi lubho nuda, -moo yi 'wlu nu, -a -mi aun glaa nyumee so nya. ⁹ We mi yaa tiklu -a 'ka amiaa lililu li, we 'ni -a 'ni we mnenu 'gbu -a yi lubho nu. Nu, -we a 'kaa lenu, 'mu -a -slolua aun. ¹⁰ Nu, da -a mia amiaa -gbe, -a ka ain -yla gbu ni pali: «Nyime -o 'ni 'yibha o 'ka lubho nu, o 'na lili -ni.»

¹¹ -A ka 'nu nu, ain glaa, nyuma toba 'ya, wa'a pla lubho, wa -limaa gbe gbe in -gbu wa plaa 'wu. ¹² Waa nyuma mia ni, -a 'pa wa 'koyli -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'nyumnie 'yi, wa nu lubho -dloo, wa 'ka wa 'de'e lililu 'yi. ¹³ Amia, bhelia, gbu zo lenue -ka ain salida -mi, a 'na 'tideli we 'yi -ni.

¹⁴ Nu, -we -a yibhalia da ain 'sebhe ni 'wv, nyumε -mɔmɔ 'ni we 'nɔŋwe zv, a zv ɔ 'yliyɔ, a 'na nyini -ni ɔ -yɔ la -ni, 'in we 'ka ɔ zv 'bhal. ¹⁵ Nu, a 'na 'bhulu ɔ 'wv amiaa tɔnyumε nya -ni, a zv ɔ 'di amiaa bheli 'bhisa.

Weli papie

¹⁶-Amiaa -Kanyɔ, -ɔ -mia -dlɔ, ɔ 'nyε -ain 'wɔtɔtɔε -dlɔ 'yli weee nya sɔ weee lb. Nyumaa -Kanyɔ -yɔ a 'dε weee 'sɔ -mi.

¹⁷-Ami Pɔlv cɛlia wee fɔsawɛli nu, 'sa na tlia na 'sebhe weee -gv na 'ŋni la sa. Mv -wa na cɛli.

¹⁸ Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwna a 'dε weee 'nyu la.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhε *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mv -wa. Timotee mia, nyimesɔyu, ɔ -saa Pɔlv 'wɔ ɔ lubho -nɔda, mɔ -wa. Sa -Lagɔnyumaa 'Yugalinyɔ 'kaa -mɔ tiklu, 'mɔ Pɔlv cɛlia Timotee 'wɔ.

Fvsaweli

1 -Amɔ *Pɔlv cɛlia 'sebhε nɔ. -Zezu *Klisi *tietienyɔ in -mia. Nu, -Lagɔ ɔ -saa -aun gbv 'wɔ, ɔ -yɔ -Zezu Klisi -a mia wɔda, ma -zɛlia 'mɔ wa tietienyɔ.

2 -Mɔ Timotee na cɛlia 'wɔ. -Amɔaa -Lagɔ dliɔzɔzɔve 'wɔ, -mɔ -wa na 'yuu 'zayli.

Nu, -amɔaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna -mɔ 'nyu la, wa 'yili -mɔ nyazi, 'in wa 'nye -mɔ 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ.

3 Da in mia Masedvanɔ mnɔda, in nεε -mɔ -yla: «-In -tɔ Efεzi, -in -tɔ -bha.» Nyuma -wa mia yoyogbv -sloluda, -in -kɔlv wa yoo. 4 -In 'tɔlv wa, wa 'sasɔkpa -ninenya nɔ -yɔ wa dukpasu zɛlizɛlie -we 'nia bhloluda -ka, wa 'bhv we 'bɔ. Wee gbɔnya mia dε nɔ, -zɛ we laa, 'in we'e kwaa -aun 'yloogbv we 'wɔ wa nɔa -Zezu 'bɔ dliɔzɔzɔve nya. 5 -We ka 'gbv in yia gbv nɔ gba, mv -wa nu, wa 'ka zekakali. Nyuma 'ka wa -limaa zekali, wa -ka dli -zɔnɔ, wa nɔ gbɔzɔnɔ 'dεkpɔa lε, 'in wa zv -Lagɔ dli -gv dli weee nya. 6 Nyuma tɔlv ka wee 'yloogbv labhɔlv. Wa'a nɔ -slεεn gbɔzɔnɔ lε, -zɛ -klo -kpɔa wa saa. 7 Wa 'yibha wa 'ka -Lagɔ tite -slolunya -zε. Nu, gbv wa slolua, wa 'nɔ we -yi, 'in wɛli -we wa mia gbada 'tite nya, wa 'dε'ε 'nɔ we 'wɔla.

8 -A -yi we 'ji nu, -Lagɔ tite nanɔ 'yili. -In -ka we 'yliyɔzɔ sa we mia cɛlɔda, 'in we nanɔ 'yili. 9 -A 'nɔ we 'wɔla nu, -Lagɔ 'nɔ ɔ tite pali nyuma tiklu 'gbv. Nu, nukplε 'ylinyunonyaa 'gbv ɔ yia we pali. -Wa nua 'ylinyuno gbv lε, ma -wa. -Wa sɔlv -Lagɔ -yɔ 'wɔ, -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔηwe, -wa nua gbɔnyuu lε, -wa 'nia -mɔ tiklu -Lagɔ 'yu, -wa nyana -Lagɔgbv, -wa bhaa we 'nɔ wa dide -zε wa 'nyaa, -wa bhaa nyuma, ma -wa. 10 Nu, -wa kaa mɔtnɔ kwε, nukpasia -wa -yɔ nukpasia dia -budu 'wɔ, -wa paa gali pɛlv, -wa tɔbhva yo we -yɔ -wa'a gba gbɔzɔnɔ gbvɔbhunya 'yu. -Lagɔ pali 'yaa ɔ tite, gbɔnyuu pnɔ 'gbv, nu, mv nyumoa gbv -slolue tiklu. 11 Wee -slolue mia, we mɔ -Lagɔgbv -we -Lagɔ tia 'mɔ -yɔ lubho nya, we mɔ we glaa. Nu, mv gbaa 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ -Lagɔ 'ηnyililo gbv.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo ɔ nyaziɔlv 'gbv

12 -Amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisi na paa fuo. Mɔ 'nyεa 'mɔ 'tite, in 'ka ɔ lubho nɔ. Mɔ 'yia 'mɔ nyume ɔ kaa we 'klv, in 'ka ɔ lubho nɔ nya. 13 -Amɔ, ɔ gba bhaa ɔ daa gbɔnyuu, -amɔ, ɔ 'pali bhaa ɔ 'klyie 'wɔ, -amɔ, ɔ vɛli bhaa ɔ, nu, ɔ ka 'mɔ nyazi 'yili. -We ka gbv -wa, -we na nɔ bhaa lε, in 'nɔ we -yi. In 'nɔ ɔ dli -gv zɔv 'gbv. 14 -Amɔaa -Kanyɔ ka 'mɔ 'nanɔ 'wlvɔ nɔ, 'in dliɔzɔzɔve -yɔ zekalie -we -a gbɔlv 'wɔ -Zezu 'wɔ, ɔ yia 'mɔ -mɔv 'nye.

15 Nu, wɛli -zɔnɔ -we nyuma weee 'kaa -yɔηwnu, mv -wa nu, -Zezu Klisi yia dudv -gv, ɔ 'ka gbɔnyuu -lɛnɔnya gbv 'wɔsa, -amɔ -wa gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ. 16 Nu, -Lagɔ ka 'mɔ nyazi 'yili. -We ka 'gbv ɔ yia -amɔ gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ nyazi 'yili, mv -wa nu, -Zezu Klisi 'ka ɔ dltie weee -slolu nyuma -yla. 'In sa -wa yia -Zezu dli -gv zɔa, 'in wa 'ka 'yliyɔgagie 'yi, -amɔ 'ka wa 'yili -slolunyɔ -zε. 17 Nyumaa 'wlulapɔnyɔ ɔ ka nyumaa 'wlulapɔlie 'nia bhloluda -ka, ɔ -na 'kaa tli, ɔ wa'a 'yia 'yɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔɔ. 'Nɔmɔnɔ -yɔ -bhazɔzɔve -mɔ ɔ -nɔ nya 'yili weee nya! * -Amɛnɔ!

18 Na 'yu Timotee, 'dɔ na yia -mɔ zɔa, we -yɔ wɛli -we -Lagɔ 'nye bhaa ɔ gbv -falɔpanya, we 'dε 'sɔ -bhlo. -In kpa wee wɛli la -kli, 'in -in 'ka -gɔlv -zɔnɔ gv. 19 Zv

-Lagoɗ dli -gu, -in 'na nono zobhali gbu le -ni. Tɔɔba ka wee 'yoo -zɔno -gu labhɔɔ, 'in wa yia dli -Lagoɗ -gusa, 'in wa dliɔzɔve yia wa 'wɔ -nyumo. ²⁰ Imenee -yɔ Alɛzandli mi wa glaa. 'Ma in tɔlia *-Saatan, 'in wa 'ka we 'wɔla 'no ni, wa'a veli -Lago.

2

A bhubhoe -Lago nyima weee -no nya

¹ Tiada, -we in gbaa a no le, mu -wa ni, a bhubhoe -Lago nyima weee -no nya, a 'pali -Lagoɗ -bɛɔ -yɔ, a 'pali ɔ zukpa -yɔ wa -no nya, 'in a 'ka ɔ fuo 'pa wa 'gbu. ² -Wa pilia -ain 'wlu la -yɔ -wa -galia -ain 'yu, a bhubhoe -Lagoɗ wa 'ɲni nya, tu yi -amɔa -gbɛ yi, -a 'ka 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ 'yi -Lagoɗ 'noɲɲɛzɔzɔve nya, we -yɔ bhɔ tikli nono nya ɔ 'yu. ³ -We mia da ni, we mi tikli -amɔa gbɔwɔsa -Lagoɗ 'yu, 'in mu nania ɔ dɔdɔ. ⁴ Ni, ɔ 'yibha nyima weee 'bhɔ gbu 'wɔ, 'in wa 'ka ɔ gbɔzɔno 'wɔɲwɔ. ⁵ Ni, -Lagoɗ -bhlogbɔɔ, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ nyidi 'kɔɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyume -Zezu Klisi, ⁶ -ɔ wlaa ɔ 'dɛ ɔ 'ka nyima weee 'wɔziti. -We mia dɛ ni, mu slɔɔa we bhlaa 'dɛbhie -gbolu ni, -Lagoɗ 'yibha nyima weee 'bhɔ gbu 'wɔ. ⁷ -We mia daa 'gbu -Lagoɗ yia -bha 'mi -sa, in 'ka ɔ *tietienyɔ -yɔ ɔ gbɔgbanyɔ -zɛ. Mɔ tiea 'mi 'lakpanya -wa 'nia *Zuifɔ -gbɛ, in 'ka wa ɔ wɛli -zɔno -yɔ wa dli ɔ -gu -zɔve -slolu. -We mia da, gbɔzɔno -wa, in 'ni yo -tubhɔda -mi.

Sa nukpasia -yɔ 'ɲni 'kaa -Lago bhubhoe

⁸ We 'dɛɛ 'gbu in 'yibha nukpasia bhubhoe -Lagoɗ da weee. Wa -ka -Lago bhubhoeda -mi, wa 'bhu wa -mɔwɔ sɔ 'wɔ -Lagoɗ yu, wa 'na 'pali 'cɛ -ni, gbu 'na -mi -ni wa dli zɔ -ni.

⁹ -We mia 'ɲni -no nya ni, in 'yibha wa -pla -bana 'wɔ sa tikli, wa 'dɛ 'noɲɲɛzɔzɔve nya, wa 'na wɛli wa 'dɛ -yɔ -ni. Wa 'na balɔ wa nyi 'nanɔ, nyimaa dli 'wɔ gbizee 'gbu -ni. -Can klaa, tukpa yua -zɔno klaa, 'naa -we ka -vale 'tea klaa, wa 'na -plali we 'wɔ -ni. ¹⁰ -We 'kaa wa 'ylinamani mu -wa ni, wa nu -lu -zɔno le, -we mia da ni, 'ɲni -wa gbaa ni, wa mi -Lagoɗ 'noɲɲɛ -zɔda, wa nu we le.

¹¹ Ni, wa -ka 'ɲni -slɔɔda -mi, wa ɲni we -yɔ -dlɔɔ, wa zɔ -bha we. ¹² 'In 'nyɛ 'ɲni 'yoo ɔ 'ka nukpasia gbu -slolu. Wa 'na -kali 'tite nukpasia -gu -ni, ni, wa 'na gbalɔ ɲɛ -ni. ¹³ Ni, -Lagoɗ -laa *-Adan la tia, -muɔ 'bigu, ɔ yia *ɛvɔ la -la. ¹⁴ -J -Saatan nɔa -dawli 'wɔ, we 'ni -Adan, ɛvɔ -Saatan nɔa -dawli 'wɔ, 'in ɔ 'nia -Lagoɗ tite 'noɲɲɛ zɔ. ¹⁵ We yi 'sa -miɔɔ, ɲni yia 'yua gwalia, 'in -Lagoɗ yia wa gbu 'wɔsaa, wa -ka -Lagoɗ dli -gu -zɔda -mi, wa -ka wa -limaa zɛkali, wa -ka -mi tikli, wa -ka wa 'dɛ 'noɲɲɛ -zɔda -mi, 'in -Lagoɗ saa wa gbu 'wɔ.

3

-Lago nyimaa 'yugalnya

¹ -We na yia gbaa gbɔzɔno -wa, ni, nyume -ka gba ɔ 'ka -Lago nyimaa 'yugalnyɔ -zɛ, lubho -zɔno ɔ 'yibhaa. ² -Lago nyimaa 'yugalnyɔ mia, ɔ -mi tikli, wa 'na 'ɲni wɛni ɔ zɔ -ni. J -mi 'ɲni -bhloo 'lowli nya, ɔ -mi sa 'cɛ. J yibheli ɔ 'dɛ kpa sa. -We nania 'yli, 'mu ɔ 'kaa leɔ, ɔ kpa 'lakpanya sa 'nanɔ, 'in ɔ yibheli gbu -slolu sa. ³ J 'na -zɛli nobhanyɔ -ni. J 'na -zɛli -golɔgunyɔ -ni. J 'na -zɛli 'gwezii zɛ -zɔnyɔ -ni. ⁴ J yibheli ɔ 'dɛɛ -budɔɲɲɛ 'yliyɔzɔ sa. J zɔ ɔ 'yua sɔ -we lu wa 'kaa ɔ 'noɲɲɛ zɔ sazɔno sa. ⁵ Ni, nyume ɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ -budɔɲɲɛ 'yliyɔzɔ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Lago nyimaa 'yliyɔzɔ. ⁶ Nyume ɔ 'nyɛa ɔ 'dɛ -Lago yoo 'lululu, we 'na -zɛli -mɔɔ -ni, we 'ni -muɔɔ, 'in -mɔɔ yilimania -mɔɔ 'dɛ, 'in -Lagoɗ dila -mɔɔ gbu, sa ɔ dila -Saatan gbu. ⁷ -J 'kaa -Lago nyimaa 'yugal, ɔ no

gbuzonu le, 'in o -mɪ 'nuŋwezu sa, -wa 'nia -Lago -yi, wa 'yiliya 'wɔ, we 'ni -mɔɔɔ, 'in -maa nyɛa o 'wɔ, 'in o bhoa -Saatan -lubhu ŋwe.

**Diakli -lubho*

⁸ 'Sa -bhlokpade, *diakli -mɪ 'nuŋwezu sa. Wa 'na 'tɔbhɔɔ yo -ni. Wa 'na 'ma -ni nu duun -ni. Wa 'na -talɪ 'gwezi la -dawli nya -ni. ⁹ Gbuzonu -we -Lago wlelia -an -yla zli 'klɔ, wa -tɔ we 'kililida dli weee nya. ¹⁰ A -ka amiaa diakli nya -bha -saa yi, a yla wa la. Wa 'ni gbɔnyuu kwɛ -ka, wa nu diakli -lubho. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, wa 'ŋwɪ -mɪ 'nuŋwezu sa, wa 'na -zeli fɛn -cian -ni. Wa -mɪ 'cɛ. -We mia -lu -zɔnu nya, wa nu we le 'yli weee nya. ¹² Waa diakli mia, wa -mɪ 'ŋwɪ -bhlo -bhloo 'lowli nya. Wa yibheli wa 'yua -yɔ wa -budunweɛ kpa sa. ¹³ Wa -ka wa lubho nu 'nanɔɔ, 'in wa zɔa wa 'nuŋwe, 'in wa zɔa wa dli weee -Zezu Klisi -gɔ, wa 'na 'ka dli lu.

Gbu 'kadɔ -Lago -slolua -an

¹⁴ In mɪ 'sebhɛ ni celida, -zugba na dli mɪ nu, 'in 'ka -mɪ 'yia mɪ dayli. ¹⁵ In -ka -seli -gwleda -mɪ, -a 'ni 'yɪlida -mɪ -pa, 'sebhɛ ni -na yia 'yia, sanɛɛ -na yibhelia sa wa 'kaa -Lago zɔayli nɔ, mɔ -wa 'yliyɔga -Lago *leglizi. Wee leglizi -gɔ gbuzonu -dia la, 'in 'mɔ wa 'kaa lakpa -kli. ¹⁶ Nu, gbuzonu -wa, weli -we gbaa sa -a 'kaa -Lago 'yloogblɔ nɔ, -we mɪ yaa zizada, -Lago ka we -an 'klɔslolu, wee weli 'yli.

'Mɔ wa 'yia nyɪmɛ nya,
 'mɔ Zuzu 'Pupa 'yia nyɪmɛ tikli nya,
 'mɔ 'anzɪ 'yia -yɔ,
 o gbu wa gbaa 'lakpanya -yla.
 'Mɔ wa zɔa dli -gɔ dɔdɔ -gɔ,
 'mɔ -Lago 'bhua 'wɔ o 'ŋnumɪe 'wɔ.

4

Yoyogbu -slolunya

¹ -Lago Zuzu nɛɛ sa 'vayɪ nu, dɔdɔɔ bhia -bhla mia, nyuma tɔlɔa yia -Lago dli -gɔsaa. -Dawli -ka -zuzu wa yia 'nuŋwe zɔa, 'in zuzu 'nyii yia wa gbu -slolua. ² Weli 'sɔ -nyuma -wa tɔbhɔa yo, ma yia wa 'yloogblɔ -zɔnu -gɔ lasaha. Waa nyuma mia, wa 'wlukɔɔn ka -gba 'wɔlabhɔɔ, wa 'ni 'maslɛɛn mneni wa 'ka gbɔnyuu -yɔ gbuzonu -yɔsisali. ³ Wa nɛɛ, wa 'na kwali 'ŋwɔɔ -ni, wa 'na lili lililu tɔlɔa -ni. Nu, -Lago -laa wee lililu la, 'in -wa zɔa o dli -gɔ, 'in -wa yia o gbuzonu yibhelia, wa 'ka we li o fuopapɛ nya. ⁴ -We weee -Lago -laa la, we nanɪ 'yli, -we wa 'kaa we glaa -sa, we 'ni -mɪ. A kpa we 'dɛ weee la -Lago fuopapɛ nya. ⁵ Nu, -Lago weli -yɔ -amiaa -Lago bhuhoe nɔa we le, 'in -lu weee yia -lu tikli -zɛ.

-Zezu Klisi lubhonnyɔ -zɔnu

⁶ Wee gbu mia da nu, -in -ka we -na bhelia -sloluda -mɪ ni, 'in -na zɛa -Zezu Klisi lubhonnyɔ -zɔnu. Nu, -Lago dli gɔzɔweli -yɔ gbuzonu -we 'bɪ -in mia, mɔ -wa -na lililu -zɔnu. ⁷ Titina -nine -we -Lago 'nia 'yibha, -in 'bhɔ we 'bɪ. -We -in 'kaa lɛnu, mɔ -wa nu, -we -Lago 'yibhaa -in -mɪ we 'bɪ. ⁸ Nyɪmɛ -ka -gwa, o ku 'ka latɛmani, we nanɪ 'yli -sɛ. -Lago -yloogblɔ -gwagwɛ mia, we nanɪ 'yli -lu weee glaa. Mɔ kaa -amiaa -zɛɛn gbu -yɔ -amiaa 'yliyɔgagɛ -we mia yida kwɛɛ. ⁹ Wee weli mia, we mɪ dli gɔzɔ sa, 'in we nanɪ 'yli wa 'ka we -yɔŋwɔ dli weee nya. ¹⁰ -We ka 'gbu -a mia lubho nɔda, -a mia siada, mɔ -wa nu, -a ka 'yliyɔga -Lago dli 'wɔdi. Nu, mɔ saa nyuma weee gbu 'wɔ, 'in -wa zɔa o dli -gɔ, 'ma o saa gbu 'wɔ, we -zi nyuma -putu.

11 -We mia da, zu we 'di wa, 'in -in 'ka we wa -slolu. 12 Wa 'na tili -mi 'yli la -ni nu, -in mi nyimesloyu nyaa 'gbu. Nu, -we -na nua le, we -slolu sa -Lagonyuma 'kaa no. -Na weli -ze weli -zonu, -na lenugbu -mi 'nanuu, -in -kali -na -limaa ze, -in zu -Lago dli -gu, -in -mi tiklu. 13 Bhla in 'nia -slo yi, -in tli -na 'de -Lagowelu zehie -zejila 'wu, nyumaa 'kwayli -papie, we -yo nyumaa gbvsoloue. 14 -We -Lago 'nyea -mi, -we mia -mi 'wu, -we o 'nyea -mi, da nyuma gbaa -Lagoweli -na gbegebein, 'in nyuma kpası yia -mi so -gu lapali, -in 'na -sali we 'klu -gu la -ni. 15 Wee gbu mia de ni, -in nu we le dli weee nya, 'in nyuma weee 'ka we -yoyı nu, -in mi 'yu mında -Lago -yloogbu. 16 Zu -na 'de -yo -na -slolugbu 'yliyö. -In kpa we la -kli. -In -ka 'sa nuda -mi, 'in -na saa -na 'de gbu 'wu, we -yo -wa mia -mi yukwli pulöda.

5

Sa Timotee 'kaa -Lagonyuma weee kpa

1 -In 'na sobhali nyuma kpası 'klu wa gbonyii 'klu 'cıcı nya -ni, nu, sa -in 'kaa -na dide -yla gba, -in gba 'sa wa -yla. -In 'bhu nyimesia 'wu -na bhelia 'bhisa, 2 'nywmı -kpası 'wu -na 'nyaa 'bhisa, 'yiesia 'wu -na bhöba 'bhisa. -Na dli -mi tiklu -maa 'yu.

3 -Dugbanjwmi -wa 'nia nyuma -ka, -in kpa wa 'nanuu. 4 -Dugbanjwno -ka 'yu -ka, we 'ni -mıuu, o -ka 'yuoyu -ka, nu, -we nania 'yli -Lagögbu 'wu, -we -Lagonyuma nua le wa -budunjwee, waa 'yilaasi 'kpa we tia. -We wa didea -yo wa 'nyaanya nua wa -yla le, wa nu we 'eeji le wa -yla. Mu nania -Lago dudu. 5 Nu, -dugbanjwno -zönu, o 'nia nyume -ka, -Lago o dia o dli weee 'wu, zlıoo, saböoo, o mi -Lago bhuhhoeda, o mi o zukpa 'palida -moo 'ka o 'wösa. 6 -Dugbanjwno o nua o 'dee dumagbu le, o 'de yi 'yliyögaoo, o ka tli. 7 'Di -in 'kaa wa zu, 'in nyuma 'na 'kaa wa gbu dli, mu -wa nu, 8 nyume kpa o zwayli -nyuma 'nanuu, o kpa o -budunjwee -nyuma 'nanuu we -zi -maa 'wu, o 'ni 'sa nu, o 'ni -Lagögbu -yoyjwmu, o -zi 'lakpanya -wa 'nia -Lago -yi.

9 Nu, -dugbanjwno o ka -zu 'nia -slo -zu glu ta nyini, -in 'na 'bhulu o 'nyı 'wu -dugbanjwmi 'sebhie -gu -ni. -Muu 'bigu, o -ka nukpasu -bhlogböo nywno, 10 'in wa 'ka gba nu, gbuzönu o nua le, o ka o 'yua zu 'nanuu, o ka o 'lakpanya kpa 'nanuu, o ka -Lagonyumaa bhu -yöwölu, 'in o ka gbuzönu -gbu weee lenu.

11 -Dugbanjwmi -dögbonya mia, -in 'na 'bhulu wa 'nyı 'wu 'sebhie -gu -ni, we 'ni -mıuu, ylukwu -tu yia wa 'bhaa, 'in wa 'ka Klisi so lu lapali. 12 Nu, wa -ka 'sa nu, -Lago yia wa -yögbu 'wöbhua, -we ka gbu -wa, wa nee tia wa ka wa 'de wla -Lago -yla, 'in wa 'ni we lenu. 13 -Muu 'bigu, 'yamanı wa yamanıa, 'in wa -yo -ziezie plıha -budu -bhlo -bhlo nywee. We 'ni 'ya -bhlogböo wa 'ya, -zle -cian wa yia -zea, 'in wa 'ka wa -limaa gbu 'wösilı, 'in -we wa 'na 'ka yaa gba, 'in wa gbaa we. 14 We 'dee 'gbu, in 'yibha waa -dugbanjwmi -dögbu -kwo ylı, wa gwali 'yua, wa zu wa -budunjwee 'yliyö. -Amıaa tonyuma yi -ain 'nyı sa. 15 Nu, -dugbanjwmi -dögbuu töba ka 'yoo -zönu -gölabhölu, 'in wa yia -Saatan 'bi mni. 16 -Lagöjwno -ka -dugbanjwmi -budunjwee -ka, o -sa -moo 'wu, o 'gba yi leglizı 'wlu -mi. We -ka 'sa -mi, -dugbanjwmi -wa 'nia nyuma -ka, 'in leglizı saa wa 'wu.

17 Nyuma kpası -wa zua -Lagonyuma 'yliyö 'nanuu, -in zu wa 'nöhwe, a zu wa 'nöhwe -zakpa 'so. Nu, -wa mia siada -Lagögbu gbagbie -yo we -slouee gbu 'wu, wa zu wa 'nöhwe, wa 'ka nyuma pnu -zi. 18 Nu, * -Lagösebhie nee: «'Bhli -ka 'mno 'titlıda -mi, -in 'na gbuon -ni we nywe -ni.» We nee 'yae: «Nyume -o nua lubho, we nani 'yli o 'ka o 'penıgwızı 'yı.» 19 Wa -ka nyuma kpası gbu 'wlu la dli, we gbödayınya 'so, ta 'ni -mi, -in 'na pulö wa yukwli -ni. 20 Nyume -ka gbonyuu lenu, gba o -yla gbu -zejila 'wu, 'in we 'ka nyuma töba nyano dli 'wupalı.

21 -Mi na palıa -belö -yo, -Lago klaa, -Zezu klaa, we -yo -Lagoo 'anzınya, wa 'yu. Wee gbu mia, -in zu we 'nöhwe, -in 'na sısalı nyuma -yo -ni, -in 'na 'bhulu

nyumεε -yogbu 'wɔ yilo -ɲwεε -ni. ²² -In 'na pali nyumε sɔ -gɔ la slɔɪ ɔ 'ka -Lagɔlubho nu -ni. -In 'na plali nyumε -putuu gbonyuu 'wɔ -ni, -in -mɪ tiklii.

²³ -In 'na 'manɪ -slɛɛn 'nyuu 'dekpɔa -ni, ni, -in 'ma nu -sɛ, -na nɔkplɛɛ 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, 'yli tɔlɔa nya, 'in -na nɔkplɛ glopoa.

²⁴ Nyima tɔlɔa nu gbonyuu mia, wa yi sa -mɔv -yɔ -gwɪɪ, 'bhie wa bhua wa -yogbu 'wɔ. 'In tɔlɔaa -nu mia, wa ka wa -yogbu 'wɔbhɪ 'bhie wa yia wa gbonyuu -yɔ. ²⁵ 'Sa -bhlokpade, lɛnɔgbɔ -zɔnu mia, -yɔ wa yi we, 'in -we wa'a yia -yɔ, we 'ni mneni we 'ka zizada -tɔ.

6

¹ -Wa mia gali nya, wa zɔ wa -cian 'nɔɲwε dli weee nya, nyima yi -Lagɔ veli, 'in -we in -slolua aɪn, wa yi we daa gbonyuu gba. ² We -ka ni, wa -cian mɪ -Lagɔnyuma nya, wa 'na nyɛni wa 'wɔ -ni, -maa mɪ wa bhelia nyaa 'gbɔ. We 'ni -mɔvɔv, -we wa 'kaa lɛnu, mɔ -wa ni, wa nu wa zɔlubho sazɔnu sa. -We ka gbɔ -wa, -wa ka zɔlubho wa mia nɔda, wa -Lagɔbhelia -wa, 'in wa 'yibha -maa.

Nɲumnɪlii 'zayli

Gbɔ -in 'kaa -slolu, 'in 'dɪ -in 'kaa wa zɔ, mɔv mia da: ³ ni, nyumε -ka gbɔ -putu -sloluda -mɪ, ɔ 'ni -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisi wɛli -zɔnu 'wɔɲwɪnu, we -yɔ -we -a -slolua aɪn -Lagɔgbɔ 'wɔ, ⁴ ɔ 'dɛ ɔ 'ylimania, ɔ 'ni gbɔ -yi. -Zlɛ gu mɪ ɔ -yɔ, kpɛli ɔ kpɛlia. -We mia da ni, mɔ kwaa nyumε zenyi -nɔnɔvɛ 'wɔ, 'in wa gɔa -gɔlv, 'in wa vɛla wa -lima, wa pɔpɔla 'wlukɔvɪn la 'nyumεε. ⁵ -Zlɛ wa saa we'e bhlo, wa dli -nyu 'yli, 'in wa 'ni gbɔzɔnu gbɔ -yii 'gbɔ, wamɪa nɛɛ ni, -wa mia -Lagɔɔ 'yloogblɔ, 'ɲni wa yia mɪa.

⁶ Ni, gbɔzɔnu -wa, nyumεε 'gba -ka ɔ dli da nyini, -Lagɔɔ 'yoo mneni we 'ka ɔ 'ɲnumɪe -zɛ. ⁷ Kwɛ klo nya -a yia dɔdɔ -gɔ, kwɛ klo nya -a yia labhua. ⁸ We -ka 'sa -mɪ, -a -ka lililu -ka, -a -ka -bana -ka, -amɪaa -nu -tɔ sa. ⁹ -Wa 'yibhaa wa 'ka 'ɲnumɪa -zɛ, -Saatan ylaa wa la, 'in wa bhɔa lubhu ɲwɛ: wee lubhu mia, mɔ -wa gbɔ -klo wa 'yibhaa, -we nyumɔa nyumε, 'in we saa wa la weee. ¹⁰ Ni, 'gwɛzii 'yibha -dli mia, gbonyuu 'yli -bhlo -bhloo gwe -wa. 'Gwɛzii 'yiyɛe 'tɔ ka nyima tɔlɔa 'bha, 'in wa yia -Lagɔɔ 'yloogblɔ labhulɔ 'pɪpɪ. We ka siasiɛ wa plɛ zɔ zɔ.

Dɪzɔwɛli

¹¹ Ni, -mɪ -Lagɔnyumε, -in 'bhɔ wee gbɔ ni 'bɪ, -in -mɪ tiklii -Lagɔ 'yu, -in -yɔ -Lagɔ 'sɔ -mɪ, -in zɔ ɔ dli -gɔ, -in -kali -na -limaa zɛ, -in -ka dɪtie, -in -ka dli -dɔvɔ.

¹² -In gɔ -gɔlv -zɔnu -we mia -Lagɔɔ 'yloogblɔvɔ -nu nya. -In kpa 'yliyɔgagie -zɔnuvɔ -lakli la. Wee 'yliyɔgagie mia, 'mɔ -Lagɔ lalia -mɪ, -in -ka we yibheli, gbɔzɔnu -in ɲwɪa -yɔ, 'in -in yia we gba nyima duuun 'yibadi. ¹³ -Lagɔ -ɔ 'nyɛa -lu weee nyapɛli, ɔ -yɔ -Zezu Klisi, -ɔ mia gbɔzɔnuvɔ dayinyɔ nya Pɔnsɪ Pilatɪ 'yu, wa 'yu 'in nɛɛ -mɪ -yla: ¹⁴ -in zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔɲwɛ, -in 'na -nyumɔv we -ni, -in -mɪ tiklii wa yi -mɪ gbɔ dli. -Amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'ni -slɔ yi, -in -mɪ 'sa. ¹⁵ Bhla -Lagɔ -saa -bha, we nya ɔ yia yia. ɔmɔ, mɔ -wa 'wɔtɔvɛ -dɔvɔ -Lagɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔvɔ, mɔ pɪlia nyumaa 'wlulapɪnya 'wlu la, mɔ -wa -cian weee -Kanyɔ.

¹⁶ Mɔ -bhlogbɔvɔ 'na 'kaa labhɔ, ɔ ladida mia, san 'tɪtɛ -we nyumε 'ni mneni ɔ 'ka -yɔlanyni, mɔ bibea we. Nyumε 'ni mneni ɔ 'ka ɔ -yɔyi. Nyumε yabhlogbɔvɔ 'ni -slɔ ɔ 'yi, 'in wa 'na 'ka ɔ 'yi. Wa -mɪnu ɔ 'ɲni, 'tɪtɛ weee -mɪ ɔ -nu nya 'yli weee nya. -Amɛni!

¹⁷ -We -ka dɔdɔ -gɔ -ɲnumɪnyaa -nu ni, -in gba wa -yla ni, wa 'na 'ylimani wa 'dɛ -ni. Gba wa -yla ni, wa 'na dli wa 'ɲnumɪli dli 'wɔ -ni, ni, we'e -gwɛ, wa zɔ -Lagɔ dli -gɔ. Mɔ nyɛa -aɪn -lu weee, we -gɔ palie nya, 'in -a 'ka 'mɔna lii 'gbɔ. ¹⁸ Gba wa -yla, wa nu gbɔzɔnu lɛ, wa 'ɲnumɪe mia, we -zɛ gbɔzɔnuvɔ lɛnɔvɛ. Wa bɛ wa -lima -yɔ wa 'ka wa 'wɔsa wa 'ɲnumɪli nya. ¹⁹ Wa -ka 'sa nu,

'in wa subhaa wa 'ηnιmndu -zɔnu -we 'na 'kaa lazuklu, wa cɪɪ 'gbu, 'in wa 'ka 'yliyɔgagie -zɔnu 'yi.

²⁰ Timotee, -we -Lagɔ zɔa -mɪ kwεε, zɔ we 'yliyɔ sa 'nanɔɔ. -Zlε klo -yɔ -Lagɔgbu'ɔ gba, we 'dεε 'gbu, wa -ka we -sada -mɪ, -in 'na palɪ we ηwεε -nɪ. Wa -ka gbu wa laa -luyiloo gbu gbada -mɪ, -in 'na palɪ we ηwεε -nɪ. Wee gbu mia, yo -wa yo. ²¹ Nyɪma tɔba nεε, wa ka wee -luyilo 'yi, nɪ, wa dlɪ 'nɪ -slεεn -Lagɔ -gɔ -mɪ.

-Lagɔ ηwna aɪn 'nyu la.

'Sebhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mu -wa. Pɔlv mi -kaslv 'wv *Wlvmv, 'bhie ɔ yia wee 'sebhε ni celi. 'Dizweli tɔlv Timotee 'kaa -Lagɔnymaa 'yugalinya zv, wa 'ka -mi tiklu, 'mv Pɔlv celi ɔ 'wv.

Fvsaweli

1 -Ami *Pɔlv celi 'sebhε ni, -Lagɔ ka we 'wɔɔwɔnu, 'in in yia -Zezu *Klisv *tietienyo -ze. -Lagɔ nεε gbvzɔnu nya nu, 'yliyɔgagie ɔ yia wlaa, wee 'yliyɔgagie mia, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ -ka -mi, ma yia we. 'In ɔ yia 'mi tie, in 'ka we gbvɔgbanyɔ -ze.

2 -Mi Timotee, na dɔdɔnanɔ -yu, -mi na celi 'wv. Nu, -amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisv ɔwɔna -mi 'nyu la, wa 'yilv -mi nyazi, 'in wa 'nyε -mi 'wɔtɔtɔe -dlɔ.

Pɔlv 'paa Timotee 'kvayli

3 -Lagɔ na paa fuo, na dɔkpasv ka ɔ bvbɔ, wa 'b'igv, -ami na bvbɔ 'yaa ɔ dli tiklu nya. In -ka ɔ bhuhvɔdɔ -mi, zlvɔɔ, sabvɔɔ, na dli 'bhv -mi -gv, we 'gbv na paa -Lagɔ fuo. 4 Nu, na dli 'bhv -na 'mɔ -gv, -na 'tv mi 'm' bhada, mv 'kaa 'mi 'mɔna 'wɔla. 5 In 'ni we 'wɔdlv. Nu, -na dli mi -Zezu Klisv -gv. Tada, -na 'nyaasa Loiv ka ɔ dli -gv zv, ɔ 'b'igv, -na 'nyaa Eniv -wa. 'In in -yi we 'ji nu, -na dli mi 'ya ɔ -gv, we 'gbv na paa ɔ fuo. 6 We 'dεε 'gbv in nεε -mi -yɔ: 'tite -Lagɔ 'nyεa -mi, -in 'ka ɔ lvbu nu, da in pala -mi sɔ -gɔla, -in 'na 'tideli we 'yi -ni, we yi -nyumo. 7 Nu, Zuzu -Lagɔ faa -ain 'wv, we 'ni nyanɔ -zuzu: -we ɔ Zuzu nua lε, mv -wa nu, 'tite ɔ yelia -ain, amiaa bheliaa zekalidlv ɔ nyεa -ain, 'in -a 'ka -amiaa 'dε kpa sa -yi.*

8 Zv 'na 'bhali -mi -amiaa -Kanyɔ gbv -gbada -ni. -Ami, -ɔ wa 'paa -kaslv 'wv ɔ 'gbv, zv 'na 'bhali -mi na 'gbv -ni. -We -in 'kaa lεnv, mv -wa nu, wa -ka -mi sialia yi -Lagɔgbv 'gbv, -in ɔwɔnu we -yɔ 'tite -we -Lagɔ 'nyεa -mi nya. 9 Mɔ -saa -ain gbv 'wv, 'in mɔ laa -ain, -a 'ka ɔnv nyima tiklv -ze. ɔ -ka 'sa nu, we 'ni -amiaa lεngbv -zɔnv gbv, nu, ɔ ka 'cɔn we -yɔwɔnu 'nanidli nya, -zugba ɔ 'ni -slɔ -lu yabhlogbɔ lala. 10 -Slεn, -Lagɔ ka we -ain -slolu -amiaa Gbvɔvanyɔ -Zezu Klisv gbεgβεn. Nu, mɔ lua tlvle. ɔ ka we -ain 'klvslolu nu, -a -ka -Lagɔgbv -yɔwɔnu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhvlvda -ka, 'in -a 'yia we. 11 Wee -Lagɔgbv mia, -Lagɔ ka -bha 'mi -sa in 'ka we gba, in 'ka ɔ tietienyo -yɔ ɔ gbv -slolunyɔ -ze. 12 We 'gbv siasie -we 'wv in mia 'plivda, we 'e 'bhali 'mi zv. -We ka gbv -wa, -ɔ in zva dli -gv, in -yi ɔ, 'in na dli 'telv we -gv nu, -we ɔ tia 'mi -yɔ, 'wv ɔ yia we 'paa, 'in gbvɔvbhuyli 'ka nyini.

13 Welv -zɔnv -in 'nua da 'mi ɔwεε, -in gba we welv -bhlokpade -na -lima -yɔla. -In nu we lε dlvzɔvε -yɔ zekalidli nya -Zezu Klisv 'wv. 14 Welv -zɔnv -Lagɔ tia -mi -yɔ, -in zv we 'yliyɔ, Zuzu 'Pɔpa -ɔ -dilia -ain 'wɔlaa 'gbv.

15 Nu, -in -yi we 'ji nu, -wa mia -Azii -dɔv -gv, wa ka 'mi 'b' 'bhv, Fivlv -yɔ Elvzvni mi wa glaa. 16 Nu, Oneziflv mia, ɔ ka 'mi 'kvayli 'pa tenyii, zv 'ni ɔ 'bha in mi -kaslv 'wv 'gbv. -We ɔ nua lε, -Lagɔ 'pali we 'b'igv ɔ nyima -yɔla. 17 Da ɔ nyinia *Wlvmv, 'in ɔ yia 'mi 'yilvɔlvzɔnv bhavha, 'in ɔ yia 'mi 'yi. 18 -Lagɔ 'yilv ɔ nyazi ɔ nyima gbvɔvbhuzli. Da -a mia Efεzvgbe nɔkple, -na 'dε -yii 'dεbhie we 'ji nu, ɔ ka 'mi 'wvsa sɔ wee lv.

* 1:7 We 'ji -putu -wae: -Lagɔ 'ni -ain nyanɔdli nɔkple zv, 'tite klaa, nunnane klaa, we -yɔ 'dε -kpakpie 'nanv, we dli ɔ zva -ain nɔkple.

2

-Zezu Klisu 'sloja -zɔnu

1 -Mɪ na 'yu, -mɪ -Zezu Klisi 'nyɛa 'nanɪdlɪ -ɪn kpa we la -kli, 'in we 'ka -mɪ latɛmanɪ. 2 -We -ɪn 'nɔa 'mɪ ɲwɛɛ nyuma duun 'yibadi, -ɪn zɔ we 'dɪ nyɪma -zɔnu, 'in -maa mneni -maa 'ka we nyuma -putu -sloɔ. 3 -In -ka siada -mɪ -Zezu Klisu 'gbɔ, -ɪn ɲwɪn we -yɔ ɔ 'sloja -zɔnu 'bhisa. 4 Nyuma -ka 'sloja pla, ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -kanyɔ dɔdɔ namani, ɔ ɔ pla nyuma -kpɔaa gbɔ 'wɔ. 5 Nyuma -ka -gwagwada gbeli, ɔ 'nɪ wee -gwagwɛɛ tite 'nɔɲwɛ zɔ, wa 'na 'ka gba nɪ, -mɔɔ nyɪnia tia. 6 Kpaapanyɔ ɔ nɔa ɔ kpaa lubho sa 'tɪɛɛ, mɔ yia we lililuu tɪanɔ. 7 -We in mia gbada, pɔpali we 'wlukɔɔn la sa 'nanɔɔ, 'in -Lagɔ 'ka -mɪ 'tɪɛ 'nyɛ -ɪn 'ka we 'dɛ weɛ 'wɔlanɔ.

8 -Na dlɪ -bho -Zezu -gɔ, mɔ -sɔa 'wɔ tɪtɪlnya glaa, *-Davidɪ mɪ ɔ dukpasa nya, mɔ -wa -Lagɔgbɔ -we na gbaa nyuma -yla. 9 Wee -Lagɔgbɔ 'gbɔ in mia siada, wa ka 'mɪ gbwan, 'in wa yia 'mɪ -kasɔ 'wɔpa gbɔnyumonyɔ 'bhisa. Nɪ, -Lagɔwɛɪ mia, we 'nɪ gbɔanda -mɪ. 10 We 'dɛɛ 'gbɔ, in 'nɪa wee siasɛ 'wluzɔlasalɪda -mɪ, -wa -Lagɔ -saa -bha ɔ -nɔ nya, 'in wamɪa 'ka 'yoo 'yɪ. Wee 'yoo -gɔ -Zezu Klisi -salia wa gbɔ 'wɔ, 'in ɔ 'ɲɪnmɪe -we 'nɪa bhɔɔluda -ka, wa 'ka we 'yɪ. 11 Wee wɛlnya nɪ mɪ gbɔzɔnu nya:

- «-A -yɔ ɔ 'sɔ ka tɪ,
 - 'yɪɪyɔgagɪe -a -yɔ ɔ 'sɔ yia 'yɪa.
- 12 -A 'nɪ siasɛ 'wluzɔlasalɪ,
 - a -yɔ ɔ sɔ yia nyuma 'wlulapɪa.
- A -ka ɔ gbɔ kpɛɪ,
 - 'in ɔ kpɛɪa -amɪaa gbɔ.
- 13 -Amɪaa dlɪ -ka ɔ -gɔbhɔ,
 - ɔnɔ dlɪ mɪ -aɪn -gɔ,
- we ka gbɔ -wa,
 - ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ kpɛɪ.»

-We nania -Lagɔ dɔdɔ, mɔ nɪ

14 -In -sa wa dlɪ glu gbɔ nɪ -gɔ, zɔ wa 'dɪ nɪ, wa 'na kpɛɪ wɛɪu 'jɪ -gɔ -nɪ. Wee kpɛɪ kpɛɪe mia, we mɪ bhe. Nɪ, -lu -bhlogbɔɔ we nɔa lɛ, mɔ -wa nɪ, -wa pɔɔa we yukwɪ, 'ma we bhɪa la. 15 Nɪ, -we mɪa -na -nɔ nya, -ɪn gɔ la, 'in nyumɛ wa yɪaa la, 'in wa yia ɔ 'yɪ nyumɛ tɪkɪu nya -Lagɔ 'yɪ, -ɪn 'ka ɔ -zɛ, mɔ -wa lubhonɔnyɔ ɔ ɔ lubho'o 'bhala zɔ, 'in ɔ gbaa wɛɪu -zɔnu tɪkɪu. 16 Nɪ, -zɪɛ -kɔ wa saa nɛɛ -Lagɔ 'nɪ yaa lamɪ, -ɪn 'na pali we ɲwɛɛ -nɪ. -Wa palia we ɲwɛɛ, -Lagɔ -yɔ wa mia 'bhuda. 17 Wa wɛɪu mia, 'gbia vou -wa, 'in we lia yɪɛ. Imeneɛ -yɔ Filetɪ mɪ waa nyuma glaa. 18 Wa ka wɛɪu -zɔnuɔ 'yɔogbɔ labhɔɔ, wa nɛɛ: «-Lagɔ ka -aɪn tɪtɪlnya glaa 'wɔsɔɔ pepe.» 'In we yia nyuma tɔɔa -Lagɔɔ dlɪgɔzɔzɔvɛ -nyumɔ. 19 -Mɔɔ bhɪa, *-Lagɔbuduu bhɔ 'tɪɛ ɔ palia glu, we mɪ -bha gege, -mɔ wa cɛɪa: «-Lagɔ -yɪ ɔnɔɔ nyuma, 'in nyuma weɛɛ gbaa nɪ, wa -mɪ -Lagɔɔ -nɔ nya, wa 'bhɔ gbɔnyuu 'bɪ.»

20 Nɪ, 'ɲɪnmɪnyɔɔ -budu zɔ mia, we 'nɪ -can kna -yɔ 'gwɛzi knaa 'dekpɔa wa yɪ -mɔ. Nɪ, tɔɔa mɪ mame nya, 'in tɔɔa mia su nya. We tɪanɔ mia, 'fɛtɪ 'kadɔ zɪ wa lɪɪa we 'wɔ. 'In we 'sɔnɔ mia, 'yɪ weɛɛ nya wa lɪɪa -mɔɔ 'wɔ. 21 We -ka 'sa -mɪ, nyumɛ ɔ -ka gbɔnyɪ nɪ 'bɪbhɔ, -Lagɔ yia ɔ 'dɛɛ nɔ lubho wɪaa kna -zɔnu 'bhisa. Nɪ, ɔ -kanyɔ yia -bha ɔ -saa -mɔɔ 'dɛɛ -nɔ nya, ɔ gbɔ -su 'wɔ -mɔɔ kwɛɛ. ɔ sɔ mɪ lubho -zɔnu weɛɛ -yla. 22 Nyimesiaa dlɪwɔnyɪnɪlu mia, -ɪn -gwa we kwɛɛ. -We -yɔ -ɪn 'kaa lanyɪ, mɔ -wa nɪ, -ɪn nɔ gbɔ tɪkɪu lɛ, -ɪn zɔ -Zezu dlɪ -gɔ, -ɪn -kalɪ -na -limaa zɛ, -ɪn -mɪ -dlɔɔ. -Wa kaa dlɪ tɪkɪu, 'in wa bhɔbhɔea -Lagɔ, -ɪn -yɔ wa 'sɔ nɔ gbɔ nɪ lɛ. 23 Wa -ka kpɛɪɪda -mɪ, we -tukwɪaa, -we wa gbaa, wa

'ni we -yi, -in 'na palı we η̄weε -ni. -In -yi we 'ji ni, wee kp̄elie mia de, -golv -gv we palı 'wlu la. ²⁴ We 'ni 'ylinanı -Lagoo lubhononyo 'ka -golv gv, -we o 'kaa lenv, mv -wa ni, o -ka 'nanı nyuma weee gb̄egb̄ein. O yibheli gbv -slolu sa, o 'na zolv gbv nokpl̄e la -ni. ²⁵ Nyuma -wa kp̄elia o, o palı wa -yla gbv la dli -dl̄oo nya, -zugba o dli mi ni, -Lago yia we lenva, 'in wa 'ka wa dli 'bhiti. ²⁶ Sa 'bhisa, wa -ka 'wlu -gv -ka, 'in wa bh̄va *Kuzuu lubhu η̄weε, mv kpa wa, wa 'ka we domagbv lenv.

3

Dɔdɔv 'wobhlolu -bhla -gbvnya

¹ -In yibheli we 'ji ni, dɔdɔv 'wobhlolu bhla, dɔdɔgv -gbv yia 'tɛmanıa. ² Ni, nyuma yia wa 'de 'yibhaa, 'gwezii 'talea wa yia -zea, wa 'de wa yia -slolua, wa 'de wa yia 'ylimania, -Lago wa yia v̄elia. Wa 'na 'ka wa dide -yo wa 'nyaa 'nuηwe zv. Wa 'na 'ka 'nanı yibheli, wa 'na 'ka -Lagoo -lu 'nuηwe zv. ³ Wa 'na 'ka wa nyuma 'yibha, wa 'na 'ka nyazıdli -ka. Nyuma wa yia yo -yo zolva, -golv wa yia kwε -kaa, wa 'na 'ka wa 'de kpa sa -yi, wa 'na 'ka gb̄ozonv 'yibha. ⁴ Waa nyuma mia, wa -lima wa yia -dawli 'w̄onva, dli -slo wa yia -kaa, wa 'de wa yia 'ylimania bhahba. -We nania wa 'de dɔdɔ, mv wa yia 'yibhaa we 'ka -Lago -zi. ⁵ Ma yia 'wlv̄a n̄ε nyuma mı -Lagoo 'yloogbv, wa 'ka o 'titeε 'zayli -bhalasali. Waa mia de, -in 'na nynini wa kwesi la -ni. ⁶ Tolva dilıa -budun̄weε la -dawli nya, 'in 'η̄wnı -wa -yolv̄a 'wv 'in wa kpa -maa. Waa η̄wnı mia, wa ka gb̄onyuu lenv duun, 'in gbv -kp̄va wa 'yibhaa, 'in wa m̄na we 'bi. ⁷ -Lu -kpiakpie nanı wa dɔdɔ, 'in wa 'ni mneni wa 'ka gb̄ozonv yibheli. ⁸ Zaneεı -yo -Zableı ka *Moizı -yov̄osolv, 'in sa -bhlokpade waa nyuma ni -solva -Lagobv -yov̄v. Wa 'wluk̄onv ka -nyum̄, 'in wa dli z̄v̄e bhe. ⁹ Ni, wa 'na 'ka 'yugb̄ein m̄ni, wa -sabhe wa yia -ȳyia, sa wa 'yia waa nyuma s̄o ni -nv -yo.

Diz̄weli

¹⁰ Ni, -mı, sa in kpa na 'de, -in ka we -yoyı, -we na slolua nyuma, -we in nva ε, -we in gba in 'ka lenv na lubho 'wv, -in -yi we. Sa na zva na dli -Lago -gv, sa in kaa d̄itie, sa in -kalia na -limaa zε, sa na tɛmanıa dli, -in -yi we. ¹¹ Sa wa palı 'mı 'khyie 'wv, sa wa sıalia 'mı, -in -yi we. Sa wa sıalia 'mı Antı̄so, İkonium̄ we -yo Lisitligbe nokpl̄e, -in -yi we. Ni, Nyumaa -Kanyo yia 'mı we 'de weee 'wosaa. ¹² Gb̄ozonv -wa, nyuma weee -wa 'yibhaa wa 'ka -Lago 'yoo bhli, wa -yo -Zezu 's̄o, 'khyie 'wv wa yia wa 'palı. ¹³ Ni, wa -m̄om̄ -wa 'nyii -cıan -yo -dawli -cıan, gb̄onyuu lv -maa yia plaa. Nyuma wa yia -dawli 'w̄onva, 'in wa 'ka wamıa -dawli 'w̄onv. ¹⁴ Ni, -mı, -we -in 'nva, -we -in η̄wnua -yo dli weee nya, -in 'tɛmanı dli we -gv. -Wa -slolua -mı we, -in -yi wa. ¹⁵ Ni, we 'ka -na 'yislv bhla 'bhv, -in -yi -Laḡweli. Wee weli mia, we mneni we 'ka -mı gb̄oyilo 'nye, 'in -in 'ka -Zezu dli -gv zv, -Lago 'ka -mı gbv 'wosa. ¹⁶ Weli weee -we mia c̄elıda *Laḡosebhe 'wv, -Lago 'wonyapel̄weli -wa. -We we nva ε, mv ni: nyuma we slolua, nyumε -ka gb̄onyuu lenv, 'in we slolua we o, nyumε we mnazia, 'in we slolua -an sa -a 'kaa tikli -mı, ¹⁷ 'in we 'ka -Lagonyumε la mnazı 'cε, o 'ka gbv -zonv weee lenv.

4

¹⁻² In n̄ε -mı -yla: -in gba -Lagobv. -Mı na zva 'dı -Lago -yo -Zezu Klisı 'yu. -Zezu -o 'kaa t̄itl̄nya -yo 'yliyoganyaa -yogbv 'wobhu, -o 'kaa lv yi, o 'ka nyuma 'wluaplı, o 'gbv na zva -mı 'dı. -In gba wa -yla -Lagobv, -in 'tɛmanı 'wv we -gv. Da -ka 'ylinanıo, da -ka 'ylinyunoov, -in gba we, -in lu wa. Nyuma -ka gb̄onyuu lenv, gba we wa -yla, 'in -wa -ka gbv -zonv lenv, 'pa wa 'k̄oyli. -In nv -we weee mia ni ε, nv we ε gb̄vslolue -yo d̄itie nya. ³ Ni, bhla mia yida, wa

'na 'ka gbɔslolue tikli yukwli pɔlv. -We nania wa 'dɛ dɔdɔ, 'mɔ wa yia lɛnɔa. Gbɔ-slolunyaa -zlo wa yia 'wlu gbɔgwɔlɔlɔ, 'in -we mɛnɔa wa yukwlii 'yoo 'wɔ, 'in -maa 'ka we gba. ⁴ Gbɔzɔnɔ -yɔlɔ wa yia yukwli 'sumania, 'in wa 'ka we -kalɔ ninɛnya -yɔlɔ. ⁵ Nu, -mɔ, -in kpa -na 'dɛ 'nanɔv, -in dɔ siasɛ 'wlu zɔlɔ, -in gba -Lagɔgbɔ, gbalɔ -na lubho -Lagɔɔ 'yloogblɔ.

⁶ Nu, -amɔ mɔa, in ka na 'dɛ wɔlɔ 'slaka nya pepe, 'yɔlɔ -we nya in 'kaa labhɔ, we ka cɔpa. ⁷ In ka -gɔlv -zɔnɔ gv, in ka wee -gwagwɛ bhɔlɔluda nɔni, in 'nɔ -Lagɔgbɔ 'yitide. ⁸ -Slɛn, ɔ nɔni -gwagwɛ nya tɔa, ɔ -tnɔv mɔa, -Lagɔ ka we la mnazi 'mɔ -yɔlɔ, mɔ -wa nu, mɔ bhua nyumaa -yɔgbɔ 'wɔ tikli. We 'nɔ na 'dɛ -bhɔ -yɔlɔ, nu, -wa weee mɔa ɔ yiyie wɔda zɛkalɔdɔ nya, ma yia wee -tnɔv 'yɔlɔ.

Pɔlv 'wɔbhɔlɔlɔ -gbɔnya

⁹ -In 'yɔlɔ 'klɔ -in 'ka na -gbɛ yi slɔ. ¹⁰ Nu, Demasi 'yibha dɛslɛn -dɔdɔgv gbɔv 'gbɔ, ɔ ka 'mɔ 'bɔbhɔ, 'in ɔ yia Tesaloniki mɔni. Klesansi ka -Galasii mɔni, 'in Titi yia Dalmasi mɔni. ¹¹ Lukɔlɔ 'dɛbhɔ -tɔa 'mɔ -yɔ. -In -ka yida -mɔ, -in 'bhu Maliki 'wɔ, -in -yɔ ɔ 'sɔ yi, nu, 'wɔ ɔ saa 'mɔ bhabha na lubho 'wɔ. ¹² In ka Tisiki tie Efɛzi. ¹³ Nu, na -gbɔslunaa in tɔa Tloasi -mɔ Kalipusu -budunwɛɛ, -in -yɔ we yi, we -yɔ na glɔglɔ -sɛbhɛ. Nu, -in 'na dlɔlv we numɛku -nɔ 'wɔ -nɔ.

¹⁴ Alɛzandɔlɔ, ɔ mɔa bhɔlabhɔlɔnya, ɔ ka 'mɔ gbɔ -yɔkpɔlɔ bhabha. -We ɔ nɔa lɛ, Nyumaa -Kanyɔ 'kaa we 'lɛɛji wɔlɔ. ¹⁵ 'In -mɔ, -in zɔ -na 'dɛ 'yɔlɔ ɔ gbɛgbɛn, nu, ɔ ka -amɔa wɛlɔ -yɔwɔsɔlv bhabha.

¹⁶ Da wa kwaa 'mɔ gbɔwɔbhunya 'yɔ tɔada, nyɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ 'mɔ gwɛlv -mɔ. Wa 'dɛ weee ka 'mɔ 'bɔbhɔ. Nu, -Lagɔ 'na dɔlɔ wee gbɔ wa 'wlu -nɔ. ¹⁷ Nu, -amɔa -Kanyɔ mɔa, ɔ mɔ 'mɔ kwesi, 'in ɔ ka 'mɔ 'tɛtɛ 'nye, 'in in yia ɔ wɛlɔ gba we -gv yelie nya, 'in 'lakpanya weee -wa 'nɔ *Zuifɔ, wa yia we 'nɔ. 'In -Lagɔ yia 'mɔ -jɔlɔ nɔwɛɛ -sa. ¹⁸ Nyumaa -Kanyɔ yia 'mɔ gbɔnyuu weee zɔ 'wɔbhɔ. Mɔ yia 'mɔ gbɔ 'wɔsaa, 'in dɔ ɔ pɔlɔ nyuma 'wlu la yalɔ in 'ka -mɔ nɔni. Wa -mnɔni ɔ 'nɔ 'yɔlɔ weee nya. *-Amɛn!

Pɔlv 'paa wɛlɔ

¹⁹ Nu, in -sa Plisɔlɔ -yɔ Akilasɔ fɔ, we -yɔ Onezifɔlv -budunwɛɛ -nyuma. ²⁰ Ewlasɔti ka Kolɛntɔ -tɔ, 'in Tlofɔmɔ ka gu bhɔlɔ, we 'gbɔ in yia ɔ Mileɔ tɔ. ²¹ Da nɔwɔtɔyibhɔlɔ 'nɔ -slɔ da nɔni, -in 'yɔlɔ 'klɔ -in 'ka na -gbɛ nɔni. Ebulusɔ klɔa, Pudɛn klɔa, Linusɔ klɔa, Klodia klɔa, we -yɔ -amɔa bhɛlɔa weee, wa nɛɛ wa -saa -mɔ fɔ.

²² -Amɔa -Kanyɔ -yɔ -mɔ 'sɔ -tɔ. -Lagɔ nɔwɔnɔ ain nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Titu yoo

Titu mia, *Pɔlvv 'tale yabhlo -ɔ -saa ɔ 'wv ɔ -Lagɔlvbho nɔda, mɔ -wa. Nu, -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ yabhlo ɔ -mɔ bhaa Kletu. Sa nyumε 'kaa -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ -zɔnv -zε, 'mɔ Pɔlv cεlia ɔ 'wv. 'Sεbhε 'sɔ Pɔlv 'paa Timotee yoo, we nukpla gbv -yɔ -we ɔ 'paa Titu yoo 'wɔwlv.

Fvsawεli

1 Nu, -amɔ *Pɔlv, -ɔ -wa -Lagɔɔ lubhonvnyɔ -yɔ -Zezu *Klisu *tietienyɔ, -amɔ cεlia 'sεbhε nu. Lubho -we -Lagɔ 'nyεa 'mɔ, mɔ -wa nu, -wa ɔ -saa -bha, in kwa wa dlɔzɔvvee 'yoo -gv, 'in in -slolu wa, wa 'ka gbvzɔnv yibheli, wa 'ka -Lagɔɔ sɔlv nɔda -tv. 2 We -ka 'sa -mɔ nu, -maa mneni -maa 'ka we dlɔ 'wɔvɔ nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, -Lagɔ yia we -maa 'nyεa. Nu, -Lagɔ, -ɔ'ɔ 'tubhva yɔ, ɔ ka ɔ wεli wla wee 'yliyɔgagie -mɔnu -maa 'nyenyiee daa, -zugba -lu yabhlogbɔɔ 'nɔ -slɔ lamɔ. 3 Nu, bhla -we -Lagɔ 'paa ηwεε, we nynia, 'in ɔ yia ɔ wεli zlɔ 'klv wleli. Wee wεli mia nu, mɔ -wa gbv -we ɔ tia 'mɔ -yɔ nu, in mni gbaa da weee, sa -amɔaa Gbvɔvanyɔ -Lagɔ gbaa we -mɔ, we sɔlv.

4 Titu, na 'yuu 'zayli -amɔaa dlɔzɔvve -bhlo Klisu 'wv, -mɔ na cεlia da 'wv: Nu, Dide -Lagɔ -yɔ -amɔaa Gbvɔvanyɔ -Zezu Klisu nv -mɔ 'nanɔ 'wv, 'in wa 'nyε -mɔ 'wɔtvɔvε -dlɔɔ.

-Lagɔnyumaa 'yugalinyɔɔ lapalie

5 Nu, in -ka -mɔ Kletidvɔv -gv ti nu, -in 'ka gbv -we -tvɔ 'wvɔ 'wlvbhaa gbv -wa. 'Gbeo 'gbe -we -ka -mɔ, we mɔ nu, -in palɔ -mɔ -Lagɔnyumaa kpasɔ la, sɔ -we in -slolu -mɔ lv: 6 -Lagɔnyumε kpasɔ mia, ɔ -mɔ 'cε, ɔ -mɔ 'ηwvɔ -bhloo 'lowli nya. ɔ 'yua -mɔ dlɔzɔnya nya,* 'in nyuma 'na -salɔ wa 'yliyɔtεlv dɔ -yɔ wa gbv 'nvηwe -sa dɔ -nɔ. 7 Nu, -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ mia, ɔ kwε nya -Lagɔlvbho mia. We 'dεε 'gbv, ɔ lεnvgbv -mɔ 'cε: ɔ 'na -mɔ -nɔ 'dεε 'yilimaninyɔ klaa, 'cεkanyɔ klaa, nvbhanyɔ klaa, we -yɔ -gɔlvbnyɔ nya -nɔ. ɔ 'na titu dlɔ 'nyuu nya 'gwεzi la -nɔ. 8 Nyuma -ka ɔ -gbε yi, ɔ yibheli wa kpa sa, 'in ɔ -kalɔ zɔvzɔnv lεnvεε zε. ɔ yibheli ɔ 'dε, ɔ -mɔ nyumε tiklu nya, -mɔwlvɔda, 'bhie ɔ yibheli ɔ 'dε kpa sa. 9 Wεli -we mia dlɔzɔv sa, 'in -we -yɔ -we wa -slolu ɔ 'sɔ mia -bhlo nɔ, ɔ -tv we -gv. We -ka 'sa -mɔ nu, 'in ɔ mnenia ɔ 'ka nyuma 'kvayli 'pa gbv tiklu slolu nya. 'In ɔ slolu ɔ kpelɔkpelɔnya sa -maa mɔɔa.

Yoyogbv sloluε labvbalnya

10 Nu, gbv -nyumɔnya -zu 'wv. Wa glaa, dumadu mɔ *Zuifv -wa -zεa -Lagɔnyuma nya. Gbvkvɔgbv gbvbieε lubho -yɔ -dawlɔ wa kaa. 11 We mɔ nu, -in 'munu wa ηwε. -We ka gbv -wa, -glgbv -kpabhie wa munnia la, -we wa 'na 'kaa -slolu, we slolu nya wa 'ka 'gwεzi 'yɔ zɔbhali sɔlv. 12 Nu, wa 'dεε bheli Kletu -nyumε yabhlo, -ɔ -wa gbv -falpanyɔ, ɔ nεε: «Kletu -nyuma, yocaaan klu, numa 'nyii, 'yalɔnya -wa ka -yɔkpagbv weee -wa lilie.» 13 'In weε gbvɔdaywεli nɔ mɔ gbvzɔnv nya. We 'dεε 'gbv, -in gba wa -yla 'klv 'cɔcɔ nya, 'in wa 'ka dlɔ tiklu zv. 14 Wa 'na neni 'maslεεn Zuifv ninenya -yɔ nyuma -wa 'bhvlva gbvzɔnv 'yoo -gvlaa 'wlvkvɔv -titenya -yɔla -nɔ. 15 Nu, -lu weε mɔ -mɔwlvɔda nyuma -wa ka dε mia -mɔwlvɔda -yla. -Wa kaa pɔv, 'in wa'a zva dlɔ nu, -lu yabhlogbɔɔ 'nɔ -mɔwlvɔda -mɔ wa -yla, -we ka gbv -wa, wa 'ylimnee -yɔ wa 'wlvkvɔv ka pɔv. 16 Wa -ka ladɔ, wa nεε nu, wa -yi -Lagɔ, 'in wa lεnvgbv -nanv palɔ -Lagɔ -bhgv. Zεn wa kaa, yukwliyɔsulonya -yɔ -wa 'nia -lu -zɔnv yabhlogbɔɔ lεnvε mneni, 'ma wa -mia.

* 1:6 Tolva nεε: ɔ 'yua -mɔ 'yua -zɔnv nya.

2

Gbuslolue tiklu

¹ Ni, -mi, -we -yo -slo-lue tiklu 'sɔ mia -bhlo, -in -slo-lu we. ² -In gba nyuma kpasɩ -yla ni, wa -mi 'cɛ. Wa -mi 'nɔŋwɛzɔ sa, wa yibheli wa 'dɛ, 'in wa -mi gege wa dluzɔvɛ klaa, zɛkalie klaa, we -yo wa ditiɛ 'wɔ.

³ 'Sa -bhlokpade, gba 'ŋwɩ kpasɩ -yla ni, wa tili wa 'dɛ -Lagɔ. Wa 'na -zeli nyumaa 'ŋɩ -nyumɔnya -yo nɔvɩ galɩ -ni. Wa -mi 'ŋwɩ 'dizɔnya -zɔvɩ nya. ⁴ We -ka 'sa -mi, 'in wa slolua 'ŋwɩ -dɔgbɩ -maa 'lowlia -yo -maa 'yuaa zɛkalie. ⁵ 'In wa slolua -maa -maaa 'dɛɛ yibhelie -yo -maaa 'lowlii 'dɛbhlo -yla -mumie, we -yo -gɩgbɔkanɔwɩ -zɔvɩ -wa zɔvɩ wa 'lowlia 'nɔŋwɛ. Ni, -mɔvɩ yi 'wɩvɩ ni, nyime yabhlo gba gbɩ 'nyuu -Lagɔwɛli daa.

⁶ 'Sa -bhlokpade, gba nyimesia -yla ni, wa yibheli wa 'dɛ. ⁷ -Mi, -na 'dɛ, -in -mi sɔ weɛ lɔ ladidie -zɔvɩvɩ 'yilislolunyɩ nya. -In -ka -sloluda -mi, -in nɔ we le sazɔvɩ sa, -in 'na kpɔkplali -ni. ⁸ Ni, -in gba wɛli tiklu -we zɔ wa 'nia mneni wa 'ka 'ŋwɩwɛ. We -ka 'sa -mi ni, 'in -na kpɛlikpɛlɩnya zɛa zɔvɩ nima, gbɩ 'nyuu yabhlogbɔ -we wa 'kaa gba -amɩaa daa, we 'ni -mi 'gbɩ.

⁹ We mi ni, galɩ pɩli wa -cian zɔla gbɩ weɛ 'wɔ, 'in wa -tv -maa dɔmagbɩ lɛvɩda. Wa 'na kpɛli -maa ŋwɛ -yo -ni, ¹⁰ 'in wa 'na yili -maa -lu yabhlogbɔ -ni. Ni, -we wa 'kaa lɛvɩ, mɩ -wa ni, wa -slo-lu 'yɩ weɛɛ nya ni, wa mi galɩ -zɔvɩ nya wa -cian -yla. We -ka 'sa -mi ni, gbuslolue -we gbaa -amɩaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ gbɩ, 'in wa nyɛa we 'ŋɩ sɔ weɛ lɔ.

¹¹ Ni, -Lagɔ ka ɔ 'nanɩdli zli 'klv wleli. Mɩ 'wɔ nyuma weɛ gbɔwɔvɩbhɩvɩ bɩvɩ. ¹² 'In nɔvɩbhɩ -we -yo -Lagɔ 'sɔ'ɔ gbaa -yo dɔdɔgbɩ -nyumaa dliwɔnyɩli, sa -a 'kaa we 'bɩbhɩ, mɩ slolua we -aɩ. 'In -amɩaa nɔvɩbhɩ 'ka -mi 'cɛ dɔdɔ ni -gv, we 'ka -mi tiklu -Lagɔ 'nɔŋwɛzɔ sa. ¹³ Ni, 'mɔna -yɩ -we -a dia dli 'wɔ, 'sa -a 'kaa we wɩ. -Zɛzu Klisi -ɔ -wa -amɩaa -Lagɔ 'kadɩ, we -yo -amɩaa Gbɔwɔsanyɔ, we zli ɔ 'ŋɩmɩe 'kaa bhlewlɩ. ¹⁴ ɔ -Zɛzu ka ɔ 'dɛ wɩa -amɩaa 'gbɩ, ɔ 'ka -aɩ 'wɔzɩtɩ gbɔnyuu weɛ kwɛɛ, 'in ɔ 'ka -aɩ -mɔwɩvɩ -a 'ka nyuma -wa mia ɔ 'dɛbhlogbɔvɩ nɔ nya -zɛ, 'in -a 'ka -guladɔluda -mi -lu -zɔvɩ lɛvɩda.

¹⁵ Ni, -we -in 'kaa -slo-lu 'tite nya, -zugba -na pa -na yukwɩpɩlɩnya 'kwayli, we -yo -na subha wa lɛvɩgbɩ 'nyii wa 'klv, mɩ mia dɛ. Nyime yabhlogbɔ 'na tili -mi 'yɩli -ni.

3

-Lagɔnyimɛɛ nɔvɩbhɩ

¹ Ni, ligbe -Lagɔnyɩma ni, wa pɩli nyumaa 'yugalɩnya -yo 'gbee -cian zɔla. Wa zɩ -maa 'nɔŋwɛ, 'in wa -mi -kli wa 'ka lubho -zɔvɩ weɛ nɩ. ² Wa 'na gbalɩ wɛli 'nyuu nyime yabhlogbɔvɩ daa -ni. Wa -mi -dlɔvɩ, wa -ka dli -zɔvɩ, 'bɩie wa -yo nyuma weɛ -mi nnada 'yɩ weɛ nya. ³ -We ka gbɩ -wa, bha, -amɩa mi 'ya 'sa titinanya -yo gbɩvɩ 'nɔŋwɛsanya nya, -a ka mɩvɩ. Dliwɔnyɩli -yo dɔdɔnanɔlii 'yɩ -bhlo -bhloo galɩ -a -mia -benyi. Nɔkpɩɛ 'yɩnyuno -yo -luu 'tv 'wɩ -a mia -benyi, 'in -a mia bha 'wɔnyɛ sa, 'in -a -yo -amɩaa -lima nyɩnyɛɩa 'wɩ. ⁴ Ni, da -amɩaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ -slolua ɔ 'nanɩdli -yo ɔ nyumaa zɛkalidli nyuma 'klv, ⁵ ɔ ka -aɩ gbɩ 'wɔsa. We 'ni ni, libho -zɔvɩ -a nɩvɩ gbɩ, ni, nyazɩ ɔ 'yɩlia -aɩvɩ gbɩ -wa. ɔ ka -aɩ gbɩ 'wɔsa, 'in ɔ yia Zuzu 'Pɔpa 'tite nya -amɩaa 'lulolu gwali -a 'ka 'yɩyɔgagie lolu 'yɩ, -amɩaa -yɔwɔvɩ nya. ⁶ ɔ Zuzu 'Pɔpa -Lagɔ yia -aɩ -gɩslua sa duun, -amɩaa Gbɔwɔsanyɔ -Zɛzu Klisi gbɛgbɛɩ. ⁷ 'In, ɔ 'nanɩdli nya -a 'ka nyuma tiklu nya -mi -Lagɔ 'yu, 'in 'yɩyɔgagie -we 'nia bhlo-luda -ka, -we -a mia dli 'wɩdɩda, 'a ka we 'yɩ. ⁸ Ni, wɛli ni mi dli-gɩzɩvɩ sa. In 'yɩbha ni, -in gba weɛ gbɩnya mia da -zakpa duun, 'in -wa zɔvɩ -Lagɔ dli -gv, wa 'ka libho

-zɔnɔɔ nɔnɔɛ 'yliyɔzɔ 'nanɔɔ, 'in wa 'ka wa 'dɛ we tɪlɪ. -We nanɪa 'yli, 'in -we kaa 'nɔŋwɛ nyɪmaa 'yliya 'wɔ, mɔ mɪa dɛ.

⁹ Nu, gbɔkɔvɔgbɔ -gɔ kpɛlɛ klɛa, -we weee -wa dɔkpasɪ ɪnɪ 'sɛbhɛ klɛa, we -yɔ -zɛ -yɔ *Moizɪ tɪfɛ -gɔ kpɛlɛ, -in bhlɪlɪ wɛ -yɔla. We bhebhe, 'in wɛ 'nɪ 'ji -ka. ¹⁰ -ɔ sɪsɪlɪ nyɪma -yɔ, -in 'pɪlɪ ɔ zɪlɪ -zakpa -bhlo, -zakpa 'sɔ, 'bhie, -in 'ka ɔ -na 'dɛ -yɔjlɪlɪ. ¹¹ We -ka 'sa -mɪ nɪ, -in -yi wɛ 'ji nɪ, 'sasɔkpa -nyɪmɛ ka 'yoo -zɔnɔ -gɔlabhɔlɔ, ɔ gbɔnyii slɔlɔa nɪ, ɔ mɪ 'yoo 'nyuu -gɔ.

'Wɔbhlɔlu -yɔbhɪlɪ -gbɔnyɪ

¹² Nu, Alitemasɪ -yɔ Tisikɪ 'sɔ nyɪdɪ, nyɔɔ in -ka -mɪ 'wɔtɪɛ, -in 'yɪ 'klɪ -in 'ka 'mɪ 'yɪa mɪ Nikopolisɪ, in ka dlɪ -sa in 'ka -mɛmɛ ɪwɔtlɔyɪbhɪlɪ 'paa 'gbɔ. ¹³ In, titee yilonyɔ 'kadɔ Zenasɪ -yɔ Apolɔsɔ 'sɔ -ka 'lakpa 'wɔ mɪnɪda -mɪ, -in 'yɪ 'klɪ -in 'ka wa -yɔbɛ. Sa -in 'kaa nɔ, 'in wa -yɔgbɔ weee 'ka gba, -in nɔ 'sa. ¹⁴ Cɪn, wɛ mɪ nɪ, -amɪaa -Lagɔnyɪma 'kpɪa libhɔ -zɔnɔɔ nɔnɔɛ, wa tɪlɪ wa 'dɛ wɛ, 'in wa 'ka nyɪmaa -yɔbɛbɛ kwɛyɔmɛnɛnɪ. Nu, wa 'na -dɪlɪ la bhe -nɪ.

¹⁵ Nu, nyɪma weee -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ mɪa -selɪ, wa nɛɛ wa -sa -mɪ fɔ. Nyɪma -wa -kaɪa -amɪaa zɛ dlɪzɔzɔɛ 'wɔ, -in -sa wa fɔ -ain -yɪla.

-Lagɔ ɪwɪna a 'dɛ weee 'nyu la.

'Sebhε Pōlv 'paa Filemō yoo

'Sebhε *Pōlv 'paa ɔ 'tale Filemō yoo, mɔ-wa. Filemō ka gaylo yabhlo ɔ wa laa Onezimɔ. Ɔ Onezimɔ ka -flii -bho ɔ -kanyɔ kwεε. Ɔ -yɔ Pōlv gbelia 'wɔ -kaslv 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ -yɔŋwuu. 'Sebhε nɪ 'wɔ, -we Pōlv yibhala Filemō, mɔ-wa nɪ, ɔ ŋwuu ɔ gayloo 'wɔbhu gbɔ -yɔ, 'in ɔ kpa -mɔɔ -Lagɔbheli 'bhisa. Nɪ, ɔ 'na kpalɪ ɔ gaylo ɔ -bhoa ɔ kwεε -flii 'bhisa -nɪ.

Fɔsawɛli

¹ Filemō, -na fɔv! -Amɪ *Pōlv, -amɪ mia -Zezu *Klisɪ 'gbɔ -kaslv 'wɔ nɪ, in -yɔ -amɪaa bheli Timotee sɔ paa da -mɪ 'sebhε yoo. ² -Mɪ, -amɪaa jiji -tale Filemō, -mɪ -yɔ -aun 'sɔ nɔa -Lagɔlubho dabɔdɔ nɪ, -in -yɔ -amɪaa bhɔlɔ Afia klaa, -Lagɔɔ tɔgɔnyɔ Ahsipɔ klaa, we -yɔ *'leglizɪ -we gbelia 'wlu -na -buduŋwεε, in -sa aun fɔ. ³ Nɪ, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ ŋwana aun 'nyu la, 'in wa 'nye aun 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

Pōlv paa -Lagɔ fuo Filemō 'gbɔ

⁴ Filemō, na jiji -tale, 'kɔmɔv in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ nɪ, 'in na paa -mɪ dlɪ -gɔ, -Lagɔ na paa fuo -na 'gbɔ. ⁵ Nɪ, sa -in zɔa dlɪ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'wɔ nɪ, 'in -in -kalia -Lagɔnyɪmaa weε zε, in ka we 'nɔ. ⁶ Nɪ, -Lagɔ na bhuhhoeda -na 'gbɔ, dlɪzɔzɔe -bhlo -a kaa, we -slolu zɔzɔnɔ weε lεnɔe tenyi tenyii -in 'ka Klisɪ lubho nɔ. ⁷ Na bheli -zɔnɔ, sa -in -kalia -Lagɔ -yɔ ɔ nyɪmaa zε, mɔ -laa 'mɪ 'mɔna 'wɔ, 'in mɔ 'paa 'mɪ 'kɔayli. -We ka gbɔ -wa, -in ka -Lagɔnyɪmaa dlɪ -belɔ -yɔpali.

Pōlv bhuhhoeda Filemō Onezimɔv 'gbɔ

⁸ Nɪ, -we -in 'kaa lεnɔ, we se mɪ 'mɪ -yla, in 'ka -mɪ -yla we gba Klisɪ 'wɔ. ⁹ -Amɪ Pōlv, ɔ -wa nyɪsɔa, 'bhie, ɔ mia -kaslv 'wɔ -Zezu Klisɪ 'gbɔ, in nεε -mɪ -ylaε: -a kɪkɪlɪ zε, we 'gbɔ na bhuhhoeda -mɪ. ¹⁰ -In -talɪ, da in mia -seli -kaslv 'wɔ, Onezimɔ ka na 'yɪ -zε -Zezu Klisɪ 'wɔ, ɔ 'gbɔ na bhuhhoeda -mɪ. ¹¹ Cɪn, -benyi, ɔ nɪ nyɪmε 'wɔ -ka -mɪ 'yliya 'wɔ, nɪ, -slεεn mia da, ɔ mɪ nyɪmε nya -a 'dε 'sɔɔ -nɔ nya.*

¹² -Ɔ na bhitiɪ da lv -na -gbε, na 'dεε dibhe -wa. ¹³ Da in mia da -kaslv 'wɔ, -Lagɔgbɔv gbagbieε 'gbɔ, in 'yibha yaa, in 'ka ɔ na 'dε kwesi tɪ, ɔ 'ka 'mɪ 'wɔsa -na 'bigɔ. ¹⁴ Nɪ, -we ka gbɔ -wa, in 'nɪ 'yibha, in 'ka -lu yabhlogbɔɔ lεnɔ, -zugba in 'nɪ -na ŋwεε wɛli 'nɔ. In 'na 'ka gba nɪ, -in nɔ 'mɪ -yla zɔzɔnɔ lε -gla nya, nɪ, we -zε -na 'dεε dlɪ da gbɔ.

¹⁵ Na dlɪ nεε nɪ, -we ka 'gbɔ ɔ yia -mɪ -yɔ 'bhɔ bhla -sεlε nya nɪ, ɔ 'ka -mɪ kwesi -tɔ 'yli weε nyaa gbɔ -wa. ¹⁶ Nɪ, ɔ 'nɪ 'maslεεn gaylo -kpɔa nya -mɪ, ɔ -zi -slεεn gaylo 'wɔ. Ɔ mɪ na yɪcε nya -Zezu 'wɔ, 'in ɔ mneni ɔ 'ka -na yɪcε nya -mɪ, we 'ka na -nɔ 'wɔzi. Filemō, ɔ mɪ -na gaylo nya, 'in ɔ mɪ 'yaa -na -Lagɔbheli -zɔnɔ nya.

¹⁷ -In -ka 'mɪ 'wɔbhu -na nɔnɔnyɔ nya nɪ, in -ka yaa -na -gbε yi, sa -in 'kaa 'mɪ kpa, -in kpa 'sa ɔ. ¹⁸ Ɔ -ka -mɪ -yla gbɔnyuu lεnɔ, -na kpagbɔ -ka ɔ 'wlu -mɪ, nɪ, -in zɔ 'mɪ we 'wlu. ¹⁹ -Amɪ Pōlv, na 'dεε sɔ nya na cɛlia da we: -amɪ yia weε kpagbɔ -saa. 'In in 'na 'ka -mɪ ligbe nɪ, na kpagbɔ mɪ -mɪ 'wlu. -Na 'yliyɔgagie -we mia -Lagɔ 'wɔ, mɔ -wa na kpagbɔ -mɪ 'wlu, we 'nɪ mɔv? ²⁰ Cɪn, na bheli, -we na gbaa -in nɔ lε nɪ, -in nɔ we lε -amɪaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya. -In 'pali na dlɪ belɔ -yɔ Klisɪ 'gbɔ.

* **1:11** Onezimɔv ji -wa glekɪwɛli 'wɔ: «ɔ mɪ nyɪmε nya»!

²¹ In mia 'sebhε nι cεhιda, -zugba na dli 'tε -mι -gυ 'wυ. Nιι, -we na yιbhαια -mι, in -yι we 'ji, ε -na yia we nυa, we 'ka -mυυ 'wυ -zi. ²² -Mυυ 'bιgυ, -in mnazι -buduu 'yu yabhlo zυ la 'mι -yla. -Lagυ a mia bhuhhoeda na 'gbυ, in dι we dli 'wυ nιι, -yυ -Lagυ yia we ηwnua, 'in in 'ka aιn 'yιa mνι.

'Wvbhlolu -fvsawεli

²³ Epafλασι, -υ -yυ 'mι mia -kaslυ 'wυ -Zezu Klisιι 'gbυ nι, υ nεε, υ -sa -mι fv. ²⁴ -Wa nα -yυ wa nυa -Lagυυ lubho: Malιkι klaa, Alisitakι klaa, Demasι klaa, we -yυ Luki 'sυ, wa nεε, wa -sa -mι fv.

²⁵ Nιι, Nyιmaa -Kanyυ -Zezu Klisι ηwna aιn 'nyu la.

'Sεbhε wa 'paa Eblenya yoo

-Lagonyuma wa mia 'klyie 'wopalida, wa 'ka wa 'kayli 'paa 'gbu wa yia 'sεbhε ni celi. Wee 'sεbhε slolua we -ain nu, *Klisi ka -amiaa 'gbu li. We 'dεε 'gbu, -a 'ni 'maslεn mneni -a 'ka 'slaka -putu -sa -Lagɔ -yla. Mu gba 'yaa -ain -yla *'wɔsuslɔlue sɔaa 'sεbhεε nukpla -nyuma -wa zɔa -Lagɔ dli -gɔ bhabhaa -gugbu.

-Zezuu gbεgbεin -Lagɔ gbalia -slεn -ain -yla

¹ Bha mia, -amiaa dukpasɔ -yla -Lagɔ gbaa ɔ gbɔɔ -falɔpanyaa gbεgbεin. ɔ ka wa -yla gbɔ gba -zakpa duun, we -yɔ sɔɔ 'yli -bhlo -bhlo lu. ² -Slεn, -lu weee bhia bhla, ɔ 'Yuu gbεgbεin ɔ gbalia ain -yla. ɔɔ 'Yu gbεgbεin ɔ -laa dɔdɔ la, 'in ɔ nεε nu, mɔ yia -lu weee 'yia. ³ Sa -Lagɔ mia, ɔ ka we -ain -slolu, 'in ɔmɔ mi 'ya 'sa. ɔ wɛlu 'tite nya ɔ kaa dɔdɔ. ɔ ka nyumaa gbɔnyuu -bhasa, 'in ɔ -dia 'tite -ka -Lagɔ lilisɔ la.

-Lagɔ 'Yu 'yli ɔ -zi 'anzinya

⁴ Ni, ɔɔ Yu mia, 'kadu -we -Lagɔ -zεia ɔ, sa we -zia 'anzinyaa -nu 'wɔ, 'sa -bhlokpadε 'ηni -we ɔ 'yia ɔ kwεε -mɔɔ -zia 'anzinyaa 'ηni 'wɔ.

⁵ Lee, -Lagɔ ka -slɔ 'anzi yabhlo -yla gbæ:

«-In mi na 'Yu nya, nu -zεn,
in ka -na Dide -zεε?»

Yaayɔ:

«ɔ Dide na yia -zεa, 'in ɔmɔ 'ka na 'Yu -zεε?»

⁶ Da -Lagɔ tiea ɔ 'Yu tianɔ dɔdɔ -gɔ, ɔ nεε:

«-Lagɔɔ 'anzi weee -gbli 'wlu la ɔ 'yu.»

⁷ Nu, -we -Lagɔ gbaa 'anzinyaa da, mɔ ni:

«-Pɔpɔ 'bhisa 'anzinya yia na lubho nɔa,
-kosuu miɔ 'bhisa we yia we nɔa.»

⁸ 'In -Lagɔ nεε ɔ 'Yu -yla:

«-Mi -Lagɔ, -mi yia nyuma 'wlulapɔia
'yli weee -nu nya.

Sa -na pɔia nyuma 'wlu la we tikli.

⁹ -We mia tikli, 'mɔ -in 'yɔbhaa.

Gbɔnyuu mia, 'wɔ -na nyεa we,
we 'dεε 'gbu, -Lagɔ, -na -Lagɔ,
ɔ yia -bha -mi -sa ɔ -nu nya.

'In, ɔ yia -mi 'mɔna yeli -na 'bɔ -zɔnɔɔ 'nyenyie nya,
we 'ka -na nɔnɔnyaa -nu 'wɔzi.»

¹⁰ -Lagɔ nεε 'yaε:

«Nyumaa -Kanyɔ, -lu weee gwedɔda,
-mi mia,
-mi -laa dɔdɔ la,
'in -in yia yali lεnɔ -na sɔ nya.

¹¹ We 'dε weee mia,

'pɔia we yia.

'In, -mi mia,

-in mi -bha 'yli weee nya.

-Bana 'bhisa we 'dε weee yia gɔa,

¹² 'naa 'bhisa -na yia we gla.

Gbɔzɔnɔ -wa,

'naa 'bhisa -na yia we 'bhitia.

'In -mi, -i'in 'bhiti,
-na 'yliyogagie 'ni bhloluda -ka.»

13 -Lagɔ 'ni -slo 'anzi yabhlo -yla gbae:
«Yi na lilisɔlv ladilia,
'in in 'ka -na tonyuma -na bhv zɔ lapali.»

14 'Anzinya mia, zuzunya -we nva -Lagɔɔ lubho, 'mɔ we 'de weee -mia. We 'ni mɔv? Nu, 'mɔ -Lagɔ tiea nyuma -wa ɔ 'kaa gbv 'wusa, we 'ka wa kwali.

2

Gbvɔvsasie 'kadɔ

1 We 'deɛ 'gbv, welɔ -we -a 'nva, -a zɔ we 'yliyɔ 'nanɔv, we 'ni -mɔv, 'in -a bhɔlva 'yoo -zɔnv -gɔla. 2 Welɔ -we -Lagɔ zɔa 'anzinya ŋweɛ, nyuma ka we 'jiyibheli nu, we mi gbvzɔnv nya. Tɔlvɔ 'ni we -bha zɔ, tɔlvɔ 'ni we 'nɔvŋwe zɔ, 'in -Lagɔ yia wa -kaslv 'wɔpa wa lenvgbɔv 'gbv.

3 We -ka 'sa -mi, 'bhie, -amɔ -ka -Lagɔɔ 'sasɔkpa gbvɔvsasie 'kadɔ yɔlvkpali nu, 'lee, sa -a 'na 'ka -kaslvnyuma nya -mia? Wee gbvɔvsasie mia, Nyumaa -Kanyɔ gbaa we gbv tia. -Mɔv 'bɔgv, -wa 'nva wee gbv wa yia we -gv nɔ, 'in wa yia -aiv -slolu nu, we mi gbvzɔnv nya.

4 -Lagɔɔ 'de ka 'ya wee gbv gwelɔpa. Gbv 'kadɔ -yɔ gwɛdigbɔv 'yli -bhlo -bhlo nya ɔ 'paha we gwelɔ, we -yɔ ɔ Zuzu 'Pɔpaa 'titeɛ 'yli -bhlo -bhlo -we ɔ dlilia ɔ dɔmagbɔv nya, we nya.

5 Nu, dɔdv -we mia yida, we gbv -a gbaa. -Lagɔ 'ni 'anzinya 'tite 'nye we -gv.

6 -Lagɔwelɔ beta yabhlo nɛɛ:

«-Lagɔ, nyɔɔ nyumɛ -mi,
'in -na pɔpali ɔ -gv dli laa?
'In nyɔɔ nyumɛɛ 'yu -mi,
'in -na mnazi ɔ -yɔgbvɔa?»

7 -In ka ɔ 'anzinya zɔ -gali bhla -seleɛ -nv nya.
-In ka ɔ 'ŋni -mnunɔ, -in ka -bha ɔ -zv,

8 'in -in yia ɔ 'tite 'nye -lu weee -gv.»
-Lagɔ ka nyumɛ 'tite 'nye -lu weee -gv, -mɔv ji -wa nu, ɔ plɔ -lu weee 'wlu la, 'in -zeɛn yli nya, -a yi we -yɔ nu, nyumɛ 'ni -slo 'tite -ka -lu weee -gv. 9 -We -a yia -yɔ mɔv ni: nu, -Zezu ka 'anzinya zɔ -gali bhla -seleɛ -nv nya, 'in -Lagɔɔ 'nanɔ nya ɔ 'ka tli nyuma weee 'gbv. Nu, ɔ ka tltliee siasie ŋwe 'yil 'gbv, -a yia -sleɛn ɔ -yɔ, -zugba ɔ 'ŋni mni, 'in wa zɔ -bha ɔ.

10 -J -laa dɔdv la, -Lagɔ -wa, 'in mɔ kaa we 'de weee la. We 'deɛ 'gbv, we menɔ nu, ɔ gbali -Zezuu tklimimie -mɔɔ siasie 'wɔ, -mɔɔ 'ka 'yuaa -zlo ɔ 'ŋnumnie 'wɔkwa. Nu, mɔ saa wa gbv 'wɔ.

11 Nu, -Zezu -ɔ wlvɔva -mɔ nyuma -yɔ -wa ɔ wlvɔva -mɔ, wa 'de weee ka Dide -bhlo. We 'deɛ 'gbv -Zezu -ka wa la bhelia ni, we'e 'bhali ɔ zɔ. 12 -Zezu nɛɛ -sleɛn -Lagɔ -yla:

«-Na -gvgbv na yia na bhelia -yla gbaa.
-Mɔ nyumaa -zlo nyidi,
-na 'ŋni na yia bhla.»

13 J nɛɛ 'yae:
«-Amɔ mia, -Lagɔ -gv na yia na dli zɔa.»

We 'bɔgv:
«-Amɔ mi -bha, in -yɔ 'yua,
-wa -Lagɔ 'nye'a 'mi yoo.»

14 Waa yua mia, yice -yɔ 'pɔɔn wa gbɔlva 'wɔ. We 'deɛ 'gbv -Zezuu 'debhie -gbolu yia nyumɛ -ze wa 'bhisa, 'in ɔ yia tli ɔ 'ka *'Kuzu, -we kaa tltliee 'tite kwɛɛ, lu. 15 Nu, nyuma 'wlv gali, wa mi tltlie sɔda dɔdv -gvɔv 'gbv. -Zezuu tltlie ka wa

gaylo 'wɔsa. ¹⁶ We -slɛɛn 'vayɪ nɪ, we 'nɪ 'anzɪnya ɔ yi 'wɔsaa, nɪ, *Ablaamɔv 'yua ɔ yia 'wɔsaa. ¹⁷ -We miɑ dɛɛ 'gbv, ɔ 'ka yaa ɔ bhelia nya 'wɔwlv sɔ weee lv, 'in *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ kaa nyazɪdlɪ, ɔ nua -Lagɔlubho 'nanɔv, ɔ 'ka we -zɛ wa -yla. 'Sa ɔ nua, 'in -Lagɔ tia nyumaa gbɔnyuu 'wɔ. ¹⁸ Nɪ, -Zezuu 'dɛ ka sia bhahba, 'in 'Kuzu yia ɔ layla. We 'dɛɛ 'gbv, -wa 'Kuzu -ka laylaa yi, ɔ mneni ɔ 'ka wa 'wɔsa.

3

*-Zezu 'yli ɔ -zi *Moizi*

¹ Na -Lagɔbhelia, amia weee -wa -Lagɔ laa, a yla ɔɔ -Zezu. 'Mɔ ɔ tiea, -amɪaa dlɪzɔgbv -we -a gbaa, -mɔɔ 'ka we -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -zɛ. ² Sa *Moizi nɔ bhaa -Lagɔɔ lubho 'nanɔv -mɔ -Lagɔɔ -budu zɔ, 'sa -Zezu nua ɔnɔv lubho -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ. ³ Nɪ, ɔ 'sɔbhɪaa -budu, 'mɔ wa zɔa -bha we 'ka -buduu 'dɛbhie -zi. 'Sa -bhlokpɛɛ, -Zezu mɪ -bhazɔsa ɔ 'ka Moizi -zi. ⁴ -Buduu, -we -ka -mɪ, we ka wenɔv 'sɔbhanyɔ. 'In ɔ -'sɔbhɪaa -lu weee, -Lagɔ -wa. ⁵ Bha miɑ, Moizi -wa lubhonɔnyɔ -zɔnɔv -mɔ -Lagɔɔ -buduu -kpabhie zɔ. -We -Lagɔ 'kaa gba, 'mɔ ɔ gbaa. ⁶ -Slɛɛn, Klisi -wa 'Yu ɔ -wa wee -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. Wee -budu miɑ, -amɪa -wa, -zugba we -ka nɪ, -a 'tɛ dlɪ, 'in -we -a dia dlɪ 'wɔ we'e 'bhɪlɪ -aɪn zɔ.

-Lagɔnyumaa nyapɛlɪda

⁷ Nɪ, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ:
<A -ka -zɛɛn -Lagɔɔ gbagbawɛlɪ 'nɔ,
 ⁸ a 'na 'tɛmanɪ amɪaa dlɪ la -nɪ,
 nɛɛ da a -sɔlvɪ zɪmɛ -Lagɔ -yɔ 'wɔ da bɛblɛɛ,
 'in a yia ɔ layla, we 'bhisa -nɪ.
⁹ -Mɔ wee da bɛblɛɛ,
 -we in nua lɛ -zɔ glɔ 'sɔ zɔ,
 amɪaa dɔkpasi ka we -yɔyɪ.
We mɪ 'sa 'bhie, wa yia 'mɪ layla.
¹⁰ We 'dɛɛ 'gbv in yia wa -yɔ 'cɛpali.
 'in in nɛɛ na 'dɛ -ylaɛ:
<Waa nyima miɑ dɛ,
 'kɔmɔv wa mɔɔa wa 'wlukɔvɔv lapɔpɛɪ nya,
 wa'a nɔwɪ na gbagbawɛlɪ 'wɔ.>
¹¹ In 'paa 'cɛ, 'in in yia bi:
<In nɛɛ nɪ, nyapɛlɪda in mnazɪa la wa -yla,
 wa 'na 'ka -bha pla.> »

¹² Bhelian, a nɔ 'nanɔv, -mɔv yi 'wlv nɪ, aɪn glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔɔ plɛ 'nyuu -yɔ ɔ -Lagɔ dlɪgɔsasɛɛ 'gbv ɔ 'bhv 'yliyɔga -Lagɔ 'bɪ. ¹³ A 'pɔpɛlɪ 'kɔayli 'yɪ weee nya, wee 'ylɪnya -we *-Lagɔɛbhɛ laa « -zɛɛn », we nya, gbɔnyuu yi aɪn glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -dawli 'wɔvɔv, 'in ɔ yi -Lagɔ -yla yukwli sumanɪ. ¹⁴ -A -ka Klisi dlɪ -gɔ zɔda -tɔ we 'ka we gwɛdɪda 'bhv we 'ka we bhloɔluda nyɪnɪ, -zugba -a mɪ Klisi nɔnɔnya nya.

¹⁵ A ligbe nɪ, -Lagɔwɛlɪ nɛɛ:
<A -ka -zɛɛn -Lagɔɔ gbagbawɛlɪ 'nɔ,
 a 'na 'tɛmanɪ dlɪ la -nɪ,
 da a sɔlvɪ ɔ -yɔ 'wɔ, we 'bhisa -nɪ.>

¹⁶ Lee, nyɔɔ -nyuma 'nɔ -Lagɔɔ gbagbawɛlɪ, 'in wa yi ɔ -yɔwɔsɔlvɪ? -Wa weee Moizi -saa gaylofɪli Ezɪputɔ -dɔdɔ -gɔ, ma -wa. ¹⁷ Lee, nyɔɔ -yɔ -Lagɔ palɪ 'cɛ -zɔ glɔ 'sɔ zɔa? -Wa weee nua gbɔnyuu lɛ, 'in wa yia da bɛblɛɛ tɪlɪ, ma -wa. ¹⁸ -Lagɔ bia, ɔ nɛɛ: «Nyapɛlɪda in mnazɪa la wa -yla, wa 'na 'ka -bha pla.» Lee, -mama

o sa 'ηmia? -Wa 'nia o 'nυηwe zu, ma -wa. ¹⁹-A ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lago dli -gu zu, we 'gbu wa 'nia wee nyapelidaa plaplie mneni.

4

1-Lago ka weli wla nu, nyapelida o mnazia la, -mo -a yia plaa. Nu, a nu 'nanuu -mυu yi 'wlu nu, ain glaa nyume yabhlogbo bhl -bha -plaplie. ²Wa ka -ain -yla -Lago gbu gba, -amiaa dukpas 'bhisa. Nu, wa 'nua we, we bhe wa -gbe, -we ka gbu -wa, wa 'ni wee weli 'wυηwυ dli zu zue nya. ³-Mυmυ -ka -amia, -amia -wa zua -Lago dli -gu ni, nyapelida -we o mnazia la, -mo -a plaa. -Lago nee we dae: «Da in mia 'ce 'pada,

-bha in bia nu,
nyapelida in mnazia la wa -yla,
wa 'na 'ka -mo pla.»

'Sa o gbaa, 'in -zugba o nu lubho ka -nanu du du bu lalale -gu 'wlu bhal. ⁴Nu, -mo -Lago weli 'wu, 'yli gbeso nu -gu gbu we gbaa: «-Lago nua lubho weee, wee 'yli gbeso zli o nyapea.» ⁵Wee gbu -bhlokpade -Lago gbaa:

«Nu, nyapelida in mnazia la wa -yla,
wa 'na 'ka -mo pla.»

6-Wa 'nua tiada -Lago gbu, wa 'ni we -yυηwυ, we 'dee 'gbu, nyapelida -Lago mnazia la, wa 'ni -mo pla. Nu, tɔba mneni wa 'ka -mo pla. ⁷We 'dee 'gbu -Lago yia 'yli yabhlo -bhasa. Wee 'yli o laa «-zeeη.» Wee 'yli mia, o ka bha -mo 'yugbe in *Izlaelinyumaa 'wlulapinyo *-Davidi 'wυplli, 'in o yia we -gu gbu gba. -A ka bha we -yoyi, o nee o weli 'wu nu:

«A -ka -zeeη -Lago gbagbaweli 'nu,
a 'na 'teman amiaa dli la -ni.»

8 Nyapelida, -we ka -gu gbu -Lago gbaa, we -ka yaa nu, *-Zozue ka nyuma we 'wɔkwa, -Lago 'na 'ka yaa -mo 'yugbe in 'yli -putuu -gu gbu gba. ⁹-Mu ji -wa nu, -Lago nyumaa nyapelida mi -bha, 'yli gbeso -we nya -Lago nyapea, we -yo we 'wυwlu. ¹⁰-Lago nua lubho, 'in o yia nyape. 'Sa -bhlokpade, nyapelida -we -Lago mnazia la, -o -ka -bha pla, nyapea -mo yi 'yaa. ¹¹We 'dee 'gbu, -a fa -mo 'kua la, 'in -a 'ka wee nyapelida pla. -A 'yi 'kli, -mυu yi 'wlu nu, -ain glaa nyume yabhlogbo bhl o 'ni -Lago 'nυηwe zu 'gbu, Izlaelinyuma 'bhisa.

12-Lago weli -ga 'yliy, 'in we kaa 'tite 'wu. We 'ne we -zi 'yilis -tu gu ble. Nyume ku zo we plaa, 'in da o zuzu -yo o nyapeli suslolia 'wu, 'in we sisalia -bha 'yli, 'in we sisali 'yaa 'lali 'ylijjida -yo we bu 'yli. Nyume 'wlukυu lappaligbu -yo o dli wɔnyiluu gbu we bhua 'wu. ¹³-Lu weee -we o -laa la -we 'kaa zizeda -mi o 'yu, we 'ni -mi. We 'de weee mi o 'yu, o 'yli yi we -yo. O -yla -a yia -amiaa lenugbu weee gbaa.

-Zeu -wa -Lago bu nyaa -kanyo 'kadu

14 -A ka *-Lago bu nyaa -kanyo 'kadu, o 'te la. Mo mia -Lago -gbe. Mo -wa -Lago 'Yu -Zeu. We 'dee 'gbu, -we -a zua dli -gu, -a kpa we la. ¹⁵-Amiaa -Lago bu nyaa -kanyo 'kadu mia, -a -ka siada -mi, o mneni o -yo -a ka sia du bu, 'in o 'ka -amiaa 'wυyɔbe 'wolanu. Nu, 'Kuzu ka o layla so weee lu -ain 'bhisa, 'in o mo 'ni gbu nyuu lenu. ¹⁶We 'dee 'gbu, -a -yo dli 'wɔtelo nyi -Lago ηnumkpe -yola. -Bhe de mia, o 'nanidli mi -bha. -A -ka -bha nyi, 'in -Lago yila -ain nyazi, 'in o saa -ain 'wu -amiaa siasia bhla 'nanidli nya.

5

1-Lago bu nyaa -kanyo 'kadu -mo mo -ka -mi, nyuma glaa wa -saa o, 'in o nua -Lago bu nyuma -yla. Mo wlaa -li -yo 'slaka nyumaa gbu nyuu 'gbu. ²O -Lago bu nyaa -kanyo de mia, o 'ni 'wote. We 'dee 'gbu -wa 'nia gbu -yi, -wa moa, o mneni o 'ka wa gbe gbe in gbu kpa sayibheli. ³O 'de 'ni 'wote 'gbu, we

'ni nu, nyumaa gbonyuu -yo -slaka -bhlogbɔɔ ɔ 'ka -sa, nu, ɔ 'dɛɛ -yo -nu klaa 'ya. 4-Ɔ 'kaa ɔ 'dɛɛ 'yilimanie nya ɔ 'dɛ -sa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ nya, ɔ 'ni -mi. -Lagɔ -bhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka nyumɛ *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ -zɛli *-Awlɔɔn 'bhisa.

5 'Sa -bhlokpade, Klisi 'ni ɔ 'dɛ 'yilimani, ɔ 'ni ɔ 'dɛ la -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu. -Lagɔ gbaa ɔ -ylaɛ:

«Na 'Yu -in -mia, nu, -zɛɛn in ka -na Dide -zɛ.»

6 -Lagɔ nɛɛ 'ya -Lagɔɛbhɛɛ beta -putu 'wɔɛ: «Melikisedeku -bho *-Lagɔbɔbɔnyɔ -in -mia, 'yɪ weee -nu nya.»

7 Da Klisi mia dɔdɔ -gɔ ni, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. -Mɔ ɔ bhuhhoe weli 'wɔ, -Lagɔ ɔ -zlalia -li, 'wɔkpɪkɪɛ -yo wie nya. -Lagɔ ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ tɪtɪɛ gwɛvlali, 'mɔ ɔ bhuhhoea. 'In ɔ pɪli -Lagɔ zɔlaa 'gbɔ, -mɔɔ yia ɔ yukwɪ pɔɔ. 8 Klisi mia de ni, -Lagɔ Yu -wa. We mi 'sa 'bhie, 'in ɔ yia ɔ siasie 'wɔ -Lagɔ 'nɔɲwɛzɔvɛ 'kpɪa. 9 Ɔ tiklumɛ gbaa, nyuma weee -wa zɔa ɔ 'nɔɲwɛ, 'in ɔ yia wa Gbɔwɔsanyɔ -zɛ, 'yɪ weee -nu nya. 10 'In -Lagɔ yia ɔ -bhasa ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nya, Melikisedeku lɛnɔgbɔɔ sɔɔ.

A li lililu 'tɪɛ

11 Wee gbɔ ni -gɔ, gbɔ -duun -a yia gbaa. Nu, a'a 'nu gbɔ 'wɔla sɔɔ, we 'gbɔ amiaa gbɔɔ 'ji -yla gbagɛ -kɔli -yo. 12 Amiaa 'bɪ ka -Lagɔgbɔ -yɔwɔgwɛ. A mneni a 'ka yaa -slɛɛn gbɔslolunya -zɛ 'bhie, amia 'ka yaa -mɔɔ lɛnɔ, we mi tɛɪn ni, wa -sɔlu aɪn -Lagɔwɛli tɪnɔ. Amia 'kaa lililu 'tɪɛ li, amia mia nyitinyu 'nyɛda. 13 -Ɔ tɔa nyitinyu 'nyɛda, 'yuyolu -wa. Ɔ 'ni gbɔzɔnɔ -yo gbɔnyuu -yɔsɪsali sa -yi. 14 'In lililu 'tɪɛ mia, nyuma kpasɪ -nu -wa. Gbɔ weee -we 'wɔ wa plɪia, we ka wa 'wlukɔɔn latɛmani, 'in wa yia gbɔnyuu -yo gbɔzɔnɔɔ -yɔsɪsaliɛ 'kpɪa.

6

1 We 'dɛɛ 'gbɔ, Klisi -gɔgbɔɔ sloluee gwɛdlɪda mia, -a 'na -tɔɔ -mɔɔ -bhlogbɔɔ -gɔ -ni, nu, -a nɔ -slɛɛn nyuma kpasɪ -slɔluwɛli -zɔnɔ -gɔ. Wee sloluee gwɛdlɪda, mɔ -wa nu, -a 'bhɔ gbɔ -kpɔa 'bɪ, -a zɔ -Lagɔ dɪ -gɔ. 2 Nu, batizee batizee * gbɔ klaa, nyumaa sɔ 'wɪ lapali klaa, tɪtɪnya glaa 'wɔsɔsɔɛ klaa, we -yo -Lagɔ nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhuzɪ, -a 'na -tɔɔ we -gɔ ni. 3 -A bɛ 'yu, nu, -Lagɔ -ka ɲwɪnɔ, 'mɔ -a yia lɛnɔa.

4 'Lee, nyuma -wa bhɪia, wa mneni wa 'ka lɔyɪi? Nu, wa ka -Lagɔ san 'yɪ, wa yia -Lagɔ wɔwɔlalu -we bhɔa yali ɲwɛyɪ, 'in wa yia Zuzu 'Pɔpa yɪbheli. 5 Wa ka -Lagɔwɛli ɲwɛyɪ, 'in wa yia we 'jɪyɪbheli nu, we nanɪ 'yɪ. 'In da -Lagɔ -ka nyuma 'wɔlapɪda -mi, 'tɪɛ -we 'kaa yɪ, wa ka we yɪbheli. 6 -Mɔɔ 'bɪgɔ, wa -ka bhɪi ni, waa nyuma mia, wa 'ni wa dɪ bhɪitɛɛ 'sɔnɔ mneni, -we ka gbɔ -wa, -zakpa 'sɔnɔ wamɪa kɔɔla -Lagɔɔ 'Yu *su -gɔ la, 'in wa yia nyuma 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ vɛli.

7 Kpaa dɔdɔ mia ni, 'nyu -ka lɔa -zakpa duun, 'in we maa we, 'in -wa nɔa -bha lubho, 'in we wɔla wa -yla kpaa -lu -zɔnɔ. We -ka 'sa -mi ni, -Lagɔ ɲwɔna we 'nyu la. 8 'In we dɔdɔ -ka 'wɪa -sunya -yo -petu 'nyuu wɔla ni, -zugba we dɔdɔ 'ni -lu 'wɔkɔ, -Lagɔ yia we mɛ -yɔlatia sɔɔ, 'in siea we yia.

9 Na bhɛlia -zɔnɔ, -a -ka 'sa gba, -a mi we -gɔ nu, 'yoo -zɔnɔ a bhɪia. Wee 'yoo mia, gbɔwɔsa -yoo -wa. 10 -We 'nia tɪkɪli -mi, -Lagɔɔ nu we lɛ: -we a nɔa lɛ, we -yo sa a -sɔluu ni, a -kɔli ɔ zɛ -Lagɔnyumaa 'wɔsasie nya, 'in a mia we lɛnɔda, ɔ 'na 'ka we 'wɔdɔ. 11 -We -a yɪbhɪa aɪn, mɔ -wa nu, a 'dɛ weee -gɔ -tɔ ladɔlɔda,

* 6:2 Nu, Zuifɔɔ budobudoe -yo batizee batizee -gɔgbɔ we gba 'yaa.

'in a 'ka we 'wluwapalida nyini, 'in -we weee a dia dli 'wv, we 'ka lenv. ¹² We 'dεε 'gbv a 'na 'yamanu -ni, nu, a 'tideli nyuma -wa zva -Lagv dli -gv, 'in -wa kaa dltie v gbv 'wv. Waa 'sasokpa -nyuma mia, ma yia -Lagv kweluv -we ka weli v wlaa.

-Lagv wlaa Ablaamv -yia v weli

¹³ Da -Lagv wlaa Ablaamv -yia v weli, v ka v 'dεε 'ηni nya bi. Nu, v 'yia v -zia -Lagv, v -kanyv 'ni -mi, we 'gbv, v 'dεε 'ηni nya v bia. ¹⁴ v neε: «Cun, 'nyu na yia -mi lanwnaa, 'in in 'ka -mi 'yuoyuaa -zlo 'nyε.» ¹⁵ Ablaamv nva dli tiee, 'in -we ka weli -Lagv wlaa, 'in v yia we 'yi.

¹⁶ Nyuma -ka bia yi ni, nyime v 'yia v -zia wa 'wv, -mav 'ηni nya wa bia. Wa -ka 'sa nv, -bha wa yia we gbuzv nya. Nu, mv saa -zle la.

¹⁷ 'Sa we mia Ablaamv zwayli -nyumaa -nv nya. Nu, -lu -zvuv -we ka weli -Lagv wlaa ma 'kaa we 'yi. -Lagv 'yibha v 'ka -slolu nu, v v 'bhvuv v weli -gv la, we 'dεε 'gbv, v wlaa v weli, 'in v yia bi.

¹⁸ Nu, gbv 'sv -we'e 'bhitia, mv -wa v weli -wlawlie -yv bibie. -We mia de -gv, -Lagv 'ni mneni v 'ka yo 'tvbhv. We 'dεε 'gbv, -amia -wa 'yia zizada -Lagv zv dliwv didie -we v dia -ain 'yu la we 'kninie nya, we ka -ain 'kuayli 'pa bhabha.

¹⁹ -We -a dia dli 'wv, mv zva -ain 'yliyv. -A mi we -gv -kli, we 'ε la, 'in we plaa -Lagv -mav woda 'tata, -we ka gbv -wa, we gege -buduv gwe 'bhisa.

²⁰ Nu, we 'wv -Zevu plaa tia -ain 'yu v 'ka -ain 'wvsa. v ka Melkisedeku -bhv * -Lagv bvbnyaa -kanyv 'kadv -zε, 'yli weee -nv nya.

7

-Lagv bvbnyv Melkisedeki

¹ Nu, v Melkisedeki mia, mv -wa zlvε Salemogbee 'wluwapilnyv, 'in -Lagv -v mia -mv yali 'pivi, -mav bvbnyv v -mia. Da Ablaamv mia tv -yv 'bhvda, -zugba v ka nyumaa 'wluwapilnyv lu ni, 'in v Melkisedeki yia v yoo mni. Wa gbelia 'wv, 'in v yia Ablaamv 'nyulanwna. ² 'In -mav yia -we weee -mav 'yia waa nyumaa 'wluwapilnyv kwεε, we kugbuuaa -gv -bhlonv v 'nyε. v Melkisedeku 'ηni ji -wa nyumaa 'wluwapilnyv tiklu. 'In, v mi 'yaa Salemogbee 'wluwapilnyv nya, mv ji -wa, v pili nyuma 'wlu la 'wv tvvε -dlv nya. ³ v Melkisedeki mia, v dide klaa, v 'nyaa klaa, we -yv v dvkpasv, -a 'ni wa -yi. v gwaligbv -yv v titligbv 'sv, wa'a gba -mv -gvgbv. v 'wlv -Lagv 'Yu, v mi -Lagv bvbnyv nya 'yli weee -nv nya.

⁴ Amiaa 'de yla sa v 'yia, 'in -amiaa dvkpasv Ablaamv yia -lu v 'yia tv -gvdv, we kugbuuaa -gv -bhlonv v 'nyε. ⁵ Nu, -Lagv tite neε nu, *Leviii 'yuoyua -wa mia -Lagv bvbnyv nya, wa 'yibhali -lu weee kugbuuaa -gv -bhlonv lzlaelnyuma. Wa 'yibhali we wa, -maa 'de yi, Ablaamv 'yuoyua nya -mi wamia 'bhisa.

⁶ Melkisedeki 'ni Leviii zwayli -nyime, 'in Ablaamv yia v -luu kugbuuaa -gv -bhlonv 'nyε, 'in Ablaamv -v -yia -Lagv wlaa weli, v mv yia -mav 'nyulanwna.

⁷ -A -yi we 'ji nu, kpasa ηwna 'bvsvayu 'nyu la. -Mv 'ni kpele -gula -ka. ⁸ -Lagv bvbnyv mia, ma yia nyuma kwεε -luu kugbuuaa -gv -bhlonv. Nu, nyuma -maa -mia, 'in 'yli yabhlo nya, tia -maa yia. 'In Melkisedeki mia, v mv ka 'ya wee -luu kugbuuaa -gv -bhlonv 'yi, 'in v mi 'yliyv gada 'yli weee -nv nya, 'sa -Lagv weli gbaa. ⁹ Leviii zwayli -nyuma yia nyuma kwεε -luu kugbuuaa -gv -bhlonv. 'In wa mneni wa 'ka gba nu, Ablaamv gbεgβεn Leviii 'debbie ka wee -luu kugbuuaa -gv -bhlonv 'peni. ¹⁰ Nu, Ablaamv mi *Leviii dvkpasv nya. 'In da v -yv Melkisedeki 'kaa 'wv gbeli ni, -zugba Levii mi v 'piv 'wv, wa 'ni -sv v gwali.

-Zevu -yv Melkisedeki

¹¹ Leviii svlv -Lagv bvbvε -wa Moizv titee gwe. Nu, Leviii svlv -Lagv bvbvε -ka yaa gba ni, wa 'na 'ka yaa -Lagv bvbvε sv -putu ligbe: -we mia Melkisedeku

-bho -nu nya, 'in -we 'nia -Awlɔɔn -bho -nu. We 'ni muv? ¹²'In wa -ka -Lagɔbɔbɔ sɔ 'bhiti ni, we mi ni, wa 'bhiti tite. ¹³⁻¹⁴Nyūmaa -Kanyɔ ɔ ka -gɔgbɔ -Lagɔwɛli gbaa, zɔa -putu 'yli -nyūmɛ ɔ -mia. Nyūmaa weee -yi we 'ji ni, Zūdaa zɔayli -nyūmɛ -wa. Ni, -Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlogbɔɔ 'ni wee zɔa ni 'yli 'bhɔlɔ. 'In Moizu mia -Lagɔbɔbɔnyaa -gɔgbɔ gbada, ɔ 'ni wee zɔa ni 'yli -nyūmaa -gɔgbɔ gba.

¹⁵-A yi -slɛɛn we -yɔ 'nanuu ni, -Lagɔbɔbɔnyɔ -putu -ka yi ni, -mɔɔ 'wɔ Melikisedɛki. ¹⁶We 'ni zɔayli -tite -gɔ ɔ -zɛli -Lagɔbɔbɔnyɔ. 'Yliyɔgagie -we 'nia bhɔlɔluda -ka, we 'tite -gɔ ɔ -zɛlia we. ¹⁷Gbɔzɔnu -wa, -Lagɔwɛli nɛɛ:
«-Mi -wa Melikisedɛki -bho -Lagɔbɔbɔnyɔ

'yli weee -nu nya.»

¹⁸-Slɛɛn mia, tite sɔa ka 'pli, -we ka gbɔ -wa, we 'ni 'tite -ka, 'in we bhe. ¹⁹Ni, Moizu tite 'ni mneni we 'ka -lu yabhlogbɔɔ -mɔwɔlɔ, 'in -muɔ 'ka gba. Ni, dlwɔdidie -we -zia tianɔ 'wɔ, -Lagɔ ka we -aun -slolu. We gbɛgbɛin -a nynia ɔ -yɔla.

²⁰We bhli -muɔ -gɔ, -Lagɔ yia bi. Ni, -wa -zɛa ɔ bɔbɔnya tiada, ɔ 'ni -maa 'gbɔ bi. ²¹Ni, -Zezu ɔ -zɛlia -Lagɔbɔbɔnyɔ bibie nya, ɔ nɛɛ ɔ -yla:

«Jejitape ka bi,

'in ɔ 'na 'ka ɔ wɛli -gɔ lɔyi:

«-Mi -wa na bɔbɔnyɔ

'yli weee -nu nya.»

²²We 'dɛɛ 'gbɔ, -slɛɛn, *'wɔsuslɔlue -we -Lagɔ -yɔ -aun nɔa lɛ -Zezuu gbɛgbɛin, we 'yli we -zi 'wɔsuslɔlue -we ɔ -yɔ nyūma nɔa lɛ Moizu gbɛgbɛin.

²³-Muɔ 'bigɔ, gbɔ -putu mi -bha. Ni, -Lagɔbɔbɔnyaa duun ka 'pli, -we ka gbɔ -wa, -bhlo ka ti, 'in wa palia -bhlo ɔ 'bigɔ. Wa 'yabhlogbɔɔ 'ni -Lagɔ bɔbɔda -tu 'yli weee -nu nya. ²⁴Ni, -Zezu mia, -mɔɔ mi -bha 'yli weee -nu nya, 'in ɔ 'kaa ɔ 'bigɔ 'pli -Lagɔbɔbɔnyɔ nyū, -mɔɔ -kanyɔ 'ni -mi. ²⁵We 'dɛɛ 'gbɔ -wa nynia -Lagɔ -yɔla ɔ gbɛgbɛin, ɔ mneni ɔ 'ka wa gbɔ 'wɔsa, 'yli weee -nu nya. -We ka gbɔ -wa, -Zezu -ga 'yliyɔ 'yli weee nya, 'in ɔ mi -Lagɔ bhuhhoeda -maa 'gbɔ.

²⁶We mi tiklu ni, -Zezu -mi -amīaa *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nya, -we ka gbɔ -wa, ɔ mi -mɔwɔlɔda, 'sla -yɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ni ɔ 'wɔ -mi. ɔ -yɔ gbɔnyuu -lɛnɔnya mi -yɔbhɔbhɔda, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu yali, ɔ pli -lu weee 'wlu la. ²⁷ɔ 'ni -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɔ tɔba 'bhisa -mi. We 'ni ni, sa zli zlia -bhlo, 'sa ɔ 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla ɔ 'dɛɛ gbɔnyuu -yɔ nyūmaa gbɔnyuuu 'gbɔ, -maa 'bhisa. We 'ni -muɔ. Ni, -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ -saa 'slaka ɔ 'dɛɛ wlawɔie 'slaka nya. ²⁸Nyūma 'ni 'wɔtɛ, 'in 'ma Moizu tite saa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɔ nya. 'In titee 'bigɔ -Lagɔ bia. Wee bibie mia, mu -zɛlia -Lagɔɔ 'Yu ɔ mia tiklu we 'ka gba 'yli weee -nu nya, ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ.

8

-Zezu -wa 'wɔsuslɔlue loluu 'kɔlɔ

¹-We -a mia gbada, we ji ni: -a ka 'sasɔkpa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ ɔ -ɔɔa 'tite -ka -Lagɔɔ 'ɲnumkpee lilisɔ la -mɔ yali. ²-Lagɔɔ -mɔwɔlɔda ɔ nɔa lubho. -Mɔ -wa numɛkupalɔ dɛbbhie. 'Mu Jejitape 'sɔbhaa, we 'ni nyūmɛ 'sɔbha we.

³-Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɔ weee wa -saa -bha wa 'ka -lu wla, 'in wa 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla. We -ka 'sa -mi ni, da -Zezu yia, -lu -we ɔ 'kaa wla, we mi ɔ kwɛɛ. ⁴Klisi -ka yaa dɔdɔ -gɔ -mi, ɔ 'nia -Lagɔbɔbɔnyɔ -zɛa yi, -we ka gbɔ -wa, Moizu titee sɔlɔ, -Lagɔbɔbɔnyaa -wa wlaa -li -Lagɔ -yla wa mi dɔdɔ -gɔ. ⁵Waa -Lagɔbɔbɔnyaa mia. *-Lagɔbɔdu zɔ wa nɔa lubho. Wee -Lagɔbɔdu -yɔ yali -nu 'wɔwɔlɔ, 'in yali -zɔnɔ zuzu -wa. Da Moizu 'kaa 'wɔsuslɔlue numɛkupalɔ 'sɔbha ni, -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In -mna 'wɔ, -in 'sɔbha we, we 'wɔwɔlɔ -nu -we in

-slolua -mī 'klv -gōgō 'kadv 'wlv 'bhisa.» ⁶ Sa lubho -we -Lagō 'nyēa -Zezu 'yilia we -zia waa -Lagōbubōnyaa -nv, 'sa -bhlokpade wee 'wōsusloluē -we ka 'kōlv -Zezu -miaa 'yililo -zia 'wōsusloluēe tianv. -We ka gbv -wa, wee 'wōsusloluē mia, -Lagō wlawlawēlinya -gv we bhva.

⁷ We -ka yaa nū, wee 'wōsusloluēe tianv mī gbada, wa 'na 'ka yaa we 'lulolu lēnv.

⁸ Nū, -Lagō dilā v nyūma gbv:

«Jejitape nēē:

⟨'Ylī -we nya in 'kaa *'wōsusloluē lolu lēnv,
in -yō Izlaēlīnyūma -yō Zudaa nyūma 'sō nyīdī,
wee 'ylī mī yīdā.

⁹ 'Wōsusloluē -we in -yō wa dokpasī nūa lē
-maa sō -yōwōbhulōe -yō
-maa Ezipōtv -nyūmaa kwēē -sasīē nya,
wee 'wōsusloluē -lolu -mōnī -yō we 'na 'ka 'wōwlv.

Wa 'nī wee 'wōsusloluē 'nūjwē zūv 'gbv,
'in in yīa wa sō 'bīsa,
'sa Jejitape gbāa.

¹⁰ Wee 'ylīnya -mūnū 'bīgv,
sa in -yō Izlaēlīnyūma 'sō 'kaa 'wōsuslolu,
mū nī: na tite na yīa wa 'wlukōvōn zūa,
'in in 'ka we celī wa dlī zō,
'in in 'ka wa -Lagō -zē,
'in wāmīa 'ka na nyūma -zē.

¹¹ Wa 'na 'ka 'maslēēn wa -lima gbv -slolu.
Nyūmē yabhlogbōv 'na 'ka v bheli -yla gbāē:
«-In yībheli Jejitape» -we ka gbv -wa,
we 'ka 'nyenyēyūa -gv 'bhv we 'ka nyūma kpasī ylī,
yībhelia wa 'dē weēē yīa 'mī.

¹² Wa gbonyīi na yīa 'wōtīa,
'in in 'na 'ka 'maslēēn wa lēnvgbv 'nyīi dlī -gv 'pa.⟩ »

¹³ Nū, -Lagō -ka 'wōsusloluē loluū gbv gbā nī, -zugba v ka we tianv 'sūa -zēlv.
'In -we -ka sūa, we ka gō, 'in la we yīa daylī 'bhva.

9

'Wōsusloluēe tianv 'slaka

¹ 'Wōsusloluēe tianv mīa, we ka tite, sa nyūmē 'kaa -Lagō bubō, 'mō we slolua. We ka -Lagōbubōda yabhlo dūdū -gv. ² We 'dēē 'gbv nyūma yīa -bha nūmekupalv 'sobha. We nōkplēē tianv mīa, 'mō wa laa -Lagō -mōwlvda. We nōkplē mīa, 'nape -yō 'tabhle -yō 'floo wa 'nyēa -Lagō, we mī -bha. ³ -Mō we lvv, 'naa yabhlo -dīa wee nūmekupalv 'wō 'sō. Wee 'naa lvv wa we nōkplēē 'sōnv -we wa laa -Lagō -mōwlvda 'tata. ⁴ -Bhēdē mīa, 'wlgōsielīlv -we mīa -can nya, we mī -bha. 'In 'kesu -we nōkplē 'wōsusloluēe wēlv mīa, we mī -bha. Wee 'kesuu ku -yō mī -can nya. We nōkplē mīa, -can -tvkpv -we kaa *manū 'wō klāa, -Awlvōn kōōsu -we mīnīa -yō klāa, we -yō tvkpanya -we -gv -Lagō celīa v 'wōsusloluēe wēlv, we mī -mō. ⁵ -Mō we -gv *selubēēn 'sō -we wa tēlv, we mī -bha. Mō slolua nū, -Lagō mī -bha. 'Kesuu 'wlv -we -gv wa mīnīa nūmēē 'pōvōn gbonyūu lamūnnīē saa, -mō we -kapuēnyā nūnīa. Nū, we 'nī we 'jī -gbā -bhla.

⁶ Nū, we nōkplā -lvu ladīdīē -ka sa bhīa, 'ylī weēē nya, -Lagōbubōnyā plāa we nōkplēē tianv 'wv, 'in wa nūa wa -Lagōbubō -lubho. ⁷ We nōkplēē 'sōnv mīa, -Lagōbubōnyāa -kanyō 'kadū -bhlogbōv plāa -mēmē. -Zv 'wv, v plā -mō -zakpa -bhlogbōv. Nūmēē 'pōvōn 'nī v kwēē -mī, v 'nī mnenī v 'ka -mō plā. V -ka -mō plā

ni, 'in o wlaa we -Lago -yla, o 'dεε 'gbu, we -yo nyimaa gbonyii -we ka 'ji wa 'nia -yii 'gbu. ⁸Sanεε 'sa Zuzu 'Pupa slolua -ain nu, yalu -mawlobda 'ataa 'yoo 'ni -slo -kali. 'Mu, wee numekupalu tianu 'ni -slo labhu, we 'na 'ka -kali. ⁹-We mia de, we 'yli yabhlo -wa. Mu slolua -zεεn -ain nu, -we weee wa wlaa -Lago -yla, 'slaka weee wa -saa, we 'ni mneni we 'ka nyime o bubaa -Lago, o dli dli tiklu -zeli we 'ka gba. ¹⁰Wee wlawlali -yo 'slakanya mia de ni, lilie klaa, 'mamie klaa, we -yo budobudoe gbuu 'dekpuu we gbaa. We'e nuuu nyimaa dli -lu yabhlogboo, 'in bhla -we nya -Lago nua -lu weee 'wosuslolue lolu ε, -bha wee 'sasokpa -tite 'bhua la.

Klisu 'pion yililo

¹¹Nu, Klisu yia *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu nya. 'In -li -zonu -we mi bhaa la, mo yia we -ain 'nyea. Numekupalu -we zo o nua o lubho ni, we 'yli, 'in we mia 'nanuu we 'ka dudu -gu -nu -zi. We 'ni nyuma 'sobha we. -We -Lago -laa la dudu -gu, we 'ni we glaa -mi. ¹²Nu, Klisu pla -Lago -mawlobda 'tata -zakpa -bhlogboo 'yli weee -nu nya. O ka -mo pla, 'in we 'ni -vlooo 'pion -yo 'bhliyuu 'pion o wla 'slaka nya, nu, o 'dεε 'pion o wlaa. 'Sa o -saa -ain gbu 'wu 'yli weee -nu nya. ¹³Nu, -vlooo 'pion klaa, 'bhligbloo 'pion klaa, we -yo 'bhlii 'toto, 'mu wa slua, -wa plaa puu, wa 'wluo. Toun, 'in wa puu munnia la, 'in wa wba -mo. ¹⁴We -ka 'sa -mi, Klisu 'pion 'yli, we ka 'tite 'wu we -zi nima -nu. Nu, -Lago Zuzu -o mia la 'yli weee -nu nya, we 'tite nya o wlaa o 'de, 'slaka -we 'nia 'sla -yo -ka nya -Lago -yla. We 'dεε 'gbu, o 'pion mneni we 'ka -amuaa dli zo lawolu, 'in gbu -we kwaa -ain tithie 'wu, we 'ka we -ain 'wosa. 'In -a 'ka 'yliyoga -Lago lubho nu.

'Wosuslolue loluu 'kolv

¹⁵We 'dεε 'gbu, Klisu mia -Lago -yo nyima 'so nyidu 'wosuslolue loluu 'kolv nya. Nu, nyima -wa -Lago laa, 'in -wa -yla o wlaa o weli zozonu -we mia 'yli weee -nu nyaa daa, -maa 'ka we 'yi Klisu tithiee 'gbu. 'In o 'ka wa 'woziti gbonyuu -we wa nua ε 'wosusloluee tianuu bhla, we gbegein.

¹⁶Weli nyime tia, wa 'ni -slo we -slo lu nu, o ka tli, wa'a no we -gu. ¹⁷Nu, nyime -ka weli ti 'bhie o 'ka tli, we ka 'nunwe. -Moo -ka 'yliyoga, we sa bhe. ¹⁸We 'dεε 'gbu 'pion 'ni laslue ni, 'wosusloluee tianu 'na 'ka εnu. ¹⁹Nu, tiada mia, Moizu zelia -Lago titee nukpla -weli weee nyima weee -yla. Toun, o gbuaia *isopusuu 'klyia 'wluo 'kwleeni zalola, o faa we 'bhliyuaa 'pion klaa, -vlooo 'pion klaa, we -yo 'nyu lu, 'in o yia we 'mni -Lago titee 'sebhe -yo nyima weee -gu. ²⁰'In o neε: «-We mia da ni, mu -wa 'wosusloluee 'pion. 'Wosuslolue -we -Lago gbaa a zo 'nunwe, mu -wa.» ²¹'Ya 'sa -bhlokpade o 'mnia 'pion numekupalu -gu, we -yo -li -we 'wu wa bubaa -Lago, -muu weee -gu. ²²-Mo tite 'wu, -lu -we 'pion 'nia -mawlobu, we 'ni 'wuzu. 'Pion 'ni laslue ni, nyimaa -yogbu 'wotitie 'ni -mi.

Klisi plaa yali nyimaa 'gbv

²³Wee numekupalu nokplali mia, yalili zuzu we -mia, 'in nima 'pion nya wa 'kaa we -mawlobu. Nu, we mi nu, wee yalili -yo -slaka 'yli we -zi dudu -gu -nu. ²⁴We 'ni nyimaa 'sobha 'sobha -mawlobda -we -wa yali -nuu zuzu, we 'wu Klisu pla. Nu, -mo yali 'debhie -gbolu o plaa, 'in o mia -sleen -Lago 'yu -amuaa 'gbu. ²⁵-Zu ηweε *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu plaa -mawlobda 'tata nima 'pion nya. Nu, Klisu 'ni yali pla o 'ka o 'de wla -zakpa duun. ²⁶We -ka yaa 'sa -mi, we 'ka dudu lalabhla 'wobhu, o ka yaa sia -zakpa duun. -Innya, we 'ni 'sa -mi. Nu, -sleen mia, dudu bhia bhla Klisu 'wba dudu -gu -zakpa -bhlogboo o 'ka gbonyuu lasa, o 'dεε wlawhie 'slaka nya. ²⁷Sa nyima weee yia tia -zakpa -bhlogboo, 'in we 'bigu -Lago 'ka wa -yogbu 'wobhu, ²⁸'sa -bhlokpade Klisu wlaa o 'de -zakpa

-bhlogbɔɔ ɔ 'ka nyɪma duuun gbɔnyuu lamumni. ɔ -zakpa 'sɔnu yia 'wɔba. -
Muu mia, we 'ni gbɔnyuu ɔ yi lamumnia, nu, -wa mia ɔ wɔda, 'ma ɔ yia gbɔ
'wɔsaa.

10

Klisi yia -Lagɔɔ dumagbu lenva

1 Moizu tite mia, we 'ni yalilii 'yili 'debbie. Nu, zɔzɔnu -we 'kaa lenv, we zuzu -
wa. We 'dɛɛ 'gbɔ, -zɔ ŋwɛɛ -slaka -bhlokpade -we wa tva -sada, nyuma -wa nynia
-Lagɔ -yɔla, we 'ni mneni we 'ka wa nu tikli we 'ka gba. 2 We -ka yaa -muu ni,
-zugba -mama bubaa -Lagɔ, -maa dli 'na 'ka -maa gbɔ dli -maa gbɔnyiii 'gbɔ,
'in wa 'na 'ka 'slaka -sada -tv, wa ka -mɔwlv 'yli weee -nu nyaa 'gbɔ. 3 Nu, we 'ni
'sa -mi. Wee 'slaka wa saa da -zɔ ŋwɛɛ, mu nva le, 'in wa ligbea wa gbɔnyii. 4 -
We ka gbɔ -wa, 'bhligbɔɔ 'pɔn -yɔ -vlɔɔ 'pɔn 'ni mneni we 'ka nyumɛɛ gbɔnyii
lamumni.

5 We 'dɛɛ 'gbɔ Klisi 'kaa dɔdɔ -gv yi ni, ɔ nɛɛ -Lagɔ -ylaɛ:
«-In 'ni 'slaka -yɔ wlawlali 'yubha.

Nu, -in ka 'mi ku 'nyɛ.

6 'Slaka -numa -we wa siea we -yɔ gbɔnyuuu 'slaka
'ni -mi dɔdɔ nani.

7 We nya, in gbaɛ:

<-Lagɔ, -amɪ ni.

Yi in yia in 'ka -na dumagbu lenv.

Mu mia na daa celɔda,

-mɔ -Lagɔɔ glɪglɪ -sɛbhe 'wɔ.> »

8 Klisi nɛɛ tiaɛ: «'Slaka klaa, wlawlali klaa, 'slaka -numaa -siesie klaa, we -yɔ
gbɔnyuuu 'slaka, -in 'ni we 'yubha, 'in we 'ni -mi dɔdɔ nani.» ɔmɔ ka 'sa gba,
'in Moizu tite -nanu nɛɛ nu, wa nu we le. 9 ɔ nɛɛ 'yae: «-Amɪ, yi in yia, in 'ka
-na dumagbu lenv.» Bhlasabhla -slaka mia, 'mu Klisi -saa la ɔnuu 'slaka nya.

10 -We -Lagɔ 'yubhaa, 'mu -Zezu Klisi nva le, nu, ɔ 'de ɔ wlaa -zakpa -bhlogbɔɔ
'slaka nya 'yli weee -nu nya. We gbɛgbɛin -a wlvɔba -mɔ.

11 Zlv zlv, -Lagɔbubɔnyɔ -mɔmɔ -ka -mi, -mɔɔ yligbe bhv -gv -mɔɔ -Lagɔbubɔ
-lubho nɔda. 'Slakaa 'yli -bhlo ɔ saa -zakpa duun, 'in we 'ni mneni we 'ka
nyumaa gbɔnyii -bhasa. 12 Nu, Klisi -sa 'slaka -zakpa -bhlogbɔɔ 'yli weee -nu
nya nyumaa gbɔnyiii 'gbɔ, 'in ɔ yia -Lagɔɔ lilisɔlv ladi. 13 -Sleɛn mia, ɔ mi -Lagɔ
wɔda -mɔɔ 'ka ɔ tɔnyɪma ɔ bhv zɔ lapali. 14 Nu, 'slaka -bhlogbɔɔ nya ɔ nva nyuma
weee -wa ɔ mia -mɔwlvɔda, tikli we 'ka gba 'yli weee -nu nya.

15 Zuzu 'Pɔpa mi 'ya we gbɔdayinyɔ nya -ain 'yu. ɔ nɛɛ:

16 «Jelitape nɛɛ:

<'Wɔsuslɔue na -yɔ wa 'sɔ yia cɪ lenva, mu ni:

na tite na yia wa dli zɔ vɔa.

'In, in 'ka we celɪ wa 'wlukɔn.> »

17 ɔ nɛɛ 'yae:

«In 'na 'ka wa gbɔnyii -yɔ wa mnɔmnɔɛ dli -gv 'pa.»

18 Nu, -Lagɔ -ka wa gbɔnyii 'wɔtɪ ni, -zugba wa 'ni 'masleɛn gbɔnyuuu 'slakaa
gbɔ -ka.

A -tv dli zɔda

19 Na bhelia, -amɪaa dli 'te 'wɔ -mɔwlvɔda 'tataa plada -Zezu 'pɔɔn 'gbɔ.
20 ɔ ka 'yoo -lolu -we kwaa nyuma 'yliyɔgagie 'wɔ -ain -yla lapali. We ka
numɛkupalɔv nyɪdɪ naa 'wɔplɪ. -Muu ji -wa nu, ɔ 'dɛɛ ku 'wɔ we 'plɪa. 21 -
Muu 'biɔ, -a ka *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ yabhlo, mɔ -wa -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ.

22 -Amiaa dli mi -mawɔɔɔda gbonyuu -we dila -ain gbɔɔ daa, -amiaa ku mi -yɔwɔɔɔda 'nyu -zɔnɔ nya, we 'gbɔ, -amiaa -gu -bi, 'in -a nyini -Lagɔ -yɔla dli weee nya. 23 Nu, dliwɔɔɔdie -we ka gbɔ -a mia nyima -yla gbada, -a kpa we la -kli, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ -ɔ wlaa ɔ weli, ɔ'ɔ 'bhulɔ we -gu la. 24 -A 'yɔ 'kli sa -a 'kaa 'kuayli 'pɔpali, -a 'ka nyumaa zɛkali, 'in -a 'ka 'nanɔ nu, we daa. 25 Nu, 'wlu -a gbefia da zli tɔɔba zli, -a 'na -sali -mɔɔ kwɛ 'bi -ni, sa tɔɔba mia we nɔda 'bhisa. -A 'pɔpali 'kuayli, we mi nu, -a nu we lɛ bhabha, da a mia we -yɔyida nu, Nyumaa -Kanyɔɔ yiyibhla ka cipa.

26 -A ka gbɔzɔnɔ 'kɔɔ, 'in -sɛɛn, -a -ka gbonyuu lɛnɔda -tɔ -amiaa 'dɛ 'yibadi ni, 'slaka -we 'kaa -amiaa gbonyii lamumni, we 'ni -mi. 27 We -ka 'sa -mi, -we -bhlogɔɔ -a 'kaa wɔ nyano dli nya, mɔ -wa nu, -Lagɔ yia -amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'in ɔ 'ka ɔ tɔnyima -sie -kosu 'kadɔ 'wɔ. 28 Nyumɛ -ɔ 'ni Moizu tite 'nɔɔwɛ zɔ, nyuma 'sɔ, nyuma ta -ka we gbɔdayinya nya -mi, wa 'na 'ka ɔ nyazi 'yɔ, 'in wa bhaa ɔ. 29 We -ka 'sa -mi, nyumɛ -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔnyɛ, -kasɔ 'wɔ -Lagɔ yia ɔ 'paa 'nyumɛɛ. We 'ni mɔɔ? Nu, ɔɔ nyumɛ mia, 'wɔsɔslɔueɛ 'pɔɔn -we 'wɔɔba -mɔ ɔ, ɔ -ka we 'yɔ gbɔ -kɔɔ nya, 'in -Lagɔɔ Zuzu -ɔ slɔɔa -ain -Lagɔɔ 'nanɔ, ɔ -ka ɔ weli ni, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ yia ɔ -kasɔ 'wɔpaa 'nyumɛɛ. 30 «Kpasasie mia, na -nu -wa. -We ka 'klɔ nyumɛ kaa, -ami wlaa we.» -ɔ gbaa we, -a -yi ɔ. 'In ɔ nɛɛ 'yaa: «Jelitape yia ɔ nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua.» 31 'Yiyɔga -Lagɔɔ kwɛɛ bhilie mia, we -kali -yɔ.

32 A ligbe amiaa -Lagɔgbɔɔ gwedida, da -Lagɔɔ san 'mnia ain 'wɔ. -Mɔɔ 'bɔɔ, a yia sia bhabha, 'in a yia we 'wɔ amiaa 'dɛ lakpa -kli. 33 Zli tɔɔba zli, 'in wa vɛɔa ain, 'in wa pahia ain 'kɔɔyie 'wɔ -zejila 'wɔ. -Wa wa mi 'saa nɔda, 'in a yia -maa lɔɔ 'yiligbe. 34 A -yɔ -wa mia -kasɔ 'wɔ ka sia. Wa -saa ain amiaa zɔzɔnɔ kwɛɛ, 'in a yia we -yɔɔwɔnu 'mɔna nya. -We ka gbɔ -wa, a -yi we 'ji nu, a ka 'ɔɔmɔnie yabhlo, we -zi -lu weee 'wɔ, 'in we mi 'yɔ weee -nu nya. 35 'Kɔa 'na wɔli ain 'yɔli -ni, nu, -lu -we ka 'klɔ a kaa, we mi we bhialda. 36 We mi nu, a -ka dɔtie, 'in a -ka -Lagɔɔ dɔmagbɔ lɛnu, 'bhie a yia -we ka weli -Lagɔ wlaa ain -yla. 37 'In -mɔ -Lagɔweli 'wɔ, -Lagɔ nɛɛ:

«Bhla -sɛɛ nya, sa -sɛɛ,
 'in -ɔ 'kaa yi, -mɔɔ 'kaa yi.
 ɔ 'na 'ka 'masɛɛn -mɔ -gwɛ.

38 -ɔ zɔa 'mi dli -gu,
 -mɔɔ mi nyumɛ tikli nya 'mi 'yu,
 'in 'yiyɔgagie -mɔɔ yia 'yaa.
 Nu, ɔ -ka lɔbhiti ni,

ɔ 'na 'ka 'masɛɛn 'mi dɔɔɔnamanɔ.»*

39 -Wa bhitia lɔ, 'in wa mɔɔa, -amiaa 'ni wa glaa -mi. Nu, -wa zɔa -Lagɔ dli -gu, 'in ɔ saa wa gbɔ 'wɔ, wa glaa -a mia.

11

Nyuma wa yibhelia wa dliɔzɔvee 'gbɔ

1 Nyumɛ -ka -Lagɔ dli -gu zɔ nu, -lu -we -gu ɔ dli mia, ɔ mneni ɔ 'ka gba nu, ɔ 'ka we 'yɔ. ɔ -yi we 'ji nu, -lu -we ɔ'ɔ 'yia -yɔ, we mi la gbɔzɔnɔ nya. 2 Bhlasabhla -nyuma ka -Lagɔ dli -gu zɔɔ 'gbɔ, ɔ yia wa 'yɔ nyuma tikli nya. 3 -A ka -Lagɔ dli -gu zɔɔ 'gbɔ, -a nɔa we 'wɔla nu, ɔ ka dɔɔɔ lala ɔ weli nya. -Lu weee wa yia -yɔ, ɔ ka we lala, -lu wa 'nia mneni wa 'ka -yɔyɔ, we nya.

4 *Abɛli ka -Lagɔ dli -gu zɔ, we dɛɛ 'gbɔ 'slaka ɔ -saa -Lagɔ -yla, we yia ɔ bheli kɔpa Kɛɛn -nu 'wɔzi. Dliɔzɔvee 'gbɔ Abɛli yia nyumɛ tikli -zɛ, 'in -Lagɔ yia ɔ

* 10:38 We ji -wa 'yaa: nyumɛ -ɔ mia nyumɛ tikli nya 'mi 'yu, dliɔzɔvee 'yoo -gu ɔ yia nɔda -tɔa.

wlawlaluu gbu -yɔŋwuu. Abeli ka tli, 'in ɔ mi gbada 'yli weee nya, -we ka gbu -wa, ɔ ka -Lago dli -gu zu.

⁵ Enɔku ka -Lago dli -gu zu, 'in -Lago yia ɔ 'wɔbhu -mɔv yi 'wlv nu, ɔ tli. -Lago yia ɔ 'de kwesi ɔ bel. We 'deɛ 'gbu wa 'ni mneni wa 'ka ɔ 'yi. -Lago weli neɛ nu, da -Lago 'nia -slɔ Enɔku 'wɔbhu, -mɔv nanɔ ɔ dudv. ⁶ Nyame -ɔ 'ni -Lago dli -gu zu, -mɔv 'ni mneni -mɔv 'ka ɔ dudv naman. Nyime -ɔ -ka -Lago -yɔlanyni, dli ɔ zva nu, -Lago mi, 'in -wa talia ɔ da, 'in ɔ nɔa wa 'nanɔ 'wɔ.

⁷ *Nowee ka -Lago dli -gu zu. Gbɔnya -we 'kaa ci lenv, 'in -we wa 'a 'yia -slɔ -yɔ, we -gugbv -Lago gbaa ɔ -yla, 'in ɔ yia we -yɔŋwuu. We 'deɛ 'gbu ɔ bhlaa batoo 'kadu ni, 'in we yia ɔ -yɔ ɔ -budunweɛ -nyima gbɔwɔsa. 'Sa Nowee dila dɔdugv -nyima gbu. Nu, -Lago 'yia ɔ nyime tiklu nya, -we ka gbu -wa, ɔ ka -Lago dli -gu zu.

⁸ Ablaamv ka -Lago dli -gu zu. Da -Lago laa ɔ, 'in ɔ yia -mɔv weli 'wɔŋwuu, -mɔv 'nɔŋwɛzɔvɛ nya. -Lago neɛ nu, ɔ 'ka ɔ dudv 'nye ɔ -nu nya. ɔ yia wee dudv gbɛgbɛin mni, -zugba ɔ 'ni -bha da -yi. ⁹ Dliɔvɔvɛ 'gbu, dudv -we -Lago 'kaa ɔ 'nye, ɔ yia -mɔv ladli 'lakpayu 'bhisa. -Mɔ ɔ -dila *'naabudu zɔ la. 'Sa *Izakɔ -yɔ *Zakɔv 'sɔ nu 'yaa. -Lu -we ka weli -Lago wlaa Ablaamv -yla, wama yi 'yaa we 'yia. ¹⁰ Nu, 'gbe yabhlo, -we ka -budunya mia 'gwlu sa 'nanv, 'mɔ Ablaamv mia wɔda. Wee gbe mia, -Lago de tia we la, 'in ɔ yia we 'subha.

¹¹ Ablaamv 'ŋwɔv *Sala ka -Lago dli -gu zu. We nya -Lago 'nyeɔ ɔ 'yu -yiyiee 'tite, -zugba ɔ ka gɔ. -We ka gbu -wa, ɔ mi we -gu nu, -Lago ɔ 'bhɔlv ɔ weli -gu la. ¹² We 'deɛ 'gbu, ɔv nyime yabhlogbɔv yia zva 'kadu lala, -zugba ɔ gɔgɔv kapa kapaa 'gbu ɔ 'wlv nyime -ɔ mi tɔda yida. Waa zɔayi -nyimaa 'wɔzulo 'wlv sa -zeli we mi yali. Wa 'wlv 'ya gumunyuu 'ŋwɛyɔ -bɔsɛ, nyime 'ni mneni ɔ 'ka wa zeli.

¹³ Dliɔvɔvɛ nya waa nyima weee tia. Zɔvɔnɔnya, -we ka weli -Lago wlaa wa -yla, wa 'ni we kwɛzi, nu, wa ka we -yɔyi 'pɔpɔ, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. Wa neɛ nu, 'lakpanya wa -mia, 'in wa mia nɔnɔnya nya dudv -gu. ¹⁴ Wa -ka 'sa gba ni, mɔ slɔua nu, dudv -we -gu wa 'kaa ladi, wa mi we datalida. ¹⁵ Da wa 'bhva ni, wa 'a pɔpɔlɔ wa 'wlukvɔv we -gɔla. We -ka yaa wa dli mi we -gu, -zugba wa mneni wa 'ka lɔbhiti. ¹⁶ Nu, dudv -zɔv -we -gu wa 'kaa ladi, -we ka da wa mia talida, -we mia yali, mɔ -wa. We 'deɛ 'gbu wa -ka -Lago la wa Dide, we 'e 'bhali ɔ vɔ. Nu, ɔ ka wa -yla 'gbe yabhlo 'subha.

¹⁷ Ablaamv ka -Lago dli -gu zu. We nya ɔ wlaa Izakɔ 'slaka nya da -Lago ylaa ɔ la. Nu, ɔ ka ŋwuu ɔ 'ka ɔ 'yu yabhlogbɔv wla 'slaka nya, -zugba -Lago ka ɔ -yla weli wla. ¹⁸ -Lago neɛ 'cin ɔ -ylae: «'Yuoyua -wa in gbaa -mi -yla nu, 'yia -na yia wa, Izakɔ gbɛgbɛin -na yia wa 'yia.» ¹⁹ -Bha Ablaamv pupala 'wlukvɔv la nu, -Lago ka 'tite ɔ 'ka Izakɔ 'wɔsɔlv tɔtɔnya glaa. We 'deɛ 'gbu, -Lago 'nyeɔ ɔ 'yu ɔ yoo lv, we 'wlv sa tɔtɔnya glaa -mɔv bhv.

²⁰ Izakɔ ka -Lago dli -gu zu. We nya ɔ ŋwaa *Zakɔv -yɔ *Ezau 'nyu la, -we 'kaa wa 'yli cu 'gbu.

²¹ Zakɔv ka -Lago dli -gu zu. We nya ɔ tɔtɔ bhla cɔpaa, 'in ɔ yia *-Zɛzɛfɔv 'yua 'nyulanwaa -bhlo -bhlo. ɔ kwlia 'wɔ ɔ kɔɔsu -gbu, 'in ɔ yia -Lago bɔbɔ.

²² -Zɛzɛfɔv ka -Lago dli -gu zu. We nya, ɔ tɔtɔ bhla cɔpaa, 'in ɔ yia Izlaɛlinyimaa Ezipɔv -tla gbu gba. 'In -we wa 'kaa ɔ 'kwie nɔv, ɔ yia we gba.

²³ Moizɔv dide -yɔ ɔ 'nyaa ka -Lago dli -gu zu. We nya wa gwalia ɔ, 'in wa yia ɔ zize 'cɔ ta zɔ. Wa 'yia nu, ɔv 'yu nanɔ 'yli, wa 'ni tite 'nɔŋwɛ -sasieɛ daa nyanv nɔ Ezipɔv -nyimaa 'wlulapɔnyɔ kwɛɛ.

²⁴ Moizɔv ka -Lago dli -gu zu. We nya ɔ 'ylimania, ɔ 'ni 'yibha wa gbaa nu, Moizɔv mia, Ezipɔv -nyimaa 'wlulapɔnyɔv 'ŋwɔnyuu yu -wa. ²⁵ ɔ ka we -yɔŋwuu ɔ 'ka sia -Lago ɔ nyima glaa. We mi 'sa 'bhie, ɔ mneni yaa ɔ 'ka gbɔnyuuu lenvɛ 'wɔ -mɔna li bhla -seɛɛ -nɔ nya. ²⁶ Ezipɔv 'ŋmɔmɔli -zu 'wɔ, nu, wa 'ka ɔ vɛli -Lago

-Bhasanyo 'bhisa, -moo nanu o dudu we -zi -lu weee. Nu, -we -Lago 'kaa ci o 'nye we -gu o 'yli mia.

²⁷ Moizi ka -Lago dli -gu zu. We 'gbu o yia Ezipotv 'bhu, 'in o 'ni wa 'wlulapinyo kwEE nyano nu. O ka dli 'temanu nEE nyime -o yi -Lago -yo, -Lago -o wa 'yia -yo. ²⁸ O dli zu zee 'gbu o yia *Wuzitlylu 'fetu -sasie ladi. 'In o nEE Izlaelnyuma -yla wa tli klole 'pion -yo, -moo yi 'wlv nu, 'anzi -we -Lago zva tltlie kwEE, we 'bha Izlaelnyumaa 'yuaa tianu.

²⁹ Izlaelnyuma ka -Lago dli -gu zu. We nya wa yia *gumunyu Zalu lvplli dudu klo -gu 'bhisa. 'In Ezipotv -nyuma -wa mia wa 'bi 'kaa 'pha yi, 'in 'nyu yia -maa -gu yeli.

³⁰ Izlaelnyuma ka -Lago dli -gu zu. We nya wa bibea Zelikogbe 'yli gbeso, 'in we suo yia bhli.

³¹ 'Naabizuwno *Wlaabu ka -Lago dli -gu zu. We nya -wa'a zva -Lago 'nuywe, 'in o -yo wa 'nia tli dabudu. Nu, nyumaa didedidenya -wa mia Izlaelnyuma nya, o ka wa zize.

³² Sa in 'ka 'ya gbaa? Nu, Zedeon klaa, -Balaki klaa, Samuson klaa, Zefote klaa, -Davidi klaa, Samueli klaa, we -yo *-Lagobbu -falpanya, -maa -gugbuu gbagbe -tlvb 'mi -yla la. ³³ -Maa ka -Lago dli -gu zu. We nya -maa lua dudu duun -gu -nyuma, -maa pila nyuma 'wlu la tiklumuie nya, -we ka weli -Lago wlaa -maa -yla, 'in -maa yia we 'yu. Nu, -maa ka -jlaa nwe gban, ³⁴ 'in -maa yia -kosu 'tite nyumonu, 'in -lu 'nia -maa yli tugugble 'yu. Nu, wa 'ni bha late, 'in wa yia latemanu. Tv 'wu, wa ka latemanu, 'in wa yia wa tonyuma -gogali. ³⁵ 'Nyuu talva ka -Lago dli -gu zu. We nya wa 'yia wa tltlunya 'wosoda, 'in wa -yo wa 'so yia -mi.

Nu, talva wa 'paha 'klyie 'wu bhabha. We mi 'sa 'bhie, -maa 'ni -maa 'dee 'yitide gbu -yohwuu. Nu, 'klyie 'wu -maa tlia, 'in we 'bivu, -maa 'ka 'yliyogagie -zono 'yi. ³⁶ Talva mia, -maa wa wela, 'in wa selia -maa. Talva wa gban nete -llukpe nya, 'in wa yia wa -kasu 'wopa. ³⁷ Talva wa 'bhaa gbaku 'wu, wa yia talva 'wodi 'so, 'in wa yia talva 'bha tugugble nya. Talva gwaa la, bhlabhEE ku -yo wlii ku -wa -maa -bana. Wa yia -maa boba 'woti, wa yia -maa 'klyie 'wopali, 'in wa yia -maa gbonyuu 'wluo nu. ³⁸ Dudugu -nyuma 'ni waa nyuma -manu 'klu -ka. -Maa -yo lagwagwie ka da weee 'plli: wa ka da bebleE 'plli, wa ka -gogo 'wlu mni, 'in wa yia tukpanya -yo 'bhokanya 'wo ladi.

³⁹ -Lago ka wa yibheli dli zunya nya, -we ka gb -wa, wa 'de weee ka o dli -gu zu. Nu, -we ka weli -Lago wlaa wa -yla, wa 'ni 'masleen we 'yi. ⁴⁰ -Lago ka 'ya -a 'de weee -yla -lu -zono ladi, we 'dee 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka -mi tiklu we 'ka gba, -zugba -a 'ni wa glaa -mi.

12

A 'temanu dli siasie 'wu

¹ Waa gbodaynyaa -zlo bibea -aun, 'in wa mia -aun ylada. We 'dee 'gbu, -we weee nyenia -aun -a 'bhu we 'bi. Gbonyuu, -we bhlia -aun la bhebhe, -a 'bhu we 'bi. Gwagwa -yoo wa pala -aun -yla la, -a 'temanu dli -a -yo gwagwie 'ka we bhloluda nyini. ² -A yla -Zezu 'yli weee nya. Mo -wa -amiaa dli zu zee gwedida, 'in mo -wa we gbalinyo. O yi 'muna -we o 'kaa li -yoo 'gbu, o nyunua wa 'ka o *su -gu lakulo, o 'ni -moo zu -lu la. -Sleen mia, o -dli -Lago 'nyumukpee lilisalo la.

³ Cun, a 'pa -Zezu dli -gu. Sa gbonyuu -lenonya -solva o -yowu, 'in o 'nia -maa kwEE -gwa, a ligbe we, 'koa yi aun 'ylila wla, 'in a yi -Lago dli -gu -sa. ⁴ A ka gbonyuu nya gu, 'in a 'ni we nya tltlie 'yu nyini. ⁵ -Lago ka aun 'dizu, 'in a yia dlu. O 'yua 'bhisa o gbaa aun -ylaE:

«Na 'yu, Jejitape -ka -mi 'woslamanu ni,
-in zu -na 'de 'yliyo.

Ɔ -ka -mɪ -yla -na gbɔ lapali ni,
'kɔa 'na wlali -mɪ 'ylila -ni.

6 Jejitape mia,
-wa ka zɛ ɔ -kaha,
'ma ɔ slamania 'wɔ.

-Wa weee ɔ yia ɔ 'yua 'bhisa,
'ma ɔ paa -kasɔ 'wɔ.»

7 A -ka siada -mɪ, -Lagɔ 'ka aɪn 'wɔslamanɪ gbɔ -wa. Ɔ 'yua 'bhisa ɔ bhua aɪn 'wɔ. 'Yu, ɔ dide'e 'slamania 'wɔ, -mɔɔ 'nɪ -mɪ. 8 -Lagɔ mia, ɔ 'yua weee ɔ slamania 'wɔ. Ɔ 'nɪ aɪn 'wɔslamanɪ ni, -zugba bhoyi -gɔ -yua a -mia, a 'nɪ ɔ 'yuaa 'deɓhie -gbolu. 9 -Amiaa dɔdɔ -gɔ -didea ka -aɪn 'wɔslamanɪ, 'in -a yia wa 'nɔŋwe zɔ. Nɪ, we -ka 'sa -mɪ, -amiaa Dide -Lagɔ ɔ mia yali, -a pɪli ɔ zɔla, -a 'ka 'yliyogagie 'yi. 10 -Amiaa dɔdɔ -gɔ -didea mia, 'wɔ wa slamania -aɪn bhla -seɛ yabhlo nya wa dɪɪ da. 'In -Lagɔ mia, -amiaa 'deɛ zɔzɔnɔ 'gbɔ ɔ slamania -aɪn 'wɔ, -a 'ka -mɔwɔda -mɪ ɔ 'de 'bhisa. 11 Wa -ka -aɪn 'wɔslamanɪda -mɪ, we'e namanɪ -aɪn dɔdɔ, we'e -la -aɪn 'mɔna 'wɔ. 'In cɪci, -wa wa 'slamanɪ 'saa 'wɔ, 'in -maa tɔa 'wɔ tikli 'wɔtɔtɔe -dɔɔ nya.

12 We 'deɛ 'gbɔ amiaa sɔnya -we sia, 'in -we a belia zɔ, a 'bhu we 'wɔ. Amiaa 'kukolu -we sia, a 'tɛmanɪ we la. 13 A pali 'yoo -zɔnɔ la amiaa bhɔ -yla, ɔ mia 'tigida ɔ yi bhli, nɪ, ɔ 'ka 'pɔ.

'Yibhalgbɔnya

14 Nɪ, a fa -mɔ 'kɔa la a 'ka 'wɔtɔ -dɔɔ nyuma weee nya, 'in bhɔ -we nana -Lagɔ dɔdɔ, a 'ka we nɔ. We 'nɪ -mɔɔ ni, nyɪme yabhlogbɔɔ 'na 'ka Jejitape 'yi. 15 A zɔ amiaa 'de 'yliyɔ, -mɔɔ yi 'wɔ ni, a pali -Lagɔɔ 'nandli -bligɔ. 'In -petu 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na mini aɪn glaa -ni, we 'ka gbɔ duun -nyumo, 'in we 'ka we gu nyɪma 'wɔlamneni -ni. 16 A zɔ amiaa 'de 'yliyɔ -mɔɔ yi 'wɔ ni, aɪn glaa nyɪme yabhlogbɔɔ -ka mutɪ kwe, 'in a yi -we mia -Lagɔɔ -nɔ nya 'wɔnyɛ Ezau 'bhisa. Nɪ, mɔ 'paa ɔ 'deɛ kpasabi pɛɔ ɔ 'bɪsɔyɔ kweɛ lililu -kaku -bhlogbɔɔ 'gbɔ. 17 A -yi we 'ji ni, -mɔ 'yu gbɛgbɛɪn, ɔ 'yibha ɔ dide nɔna ɔ 'nyu la, 'in -mɔɔ 'nɪ we -yɔŋwɪ. Nɪ, wie nya ɔ bhuhhoea ɔ dide -mɔɔ 'ka -mɔɔ wɛli 'bhiti, 'in -mɔɔ 'nɪ we mnɛni.

18 Amianɔɔ -Lagɔɔ -yɔlanyni -yɔ bhlasabhla -Izlaɛlɪnyɪmaa -nɔ 'nɪ -bhlo -mɪ. Nɪ, -gɔgɔ 'kadu -we wa mnɛni wa 'ka kwezi, amia 'nɪ we -yɔlanyni. -Kosu 'kadu klaa, nɪkpise klaa, -sabɔ klaa, we -yɔ 'nyuu -pɪpɛ 'kadu, a 'nɪ we -yɔyɪ. 19 A 'nɪ legɛ -yɔ wɛli 'nɔ. Nɪ, Izlaɛlɪnyɪma ka 'sasɔkpa wɛli 'nɔ, 'in wa nɛɛ wa 'nɪa we -putu yukwli pɔɔ. 20 -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ nɛɛ wa -yla: «-Ɔ -ka -gɔgɔ 'kadu ni kwezi, we yi nɪmɛ -zɛ, a 'bha ɔ gbɔku 'wɔ.» Wee wɛli mia de, we -kahi -yɔ wa -yla. 21 -We wa 'yia -yɔ, we ka wa nyanɔdli 'wɔslu, 'in Moizɪ nɛɛ: «In mi tɛhɪda, nyanɔ ka 'mɪ dli 'wɔslɔ.»

22 'In amia, a ka -gɔgɔ 'kadu wa laa *Siɔn -yɔ 'yliyɔga -Lagɔɔ 'gbe -yɔlanyni. Yalu *-Zeluzalɛmɔ, mɔ 'anzu 'wlu -nyacɪn mia 'mɔna lida, -mɔ -wa. 23 -Lagɔɔ tia -yua -wa ka nɪ mia yali cɛlida, da wa gbɛlia 'wlu, a ka -bha -yɔlanyni. -Lagɔ, ɔ bhua nyuma weee -yɔgbɔ 'wɔ, a ka ɔ -yɔlanyni. A ka nyuma tikli -wa ka tiklimɛ gbaa -yɔlanyni. 24 -Zɛzɛ ɔ -wa *wɔsuslolue loluu 'kɔɔ, a 'ka ɔ -yɔlanyni. 'In ɔ 'pɪɔn -we wa slua la, 'in -we 'yia we -zia Abɛlu 'pɪɔn, a 'ka we -yɔlanyni.

25 We -ka 'sa -mɪ, a zɔ amiaa 'de 'yliyɔ, a yi ɔ mia aɪn -yla gbɔ gbada, -bligɔpali. Da dɔdɔ -gɔ, Moizɪ ka Izlaɛlɪnyɪma 'dɪzɔ, -maa 'nɪ ɔ wɛli 'wɔŋwɪ, 'in -Lagɔ yia wa -kasɔ 'wɔpa. -We -ka -amia, yali -Lagɔ mia -aɪn -yla gbɔ gbada. Nɪ, -a -ka ɔ -bligɔpali, -a 'nɪ mnɛni -a 'ka ɔ kweɛ 'tla. 26 Bha mia, -Lagɔɔ wɛli zuklua dɔdɔ. -Zɛɛn mia, ɔ ka we gba -aɪn -yla, ɔ nɛɛ: «Dɔdɔ -tapa na yia zuklua,

'in-sleEn we 'nɪ dɔdɔ -bhlogbɔɔ, nɪ, dɔdɔ -yɔ yalɪ 'sɔ na yia zuklua.» ²⁷ɔ -ka gba «-tapa» nɪ, gbɔ yabhlo we slolua -aɪn. Mɔ -wa nɪ, -lu -we -Lago -laa la, -we 'kaa zuklu, la we yia 'bhɔa. Nɪ, -we 'nɪa mneni we 'ka zuklu, -bha we yia -tɔa.

²⁸ -Amɪa mɪa, -Lago ka -aɪn 'tɪtɛ 'nyɛ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka nyɪma 'wlɔlapɪ. Wee 'wlɔlapalɛ 'nɪ mneni we 'ka zuklu, we -ka 'sa -mɪ, -a 'pa -Lago fuo, -a bɔbɔ ɔ ɔ dɔmɪasa, 'nɔŋwɛzɔvɛ -yɔ sɔsɔwe nya. ²⁹ Cɪn, -amɪaa -Lago mɪa, -kosu -we saa -lu la, 'mɔ ɔ -mɪa.

13

Sa -a 'kaa -Lago dɔdɔnamanɪ

¹ Nɪ, a -tɔ zekɪkalɪda, sa -Lagobhelia 'kaa we nɔ, 'sa. ² 'Lakpanya, -wa yia amɪaa -gbɛ, a kpa wa sɔ 'sɔ nya. Nyɪma tɔlɔa nɔ 'saa, 'in wa yia 'anzɪnyaa 'lakpasu kpa, wa 'nɪ we 'jɪyɪbheli. ³ -Wa mɪa -kasɔ 'wɔ, a 'pa wa dɪ -gɔ nɛɛ amɪa -yɔ wa sɔ mɪ -kasɔ 'wɔ. -Wa, wa mɪa sɪalɪda, a 'pa 'ya -maa dɪ -gɔ, -we ka gbɔ -wa, amɪa ka ku, 'in wa mneni wa 'ka aɪn sɪalɪ.

⁴ Nɪ, nyɪma weee zɔ kɔkwalɛ 'nɔŋwɛ. 'Lowli -yɔ ɔ 'ŋwɔnɔ mɪmɪnɪ -yla tɪkɪ. Mutɪ kwɛ -cɪan -yɔ -wa -yɔ nyɪma weee dɪa -budu 'wɔ, -Lago yia wa -yɔgbɔ 'wɔbhɔa.

⁵ 'Gwɛzɪi 'yɪlɪbɪlanɔnɔvɛ 'na -zɛɪ amɪaa dɪ zɔ gbɔ -bhlogbɔɔ -nɪ. -We a kaa, we namanɪ aɪn dɔdɔ. -Lagoɔ 'dɛ nɛɛ:

«In 'na 'ka cɪ 'sa -mɪ tɪ,
in 'na 'ka cɪ -mɪ 'bɪbhɔ.»

⁶ We -ka 'sa -mɪ, -a mneni -a 'ka gba, -amɪaa -gɔ nya -bɪc:

«Jejɪtapɛ yia 'mɪ 'wɔsaa.

In 'na 'ka nyanɔ nɔ.

Lɛɛ -lu nyɪma 'ka 'mɪ nɔnɔa?»

⁷ A ligbe amɪaa 'yugalɪnyaa tɪanɔ -wa gbɔa aɪn -yla -Lagoɔgbɔ. Da wa -gaa 'yɪyɔ, bhɔ -we wa nɔa, amɪaa 'dɛ ka we -yɔyɪ. Sa wa nɔa -Lagoɔ dɪ -gɔ -zɔda, a nɔ 'sa. ⁸ -Zɛzu mɪ -Zɛzu -bhlokpade nya. Zɔbha klaa, -zɛɛn klaa, we -yɔ 'yɪ weee nya, ɔɔ 'bhɪtɪ. ⁹ -Slolue loluu 'yɪ -bhlo -bhlo -we bhɔa da -putu, a 'na 'tɪdelɪ nyɪma 'yɪ wa 'ka aɪn -dawli 'wɔnɔ we nya. -We 'kaa aɪn 'kɔaylɪ 'pa, we nanɪ 'yɪ nɪ, we -mɪ -Lagoɔ 'nanɪ nya, lɪlɪluu tɪtɛ 'nɔŋwɛzɔvɛ -we'e -saa we 'nɔŋwɛ -zɔnya 'wɔ, we 'na -zɛɪ -mɔvɔ -nɪ.

¹⁰ -Amɪa ka 'slakagɔsalɪ yabhlo. We -gɔ -slaka mɪa, -Lagɔbɔbɔnya, -wa saa *Zuɪfɔvɔ nɛkɪkɪpɔlɔ zɔ 'slaka, wa 'nɪ we 'klɔ -ka wa 'ka we lɪ. ¹¹ Wanɔvɔ -gbɛ, *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ mɪa, -mɔwɔlɔda 'tata ɔ -yɔ nɪmaa 'pɪɔn plaa. Nɪ, mɔ -wa nyɪmaa gbɔnyuuu 'slaka. Wee nɪmaa -kpabhɛ mɪa, wa 'gbe -glɪma wa sɛa we. ¹² We 'dɛɛ 'gbɔ, -Zɛzu yia -Zɛluzalɛmɔvɔgbɛ -glɪma tɪɪ, ɔ 'ka nyɪma -mɔwɔlɔvɔ ɔ 'dɛɛ 'pɪɔn nya. ¹³ -We mɪa 'dɛɛ 'gbɔ, -a 'tɪa -mɔ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka 'wɔgbɛlɪ 'gbe -glɪma, 'in wa 'ka -aɪn vɛɪɪ ɔ 'bhɪsa. ¹⁴ Da dɔdɔgbɔ -gbe -we 'wɔ -a mɪa, 'plɪa we yia. Nɪ, 'gbe -we 'kaa cɪ yɪ, we da -a mɪa -talɪda. ¹⁵ Nɪ, 'slaka -we -a 'kaa -sa -Lago -yla -Zɛzu gbɛgbɛɪn, mɔ -wa nɪ, -a bhɪlɪ -Lagoɔ 'ŋnɪ 'yɪ weee nya. -Mɔvɔ jɪ -wa nɪ, ŋwɛɛ -a wɛlɪa we nɪ, -Lago 'yɪ. ¹⁶ A 'na dɪlɔ gbɔzɔnɔvɛ lɛnɔvɛ -yɔ 'wɔsɪsalɛ 'wɔ -nɪ, nɪ, mɔ -wa 'slaka -we nanɪa -Lago dɔdɔ.

¹⁷ A zɔ amɪaa 'yugalɪnyaa 'nɔŋwɛ, a pɪɪ wa zɔla. Ma zɔa amɪaa zuzu 'yɪyɔ. -We ka gbɔ -wa, 'ma -Lago yia we -gɔgbɔ layɪbhaa. A -ka wa 'nɔŋwɛ zɔ, 'in wa nɔa wa yɪbhɔ 'mɔna nya. We 'nɪ -mɔvɔvɔ, 'klɔ -susue nya wa yia we nɔa, 'in -mɔvɔ 'na 'ka aɪn 'wɔsa.

¹⁸ A bhɔbhɔe -Lago -amɪaa -nɔ nya. A -yɪ we 'jɪ nɪ, -amɪaa 'wlukɔvɔnɔ dɪɪ -aɪn gbɔ, nɪ, gbɔzɔnɔvɛ lɛnɔvɛ 'klɪ -a mɪa 'yɪda 'yɪ weee nya. ¹⁹ Amɪaa zukpa -wa, -we na yɪbhɪalɪ aɪn 'dɛbhɛ mɔ -wa nɪ, a bhɔbhɔe -Lago ɔ 'ka 'mɪ 'yoo 'nyɛ, 'in in 'ka aɪn glaa nyɪnɪ slɔ.

²⁰ -Lagɔ, ɔ nyɛa -ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, mɔ 'bhua bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyɔ 'kadɔ, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tlɪtlɪnya glaa, 'wɔsuslɔlue -we 'nɪa bhlɔluda -kaa 'pɪɔn nya. ²¹ ɔɔ -Lagɔ 'nyɛ aɪn 'tɪtɛ a 'ka gbɔzɔnɔ ɔ 'yɪbhaa lɛnɔ. -We naniɔ ɔ dɔdɔ, ɔ nɔ we lɛ -ain 'wɔ -Zezu Klisɪ gbɛgbɛɪn. 'Nɪmɪnɪe -mɪ -Zezuu -nɔ nya 'ylɪ weɛ nya. *-Amɛnɪ.

Welipapɛ

²² Bheliain, amɪa na palɪa zukpa. Nɪ, a pɔlɔ 'kɔayli -pa -wɛɪ nɪ yukwli dlɪtɛ nya. Nɪ, -we ɪn cɛɪɪa da 'sɛbhɛ nɪ 'wɔ, we 'nɪ tlɔlɔ bhabha. ²³ ɪn 'yɪbha a yɪbheli we 'jɪ nɪ, wa ka -amɪaa bheli Timotee -kaslɔ 'wɔsa. ɔ -ka na -gbɛ yi -pa nɪ, ɪn -yɔ ɔ 'sɔ, 'ɪn -a mɪnɪa amɪaa -gbɛ.

²⁴ A -sa amɪaa 'yugalɪnya weɛɛ -yɔ -Lagɔnyɪma weɛɛ fɔ. Italiɪ -dɔdɔ -gɔ -bheli nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ.

²⁵ -Lagɔ ɪwɪna a 'dɛ weɛɛ 'nyu la.

'Zakee 'sεbhε

*'Zake -wa bha *-Zeluzalεmυυ -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ yabhlo. 'Sεbhε ni ɔ cεlia, ɔ 'ka -Lagɔnyuma we -slolu nu, wa -ka -Zezu dli -gu zɔ, we mi nu, wa nɔnɔbhu -mɪ tiklu.

Fusaweli

¹-Amɪ, *'Zake, saa aɪn fɔ. -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu lubhononyɔ in -mia. *Zuifɔ weee mia -Lagɔnyuma nya, wa palia 'klyie 'wɔ, -wa mnenia la dɔdɔ weee -gu, 'ma na paa na fusaweli yoo.

Dlizɔvɛ -yɔ gbɔyilo

²Na bhelia, laylagbɔ -bhlo -bhlo -nya -we lɔ a yia 'plɪlia, a yla we 'mɔna 'kadu nya. ³A yibheli we 'ji nu, a -ka dli 'tεmani laylagbɔ 'wɔ, dltie we nyεa aɪn. ⁴Nu, amiaa dltiee lεnɔgbɔ -zɔnɔ nɔ lε tiklu, 'in a 'ka -mɪ tiklu gbada, -lu yabhlogbɔɔ 'na bɔlɔ aɪn 'wɔ -ni. ⁵Amiaa lunyume yabhlo 'nɪ gbɔ -yi ni, ɔ -zlali we -Lagɔ, ɔ 'kaa we ɔ 'nyε. -Lagɔ nyεa nyuma weee -lu bhe 'nanidli nya, 'in ɔ 'ɔ kpɔɔa we, ɔ 'ka we ɔ 'nyε. ⁶Nu, ɔ -zla we dlizɔvɛ weee nya, ɔ 'na lɔlɔ dli -ni. Nu, nyume ɔ lɔa dli, ɔ 'wɔlɔ gumunyu -gbɔgbɔ, -we -pɪpɛ bhua 'wɔ, 'in we kwaa we sɔ weee lɔ, mɔ. ⁷-Mɔv 'sasɔkpa -nyume 'na -dɪli dli zɔ, ɔ 'na gbalɪ -niε: «Jejitapɛε kwε -lu na yia 'yia.» ⁸Nu, dlilɔnyɔ -wa, dli ɔ lɔa ɔ lεnɔgbɔ weee 'wɔ.

Boba -yɔ 'ηnumne

⁹Na bheli bobabhanyɔɔ dli namani, nu, -Lagɔ yia ɔ 'ηmɪ 'wɔbhua. ¹⁰'In 'ηnumnonyɔɔ dli namani, nu, -Lagɔ ka ɔ 'ηmɪ zɔbɛli. Nu, bhia ɔ 'ηnumne yia -fliii -petuu -bɔi 'bhisa. ¹¹Sa 'yɔlɔ -ka 'wɔsɔ we suloo 'tite nya, we yɛlia -petu, we -bɔi bhia, 'in we 'yɪlinanɔ bhua la, 'sa 'ηnumnonyɔ yia labhua ɔ lεnɔlu glaa.

¹²Nyume -ɔ dia laylagbɔ zɔ la dli 'tite nya, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya. Nu, ɔ laylayhee 'bɪgɔ, ɔ yia ɔ 'pɛnie 'yia. ɔ 'pɛnie mia, 'yɪliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -wa -kalia ɔ zε 'nyε, mɔ -wa.

Gbɔnyuuu lɛnɔ tɔ'v 'bhɔ -Lagɔɔ -gbε

¹³Nu, gbɔnyuuu lɛnɔ tɔ -ka nyɔɔ 'bha, ɔ 'na gbalɪ -niε: «-Lagɔ ka 'mɪ we 'tɔ 'bhalɪ».

Gbɔnyuuu lɛnɔ tɔ'v 'bha -Lagɔ, 'in ɔ 'ɔ 'bhalɪ nyume gbɔnyuuu lɛnɔ tɔ. ¹⁴Nu, nyume 'dεε dli 'wɔnyɪ -gbɔnyuu mia, mɔ ylaa ɔ la. Mɔ gbizea ɔ 'wɔ, 'in ɔ bhɔa we lubhu ηwε. ¹⁵'In wee dli 'wɔnyɪ -gbɔnyuu mia, mɔ plaa nɔkpla, 'in we gwalia gbɔnyuu. 'In da gbɔnyuu -ka 'yɪlimanɪ 'kadɔv, 'in -mɔv gwalia tɪtie.

¹⁶Na bhelia -zɔnɔ, a 'na nɔnɔ amiaa 'dε -dawli 'wɔ -ni. ¹⁷'Nyεnyεlu weee -we nania 'yɪ, 'in -we mia tiklu, -Lagɔɔ -gbε we bhua. 'Yɔlɔ klaa, 'cɔ klaa, -zεli klaa, mɔ -laa we la. 'Bhiti wee -li -mɪnɪ bhitia, 'in we tia -aɪn nɪkpise 'wɔ. -Lagɔ'ɔ 'bhiti we 'bhisa. ¹⁸ɔ dɔmagbɔ nya, ɔ -la -aɪn la gbɔzɔnɔ wɛli nya. 'In -a 'ka ɔ lalalu weee 'yugalɪna -zε.

Wɛli yukwli pɔlve -yɔ we -gɔgbɔ lɛnɔe

¹⁹Na bhelia -zɔnɔ, a yibheli we 'jiε: nyuma -mɪ yukwli -pɔnya slɔi nya, 'in wa -mna 'wɔ gbɔ -gbada, wa -mna 'wɔ 'cε -pada. ²⁰Nu, 'cεpanyɔ mia, ɔ 'ɔ nɔ gbɔ tiklu lε -Lagɔ 'yɪiya 'wɔ. ²¹We 'gbɔ, a palɪ pɔɪnplagbɔ -yɔ lεnɔgbɔ 'nyuu weee -bhɪg. Wɛli -Lagɔ faa aɪn dli zɔ, a ηwɪnu 'dεε 'wɔtɪtie 'kienyi nya we gbɔ -yɔ. Nu, mɔ mnenia we 'ka aɪn gbɔ 'wɔsa.

²²A 'na nɔnɔ amiaa 'dε -dawli 'wɔ -ni: a 'na pɔlɔ -Lagɔwɛli yukwli bhe -ni, a nɔ we -gɔ zɔzɔnɔ sa. ²³Nu, -ɔ pɔlɔa -Lagɔwɛli yukwli, 'in ɔ 'ɔ nɔa we -gɔ, ɔ 'wɔlɔ sa

nyime -mɔni: nyime ɔ ylaa ɔ 'de -vligni 'wɔ, ²⁴ 'in -mɔv 'bigɔ, ɔ -ka ɔ 'de ylaylie bhia, ɔ mnia -bha -bhlokpade sa ɔ mɔmnia 'wɔla, 'in ɔ dɔba we 'wɔ. 'Sa ɔɔ nyime mia. ²⁵ Nu, nyime ɔ bhɩa -Lagɔɔ tite tikli 'yliyɔ la, 'in ɔ nɔa we -gɔ, 'mɔ -Lagɔ yia 'nyulan'wnaa ɔ lenɔgbɔ 'wɔ. Wee titee 'gbɔ, ɔ 'kaa ɔ 'de -yla -tɔ. ɔ 'na pɔlɔ we yukwli bhe -ni, 'in ɔ 'na dɔlɔ we 'wɔ -mɔv 'bigɔ -ni. Nu, ɔ zɔ we 'nɔŋwe.

²⁶ Nyime ɔ dia we dli 'wɔ, 'in ɔ gbaa: «-Lagɔnyime in -mia», ɔ 'ni ɔ mɔ kpa sa -yi, ɔ 'de ɔ nɔa -dawli 'wɔ: bhe ɔ mia -Lagɔ 'wɔ. ²⁷ Nu, -we Dide -Lagɔ ylaa sa -mɔwɔlɔ -Lagɔ 'wɔ -mɔmie -yɔ -Lagɔ 'wɔ -mɔmɔmie -zɔnɔ nya, mɔ nu: -Lagɔnyime kpa kwiiyua -yɔ -dɔgban'wɔni 'nanɔv wa siasie 'wɔ, 'in ɔ 'ka ɔ 'de 'yliyɔzɔv dɔdɔvɔv gɔbɔnyuuu gbɛgbɛin.

2

Amiaa lenɔgbɔ -mɔ -bhlo nyima weee gbɛgbɛin

¹ Na bhelia, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɔ ka 'ŋni -zia 'ŋni weee 'wɔ, amiaa zɔv ɔ dli -gɔ. Amiaa lenɔgbɔ -mɔ -bhlo nyima weee gbɛgbɛin. ² Sabhisa, 'ŋnɔmɔnyɔv yabhlo plaa amiaa * -Lagɔbudu zɔ sɔwɔ -can -yɔ 'ylinanɔ -bana -zɔnɔv bhahha nya, 'in bobabhanyɔv yabhlo yia -mɔ pla 'ya -bana -zɔvɔ nya. ³ A 'bhitia ɔ kaa -bana -zɔnɔ 'wɔv -gbɛ la, a yia ɔ 'nɔŋwe zɔ, 'in a nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔ, -in -dɔ da la 'ŋnɔmɔnyaa ladida!» 'In a nɛɛ bobabhanyɔv -yɛa: «-Mɔ, -in -tɔ de 'yiligbeda! We 'ni -mɔvɔv, -in -dɔ da la, dɔdɔv na bhɔ -yɔ.» ⁴ We -ka 'sa -mɔ, -yɔvɔvɔvɔv a nɔa lɛ a 'dɛkpa nyidi, 'in a bhua nyimaa -yɔgbɔ 'wɔ wa ku -yɔ, 'wɔlɔkɔvɔv lapɔpɔalɛ 'nyuu nya.

⁵ A pɔv yukwli, na bhelia -zɔnɔ: dɔdɔv -gɔv bobabhanya -Lagɔ -saa -bha wa 'ka 'ŋnɔmɔnyaa -zɛ dɔzɔvɔvɔv 'wɔ. 'In -Lagɔɔ 'ŋnɔmɔvɔv -Lagɔ gbaa -wa 'yibhaa ɔ, ɔ 'ka we wa 'nye, wa 'ka we 'yi, we 'ni mɔv? ⁶ 'In amia, amia nyɛa bobabhanya 'wɔ! 'Ŋnɔmɔnyaa 'ni an 'nyii 'wɔnɔda -mɔ? 'In ma 'ni an gɔvɔvɔvɔvɔv dli kwada -mɔ? ⁷ -Zezuu 'ŋni -zɔnɔ -Lagɔ 'nyɛa an, maa'a -nyumɔ wee?

⁸ Cɔn, na bhelia, -Lagɔɔ 'ŋnɔmɔ -tite, sa we mia cɛɔda * -Lagɔvɛbhe 'wɔ, mɔ nu:

«-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'de 'bhisa.»
A -ka we -gɔ nɔ, -zugba -lu -zɔnɔ a nɔa lɛ. ⁹ Nu, amiaa lenɔgbɔ 'ni -mɔ -bhlo nyimaa gbɛgbɛin, gɔbɔnyuu a nɔa lɛ. 'In -Lagɔɔ tite luelia an gɔv, a 'ni we 'nɔŋwe zɔv 'gbɔ. ¹⁰ Nu, nyime ɔ 'ni -Lagɔɔ tite weee lɔ -tite yabhlo 'nɔŋwe zɔ, we 'de weee ɔ 'nia 'nɔŋwe zɔ. ¹¹ Nu, -Lagɔ ɔ gbaa:

«-In -yɔ 'ŋwɔvɔ -putu 'na -dɔlɔ -budu 'wɔ -ni», *
ɔ nɛɛ 'yɛa:
«-In 'na 'bhali nyime -ni.»
-Mɔv 'gbɔ, -in -yɔ 'ŋwɔvɔ -putu 'ni -budu 'wɔdi, -in -ka nyime 'bha, -in 'ni -Lagɔɔ titee 'nɔŋwe zɔvɔvɔv.

¹² -Lagɔɔ tite -we ka 'gbɔ a 'kaa amiaa 'de -yla -tɔ, amiaa -yɔgbɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua we gbɛgbɛin. A gba 'sa, 'in a nɔ 'sa. ¹³ Nu, nyɔvɔv nyɔvɔv 'yɔla ɔ -lima nyazi, -Lagɔ 'nia ɔ nyazi 'yɔla yi ɔ gɔvɔvɔvɔv zli. Nu, nyazidli mia, mɔ lua gɔvɔvɔvɔvɔv.

Dɔzɔvɔv -yɔ lenɔgbɔ -zɔnɔnya

¹⁴ Na bhelia, nyime ɔ gbaa nu, ɔ ka dɔzɔvɔvɔv, 'in we lenɔgbɔ -zɔnɔnya 'nia -mɔ, lɛɛ -lu ɔ 'yi we 'wɔa? -Mɔv 'sasɔkpa -dɔzɔvɔvɔv mneni we 'ka ɔ gbɔ 'wɔsaa? ¹⁵ Sabhisa, -de amiaa bheli yabhloo, -de amiaa bhɔlɔv yabhloo, wa 'ni 'naa -ka, 'in ŋwɔ -ka wa 'bhada -mɔ 'yi weee nya, ¹⁶ 'in amiaa lɔnyime yabhlo -ka wa -yla gba: «A nɔ 'nanɔv -nyɛa, ŋwɔtɔlɔ 'bhɔ an -gɔ la, 'in a lɔ -nyɛa!» 'in -we wa ku

* 2:11 Gɛkwɛwɛ 'wɔ, we ji -wa nu: -wa kɔkwaha, wa -yɔ nyima -putu 'na -dɔlɔ -budu 'wɔ -ni.

'yibhaa, ɔ 'ni we wa 'nye, lee -lu ɔ 'yi we 'wɔa? ¹⁷ 'Sa we mia dlizɔvɔee -nu nya. We lenɔgbɔ -zɔnɔnya 'ni -mi, -zugba we ka tli.

¹⁸ Ni, nyime yabhlo yia gbaae: «-Ami, in ka dlizɔvɔee, 'in -mi, -in ka lenɔgbɔ -zɔnɔnya.»

Gbaa na yia ɔ -yla: «-Na dlizɔvɔee 'nia lenɔgbɔ -zɔnɔnya -ka, sa we 'ka -mia? -Slolu 'mi we. 'In -ami 'ka -mi na dlizɔvɔee -slolu na lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa gbɛgbɛin.» ¹⁹ -In -yi we 'ji ni, -Lagɔ -bhlogbɔɔ, we nanu 'yili bhabha! Zuzu 'nyii -yi 'ya we 'ji, 'in we tɛlia nyanɔ nyaa 'dɛbhiɛ.

²⁰ -Gɔwɔtɔnyɔ, dlizɔvɔee -we 'nia lenɔgbɔ -zɔnɔnya -ka, we 'ni -lu 'wɔkɔ, -in 'yibha -in 'ka we 'jiyibheli? ²¹ Lee, sa -Lagɔ yibheli -amɔaa dukpasa *Ablaamu, nyime tikli nya? ɔ lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa gbɔ -wa, da ɔ wlaa ɔ 'yu *Izaki 'slaka nya -Lagɔ -yla. ²² -Na yi we -yɔ: ɔ dlizɔvɔee -yɔ ɔ lenɔgbɔ -zɔnɔnya 'sɔ da yabhlo we nɔa -nya. 'In ɔ lenɔgbɔ -zɔnɔnya -we kwaa ɔ dlizɔvɔee yoo 'gbɔ, ɔ dlizɔvɔee yia tikli -mi. ²³ -We -Lagɔɛbhɛɛ 'ya gbaa gbɔzɔnu -wa, 'sa we nɔa: «Ablaamu ka -Lagɔ dli -gɔ zu. ɔ dlizɔvɔee 'gbɔ,

-Lagɔ yia ɔ yibheli nyime tikli nya.»

'In wa yia ɔ la -Lagɔɔ 'tale. ²⁴ A yi we -yɔ ni, nyimeɛ lenɔgbɔ -zɔnɔnya -yɔ -Lagɔ yibhelia ɔ nyime tikli nya, we 'ni ɔ dlizɔvɔee -bhlogbɔɔ -yɔ.

²⁵ 'Sa -bhloo 'dɛ we nɔa 'naabizɔwɔɔ *Wlaabuu -nu nya. ɔ 'bhua Zuifɔvɔ tietinya 'wɔ, 'in ɔ yia wa 'wɔsa 'yoo -putuu 'wɔplihɛ nya. ɔ lenɔgbɔnya -yɔ -Lagɔ yibhelia ɔ nyime tikli nya, we 'ni muv? ²⁶ Gbɔzɔnu -wa, ku -we 'nia nyapeli 'wɔ -ka, sa we tlia, 'sa -bhloo 'dɛ dlizɔvɔee -we 'nia lenɔgbɔ -ka, -mɔv tlia.

3

Nyɛɛ mɔ

¹ Na bhelia, amɔaa lunyima duun 'na nɔwunu nyimaa gbɔslɔlunyaa -zɛ gbɔ -ni. Ni, amɔaa 'dɛ -yi we 'ji ni, -amɔa nyimaa gbɔslɔlunyaa -yɔgbɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua, we 'ka nyima weee -yɔgbɔ -zi. ² Mɔɔ -a 'dɛ weee mɔɔ sɔ duun lɔ. Nyime ɔ-ɔ mɔɔa ɔ ɔ gbagbaweli 'wɔ, nyime tikli -wa. ɔ -yi ɔ 'dɛ kpa sa sazɔnu sa.

³ Sabhisa, numɛvɔnnyaa nyɛɛ -a zɔa nɛtɛ we 'ka -an 'nɔnjɛ zɔv 'gbɔ, 'in -a mneni, -a 'ka we ku -kpabhiɛ 'yoo da -slolu. ⁴ Mɔv mia, 'glɔnyaa 'dɛbhiɛ -we 'yilia, 'in -we -pipɛ 'titenya sua, we 'yoo daslolu -lu 'kienyi -le! Mɔv slɔlua we 'yoo da -nya. 'In da we 'papanyɔ 'yibhaa, 'in we mɔia -mɔ -nya. ⁵ 'Sa -bhloo 'dɛ, mɔv mia ku -kibhe -sɛlɛ nya -amɔaa 'lalinya nyidi, 'in we ylimania we 'dɛ gbɔ 'kadɔ 'wɔ.

A yla, 'sa -kosu 'kienyi -lɛ mnenia, we 'ka 'kwla 'kadɔ 'yilipal! ⁶ Mɔv 'wɔ sa -kosu yabhlo. Dɔvɔgbɔ 'nyuu 'bhɔlɔda -wa. Mɔv mi -amɔaa 'lalinya nyidi, mɔv plɔla -amɔaa ku weee pɔin. Sa we nɔa, mɔv ni: we 'wɔ sa -Kosuu -kapɔ ka wee mɔv 'dɛ 'ylifa, 'in we 'dɛ faa nyimeɛ dɔvɔ -gɔ -gbɔ weee 'yli.

⁷ -Fliinɔma weee -yɔ 'zianya, dliɔnɔv -nɔma -yɔ 'nyulɔ -nɔma, nyime mneni, ɔ 'ka we gbɔ -slolu, 'in nyime slɔlua we gbɔ. ⁸ Ni, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni, ɔ 'ka mɔv gbɔ -slolu. We 'wɔ sa tibhɛ: gbɔnyuu -we nyime 'nia kpa sa -yi, 'mɔv we -mia, nyime 'bha -gu yea we.

⁹ Mɔv -a bhua 'wɔ, 'in -a mɔnɔia -amɔaa Dide Jejitapɛɛ 'ɛni. 'In 'mɔv -a bhu 'yaa 'wɔ, nyima -wa -Lagɔ -laa la ɔ 'dɛɛ 'wɔwɔv nya, 'in -a bhliɔ wa gwɛzɛ. ¹⁰ Wee nyime yabhlogbɔɔ 'wɔ Jejitapɛɛ 'ɛnimnɔv -yɔ gwɛzɛ -bhlɔbhiɛ tlia. Na bhelia, we 'na -mɔni 'sa -ni. ¹¹ 'Wɔwɔlvnyu yi we 'bhɔka yabhlogbɔɔ 'dɛ 'wɔ mɛnɔ nyu -yɔ kalɔ nyu wlelii? ¹² Na bhelia, magloosu yi gwii 'bhue 'paa? Yaayu, *-dlɔsu

yi magloo tnuv? -Innya. 'In 'ya, gumunyuu 'wloda 'ni mneni we 'ka meno -nyu -kpoa wla.

Gbovyilo -we bhva -Lagoo -gbe

¹³ Ain glaa nyoo -yi gbuva, 'in -o mna 'yilia? O -slolu we o lenogbu nya o nonobhu -zonnuv gbegebein, gbovyilo -yo dli -dloo nya. ¹⁴ Nu, zenyi 'nyuu -yo kpikpeli -zuzu -ka ain 'wu -mi, a 'na 'ylimani amiaa 'de -ni, a 'na 'tubhulu yo -Lagoo gbuozonu -yo -ni. ¹⁵ -Muu gbovyilo 'nia -Lagoo -gbe 'bhu, nu, duvu -guu -nu mu, nyumee zuzu -nu mu, *'Kuzuu 'debbiee -gbe we bhva. ¹⁶ Nu, da zenyi -yo kpikpeli -zuzu -ka -ni, gbu bidi -bidi bidi -yo gbonyuu 'yli -bhlo -bhlo weee mi 'ya -bhade.

¹⁷ Nu, gbovyilo -we bhva -Lagoo -gbe we mi -mawlwoda tia, -muu 'bigu, we 'yibha 'wotutu -dloo, we -yi we 'de kpa sa nyumaa gbegebein. Nyuma we zua 'nonye, we ka nyazidi, 'in we nva gbuozonunya le. We 'ni nyumee -yogwepalie -yo dli 'soo gaylo nya -mi. ¹⁸ Dli -dloo -nyuma -wa bibelia nyuma -yo, wa dli -dloo mia, mu yia 'yliyogagie tiklu wlaa.

4

Dvodoglii yibhayibhe

¹ -Golunya -yo -zlenya mia ain nyidi, da we bhulva? Amiaa dliwonyinili, -we sumania amiaa dli, mu nva we le, we 'ni muu? ² A 'yibha -lu yabhlo, 'in a'a 'yi we. A ka nyume -bha dli nukple, 'in amiaa dli nynia -lu 'wu, 'in a 'ni mneni, a 'ka we 'yi. A ka -zlenya -yo -golunya kwe. 'In a'a -zlali -Lago -lu, we 'gbu, a'a 'yia we. ³ 'In we 'ni 'sa -mi ni, -lu a zlaa 'nyumu a 'ka amiaa dliwonyinilu dumagbu lenu, we 'gbu, a'a 'yia we.

⁴ -Lagoo -dawlinunya a -mia! A 'ni we 'ji -yi nu, dudoglii yibhayibhe sisalia nyume -yo -Lago -yoo? Cun, a -yo dudogu -li -ka 'tale li, -Lagoo tonyuma a -zea. ⁵ -Lagosebhee 'ya nee: «Zuzu -zonu -Lago zua -ain 'wu, 'mu o yibhaa -yola zenyidli nya.» Amiaa dli nu, weli -we we gbaa, bhe -wa yi? ⁶ Nu, 'nani 'kadu -Lago nva -ain 'wu, we 'gbu -Lagosebhe nee 'yae:

«'Temanu -Lago temania 'dee 'ylimanunya -yo. 'In -wa tia wa 'de 'wu 'kienyi,

o nva wa 'nani 'wu.»

⁷ Nu, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi -Lago 'yu. A 'temanu amiaa 'de 'Kuzu -yla, 'in we 'ka ain -yobhu 'pupi. ⁸ A nyini -Lago -yola, 'in o 'ka ain -yolanyni. Gbonyuu -lenunya, a -wolu amiaa kwenya -yo! Dli 'so -nyuma, a mnazi amiaa dli -yo! ⁹ A yibheli amiaa 'dee nyazu 'ji. A wi, 'in amiaa 'mu kwli! A 'bhitili amiaa nyanyie wie 'wu, 'in a 'bhitili amiaa 'monalilie dli sulo 'wu! ¹⁰ A ti amiaa 'de 'wu 'kienyi jejitape 'yu, 'in o 'ka amiaa 'nani 'wobhu 'kaduu.

-In 'na 'bhulu -na bhelii -yogbu 'wu -ni

¹¹ Na bhelia, a 'na gbal weli 'nyuu bheliaa daa -ni. -O -ka o bhelii daa weli 'nyuu gba, o -ka o bhelii -yogbu 'wobhu, -zugba -Lagoo tite -yla o gbaa weli 'nyuu, 'in we -yogbu o 'bhua 'wu. -In -ka titee -yogbu 'wobhu, -in 'ni we 'nonyezonyo, we -yogbu 'wobhunyo -in -mia. ¹² -Lagoo 'debhlogboo palia tite, 'in o 'debhlogboo -wa gbobobhunyo. Mo mnenia nyumee puepue, 'in mo mnenia nyumee mnobue. 'In -mi, nyoo -in -mia, 'in -na bhu -na -libheyii -yogbu 'waa?

A 'na 'ylimani amiaa 'de -ni

¹³ Amia -wa gbaa: «Zeen, cizi, 'gbe -mni 'wu -a yia mnia, -a 'ka -mo -zu -bhlo li, -a 'ka -vale 'pa, 'in -a 'ka 'gwezi 'yi», a polu 'mi yukwli -sleen. ¹⁴ Amia -wa 'nia -we 'kaa cizi lenu -yi! Sa amiaa duvu -gu mia? 'Nyuu bhuhui -we soo 'wu, 'in we mna la -bha -bhlokpade, 'mu a -mia.

¹⁵ Sanεε a 'ka yaa gba: «-Lagɔ -ka ηwnu, -a -ka 'pɔda -mɪ, sanεε -yɔ sanεε -a yia nɔa.» ¹⁶ Nu, -slεεn a mɪ 'dεε 'yɪlɪmanɪya nya, 'in a yɪlɪmanɪa amɪaa 'dεε 'ηni. 'Dεε 'yɪlɪmanɪe mɪa, 'yɪlɪ we -nyua. ¹⁷ -Mɔv 'gbɔ, -ɔ -yia gbɔzɔnɔ -we ɔ 'kaa lɛnɔ, 'in ɔ'ɔ nɔa we lɛ, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ.

5

Gbuɔ lapalɛ 'ηnimnɪya -yla

¹ 'In -slεεn amɪa 'ηnimnɪya pɔlv 'mɪ yukwɪlɪ! A wɪ, 'in a klu, gbɔnyɪi yia aɪn yɪlɪaa 'gbɔ. ² Amɪaa 'ηnimnɪlɪ ka zɛn pla, 'in -muta yia amɪaa 'naanya pla. ³ 'Gɪ ka amɪaa -can -yɔ amɪaa 'gwezi kpa, wee glɪ yia amɪaa -yɔgbɔv dayɪlɪ -zεa, 'in mɔv yia amɪaa yɪcε lɪa -kosu 'bhɪsa. A ka 'ηnimnɪlɪ 'wɪlɔgɔwɪlɪ 'wɔbhlɔlu -yɪlɪ weee 'wɔ. ⁴ Amɪaa lɔbhɔnɔnya -wa nɔa amɪaa kpaanya lɔbhɔ, a 'nɪ wa 'pɛnɪgwezi wɪa. A pɔlv wa gbɔv lapalɪwɛlɪnya yukwɪlɪ! -Wa plalɪa amɪaa kpaɪ -lɪi 'ya, wa 'wɔkpɪwɛlɪ ka 'tɪtε -ka -Lagɔɔ yukwɪlɪyoo mɪnɪ tɪklɪ. ⁵ Amɪaa 'dεε 'ηnimnɪlɪ -yɔ amɪaa 'dεε dɔmagbɔnya a nɔa lɛ dɔdɔ -gɔ, -zugba a lɪ 'kpɪlv -lɪ, a zɔ ku nεε nɪma -we wa 'ka 'bha we 'bha yɪlɪ nya, 'in wa 'ka lɪ mɔ. ⁶ A ka nyuma tɪklɪ gbɔ 'wɪlu ladɪlɪ, 'in a yia wa 'bha, wa 'nɪ -glɪa zɔ aɪn -yla.

Dɪtɪe -yɔ -Lagɔ bhuhɔe

⁷ We 'dε weee 'gbɔ, na bhɪlɪa, a -ka dɪtɪe tɪklɪ, 'in Nyɪmaa -Kanyɔ 'ka yɪ. A yɪa, kpaapanyɔ wɔa ɔ kpaɪ -luu 'ya -zɔnɔ dɔdɔ 'kaa wɪa, dɪtɪe nya tɪklɪ, 'in 'nyu tɪanɔ -yɔ 'wɔbhlɔlɔnyu lɔa ɔ kpaɪ. ⁸ We 'gbɔ, amɪa -ka 'ya dɪtɪe, a 'tɛmanɪ dlɪ, nɪ, Nyɪmaa -Kanyɔɔ yɪbhɪla ka ɔpa. ⁹ Na bhɪlɪa, a 'na 'pɔpalɪ ylv -yɔ -nɪ, nɪ, -Lagɔ yɪ amɪaa -yɔgbɔv 'wɔbhu. Gbɔwɔbhuɪnyɔ ka ɔpa, ɔ ka plada ɔpa 'lɛ!

¹⁰ Na bhɪlɪa, a 'pa *-Lagɔgbɔv -falɔpanya dlɪ -gɔ, -wa gba bhaa -Lagɔgbɔv Jɛjɪtapε 'ηni nya. A 'tɪdelɪ wa dɪtɪe, wa sɪasɛ 'wɔ. ¹¹ A yɪa, nyɪma -wa sɪa dɪtɪe nya -a nεε 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya. A ka *Zɔbɔv dɪtɪe 'dɪ 'nɔ, 'in -we Jɛjɪtapε nɔa ɔ -yla lɛ lɔgada, a ka we -yɔyɪ. Nɪ, Jɛjɪtapε mɪ yɛda zɔzɔnɔ -yɔ nyazɪdlɪ nya.

¹² Na bhɪlɪa, gbɔ weee 'yu, a 'na bɪlɪ yalɪ -nɪ, a 'na bɪlɪ dɔdɔ -nɪ, a 'na bɪlɪ -lu yabhɔgbɔɔ gwεzε nya -nɪ. Nɪ, amɪaa uɪn -zε uɪn, 'in amɪaa -unnya -zε -unnya, -Lagɔ yɪ amɪaa -yɔgbɔv 'wɔbhu.

¹³ Amɪaa lɔnyɪmε yabhɔ mɪ sɪadaa? ɔ bhuhɔe -Lagɔ. Amɪaa lɔnyɪmε yabhɔ mɪ 'mɔna 'wɔv? ɔ bhɪlɪ -Lagɔlvɔnya. ¹⁴ Amɪaa lɔnyɪmε yabhɔ ka gu -yɔɔ? ɔ la *lɛglɪzɪ nyɪma kpaɪ, 'in waa nyɪma kpaɪ 'ka ɔ 'kpɪ -yɔtɪlɪ Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ηni nya, 'in wa 'ka ɔ -Lagɔ bhuhɔe. ¹⁵ -Lagɔbhuhɔe dlɔzɔvɛ nya, mɔv yia guzɔnyɔ -mɔnɪ pɪua, 'in Jɛjɪtapε yia ɔ 'wɔbhua. 'In ɔ -ka gbɔnyɪi lɛnɔ, -Lagɔ yia ɔ gbɔnyɪi 'wɔtɪa. ¹⁶ We 'gbɔ, a gbɔgbalɪ amɪaa gbɔnyɪi -yla -bhɔ -bhɔ, 'in a 'ka -Lagɔ bhuhɔe -bhɔ -bhɔ, 'bhɪe, a 'ka 'pɔ. -Lagɔɔ bhuhɔe wɛlɪ -zɔnɔ -we nyɪmε tɪklɪ 'bhua 'wɔ -Lagɔ 'yu, we ka 'tɪtε 'kadɔ 'wɔ.

¹⁷ 'Sa -mɔv mɪ 'yaa -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ *Elɪɪɪ gbɔv nya. ɔ mɪ zɪmε nyɪmε nya -aɪn 'bhɪsa. 'In ɔ yia -Lagɔ bhuhɔe dlɪ weee nya nɪ, 'nyu 'na lɔalɪ -nɪ, 'in -zɔ ta 'ɔv gbɛlɪbhɔ 'wɔ 'nyuu 'ya 'nɪ dɔdɔ -gɔ bhɪlɪ. ¹⁸ -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ yɪ 'yaa -Lagɔ bhuhɔe, 'in 'nyu yia lɔa, 'in dɔdɔ -gɔ -lɪ yia zɔ.

-Lagɔnyɪma mɔa, wa lɔlɪlɛ

¹⁹ Na bhɪlɪa, amɪaa lɔnyɪmε yabhɔ -ka gbɔzɔnɔ 'bɪbhɔ ɔ -ka mɔa, 'in nyɪmε yabhɔ -ka ɔ lɔlɪlɛ, gbɔzɔnɔ ɔ nɔa lɛ. ²⁰ A yɪbhɛlɪ we 'jɪ nɪ, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ 'yɔlɔgbɔv 'nyuu, -we -gɔ ɔ mɪa, -ɔ salɪa we -gɔ ɔ la, ɔ gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ zuzu ɔ -saa tɪtɪe 'wɔ. 'In ɔ 'gbɔ -Lagɔ yia gbɔnyuu duun lamumɪnɪa.

Tia 'sebhε Pielh 'paa yoo

Pielh cεlia 'sebhε ni. Nu, -Zezuu *'bunɔnya kugbua le 'soɔ glaa -nyume yabhlo ɔ -mɩ bhaa. -Lagɔnyuma -wa wa palia 'klyie 'wɔ, 'ma ɔ 'paa 'sebhε ni yoo. ɔ nεε wa -yla nu, wa ka -Zezu 'klyie 'wɔpal, 'in ɔ yia sia. We 'dεε 'gbɩ, -Lagɔnyuma -ka siada -mɩ, wa -ka wa 'klyie 'wɔpalɩda -mɩ, we mɩ nu, wa 'yligbe gege, 'in wa 'ka -Lagɔ dli -gɩ zɩ.

Fvsawεli

1 -Amɩ Pielh -wa -Zezu *Klisu *tietienyɔ, amia -wa -Lagɔ -saa -bha, 'in -wa mia lamnenida laga -dɔdɔ -gɩ, -mɔ Pɔɔn, -Galasii, Kapadɔsɩ, -Azii -yɔ Bitinii, amia na cεlia 'wɩ.

2 Dide -Lagɔ ka -bha ain -sa, ɔ gbɩ ɔ gba bhaa tiaa sɔlv, 'in a mɩ ɔ -nɩ nya, ɔ Zuzu 'gbɩ, 'in a 'ka -Zezu Klisi 'nɔɩwε zɩ, 'in ɔ 'pɩɔn -ka ain -gɩ slo, a 'ka -mɔwlv. Nu, -Lagɔ -nye ain zɩzɩnɩ -yɔ 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ bhabha.

Dliwɔdɩε -we'e 'bhva la

3 -A -mnunɩ -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔɔ 'ɩnɩ ɔ nyazɩdlɩ 'kadɩ nya ɔ 'nyeα -ain 'yliyɔgagie lolu, -Zezu Klisu 'wɔbhuhhue nya tɩtlɩnya glaa. We 'dεε 'gbɩ -amɩaa dli 'tεα 'wɩ 'kɔmɩɩ. 4 -A wɩ zɩzɩnɩ -Lagɔ zɩa la ɔ nyɩmaa -nɩ nya. Wee zɩzɩnɩnya -mɩnɩ 'nɩ mneni we 'ka -nyumɔ, we 'ka pɩnpla, 'in we 'yli 'na 'ka tli. -Lagɔ ka wee zɩzɩnɩ -mɩnɩ lazɩ yali amɩaa -nɩ nya. 5 Amɩa -Lagɔ mia 'yliyɔzɩda ɔ 'tɩtε nya, amɩaa dli zɩzɩvεε 'gbɩ, 'pɩpɩε -Lagɔ yia -slolua 'wɔbhlolu bhla, amia yia we 'yia.

6 A li we 'wɩ 'mɔna, we -ka nu, laylagbɩ 'yli -bhlo -bhlo -mɩmɩ -ka ain yli dεsɩεn, 'in we 'ka amɩaa dli sumanɩ, bhla -sεɩε bhla, -bhlokpade a li 'mɔna.

7 We -ka nu, -Lagɔ ka laylagbɩ 'yitide we yli ain, amɩaa dli 'yiyie gbɩ -wa. Amɩaa 'dε -yi we 'ji nu, -can mneni we 'ka labhɩ, 'in wa paa we -kosu 'wɩ, wa 'ka we 'dεgbolu 'yɩ. 'In amɩaa dli zɩzɩvεε 'yɩa -we zia -can, 'mɩ wa ylala la. 'In zli -Zezu Klisi -ka luyi, wa 'ka amɩaa 'ɩnɩ 'ylimanɩ, wa 'ka amɩaa 'ɩnɩ -mnunɩ, wa 'ka ain 'nɔɩwε zɩ. 8 A 'nɩ -Zezu 'yɩ, 'in a -kalia ɔ zε. 'In a'a 'yɩ -slɔ ɔ -yɔ, 'in a zɩa ɔ dli -gɩ. ɔ 'gbɩ a lia 'mɔna 'kadɩ -we ka gba -wεlɩ wa 'nɩ -ka. 9 -We ka gbɩ -wa, a ka amɩaa dli zɩzɩvεε 'penie 'yɩ, amɩaa zuzu 'pɩpɩε nya.

10 * -Lagɔgbɩ -falɩpanya ka 'klɩ 'yɩ, wa 'ka wee 'pɩpɩεε 'ji 'wɩlanɩ. 'In zɩzɩnɩ -Lagɔ 'kaa ain 'nye, wa yia we -falɩ 'pa. 11 Gbɩ -we Klisu Zuzu gbaa wa -yla, bhla -we nya we 'kaa lεnɩ, 'in sa we 'kaa lεnɩ, 'in wa gɩa la, wa 'ka we yibheli. Nu, ɔ Zuzu mia wa 'wɩ, mɔ gbaa wa -yla tia Klisu siasia gbɩ -yɔ ɔ 'ɩnɩmɩε 'kadɩ 'kaa we 'bɩgɩ yi. 12 -Lagɔ ka ɔ gbɩ -falɩpanya we 'kluslɩ nu, gbɩ wa mia zɩmε gbada, we 'nɩ wa 'dεε -nɩ, nu, amɩaa -nɩ -wa. Wee wεlɩ -zɩnɩ -mɩnɩ waa -Lagɔgbɩ gbanya mia -sɩεn da ain -yla gbada, Zuzu 'Pɩpaa 'tɩtε bhva yali nya, wa gbaa we. 'In 'anzɩnyaa 'dεbhie -gbolu 'yɩbha we 'ka we 'ji 'wɩlanɩ.

A -tɩ -mɔwlvda amɩaa lεnɩgbɩ weεε 'wɩ

13 We 'dεε 'gbɩ, a mnazɩ amɩaa 'dε la amɩaa 'wlukɔɔn lapɩpalie 'wɩ, 'in a 'ka gbɩ lεnɩ! A zɩ amɩaa 'dε 'yliyɩ. 'In -lu -zɩnɩ -we -Lagɔ 'kaa ain 'nye -Zezu Klisu yiyizli, amɩaa dli 'temanɩ we -gɩ 'wɩ. 14 Sa 'yua zɩa wa didea 'nɔɩwε, a zɩ 'sa -Lagɔ 'nɔɩwε. Amɩaa dli wɩnɩnɩli a nɩ bhaa lε, -zugba a 'nɩ -slɔ -Lagɔ -yi, a 'na mnunɩ 'masɩεn we 'bɩ -nɩ. 15 'In -we ka gbɩ -wa, -Lagɔ ɔ laa ain, ɔ mɩ -mɔwlvda. Amɩa -tɩ 'ya -mɔwlvda amɩaa lεnɩgbɩ weεε 'wɩ. 16 Nu, we mɩ cεlɩda * -Lagɔsebhε 'wεε,

«In mɩ -mɔwlvdaa 'gbɩ,
a -tɩ -mɔwlvda.»

17 -Lagɔ ɔ bhua nyimɛɛ -yɔgbu 'wu, nyimɛɛ lɛnɔgbuɔ sɔlv, 'in ɔ'ɔ gbɔzɪa nyima 'wu, 'in a laa «Dide», amiaa -Lagɔbhuhhoe weli 'wu, da a -gaa -slɔ 'yliyɔ dudu -gv, amiaa nɔnɔbhu 'wu a zu -Lagɔ 'nɔɲwe, 'in a sɔ ɔ. 18 Amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, we 'nɪ 'gwezi -yɔ -can -we bhua la nya -Lagɔ zɪtɪ aɪn 'wu, amiaa nɔnɔbhu -kpɔa amiaa dukpasɪ tia aɪn -yɔ kwɛɛ. 19 Nu, Klisi 'wlv bhlabhleyu, 'sla -yɔ gbɔ yabhlogbɔɔ 'nɪa -yɔ -mɪ, ɔ 'pɪɔn -zɔnɔ nya -Lagɔ zɪtɪ aɪn 'wu. 20 -Lagɔ 'nɪ -slɔ dudu lala, 'in ɔ yia -bha Klisi -sa, amiaa Gbuwɔsanyɔ nya. 'In ɔ yia ɔ -slɔlu 'wɔbhlolu -ylɪnya nɪ nya, amiaa zuzɔnɔɔ 'gbɔ. 21 -Lagɔ ɔ 'bhua Klisi 'wu tɪtɪnya glaa, 'in ɔ yia ɔ 'ɲmɪnɛ 'nyɛ, Klisi 'gbɔ a ɲwnua ɔ gbɔ -yɔ. We 'gbɔ a zua dlɪ, 'in a dia -Lagɔ dlɪ 'wu.

22 A ka gbɔzɔnɔ 'nɔɲwe zuɔ 'gbɔ, -Lagɔ ka aɪn -yɔwɔlv. 'In a 'ka amiaa -Lagɔbhelia 'yɪbha sazɔnɔ sa. A kɪkɪlɪ zɛ dlɪ weɛɛ nya. 23 -Lagɔ ka aɪn nyima lolu -zɛlɪ, we 'nɪ -luu 'ya -we tɪa nya. -Luu 'ya we'e tɪa, we nya -wa. -Lagɔweli -we -gaa 'yliyɔ, 'in -we mɪa la 'ylɪ weɛɛ nya, mɔ nya ɔ -zɛlɪ aɪn nyima lolu.

24 Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsbhɛ 'wɔɛ:
«Nyima weɛɛ 'wlv -petu,

'in wa 'ɲmɪnɛ weɛɛ 'wlv -petuu -bɔɪ.

-Petu -ka yɛ, 'in we -bɔɪ bhliɪ.

25 'In -Lagɔɔ weli mɪ la 'ylɪ weɛɛ nya.»

Weɛ weli nya wa gbaa aɪn -yla -Lagɔgbɔ.

2

Yliyɔga -tɔkpa -yɔ -mɔwlv -nyima

1 We 'gbɔ, nɔkpɛylɪnyuno, yo, weli 'sɔ -kakɪɛ, zenɪ -yɔ vɛlɪ -wɛlɪnya mɪa, a 'bhɔ we 'dɛ weɛɛ 'bɪ. 2 Sa 'yuyolua 'yɪbhaa nyɪtɪnyu, a 'yɪbha 'sa nyɪtɪnyu 'wlalaa -we -wa -Lagɔɔ weli. A -ka we 'nyɛda -mɪ, a 'ka 'ylɪmanɪ, 'in a 'ka 'pɔpɔɛ 'ylɪ. 3 Nu, a ka we ɲwe 'ylɪ, 'in a yia we 'jɪyɪbheli nu, Jɛɪtɪpɛ mɛnɪ.

4 A nyɪ Nyumaa -Kanyɔ -Zɛzu -yɔla, mɔ -wa 'yliyɔga -tɔkpa, -we nyima -saa kwnɛɛ, 'in -Lagɔ -saa -bha ɔ dlɪ da -tɔkpa tɪklɪ nya. 5 Amia -zɛ 'ya 'yliyɔga -tɔkpa, 'in -Lagɔ 'ka ɔ -budu 'sɔbha aɪn nya, -budu -we zɔ a 'kaa -Lagɔɔ 'dɛɛ bɔbɔnya -zɛ. 'Slakanya -we nania -Lagɔ dudu -Zɛzu Klisi 'gbɔ, a 'ka we -sa.

6 We mɪ cɛlɪda -Lagɔsbhɛ 'wɔɛ:

«A yla! Tɔkpa tɪklɪ in -saa -bha,

'mɔ in mɪa ladɪda *Sɪɔngbe nɔkplɛ,

'in we 'ka -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnɔ -zɛ.

ɔ -ka we dlɪ -gv zu,

'kva 'na 'ka ɔ 'ylɪlawla -gba.»

7 Amia -wa ɲwnua -Lagɔɔ gbɔ -yɔ, weɛ tɔkpa ka 'ɲnɪ -gv, amia -Lagɔɔ 'yuaa -nɔ nya. 'In -wa'a ɲwnua -Lagɔɔ gbɔ -yɔ,

«Tɔkpa -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,

mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnɔ.»

8 We mɪ 'ya cɛlɪdɛ:

«Tɔkpa -we nyima gozoa,

'in we bhliɪ wa la, mɔ -wa.»

Wa'a ɲwnu -Lagɔɔ weli -yɔɔ 'gbɔ, wa gozoa we. 'Sa -Lagɔ zua we la, wa -nɔ nya.

9 'In amia, amia -Lagɔ -saa -bha, a ka nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔɔ -Lagɔbɔbɔnya -zɛ. A ka -Lagɔɔ -mɔwlvnya -yɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ -nɔ -zɛ, 'in a 'ka ɔ lɛnɔgbɔ 'kadɪ gba. -We ka gbɔ -wa, mɔ -saa aɪn nɪkpɪsɛ 'wu, 'in ɔ yia aɪn ɔ zɪlɪ 'kadɔ 'klɔ -la.

10 -Benɪ, amia 'nɪa -Lagɔɔ nyima, a ka -slɛɛn ɔ nyima -zɛ. 'In amia -Lagɔɔ 'yɪlɪ -benɪ nyazɪ, 'in -slɛɛn amia ɔ yɪlɪ nyazɪ.

11 Na jijli -talea, in nee ain -yiae: a mi 'lakpanya -yo 'pliplunya nya dudv -gu. A zo amiaa 'de 'yliyo nyumaa dlwonyinili 'nyiii gbegein, -we gva amiaa zuzuu -gbe tv. 12 Amiaa nonobhu -mi tiklu -wa 'nia -Lago -yi 'yilia 'wu. Wa -ka sa ain gbonyii lenunya 'wopaloo, amiaa lenugbv -zovv wa yia yibhelia. 'In da -Lago -ka yi, v 'hni wa yia -mniua.

A zo nyumaa 'wlulapilinya 'nohwe

13 Nyumaa -Kanyovv 'gbv, a zo nyima weee 'wlulapilinya 'nohwe. A zo nyumaa 'wlulapilinyo 'kadu 'nohwe, mo kaa se 'kadu ain -gu. 14 'Gbee -cian, -wa nyumaa 'wlulapilinyo 'kadu tiea, wa 'ka gbonyii -lenunya -kaslv 'wopa, 'in wa 'ka gbuzovv lenunya 'hnikwali, a zo wa 'nohwe. 15 Nu, -Lago 'yibha a nu gbuzovv le, 'in a 'ka titinanya -yo gbokpuaa gbanya hwe 'munu. 16 A mi amiaa 'de -yla, 'in a 'na -tobv -muvv dli, a 'ka gbonyuu lenv -ni. Nu, a no -Lagovv lubhonunya 'bhisa. 17 A zobha nyima weee, a -kai amiaa -Lagobheliaa ze, a so -Lago, 'in a zobha nyumaa 'wlulapilinyo 'kadu.

A no -Zezuu nonobhu

18 Lubhonunya, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi amiaa -cian 'yu, 'in a so wa. We 'ni -wa mia -dlv, 'in wa kaa 'nani -bhlo -yla a 'ka we lenv, a nu we le 'ya -wa 'tea -yla. 19 We -ka nu, -in 'ni gbv lenv, 'in wa palv -mi 'klyie 'wu, -in -ka we 'gba 'wluzoladi -Lagovv 'gbv, 'in -Lago hwnaa -mi 'nyu la. 20 Nu, wa -ka ain 'klyie 'wopalv gbonyuu a nua lee 'gbv, 'in a -ka we 'wluzoladi, 'hni -mumu we nye ain a? Nu, a -ka gbv -zovv lenv, wa -ka we 'gbv ain 'klyie 'wopalv, a -ka we 'wluzoladi, 'in -Lago hwnaa ain 'nyu la. 21 -We mia dee 'gbv -Lago yia ain la. Nu, Klisu 'de ka 'ya sia amiaa 'gbv, v ka ain 'yoo da -slolu, a 'ka v nonobhu no.

22 «v 'ni gbonyuu yabhlogbv lenv,
'in v 'ni yoweli hwee -ka.»

23 Da wa vela v, v 'ni we 'bigopalv vele nya. Da wa palv v 'klyie 'wu, v 'ni wa 'wluo 'kpulv. Nu, -Lago -v bhua nyumee -yovbv 'wu tiklu, 'mo v tila v 'de. 24 'In mo 'bhua -amiaa gbonyuuu 'gba 'wu, v 'dee ku zv, v 'dee *su -gu. 'In -a 'ka ti gbonyuuu gbegein, -a 'ka 'yliyogagie tiklu 'yi. v lenovv -yo a 'yia 'pope. 25 Nu, a 'wlv zlme mnammv -bhlabhle. 'In -sleen, nyime -v -wa amiaa 'Yliyovvnyo, 'in -v kva amiaa zuzu hwe, a ka v -gbe luyi.

3

-Lagonyumaa 'hwni -yo wa 'lowliaa ladi so

1 'Nwni, amiaa zv 'ya amiaa 'lowlia 'nohwe. 'In wa toba -wa'a hwnua -Lagovbv -yo, amiaa nonobhu -zovv 'gbv, wa 'ni wa -yla -Lagovbv gbaovv, wa 'ka -Zezuu gbv -yovvnu. 2 'In wa 'ka amiaa nonobhu mia -mowlvda -yo nyumee 'nohwezovv -yoyi, 'in we 'ka wa dli kwezi. 3 Amiaa 'ylinanv 'na -zeli ku -yovv 'ylinanv -ni, -we -wa 'nyii -yomnazie, -can kpelie, we -yo -bana -zovv 'woplavie. 4 Nu, amiaa 'ylinanv -ze kuvv 'ylinanv -we mia dibhe 'wu, we'e 'bhua la. -We -wa dli -zovv -yo dli -dlv, mv 'yia -Lago 'yilia 'wu. 5 Zlme -Lagohwni -wa dia -Lago dli 'wu, 'sa wa namania wa 'de 'yli sa. Wa 'lowlia wa zva 'nohwe. 6 'Sa *Sala zva *Ablaamu 'nohwe, 'in v yia v la: «Na -kanyovv», 'in -sleen a ka v 'hwniyua -ze, a -ka gbuzovv lenvda -mi, -zugba a'a nu nyanv gbv yabhlogbv kwee.

7 Amia 'hwni 'lowlia 'ya, a yibheli amiaa 'hwni kpa sa, a -yo wa 'so lenugbv weee 'wu. A yibheli we 'ji nu, wa 'ni late ain 'bhisa. A zobha wa, -we ka gbv -wa, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -Lago wlaa, 'yia wa yia we ain 'bhisa 'ya. A -ka 'sa nu, -lu yabhlogbv 'na 'ka amiaa -Lagobhubhoe weli 'yoo -kvlv.

A yi dli -bhlo

8 Ni, -sɛɛn, a 'dɛ weee 'yɪ dli -bhlo. A kikalɪ zɛ -Lagɔbhelia 'bhisa. A -ka nyazɪdli, 'in -ɔ -ka -mɪ, ɔ tɪ ɔ 'dɛ 'wɔ 'kienyi ɔ -libheyi 'yu. 9 A 'na 'palɪ gbɔnyuu 'bɪgɔ gbɔnyuu -nɪ, a 'na 'palɪ vɛlie 'bɪgɔ vɛlie -nɪ. Ni, a 'palɪ wɛ 'bɪgɔ 'nyularɔwɔna wɛli nya. We 'gbɔ, -Lagɔ yia aɪn la, ɔ 'ka aɪn 'nyularɔwɔna. 10 -Lagɔɛbhɛ nɛɛ:

«Nyumɛ -ɔ -ka gba ɔ 'ka 'pɪpɛ -zɔnɔ 'yɪ,
'in ɔ 'ka 'mɔna 'wɔ -mɪ 'yɪ weee nya,
gbɔnyuu 'na 'tlalɪ ɔ ɪwɛɛ -nɪ,
'in ɔ 'na 'tubhɔlv yɔ -nɪ.

11 ɔ palɪ gbɔnyuu lɛnɔvɛ -bɪgɔ,
ɔ nɔ gbɔzɔnɔ lɛ.
'In ɔ -talɪ 'wɔtɔvɛ -dlɔɔ da sɔ 'sɔ nya.

12 Ni, nyuma -wa mɪa tikli,
Jejitapɛɛ 'yɪlɪ mɪ wa -yɔ,
'in ɔ pɔlvɔ wa -Lagɔbhuhɔvɛ wɛli yukwli.
'In ɔ sɔlvɔ gbɔnyuu -lɛnɔnya -yɔ 'wɔ.»

A mnazi la, -we ka 'gbɔ, amɪaa dli 'tɛa 'wɔ, a 'ka we gba

13 A -ka gbɔzɔnɔ lɛnɔvɛ -mɪ dli weee nya, nyɔɔ 'ka aɪn -yla gbɔnyuu lɛnɔvɛ?
14 We -ka ni, gbɔzɔnɔ lɛnɔvɛ 'gbɔ a mɪ siada, 'mɔna mɪ amɪaa -nɔ nya.
«A 'na nɔnɔ nyamɔ nyuma kwɛɛ -nɪ,
'in amɪaa dli 'na sumanɪ -nɪ.»

15 Ni, a 'ylimanɪ Klisɪ -mɔ dibhɛ 'wɔ, amɪaa -Kanyɔ nya. 'In a mnazi la 'kɔmɔvɔ, -we -gɔ amɪaa dli 'tɛa 'wɔ, nyɔɔnɔ nyɔɔ -ka aɪn layɪbha, a 'ka we 'ji gba ɔ -yla. 16 'In a nɔ wɛ lɛ dli -dlɔɔ -yɔ nyumɛɛ 'nɔɪwɛzɔvɛ nya. Amɪaa 'wlukɔvɔn -dlɔɔ -mɪ tikli, 'in -wa dia aɪn gbɔ 'wli, 'in -wa gbaa amɪaa nɔnɔbhɔ Klisɪ 'wɔvɔ daa gbɔnyuu, 'in zɔ 'ka wa 'bha. 17 We -ka -Lagɔɔ dɔmɔgbɔ, ni, a -ka gbɔzɔnɔ lɛnɔvɛ -mɪ, a sia, -mɔvɔ nanɪ 'yɪlɪ, we -zi a 'ka sia gbɔnyuu lɛnɔvɛ nya.

Sa Klisɪ sia amɪaa 'gbɔ

18 Ni, Klisɪ 'dɛbhɛ -gbolɔ tɪlɪ 'wɔ -zakpa -bhlogbɔɔ, gbɔnyuuu 'gbɔ. Mɔ -wa gbɔzɔnɔ lɛnɔnyɔ, mɔ tɪa 'nyiiɔiaan 'gbɔ, 'in ɔ 'ka aɪn -Lagɔɔ -gbɛ kwa. Wa ka ɔ nyumɛ ku 'bha, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ tɪtlɛ lv Zuzu 'pɔpa nya. 19 ɔ Zuzu nya ɔ mɪa gbɔ gbaa zuzunya mɪa -kaslv 'wɔ -yla. 20 Nyuma -wa 'nɪa zɪmɛ -Lagɔɔ wɛli 'nɔɪwɛ zɔ, da -Lagɔ mɪa wɔda dɪtlɛ nya, bhla -we nya *Nowee bhlaa batoo 'wɔ, wa zuzu -wa. We bhla, nyuma ya 'sɔ -lɛ -wa -gblaa wee batoo 'wɔ, wa gbɛta, ma 'pɔvɔ 'nyu -gɔ. 21 Wee 'nyu -mɪnɪ, batizee batizee -we saa -zɛɛn da aɪn gbɔ 'wɔ, we 'wɔwlv -wa. Wee batizee batizee 'nɪ pɔn ku -yɔsasiɛ 'nyu nya. Ni, mɔ slɔlua -Lagɔ 'bɪ -a yia nɔa 'wlukɔvɔn -dlɔɔ nya. -Zezu Klisɪ ka 'wɔvɔ tɪtlɛ lv 'gbɔ, wee batizee batizee puea aɪn. 22 -Zezu Klisɪ mɪnɪa yalɪ, ɔ -dɪ -Lagɔɔ lilisɔlv la. -Mɔ ɔ pɪlɪa 'anzɪ -yɔ senya, we -yɔ yalɪ 'tɪtɛ weee 'wli la.

4

A nɔ -Lagɔɔ dɔmɔgbɔ lɛ

1 Klisɪ ka sia ɔ ku zɔ, we 'gbɔ, amɪa kpa 'ya amɪaa 'dɛ la -mɔvɔ sɔlv. -ɔ -ka sia ɔ ku zɔ, ɔ -yɔ gbɔnyuu ka 'yɪlibhɔhɔlv. 2 -Sɛɛn da, ɔ dɔvɔ -gɔvɔ pɪnɪ -tɔvɔ 'wɔ, ɔ 'na nɔnɔ nyumaa dɪwɔnyɪnɪ -gbɔnyuu lɛ -nɪ, ɔ nɔ -Lagɔɔ dɔmɔgbɔ lɛ. 3 Cɪn, amɪa mɪa dɛ, zɪmɛ a ka nyuma -wa 'nɪa -Lagɔ -yii dɔmɔgbɔ lɛnɔ. 'In a nɔvɔ mɔtɪngbɔ lɛ, amɪaa dli a nyɪa nyumaa -lu 'wɔ 'nyumɛɛ, nɔ bhaa aɪn, a lia duun, a maa bhahba, 'in a bhɔɔa yoyolagɔnya tɪtina sa. 4 Wa ka we -yɔyɪ ni, a -yɔ wa 'sɔ 'nɪ gwagwabhɔ -bhlo 'wɔ -mɪ, wa gbɔnyuu -lɛnɔvɛ -we -zua 'wɔ nya. Mɔ sɔbhahɔ wa ɪwɛgaga, we 'gbɔ wa vɛlia aɪn. 5 -Lagɔ -ɔ mnazi la, 'in -ɔ yia 'yɪlɔyɔganya -yɔ tɪtlɔnyaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, mɔ 'yu wa yia wa lɛnɔgbɔnya gbaa. 6 We 'gbɔ, wa

yia -Lagօgbu gba 'debbie tlitlunya -yla. Gbu -we wa nwa le, da wa mia dudu -gu, in wa yia wa -yօgbu 'wobhu we 'gbu, nyima weee 'bhisa. -Sleen, sa -Lagօ -gaa 'yliyօ, wa 'ka 'sa 'yliyօga օ Zuzu 'Pօpaa sօlv.

A yibheli -Lagօ wlawlalu kpa sa

⁷ -Lu weee labhu bhla ka cipa. A -ze gbuylonya -yօ -goladolunya, 'in a 'ka -Lagօ bhuhhoe mneni. ⁸ Nu, -lu weee 'yu, a kikalı ze dli weee nya. Nu, zekalie mia, gbonyii -duun we mumnia la. ⁹ A kօpkalı 'lakpasu 'nanu, a 'na 'nwanweni -nwanweni zօ -ni. ¹⁰ -Lu -Lagօ 'nyeа an -bhlo -bhlo, a nunnu 'nanı 'wօ we nya. A -ka 'sa nuda -mı, 'in a zea -Lagօ wlawlalii 'yliyօzօnya -zօnu. ¹¹ -J -ka gbagbiee -nu 'yi, օ gba weli -Lagօ zva օ nwee. -J -ka nyımaa 'wօsasıee -nu 'yi, օ nu we le 'tite -we -Lagօ nyeа օ, we nya. 'In -lu weee 'wօ, -Lagօ 'nıı 'ka 'yılmanı -Zezu Klisı 'wօ, -Zezu օ kaa 'nıımnıe -yօ 'tite, -zօ weee nya. * -Amenı!

Wa -ka an 'klyıe 'wօpalıda -mı Klisı 'gbu, a li 'mօna

¹² Na 'talea -zօnu, sıasıee -kօsu 'kadu -we yia an ylia, 'in we 'ka an layla, we 'na sօbhalı an nwegaga -ni. 'In a 'na 'bhulu we 'wօ, nee gbu -we 'na 'ka yaa an ylı 'bhısa -ni. ¹³ Sa wa sıalıa Klisı, wa -ka 'sa an sıalıda -mı, a li 'mօna. 'In zlı օ 'nıımnıe yia 'bhlewıba, amıaa dlı 'ka namanı, 'in a 'ka 'mօna li. ¹⁴ Wa -ka an veli Klisı 'nıı 'gbu, 'wօtօtօe -dlօ օ mı amıaa -nu nya. Nu, 'nıımnı -Zuzu, -Lagօ Zuzu mı an -gu. ¹⁵ Nu, an glaa wa 'na sıalı nyıme yabhlogbօ nyıme -bhahıe klaa, 'wie -yliyıle klaa, gbuııu lenve klaa, we -yօ nyıme -putuu gbu 'wօylıgıe 'gbu -ni. ¹⁶ 'In օ -ka sıada -mı, օ mı Klisı -nu nyaa 'gbu, օ 'na nuu zօ -ni, օ 'pa -Lagօ fuo, Klisı 'nıı օ -gu -mıııee 'gbu.

¹⁷ Bhla -we nya gbubօbhuhıue 'kaa gwedı, we ka nııni. 'In -Lagօnyıma -gu we yia gwedııa tıa. 'In wee gbu 'wօbhuhıue -ka -amıa -gu gwedııı, sa we 'ka 'wıııapalı -wa'a nıııua -Lagօgbu -yօ օ -nu nya? ¹⁸ -Lagօsօbhe nee:

«Nyıma tıklı nu 'pօpue -ka -yօkamanı nı,

sa we 'ka -mı gbuııu -lenօnya -yօ

-wa'a nıııua -Lagօgbu -yօ օ -nu nya?»

¹⁹ We 'gbu, sa -Lagօ 'yıbhaa, -wa weee mı 'saa sıada, -lu weee lalanyօ օ -bօ 'bhılvօ օ gbagbaweli -gu la, wa zօ wa 'de օ kwee. 'In wa -tı zօzօnu lenuda.

5

Piel zva -Lagօnyıma kpası 'dı

¹ Nu, -sleen -wa mia an glaa -Lagօnyıma kpası nya, ma -yla na gbaa gbu. - Amı mı 'ya -Lagօnyıma kpası nya. In ka Klisı sıasıe da 'yi. 'In 'nıımnıe 'kadu yia 'bhlewıba, na -nu mı we glaa. 'Dı -we na zva an mօ nu: ² sa 'nօlvu zօanyaa 'yliyօzօnya zva 'nօlvu 'yliyօ, -Lagօnyıma -Lagօ 'nyeа an yօo, a zօ 'sa wa 'yliyօ, dlı -zօnu nya, we 'na -zeli -gla -ni, sa -Lagօ 'yıbhaa we, 'sa. A 'na nuu we le 'gwızı -yıııee 'gbu -ni. A nu we le, -goladolue nya, wa zekalıe 'gbu. ³ Nyıma -wa 'wıı -Lagօ palıa an la, a 'na nuu wa 'nyıı 'wօ -ni. Amıaa gbılenı sօ -ze -Lagօnyıma -yla gbu 'yılıılvu. ⁴ 'In zlı bhııbhıe 'yliyօzօnyaa -Kanyօ 'kadu -ka lıyı, -can -kloo -we'e 'bhıa 'yılıgıla, a 'ka we 'yi.

Piel zva -Lagօnyıma tlvı 'dı

⁵ 'Sa -bhlokpade, nyımesıa, a tı amıaa 'de 'wօ 'kıenyı nyıma kpası 'yu. 'In a 'de weee, a tı amıaa 'de 'wօ 'kıenyı, օ -ka -mı օ 'ka օ -lıbheyıı zօlvıbho nu. Nu, -Lagօsօbhe nee:

«Nyıma -wa yılmanıa wa 'de,

-Lagօ sօlvı wa -yօ 'wօ,

'in -wa tıa wa 'de 'wօ 'kıenyı,

-Lagօ nva -maa zօzօnu 'wııu.»

⁶ A ti amiaa 'de 'wv 'kienyi -Lagoo so 'tite zo, 'in 'yli -we o zva, we -ka nyini, o 'ka ain 'ylimani. ⁷ A zv amiaa -yokpagbu weee -Lago kwεε. Nu, mo zva ain 'yliyō.

⁸ Amiaa -gv -tu ladoluda, 'in a zv amiaa 'de 'yliyō! Nu, amiaa tonyime, *Kuzu, mi 'ce 'pada, ηwo -bha -jla 'bhisa, 'wokpukpie nya, 'in -o we 'kaa lii datalie nya.

⁹ A 'yligbe we 'yu gege dliozve nya. Nu, amiaa 'de -yi we 'ji, amiaa -Lagobhelia mnenia dovu weee -gv la, wa mi siada ain 'bhisa.

¹⁰ 'In a -ka sia bhla -sele nya, -Lago -o -wa 'nanu weee -kanyo, -o laa ain, o 'ηnumnie 'nia bhloluda -ka, -we 'wlvā 'bhle -Zezu Klisi 'wv, a 'ka we yibheli. O de yia ain -yomnaziā, mo yia ain 'wotēmanīā, mo yia ain 'tite 'nyea, mo yia ain 'yligbelia gege. ¹¹ 'Tite -mi o -nv nya -zv weee nya. *-Amēni!

'Wobhlolu -fvsaweli

¹² 'Sebhe na paa da ain yoo, Silivεεn* so celia we. -Ami 'yliya 'wv -Lagobheli tiklu yabhlo -wa. Wee 'sebhe -kibhe 'ni na paa ain yoo, in 'ka ain 'kwayli 'pa, 'in in 'ka ain -yla gba nu, -Lagoo wlawlalu -zōnv ni, a kpa we la -gli.

¹³ -Lagonyima mia -seli Babilōnvge† nukple, -wa -Lago -saa -bha ain 'bhisa, wa nεε, wa -sa ain fv. 'In na 'yu Maliki nεε, -moo -sa 'ya ain fv. ¹⁴ A sisali fv, a gbigbleli zekikalie nya.

Amia weee mia Klisi 'wv, 'wotvōe -dlōo -tu amiaa -nv nya.

* 5:12 Silasi. † 5:13 Babilōnv: Wlōmōv 'toajni -wa.

'Sεbhεε 'sɔnu Piel 1 'paa yoo

'Sεbhεε 'sɔnu -we Piel 1 celia, mu -wa. Piel 1 mi -Zezuu *'binɔnya kugbua lε 'sɔɔ glaa -nyime yabhlo nya. -Lagonyima -yla ɔ celia 'sεbhε ni, ɔ 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'de 'yliyo yoyogbuu -slolunyaa gbεgbεin. Nu, wa 'na nɔnu yoyogbuu -slolunya 'bi -ni.

Fvsawεli

1 -Ami Simɔ Piel 1, ɔ -wa -Zezu *Klisu lubhononyɔ -yɔ ɔ *tietienyɔ, -ami celia da ain 'sεbhε ni 'wu. -Amiaa -Lagɔ -yɔ Gbuwɔsanyɔ -Zezu Klisi mi tiklu, we 'gbu a yia dluzɔve -zɔnu 'yi -amia 'bhisa. 2 A -yi -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezuu 'gbu, wa 'nyε ain zɔzɔnu -yɔ 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ bhabha.

-Lagɔɔ -amiaa lalee -yɔ -amiaa -bhasasie

3 -Li -we -a 'kaa -ka, 'in sa -Lagɔ 'yibhaa -a -mi dɔdu -gu, -a 'ka 'sa -mi, ɔ ka we -ain 'nyε ɔ 'tite nya. -ɔ laa -ain, 'in -a 'ka ɔ 'dεε 'ηnumnie -yɔ ɔ zɔzɔnu dlili, -Lagɔɔ 'gbu -a yia ɔ yibheli. 4 Sanεε 'sa -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain -li -zɔnu -yɔ -li 'kadɔ 'nyε. -Li -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nyε, -a 'yia, mu saa ain 'wiewliylie -yɔ dɔdugbuu -lii dlɔwɔnyinyie 'nyii 'bi. 'In we nyεa ain we se, 'in amiaa dlɔ 'ka -Lagɔɔ dlɔ 'bhisa -mi.

5 We 'dεε 'gbu, a gu la, a 'ka amiaa dluzɔve -gu amiaa lenogbu -zɔnu pali, 'in a 'ka amiaa lenogbu -zɔnu -gu -Lagɔɔ yibhelie tiklu pali. 6 A gu 'ya la, a pali -Lagɔɔ yibhelie -gu amiaa 'dεε kpakpie tiklu, a pali amiaa 'dεε kpakpie tiklu -gu dlitie, 'in dlitie -gu a pali -bha gbuu 'klu -gu zɔzɔve, 'in gbuu 'klu -gu zɔzɔve -gu a pali -bha -Lagɔɔ -yolanenie. 7 Amiaa -Lagɔɔ -yolanenie -gu, a -yɔ amiaa -Lagɔbhelia 'yibhali -yibhali, 'in -Lagɔbheliaa 'yibha 'yibhie -gu, a pali -bha nyume zekalie. 8 -Kwikwi -zɔnunya a 'kaa -ka mu ni, a -ka wee -kwikwi -zɔnunya -muni -ka duun, 'in we yilimania amiaa lenogbu -gɔwɔla, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi yibhelie 'wu. 9 Nu, ɔ 'ni -kwikwinya -muni -ka, ɔ 'wlv sa 'lɔlɔnyɔ ɔ ɔ 'yi la 'pipi, 'in sa -Lagɔ -saa ɔ gbɔnyii 'cin -yɔ, ɔ ka we 'wudlu.

10 We 'gbu, bheliau, a 'teman amiaa 'de la 'ya bhabha, -Lagɔ ka ain la, 'in ɔ yia ain -bhasa, a kpa we gbv -kli. Nu, a -ka 'sa nɔda -mi, a 'na 'ka ci gbɔnyuu lɔbhlii. 11 -Amiaa -Kanyɔ -yɔ -amiaa Gbuwɔsanyɔ -Zezu Klisi 'ηnumnigbe 'na 'kaa labhu, sanεε 'sa -Lagɔ 'kaa we 'yoo -kali ain -yla.

Gbvslolue -we -wa gbvzɔnu

12 We 'dεε 'gbu na yia ain ligbea, wee -li -muni 'gbu 'kɔmɔv. In -yi we 'ji nu, a -yi -li -muni, 'in -Lagɔgbu -zɔnu wa -slolua ain, a mi we -yolaneda. 13 'In, in 'yibha tenyu, in 'ka amiaa dlɔ glusa, amiaa ligbeligbie nya, da in -gaa -slɔ da 'yliyo na ku -muni 'wu. 14 Nu, in -yi we 'ji dayl na bhva wee titliku -muni 'wu, sanεε -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi -slolua 'mi we 'klu. 15 Nu, la na yia gva, 'in, in -ka tli, na 'bigv, a 'ka gbɔnya -muni ligbeda -tu 'kɔmɔv.

-Wa 'yia -Zezu Klisi 'yilo -yɔ

16 Nu, -a 'kaa da -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi yiyigbu -yɔ ɔ 'titeε gbv gba ain -yla, we 'ni nine wa -di 'wluksɔn wa 'pa, 'mu -a 'nu. Nu, -amia ka ɔ 'yilo -yoyɔ -amiaa 'dεε 'yli nya. 17 -Amiaa 'yibadi Dide -Lagɔ 'paa ɔ 'ηnumnie -gu, 'in ɔ yia ɔ 'yilimani. -Lagɔɔ 'ηnumnie 'kadu 'wu ɔ nεε ɔ -ylac: «-ɔ mia da na doma -yu -wa, mɔ 'wu na zva na 'mɔna weee.» 18 Wee wεli -we 'bhva yali -amiaa 'de ka we 'nu, da -a -yɔ ɔ 'sɔ mia -mɔwlv -gɔgɔ 'wlu.

¹⁹ We 'dɛɛ 'gbu, -amɪa zwa -Lagɔgbu -falɪpanyaa wɛli dli -gu gbuzɔnu nya. A -ka wa wɛli yukwli pɔb, gbuzɔnu a nɔa lɛ. Wee wɛli 'wɔ sa 'napɛ mɪ -nyumada nɪkpɪsɛ 'wɔ tikli, 'in zli yi zli, 'in zɔkpa -zɛli 'ka amɪa dli zɔ li. ²⁰ A yibheli we 'ji tia nu, -Lagɔgbu -falɪpanyaa wɛli mɪa cɛlɪda *-Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, *-Lagɔgbu -falɪpanyɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni, ɔ 'ka we 'ji gba ɔ 'dɛ nya. ²¹ Nu, nyɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ cɪn -slɔ -Lagɔgbu -fali 'pa ɔ 'dɛɛ dɔmagbu nya. Nu, Zuzu 'Pɔpa sua wa 'bhie, wɛli -Lagɔ zwa wa ŋwɛɛ, 'in wa gbaa we.

2

Yoyogbu -slolunya (Zudi 4-13)

¹ Bha bhlasabhla, yoyogbu -falɪpanya ka 'tla *Izlaɛlɪnyɪma nyɪdi. 'Sa -bhloo 'dɛ yoyogbu -slolunya yia 'tlaa aɪn nyɪdi. Yoyogbunya mɔnɔnɔa nyɛ, we slolunya suaa. 'In wa 'ka 'debhie Nyɪmaa -Kanyɔ, ɔ zɪtia wa 'wɔ, kwnɛɛ -sa. Sanɛɛ 'sa wa yia wa 'dɛ lasaa slɔ. ² Nyɪma -duun yia wa 'bɪbholua, wa pɔnpla -gbɔnyaa lɛnɔɛ nya. Wa 'gbu, wa yia -Lagɔɔ 'yoo -zɔnu gla palia. ³ Wa 'gwezi dɔdɔnanɔ 'gbu, yoyogbunya wa yia aɪn -slolua, 'in wa 'ka aɪn 'gwezi 'wlusa. 'In wa -kaslɔ mɪ lamnazɪda pepe we 'bɪ ka 'wɔgwɛ. 'In wa lasanyɔ 'nɪ 'yɪlaa ŋwɔda -mɪ.

⁴ Nu, 'anzɪnya -we nɔa gbɔnyuu lɛ, -Lagɔ 'nɪ we 'wɔti, ɔ ka we gbɔan, 'in ɔ yia we *glukasɔ 'wɔ viteli nɪkpɪsɛ 'wɔ. -Mɔ ɔ dia we la tikli, 'in gbɔwɔbhu yɪ 'ka nyɪ. ⁵ Nu, -Lagɔ 'nɪ bhahenyi -nyɪma 'wɔti. ɔ -lɔalɔ zezeguda, 'in 'nyu yia gbɔnyuu -lɛnɔnya weɛɛ lasa. -Lagɔɔ titee gbɔ tikli mɪa, 'mɔ *Nowee gbaa, 'in ɔ 'debhlogbɔɔ -yɔ nyɪma gbesɔ -Lagɔ puea. ⁶ -Lagɔ ka *Sodɔmɔgbe -yɔ *-Gomɔgbe lasasɛ -dɪli -kosu nya, gbɔ yia gbɔnyuu -lɛnɔnya weɛɛ yɪa, we 'yɪlɪslɔlue -wa. ⁷ *Lɔtɔ -wa nyɛ tikli, ɔ mɪa mɔtɪgbu lɛnɔnya nyɪdi, 'in -maa lɛnɔgbu sumania ɔ dli, -Lagɔ ka ɔ pue. ⁸ Nu, ɔ nyɛ tikli -ɔ mɪa wa nyɪdi, wa -sabhɛbhagbu 'nyuu wa nɔa lɛ, ɔ yia -yɔ, 'in ɔ nɔa 'kɔmɔ, mɔ sumania ɔ nyɛ -zɔnu dli -weii -weii. ⁹ Sanɛɛ 'sa, Jejitape -yia nyɪma, -wa nɛa ɔ -yɔla, laylagbu 'wɔsa sa, 'in ɔ yia gbɔnyuu -lɛnɔnya sɔ yabhlo lɔ ladi, 'in ɔ 'ka wa -kaslɔ 'wɔpa gbɔwɔbhu zli. ¹⁰ Nu, -wa nɔa wa 'dɛɛ yɪɛɛ dɔmagbu lɛ, 'in wa nyɛa -Lagɔɔ wa 'wlulapɪɛ 'wɔ, 'ma -Lagɔ yia -kaslɔ 'wɔpa yia tia.

Waa yoyogbu -slolunya 'tɛyliyɔ, 'in wa yɪlɪmanɪ wa 'dɛ. Wa'a zɔ yalu 'ŋɪmɪnɪnya 'nɔŋwe, 'in wa vɛlɪ -maa. ¹¹ 'Anzɪnya ka 'dɛɛ latɛlɔ -yɔ 'tɪtɛ -zia yoyogbu -slolunya 'wɔ, -mɔnyɪa'a dɪli yalu 'ŋɪmɪnɪnya gbɔ 'wɔ la, Jejitape 'yu, 'in we'e vɛli wa. ¹² 'In waa nyɪma -manɪ vɛlɪ -lu wa'a 'nɔa 'wɔla. Nyɛ we zuzu slolua wa 'yoo da. Wa 'wɔ -fliɪnɪma 'nɪa 'yɪlɪmɪna, -we we gwɪa, wa 'ka we kpa, 'in wa 'ka we 'bhaa gbɔ -wa. 'Bhaa wa yia wa -fliɪnɪma 'bhisa. ¹³ Sanɛɛ 'sa wa yia sɪa, sa wa sɪalɔ nyɪma tɔlɔa. We nanɪ wa dɔdɔ wa 'ka wa dɔmagbu 'nyii lɛnɔ zli beblɛɛ. Da wa -yɔ aɪn 'sɔ -ka amɪa 'fɛti -sada -mɪ, 'in wa nɔa aɪn -dawli 'wɔ. Wa amɪa nyɪdi -mɪmɛ mɪa, pɔnplagbu -yɔ zɔbhalɪgbu -wa. ¹⁴ Nu, nyɪma -putuu -budu 'wɔdi -lubho wa kaa. Gbɔnyuu 'u -lɔɛli wa -gba, nyɪma -wa yɔlɔa 'wɔ 'in wa sala -bha -maa la. 'Gwezi 'yɪyɪɛ -bhlogbɔɔ wa dli nyɪnɪ 'wɔ. We 'gbu -Lagɔɔ mɛ mɪa wa -gu! ¹⁵ Wa ka 'yloogbu -zɔnu -gu 'bhɔ, 'in wa yia wa 'dɛ mɔnɔ. 'In wa yia Bozɔɔɔ 'yu *-Balamɔ 'yoo bhli. -Mɔɔ 'yɪbha bhaa gbɔnyuuu 'pɛnɪgwezi. ¹⁶ Nu, -Lagɔ ka -Balamɔ gbɔ -yɪa lapalɪ, ɔ 'nɪ ɔ 'nɔŋwe zɔ 'gbu. -Sokofali ŋwɔ -we'e gbaa, 'in we yia ɔ -yɪa nyɛ wɛli gba. 'In we yia -Balamɔ, ɔ -wa -Lagɔgbu -falɪpanyɔ, ɔ gbɔkpɔagbu lɛnɔ 'yɪlɛli.

¹⁷ Waa yoyogbu -slolunya 'wɔ sa 'nyuu 'wlukua mna, 'in wa 'wɔ yalɔpɔpa -pɪpɛ 'kadu mɪ 'suda. -Lagɔ ka wa 'bɪ lazɔ nɪkpɪsɛ -dlugba tɪlɪtɪli 'wɔ. ¹⁸ Wa 'dɛɛ 'yɪlɪmanɪ -gbɔkpɔnya wa gbaa, 'in nyɪma -wa 'bhɔa 'lululu gbɔnyii lɛnɔnya

nyidi, 'in wa saha -maa 'yloogblu la, wa yiceε domagbonyaa lenve -yo wa motnigbuv lenve nya. ¹⁹ Wa neε -maa -ylae: «Amiaa 'de -yla a yia -tua.» -Zugba wa 'de mi lenugbu cin saa wa la, we gali nya. Nu, nyimeε lenugbu -zilia ε ηwe la, we gaylo ε -mia.

²⁰ Nu, nyima -wa -ka dudu -guv pounplagbu lubhu, -amiaa -Kanyo -yo -amiaa Gbuvosanyo -Zezu Klisu yibhelieε 'gbu, 'in -muv 'bigu, wa -ka wa 'de 'yitide, -muv -ka wa lu, wa 'wobhlolu -kwikwi nyumania 'yli, 'in we zia we tianu. ²¹ Wa ka 'yoo tiklu yibheli, 'in -Lagoε tite wa -slolua wa, wa yia we -bligupali. Nu, wa 'ni yaa wee 'yoo tiklu yibheli, -muv nanu 'yli wa -nu nya. ²² -We ylia wa, mu slolua we nu, -we gbuv nine ni gbaa gbuzonu -wa:

«-We gwε gwεza 'mu we lia lu.»

'In

«-Bobo -we wa budoa, plapli we mnu 'yaa dlilia.»

3

Lv -Zezu yia yia

¹ Na jijli -talea, 'sebheε 'sonu na paa da ain yoo. We 'de 'so nokple, amiaa dli na saa glu, amiaa -guladolue nya, 'in amiaa 'wlukuvn lapupali so 'ka -mi tiklu.

² Nu, weli -Lagoεgbuv -mowlu -falpanya gbaa zlme, amiaa dli -tu we -gu. We -yo Nyumaa -Kanyo -yo Gbuvosanyoε tite, tietienya -slolua ain.

³ A yibheli we 'ji gbu weee 'yu nu, 'wobhloluyinya 'wu, nyumaa glapalinya yia 'tlaa, wa 'deε domagbu 'nyii lenve nya. 'In wa 'ka ain gla pali. ⁴ 'In wa gbae: «ε neε lu ε yia yia, we 'ni muv? Gbuzonu -wa, da ε mia? -Amiaa didea ka tli 'bi ka 'wogwle, 'in sa -li mia dudu gwedilida 'cin, 'sa -bhlokpadε we mia!» ⁵ 'Deε 'yibadi waa nyuma dluva gbunya -muni 'wu, nu, -Lago -laa yali la ε weli nya, we 'bi ka 'wogwle. 'Nyu lu dudu 'tlaa, 'in 'nyu nya ε nua we le. ⁶ 'In -bhlokpadε zezeguda luva, wee 'nyu yea tia -dudu -gu, 'in we yia we lasa. ⁷ Wee -Lago weli -bhlokpadε zua bhla -muni yali -yo dudu la, we 'ka gbonyuu -lenonyaa -yagbu 'wobhu bhla -yo wa lasa bhla yli. Wee bhla -bhloo 'de nya -kosu 'kadu yia wee yali -yo dudu lasaa.

⁸ 'In na jijli -talea, -lu -we a 'na 'kaa 'wodlu mu nu: nu, Jejitapeε -gbε, 'yli -bhlo 'wlu -zuv 'wlu gbu, 'in zuv 'wlu gbu 'wlu 'yli -bhlo. ⁹ Jejitapeε kpeke gbu ε gbaaa lenve nya, sa nyuma talva pupalia we 'wlukuvn la 'sa. 'In dlitie ε kaa amiaa ghegbεin. Nu, ε 'ni 'yibha nyime yabhlogboε 'bhu la, ε 'yibha nyuma weee dli 'bhti.

¹⁰ Sa 'wienyo tlaha nyime, 'sa Nyumaa -Kanyo yia yia. Wee 'yli nya yali yia labhva -jiji 'kadu nya, 'in -kosu 'ka yali -li -sie. 'In dudu -yo we -gu -lu weee 'ka labhu. ¹¹ Nu, la wee -li weee -muni yia 'bhva saa 'gbu, -we a 'kaa lenu, a 'nu we 'wola 'nanuv! Amiaa nonobhu -mi -mawluva, 'in a ne -Lago -yola. ¹² A wu -Lagoε yiyiyli, 'in a gu la so weε lu, 'in wee 'yli 'ka nyini dayli. Wee 'yli nya -kosu yia yali lasaa, 'in yali -li weee 'ka nyano -kosuu slo kwεε. ¹³ 'In -Lago neε: yali lolu yo dudu -lolu -we -gu tiklumuε mia, 'mu ε yia wlaa, 'in 'mu -amia mia woda.

¹⁴ Na jijli -talea, -we ka gbu -wa, a -ka 'yli -muni woda -mi, a gu la, a 'ka -mawlu, gbonyuu 'na -muni ain kweyli -ni -Lago 'yu, 'in 'wototue -dlεε 'ka a -yo ε 'so nyidi -mi. ¹⁵ A zu we 'wlukuvn nu, -amiaa -Kanyoε dlitie -wa -amiaa puepue. 'Mu -amiaa bheli -zovu *Pεlu celia ain 'wu, gbuyilo -Lago 'nyεa ε, we nya. ¹⁶ 'Mu ε celia ε 'sebheε weε 'wu, da ε gbaa wee gbu -muni daa. -Mo we nokple weli talvaε 'wolanve 'te. Titinanya -wa 'nia -Lago -yi 'nanuv, -maa kamania wee weli 'ji 'wu. Sa wa nua -Lago weli, datalva 'sa. Sanεε 'sa wa saa wa 'de la.

¹⁷ 'In amia, na jijli -talea, -slɛɛn a -yi gbɔnya -mɔnu 'gbɔ, a zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, nyuma 'nyii palia -Lagɔ -bligɔ, wa yi aɔn mɔnɔnɔ. 'In a 'ka 'yiligbeda -tɔ gege amiaa dɔɔzɔzɔe 'wɔ. ¹⁸ 'In a -tɔ 'ylimanida -amiaa -Kanyɔ -yɔ -amiaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu 'nanɔ -yɔ yibhelie 'wɔ. Ɔ 'ŋnɔ mɔnɔ dɛslɛɛn -yɔ 'yɔ weee nya!

*-Amɛnɔ!

Tia -sεbhε Zaan 'paa yoo

*Zaan-ε celia-Zezuu-gugbu, mε-bhlokpade celia 'εbhε ni. -Lagonyima-yla ε celia 'εsbhε mia da ε 'ka wa-yla gba nu, wa zε wa 'de 'yliyε yoyogbuε-slolunyaa gbegein. -We ka gbυ-wa, -maa 'yibha-maa 'ka wa-dawli 'wεnυ. ε neε ni, -Lagonyima-ka zεkikalida-mi, 'in wa-ka-Lagεε tite 'nυηwe zεda-mi, wa mneni wa 'ka we 'jiyibheli nu, wa mi-Lagεε 'yua nya.

Weli-we nyεa nyime 'yliyεgagie

¹ Weli-we nyεa nyime 'yliyεgagie, we -gugbu -a celia ain 'wυ. Nu, da -Lagε 'nia -slε-lu weεe lala, we mi la. Wee Weli mia da ni, -a ka we 'nυ, -a ka we -yoyi -amiaa 'yli 'sε nya. -A ka we yla, 'in -amiaa sε yla we kwεzi. ² Nu, wee 'yliyεgagie 'wεba 'bhle, -a ka we -yoyi. We gbυdayinya -a-mia. 'Yliyεgagie-we 'nia bhloluda -ka, -we -yε -amiaa Dide -Lagε 'sε mia, -mεε ka we -ain 'klεslolu. Wee 'yliyεgagieε gbυ -a gbaa ain -yla. ³ Nu, -we -a 'yia -yε, -we -a 'nυa, we gbυ -a gbaa ain -yla, a -yε -ain 'sε 'ka dlι -bhlo-ka. We -ka 'sa-mi ni, -a 'de weεe 'ka dlι -bhlo-ka, -a -yε Dide -Lagε -yε ε 'Yu-Zezu *Kliεi 'sε. ⁴ Nu, 'mυ -a celia ain 'wυ, 'in -amiaa 'mεna 'ka gba.

-A nε zli 'klυ

⁵ Gbυ -we -a 'nυa -Zezu Kliεi ηweε, 'in -a mia ain -yla gbada, mυ mia da: -Lagε mi zli nya, 'in nikpise 'ni ε 'wυ -mi -gba. ⁶ -A -ka gba nu, -a -yε -Lagε 'sε ka dlι -bhlo, -zugba -a nε nikpise 'wυ, yo -a kaa, 'in gbυzεnυ 'ni -amiaa lεnυgbυ 'wυ -mi. ⁷ Nu, -Lagε mi zli 'klυ 'gbυ, -a -ka zli 'klυ nε, -zugba -a -yε -amiaa -lima 'sε ka dlι -bhlo, 'in ε 'Yu-Zezu 'pεn wεba -ain -yε -amiaa gbυnyuu weεe gbegein.

⁸ -A -ka gba nu, -a-a nυ gbυnyuu lε, -amiaa 'de -a nυa -dawli 'wυ, 'in gbυzεnυ 'ni -ain 'wυ -mi. ⁹ -Lagε mi tikli, 'in -we ε -ka gba, 'mυ ε nυa lε. We 'deε 'gbυ -a -ka -amiaa gbυnyii ε -yla gba, 'in ε tia -amiaa gbυnyii 'wυ. 'In ε wεba -ain -yε, -we weεe 'nia tikli -mi, we gbegein. ¹⁰ -A -ka gba nu, -a 'ni gbυnyuu lεnυ, yokanyε -a -zεlia ε, 'in ε weli 'ni -ain 'wυ -mi.

2

¹ Na 'yilaasi, a yi gbυnyuu lεnυ 'gbυ na celia ain 'εsbhε ni 'wυ. Nu, we -ka nu, nyime yabhlo ka gbυnyuu lεnυ ni, -a ka 'wεplalinyε Dide 'yu, mε-wa -Zezu Kliεi, nyime tikli. ² ε mε mia, ε ka ε 'de wla -amiaa 'slaka nya -Lagε -ka -amiaa gbυnyii 'wεti. We 'ni -amia -bhlogbεεε gbυnyii ε 'ka 'wεti, nu, dεdεgbυ -nyuma weεe gbυnyii ε 'kaa 'wεti.

-A -kali -amiaa bheliaa zε

³ -A -ka -Lagεε tite 'nυηwe zεda-mi, -a mi we -gυ nu, -a -yi ε. ⁴ Nyime-ε -ka gba nu, ε -yi -Lagε, 'in -zugba ε ε zε ε tite 'nυηwe, yokanyε -mεε -mia, 'in gbυzεnυ 'ni -mεε 'wυ -mi. ⁵ We 'ni -mεε ni, ε -ka ε weli 'nυηwe zε, -Lagεε zεε 'debhie -mεε -kala we 'ka gba. Sa -a 'kaa we 'jiyibheli nu, -a mi -Lagε 'wυ, mυ nu: ⁶ nyime-ε -ka gba ε mi -Lagε 'wυ, sa -Zezu nεa, ε nε 'sa.

⁷ Na bhelia -zεnυ, -we in celia ain 'wυ, we 'ni tite lolu, nu, tite sva -wa, 'in we -yε ain 'sε mi we gwεdulida. Wee tite sva mia, weli -we a 'nυa, mυ -wa. ⁸ We mi 'sa 'bhie, tite lolu in celia ain 'wυ. Sa wee tite mia gbυzεnυ nya -Zezu -yε ain 'wυ, wa mneni wa 'ka we -yoyi. Nu, nikpise mi mrida, 'in zli 'zayli mi lida pepe.

⁹ -ε -ka gba nu, ε mi zli 'klυ nεda, -zugba ε nyε ε bheli 'wυ, εε nyime mia, ε mi -slε nikpise 'wυ. ¹⁰ -ε -ka ε bheliε zεkali, ε mi zli 'wυ. -We 'kaa ε labhli, we 'ni ε

'wv -mi. * 11 Nyime -o nyea o bheli 'wv, o mi nikpise 'wv. Nikpise 'wv o nva. Mo o mia mnida, o 'ni -bha da -yi, nikpise ka o 'lolvv 'gbv.

A 'na zvlv dvlv dvlv dli -gv -ni

12 Na 'ylaasli, -we ka 'gbv na celia ain 'wv, mv -wa nu, -Lago ka amiaa gbonyii 'wvti -Zezuu 'gbv. 13 Na didea, -we ka 'gbv na celia ain 'wv, mv -wa nu, -o mi bhaa -bha da -lu 'kaa gwedi, a -yi o. Nyimesia, -we ka 'gbv na celia ain 'wv, mv -wa nu, a ka gbonyuuu dide lu. 14 Na 'ylaasli, a -yi Didee 'gbv, na celia ain 'wv. Didea, -o mia we gwedida, a -yi o, we 'gbv na celia ain 'wv. Nyimesia, a 'te la, -Lagweli mi ain 'wv, a ka gbonyuuu dide lu, we 'gbv na celia ain 'wv.

15 A 'na -kali dudvv ze -ni. A 'na -kali dudvgvv yabhlogvvvv ze -ni. Nyime -o -ka dudvgvvluu zekali, o 'ni Dide -Lagvv zekali. 16 -Lu weee mia dudvgv, mv nu: nyume dliwvnyvni 'nyii klaa, nyuma -wa yia -lu -yv, 'in we 'tv bhaa wa klaa, we -yv nyuma -wa yilmania wa 'de wa 'hnumniee 'gbv. Wee -li mia de, we'e 'bhu Dide -Lagvv -gbe, dudvgv we bhva. 17 A yibheli we 'ji nu, dudv mi 'plida, we -yv nyuma dliwvnyvni. Nu, nyime -o nva -Lagvv dvmagv le, o 'yliyvgagie 'ni bhloluda -ka.

Klisu tonyime

18 Na 'ylaasli, dudvv bhia bhla ka cipa. A ka 'nv nu, Klisu tonyime mi yida. 'In -sleen, Klisu tonyimaa -zlo ka yi, we 'dee 'gbv, -a -yi we 'ji nu, dudvv bhia bhla ka cipa. 19 Waa nyuma mia, -ain glaa wa 'bhva. Nu, wa 'ni -amiaa lonyuma nya -mi. We -ka yaa nu, -amiaa lonyuma wa -mi, -zugba wa ka -ain glaa -tv. Wa jlajle slolua sa 'vay nu, wa 'yabhlogvv 'ni -amiaa lonyime nya -mi.

20 -Mvuv -ka amiaa, -Zezu Klisi ka ain Zuzu 'Pupa 'nye. We 'dee 'gbv a 'de weee -yi gbvzvnu. 21 We 'ni nu, a 'ni gbvzvnu -yii 'gbv, in yi ain 'wvceli. Nu, a -yi gbvzvnu, in a -yi we 'ji nu, gbvzvnu 'v gwali yoo 'gbv na celia ain 'wv.

22 Nyoo -wa yokanyo? Nyime -o gbaa nu, -Zezu 'ni *-Lagvv -Bhasanyo nya -mi, mo -wa yokanyo, mo -wa Klisu tonyime. 'In o 'ni Dide -Lagv -yv o 'Yuu gbv -yovwvu. 23 Nyoo nyoo 'ni o 'Yu -Zezuu gbv -yovwvu, Dide -Lagvv gbv o 'ni 'yaa -yovwvu. -O -ka o 'Yuu gbv -yovwvu, Dide -Lagvv gbv o 'nyuu 'yaa -yv. 24 We 'dee 'gbv, weli -we a 'nva we gwedida, we -tv ain dli zo. We -ka 'sa -mi, 'in a tva -Lagv -yv o 'Yu 'so 'wv. 25 -We ka weli -Zezu wlaa, mv -wa nu, 'yliyvgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mo o yia -ain 'nyea.

26 -Wa 'yibhaa wa 'ka ain -dawli 'wvnu, wa 'gbv in yia ain gbv nu 'wvceli. 27 Amia mia, -Zezu Klisi ka ain Zuzu 'Pupa 'nye, 'in we -dli ain 'wola. -Sleen, a 'ni gbvslolunyaa gbv -ka. Nu, o Zuzu slolua ain gbv weee, 'in gbv o slolua ain, we mi gbvzvnu nya, we 'ni yo. We 'dee 'gbv, a -tv Klisi 'wv, sa o Zuzu -slolua we ain 'bhisa.

28 Cvn, na 'ylaasli, a -tv Klisi 'wv, 'in zli o -ka yi nu, -amiaa dli 'ka 'wote, -muv yi 'wv nu, zv 'bha -ain o 'yu -muv zli.

-Lagvv 'yua

29 A -yi we 'ji nu, Klisu mi tiklu, we 'dee 'gbv a mneni a 'ka 'ya we 'jiyibheli nu, nyime -o nva gbv tiklu le, o mi -Lagvv 'yu nya.

3

1 A yla, Dide -Lagv 'ni -amiaa zekali -se! O ka 'debbie -ain la o 'yua. Nu, gbvzvnu -wa, o 'yua -a -mia. -We ka 'gbv dudvgv -nyuma 'nia -ain -yi -Lagvv 'yua nya, mv -wa nu, wa 'ni -Lagvv 'de -yi. 2 Na bhelia -zvnu -wa ka ze in -kali, -sleen, -a mi -Lagvv 'yua nya, 'in -we -a 'kaa -ze, we mi zizada. -A -yi we 'ji nu, Klisi -ka

* 2:10 We 'ji yabhlo nu: -we 'kaa o bheli labhli, we 'ni o 'wv -mi. We 'jii 'savn nu: -we 'kaa o labhli, we 'ni we 'wv -mi.

yi ni, sa o mia, 'sa -a yia -mia, -we ka gbu -wa, -yo -a yia o 'yia sa -gwu. ³ Nyime o ka dli 'te 'saa Klisi -gu 'wu, sa Klisi mia -mowluda, 'sa o yia -mowluda -twa.

⁴ Nyime o nua gbonyuu le, -Lago -yo -moo -solba 'wu. Ni, gbonyuuu lenve mia, -Lago -yowosolbe -wa. ⁵ Ni, a -yi we 'ji ni, -Zezu Klisi ka yi o 'ka nyimaa gbonyuu lamumni, 'in gbonyuu 'ni o 'wu -mi. ⁶ Nyime o -ka -Zezu 'wu -mi, o o -to gbonyuu lenvda. O tba gbonyuu lenvda, -moo 'ni o 'yi, -moo 'ni o -yi.

⁷ Na 'yiaashi, nyime 'na nonv ain -dawli 'wu -ni. Nyime o nua gbu tikli le, sa -Zezu mia tikli, 'sa o mia tikli. ⁸ Nyime o nua gbonyuu le, o mi *'Kuzuu -nv nya. -We ka gbu -wa, we 'ka we gwedilida 'bhu, 'Kuzu mi gbonyuu lenvda. Ni, -we ka 'gbu -Lago 'Yu yia yi, mv -wa ni, o 'ka 'Kuzuu lenvgbu lasa.

⁹ -Wa weee mia -Lago 'yua nya, wa'a -tu -sleen gbonyuu lenvda, -we ka gbu -wa, -Lago 'yliyogagie mi wa 'wu. Wa mi -Lago 'yua nyaa 'gbu, wa 'ni mnemi wa 'ka gbonyuu lenvda -tu. ¹⁰ Sa wa sisalia -Lago 'yua -yo 'Kuzuu 'yua 'wu, mv ni: nyuma -wa'a nua gbu tikli le, 'in nyuma -wa 'nia wa bheliaa zekali, waa nyuma mia, wa 'ni -Lago 'yua nya -mi.

-A kikalizε

¹¹ Cui, weli a 'nua we gwedilida, mv ni: -a kikalizε. ¹² -A 'na -mi -ni *Kaen 'bhisa -ni, o mia gbonyuuu didee -nv nya, 'in o yia o bheli 'bha. -We ka 'gbu o yia -moo 'bha, mv -wa ni, o lenvgbu -nyu 'yli, -zugba o bheli nua gbu tikli le.

¹³ Bheliai, dudvgo -nyuma -ka ain 'wonyeda -mi, we 'na sobhali ain ηwegaga -ni. ¹⁴ -Amia, -a kikalizεε 'gbu, -a -yi we 'ji ni, -a ka yaa tli, 'in -a yia 'yliyogagie 'woplidi. -Wa'a kikalizεε, titlie 'wu -maa tua. ¹⁵ Nyime o nyea o bheli 'wu, nyimebhanyo o -mia, 'in a -yi we 'ji ni, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, we 'ni nyimebhanyo yabhlogbwo 'wu -mi. ¹⁶ Sa -a 'kaa nyimaa zekali, -a ka -sleen we yibheli. -Zezu Klisi ka o 'yliyogagie wla -amimaa 'gbu. We 'dee 'gbu, -a wla -amimaa 'yliyogagie -amimaa bheliaa 'gbu. ¹⁷ We -ka 'sa -mi, nyime 'ka 'yilile -ka, 'in o bheli 'ka gbu 'yi, 'in o 'ka -moo -yo nvkple 'wokla, wa 'ni mnemi wa 'ka gba ni, -Lago zekalie mi oo nyime 'wu. ¹⁸ Ylaashi, a 'na kikalizεε ηwee la -yo gbagbaweli 'dekpva 'wu -ni. A kikalizεε gbuzvoo sa amimaa lenvgbu 'wu. ¹⁹ Wee gbv ni 'wu, -a -yi we 'ji ni, -a mi gbuzvoo 'yoo -gu, 'in -amimaa dli pia la -Lago 'yu. ²⁰ We -ka ni, -amimaa dli ka -ain gbu dli, -a -yi we 'ji ni, -Lago 'yli o -zi -amimaa dli, 'in o -yi gbu weee.

²¹ Ni, na bhelia -zvoo, -amimaa dli 'ni -ain gbu dli ni, 'in -a yia -Lago 'yu kalv nya, ²² 'in -we weee -a -ka o -zlali, 'nye o nyea we -ain. -We ka gbu -wa, o titinya -a zva 'nvηwe, 'in -a nua o dudvnanoo gbu le. ²³ O tite ni: -a zv o 'Yu -Zezu Klisi dli -gu, 'in -a kikalizεε, sa Klisi gbaa, we solv. ²⁴ -O -ka -Lago titinya 'nvηwe zv, o mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi o 'wu. Ni, -Lago ka -ain o Zuzu 'nye, we 'dee 'gbu -a -yi we 'ji ni, o mi -ain 'wu.

4

A sisali -Lago Zuzu -yo yoyo -zuzu 'wu

¹ Na bhelia -zvoo, -wa -ka gba ni, wa ka -Lago Zuzu 'wu, -a 'na zolv wa 'de weee dli -gu -ni. Yoyogbvoo -falpanya duun mnemi da weee la. We 'dee 'gbu a yla wa 'de weee la, 'in -wa -ka -Lago Zuzu 'wu -ka, a 'ka we 'jyibheli. ² Sa a 'kaa -Lago Zuzu yibheli, mv ni: -wa weee gbaa ni, -Zezu Klisi ka yice 'wu yili, wa ka -Lago Zuzu 'wu. ³ -Wa wee'e gba 'saa, wa 'ni -Lago Zuzu 'wu -ka. Zuzu -we mia wa 'wu, Klisi tonyimeε -nv -wa. A ka 'nv ni, yia we yia, 'in -sleen, we mi dudv -gu.

⁴ Cui, amia na 'yiaashi, a mi -Lago -nv nya. A ka yoyogbvoo -falpanya lu. -We ka gbu -wa, Zuzu o mia ain 'wu, o -zi -we pia dudvgo -nyuma 'wlulaa -nv.

5 Wamia mi duduḡu -nyuma nya, 'in wa gbaa duduḡu -nyumaa gbūgha sɔlv. We 'dɛɛ 'gbu duduḡu -nyuma pɔlva wa yukwli. 6 Nu, -amia mia, -a mi -Lagoo -nu nya. Nyume -o -yia -Lago, mɔ pɔlva -ain yukwli. 'In -mɔmɔ 'nia -Lagoo -nu nya -mi, -mɔo salia -ain yukwli -gɔla. Wee gbu ni -gu -a sisalia gbuzɔnu -Zuzu -yɔ yoyo -zuzu 'wu.

-Lago mi zekalie nya

7 Na bhelia -zɔnu, -a kikalɔ zɛ, -we ka gbu -wa, zekalie mia, -Lagoo -gbɛ we bhua. -Wa weee -ka zekalidli -ka, -Lagoo 'yua wa -mia, 'in wa -yi -Lago. 8 -Wa 'ni zekalidli -ka, wa 'ni -Lago -yi, -we ka gbu -wa, -Lago mi zekalie nya. 9 Sa -Lago -slolua -ain nu, o -kali -amiaa zɛ, mu ni: o ka o 'Yu yabhlogbɔo tie dudu -gu -a 'ka 'yliyɔgagie 'yi -mɔoo gbɛgbɛin.

10 Zekalie mia, we 'ni nu, -amia -kali -Lagoo zɛ. Nu, -Lago -kalia -amiaa zɛ, 'in o yia o 'Yu tie, -mɔo 'ka -mɔo 'dɛ wla 'slaka nya, 'in -Lago 'ka -amiaa gbonyii 'wɔti.

11 Na bhelia -zɔnu, -Lago -ka 'sa -amiaa zekali ni, we mi nu, -a kikalɔ zɛ. 12 Nu, nyume yabhlogbɔo 'ni -slɔ -Lago 'yi. -A -ka zekikalɔ, -zugba -Lago mi -ain 'wu, 'in o zekalie ka gba -ain 'wu. 13 Sa -a yibhelia we 'ji nu, -a mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi -ain 'wu, mu ni: o ka -ain o Zuzu 'nye. 14 'In -a ka -Lagoo 'Yu 'yi. Dide -Lago ka o 'Yu tie -mɔo 'ka duduḡu -nyuma gbu 'wɔsa. Nu, -amia ka we da 'yi, 'in we gbɔdayiweli -a mia da gbada. 15 Nyume -ka gba nu, -Zezu mi -Lagoo 'Yu nya, -Lago mi -mɔo 'wu, 'in -mɔo mi -Lago 'wu. 16 'In sa -Lago -kalia -amiaa zɛ, -a -yi -mɔv, 'in -amiaa dli mi we -gu. -Lago mi zekalie nya. -O -ka zekalidli -ka, o mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi o 'wu. 17 -We slolua nu, -Lagoo zekalie ka gba -ain 'wu, mu ni: -Lagoo gbɔwɔbhhu zli, dli -a yia 'temania o 'yu, -we ka gbu -wa, sa -Zezuu Klisi mia, 'sa -amia mia dudu ni -gu. 18 Nyume -ka zekalidli -ka, o'o nu nyanɔ. Nu, zekalidli -we gbaa, mu vua nyanɔdli. Nyume -ka nyanɔdli -ka, we 'wlv sa nu, -Lago dli o gbu. We -ka 'sa -mi, -o nua nyanɔ, -mɔo zekalie 'ni gba.

19 -Amia mia, -a ka zekalidli. -We ka gbu -wa, -Lago -kalia -amiaa zɛ tia. 20 Nyume -ka gba nu, o -kali -Lagoo zɛ, 'in o -ka o bheli 'wɔnyɛ, yokanyo -mɔo -mia. Gbuzɔnu -wa, nyume 'ni o bheli -o o yia -yoo zekali, o 'ni mneni o 'ka -Lago -o o'o 'yia -yoo zekali. 21 Nu, tite -we -Lago 'nyɛa -ain, mu ni: nyume -o -ka -Lagoo zekali, we mi nu, o -kali o bhelii zɛ.

5

A zv -Lagoo 'Yu dli -gv

1 -Wa weee zɔa dli nu, -Zezu mi -Lagoo -Bhasanyo nya, -Lagoo 'yua wa -mia. 'In -wa -kalia didee zɛ, wa -kali 'ya o 'yuaa zɛ. 2 -A -ka -Lagoo zekali, 'in -a -ka o titenya 'nɔnjwe zv ni, -bha -a yibhelia we 'ji nu, -a -kali o 'yuaa zɛ. 3 Nu, sa wa kalia -Lagoo zɛ, mu ni: o titenya wa zɔa 'nɔnjwe. 'In o titenya 'ni 'tɛ -ain -yla, -we ka gbu -wa, 4 -wa weee mia -Lagoo 'yua nya, wa ka dudu lu. Sa -a mneni -a 'ka dudu lua? Nu, -amiaa dluzɔve nya -a mneni -a 'ka dudu lu. 5 Nyoo mneni o 'ka dudu lu, we 'ni -o zɔa dli nu, -Zezu mi -Lagoo 'Yu nya 'wɔbhua?

6 -Zezu Klisi mia, mɔ -yɔ 'nyu -yɔ 'pɔn 'sɔ yia.* We 'ni 'nyu -bhlogbɔo nya o yi. 'Nyu -yɔ 'pɔn nya o yia. Nu, Zuzu -o -wa gbuzɔnu, o mi we gbɔdayinyo nya. 7 Gbɔdayinya ta mi -bha: 8 -Lagoo Zuzu klaa, 'nyu klaa, we -yɔ 'pɔn. 'In we 'dɛ ta ka weli -bhlo. 9 Nyuma -ka gbɔv da 'yi, wa -ka we gba, 'in -a laa we gbuzɔnu. -Lago -ka gbɔdayinyo nya -mi, o weli 'yli we -zi -mɔv. Gbu -we ka da -Lago 'yia, mu ni: o 'Yuu gbɔdayinyo o -mia. 10 Wee gbu mia da, -o -zɔa -Lagoo 'Yu dli -gv,

* 5:6 Wee 'nyu mia, we lv Zaan batizea o. 'In we 'pɔn mia, we jitea o tɔtie bhla, mu -wa.

we mɪ ɔ dli zɔ. Nu, -ɔ'ɔ zɔa -Lagɔ dli -gɔ, mɔ zɛliɔ ɔ yokanyɔ, -we ka gbɔ -wa, -we ɔ gbaa ɔ 'Yuu -gɔgbɔ nya, -mɔɔ 'nɪ we gbɔzɔnɔ la. ¹¹ -Lagɔɔ gbɔdayɪwɛli nɪ: ɔ ka -aun 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka 'nyɛ, 'in ɔ Yu -wa wee 'yliyɔgagie 'bhɔɔda. ¹² -ɔ -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔ -ka, wee 'yliyɔgagie mɪ ɔ -nɔ nya, -ɔ 'nɪ ɔ 'Yu 'wɔ -ka, we 'nɪ ɔ -nɔ nya -mɪ.

'Yliyɔgagie -we 'nɪa -bhloluda -ka

¹³ Nu, -we ka 'gbɔ in yia aun 'sebhɛ nɪ 'wɔɔɛli, mɔ -wa nu, a 'ka we 'jiiyibheli nu, 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka, mɔ -wa amɪaa -nɔ, amɪa, -wa zɔa -Lagɔɔ 'Yu dli -gɔ. ¹⁴ -We ka 'gbɔ -a tɛmanɪa dli -Lagɔ 'yu, mɔ nɪ: -a -ka -Lagɔ -lu -zlalɔ ɔ dli da, 'in ɔ pɔɔba -aun yukwli. ¹⁵ -A -yi we 'ji nu, -a -ka ɔ -lu -zlalɔ, yukwli ɔ pɔɔba -aun 'gbɔ, -a yibheli we 'ji nu, -luo -lu -a yia ɔ -zlalɔ, 'yɪa -a yia we.

¹⁶ Gbɔnyuu -we'e kwaa nyɛ tɪtɪe 'wɔ, -ɔ -ka ɔ bheli 'yɪ we lɛnɔda, -mɔɔ bhuhhoe -Lagɔ -mɔɔ bheli 'gbɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ bheli 'yliyɔgagie 'nyɛa. 'Sa we mɪa -wa ka gbɔnyuu'u kwaa wa tɪtɪe 'wɔɔ daa. Nu, gbɔnyuu -we kwaa nyɛ tɪtɪe 'wɔ, -mɔɔ mɪ. -Wa nɔa gbɔ -mɪnɪ lɛ, in 'nɪ -gba nu, a bhuhhoe -Lagɔ -maa 'gbɔ. ¹⁷ Gbɔ weee -we 'nɪa tɪklɪ -mɪ, gbɔnyuu -wa. Nu, gbɔnyuu -we'e kwa nyɛ tɪtɪe 'wɔ, -mɔɔ mɪ.

¹⁸ -A -yi we 'ji nu, -wa weee mɪa -Lagɔɔ 'yua nya, wa'a -tɔ gbɔnyuu lɛnɔda, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ 'Yuu dɛbhie zɔa wa 'yliyɔ, 'in gbɔnyuuu dide 'na 'ka wa 'yɪ.

¹⁹ -A -yi we 'ji nu, -a mɪ -Lagɔɔ -nɔ nya, 'in dɔdɔ weee mɪ gbɔnyuuu didee 'tɪtɛ kwɛɛ.

²⁰ -A -yi we 'ji nu, -Lagɔɔ 'Yu ka dɔdɔ -gɔ yi. ɔ ka -aun gbɔyilo 'nyɛ, -a 'ka -Lagɔɔ 'zayli yibheli. -A mɪ -Lagɔɔ 'zayli 'wɔ, ɔ 'Yu -Zezu Klisu gbɛgbɛn. Mɔ -wa -Lagɔɔ 'zayli, 'in mɔ -wa 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka.

²¹ Ylaashi, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ yoyolagɔɔ gbɛgbɛn.

'Sεbhεε 'sɔnu Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Zaan cɛlia, mu -wa. Zaan nεε weε 'sεbhe 'wɔ nu, we nanɪ 'yli -Lagɔnyumaa -nu nya wa 'ka zεkɪkali.

Fvsaweli

¹ -Amɪ -Lagɔnyumε kpaɓa, ama 'ɲwɔɔ ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ -yɔ ɔ 'yua 'sɔ, 'in amɪaa ka zε in -kalia gbɔzɔnu sa, amɪaa na cɛlia 'wɔ. We 'nɪ na 'dεbhlogbɔɔ -kali amɪaa zε. Nu, -wa weεε -yia gbɔzɔnu, wa -kali 'ya amɪaa zε. ² -We ka gbɔ -wa, gbɔzɔnu -dɪlɪ -aɪn 'wɔla, 'in 'wɔ we yia -aɪn -twa 'ylɪ weεε -nu nya.

³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klisɪ ɲwɔna -aɪn 'nyu la, wa 'yɪlɪ -aɪn nyazɪ, 'in wa 'nyε -aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ. Wa nu we lε gbɔzɔnu sa, zεkalɪdlɪ nya.

Gbɔzɔnu -yɔ zεkalɪdlɪ

⁴ In 'yia nu, amaa 'yua tɔlba mɪ gbɔzɔnuɔ 'yloogblɔ nɔda, sa Dide -Lagɔ gbaa -aɪn -yla, we sɔlɔ, -mɔɔ ka 'mɪ 'mɔna 'wɔla bhabha. ⁵ -Slεɛɪn, 'ɲwɔɔ -zɔnuɔma, -we a 'kaa lɛnu, mu nu: -a kɪkali zε. We 'nɪ tite lolu in cɛli aɪn 'wɔ, nu, -we -a 'nɔa we gwɛdɪda, mu -wa. ⁶ Zεkalie mɪa, mu -wa -Lagɔɔ titenyaa 'nɔɲwεzɔzɔε. 'In tite -we a 'nɔa we gwɛdɪda, mu -wa nu, a kɪkali zε.

A zɔ amɪaa 'dε 'yliyɔ yocɪaan gbεgbεɪn

⁷ Nu, -dawlicɪan duun ka dɔdɔ weεε -gɔlamneni. Sa -Zezu Klisɪ -zεa nyumε, 'in ɔ yia dɔdɔ -gu yɪ, wa'a la we gbɔzɔnu. Nu, 'sasɔkpa -nyumε mɪa, -dawlikanyɔ -yɔ Klisɪ tɔnyumε ɔ -mɪa. ⁸ A zɔ amɪaa 'dε 'yliyɔ, -we ka 'gbɔ a yia lubho nɪ nu, a yɪ we mɔnɔnu, a 'ka we -tɔnu weεε 'yɪ. ⁹ Nyumε -ɔ'ɔ -tɔa Klisɪ -slɔluwɛlɪ -gu, 'in ɔ palɪa we -gu, -mɔɔ 'nɪ -Lagɔ 'wɔ -ka. -ɔ tɔa Klisɪ -slɔluwɛlɪ -gu, -mɔɔ kaa Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wɔ. ¹⁰ Nu, nyumε -ka amɪaa -gbε gbɔ -slɔlua yɪ, we -yɔ Klisɪ -nu 'nɪ -bhlo -mɪ nɪ, a 'na 'nyε -nɪ ɔ kpe -nɪ. A 'na -salɪ ɔ fu -nɪ. ¹¹ A -ka ɔ fu -sa nɪ, gbɔnyuu ɔ nɔa lε, we lɔ a bhlɪlia.

Wεlpapɪε

¹² In 'yubha in 'ka gbɔ duun gba. In 'nɪa we 'sεbhe 'wɔcɛlia yɪ. Nu, -we na dlɪ mɪa -gu nɪ, mu -wa nu, in mɪnɪ -mɔ amɪaa -gbε, 'in -a 'ka we 'klɔ gbɔgbalɪ, 'in -amɪaa 'mɔna 'ka gba.

¹³ Nu, amaa bhɔlɔ ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ 'yua nεε nu, wa -sa aɪn fu.

'Sεbhεε tanu Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε tanu *Zaan cεlia, mu -wa. ɔ 'tale Gayusi ɔ 'paa wee 'sεbhεε yoo. Nu, Gayusi mi bha -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnyɔ yabhlo nya. ɔ 'dizɔvɔee 'gbu Zaan yia ɔ 'wɔcɛli. Diotlefu mi Gayusi *leglizɪ nɔkpla -nyɪmε yabhlo nya, 'in ɔ'ɔ zɔ Gayusi 'nɔɲwe. -We Gayusi 'kaa lɛnu, 'mɔ Zaan cεlia ɔ 'wɔ, 'in ɔ nεε 'ya nu, Diotlefu bhli Gayusi 'nɔɲwεzɔvɔe.

Fɔsawɛli

1 -Ami, -Lagɔnyɪmε kpasaa, -mi Gayusi, -ɔ -wa na bheli -zɔnu, 'in -ɔ ka zε in -kai gɔzɔnu sa, -ami cεlia -mi 'wɔ.

2 Na bheli -zɔnu, in 'yibha nu, -in -ka 'kɔayli gɔu weee 'wɔ. In -yi we 'ji nu, we nanɪ 'yli -na zuzu -nu nya, nu, we -mi 'ya 'sa -na kuu -nu nya. 3 Bhelia tɔlɔa yia -amɪaa -gbε, wa gbaa nu, gɔzɔnu mi -mi 'wɔ, 'in -in mi gɔzɔnu 'yloogblɔ nɔda, -mɔu ka 'mi 'mɔna 'wɔla bhabha. 4 In -ka 'nu nu, na 'yua mi gɔzɔnu 'yloogblɔ nɔda, 'mɔna -mɔu laa 'mi 'wɔ, we -zi gɔu weee.

Gayusi -saa ɔ bhelia 'wɔ

5 Na bheli -zɔnu, -mi saa -na bhelia 'wɔ, 'in 'lakpa -bhelia -wa mɪa wa glaa, 'in -na saa wa 'wɔ. -In -ka 'sa nɔda -mi, we mi tɪklu -Lagɔ 'yu. 6 Sa -in -kalia wa zε, -maa ka -seli we gba -Lagɔnyɪmε 'yu. -Maa -ka 'lakpa 'wɔ mɪa yi, sa -in 'kaa -maa -yɔbε, 'in we 'kaa -Lagɔ dɔdu namanɪ, -in -ka 'sa wa -yɔbε, we nanɪ 'yli. 7 Nu, *Klisu 'ɲni nya wa bhelia 'yoo! 'In -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, wa 'nɪ -maa kwεε -lu yabhlogɔɔ 'wɔbhu. 8 We -ka 'sa -mi, we mi nu, -ami be 'sasɔkpa -nyɪmε -yɔ. -A -ka 'sa nu, -zugba -a -yɔ wa 'sɔ mi lubho -bhlo -gɔ -Lagɔ gɔzɔnu labɔbanɪ 'wɔ.

Diotlefu -yɔ Demetliuɔ

9 In ka leglizɪ wɛli kibhe 'wɔcɛli. Nu, Diotlefu ɔ 'yibhaa nyɪmaa 'yugaliε, ɔ'ɔ ɲwɪnunu -an 'wɔ. 10 We 'dεε 'gbu, in -ka -mɔ yi nɪ, -we ɔ nɔa lε, 'in gɔnyuu ɔ gbaa -amɪaa daa, zli 'klu na yia we wlelia. We 'nɪ -we mɪa dε -bhlo ɔ nu lε, ɔ'ɔ kpa -amɪaa bhelia sɔ 'sɔ nya. 'In -wa 'yibhaa wa 'ka we lɛnu, 'in ɔ panɪ -maa 'wɔ, 'in ɔ -vua -maa -Lagɔnyɪmε glaa.

11 Na bheli -zɔnu, ɔ nɔa gɔnyuu lε, -in 'na 'tideli ɔ -nɪ. Nu, ɔ nɔa gɔzɔnu lε, 'mɔ -in 'kaa 'tideli. -Wa nɔa gɔzɔnu lε, wa mi -Lagɔɔ -nu nya, 'in -wa nɔa gɔnyuu lε, wa 'nɪ -Lagɔ -yi. 12 Nyɪmε weee nεε nu, Demetliuɔ mi nyɪmε -zɔnu nya, 'in gɔzɔnu gba 'yaa we, ɔ daa. 'In -amɪa, -a nεε 'ya nu, ɔ mi nyɪmε -zɔnu nya. 'In, -in -yi we 'ji nu, -amɪaa gbɔdayiwɛli mi gɔzɔnu nya.

Welɔpape

13 Nu, gɔu duun na yi yaa -mi -yla gbaa, 'in in 'nɪ 'yibha in 'ka we cɛli 'sεbhε 'wɔ. 14 Na dlɪ mi nu, 'yɪyɪa -a yia dayɪ, 'in -a 'ka we 'klu gɔgbali.

15 Nu, 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ -mi -na -nu nya. -Na 'talea mɪa -seli, wa nεε nu, wa -sa -mi fu, 'in -amɪaa 'talea mɪa -mɔ, -in -sa wa fu -bhlo -bhlo.

Zudu 'sɛbhɛ

-Lagonyima -yla Zudi cɛla 'sɛbhɛ ni, ɔ 'ka wa -yla gba ni, gbu -we yoyogbuu -slolunya paa nyuma nwe, wa zu wa 'de 'yliyo we gɛgɛɛin. Yoyogbuu -slolunya slolua -Lagonyima ni, wa mneni wa 'ka gbonyuu lɛnu. Zudi nɛɛ ni, -Lago yia waa yoyogbuu -slolunya -kaslu 'wɔpaa.

Fɔsawɛlɛ

¹ Amia -Lago laa, -wa ka zɛ -amɛaa Dide -Lago -kalia, 'in -wa ɔ paa 'wɔ -Zezu *Klisu -nu nya, amia, -amɛ -Zezu Klisu lubhononyo, *'Zakee bheli Zudi paa da 'sɛbhɛ ni yoo.

² Ni, -Lago nyazɛdlɛ klaa, ɔ 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ klaa, we -yo nyumaa zɛkale 'ylimani -gɔwɔla tenyi tenyii aun glaa.

Yoyogbuu -slolunya (2 Pi 2.1-17)

³ Na jili -talea, in 'yɛbha zlɛmɛ bhabha ni, in 'ka an 'wɔ cɛli, 'pɔpɔɛ -we -a 'de weɛ gbɔlɔa 'wɔ, we gbu -gu. 'In na dlɛ ka -slɛɛn 'mɛ 'su -gla nya ni, in cɛli 'sɛbhɛ -mɛni an 'wɔ, 'in in 'ka an 'kɔayli 'pa, a 'ka dlɛzɔzɔɛ Klisu 'wɔw -yɔtɔ gu, -we -Lago 'nyɛa ɔ nyuma -zakpa -bhlogbɔɔ, -zu weɛ -nu nya. ⁴ Ni, gbonyuuu lɛnɔnya tɔlɔa ka an nyɛdlɛ pla 'wiemɛ, -wa'a sɔa -Lago. Wɛli -we gbaa -amɛaa -Lagoɔ 'nanu gbu, ma kamania we 'wɔ, 'in wa nɔa wa pɔɔnplagbu, gbu tiklu 'bhisa. -Zezu Klisu -ɔ -wa -amɛaa 'wlulapɔlɔnyo -yo Nyumaa -Kanyo -bhlogbɔɔ, 'in wa kpɛlia ɔ gbu. Ni, wa -kaslu 'wɔ -pa -gbu -we mɛa wa wɔda, *-Lago sɛbhɛ ka we gbu gba, -mɔw 'bi ka 'wɔgwɛlɛ.

⁵ Ni, gbu na yia da gbaa, amɛaa 'de yi we 'ji -yioo, amɛaa dlɛ na sibhlia we -gɔla. Ni, Jejitape -saa ɔ nyuma gbu 'wɔ Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gu, 'in -mɔw 'bɛgu, nyuma -wa 'nɔa ɔ dlɛ -gu zu, 'in ɔ yia wa 'bha. ⁶ A ligbe 'ya 'anzunya 'nɛa se wa 'nyɛa we -gu -tɔ, 'in we yia we 'dɛɛ ladida 'bhɔ: -Lago yia we *glukaslu 'wɔpa, nikpise -dlugba 'wɔ, gbuan -llukpe 'na 'kaa do 'wɔ, 'in we 'ka -mɔ gbɔwɔbhu -yli 'kadu wɔlɔ. ⁷ Ni, a ligbe *Sodɔmɔ klaa, *-Gomɔlɔ klaa, we -yo we kwesi -gbenyaa gbu. Wee 'gbenya -mɛni nukpla -nyuma ka wee 'anzunya -mɔni mɔtɔni -bho -gbu weɛ lɛnu. Nɔkpasi -yo nɔkpasia dia -budu 'wɔ, 'in 'ɛwɛni -yo 'ɛwɛni dia -budu 'wɔ. 'In -slɛɛn, wa mɛ -kosu -we'e nyumooa -kaslu 'wɔ. Wee wa gbu -mɛni, gbu 'kaa cɛ lɛnu, we 'yli -slolue -wa.

⁸ Ni, waa yoyogbuu -slolunya -mani, sanɛɛ -sɔkpagbu -bhlokpade wamɛa nɔa lɛ: wa 'wlukɔɔn lapɔpali -gbɔkpɔanya 'wɔlɔ 'ylaaylayle 'dɛkpɔa, mɔ sua wa, 'in wa nɔa wa 'dɛɛ kɔ -yla gbonyuu lɛ. Wa tilia -Lagoɔ se 'yilia, 'in wa vɛlia yali 'ɛmɛnɔnya 'kadi. ⁹ 'Debbie, 'anzunyaa -kanyo Miseli 'ni -mɔw lɛnu. Da Miseli -yo 'kuzunyaa 'yugalɔnyo mɛa *Moizu 'kwie 'tɔtɔda, vɛli wɛli 'ni we ɛwɛɛ 'tla *Kuzu gɛgɛɛin. We nɛɛ 'Kuzu -yla sa -bhlogbɔɔɛ: «Jejitape 'kpɛli -mɛ 'wɔlɔ!» ¹⁰ Ni, waa nyuma -mani, -lu wa 'nɛa -yi 'mɔ wa vɛlia, 'in -lu wa -yia dɔdɔ -gu -luyilo ɛwɛɛ, -fliinumaa -luyilo 'bhisa, -mɔw mɛnɔna wa. ¹¹ Gbonyuu yli wa! Wa ka Kaɛn yoo -gu nɔɔ 'gbu, wa ka nyuma -dawli 'wɔnu 'gwɛzɛii 'gbu *Balamɔ 'bhisa, 'in wa zɔa yia labhu, wa ka nyumaa 'yugalɔnyo -yɔwɔsɔlɔ Kolee 'bhisa' gbu.

¹² Ni, wa -ka an nyɛdlɛ -mɛ, amɛaa -Lago sukwe 'kadu a gbɔlɔa 'wɔ, we gwe, -nana -wa. 'In zu'v 'bha wa, wa 'dɛɛ lɔlɔɛ -bhlogbɔɔ wa nɔnɔa 'yli 'bila. Wa 'wɔ sa yalɔpɔa -we -pɛpɛ su, 'in we'e lɔali nyu. Wa 'wɔlɔ sa su we'e 'pa 'bhue, we 'bhue -pa bhla. 'In we -ka 'tlu, tɛtlɛɛ -zakpa 'sɔ we tɛa. ¹³ Wa 'wɔ sa gumonyuu -bhalɛbhla -gbugbu, 'in wa nɔa wa zɔbhalɛgbunya lɛ, nɛɛ 'nyuu

'fuflii pɔnplanɔ. Wa 'wɔ sa -zɛli mɔɔ -we mɔɔ mɔ, -we yi mɔ, 'in -Lagɔ ka wa 'bɪ lazɔ nɪkpɪsɛ dlugba 'wɔ, 'yɪ weɛɛ -nɔ nya.

14 Waa nyuma -manɪ daa, Enɔkɔ ɔ -wa *-Adaan 'yuoyua gbɛsɔnɔ, -mɔɔ 'paa gbɔɔ -falɪ -mɪnɪ, ɔ nɛɛ: «A -talɪ, Jɛjitapɛ -yɔ ɔ -mɔwɔ -anzɪnyaa 'wɔ sanɪmɛ yɪa yɪa, 15 'in ɔ 'ka dɔdɔgbɔ -nyuma weɛɛ -yɔgbɔ 'wɔbhu. 'In nyuma weɛɛ -wa'a sɔa -Lagɔ, ɔ 'ka wa -kasɔ 'wɔpa, wa lɛnɔ -gbɔnyuu weɛɛ -we nya wa -sɔɔba ɔ -yɔwɔɔ 'gbɔ. 'In 'yɪiyɔtɪtɛ -wɛɪ waa gbɔnyuu -lɛnɔnya gbaa ɔ -yɪa, 'in wa 'nɪa ɔ 'nɔŋwɛ zɔ, we 'gbɔ.» 16 Nɪ, waa nyuma -manɪ, 'yɪ weɛɛ nya wa ŋwɔŋwɛnɪa zɔ, 'in wa bhua gbɔwɔ: wa 'dɛɛ dlɔwɔnɪnɪgbɔɔ sɔɔ wa nɔa. 'In wa gbaa 'dɛɛ 'yɪlɪmanɪwɛɪ, 'in wa nɔa nyuma -dawli 'wɔ -maa 'ŋɪkɪwɛɪ nya, wa 'ka -maa -tnɔɔ kwɛɛ 'yɪ 'gbɔ.

-Lagɔnyumaa 'dɪzɔwɛɪ

17 Nɪ, na jɪɪli -talea, a ligbe gbɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zɛzu Klɪsɪ tɪtɪɪnya gbaa zɪmɛ aɪn -yɪa. 18 Wa nɛɛ aɪn -yɪa nɪ: «'Wɔbhlɔlɔ -bhlanya nya, nyuma -wa yɪa -Lagɔ -yɔ aɪn glapalɪa, yɪa wa yɪa, 'in wa 'ka wa 'dɛɛ dlɔwɔnɪnɪli 'nyɪi sɔɔ -mɪ.»

19 Nɪ, ma sɪsɪalɪ nyuma -yɔ, nyumɛɛ zuzu mɪa wa 'wɔ, mɔ sua wa, 'in -Lagɔ zuzu 'nɪ wa 'wɔ -mɪ.

20 'In, amɪa, na jɪɪli -talea, amɪaa -mɔwɔ dlɔzɔwɛ 'wɔ sa -buduu gwe wa palɪ glu. A dɪ we -gu la 'kɔmɔ. 'In a bhuhbɔe -Lagɔ ɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tɪtɛ nya. 21 'In a -tɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zɛzu Klɪsɪ wɔda, 'in ɔ 'ka aɪn 'yɪiyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhlɔluda -ka 'nyɛ, ɔ nyazɪdlɪ nya. Sanɛɛ 'sa a 'kaa -Lagɔ nyumaa zɛkalɪdlɪ 'wɔɔ.

22 A 'yɪɪ dlɪ 'sɔ -cɪan nyazɪ. 23 A pue tɔɔba, wa gbɔwɔbhu -kosuu 'wɔsɪsɪɛ nya. 'In a 'yɪɪ 'ya tɔɔba nyazɪ, nyanɔ dlɪ nya. 'In wa -bananya wa lɛnɔ -gbɔnyɪi plalɪa pɔɪn, a nyɛ we 'wɔ.

'Nyulɔŋwɛɪ wɛɪ 'wɔbhlɔlɔnɔ

24 -Lagɔ ɔ mɛnɪa ɔ 'ka aɪn 'yɪiyɔzɔ, 'in a 'na 'kaa gbɔnyuu lɔbhlɪli, ɔ mɛnɪ ɔ 'ka aɪn ɔ ŋɪmɪnɛ 'kadɔ 'yɪ wɛɪli, -zugba 'sɪa yabhlogbɔɔ 'nɪ aɪn -yɔ -mɪ, 'in a mɪ yɛda 'mɔna 'kadɔ nya. 25 -Lagɔ ɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔɔ, ɔ 'plɪɪa -amɪaa -Kanyɔ -Zɛzu Klɪsɪ 'wɔ, mɔ -saa -aɪn gbɔ 'wɔ. Mɔ kwɛɛ 'ŋɪmɪnɛ klɪaa, 'yɪlɪo klɪaa, we -yɔ 'tɪtɛ -yɔ sɛ mɪa, bhɛbenyɪ bhɪa, dɛslɛɛn -yɔ 'yɪɪ weɛɛ -nɔ nya!

*-Amɛnɪ.

Zaaan 'yiliwogbɔɔ 'sɛbhɛ

*Zaan -ɔ cɛla -Zezuu -gugbɔ, mɔ cɛla 'sɛbhɛ -mɔni. -Mɔ Zaaan 'yli -kakie 'wɔ, -li -we 'kaa cɪ lɛnɔ, 'mɔ -Lagɔ -sɔlɔua ɔ 'klɔ. Sa -Zezu 'kaa -lu weee 'wlɔlapɪ, 'in sa ɔ -yɔ -Lagɔnyuma yia 'yliyɔgada -tua 'yli weee -nɔ nya, wee 'sɛbhɛ sɔlɔua we -aɪn. -We weee mɪa dɛ Zaaan cɛla -aɪn 'wɔ, -a 'ka we zɛlɪ, 'in we 'ka -aɪn 'kɔayli 'pa -zugba -a wɔ -Zezuu yiyiyi.

-We -Zezu wlelia zli 'klɔ

¹ Ni, zizɛgbɔ weee -we -Zezu *Klɪsɪ wlelia zli 'klɔ, 'mɔ 'sɛbhɛ nɪ sɔlɔua. -Lagɔ 'nyɛa we -Zezu yoo, ɔ 'ka we ɔ lubhonɔnya 'kɔsɔlɔlu. 'In -we yia dayli lɛnɔa, wa 'ka we yibheli. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zezu yia ɔ 'anzɪnya tie ɔ lubhonɔnyɔ Zaaan -gbɛ, ɔ 'ka weee gbɔnya ɔ 'kɔsɔlɔlu. ² 'In -we *Zaaan 'yia -yɔ, ɔ yia we nyuma -yla gba. ɔ nɛɛ -Lagɔwɛlɪ -wa, -Zezu mɪ we gbɔdayɪnyɔ nya. ³ -ɔ -ka 'sɛbhɛ nɪ zɛlɪ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya. -Wa -ka wee wɛlɪ -we 'bhɔa -Lagɔɔ -gbɛ yukwli pɔlɔ, 'in wa -ka we 'nɔŋwɛ zɔ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya. Ni, wee gbɔnyaa bhla ka cɪpa.

Fɔsawɛlɪ

⁴⁻⁵ -Amɪ, Zaan, cɛla *lɛglɪzɪ gbesɔ, -we mɪa -Azii -dɔdɔ -gɔ 'wɔ. -Lagɔ, ɔ mɪ -bha, ɔ mɪ bhaa -bha, ɔ yia yia, ɔmɔ klaa, zuzu gbesɔ -we mɪa ɔ 'ŋɪmɪnikpe 'yu klaa, we -yɔ -Zezu Klɪsɪ ŋwɪna aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ. ɔɔ -Zezu Klɪsɪ mɪa, -we 'plɪa, 'mɔ ɔ gbaa gbɔzɔnɔ nya. Mɔ -sɔa tɪtɪnya glaa 'wɔ tɪa, mɔ pɪla dɔdɔgɔ -nyuma weee 'wlɔlapɪlɪnya 'wɔ la. -Zezu Klɪsɪ -kalɪ -amɪaa zɛ. ɔ tɪa, ɔ 'pɪaɪn nya ɔ -saa -aɪn gbɔnyuu kwɛɛ. ⁶ ɔ susɔlɔua -aɪn 'wɔ ɔ 'ka -aɪn 'wlɔlapɪ, ɔ ka -aɪn ɔ bɔbɔnya -zɛlɪ -a 'ka ɔ Dide -Lagɔɔ lubho nɔ. Ni, nyuma weee -mɪnɪ ɔ 'ŋɪ. 'In 'tɪɛ weee 'ka ɔ -nɔ nya -mɪ 'yli weee nya. * -Amɛni!

⁷ A yla, yia ɔ yia -mɔ yalɪpɔpa 'wɔ, nyuma weee yia ɔ -yɔyɪa. Ni, -wa ka 'dɛbhɛ tɪua ɔ, 'yia wa yia ɔ, 'in 'lakpanya weee yia wia ɔ 'gbɔ. Cɪn, we -mɪ 'sa. -Amɛni!

⁸ Jɛjɪtapɛ nɛɛ: «-Amɪ -wa we gwɛdɪda, -amɪ -wa we bhɪalɪda. 'Tɪɛ weee mɪ 'mɪ kwɛɛ, in mɪ -bha, in mɪ bhaa -bha, yia na yia.»

Zaan 'yia -Zezuu 'tɪɛ -yɔ

⁹ -Amɪ, amɪaa bheli Zaan, wa mɪ in -yɔ aɪn 'sɔ sɪalɪda bhabha. In -yɔ aɪn 'sɔ, -Lagɔ pɪlɪ -aɪn 'wɔ la, in -yɔ aɪn 'sɔ, -a 'tɛmanɪ dlɪ, -a -yɔ -Zezu 'sɔ mɪ. -Amɪ Zaan, ɔ gbaa -Lagɔgbɔ, in mɪ -Zezuu gbɔdayɪnyɔ nya, we 'gbɔ wa yia 'mɪ kpa, in wa yia 'mɪ 'nyunyɪdɪdɔdɔ -gɔ tɪ. Wee dɔdɔ wa laa Patimɔsɔ. ¹⁰ -Lagɔylɪ mɔ, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia 'mɪ 'wɔbhɔ. -Mɔ 'mɪ lɔɔ, wɛlɪ 'tɪɛ -we 'wɔba lɛglɛ, 'nyɔ in 'nɔa. ¹¹ We nɛɛ: «-We -na yia -yɔ, -in cɛlɪ we 'sɛbhɛ 'wɔ. -In -ka we cɛlɪ, -in 'pa we yoo lɛglɪzɪ gbesɔɔ -gbɛ. Efɛzɪgbee -nɔ mɪ, Simɪnɪgbee -nɔ mɪ, Pɛlɪgamɔgbee -nɔ mɪ, Tɪatɪlɪgbee -nɔ mɪ, Salɪdɪgbee -nɔ mɪ, Filadɛlɪfɪgbee -nɔ mɪ, 'in Laodisɛgbee -nɔ mɪ.»

¹² In 'bhɪtɪa la, in 'ka ɔ mɪa 'mɪ -yla gbɔ gbada yibheli, 'in in yia -can -nape gbesɔ -yɔyɪ. ¹³ Wee 'napɛ nyɪdɪ, -bha in 'yia nyumɛɛ 'wɔwɔlɔ -yɔ, ɔ ka -bana -blɔlɔɔ 'wɔ, ɔ 'kɪklɛ 'yli mɪ gbɔanda -can -cɛsɪlɪ nya. ¹⁴ ɔ 'wɔlɔ nyɪ pɔlɔ 'pampɪn 'kwɛɛnɪ 'bhɪsa, 'in ɔ 'yli nyumaa -kosu 'bhɪsa. ¹⁵ ɔ bhɔ lɪa nɛtɛ wa fa -kosu 'wɔ 'bhɪsa, 'in ɔ wɛlɪ mɪa -wɔwɔlɔ gumunyuu -jɪjɪ 'bhɪsa. ¹⁶ -Zɛlɪ gbesɔ mɪ ɔ lɪlɪsɔ 'wɔ. 'In 'nɛnɔ 'ylɪsɔ -tɔgɔgbɛ mɪa ɔ ŋwɛɛ. ɔ klɔ lɪa 'ylɔgbagbɔ yɔ 'bhɪsa. ¹⁷ In 'yia ɔ, 'in in yia ɔ bhɔ -yɔ bhɪlɪlɪ, 'in in yia -gbɔ. 'In ɔ yia 'mɪ ɔ lɪlɪsɔ -gɔlapɪ. ɔ nɛɛ: «-In 'na nɔnɔ nyano -nɪ. -Amɪ -wa we gwɛdɪda, -amɪ -wa we bhɔlɔda. ¹⁸ -Amɪ -wa 'yliyɔganyɔ. In ka bha tɪ, -slɛɛn in -ga 'yliyɔ 'yli weee nya. Tɪtɪtɪ mɪ 'mɪ kwɛɛ, 'in in pɪla tɪtɪnyaa 'gbe 'wɔ la. ¹⁹ -We -in 'yia -yɔ, -in cɛlɪ we. -We -na yia -yɔ,

we -yɔ -we -na yia -yɔyia dɛslɛɛn, -in cɛli we. ²⁰ -We mia -zɛli gbesɔɔ -nɔ nya, -we mia 'mɪ kwɛɛ, we -yɔ -can -napɛ gbesɔ, we 'ji -we mia zizɛda, 'mɔ na yia gbaa. Wee -zɛli gbesɔ mia, mɔ -wa 'anzɪ gbesɔ -we -Lagɔ tiea leglizɪ gbesɔ 'wɔ. Wee -can -napɛ gbesɔ mia, mɔ -wa wee leglizɪ gbesɔ.»

2

'Sɛbɛ -we Zaana cɛla Efɛzu leglizɪ 'wɔ

¹ «Nɪ, leglizɪ -we mia Efɛzɪgbe nɔkplɛ, -in cɛli we 'anzɪ 'wɔ:

«Nyɪmɛ ɔ kaa -zɛli gbesɔ lilisɔ 'wɔ, 'in ɔ nɔa -can -napɛ gbesɔ nyidi, ɔ wɛli nɪ: ² -We weee -in nɔa lɛ, in -yi we. Sa -in nɔa lubho 'tɛtɛ, 'in -in yia dlɛtie 'yɪ, in -yi we. In -yi we 'ji nɪ, -in -yɔ 'nyii -ci'a'an nna. Tɔlɔa nɛɛ, -Lagɔɔ tietienya wa -mia, 'in wa 'nɪ we nya -mɪ. -In ylaa wa la, 'in -in yia we 'jiiyibheli nɪ, yocian wa -mia. ³ -In ka dlɛtie, wa ka -mɪ sialɪ na 'gbɔ, 'in 'kɔa 'nɪ -mɪ 'ylila wla.

⁴ «Cɪn, 'sa we mia, 'bhie gbɔ -we mia -aun nyidi, mɔ nɪ: sa -in -kala na zɛ we gwɛdɪda, -in 'nɪ -slɛɛn 'sa na zɛkali. ⁵ We -ka 'sa -mɪ, sa -in -kalki bhaa na zɛ, -in 'pa we dlɛ -gɔ. 'Bhiti -na dlɛ, 'in -we -in nɔa lɛ we gwɛdɪda, nɔ we lɛ lɔ. -In 'nɪ 'bhiti nɪ, 'in na yia -na -gbɛ, 'in na salɪ -na 'napɛ we 'bɪ 'wɔla. ⁶ Cɪn, gbɔ yabhlo gbaa -na daa: 'Nikolaa 'binyumaa lɛnɔgbɔ -na nyɛa 'wɔ -amɪ 'bhisa.

⁷ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya na yia suu 'bhue 'nyɛa. Wee su mɪ -Lagɔɔ -gbɛ. We bhue mia, mɔ nyɛa nyɪmɛ 'yliyɔgagie.»

'Sɛbɛ -we Zaana cɛla Siminu leglizɪ 'wɔ

⁸ «Nɪ, leglizɪ -we mia Siminɪgbe nɔkplɛ, -in cɛli we 'anzɪ 'wɔ:

«-ɔ mia ti, -in wa we bhloluda, ɔ ti bhaa, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie 'yɪ lɔgada, ɔ wɛli nɪ: ⁹ Wa mɪ -mɪ sialɪda, -in mɪ bobabhanyɔ nya, in -yi we 'ji. Nɪ, -in mɪ 'ɲɪmɪnnyɔ nya. In -yi we 'ji nɪ, tɔlɔa ka -mɪ wɛli 'nyumɛɛ. -Maa nɛɛ -maa mɪ *Zuifɔ nya, 'in -maa 'nɪ we nya -mɪ. *-Saataan 'ɲɪ nya wa suslolua 'wɔ.

¹⁰ Nɪ, sɪa -na yia, -in 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ. A yibheli we 'ji nɪ, *Kuzu yia aun laylaa: -kaslɔ 'wɔ wa yia amɪaa tɔlɔa 'paa we 'ka an sialɪ 'yɪ kugbua 'wɔ. Nɪ, wa -ka -mɪ 'bhaa yi, -in 'na -salɪ 'mɪ dlɛ -gɔ -nɪ. 'In, in 'ka -mɪ -can -kloo 'nyɛ. Wemɔ -can -kloo mia, nyuma -wa ka 'yliyɔgagie 'nɪa bhloluda -ka, ma plaa we 'wluɔ.

¹¹ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya mia, tlɛtlɛɛ 'sɔnɔ -na 'ka wa 'bha.»

'Sɛbɛ -we Zaana cɛla Pelgamɔv leglizɪ 'wɔ

¹² «Nɪ, leglizɪ -we mia Pelgamɔv gbe nɔkplɛ, -in cɛli we 'anzɪ 'wɔ:

«-ɔ kaa 'nɛnɔ 'ylisɔ -tɔgɔgblɛ, ɔ wɛli nɪ: ¹³ In -yi -na ladɪda da, mɔ *-Saatan pilɪ nyuma 'wlu la. In -yi we 'ji nɪ, -na dlɛ mɪ 'mɪ -gɔ. Da wa 'bhaa Antipasɪ ɔ gbaa na gbɔ tikli, -mɔ -Saataan ladɪda, -in 'nɪ 'mɪ dlɛ -gɔsa.

¹⁴ «Cɪn, we mɪ 'sa 'bhie, gbɔ 'kienyi mɪ -aun nyidi. -Mɔ -na -gbɛ, nyuma tɔlɔa slolua *-Balamɔv gbɔ. ɔɔ -Balamɔv slolua -Balaki sa ɔ 'kaa *Izlaɛlɪnyuma gbɔnyuuu 'yoo 'wɔkwa. ɔ nɛɛ wa li -zila -bɔbɔnɔmɛ, 'in wa -ka mɔtnɪ kwe.

¹⁵ 'Sa -bhlokpade tɔlɔa -wa 'ɲwɪna 'Nikolaa 'binyumaa gbɔ -yɔ, -maa mɪ 'yaa -na -gbɛ. ¹⁶ We 'dɛɛ 'gbɔ, -in 'bhiti -na dlɛ. We 'nɪ -mɔmɔ, 'in na yia amɪaa -gbɛ dayɪ, 'in na dɪla an tɔ na 'ɲwɛɛ -tɔgɔgblɛ nya.

¹⁷ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya mia, -Lagɔɔ lililɪ -we mia zizɛda, 'mɔ na yia wa 'nyɛa we -yɔ tɔkpa 'pɔpa. Wee tɔkpa mia, 'ɲɪ lolu mɪ we -gɔ cɛlɪda. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we -yi, we 'nɪ ɔ 'yɪa wee tɔkpa 'wɔbhu.»

'Sɛbɛ -we Zaana cɛla Tiatilu leglizɪ 'wɔ

18 «Nu, leglizı -we mia Tiatiligbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«ƆƆ-Lagoo 'Yu -o ka 'yli nyumaa nee -kosu, 'in o bhu lia telitelinete 'bhisa, o weli nu: 19 In -yi -na lenugbu. In -yi we 'ji nu, a kukali ze. -Na dli mi 'mi -gu, 'in -na saa -na -lima 'wu, 'in -in kaa dlitie. In -yi we 'ji nu, -we -na nua -sleeE E, we -zi -we gwedidaa -nu 'wu.

20 «We mi 'sa 'bhie, gbu yabhlo mia in -yo -mi 'so nyidi, mu nu: 'hwno -o wa laa Zezabeli, -o laa o 'de -Lagoo -falpanhwno, 'in -o a 'tidea 'yi amiaa 'dee -gbe, mo nua na lubhononya -dawli 'wu o gbagbaweli 'wu. Mo kwaa wa gbonyuu lu, 'in wa kaa motni kwe, 'in wa lia -zila -buboli. 21 In ka o 'yli zu o 'ka o dli 'bhiti, 'in o 'ni we -yohwuu. 22 We 'dee 'gbu, le na yia we nua, 'in o 'ka gu 'kadu bhli o -yo -wa o -yo wa dia -budu 'wu 'so. Nu, -maa 'ni -maa dli 'bhiti, 'in -maa 'ka o lenugbu 'bubhu ni, 'in na paa -maa siaste hwe. 23 O 'yua na yia 'bhaa. 'In leglizı weee 'ka we 'jiyibheli nu, -o yia nyumee dli zo -yo o 'wluksun la, -ami -wa. -O -ka -mi, -we -in -ka lenu, we 'klulu -na yia 'yia 'mi kweE. 24 Nu, amia Tiatilnyima toba, a 'ni wee slolue -yohwuu. Wee gbu wa laa: «Saataan naCi -we mia zizada.» In nee ain -yla, in 'ni ain 'gba -putu 'wludida -mi. 25 Nu, in 'ni -slu lu yi ni, -we mia ain kweE, a kpa we la -kli.

26-28 «-Wa -ka -gugali, -wa -ka na dumagbu -yohwuu we 'ka we bhloluda nyini, 'tite -we in 'yia na Didee kweE, 'mu na nyea wa. 'In na nyea wa 'tite wa 'ka laganya 'wlulapili, wa 'ka wa kpa -gla nya, 'in wa 'ka wa -wlo bla -nyida 'bhisa. 'In na nyea wa zlokpa -zeliya. 29 -O -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we.»

3

'Sebhe -we Zaan celia Salidu leglizı 'wu

1 «Nu, leglizı -we mia Salidigbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«Nu, -o kaa -Lagoo zuzu gbeso -yo -zeli gbeso kweE, o weli nu: In -yi -na lenugbu. Wa nee: -in -ga 'yiliyo, -zugba -in ka tli. 2 -In ganoo, -we -tua 'wu, 'in we mia -mi kweE, -in 'temani we la, we yi tli. -We ka gbu -wa, in ka we 'jiyibheli nu, -na lenugbu 'ni -mi tiklu in -Lagoo 'yliya 'wu. 3 Nu, -in ligbe weli -we -in 'nua, 'in -in yia we -yohwuu. -In zu we 'nonhwe, 'in -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'ni -mubu, -in 'ni ganoo ni, 'in na tlaha -mi 'wu 'wienyo 'bhisa, 'in bhla -we nya in 'kaa -na -gbe yi, -in 'na 'ka we yibheli.

4 «We mi 'sa 'bhie, -Lagonyima toba mia Salidigbe nukple, wa 'ni -slu wa -bana pwinplali. Waa nyima mia -bana 'pupa wa yia 'wuplaa, wa -yo 'mi 'so ka no, -we ka gbu -wa, wa ka we 'klv. 5 'Sa -bhlokpade, -wa -ka -gugali, ma plaa wee -bana 'wu, 'in wa 'hni -we mia celida 'yliyoga -sebhe 'wu, in 'na 'ka we lamumni. 'In na gbaa wa 'hni -zonu na Dide -yo o tietienya 'yu. 6 -O -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we.»

'Sebhe -we Zaan celia Filadelifi leglizı 'wu

7 «Nu, leglizı -we mia Filadelifigbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«-O mia tiklu, -o gbaa gbuzonu, -o kaa nyumaa 'wlulapinyo *-Davidu -lakli kweE, -o -ka klolo -kali, 'in wa 'nia mneni wa 'ka we kla, 'in -o -ka -bha kla, wa 'nia mneni wa 'ka -bha -kali, o weli nu: 8 In -yi -na lenugbu, -in -yi we 'ji nu, -in 'ni late 'nanuu, -zugba -na zu na weli 'nonhwe, 'in -in 'ni na gbu kpeli. -In -tali, in ka klolo yabhlo -kali -mi -yla, -we nyume yabhlogbodo 'nia mneni o 'ka kla. 9 Nyuma -wa suslolua 'wu -Saataan 'hni nya, 'in wa laa wa 'de Zuifo, 'in wa 'nia we nya -mi, yocian wa -mia. -In -tali, -we in 'kaa wa -yla lenu, mu nu: 'kua 'tite nya na yia wa -mi 'yu -laa, 'in wa 'ka -mi 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, in -kali -na ze. 10 -In ka na weli dli -gu zu dlitie nya,

we 'dεε 'gbu na yia -mī 'wɔkɔvɑ siasia bhla. Nii, wee siasie mia dudu weee -gu yida, we 'ka nyuma weee layla.

11 «Dayli na yia. -We -in kaa, -in kpa we la -kli. We -ka 'sa -mī, nyime yabhlogbɔɔ 'nī mneni ɔ 'ka -mī -na -can -kloo kwεε -sa. 12 -ɔ -ka -gugali, mɔ yia *-Lagobudu 'kadubu bhv -zεa, 'in wa 'na 'ka -bha ɔ vu. ɔɔ -gugalinyɔ -gu na yia na -Lagɔɔ 'ηni cεlia we -yɔ -Lagɔɔ 'gbee 'ηni. Wee -Lagɔɔ gbe mia, mɔ -wa *-Zeluzalemɔ -lolu, -we 'kaa -Lagɔɔ -gbe 'bhv yali, 'in we 'ka lasibhli. ɔɔ -gugalinyɔ -gu 'in 'kaa na 'ηni lolu cεli. 13 -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, ɔ 'nɔ we.»

'Sεbhe -we Zaana cεlia Laodiseegbe leglizī 'wɔ

14 «Nii, leglizī -we mia Laodiseegbe nɔkplε, -in cεli we 'anzi 'wɔ: «-ɔ gbaa -Lagɔɔ dumagbu, -ɔ -wa gbudayinyɔ tikli, -ɔ'ɔ 'tɔbhva yo, -ɔ ka ɔ nya -Lagɔ -laa -lu weee la, ɔ weli ni: 15 In -yi -na lenugbu. -In 'nī wɔtɔ, -in 'nī -su. Na dli nεε, -in -zε we 'yabhlo. 16 Nii, -in 'nī -su, -in 'nī wɔtɔ, -in wɔwɔlɔ, we 'dεε 'gbu, gwεzεa na yia -mī. 17 -In nεε nii, 'ηnumninyɔ -in -mia. -In ka -lu duun 'yi, 'in -in ka -lu weee -in 'yibhaa. -In mī 'sa gbada, -zugba -in mī poli poli nyazinyɔ nya, bobabhanyɔ -in -mia. -In mī kpanɔ nya, -in mī 'lɔlɔnyɔ nya. -In mī 'sa, 'in -in 'nī we 'ji -yi. 18 We 'dεε 'gbu, 'dī -we na zva -mī, mɔ ni: -in yi na -gbe, -can -we wa 'kplia 'wɔ -kosu 'wɔ, -in 'ka we zɔ, 'in -in 'ka 'ηnumninyɔ -zɔnɔ -zε. Yi, -in 'ka -bana 'pupa zɔ, -in 'ka we 'wɔpla, -na kpanɔ yi -mī zɔbhali. -In zɔ 'ya nyakpɔ, -in 'ka we 'yiliya 'wɔ palī, 'in -in 'ka layi. 19 «-We mia na -nɔ nya, nyuma -mama ka zε in -kalia, -maa na sialia, -in 'ka -maa gbv sololu 'gbv. We -ka 'sa -mī, -in 'bhiti -na dli, -in yi 'mī 'bī -guladolue nya. 20 -In pɔ yukwli! In 'yilgbe -budunwεε, in mī kɔkɔ bhlida. -ɔ -ka na weli 'nɔ, 'in ɔ -ka -bha -kalī, 'in na plaa ɔ -budu zɔ, 'in na -yɔ ɔ 'sɔ lia dabhlo. 21 «-Amī, in mī -gugalinyɔ nya. In -yɔ na Dide ka ɔ 'ηnumnikpe -guladi. We 'dεε 'gbu, -ɔ -ka -gugalinyɔ nya -mī, mɔ -yɔ 'mī 'sɔ 'kaa na 'ηnumnikpe -guladi. 22 -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, ɔ 'nɔ we.»

4

-Mɔ yali wa -mninia -Lagɔɔ 'ηni

1 -Mɔv 'bigv, 'in in yia -mɔ na 'yli -kakiε 'wɔ gbv -putu -yɔyi: kolo yabhlo mi ηwekalida yali. Wee weli -we in 'nva tiada, -we 'wɔba legle, we nεε 'mī -yla: «-Gbla -seli, -we 'kaa cī lenu, in 'ka -mī we 'klɔslolu.» 2 Tɔnɔ, -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'mī 'wɔ, 'in in yia 'ηnumnikpe -yɔyi -mɔ yali ladida -zugba we -guladinyɔ mī we -gu. 3 -ɔ -dia kpe -gula, lī ɔ lia tɔkpa -zɔnɔ wa laa zasipɔ -yɔ salidvanī 'bhisa. -Zuku lia tɔkpa -zɔnɔ wa laa emewlodɔv 'bhisa, mɔ bibeaa wee kpe. 4 Wee 'ηnumnikpe mia, 'ηnumnikpe -putu glv -bhlo 'ya -mnɔv bibeaa we. Nyuma kpasī glv -bhlo 'ya -mnɔv, -wa kaa -bana 'pupa 'wɔ, 'in wa kaa -can -kloo 'wluo, ma -dia wee kpenya -gula. 5 'Nyuu 'yika -papie klaa, welynī klaa, we -yɔ -dεε -gangie, mɔ bhua wee 'ηnumnikpe 'wɔ. We 'yu, ylv gbesɔ mī -nyumada sa 'titεε, mɔ -wa zuzu gbesɔ -we mia -Lagɔ 'yu. 6 Wee 'ηnumnikpe 'yu, we 'wɔsa gumunyu ka klv mī 'sese 'velī 'bhisa, mɔ mī -bha.

Wee 'ηnumnikpe kwesi, 'yliyɔgali -mnɔv mī -bha. 'Yli mneni we ku -yɔla weee. We mī we 'yugbεin -yɔ we lɔgbεin. 7 Wee 'yliyɔgaluu tianɔ -yɔ -jla 'wɔwɔ. We 'sɔnɔ -yɔ 'bhligbɔ -yule 'wɔwɔ, we tanɔv klv -yɔ nyimeε -nɔ 'wɔwɔ, 'in we -mnɔvanɔ 'wɔba -galubha -cīcε -we mia -bhlida. 8 Wee 'yliyɔgali -mnɔv mia dε ni, we 'yabhlo ka -kapue gelibhlo. 'Yli mnenia we ku -yɔla. We mī we -kapue dli, 'in we tɔlvā mia we -gu. Zlɔo, sabɔo lɔv we bhliā -nya. We nεε:

«Jεjitape, -ɔ mī tikli, -ɔ mī tikli, -ɔ mī tikli,

'tite weee mi o kwεε,
-o mi bhaa -bha, -o mia -bha, -o yia yia.»

9 We mia luv bhilda -zugba we mnunia -o -dia 'ηmnikpe -gulaa 'ηni, -o -gaa 'yliy' yli weee nya, 'in we gbaa o 'ηni -zovv, 'in we paa o fuo. 10 Da wee 'yliyogali -ka luv bhli -bhlo, 'in waa nyuma kpasu glv -bhlo 'ya -mnuv sibhlia 'kukolu -o -dia 'ηmnikpe -gv la 'yu. 'In wa bvbva -o -gaa 'yliy' yli weee nya, 'in wa vitelia wa -can -kloo o 'ηmnikpe 'yu, -zugba wa gbaε:

11 «Jεjitape, -amua -Lago,
we mi tiklu -a 'ka -na 'ηni -mnuv,
-a 'ka -bha -mi zv,
'in we mi tiklu -a 'ka -mi fuo 'pa
-na 'titeε 'gbv.
-We ka gbv -wa, -mi -laa -lu weee la.
-In neε, -lu yi la, 'in -lu yia layi,
'in -in yia we lala.»

5

Ghgli -sebheε klali wa -wlv

1 'In in yia ghgli -sebhe -yoyi, we mi o 'ηmnikpeε -guladinyo liliso 'wv. We -gv -yo we dlu mi celida. We mi klada -luu klali gbeso nya. 2 'In 'yia 'anz' 'tite yabhlo -yo, we 'yibhaa la weli 'tite nya, we neε: «Nyoo ka we 'klv o 'ka -luu klali gbeso ni -wlv, 'in o 'ka 'sebhe ni -bloa?» 3 Nu, nyume -o 'kaa we -kai, o 'ni -mi. O 'ni yali -mi, o 'ni dudv -gv -mi, o 'ni glu -mi. Nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka wee 'sebhe 'wotali. 4 Nyume -o kaa we 'klv o 'ka 'sebhe ni -blo, o 'ka we zel, o 'ni -mi. We 'gbv in yia wi -wvwo. 5 Tvov, waa nyuma kpasu 'yabhlo neε 'mi -ylaε: «-In 'na wili -ni. -In -tal, omv Zudaa zovayli -jla, -o -wa 'wlulapinyo -Davidu yu, o ka -vogali, mv kaa we 'klv o 'ka wee -luu klali gbeso -wlv, 'in o 'ka 'sebhe ni -blo.»

6 -Bha in 'yia *Bhlabhleyu -yo 'yligbeda. O mi 'ηmnikpe kwesi 'yliyogali -mnuv -yo nyuma kpasu nyidi. O Bhlabhleyu 'wlvsa -blu wa -d' o 'slakaa -nu nya. O ka 'gw' gbeso -yo 'yli gbeso. Mv -wa zuzu gbeso, -we -Lago 'paa yoo dudv weee -gv. 7 O Bhlabhleyu bea -o -dia 'ηmnikpe -gv la -yo, 'in o yia wee 'sebhe 'wvbbu -mvo lilikwesv 'wv. 8 O 'bhua wee 'sebhe 'wv, tvov wee 'yliyogali -mnuv -yo nyuma kpasu glv -bhlo 'ya -mnuv yia o 'yu 'kukolu 'sibhli. -O -ka -mi, o ka o -pete kwεε, 'in -can -d'ko -we n'kple 'wlv mia, -mvo ka -muv kwεε. Wee wlv mia, mv -wa -Lagonyumaa bhuhoe -weli. 9 -Bha wa bhlia luv lolu:

«-O kaa we 'klv o 'ka 'sebhe ni 'wvbbu,
-mi -wa.
-O kaa we 'klv o 'ka we -luu klali -wlv,
-mi -wa,
-we ka gbv -wa,
-o jitea o 'p'ov o 'ka nyuma 'woviti -Lago -yla,
-mi -wa.
Nyuma -wa 'bhva zva weee 'yli klaa,
weli 'yli -bhlo -bhlo -gbanya klaa,
klu weee nyuma klaa,
we -yo -wa 'bhva laga dudv weee -gv,
-o zitia wa 'wv -Lago -yla,
-mi -wa.

10 Nu, -o nva we le,
'in -Lago p'ia -maa 'wlv la,
-mi -wa.

-Ḑ nva we ɛ -maa 'ka -Lagɔbɔbɔnya -zɛ,
'in -maa 'ka ɔ dɔmagbɔ ɛnu,
-mɪ -wa.

-Mɪ nva we ɛ -maa 'ka nyɪma weee 'wlulapɪ
dudɔ weee -gɔ.»

¹¹ In -tali 'yaa -bha, 'in in yia 'anzɪnyaa weli 'nɔ. We -zu 'wɔ, wa 'nɪ mneni
wa 'ka we zɛɪ. Nu, wee 'yliyɔgali -mnɔa klaa, nyɪma kpasɪ klaa, we -yɔ
'ɲnumnikpe, 'mɔ we bibeaa -nya. We 'dɛ weee mia lɔɔ bhlɪda 'tɪtɛ, ¹² we nɛɛ:

«Nu, Bhlabhleyu -ɔ wa -dia -bɪɪ 'slaka nya,
'tɪtɛ klaa, 'ɲnumnie klaa, gbɔyɪlo klaa,
we -yɔ lateɪlo mɪ ɔ -nɔ nya.

We 'dɛɛ 'gbɔ, we mɪ tɪkɪɪ nyɪma 'ka -bha ɔ zɔ,
wa 'ka ɔ 'ɲɪɪ -mnɪɪ,
'in wa 'ka ɔ 'ɲɪɪ -zɔnɔ gba.»

¹³ 'In in yi 'yaa lɔɔ -putu 'nɔ. -Lu weee -Lagɔ -laa la, -we mia yali, -we mia
dudɔ -gɔ, -we mia glu, we -yɔ -we mia gumunyu lɔ, we 'dɛ weee bhlɪa lɔɔ, we
nɛɛ:

«-Ḑ -dia 'ɲnumnikpe -gɔ la,
ɔ -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ,
'tɪtɛ weee mɪ wa -nɔ nya,
'ɲnumnie weee mɪ wa -nɔ nya.
Wa bhlɪ wa 'ɲɪɪ, 'in wa zɔ -bha wa
'yɪ weee -nɔ nya.»

¹⁴ 'In wee 'yliyɔgali -mnɔa nɛɛ: «-Amenɪ!» Nyuma kpasɪ 'sibhɪa 'kukolu, 'in wa
yia ɔ bɔbɔ.

6

Bhlabhleyu -wɔa -luu klalɪ gbesɔ

¹ Tɔn, 'in in yia ɔ Bhlabhleyu -yɔyɪ. 'In ɔ yia wee ghɪɪ -sɛbhɛɛ klalɪɪu tanɔ
-wɔ. -Bha -bhlokpade 'yliyɔgali -mnɔaa 'yabhlo 'kpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, -dɛ 'bhisa. 'In
in yia we 'nɔ. We nɛɛ: «Yɪ!» ² In -talia -bha, 'in in yia numɛsɔn 'pɔpa -yɔyɪ. -Ḑ
-dia we -gɔ la, ɔ ka pɪnɔ kwɛɛ, 'in wa yia ɔ -can -kloo yoo 'nyɛ. Nu, ɔ ka -gɔgali,
'in -gɔ ɔ yɪ 'yaa -galɪa mɪna.

³ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu klalɪɪu 'sɔnɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade,
'in in yia 'yliyɔgaluu 'sɔnɔ weli 'nɔ. We nɛɛ: «Yɪ!» ⁴ In numɛsɔn -putu yabhlo
yia 'tɪa, we -za -kosu 'bhisa. -Ḑ -dia we -gɔla, 'mɔ wa 'nyɛa 'yoo, ɔ 'ka dudɔ -gɔ
tɔ -la, 'in dudɔgɔ -nyɪma 'ka 'bhɔbhalɪ. -Bha wa 'nyɛa ɔ tɔgɔgbɛ yoo.

⁵ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu klalɪɪu tanɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade,
in 'nva 'yliyɔgaluu tanɔ weli. We nɛɛ: «Yɪ!» In -talia -bha, 'in in yia numɛsɔn
-yɪlɔka -yɔyɪ. -Ḑ -dia we -gɔ la, ɔ ka kilo kwɛɛ. ⁶ Weli yabhlo 'tɪaa wee 'yliyɔgali
-mnɔa nyɪɪ, we nɛɛ: «'Mɔ -yɔ -gooo 'klɪ yia yia. Nu, 'mɔnɔ kilo -bhlo kaa 'yɪ -
bhlo -lubhoo 'pɛnɪgwɛzɪ, -gooo kilo ta kaa 'yɪ -bhlo -lubhoo 'pɛnɪgwɛzɪ. -Mɔmɔ
-ka 'kpɪ -yɔ nɔ, -in 'na zɪɪ we kwɛ -nɪ, we -vale -tɔ sa 'cɛ.»

⁷ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu klalɪɪu -mnɔnɔ -wɔ. -Bha -
bhlokpade in 'nva 'yliyɔgalu -mnɔnɔ weli. We nɛɛ: «Yɪ!» ⁸ In -talia -bha, 'in in
yia numɛsɔn -yɔyɪ, we fuakaa. -Ḑ -dia we -gɔla, ɔ 'ɲɪɪ wa laa tɪtɪɛ. Tɪtɪnyaa
'gbe -yɔ ɔ 'sɔ nɔ. 'In wa yia wa 'tɪtɛ 'nyɛ wa 'ka nyɪma 'bhaa mɪɪ dudɔɔ kibhe
-mnɔnɔnɔ -bhlo -gɔ. 'Sa wa mɪna wa 'ka nyɪma 'bha tɔgɔgbɛ klaa, ɲwɔ klaa,
tɪtɪɪgɔ klaa, we -yɔ -fliinuma 'nyɪɪ nya.

⁹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu klalɪɪu gbunɔ -wɔ. -Bha -
bhlokpade, in yia nyuma wa 'bhaa, wa zuzu -yɔyɪ 'slakagɔsallu zɔ. Waa nyuma
mia, wa ka -Lagɔweli -yɔɲwɪnɪ, 'in wa mia we gbɔdayɪnya nya, we 'gbɔ wa

yia wa 'bha. ¹⁰ Wa 'kpia 'wɔ 'titeɛ, wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔɔ 'zayli -ɔ mi -mɔwɔɔda, dɔdɔgɔ -nyumaa -yɔgbɔ -na yia 'wɔbhua, 'in -in 'ka wa gbɔ dili -amiaa -yɔkpasasie saa. 'Lee, bhla -mɔmɔ -na wɔɔɔ wea?» ¹¹ Tɔɔn, wa yia -maa -bana 'pɔpa 'wɔɔɔlilili, 'in wa nɛɛ -maa -yla, -maa wɔ -sɛ, nɔɔ, -maa bhelia -yɔ -maa lubhonɔ -lima -wa wa yia 'bhaa -maa 'dɛ 'bhisa, -maa nɔwɛ -ka gba 'bhie.

¹² In -talia -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yɔyi, 'in ɔ yia -luu klalilu gbelibhlonɔ -wɔ. -Bha dɔdɔ zuklua 'titeɛ. 'In 'yɔ yia yɔlumanɔ nɛɛ -gbɛnaa, 'in 'cɔ yia zamanɔ 'pɔn 'bhisa. ¹³ 'In -zɛli yia bhli dɔdɔ -gɔ, su wa zɔbhahia, -pɔpɛ -ka 'pli, sa we 'bhue jitea, 'sa -zɛli jitea dɔdɔ -gɔ. ¹⁴ 'In yali yia labhɔ nyumaa 'yliya 'wɔ, nɛɛ -bita wa gli. -Gɔgɔ weee -yɔ dɔdɔ weee mia 'nyu nyidi, 'in we yia 'tɔ. ¹⁵ Tɔɔn, dɔdɔgɔ -nyumaa 'wlulapɔnya klaa, nyumaa 'yugalɔnya klaa, 'sɔjaa 'yugalɔnya klaa, 'nɔmɔnɔnya klaa, nyuma 'tite klaa, galɔ klaa, we -yɔ -wa 'nɔ galɔ nya -mi, wa 'dɛ weee yia zize -gɔgɔɔ 'bhɔka 'wɔ, we -yɔ tɔkpa -nyidi. ¹⁶ Wa nɛɛ tɔkpa -yɔ -gɔgɔ -yla: «A bhli -aun -gɔ. A zize -aun 'pɔpɔ, -ɔ -dia 'nɔmɔnɔkpe -gɔ la kwɛɛ. A zize -aun 'pɔpɔ Bhlabhleyuu 'cɛ kwɛɛ. ¹⁷ Nɔɔ, we ka nyini, wa 'cɛpayli 'kadɔ ka nyini. Nyɔɔ mneni ɔ 'ka we 'yu 'yiligbea?»

7

Nyuma 'wlu glɔ ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000)

¹ -Mɔɔ 'bɔgɔ, 'in in yia 'anzi -mɔɔa -yɔyi 'yiligbeda dɔdɔɔ gwɔgwɔ -mɔɔa 'yli. -Mɔɔ mi dɔdɔɔ -pɔpɛ -mɔɔa 'yoo -kɔɔɔda, -mɔɔ yi 'wɔ nɔɔ, -pɔpɛ yabhlogbɔɔ 'pli dɔdɔ -gɔ, gumunyu -gɔ we -yɔ su 'wlu. ² 'In, in yia 'anzi -putu yabhlo -yɔyi 'wɔsɔɔda 'yɔɔ 'wɔsɔɔɔda. -Lu -we nya wa zɔa -Lagɔɔ yibhelida nyuma -yɔ, we mi we kwɛɛ. 'Anzi -mɔɔa -we -Lagɔɔ 'nyɛa 'tite we 'ka gumunyu -yɔ dɔdɔɔ sialɔ, we 'kpia 'wɔ 'titeɛ we -yla, we nɛɛ: ³ «A 'yiligbe -sɔ, nɔɔ, -a 'nɔ -sɔ 'yiliyɔga -Lagɔɔ yibhelida -Lagɔɔ lubhonɔnyaa 'klɔ -yɔ zɔ, dɔdɔɔ klaa, su klaa, we -yɔ gumunyu, a 'na sialɔ we -nɔ.» ⁴ 'In -wa -Lagɔɔ zɔa ɔ 'dɛɛ yibhelida -yɔ, 'in in yia wa nɔwɛ yibheli. *Izlaɛlu zɔa weee 'yli, nyuma 'wlu glɔ ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000).

⁵ Zudaɔ zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Lubɛnu zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Gadu zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

⁶ Asɛlu zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Nɛfotalii zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Manase zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

⁷ 'Simeɔ zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

*Leviii zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Isakaa zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

⁸ Zabulɔn zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

*-Zɛzɛfɔ zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Bezameɛ zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Wa 'dɛ weee 'klɔ -yɔ wa zɔa -Lagɔɔ yibhelida.

Nyumaa -zlo bibeɔ 'nɔmɔnɔkpe

⁹ -Mɔɔ 'bɔgɔ, in -talia -bha, 'in in yia nyumaa -zlo -yɔyi. Waa nyuma -zu 'wɔ, -ɔ mnenia ɔ 'ka wa zɛli, ɔ 'nɔ -mi. Nɔɔ, dɔdɔ weee -gɔ -nyuma wa -mia: laga weee -gɔ -nyuma mi -bha. Zɔa weee 'yli -nyuma mi -bha. Klu weee nyuma mi -bha. Wɛli weee nyuma mi -bha. Wa 'yiligbe 'nɔmɔnɔkpe -yɔ Bhlabhleyu 'yu. Wa ka -bana 'pɔpa 'wɔ, 'in saɔn mia wa kwɛɛ. ¹⁰ Wa 'kpia 'wɔ 'titeɛ, wa nɛɛ: «-Amiaa -Lagɔɔ -ɔ -dia 'nɔmɔnɔkpe -gɔ la, ɔ -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ, gbɔwɔsasie mi wa -nɔ nya!»

¹¹ Nii, 'anzɪ weee bibeaa wee 'yliyɔgali -mɔɔa klaa, waa nyuma kpaɔi klaa, we -yɔ 'ɲɪmmɪkpe. Wa -gbliia 'wlu la 'ɲɪmmɪkpe 'yu, 'in wa yia -Lagɔ bɔbɔ. ¹² Wa nɛɛ:

«-Amɛnɪ!

Nyuma weee gba ɔ 'ɲɪ -zɔnɔ.
Nii, nyuma weee -mɔnɪ ɔ 'ɲɪ,
gbɔyilo weee mɪ ɔ -nɔ nya,
nyuma weee 'pa ɔ fuo, nyuma weee zɔ -bha ɔ,
'tɪtɛ -yɔ latɛlo weee mɪ ɔ -nɔ nya.
We -mɪ 'sa, 'in we 'ka 'sa -tu
'yɪ weee -nɔ nya.»

¹³ Bha nyumɛ kpaɔa yabhlo 'yibhaa 'mɪ laɛ: «'Lee, waa nyuma kaa dɛ -bana 'pɔpa 'wɔ, mɔɔ -nyuma wa -mɪ, 'in mɔ wa 'bhɔɔa?»

¹⁴ In nɛɛ ɔ -yɪa: «Na -kanyɔ, ɔ -yia we 'ji, -mɪ -wa!»

ɔ nɛɛ: «Waa nyuma mia dɛ, wa ka wa siɔli bhabha. Wa ka wa 'dɛɛ -bana -wɔɔ Bhlabhleyuu 'pɔn lɔ, 'in we yia pɔmanɪ tenyii. ¹⁵ We 'gbɔ wa 'yiligbea -Lagɔɔ 'ɲɪmmɪkpe 'yu, zɪɔɔ, sabɔɔɔ, wa 'ka ɔ dɔmagbɔ lɛnɔ ɔ -budu 'kadu zɔ, 'in ɔ -dia 'ɲɪmmɪkpe -gɔ la, 'in -mɔɔ kɔa wa 'wɔ. ¹⁶ Nwɔ 'na 'ka 'maslɛɛn wa 'bha, 'nyumatɔ 'na 'ka 'maslɛɛn wa 'bha, 'yɪ -yɔ slo 'na 'ka 'maslɛɛn wa 'bha. ¹⁷ Nii, Bhlabhleyu -ɔ mia 'ɲɪmmɪkpe kwesi, mɔ yia wa 'nyuwɪkɔa lɔ kwaa, bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ 'bhisa. 'In -Lagɔ yia wa 'mɔ weee sia.»

8

Bhlabhleyu -wɔa glɪɪ -sɛbhɛɛ klalɪuu gbesɔnɔ

¹ Nii, Bhlabhleyu -wɔa wee glɪɪ -sɛbhɛɛ klalɪuu gbesɔnɔ, 'in -Lagɔɔ -gbɛ yia 'wɔtɔ blenyii 'lɛlu kibhe -bhlo. ² In, in yia 'anzɪ gbesɔ -yɔyɪ 'yiligbedaa -Lagɔ 'yu. ɔ yia we lɛglɛ gbesɔ 'wɔladlɪli.

³ 'Anzɪ -putu yia, 'in we yia 'slakagɔsalɪu kwesi 'yiligbe, -can -dɔkɔ mɪ we kwɛɛ, we nɔkplɛ wa siea 'wɪ. Wa 'nyɛa we 'wɪ duun yoo, we susɪlɔua -Lagɔnyuma weee bhuhhoewɛɪ -yɔ 'wɪ 'wɔ, 'in we -yɔ we yia 'slakagɔsalɪu 'yɔ mɪ, we 'ka we -Lagɔ 'nyɛ. Wee 'slakagɔsalɪu mɪ -can nya, 'in we mia -Lagɔɔ 'ɲɪmmɪkpe 'yu. ⁴ In 'wlu gbeylo -yɔ -Lagɔnyuma weee bhuhhoewɛɪ yia 'wɔsɔ 'anzɪ kwɛɛ -Lagɔ 'yu. ⁵ Tɔn, 'anzɪ 'bhua -dɔkɔ 'wɔ, we yia we yeli 'slakagɔsalɪuu -kosu nya, 'in we yia we dɔdɔ -gɔ 'mɪ. -Bha -bhɪɔkpade, -dɛ -gaan, wɛɪnya gbaa, 'nyu 'paa 'yika, 'in dɔdɔ yia zuku.

Ta -lɛglɛ -mɔvaa wɛɪ

⁶ 'Anzɪ gbesɔ, -we kaa lɛglɛ gbesɔ kwɛɛ, mɔ mnazɪa we 'dɛ la we 'ka we bhli.

⁷ We tɪanɔ bhliia we lɛglɛ, 'in -zɛɪ nyu klaa, -kosu klaa, we -yɔ 'pɔn, -we mia 'wɔsusɪlɔuda, 'in we yia we dɔdɔ -gɔ 'mɪ. Dɔdɔɔ kibhe ta -gɔ -bhlo yia si, su ta glaa -bhlo -yɔ -petu yalɔ weee yia si.

⁸ We 'sɔnɔ bhliia we lɛglɛ: -kosu 'kadu 'wɔa -gɔgɔ -we mɪ sida, 'mɔ wa vitelia gumunyu lɔ, 'in gumunyu taa nɔɔ -bhlo yia 'pɔn -zɛ. ⁹ Gumunyu lɔ -li ta glaa -bhlo yia tɪ, 'in we yia 'glɔ ta glaa -bhlo lasa.

¹⁰ We tɪanɔ bhliia we lɛglɛ: -zɛɪyaa 'kadu 'bhua yalɔ, 'in we yia bhli, wee -zɛɪyaa mia, -kosuu mɔɔ 'bhisa we nyumaa, mɔ bhliia 'nyuwɪkɔanya -yɔ -gbɔa 'kadɪ ta glaa -gbɔa -bhlo lɔ. ¹¹ Wee -zɛɪyaa wa laa kalɔ, 'in wee -gbɔa ta glaa -bhloo 'nyu yia kamanɪ. 'In wee 'nyu yia nyuma duun 'bha we 'kikaloo 'gbɔ.

¹² Wee 'anzɪ -mɔnɔnɔ bhliia we lɛglɛ, 'in 'yɪɔ kibhe taa nɔɔ -bhlo klaa, 'cɔɔ kibhe taa nɔɔ -bhlo klaa, we -yɔ -zɛɪ ta glaa -bhlo yia -nyumo. Sa zɪu taa nɔɔ kibhe -bhlo -tɔa nɪkpise 'wɔ, 'sa sabɔɔ taa nɔɔ kibhe -bhlo 'nɪa 'cɔ -yɔ -zɛɪ san 'yɪ.

¹³ Nu, in -talia -bha, 'in in yia -galibhacice mia -bluda -mɔ yali 'pɪpɪ 'wɔkɪwɛlɪ 'tɪtɛ 'nɔ, we nɛɛ: «Gbonyuu, gbonyuu, gbonyuu mɪ dɔdɔgɔ -nyimaa -nɔ nya 'anzi taa pnu -ka wa leglɛ bhli!»

9

Leglɛ gbunɔ

¹ Nu, 'anzu gbunɔ bhliya we leglɛ, -zɛliya yabhlo -we bhliya dɔdɔ, 'in in yia we -yɔyɪ. 'Bhuka -we 'nia bhloluda -ka, we -laklɪ wa 'nyɛa wee -zɛliya yoo.

² We -kalia wee 'bhɔka, gbeylo -we 'wɔba -klaaa gbeylo mɔ 'tlaa -mɔ, 'in we yia 'yɔ -yɔ -pɪpɛ ylumanɪ. ³ Wee gbeylo 'wɔ -gangannya 'tlaa, 'in we yia dɔdɔ -gɔ lamneni. 'In -Lagɔ yia 'tɪtɛ -we -yɔ -klagbetaa 'tɪtɛ 'wɔwɔba we 'nyɛ. ⁴ Wa nɛɛ we -yla we 'na nɔnɔ gbonyuu -petu -yla lɛ -nɪ, we -yɔ sunya -yɔ -tɪtɪ -wɔtɔ. Nu, nyima -wa 'nia -Lagɔ yibhelida 'klɔ -yɔ -ka, 'ma we 'kaa gbonyuu -yla lɛnɔ.

⁵ Wa 'nɪ wee -gangannya 'yoo 'nyɛ we 'ka nyima 'bha. Wa nɛɛ nɪ, we sialɪ wa bhabha 'cɔ gbu zɔ. Sa -klagbeta -ka 'pa, 'in -bha globoa nɪ, we nɔ 'sa we. ⁶ We bhliya, tɪtɪɛ da wa yia -talia, 'in wa 'na 'ka we 'yɪ, we tɔ yia nyima 'bhaa, 'in kwɛɛ -mɔ yia wa -gwaa.

⁷ Wee -gangannya 'wɔba nɛmɛsɔn, -we wa mnazɪ la tɔgɔ -nɔ nya, 'in -we ka 'wɔlɔ 'wɔba nɛɛ -can -kloo mɪ -bha. We 'klɔ -yɔ nyimaa 'klɔ 'wɔwɔbɔ.

⁸ We 'nyɪ 'wɔ 'ɲwɔnɪ 'nyɪ. 'In we gla 'wɔ -jlaa gla. ⁹ We ka nɛtɛbana 'wɔ, 'in we -kapuee paa -jiji. We -jiji mia, we 'wɔ nɛɛ nɛmɛsɔn duun mɪ -wotloo 'wɔgbizɛda -gwagwɛ nya we 'ka tɔ -gɔa mɪ. ¹⁰ Wee -gangannya gɔn 'wɔba wee -klagbetaa gɔn, -we mia 'ylitɛhɛda seenɪ 'bhisa. We gɔn nya we mnenia we 'ka nyima -yla gbonyuu lɛnɔ 'cɔ gbu zɔ. ¹¹ Wee -gangannya ka 'wɔlɔpɪnɔ: 'bhɔka -we 'nia bhloluda -ka, we 'wɔ -Kuzuu 'anzi we -mia. Nu, we 'ɲnɪ -wa Abadɔn zuifɔwɛlɪ 'wɔ, Apolɔn *glɛkɪwɛlɪ 'wɔ. We ji -wa -Lunyumonyɔ.

¹² Tɪatɪ -gbonyuu 'plɪa dɛ, nɪ, we -tɔ lɔ 'sɔ.

Leglɛ gbelibhlonɔ

¹³ Nu, 'anzu gbelibhlonɔ bhliya we leglɛ nɪ, 'in, in yia wɛlɪ yabhlo 'nɔ. -Lagɔ 'slakagɔsalɪluu gwɪgwɪ -mnɔa 'yɪ we 'bhɔa. Wee 'slakagɔsalɪlu mɪ -can nya, 'in we mia -Lagɔ 'yɪ. ¹⁴ Wee wɛlɪ nɛɛ wee 'anzu gbelibhlonɔ kaa leglɛ kwɛɛ -yla: «'Anzi -mnɔa -we mia gbɔanda, -gbɔa 'kadɔ wa laa Eflatɪ kwesi, -in -blo we -nya.»

¹⁵ Wee 'anzi -mnɔa mia, -Lagɔ ka we lamnazɪ lɔ lubhoo -nɔ nya. Wee -zɔ nɪ cɔ nɪ yɪ nɪ 'lɛlɪ tɛnɪ -nɔ nya zɔ mnazɪ we la, we 'ka mɪ, we 'ka nyima 'wɔsɪsalɪ, 'in we 'ka nyima ta glaa -bhlo 'bha. Nu, wɛlɪ gbɔa, 'in wa yia we -blo.

¹⁶ 'Sɔlɔ -wa mia nɛmɛsɔn -gɔ, wa zɛla wa 'mɪ -yla, wa ɲwɛ nyɪ minɪɔn 'wɔ -bhlo. ¹⁷ -Mɔ na 'yɪ -kakiɛ 'wɔ, -wa -dɪa wee nɛmɛsɔn -gɔla, sa in 'yɪa wa -yɔ mɔ nɪ: nɛtɛbana mia wa 'wɔ, we -za -kosu 'bhisa, we yɪ yali 'bhisa, we -za lɔ -bhuhbɛ nɔkplɛ 'bhisa. Wee nɛmɛsɔnnyaa 'wɔ 'wɔba -jlaa 'wɔ. 'In -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhhui slo tlaa we ɲwɛɛ. ¹⁸ Nu, -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhhui slonya 'tlaa da we ɲwɛɛ nɪ, mɔ -wa siasie ta. Mɔ 'bhaa dɔdɔgɔ -nyima ta glaa -bhlo. ¹⁹ Nu, wee nɛmɛsɔnnyaa 'tɪtɛ mia, we mɪ we ɲwɛ -yɔ, 'in wɛ mia we gɔn -yɔ. We gɔn 'wɔba tɪbɛ. We ka 'wɔlɔ, we nya we nɔa nyima -yla gbonyuu lɛ.

²⁰ Wee siasie 'nɪ dɔdɔgɔ -nyima wee 'bha. Nyima -wa -tɔa -bha, wa 'nɪ wa tɛlɛtɛlɪ 'bɪbhɔ. Wa mɪ -bhlokpɛdɛ 'kuzunya bɔbɔda, tɛlɛtɛlɪ mia -can nya klaa, 'gwɛzi nya klaa, nɛtɛ nya klaa, tɔkpa nya klaa, we -yɔ su nya, wa 'nɪ we bɔbɛ 'bɪbhɔ. 'In wee tɛlɛtɛlɪ mia, we 'yɪ la, we 'nɔ 'in we 'nɔ. ²¹ Nu, wa 'nɪ wa dɪ 'bhiti, wa mɪ nyima 'bhada -bhlokpɛdɛ, wa mɪ yɪlɪ lɛnɔda, 'in wa -yɔ nyima wee dia -budu 'wɔ, 'in tɔba yɪla 'wɛ.

10

'Anzi -yo ghlgl -sebhε -yulε

¹ 'In in yi 'yaa 'anzi 'tite -putu -yoyi yali 'bhoda. Yalɔpɔa wɛla we 'wɔ -bana 'bhisa, 'in -zuku yia we 'wlu bibe. We kɔv nyumaa 'yɔv 'bhisa, 'in we bhɔgɔv 'wɔva -kosuu -dɔv. ² Ghlgl -sebhε -yulε mɪ we kwεε, we mɪ ηwεkalɪda. Gumunyu -gɔv we dia lilibhɔ la, 'in we yia dɔdɔ -gɔv kɔpɛbhɔ ladɪ. ³ Sa -jla kpɪa 'wɔ 'titeε, 'sa we 'kpɪa 'wɔ. We 'kpɪa 'wɔ tɔvɔn, 'in -dε gbesɔ yia -gan. ⁴ Wee -dε gbesɔ -gangieε 'bɪgɔ, 'in 'yɪbha yaa 'in 'ka we wɛli cɛli. -Bha -bhlokpade, 'in wɛli yabhlo yia gba -mɔ yali. We nεε 'mɪ -ylaε: «Wɛli -we wee -dε gbesɔ gbaa, -in zize we. -In 'na cɛli -lu yabhlogbɔ -ni.»

⁵ Nu, wee 'anzi 'in 'yɪ yaa -yɔ 'yɪgbeda, -we ka bhɔv yabhlo mia gumunyu -gɔv, 'in we 'yabhlo mia dɔdɔ -gɔv, we yia lilisɔ 'wɔbhɔ yali. ⁶ 'In we yia bi -Lagɔ -ɔ -gaa 'yɪyɔ 'yɪ weee nya, ɔ 'ηni nya, -Lagɔ -ɔ -laa yali -yɔ we 'wɔ -lu weee la, ɔ -laa dɔdɔ -yɔ we -gɔ -lu weee la, we -yɔ gumunyu -yɔ we lɔ -lu weee. Wee 'anzi nεε: «We bhla 'ni 'maslεεn latlɔv. ⁷ Nu, zɪ 'anzu gbesɔv yia we lεglε bhla, -Lagɔv 'wlukɔvɔn -gbɔv mia zizeda, we zɪ ɔ nɔa we lε. Cɪv, lε ɔ yia we nɔa, sa ɔ gbaa we, ɔ lubhonɔnya -wa mia ɔ gbɔv -falpanya nya -yla, 'sa.»

⁸ 'In wɛli -we 'in 'nɔ yaa -mɔ yali, we nεε 'ya 'mɪ -ylaε: «'Anzi yɪgbea gumunyu -yɔ dɔdɔ -gɔv, -in mni we -gbε, 'in 'sebhε -we mia ηwεkalɪda we kwεε, -in 'bhu we 'wɔ.»

⁹ 'In in yia we -yɔbε. In nεε we -yla nu, we 'nyε 'mɪ wee 'sebhε -yulε yoo. We nεε 'mɪ -yla: «-In 'bhu we 'wɔ, -in 'ka we li. Nu, kamanɪa we yia -na nɔkplε, nu, lɔv 'kpɪ 'bhisa we yia mɛnɪa -na ηwεε.» ¹⁰ In -saa wee 'sebhε we kwεε, in lia we, lɔv 'kpɪ 'bhisa we mɛnɪa 'mɪ ηwεε. -Slεεn in mnaa we, 'in we yia kamanɪa nɔkplε.

¹¹ Wa nεε 'mɪ -yla, we mɪ 'ya nu, in gba -we -Lagɔ yia lɛnɔa, klu duun klaa, laganya klaa, wɛlu 'yɪ -bhlo -bhlonya klaa, we -yɔ nyumaa 'wlulapɪnyaa daa.

11

-Lagɔv gbɔdayinya 'sɔ

¹ -Mɔv 'bɪgɔ, gbleε yabhlo -we -yɔ su -we nya wa yɪbhɔvɔ -lu 'sɔ 'wɔwɔvɔ, wa yia 'mɪ we yoo 'nyε. 'In wa nεε 'mɪ -ylaε: «-In -sɔ 'wɔ -in 'ka -Lagɔvɔvɔvɔ 'kadɔ -yɔ we 'slakagɔsalɪlu yɪbhɔvɔ mni. -Wa mia -mɔ -Lagɔvɔvɔvɔ, -in zɛli wa. ² Nu, -in tɪ -budɔv wεε 'wɔ. -In 'na yɪbhɔvɔ -bha -ni, -we ka gbɔv -wa, -wa 'nia Zuɪfɔ, wa ka we wa 'nyε, 'in ma yia -Lagɔvɔ -mɔwɔv gbe -gɔnɔa 'in wa 'ka we lawɔvɔwɔlɪ 'cɔv glɔ 'sɔ, 'cɔ 'sɔ zɔ. ³ Nu, in gbɔdayinya 'sɔ na yia yoo 'paa wa 'ka -Lagɔwɛli gba wee 'yɪ 'wlu gbelibhlo 'yɪ glɔ ta nya, -gbɛnaa nya 'wɔ.» ⁴ Nu, ma -wa *olɪvɔsu 'sɔ -yɔ 'napε 'sɔ -we 'yɪgbea dɔdɔv -Kanyɔ -Lagɔ 'yu. ⁵ Nyumε -ka we -yla gbɔnyuu lɛnɔa yɪ, 'in -kosu tlaa we ηwεε, 'in we bhaa ɔ. Nyumε -ɔ -ka we -yla gbɔnyuu lɛnɔa yɪ, 'sa -bhlokpade -mɔv yia tɪa. ⁶ Waa gbɔdayinya ka 'tite wa 'ka 'nyu 'yɪgbeli -mɔv yɪ 'wɔv we lɔa wa -Lagɔvɔvɔ -falpa bhla. Nu, wa ka 'tite wa 'ka 'nyu 'pɪɔn 'wɔlabhɪtɪli. 'In wa ka 'tite wa 'ka dɔdɔ -gɔv siasieε 'yɪ -bhlo -bhlo lala wa dɪu da.

⁷ 'In gbɔv -we ka da wa 'yɪa ni, wa -ka we gbagbɛ bhla, 'in 'bhɔka -we 'nia bhloɔluda -ka, -mɔv nɪmε yabhlo yia 'tlaa, we 'ka wa tɔv dɪlɪ, we 'ka wa lu, 'in we 'ka wa 'bha. ⁸ 'In wa 'kwienya 'ka lasluda -tɔ -mɔ 'gbe 'kadɔv -gbɔv glɔv 'wɔ, da nyuma kulba wa -Kanyɔ *su -gɔla. Wee gbe mia, 'mɔ wa palɪa *Sodɔmɔ -yɔ Ezɪpɔtɔv 'wɔ. ⁹ Nu, nyumaa 'yɪ -bhlo -bhlo -wa 'bhɔa zɔvɔ -bhlo -bhlo 'yɪ, -wa gbaa wɛlu 'yɪ -bhlo -bhlo, we -yɔ -wa 'bhɔa laga -bhlo -bhlo -gɔv, -maa yia wa

'kwie ylaa 'yli ta kibhe nya. Wa 'na 'ka wa 'bhlubhlugbu -yogwuu. 10 Waa *-Lagogbuu -falpanya so nu titlie yia dudugb -nyuma 'muna 'wulaa, 'in wa 'ka -lu 'nyinyeni 'muna nya. Waa nyuma so nu ka wa siali tenyiii 'gbu.

11 Nu, 'yli ta kibhe -ka 'pli ni, 'in nyapehe bhua -Lagoo -ghe, 'in we plaa wa 'wu, 'in waa nyuma saa 'wu. -Maa -ka wa -yoyi, 'in -nyanigbo kpalia -maa. 12 'In weli 'tite yabhlo yia wa 'de 'so -yla gba yali: «A -gbia -seli.» 'In wa yia -mo yali -gbia yalipaa 'wu -zugba wa tonyuma yla wa. 13 -Bha -bhlokpade dudv zuklua 'titee, 'in wee 'gbe kibhe kugbuua -gu -bhlonv yia labhu. 'In nyuma 'wlu glv -bhlo 'wlu kugbua le gbu (7.000) yia ti wee dudv zukluuee 'bigv. Nyuma tava -wa -tva -bha, -nyanigbo yia -maa -kpali, 'in wa yia -Lago -o mia yali 'hni -mnu.

14 Gbonyuuu 'sonv ka 'pli, -sleen, wee gbonyuuu tanv yia dayli yia.

Leglee gbesov

15 'Anzu gbesov bhlia we legle, 'in wa yia weli 'tite -nya 'nv yali. We nee: «Dudv 'wlupilie mi -sleen -amiaa -Lago Jejitape -yo o -Bhasanyo 'so kwee.

Ma yia nyuma weee 'wlupila, 'yli weee -nv nya.»

16 'In waa nyuma kpasv glv -bhlo 'ya -mnuv, -wa -dia 'hnumnikpenya -gv la -Lago 'yu, wa -gbia 'wlu la, 'in wa yia -Lago bobo. 17 -Mo wa -Lagoboboweli 'wu wa nee:

«Jejitape, 'tite weee -Kanyo -Lago, -mi o mi bhaa, 'in o mia, -mi -a paa fuo.

Nu, -na 'tite nya -in pila -sleen nyuma weee 'wlu la

18 Nu, laga ka 'ce 'pa, 'in -na 'cepapie yia 'woso.

'Yli -we nya -in 'kaa titlunya -yogbu 'wobhu we ka nyini.

Wee yli nyina -in 'ka -na gbuv -falpanya

-wa nva -na lubho, we -yo -na nyuma -wa saa -na 'hni -yo,

we 'ka nyuma kpasv -zeeo,

we 'ka 'nyenyeyua -zeeo,

-in 'ka wa -tnuv wla,

'in -wa -saa dudv la,

-in 'ka wa lasa.»

19 Nu, -Lagobudu 'kadv -we mia yali -kaha hwe, 'in wa yia -mo 'kesu -yoyi. Nu, wee 'kesu nokple, weli -we suslolua -Lago -yo o nyuma 'wu, 'in -we wa celia -li -gv, mu mia -mo. Toun, 'nyu 'paa 'yika, weli nya gbaa, -de -gaan, dudv zuklua, 'in -zeli nyu yia lva.

12

**-Zatibhe -sava 'hwno yabhlo -yowv*

1 Nu, gwedilu yabhlo 'tlaa yali: 'hwno yabhlo -wa. 'Ylv mi o 'wu -bana nya, 'in 'cv mi o bhv zo. -Zeli kugbua le so mia o 'wluo -kloo 'bhisa. 2 Oo 'hwno mi nokpla. O gwali bhla ka nyini, o mi luzii 'gbv o kpia 'wu. 3 'In gwedilu -putu yi 'yaa yali 'tla. *-Zatibhe 'kadv -wa, we -za. We ka 'wlu gbeso, we -yo 'gwi kugbua. We 'wlu -mumu -ka -mi, -muu ka -can -kloo -gu. 4 We gon nya we yilipea -zeli ta glaa -bhlo la, 'in we vitelia we dudv. Nu, oo 'hwno mi gwalida yida, 'in wee -zatibhe yia o 'yu 'yiligbe, nu, o -ka gwali ni, we 'ka o 'yu mna. 5 'In oo 'hwno yia nokpasuyu gwali. Nu, nokpasuyu -o 'kaa dudv weee -gv nyuma 'yoo da -slolu 'klo 'cici nya, mo -wa. 'In wa yia -Lago -yo o 'hnumnikpe kwesi oo 'yu bel. 6 Toun,

9 Nu, -o -ka 'nunv -yukwli 'wlu -ka, o 'no we.

10 Nu, -lu -we 'yli nyume 'kaa mnun, we 'yli o mnuna.

Nyume -o 'kaa -kaslv 'wv mni, -kaslv 'wv o mnia.

Nyume -o tvogbvl 'kaa 'bha, tvogbvl bhaa o.

We -ka 'sa -mi, -Lagonyuma -ka dltie, wa -tv -Lago dli -gv -zvda.

Nime -we 'tlaa glu

11 Toon, in yia nime -putu -yoyi glu 'tlada. We ka 'gwi 'so 'wlu, -muv 'wlv bhlabhleyuu 'gwi, nu, -zatibhe 'bhisa we gbaa. 12 NimeE tianuv 'tite we kaa. We -ka nyuma 'yu 'tla, mv nva le, 'in -maa bobba nimeE tianv -we titlile felia 'bhaa. 13 'In wee nime nva gwedigbv 'kadl le, 'in we sobhalia -maa hwegaga. Sa 'bhisa, we sa -kosu yali, 'in we laa we dudv -gv, nyuma weee 'yibadi. 14 Gwedigbonya -we wee nime nva le nimeE tianv 'yu, we nya we nva dudv -nyuma -dawli 'wv. 'In we gbaa -maa -yla nu, nime -we tvogbvl nva le, 'in we yia 'pv, wa tel we 'wvwb. 15 Nime -we 'tlaa glu, mv 'yia 'tite we 'ka we telitelu nyapele 'nye -muv 'ka gbagbe mneni. 'In -wa 'nia we bobv hwnu, we 'ka wa 'bha. 16 Mv nva we le, 'in nyuma weee, 'yuaoo, nyuma kpasioo, hnumnyao, bobabhanyaoo, -wa 'nia galoo, we -yo gali, 'in wa yia we yibhelida -yoka -gla nya. We 'ni wa liliso -yo -mi, -zugba wa 'klv -yo -wa. 17 Nu, nyume -o 'ni wee nimeE yibhelida -yoka, -o 'ni we 'hni -yoka, -o 'ni we nimeloo -yoka, wa'a 'nye o 'yoo o 'ka -lu zo, 'in o 'ka -lu pelv 'pa.

18 Nu, gbvilo -bhla bea. -o -ka 'ylimna, o sisali wee nimeE nimeloo 'wv, 'in o 'ka we 'wvlanv. Nu, wee nimeloo mia, nyume yabhloo hni -wa: mv -wa 'wlu ta glv ta 'ya gbelibhlo (666).

14

Nyuma wa zitia 'wv, wa lvv

1 'In -tali 'yaa -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yoyi. O mi *Siogogv 'wlv 'yligbeda, we -yo nyuma 'wlv glv ta -zakpa kugbua le 'so (144.000). O Bhlabhleyu -yo o Didee 'hni mi wa 'klv -yo celida. 2 Welv yabhlo yia yali 'bhv. Wee welv 'wlv gumunyuu -jiji, we 'wlv 'ya sa -de -gan. Wee welv menl -pete wa mia bhlida welv 'bhisa. 3 Waa nyuma mi 'hnumnikpe klaa, 'yliyogali -mnva klaa, we -yo nyuma kpasl 'yu lvv lolu bhlida. Wee lvv mia, nyume yabhlogbv 'ni mneni o 'ka we bhli, we 'ni waa nyuma 'wlv glv ta -zakpa kugbua le 'so (144.000) -wa -Lago zitia 'wv dudv -nyuma glaa 'wvvhv. 4 -Maa mia, -maa 'ni -maa 'de pvv -plalv 'hwnv duun nya. Cuv, 'sa -maa -tva 'wv sa 'painpain. Da Bhlabhleyu -ka 'plilv, -maa mi o 'bi. -Lago ka -maa 'wvziti dudv -nyuma glaa -maa 'ka o -yo Bhlabhleyuu tia -nyuma -ze. 5 -Maa 'ni yotvvhv. Cuv, -maa 'ni gbvnyuu 'wlv -ka -Lago 'yu.

'Anzi ta

6 Toon, in yia 'anzi -putu -yoyi -bluda -mv yali 'pivi. Mv yia -Lagv gv gbaa yia, dudv -nyuma -yla. Wee -Lagv gv 'ni bhloluda -ka. Nu, laga weee klaa, zva weee 'yli -nyuma klaa, welv 'yli -bhlo -bhloo gbanya klaa, we -yo nyumaa klu weee -yla we yia we gbaa. 7 Wee 'anzi neE welv 'tite nyae: «A so -Lago! A bhli o 'hni! Nu, bhla -we nya o 'kaa nyumaa -yvgbv 'wvvhv, we ka nyii 'gbv. Yali klaa, dudv klaa, gumunyuu klaa, we -yo 'nyuwlvkanya, -o -laa we la, a bobv o.»

8 'Anzv 'sozv yia tianv 'bi yi, -zugba we gbae: «O ka bhli, Babilvvgbe 'kadv ka bhli. O ka o 'mama nv laga weee 'nye sa duun, wa 'ka we 'ma. Nyume -o -ka wee nv 'ma, 'in -mav bhlilia o motni lv.»

⁹ Tɔɔn, 'in 'anzi tanɔ yia sɔ -gaa 'yu 'bi yi. We nɛɛ wɛli 'tite nyaɛ: «Nyumɛ ɔ -ka wee numɛ -yɔ we tɛltɛlinɔ bɔbɔ, ɔ -ka we yibhelida 'klɔ -yɔ -kaoo, ɔ -ka we sɔ -yɔ -kaoo, ¹⁰ ɔɔ nyumɛ yia -Lagɔɔ 'cɛɛ nu 'maa. Wee nu mia, we 'tɛ, 'in -Lagɔ yia we ɔ 'cɛ -kɔpɔ 'wɔslua. ɔɔ nyumɛ yia sia -kosu -yɔ -bhuhui slo 'wɔ. Sia ɔ yia -Lagɔɔ -mɔwɔ -anzinya -yɔ Bhlabhleyu 'yu. ¹¹ -Kosu -we yia wa sialia sa bhabha, we gbeylo yia -ghlada -tɔa 'yɔl weee -nu nya. -Slɛɛn, -wa bɔbɔa wee numɛ klaa, we tɛltɛlinɔ klaa, we -yɔ -wa kaa we yibhelida -yɔ, sabɔoo, zhoɔ, wa mi siada, wa siasie 'na 'ka bhlo.»

¹² We 'gbɔ -wa mia -Lagɔɔ -nu nya, -wa zɔa ɔ tite 'nɔɔwɛ, 'in wa dli tɔa -Zezu -gɔ ni, -maa mia, -maa -ka -slɛɛn dliɛ.

¹³ Tɔɔn, 'in in yia wɛli yabhlo 'bhɔa yali 'nu, we nɛɛ: «-We na yia -mɔ -yla gbaa ni, -in cɛli we: «-Wa tɛliha -Lagɔlubho 'wɔ ni, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mi wa -nu nya.»

«-Bha -bhlokpade, -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ: «Nyapea wa yia wa lubhoo 'biɔ. Wa lɛnɔgbɔ -zɔnɔnya -yɔ wa nɔ.» »

**-Dɔya -sa bhla*

¹⁴ In yla 'yaa -bha, 'in in yia yalipɔpa -yɔyɔ. -ɔ mia we -goladida, ɔ 'wɔl sa nyumɛ. -Can -kloo mi ɔ 'wluo, 'in 'nɛnɔ -bhleka mi ɔ kwɛɛ. ¹⁵ 'Anzi -putu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadu zɔ, we 'kpi'a 'wɔ 'titeɛ, we nɛɛ ɔ -dia yalipɔpa -gɔ la -ylaɛ: «-In 'bhu -na -bhleka 'wɔ, -in bhli -lu -didie. Nu, -luu -didi bhla nyinia, -we ka gbɔ -wa, -didi bhla bea dɔdɔ weee -gɔ.» ¹⁶ Tɔɔn ɔ -dia yalipɔpa -gɔ la, ɔ yia ɔ -bhleka latli dɔdɔ -gɔ, 'in we yia -li -di dɔdɔ -gɔ.

¹⁷ -Mɔɔ 'biɔ, 'in 'anzi -putu yia -Lagɔbudu 'kadu, -we mia yali, zɔ 'tla. -Mɔɔ ka 'ya 'nɛnɔ -bhleka kwɛɛ.

¹⁸ Tɔɔn, 'yabhlo yia 'slakagɔsalilu gɛgbɛin 'bhɔlɔ. -Mɔɔ mia, -mɔɔ ka -kosu -gɔ 'tite. We nɛɛ, we kaa 'nɛnɔ -bhleka kwɛɛ -yla wɛli 'tite nyaɛ: «-In 'bhu -na -bhleka 'wɔ, -in -sa *-dɔya, 'in -in 'ka we 'wluɔgɔwɔlɔ. Nu, -dɔya -we mia -mɔ su 'wlu dɔdɔ -gɔ, we ka zalɔ.» ¹⁹ Wee 'anzi tlia we -bhleka la dɔdɔ -gɔ, 'in we yia -dɔyaa gwna -sa. 'In we yia we -dɔyaa 'wɔnyazɔlu 'kadu nukplɛ viteli. -Mɔɔ -wa -Lagɔɔ 'cɛ. ²⁰ Nu, 'gbe lɔɔ wa 'nyazɔa wee -dɔya 'wɔ, 'in 'pɔɔn yia -mɔ 'tla. Wee 'pɔɔn mia, mɔ 'mnia kilo 'wlu gbeta (1.600) -gɔ, 'in we -gɔwɔpapɛ yia numɛsɔɔn ɔwɛ -yɔ nyini.

15

'Anzi gbesɔ -yɔ 'wɔbhlo -siasie gbesɔ

¹ -Mɔɔ 'biɔ, 'in in yia gwɛdilu -putu -yɔyɔ -mɔ yali: we 'yili, 'in we yia nyima ɔwɛgaga sɔbhali. 'Anzi gbesɔ ka siasie gbesɔ kwɛɛ. Wee siasie -wa 'wɔbhlo -siasie. Nu, mɔ nya -Lagɔ gbalia ɔ 'cɛ.

² Tɔɔn, in yia -lu yabhlo -yɔyɔ, we 'wɔl sa gumunyɔ 'sese -we -yɔ -kosu mi 'wɔsusloluda. -Wa lua numɛ klaa, we tɛltɛlinɔ klaa, we -yɔ we nimeloo, wa 'yiligbe gumunyɔ -gɔ. Wa ka -Lagɔɔ -pete kwɛɛ. ³ Wa mi -Lagɔɔ lubhonnyɔ *Moizɔ -yɔ Bhlabhleyu lɔɔ bhliɔ. Wa nɛɛ:

«Jɛitape,
'tite weee -Kanyɔ -Lagɔ,
'na lɛnɔgbonyia 'yili,
'in we nania 'yili.
Nyima weee 'wlulapilnyɔ,
'na yoo mi tikli,
'in we nania 'yili.

⁴ -ɔ 'nia ɔwɔnɔ ɔ 'ka -mɔ sɔ,
'in ɔ 'ka -na 'ɔni 'ylimani,
'mɔɔ -kanyɔ 'ni -mi.

-We ka gbv -wa,
 -m1 -bhlogbɔɔ mia -mɔwɔlɔda.
 Nu, dɔdɔgbv -nyuma weee yia -m1 'yu 'wlulagblia
 wa 'ka -m1 bɔbɔ,
 -we ka gbv -wa,
 wa ka -na lɛnɔgbv tikli -yɔyi.»

5 -Mɔv 'bɔgbv, 'in in yia -Lagɔbudu 'kadu -yɔyi ηwekalida -mɔ yali. -Mɔ we nɔkplɛ, -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ -ladilida m1 -mɔ. 6 'Anzi gbesɔ -we siasie gbesɔ mia kwɛɛ, mɔ 'tlaa -Lagɔbudu 'kadu zɔ. We ka -bana 'pɔpa 'paɔpaɔn 'wɔ. We 'kɔkɔlyi mia, -can -cɛsli mia -bha. 7 Wee -yliyɔgali -mnɔaa 'yabhlo 'nyɛa wee 'anzi gbesɔ -can -kɔpɔ gbesɔ yoo. Wee 'kɔpɔ m1 yeda 'yliyɔga -Lagɔɔ 'cɛ nya. 8 Gbeylo yabhlo 'bhua -mɔ -Lagɔɔ 'titɛ -yɔ ɔ 'ηnumɔie 'wɔ, mɔ yea -Lagɔbudu 'kadu. Nu, siasie gbesɔ -we mia 'anzi gbesɔ kwɛɛ, we 'n1 -slɔ 'plɔ n1, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'n1 mneni ɔ 'ka -Lagɔbudu 'kadu zɔ pla.

16

Siasie gbesɔ

1 -Mɔv 'bɔgbv, in 'nɔa wɛli 'titɛ yabhlo -we 'bhua -Lagɔbudu 'kadu zɔ, we nɛɛ 'anzi gbesɔ -yɛaɛ: «-Lagɔɔ 'cɛɛ kɔpɔ gbesɔ n1, a mɔn1 we nɔkpla -li jitea dɔdɔ -gbv.»

Siasiee tianv

2 'Anzi tianv mɔn1, 'in we yia wɛnɔv 'kɔpɔv nɔkpla -lu jite dɔdɔ -gbv. 'Gb1a 'nyii -we cɔnɔa, 'in we yia nyuma -yɔyi. Nu, nyuma -wa kaa wee numɛɛ yibhelida -yɔ, 'in wa bɔbɔa -we wa tɛlɛa, 'ma wee 'gbianya yia -yɔ.

Siasiee 'sɔnv

3 -Mɔv 'bɔgbv, 'anzu 'sɔnv yia wɛnɔv 'kɔpɔv nɔkpla -lu jite -mɔ gumunyu lɔ, 'in 'nyu yia 'pɔɔn -zɛ, 'kwieɛ 'pɔɔn 'bhisa. 'In gumunyu lɔ -lu weee yia tli.

Siasiee tanv

4 Wɛmɔv 'anzu tanv yia we -nɔ jite -mɔ -gbɔanya -yɔ 'nyuwɔlukɔanya lɔ, 'in we 'dɛ weee yia 'pɔɔn -zɛ. 5 'Anzi -we kaa 'nyi weee -gbv wɛli, 'in in yia we wɛli 'nɔ, we nɛɛ:

«-M1 -ɔ m1 -bha,
 -m1 -ɔ m1 bhaa tiada,
 -m1 -wa -Mɔwɔlɔnyɔ.
 Sa -na bhua dɔdɔgbv -nyumaa -yɔgbv 'wɔ n1,
 we tikli.»

6 -We ka 'gbv we mia tikli,
 mɔ -wa nu,
 maa jitea -Lagɔnyuma -yɔ ɔ gbɔv -falɔpanyaa 'pɔɔn.

We 'dɛɛ 'gbv,
 -in ka wa 'pɔɔn 'nyɛ,
 'in wa yia we 'ma,
 mɔ -wa wanɔv 'pɛnɛ.»

7 Nu, -mɔ 'slakagɔsalilu 'wɔ wɛli yabhlo 'bhua, in 'nɔa we, we nɛɛ:
 «Jɛjitapɛ,

'titɛ weee -Kanyɔ -Lagɔ,
 gbɔzɔnɔ -wa:
 -na gbɔwɔbhuhhue m1 gbɔzɔnɔ nya,
 'in we m1 tikli.»

Siasiee -mnɔvanv

8 -Mɔv 'bɔgbv, 'anzu -mnɔvanv yia -mɔvɔnɔv 'kɔpɔv nɔkpla -lu jite 'yɔ -gbv. 'In 'yɔlɔ san yia 'wɔtɛman1, 'in we yia nyuma -sie. 9 Tɔvɔn 'yɔlɔ 'pɔa, 'in we yia nyuma -sie

'nyumεε, -zugba wa vεlia -Lagɔ-ɔ 'paa wee gbonyii yoo. 'Sa we mia 'bhie, wa'a 'bhiti wa dli 'in wa'a ηwnu wa 'ka -Lagɔɔ 'ηni 'ylimani.

Siasiee gbunv

10 -Mvυ 'bigv, 'anzli gbunv jitea wenvυ 'kɔpυυ nukpla -lu wee numεε 'ηnumnikpe -gv. Tɔvυ, 'in sabɔ yia bε da wee numε pilia -lu weee 'wlu la. Nu, nyima mua wa 'dεε -kwitaya wa siasiee 'gbv. 11 Wa kuu 'cɔnvε -yɔ wa 'gbianaya 'gbv wa vεlia -Lagɔ-ɔ mia yali, -zugba wa zɔ wa gbonyii lenvε 'yliyo.

Siasiee gbelibhlonv

12 Nu, wee 'anzli gbelibhlonv yia -mυυυυυυ 'kɔpυυ nukpla -lu jite -gbvα 'kadυ -we wa laa Eflati lv, 'in we yia mna, nyimaa 'wlulapilinya -wa mia 'ylvυ 'wυsɔlvda, wa -ka yi, wa 'ka 'plu 'gbv. 13 -Mvυ 'bigv, in yia zuzu 'nyii* ta -we -yɔ gbɔηwυ 'wυwlvα -yoyi, -zugba we tlaa -zatibhε klaa, wee numε klaa, we -yɔ yoyogbvυυ -falpanyɔ ηwεε. 14 Nu, 'Kuzu 'paa wee zuzunya yoo, gwεdigbonyia we nva lε. Dvυv weee -gv we mna we 'ka nyimaa 'wlulapilinya weee 'bɔmni, we 'ka wa 'wlvugvwlali, 'in wa 'ka tv gv, 'tite -ka -Lagɔɔ 'yli 'kadυυ zl.

15 Nyimaa -Kanyɔ nεε: «Nu, 'wienyɔ 'bhisa na yia yia. -Mɔmɔ 'ni 'ytaa 'wυ -mυ, 'in ɔ -ka ɔ -bana lazɔ ɔ 'dε kwesi ni, 'wυtvvε -dlɔɔ mɔ ɔ -nv nya. 'In ɔɔ nyime 'na 'ka nɔ kpanv nya, nyima -ka ɔ ylada -mυ, zv 'na 'ka ɔ 'bha.»

16 Wamia nyimaa 'wlulapilinya weee, 'ma zuzu 'nyii gvɔgwɔlalia 'wlu da yabhlo. -Mɔ wa laa zuifweli 'wυ Amagedɔn.

Siasiee gbesɔnv

17 Nu, wee 'anzli gbesɔnv jitea wenvυ 'kɔpυυ nukpla -lu -mɔ yali -pυpε 'wυ. -Mɔ -Lagɔbudu 'kadυ zɔ, ɔ 'ηnumnikpe 'wυ weli 'tite yabhlo 'tlaa, we nεε: «We ka bhua.» 18 Tɔvυ, 'nyu 'paa 'yika, welvnya gbaa, -de -gaan, 'in dvυv yia zuklu 'titeε. Nu, nyima -ka bhaa dvυv -gv lamυ we 'ka -zεεn yli, dvυv 'nia -slɔ 'sa zuklu. 19 'Gbe 'kadυ yia ladidli ta, 'in laga -gbenya yia labhv. -Lagɔɔ dli yia Babilɔnv -gv -bhɔ, 'in ɔ yia we nv -kɔpυ 'nye, we 'ka 'ma. Wee 'kɔpυ mɔ yeda ɔ 'cε 'kadυ nya. 20 Dvυvnyia -we mia gumunyu nyidi, 'nyu ka we 'dε weee mna, wa'a 'yɔ 'maslεεn -gvɔnyaa 'wlu -yɔ. 21 Nwɔtlɔ -pue bhva yali, -zugba we bhilili nyima -gv tukpa 'kadυ 'bhisa. We 'wυwlvbε mneni we 'ka kilo gv 'sɔ nyini. 'In ηwɔtlɔ -pue nu 'gbv nyima vεlia -Lagɔ, -we ka gbv -wa, 'yli wee siasie 'yia.

17

-Lagɔ 'bhua Babilɔnv -yɔgbv 'wυ

1 Wee 'anzli gbesɔ -we kaa 'kɔpυ gbesɔ kwεε, we 'yabhlo bεa 'mɔ -yɔ, 'in we nεε 'mɔ -yla: «Yi, sa -Lagɔ yia 'naabizijwɔnɔ 'kadυ -kaslv 'wυpaa, in 'ka -mυ we 'klvslolu. ɔ ηwɔnɔ -wa 'gbe 'kadυ -we mia 'nyii -zlv kwesi. 2 Nu, dvυvgv -nyimaa 'wlulapilinya -yɔ ɔɔ 'ηwɔn 'sɔ ka -budu 'wvdi. Dvυvgv -nyima ka ɔ nv 'ma sa duun. 'In -mɔmɔ -ka ɔ nv 'ma, -mɔɔ -kanyɔ ka ɔ mɔvni lv bhilili.»

3 -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'mɔ 'wυ, 'in 'anzli yia 'mɔ da beblεε kwa. -Mεmε mia, 'in in yia 'ηwɔn yabhlo -yoyi, -zugba ɔ -di numε zalv -gvla. Wee numεε -gv wlv gbesɔ, 'in we 'gwɔ kugbua, 'in -Lagɔɔ vεli -ηnnuya mia we -yɔcεlida da weee. 4 ɔ 'ηwɔn ka 'naa -zɔnv -bana zalv 'wυ. Nu, -can klaa, tvkpa -zɔnv klaa, we -yɔ 'ηnumnli wa laa 'pelili, mv nya ɔ -kpea. -Can -kɔpυ mia ɔ kwεε. Nu, -nyanυ yea wee 'kɔpυ: mv -wa ɔ -yɔ nvkpasiaa -budu 'wvdiεε pɔv. 5 'ηni yabhlo, -we ka ji mia zizeda, -mυυ mɔ ɔ 'klv -yɔ cεlida. Mv -wa:

BABILɔNUGBE 'KADU
'NAABIZIJWNII 'NYAA -Yɔ

* 16:13 Zuzu 'nyii: 'sebhe tolba nεε pɔvυn -ka zuzu.

DUDU-GUU-NYANII GWEDIDA

6 'In in yia we 'jiyibheli nu, -Lagonyumaa 'pion -yo -Zezuu gbodayinyaa 'pion -we o 'maa, we nu mi o 'bhada.

In 'yia o -yo, 'in we yia 'mi njewegaga -sobhali. 7 'Anzi nee 'mi -yiae: «Lee -lu ka 'gbu we yi 'sa -mi -lbelia? Nu, oo 'njwno -yo nime -we -gu o -dia la, nime -we kaa 'wlu gbeso -yo 'gwi kugbua, we 'ji -we mia zizada, 'mu na yia -mi -yla gbaa.

8 Nime -we -in 'yia de -yo, we mi bha la. -Sleen mia, we 'ni lamu. 'Bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we 'wu we yia 'tlaa, 'in wa 'ka we lasa. We 'ka dudu gwedida bhili, nyuma -wa ka 'ni 'nia 'yliyoga -sebbe 'wu celida -mi, njewegaga yia wa sobhaa wa -ka wee nime 'yi. -We ka gbu -wa, wee nime mi bha la, -sleen mia, we 'ni lamu, nu, lu we yia yia.

9 «-Sleen mia, -in 'nu gbu 'wola gbu yilo nya. We -gu wlu gbeso mia, -gogo gbeso -wa. -Mo oo 'njwno -dila la. 'In we mi 'yaa nyumaa 'wlulapilunya gbeso nya. 10 Nu, nyumaa 'wlulapilunya gbu mia waa gbeso -manu glaa, -maa ka bhli, wa 'ni -sleen wa 'bi 'wu -mi. Nu, wa gbelibhlonu pilu -slu nyuma 'wlu la. Wa gbesonu 'ni -slu nyuni. 'In o -ka yi, o 'na 'ka -gwle. 11 Bhlasabhla -nimee tianu mia, -we mi bhaa la, 'in -we 'nia -sleen lamu, mu -wa nyumaa 'wlulapilunyoo gbetanu. We mi waa nyumaa 'wlulapilunya gbeso -manu glaa. La wa yia we -saa.

12 «'Gwi kugbua -in 'yia de -yo nu, nyumaa 'wlulapilunya kugbua -wa. Wa 'ni -slu wa 'tite 'yi. Nu, wa -ka wa 'tite 'nye ni, 'in wa -yo wee nime 'so pilu nyuma 'wlu la, bhla -selee -nu nya. 13 Waa nyumaa 'wlulapilunya weee mia, wa 'wlukubngbu -bhlo. We 'dee 'gbu wa yia wa latelo -yo wa 'tite wee nime -yla ti.

14 Ma yia Bhabhleyu tu dila, 'in lua o yia wa. -We ka gbu -wa, mo pilu nyumaa 'wlulapilunya weee 'wlu la, 'in o mi -ciaan nu -kanyo nya. Nyuma -Lago laa, 'in o yia -bha wa -sa, 'in wa mia tiklu -Lago 'yu, -maa -yo o so yia wa lua.»

15 -Muu 'bigu, 'anzi nee 'mi -yiae: «'Nyi -we -in 'yia de -yo, da 'naabizujwno -dia la, mu -wa nyumaa klu klaa, nyumaa -zlo klaa, laga klaa, we -yo weli 'yi -bhlo -bhlo gbanya. 16 'Gwi kugbua -we -in 'yia de -yo, we -yo wee nime, munya yia oo 'naabizujwno 'wonyea. -We weee o kaa kwee, kwee we yia we o -saa -nya, 'in we 'ka o ti kpanu nya. O yice we yia lia, 'in we 'ka o pnu -kosu 'wupa. 17 -We ka 'gbu we 'kaa we lenu -nya, mu -wa nu, -Lago zua we we dli 'wu, we 'ka dli -bhlo -ka, 'in we 'ka we 'tite nime -yla ti o domagbu nya. We 'dee 'gbu, 'tite weee waa nyumaa 'wlulapilunya yia wee nime yoo 'nyea. 'Sa we yia -mia, 'in we 'ka -Lago weli -gugbu lenubhla yi. 18 Nu, 'njwno -in 'yia de -yo, wee 'gbe 'kadu -wa. Mo pilu da dudu -nyumaa 'wlulapilunya weee 'wlu la.»

18

Babilongbee bhlibhie

1 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi -putu -yoyi yali 'bhoda. We ka 'tite, 'in we san nymia dudu da weee. 2 We 'kpa 'wu 'titee, we nee:

«O ka bhli, Babilongbe 'kadu ka bhli. -Bha zuzu 'nyii dila -sleen la. Pookazuzu weee -yo pookazia weee -we wa nyea 'wu, mu dila -bha la.

3 Nu, o ka laga weee o nu 'nye sa duun, 'in -momo -ka o nu 'ma, 'in -moo -kanyo bhilia o motu lu.

Dudu -nyumaa 'wlulapilunya -yo o 'so ka -budu 'wodi. 'Ya, o 'njumnie 'kadu 'gbu, dudu -guu -valepanya ka 'gwezi duun 'yi.»

4 'In in yia weli -putu 'bhua yali 'nu, we nee:

«Na nyíma, a 'tla Babilónogbe nùkplé.
A-ka we lenu, a 'na 'ka ò gbonyuu glaa -mí,
'in síasie -we yia ò bhítia,
a 'na 'ka we 'wò -mí.

⁵ Ní, ò gbonyí yíá yáí.
-Lagò 'ní ò lenugbù 'nyí 'wòdù.

⁶ Sa ò nua ò nyíma, a nu 'sa ò.
-We ò nua nyíma -yíá lé,
a nu we -zakpa 'sò lé ò -yíá.
'Kòpù -we 'wò ò 'nyenia nyíma nu,
a palí -mò 'télò nuù -zakpa 'sò ò -yíá.

⁷ 'Dée 'yilimanie -yò 'ñimnié ò 'yíbháa.
We 'dée 'gbù, a 'nyé ò 'sasòkpa -síasie
-yò guwòwòwòwò.
Ò nées ò 'dè -yíá:

«In -dí 'ñimnikpe -gòlá.
In 'ní -dògbàṛwò,
'in gu 'na 'ka 'mí 'wòwò.»

⁸ We 'dée 'gbù, síasie 'kadí
-we yia ò yíá 'yí -bhlo nya, mù ní:
nyíme -bhagu kláa, guwòwòwòwò kláa,
we -yò ñwò.

We 'dè weee yia ò -gbé yia.
'In -kosu 'ka ò -sìe.
Cùn, Jejitape ò 'bhua ò -yògbù 'wù,
ò ka 'títè.»

⁹ Ní, duduù -nyímaa 'wlulapínya -yò ò ka -budu 'wòdì. Wa ka ò 'gwézi lí.
We mí 'saa 'gbù, -kosu -we yia ò -sìeá, wa -ka we gbeyò -yòyí, wíá wa yia. -Gle
wa yia 'paa wee 'gbee 'gbù. ¹⁰ Wa 'na 'ka we kwesi lanyni, -we ka gbù -wa,
nyanò wa yia nua wee síasie 'kadùù 'gbù, 'in wa 'ka gbáé:

«Gbonyuu! Gbonyuu!
Babilónogbe 'kadù, 'gbe 'títè,
-Lagò 'cè 'kadù ka ò lasa
'lèh -bhlogbò nya.»

¹¹ Ní, duduù -gùù -valépanya mí wída, wa mí -gle 'pada wee 'gbee 'gbù. Wa
-valé'è zò -sléén. ¹² Wa pelòpa -lí ní: -can kláa, 'gwézi 'pòpa kláa, tòkpa -zònu
kláa, 'pelí kláa, 'naa -zònu kláa, 'naa -zalù -we ka -valé 'tèa kláa, -mìsò náa
kláa, we -yò suu 'yí -bhlo -bhlo -we wa'a 'yíá bhebhe. Tèlítèlí mí 'yá -bha,
tòba mí lùegla nya, tòba mí su -zònu nya, tòba mí neté -zònu nya, 'in tòba míá
tòkpa 'naní nya. ¹³ -Zapùù nnaní mí -bha, -lí -we ka ñné meníá, we mí 'yá -bha,
-mù -wa: *-lasikò kláa, *mílí kláa, we -yò 'wlí. Ní, nu kláa, 'kpí kláa, bléyá -yò
we bhòbho kláa, 'bhlínyá kláa, bhlabhíenyá kláa, nùmesònnýá kláa, we -yò
-nùmesònn 'wògbizewòtlonyá mí 'yá -bha. 'Bhíe, galí -yò nyíma tòba mí -bha.

¹⁴ Ní, -valépanya nées wee 'gbe -yíáé: «-Lí weee a 'yíbháa, wa'a 'yí -sléén we
amaa -gbé. -We ka -valé 'tèa, -we naníá 'yí, we ka amaa -gbé múnò, wa 'na 'ka
'masléén we 'yí amaa -gbé.» ¹⁵ -Valépanya, -wa 'yíá 'gwézi wa -valé 'bì wee 'gbe
'wò, wa 'na 'ka we kwesi lanyni. Nyanò wa yia nua wee síasie 'kadùù 'gbù. Wíá
wa yia, -gle wa yia 'paa. ¹⁶ 'Wò wa yia 'kpíáé:

«Gbonyuu! Gbonyuu!
Gbe 'kadù míá dá ní,
'naa -zònu -yò 'naa -zalù
-we ka -valé 'tèa,
zímé mù kaa we kuu.

-Can klaa, tokpa -zɔnɔ klaa, we -yɔ 'pɛliɪ,
'mɔ ɔ kpelia zɪmɛ.

17 Nu, 'lɛli -bhlogbɔɔ nya
we -li -zɔnɔ weee 'bhɔa la.»

Batoo -panya weee klaa, -wa plɪla gumunyu -gɔ klaa, we -yɔ -wa nɔa batoo
'wɔ lubho -yɔ -wa yia wanɔɔ lililɔ 'nyu -gɔ -valɛpapɛ 'bɪ, wa 'dɛ weee ka wee
'gbe gwevla. 18 -Kosu mia wee 'gbe -sieda, wa -ka we gbeylo -yɔyɪ, 'in wa 'kpiɑ
'wɔɛ: «Gbe mia dɛ, we 'sɔnɔ 'nɪ -mɪ.» 19 Bla wa slua 'wluo, -zugba wa wi, wa pa
-gle, wa gbaɛ:

«Gbonyuu! Gbonyuu!
Babilɔnɔgbe 'kadɔ,
nyɪma weee -wa plɪla amaa -gbe

batoo 'wɔ gumunyu -gɔ,
wa ka 'gwɛzi -ciɑn -zɛ amaa 'gbɔ.
Ama 'bhɔa la 'lɛli -bhlo nya.»

20 Yalɪ, wee 'gbe ka labhɔ, a li 'mɔna. -Lagɔnyɪma, ɔ tietienya, ɔ gbɔɔ -
falpanya, amia li 'ya 'mɔna. Nu, -Lagɔ ka wee 'gbe ɔ 'cɛ 'klɔslolu gbɔ -we we
nɔa lɛ aɪn -yla, we 'gbɔ.

21 Tɔɔn, 'anzɪ 'tɪtɛ yabhlo yia tokpa 'wɔbhɔ. Nu, wee tokpa wɔɔɔ 'wɔ -glɪgbɔ
'bhisa. We 'bhɔa we 'wɔ, we viteliɑ we gumunyu lɔ, 'in we nɛɛ:
«A yla, 'sa -bhlokpɛdɛ wa yia Babilɔnɔgbe vitelia,
'in we 'ka labhɔ.

22 Wa 'na 'ka 'maslɛɛn lɔɔ 'nɔ Babilɔnɔgbe nɔkplɛ.

Wa 'na 'ka -petee wɛli 'nɔ.
Wa 'na 'ka 'maslɛɛn lɛglɛ 'nɔ.
Wa 'na 'ka lubho -yɔ lubhonɔnya 'yɪ.
Wa 'na 'ka 'maslɛɛn 'wuu -jiji 'nɔ.

23 'Napɛɛ san 'na 'ka 'maslɛɛn lɪ
-mɔ Babilɔnɔgbe nɔkplɛ.
Wa 'na 'ka nyimeslɔyɪ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ wɛli 'nɔ.

Nu, amaa -valɛpanya 'yɪlia -benyi dɔɔɔ weee -gɔ,
'in a yia laga weee -dawli 'wɔnɔ
amaa yɪliɪ nya.»

24 Nu, -Lagɔgbɔɔ -falpanya -yɔ -Lagɔnyɪmaa titlie, we -yɔ nyɪma weee -wa
wa 'bhaa dɔɔɔ -gɔɔ titlie mɪ ɔ 'wlu.

19

Luluɛ lɔɔ

1 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia nyɪmaa -zloo wɛli 'nɔ -mɔ yalɪ gbada. Wee wɛli nɛɛ:
«*Aleluya!

-Amiaa -Lagɔ ka -aɪn gbɔ 'wɔsa.
-Lagɔ -ɔ 'yɪlia, 'in -ɔ 'tɛa la,
'mɔ ɔ -mia.

2 Nu, ɔ gbɔwɔbhɔhubhue tɪkli,
'in ɔ gbaa gbɔzɔnɔ.
'Naabɪzɪɲwɔɔ 'kadɔ mɪa,
ɔ ka ɔ gbɔ dilɪ.
ɔ ka dɔɔɔgɔ -nyɪma duun pɔɪnplalɪ
wa nya mɔtnɪ lɛnɔɛ nya.

ɔ ka -Lagɔnyɪma 'bha:
we 'dɛɛ 'gbɔ, -Lagɔ yia wa kpasa.»

3 Wee wɛli nɛɛ 'yaɛ:
«Aleluya!

Wee 'gbe 'kaduu gbeylo mi 'wosoda
'yli weee -nu nya.»

⁴ Waa nyuma kpasí glv -bhlo 'ya -mnoa -yó 'yliyogali -mnoa -kolva 'kukolu
-Lago -o -dia 'ñnumnikpe -gv la, o 'yu, 'in wa yia o bubo, -zugba wa gbac:
«-Ameñi! Aleluya!»

Bhlabhleyuu 'ñwnokwafeti

⁵ 'Ya, weli yabhlo 'tlaa 'ñnumnikpe 'wu, we nee:

«Amia, -Lago lubhonunya,
amia sda da o,
we 'de yi 'yua -seese -zeeo,
we 'de yi nyuma 'kadi -zeeo,
a 'de weee bhli -amiaa -Lago 'ñni.»

⁶ Toun, in yia weli -we 'wloa nyumaa -zlo mia gbadaa weli 'nu. -We 'wlo 'ya
gumunyuu -yó -deee -jiji. We nee:
«Aleluya!

Cun, -sleen mia, Jejitape,
'tite weee -Kanyo -Lago pli
nyuma weee 'wlu la.

⁷ -A li 'muna,
-a 'ylimani -Lago 'ñni 'muna nya.

Nu, -sleen mia,
Bhlabhleyuu 'ñwnokwakwie -wa.
'Ñwno -o -saa -bha o -nu nya,
-moo ka -moo 'de 'ylinamani.

⁸ O ka 'wupla -bana yabhlo 'yi.
'Naa -zonu -bana -wa,
li we lia,
'in we mia -mowloda.»

(Nu, wee 'naa -zonu mia, mu -wa -Lagonyumaa libho -zonu.)

⁹ 'Anzi nee 'mi -yla: «-We in mia gbada, -in celi we, -Lagoweli 'debbie -gbolu
-wa. Nu, -wa wa laa Bhlabhleyuu 'ñwnokwafeti 'wu, 'wototue -dlao mi wa -nu
nya.»

¹⁰ Toun, in yia 'kukolu 'sibhli 'anzu bhv -yó, in 'ka we bubo. 'In we nee 'mi
-yla: «-In nu 'nanuu, -in 'na nuuu 'sa -ni. Nu, -ami mia, -Lago lubhononyo in
-mia, -mi -yó -na bhelia -yó -na bhola -wa mia -Zezuu gbodayinya nya, an
'bhisa. -Lago 'de -bhlo -in 'kaa bubo.»

Cun, -Zezuu gbodayiweli -wa -Lagobbu -falpanyaa weli somi.

Nimesvvn 'pupaa -goladinyo

¹¹ -Muv 'bigu, 'in in yia yalu ñwekali -nu -yoyi. -Bhede mia, nimesvvn 'pupa mia
-bha. Wee nimesvvn -goladinyo wa laa Weli -bhlo -yó Gbuzonu. O gbowobhuso
-yó o tugoso tiklu. ¹² O 'yli nyumaa -kosu 'bhisa. -Can -klooo -zlo mia o 'wluo.
'ñni yabhlo mi o -yocelida, nyume yabhlogbo 'ni we -yi, we 'ni o 'de -bhlo
'wobhu. ¹³ -Bana -we mia o 'wu, 'pion wotomania we, tugonyoo -bana 'bhisa. O
ñni -wa -Lagoweli. ¹⁴ Yalu 'sluja mi o 'bi, wa 'de weee mi nimesvvn 'pupanya -gv.
-O -ka -mi, 'naa -zonu -bana 'pupa 'panpan mi o 'wu. ¹⁵ -O -dia wee nimesvvn
-gv la, o ka 'nenoo -tugogble ñwee. Wee tugogble nya o yia ddogu -nyuma bhitia.
'Ma o yia ñwe -gv zua 'tite nya. Mo yia -dlaya 'wonyazaa 'tite -ka -Lago 'ce 'kadu
'wu. ¹⁶ Nu, 'ñni yabhlo mi o -bana -yó o bhogu -yó celida. Wee ñni -wa:

NYUMAA 'WLULAPILINYAA 'WLULAPILINYO
WE -YO

NYUMAA -CIAAN NU -KANYO

17 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi yabhlo -yoyi 'ylo nukple. 'Zia weee, -we mia -bluda -mo yali 'pupi, we 'kpa 'wu 'titee we -yla, we nee: «A yi. A suslolu 'wu, -Lagoo lililu 'kadu 'gbu. 18 Nu, a yi nyumaa 'wlulapilunya klaa, 'slojaa 'yugalunya klaa, we -yo nyuma 'tite, a yi wa 'kwie lia. A yi numesoonnya -yo we -guladinyaa 'kwie lia. A yi nyumaa 'yli -bhlo -bhloo 'kwie lia: we 'de yi gali -zeoo, we yi -wa 'nia gali nya -mi -zeoo, we yi 'yilaasu -zeoo, we yi nyuma kpasu -zeoo, a yi wa 'de weee 'kwie lia.»

19 Toon, wee nume klaa, nyumaa 'wlulapilunya klaa, we -yo we 'sloja, 'in in yia we -yoyi. Wa ka 'wlugogwala wa -yo oo numesoon -guladinyo -yo -moo 'sloja 'so 'ka tu go. 20 Nu, wa ka wee nume -yo wee yoyolagogbuu -falpanyo kpa. Wee yoyogbuu -falpanyo ka gwedigbu lenu wee nume 'yu we 'ka nyuma -dawli 'wonu. Nyuma -wa kaa wee numee yibhelida -yo, 'in wa boboa we teltelenu, -ma we nua -dawli 'wu. Nu, we 'de 'soo 'yliyoganu wa vitelia -kosu 'kadu -yo -bhuhui -slo 'wu.

21 'In numesoon -guladinyo yia nyumaa pnu 'bha o 'nenoo -tugogble -we mia o jwee, we nya, 'in 'zia weee yia wa 'kwie li.

20

-Zezu pila nyuma 'wlu la -zo 'wlu gbuu -nu nya

1 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi yabhlo -yoyi yali 'bhuda. -Lakli yabhlo -yo -peklee 'kadu yabhlo mi we kwee. Nu, 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we -lakli -wa. 2 'In we yia -zatibhe kpa. *Zatibhe mia, *tibhe, -we mi bhaa, mu -wa. Nu, 'Kuzu wa laa *Saatan, mu -wa. Wee 'anzi kpa we, 'in we yia we gban wee -peklee nya, -zo 'wlu gbuu -nu nya (1.000). 3 We vitelia we 'bhoka 'wu, we 'paa we -lakli jwee, 'in we yia we -gogbali: -moo yi 'wlu nu, we 'tla wee 'bhoka 'wu, -zugba -zo wa -dila we, we 'ni -slo gba, we yi -mo 'tla, we yi dudugu -nyuma -dawli 'wonu. Nu, we bhla -ka bhia ni, 'in wa 'ka we 'yitide bhla -selee -nu nya.

4 Toon, 'in in yia 'nyumnikpenya -yoyi. -Wa -dia we -gula, ma 'yia 'tite wa 'ka nyumaa -yogbu 'wobhu. Nyuma wa -dia 'wlu -gu, 'in in yia wa zuzunya -yoyi. -We ka 'gbu wa yia wa 'bha, mu -wa nu, -Zezuu gbodayinya wa -mia, 'in wa yi 'yaa -Lagogbu gba. Waa nyuma mia, wa 'ni wee nume -yo -we wa taha bobo. Wa 'ni wee numee yibhelida 'kl -yo -ka, 'in wa 'ni we so -yo -ka. Waa nyuma mia, wa ka tilitnya glaa 'woso, 'in wa -yo Klisi 'so yia nyuma 'wlulapili -zo 'wlu gbuu (1.000) -nu nya. 5 Ma -wa tiatia -nyuma -wa -Lago -solba tilitnya glaa 'wu. Wee -zo 'wlu gbu 'ni -slo bhia ni, nyuma tolba 'na 'ka 'woso. 6 Nyuma -wa -Lago -solba 'wu tia tilitnya glaa, 'wotutue -dlao mi wa -nu nya, -Lagoo -nu wa -mia. Tilithee 'soso 'ni 'tite -ka wa -gu. Waa nyuma mi -Lago -yo Klisi bobonya nya. Wa -yo Klisi so yia nyuma 'wlulapilia -zo 'wlu gbuu -nu nya.

-Saataan lulue

7 Zli wee -zoo 'wlu gbu -ka bhia ni, 'in wa tidea -Saatan 'yi. 8 'In we mnua duduu beta -mnuaa -gu -nyuma -wa wa laa Gogu -yo Magogu* -dawli 'wonua. 'Wlu we yia wa gogwaha, wa 'ka tu go. 'Wu wa yia zumania gumunyuu njeyo -buse 'bhisa. 9 Dodo weee -go wa yia 'plia, 'in wa 'ka -Lagonyumaa ladida -we -wa 'gbe -we -Lago 'yibhaa, wa 'ka we gbeli. Nu, -kosu yabhlo yia yali 'bhua, nyuma -wa -Saatan gogwaha 'wlu, we 'ka wa lasa.

10 Toon, *Kuzu -we nua -benyi nyuma -dawli 'wu, wa kpa we, -kosu 'kadu -yo -bhuhui -slo -we 'wu wa vitelia wee nume -yo yoyogbuu -falpanyo, 'in wa yia -mo we viteli. Saboo, zlooo, sia wa yia 'koomu.

'Wobhlolu gbuwobhuhue

* 20:8 Gogu -yo Magogu: nu, 'ni -we wa zua -Lagoo tonyuma, mu -wa.

11 -Muu 'bigu, 'hnumnikpe 'kadu -we palua, we -yo we -guladinyo mia, 'in in yia wa -yoyi. Dudu -yo yali ka o kwee -gwa: wa'a 'yi 'masleen we -yo. 12 Nyuma 'kadi -yo nyuma -kpua -wa tlia, 'in in yi 'yaa -maa -yoyi 'hnumnikpe 'kadu 'yu. 'In 'anzunya yia 'sebhenya 'wokal. Nu, 'in wa yi 'yaa 'sebhe -putu 'wokal: 'yliyoga -sebhe -wa. Tlitlunya mia, wa lenugbu -gu wa bhua wa -yogbu 'wu, sa we mia celida wee 'sebhenya 'wu, 'sa. 13 Tlitlunya mia gumunyu lu, -maa ka -mo 'tla. Tlitlie -yo tlitlunyaa -zoo ka 'ya -muv -nu wla. -O -ka -mi, -moo lenugbu -gu -Lago 'bhua -moo -yogbu 'wu, 'sa. 14 'In wa yia tlitlie -yo tlitlunyaa -zoo -kosu 'kadu 'wu viteli. Mu -wa tlitliee 'sonu. 15 'In nyoo nyoo ka 'hni 'nia 'yliyoga -sebhe 'wu celida -mi, 'in wa yia -moo -kosu 'kadu 'wu viteli.

21

-Zeluzalemw lolu

1 -Muu 'bigu, 'in in yia yali lolu -yo dudu lolu -yoyi. Yalu tianu -yo dudu tianu ka labhu, 'in gumunyu 'ni -sleen lam. 2 'In -Lagoo 'gbe -we -wa -Zeluzalemw -lolu, 'in in yia we -yoyi yali -bhuda. We yia we 'de 'ylinamani nee 'hwnoyu -o mi o 'lowli woda. 3 Toon, weli 'tite yabhlo 'bhua -mo 'hnumnikpe 'wu, 'in in yia we 'nu. We nee: «-Sleen mia, -Lagoo ladida mi nyuma glaa, wa glaa o yia ladia. Ma yia o nyuma -zea. -Lagoo 'dehbie -yo wa so yia -mia, 'in o 'ka wa -Lago nya -mi. 4 Wa -ka wi ni, -Lago yia wa 'moo weee sea. Tlitlie 'na 'ka lam. Guwoblowbe klaa, wiwie klaa, we -yo kuu 'counu, -muv weee 'na 'ka lam. Nu, gbu -suanya ka labhu.»

5 -O -dia 'hnumnikpe -gu la, o 'bhua weli 'wu, o nee: «In ka -lu weee 'bhiti, 'in we yia -lu lolu -ze -sleen.» O nee 'yae: «-We na gbaa, -in celi we, nu, wee weli ni mi diliguz sa, 'in we mia gbuoznu nya.»

6 'In o nee 'ya 'mi -yla: «Nu, we ka -sleen bhia. -Ami -wa we gwedida, 'in in mia we bhialida nya, we tianu -yo we 'wobhlolonu. Nyime, -o 'nyumatu -ka 'bhada -mi, bhe na nya o 'nyu. 'Nyuu, -we na nya o ni, 'wlowlu nyu -we wlaa 'yliyogagie, mu -wa. 7 -O -ka -gugalinyo nya -mi, mo kaa we 'yiyi klv: o -Lago na yia -zea, 'in o mo 'ka na 'yu -ze. 8 Nu, -wa 'nia dli 'te klaa, -wa 'nia 'mi dli -gu zu klaa, gbuonyi 'kadi lenunya klaa, nyuma -bhanya klaa, mutni kwe -cian klaa, ylisinunya klaa, -wa boboo yoyo -lago klaa, we -yo yocian weee, -wa weee mia de, -kosu 'kadu -yo -bhuhui slo mi wa -nu nya: mu -wa tlitliee 'sonu.»

9 Nu, 'anzi gbeso, -we kaa 'kopy -we mia yeda 'wobhlolu -siasie gbeso nya kwee, we 'yabhlo bea 'mi -yo, 'in we nee: «Yi, in 'ka -mi 'hwnoyu 'kluslolu, -o Bhlahleyu -saa -bha o 'ka o 'hwno -ze.» 10 -Lagoo Zuzu 'sibhlia 'mi -gola, 'in we yia 'mi -gogo 'kadu 'wlukwa. Wee -gogoo -gu mi 'wopada. 'In we yia 'mi -mawlu gbe 'kluslolu. Mu -wa -Zeluzalemw -we mia yali 'bhuda -Lagoo -gbe. 11 -Lagoo san ia wee 'gbe nukple. We lile 'wlu sa tokpa -zonu, we 'wlu sa tokpa 'nuonuo -we ka nukple wa yia la 'veli 'bhisa. 12 'Suo -we bibeaa wee 'gbe, we 'tu 'wu, 'in we mia yali 'pada. Wee 'gbe ka klolo kugbua le 'so, 'in 'anzi kugbua le 'so kua we 'hwe. 'Nni mi wee klolonya -yocelida, nu, *Izlaeli *zua kugbua le soo 'hni -wa. 13 Klolo ta mia beta yabhlo -gu, -mo wee 'gbe 'wu. Ta mi 'yluv 'wusoluda, ta mi 'yluv bhilida, we gbelibhloo pnu yiyalaa 'klv -yo, ta beta yabhlo, 'in ta mia beta -putu. 14 Wee 'gbee 'suoo gwe mia, tokpa kugbua le 'so nya we mia. Bhlahleyuu tietienya kugbua le 'soo 'hni mi wee tokpanya -yocelida.

15 'Anzi, -we mia 'mi -yla gbu gbada, -can gblee -we nya we yibholu -lu, we mi we kwee, we 'ka 'gbe klaa, we klolonya klaa, we -yo we 'suo yibholu. 16 Wee 'gbee beta -mnuu weee -bhlo. Nu, 'anzi 'bhua we -can gblee 'wu, 'in we yia wee 'gbe yibholu. We tlolo klaa, we 'wulaylilo klaa, we -yo we -gubwopalo, we 'de weee -bhlo. We nyini -luu yibholulu 'wlu glu ta. 17 'Anzi yia we 'suonya

yibhɔlɔ: we tloso nyni yibhɔlɔlu glɔ gbesɔ 'ya -mɔva. -Luu yibhɔlɔlu -we 'anzi kaa, mɔ -bhlokpade dɔdɔgɔ -nyuma kaa. ¹⁸ Wee 'gbee suo mia, tokpa -zɔnɔ -we wa laa zasɔpu, we nya wa 'sobhaa we. -Caan 'zayli nya wa 'sobhaa wee 'gbe. Li we lia 'veli 'bhisa, 'in wa yia we 'wɔla. ¹⁹ Nu, wee pa mia, tokpa -we -gɔ we mia 'sobhada, tokpa -zɔnɔ 'yili -bhlo -bhlo nya we mia. Tokpa tianu mi zasɔpu nya, we 'sɔnɔ mi safili nya, we tanu mi agati nya. We -mɔvanu mi emewlodɔ nya. ²⁰ We gbunɔ mi onisi nya, we gbelibhlonɔ mi salidvanɔ nya. We gbesɔnɔ mi klisoliti nya, we gbetanɔ mi belili nya. We gbmɔvanɔ mi topazi nya. We kugbuanɔ mi klisopazi nya. We kugbua le -bhlonɔ mi tulikɔazi nya. We kugbua le 'sɔnɔ mi ametisiti nya. ²¹ Wee klolo kugbua le sɔ mia, 'pelili kugbua le sɔ -wa, 'in klolo -bhlo mia wee 'pelili -bhlo nya. Wee 'gbee -gblogbɔ 'wɔ mia we mi -caan 'debbie -gbolu nya, 'in wa yia we 'wɔla 'veli 'bhisa.

²² Nu, wee 'gbe nukple, 'in 'ni *-Lagɔbudu yabhlogbɔɔ -yɔyi, -we ka gbɔ -wa, Jejitape, 'tite weee -Kanyɔ -Lagɔɔ 'debbie -gbolu -yɔ Bhlabhleyu mi we nya. ²³ Wee 'gbe 'ni 'yɔ -yɔ 'cɔv saan gbɔ -ka. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ 'ɲnumɲee san lia we 'wɔ, 'in Bhlabhleyu mia we zli nya. ²⁴ Nu, dɔdɔgɔ -nyuma yia wee 'gbee zli 'klɔ nɔa, 'in dɔdɔgɔ -nyumaa 'wlulapɔnya -yɔ wa 'ɲnumɲi yia yia. ²⁵ We klolonya 'na 'ka kla 'mnumnu, -we ka gbɔ -wa, sabɔ 'na ka wee 'gbe nukple be.

²⁶ Dɔdɔ -gɔv 'ɲnumɲie weee -yɔ we 'tite yia wee 'gbe nukple yia. ²⁷ Pɔvɔnkalu -we 'kaa wee 'gbe nukple pla, we 'ni -mi. Nyuma -wa nɔa zɔbbhaligbɔ le, we -yɔ yocian, wa 'ni mneni wa 'ka wee 'gbe nukple pla. Nu, -wa ka ɲni mia Bhlabhleyu 'yliyɔga -sebbe 'wɔ celida, ma -bhlogbɔɔ 'kaa -mɔ pla.

22

¹ Nu, 'anzi yia 'mi -gbɔa yabhlo 'kluslolu. -Gbɔa -we 'wɔ 'nyu -we wlaa 'yliyɔgagie wlaa, mɔ -wa. Li wee 'nyu lia lili veli 'bhisa. -Lagɔ -yɔ Bhlabhleyuu 'ɲnumɲikpe 'wɔ we tlaa, ² 'in wee 'nyu plia wee 'gbee -gblogbɔ 'wɔ. Da wee -gbɔaa sɔ bhɔbhɔa -yɔ su yabhlo mi -bha, mɔ wlaa 'yliyɔgagie. -Zɔ -bhlo 'wɔ, we tɔnɔv 'wɔla -zakpa kugbua le 'sɔ. 'Cɔ -bhlo, 'in we tɔva. 'In we kpɔ jipea dɔdɔgɔ -nyuma weee. ³ Me 'na 'ka -sɛɛn lamɔ. Nu, -Lagɔ -yɔ Bhlabhleyuu 'ɲnumɲikpe yia wee 'gbe 'wɔ -mia, 'in -Lagɔɔ lubhonɔnya yia ɔ bɔbɔa. ⁴ 'Cɔ 'klɔ wa yia -yɔyia, 'in ɔ 'ɲni 'ka wa 'klɔ -yɔ celida -mi. ⁵ Sabɔ 'na 'ka be, nyume yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'napɛ -yɔ 'yɔv saan gbɔ -ka, Jejitape yia ɔ zli wa -gɔ 'mɲiaa 'gbɔ, 'in wa 'ka nyuma 'wlulapɔ 'yili weee -no nya.

-Zezuu yiyigbo

⁶ -Mɔv 'biɔv, 'anzi nɛɛ 'mi -ylae: «Wee weli mi dliɔvɔ sa, 'in we mia gbɔzɔnɔ nya. Nu, Jejitape -ɔ 'nyɛa ɔ gbɔv -falpanya ɔ Zuzu, mɔ tiea ɔ 'anzi, -we 'kaa dayli lenɔ, we 'ka we ɔ lubhonɔnya 'kluslolu.»

⁷ -Zezu nɛɛ: «A pɔ yukwli, yia na yia dayli! -Falpaweli -we mia 'sebbe ni 'wɔ, -wa zɔa we 'nɔɲwe, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nɔ nya.»

⁸ Nu, -amɔ *Zaaan, -amɔ 'nɔa wee weli, 'in -amɔ 'yia wee -li -yɔ. Da in bhua we 'nɔnɔv -yɔ we -yɔyiyie, 'anzi -we -slolua 'mi we 'klɔ, 'in in yia we bhɔ -yɔ bhilili in 'ka we bɔbɔ. ⁹ 'In we nɛɛ 'mi -ylae: «-In nu 'nanɔv, 'in 'na nɔnɔ 'sa -ni. Nu, -mi klaa, -na bhelia -Lagɔgbɔv -falpanya klaa, we -yɔ -wa weee zɔa 'sebbe ni weli 'nɔɲwe klaa, -Lagɔɔ lubhonɔnyɔ -amɔ -mia aɲ 'bhisa. Nu, -Lagɔɔ 'de -bhlo -in 'kaa bɔbɔ!»

¹⁰ -Mɔv 'biɔv, we nɛɛ 'mi -ylae: «-Falpaweli -we mia da 'sebbe ni 'wɔ, -in 'na zizeli we -na 'debhloo -nɔ nya -ni. Nu, we lenɔbhla ka cɔpa. ¹¹ -'Cɔ -ka nyume 'nyuu, ɔ -tv gbɔnyuu lenɔda, -ɔ -ka pɔvɔn -ka, ɔ -tv pɔvɔnplada, -ɔ -ka nyume tiklu, ɔ -tv gbɔzɔnɔ lenɔda. -'Cɔ -ka -mɔwɔlɔda -mi, ɔ -tv -mɔwɔlɔda.»

¹² -Zezu nɛɛ: «A pɔ yukwli. Dayli na yia. In -ka yida -mi, celidi nya na yia yia. 'In ɔ -ka -mi, -we ka 'yiyiklɔ ɔ -ka -ka, 'in na nyɛa we ɔ, ɔ lɛnɔgbɔɔ 'gbɔ. ¹³ -Ami -wa *Alifa -yɔ *Omega, -ami -wa we gwedida, 'in in mia we bhialida nya, we tianɔ -yɔ we 'wɔbhɔlɔnɔ.»

¹⁴ -Wa wɔlɔa wa -bana, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nɔ nya. Nu, ma kaa we 'klɔ su -we wlaa 'yliyɔgagie, wa 'ka we 'bhue li, wa ka we 'klɔ wa 'ka 'gbee klolo ηweɛ plali. ¹⁵ -Wa 'na 'kaa wee 'gbe nɔkplɛ pla, ma nɔ: -wa nɔa nɛmɛgbɔ lɛ klaa, ylisinunya klaa, mɔtnɔ kwɛ -cian klaa, nyuma -bhanya klaa, -wa bɔbɔa yoyo -lagɔ klaa, we -yɔ -wa 'yibhaa yo 'in wa tɔbhɔa yo. 'Pipee wa tɔa.

¹⁶ «-Ami -Zezu tiea na 'anzɔ aɔn 'wɔ we 'ka wee wɛli nɔ gba -mɔ leglizinya -yla. We 'dɛ weee mi gbɔzɔnɔ nya. Nyumaa 'wlulapilnyɔ -Davidu zɔayli -nyumɛ in -mia: zɔkpa -zɛliya in -mia.»

¹⁷ -Lagɔɔ Zuzu -yɔ 'ηwnɔyɔ ɔ Bhlabhleyu -saa -bha ɔ 'ka ɔ 'ηwnɔ -zɛ, wa nɛɛ: «Yi!» Nyumɛ ɔ -ka we 'nɔ, -mɔɔ -kanyɔ gba: «Yi!» ɔ -ɔ 'nyumatɔ -ka 'bhada -mi, ɔ yi. Nyumɛ ɔ -ka 'nyu -we wlaa 'yliyɔgagie 'yibha, sa bhe ɔ yia we.

'Wɔbhɔlɔ -yibhalɔgbɔ

¹⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ, -ami Zaaan nɛɛ aɔn -yla: -wa weee -wa 'nɔa -falɔpawɛli -we mia 'sebhe nɔ 'wɔ celida, ɔ -ka we -lu -lɛ -gɔpalɔ, -Lagɔ yia siasie, -we mia da 'sebhe nɔ 'wɔ celida, ɔ siasie -gɔpalɔ. ¹⁹ Wee -falɔpawɛli -we mia *-Lagɔsebhe nɔ 'wɔ celida, ɔ -ka we -gɔsa, su -bhue -we wlaa 'yliyɔgagie, -mɔɔ -kanyɔ 'na 'ka we li, 'in ɔ 'na 'ka -mɔwɔlɔ gbe nɔkplɛ pla.

²⁰ -Zezu nɛɛ: «-We weee mia dɛ, gbɔzɔnɔ -wa.» 'In ɔ nɛɛ: «Cɔn, yia na yia dayli.»

-Amɛnɔ! Yi, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu!

²¹ Nu, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu ηwna nyuma weee 'nyu la.